

WSTĘP	5
--------------------	----------

I. Sprawy organizacyjne	5
--------------------------------------	----------

II. Dane statystyczne dotyczące spraw prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.	5
---	----------

III. Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych.....	7
---	----------

CZĘŚĆ I. PROBLEMATYKA PRZETWARZANIA DANYCH

OSOBOWYCH PRZEZ PODMIOTY PUBLICZNE I

PRYWATNE – SKARGI I PYTANIA PRAWNE.....	16
--	-----------

A. SPRAWY Z ZAKRESU ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	16
---	-----------

I. Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej	16
--	-----------

I.1 Sprawy z zakresu komunikacji	16
--	----

I.2 Urzędy Stanu Cywilnego	23
----------------------------------	----

I.3 Oświata	26
-------------------	----

I.4 Straż Miejska	31
-------------------------	----

I.5 Pomoc społeczna.....	34
--------------------------	----

I.6 Inne sprawy związane z problematyką przetwarzania danych osobowych przez samorządy .	42
--	----

II. Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji rządowej	55
---	-----------

III. Przetwarzanie danych osobowych przez inne organy	63
--	-----------

IV. Varia	74
------------------------	-----------

B. FUNKCJONARIUSZE SŁUŻB MUNDUROWYCH.....	75
--	-----------

I. Policja.....	75
------------------------	-----------

II. Służba Więzienna	83
-----------------------------------	-----------

III. Wojskowe Komendy Uzupelnień.....	85
--	-----------

C. ORGANY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI.....	87
---	-----------

I. Sądy	88
----------------------	-----------

II. Prokuratura	97
------------------------------	-----------

III. Kolegia ds. wykroczeń	102
---	------------

IV. Komornicy sądowi.....	103
D. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA	106
I. Kasy Chorych.....	107
II. Świadczeniodawcy usług medycznych.....	114
III. Varia.....	127
E. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W ZWIĄZKU Z ZATRUDNIENIEM	129
F. SPÓŁDZIELNIE I WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE	149
G. STOWARZYSZENIA, FUNDACJE, PARTIE POLITYCZNE, SAMORZĄDY ZAWODOWE	158
H. TELEKOMUNIKACJA	175
I. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W SEKTORZE GAZOWNICTWA I ENERGETYKI	188
J. INSTYTUCJE FINANSOWE.....	193
I. Banki	193
II. Zakłady ubezpieczeń	210
III. Fundusze emerytalne	227
IV. Inne.....	231
K. MEDIA	234
L. DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA	244
CZĘŚĆ II. KONTROLE.....	260
I. KONTROLE I CZYNNOŚCI KONTROLNE.....	260

I.1 Kontrole	260
I.2 Projekty decyzji	319
II. PODSUMOWANIE.....	320
 CZĘŚĆ III. REJESTRACJA ZBIORÓW DANYCH OSOBOWYCH	334
 I. Statystyczne przedstawienie procesu rejestracyjnego w 2001 r.	334
II. Zawiadomienia o zwolnieniach i zgłoszeniach przez nieuprawnione podmioty...	339
II.1 Zwolnienia z obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji.	339
1) Zbiory danych osobowych przetwarzanych przez właściwe organy dla potrzeb postępowania sądowego (art. 43 ust. 1 pkt 2).	339
2) Zbiory danych osobowych dotyczących osób zatrudnionych, zrzeszonych lub uczących się (art. 43 ust. 1 pkt 4).	339
a) zbiory danych osobowych dotyczących osób uczących się	340
b) zbiory danych osobowych dotyczących osób zrzeszonych	340
3) Zbiory danych osobowych dotyczących osób korzystających z usług medycznych, obsługi notarialnej, adwokackiej lub radcy prawnego, rzecznika patentowego, doradcy podatkowego lub biegłego rewidenta (art. 43 ust. 1 pkt 5).....	341
4) Zbiory danych osobowych przetwarzanych wyłącznie w celu wystawienia faktury, rachunku lub prowadzenia sprawozdawczości finansowej (art. 43 ust. 1 pkt 8).	341
5) Zbiory danych osobowych powszechnie dostępnych (art. 43 ust. 1 pkt 9).	342
6) Zbiory danych osobowych przetwarzanych w zakresie drobnych bieżących spraw życia codziennego (art. 43 ust. 1 pkt 11).	342
II.2 Zgłoszenia zbiorów danych osobowych do rejestracji dokonane przez podmioty nieuprawnione	343
III. Postępowanie wyjaśniające	344
III.1 Postępowania wyjaśniające zakończone rejestracją zbioru danych osobowych	344
III.2 Postępowania wyjaśniające zakończone wydaniem decyzji odmawiającej rejestracji	349
III.3 Postępowania wyjaśniające zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie.	357
IV. Zaświadczenia.....	361
V. Wnioski	361

CZEŚĆ IV.

WYSTĄPIENIA GENERALNEGO INSPEKTORA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	364
--	------------

CZEŚĆ V. ZAWIADOMIENIA O POPEŁNIENIU

PRZESTĘPSTWA.....	406
--------------------------	------------

CZEŚĆ VI. PROPAGOWANIE IDEI OCHRONY DANYCH

OSOBOWYCH.....	423
-----------------------	------------

CZEŚĆ VII. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA.....

I. Udział Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w konferencjach międzynarodowych.....	427
--	------------

II. Konferencje i spotkania zorganizowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.	431
--	------------

WNIOSKI KOŃCOWE.....	434
-----------------------------	------------

ZAŁĄCZNIKI	442
-------------------------	------------

Załącznik nr 1	442
-----------------------------	------------

Załącznik nr 2	452
-----------------------------	------------

Załącznik nr 3.....	458
----------------------------	------------

Załącznik nr 4.....	459
----------------------------	------------

Załącznik nr 5.....	462
----------------------------	------------

Załącznik nr 6.....	468
----------------------------	------------

Załącznik nr 7	469
-----------------------------	------------

Załącznik nr 8.....	471
----------------------------	------------

Załącznik nr 9.....	473
----------------------------	------------

Załącznik nr 10.....	475
-----------------------------	------------

Wstęp

Sprawy organizacyjne

Podstawę działania Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych stanowi ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹. Do zadań Generalnego Inspektora należy w szczególności 1) kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych, 2) wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonywania przepisów o ochronie danych osobowych, 3) prowadzenie rejestru zbiorów danych osobowych oraz udzielanie informacji o zarejestrowanych zbiorach, 4) opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących ochrony danych osobowych, 6) uczestniczenie w pracach międzynarodowych organizacji i instytucji zajmujących się problematyką ochrony danych osobowych (art.12).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wykonuje swoje obowiązki przy pomocy Biura GIODO, którego organizację reguluje Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie nadania statutu Biuru Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych². Zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia, statutowymi jednostkami organizacyjnymi Biura są Departament Organizacyjno - Administracyjny, Departament Prawny, Departament Skarg, Departament Inspekcji, Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych, Departament Informatyki, Dział Finansowy, Pion Ochrony, Stanowisko ds. Pracowniczych oraz Zespół Prasowy (§ 6.1 Rozporządzenia). W końcu 2001 r. w Biurze GIODO zatrudnionych było 100 pracowników.

I. Dane statystyczne dotyczące spraw prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

W okresie sprawozdawczym, tj. od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r. do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 2350 skarg i pytań prawnych³, w tym do Departamentu Prawnego Biura GIODO wpłynęło 1646 spraw (1545 pytań i wniosków o interpretację ustawy o ochronie danych osobowych i relacje jej przepisów do przepisów innych, obowiązujących w polskim systemie prawnym, aktów normatywnych, oraz 101 skarg w sprawie naruszenia przez administratorów danych przepisów ustawy o ochronie danych osobowych), do Departamentu Skarg 658 skarg, do Departamentu Inspekcji

1 Dz.U Nr 133, poz.883 z późn. zm.

2 Dz.U. Nr 73, poz.464 z późn. zm.

3 W tym 795 skarg i 1555 pytań prawnych.

36 skargi. Pracownicy Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych udzielali również telefonicznych odpowiedzi na pytania związane ze stosowaniem ustawy. Liczba telefonów wahała się w granicach od kilkunastu do około 50 dziennie. Łącznie w roku 2001 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych otrzymał 4164 spraw, celem ich rozpatrzenia.

W związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi sporządzonych zostało ogółem 676 decyzji (w tym 459 decyzji wydanych w Departamencie Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych) oraz skierowanych zostało do organów ścigania 52 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa związanych z niedopełnieniem przez administratorów danych obowiązków nałożonych na nich przepisami ustawy lub też naruszeniem w procesie przetwarzania danych osobowych ustawowo gwarantowanych praw osób, których dane dotyczą. Celem zbadania zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przeprowadził również 198 kontroli i czynności kontrolnych w siedzibach administratorów danych. W 138 kontrolach uczestniczyli wspólnie z inspektorami Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z Departamentu Inspekcji również informatycy i prawnicy z Departamentu Informatyki.

W 2001 r. do Generalnego Inspektora zgłoszonych zostało 1814 zbiorów danych osobowych, natomiast Generalny Inspektor zarejestrował 12 561 zbiorów danych osobowych spośród zbiorów zgłoszonych w ostatnich miesiącach roku 1999 oraz w roku 2000; w 1653 przypadkach odmówiono zarejestrowania zbiorów w związku z ustawowym zwolnieniem zbiorów z obowiązku zarejestrowania, określonym w art. 43 ust.1 ustawy o ochronie danych osobowych bądź też zawiadomiono o zgłoszeniu zbioru przez podmiot nieuprawniony (4470 pism).

Procedura rejestracyjna wymagała wszczęcia postępowania wyjaśniającego w 8297 sprawach w związku zarówno z niewłaściwym wypełnieniem wniosku rejestracyjnego, jak i ze względu na daleko idące skutki decyzji odmawiającej zarejestrowania zbioru danych (decyzja o odmowie zarejestrowania zbioru wiąże się z nakazaniem zaprzestania przetwarzania danych albo usunięcia danych ze zbioru). W związku z prowadzeniem postępowania wyjaśniającego, tylko w 6 przypadkach wydane zostały decyzje administracyjne odmawiające rejestracji zbioru danych, natomiast wskutek wyjaśnienia sprawy w wielu przypadkach strony usuwały dane ze zbioru bądź informowały o wycofaniu wniosku o rejestrację zbioru, w związku z czym w 452 przypadkach Generalny Inspektor wydał decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie rejestracji zbioru.

W roku 2001 wykonano ponadto 1309 zapisów aktualizacyjnych, w wyniku zgłaszania przez administratorów danych osobowych aktualizacji zgłoszeń oraz wydano 2040 zaświadczeń o zarejestrowaniu zbioru.

Przygotowano ponadto 69 projekty wystąpień do organów centralnych i ich jednostek organizacyjnych, wskazując w nich na konieczność zniwelowania istniejących luk w prawie oraz niespójności w obowiązującym systemie prawa, jak również zwracając uwagę na stwierdzone nieprawidłowości w toku stosowania prawa przez te organy lub jednostki im podległe.

II. Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych

W roku 2001 znowelizowana została ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz.883 z późn. zm.), stanowiąca podstawę działania Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Ustawa stanowi istotny element w ciągle ewoluującym systemie ochrony danych osobowych w Polsce, na który – prócz jej unormowań – składają się przede wszystkim normy konstytucyjne: art. 47 – gwarantujący obywatelom prawo do prywatności oraz art. 51 gwarantujący każdemu prawo do ochrony informacji dotyczących jego osoby.

Polska ustawa o ochronie danych osobowych, w momencie jej tworzenia, wzorowana była na Dyrektywie 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnym przepływie tych danych. Jednakże, jakkolwiek w znacznym stopniu przepisy ustawy zbieżne były z unormowaniami Dyrektywy, znajdowały się w niej również regulacje odbiegające od przyjętych w Dyrektywie. Na istniejące rozbieżności wielokrotnie zwracała uwagę stronie polskiej Komisja Europejska, podkreślając przede wszystkim konieczność dostosowania polskiej definicji danych osobowych do tej, jaka obowiązuje w Dyrektywie, oraz wprowadzenia do polskiej ustawy odpowiednika art. 15 Dyrektywy, zakazującego podejmowania indywidualnych rozstrzygnięć wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych.

Z tego względu podjęte zostały prace legislacyjne nad nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych, celem dostosowania polskich rozwiązań prawnych odnoszących się do ochrony przetwarzania danych osobowych do wymagań unijnych. Ich zwieńczeniem było uchwalenie w dniu 25 sierpnia 2001 r. ustawy o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawa weszła w życie w dniu 3 października 2001 r.

W wyniku nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych wprowadzono do niej następujące zmiany:

art. 6 otrzymał brzmienie dostosowujące do postanowień Dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego oraz Rady z 24 października 1995 r. o ochronie osób w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz o swobodnym obiegu tychże danych; w nowym brzmieniu tego przepisu za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej; jednocześnie ust. 2 przepisu wyjaśnia, że osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne,

- w art. 24 przeredagowano ust. 2 rozszerzając zakres zwolnienia z wykonania obowiązku informacyjnego o przypadki, gdy osoba, której dane dotyczą, posiada informacje, które administrator danych jest zobowiązany podać jej przy zbieraniu danych; wprowadzona zmiana odpowiada brzmieniu pkt 40 i 49 wstępu do Dyrektywy i art. 11 ust. 2 Dyrektywy,
- po art. 26 dodano art. 26 a regulujący problematykę rozstrzygnięć wydawanych wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych osobowych; na podstawie niniejszego przepisu niedopuszczalne jest ostateczne rozstrzygnięcie indywidualnej sprawy osoby, której dane dotyczą, jeżeli jego treść jest wyłącznie wynikiem operacji na danych osobowych, prowadzonych w systemie informatycznym; wyjątek od tej zasady stanowić mogą takie decyzje, które powzięte zostały podczas zawierania lub wypełniania postanowień umowy i uwzględniają wnioski osoby, której dane dotyczą; wprowadzony przepis odpowiada treści art. 15 Dyrektywy,
- w art. 32 w ust. 1 dodano pkt 9, który jest konsekwencją wprowadzenia art. 26 a; stanowi on o prawie do żądania ponownego, indywidualnego rozpatrzenia sprawy rozstrzygniętej wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych,
- w art. 32 po ust. 3 dodano ust. 3 a, jako konsekwencję art. 26 a i art. 32 ust. 1 pkt 9; przepis ten tworzy prawną podstawę żądania indywidualnego rozstrzygnięcia sprawy oraz możliwość kontroli i rozstrzygnięcia sprawy w formie decyzji przez niezależny organ w przypadku zaistnienia między administratorem danych a osobą, której sprawa była rozstrzygana sporu co do zasadności przedmiotowego żądania; stanowi

on, iż w razie wniesienia żądania ponownego, indywidualnego rozpatrzenia sprawy rozstrzygniętej wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych, administrator danych bez zbędnej zwłoki rozpatruje sprawę lub przekazuje ją wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska Generalnemu Inspektorowi, który wydaje stosowną decyzję.

- Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych dała również okazję do zmiany innych przepisów, których zmiana była niezbędna ze względu na nietrafną dotychczasową redakcję przepisów, bądź brak niektórych rozwiązań.
- art. 7 rozszerzono przez zdefiniowanie pojęcia systemu informatycznego oraz zabezpieczenia danych w systemie informatycznym,
- w art. 15 dodano ust. 2, który pozwala na kontrolowanie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zbiorów prowadzonych przez organy np. Policji czy Straży Granicznej, z zagwarantowaniem tajemnicy danych przetwarzanych w zbiorach tych organów,
- w art. 18 wprowadzono w ust. 2 a zastrzeżenie, na podstawie którego Generalny Inspektor nie może nakazać w decyzji usunięcia ze zbioru danych zebranych w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych prowadzonych na podstawie przepisów prawa,
- w art. 23 ust. 1 pkt 3 przeredagowano jedną z przesłanek dopuszczających przetwarzanie danych, poprzez stwierdzenie, iż przetwarzanie danych jest dopuszczalne, jeśli jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia koniecznych działań przed zawarciem umowy,
- w art. 23 ust. 1 nowe brzmienie otrzymał pkt 5; przepis jest wzorowany na art. 7 f Dyrektywy i przyjmuje zasadę, że przetwarzanie danych w formie ich udostępnienia jest możliwe także wtedy, gdy prawnie usprawiedliwionym interesem w ich otrzymaniu legitymuje się odbiorca danych, a nie tylko podmiot, który je udostępnia,
- w art. 23 dodano ust. 4, który wskazuje, iż prawnie usprawiedliwionym celem jest w szczególności marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych oraz dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej,
- w art. 25 w ust. 2 dodano pkt 5 i 6; zmiana polega na odstąpieniu od wykonania obowiązku informacyjnego w sytuacji, gdy osoba, której dane dotyczą ma pełną świadomość faktu i okoliczności ich przetwarzania oraz gdy przetwarzanie jest

przewidziane prawem.; zmiana jest skorelowana z wyżej wskazanymi postanowieniami Dyrektywy,

- w art. 27 w ust. 1 do dotychczasowej treści dodano treść art. 28 ust. 1, skreślając ten ostatni; tym samym rozszerzono katalog danych szczególnie chronionych obejmując nim dane dotyczące skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym; w obecnym stanie prawnym ich przetwarzanie jest dopuszczalne po spełnieniu jednej z przesłanek określonych w art. 27 ust. 2, wprowadzona zmiana zgodna jest z art. 8 ust. 5 Dyrektywy,
- w art. 27 w ust. 2 dodano dwie kolejne przesłanki do katalogu przesłanek dopuszczających przetwarzanie danych szczególnie chronionych, a mianowicie, gdy jest to niezbędne do prowadzenia badań naukowych oraz gdy przetwarzanie danych jest prowadzone przez stronę w celu realizacji praw i obowiązków wynikających z orzeczenia wydanego w postępowaniu sądowym lub administracyjnym,
- w art. 32 w ust. 3 dodano zdanie drugie, na mocy którego administrator danych może pozostawić w zbiorze imię lub imiona i nazwisko osoby oraz numer PESEL lub adres w celu uniknięcia ponownego wykorzystania danych tej osoby w celach objętych sprzeciwem,
- w art. 35 dodano ust. 3, który zobowiązuje administratora danych do poinformowania innych administratorów, którym udostępnił zbiór danych, o dokonanych uaktualnieniach lub sprostowaniach danych,
- skorygowany art. 36 ma zapewnić odpowiedni do charakteru danych i zagrożeń związanych z przetwarzaniem danych poziom ich ochrony,
- w art. 41 w ust. 1 dodano pkt 4 a oraz pkt 7, które wskazują kolejne informacje (o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane mogą być przekazywane oraz informację dotyczącą ewentualnego przekazywania danych za granicę), które powinny być zawarte w zgłoszeniu zbioru do rejestracji,
- w art. 43 w ust. 1 dodano pkt 1 a rozszerzając katalog administratorów danych zwolnionych z obowiązku rejestracji o administratorów danych, które zostały uzyskane w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych przez funkcjonariuszy organów uprawnionych do tych czynności,
- w art. 43 dodano ust. 2, który ogranicza uprawnienia kontrolne Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w odniesieniu do zbiorów wymienionych w

art. 41 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz pkt 1 a przetwarzanych przez służby ochrony państwa w rozumieniu ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z późn. zm.).

Wejście w życie nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych, wprowadzającej m. in. nową definicję danych osobowych, w sposób zasadniczy zmieniło zakres danych podlegających przewidzianej w niej ochronie oraz spowodowało zmianę praktyki w zakresie interpretacji niektórych przepisów.

Przykładem w tym zakresie jest zmiana praktyki w związku ze zmianą definicji danych osobowych.

Przepis art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych, sprzed jej nowelizacji, stanowił, iż za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie jej tożsamości. Oznaczało to, że reżimem przewidzianym w jej przepisach objęte były wyłącznie dane pozwalające na określenie tożsamości osób, których one dotyczą. Jako przykład takich danych wskazywano imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, numer PESEL czy też NIP osoby fizycznej⁴. Takie stanowisko zajął również Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 17 listopada 2000 r. (sygn. akt II SA 1860/00) stwierdzając, iż „ustawodawca uznał niektóre dane o osobie, tzw. dane osobowe, za szczególnie istotne, stwarzając dla nich odrębny system ochrony. System ten ustanowiony został w (...) ustawie o ochronie danych osobowych. (...) Wskazanie, jakie dane o osobie są danymi osobowymi, zawiera art. 6 powoływanej ustawy. Zgodnie z tym artykułem za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby. Pojęcie to ma charakter niedookreślony. Wykładnia językowa przemawia jednak za wąskim jego rozumieniem. Stąd za dane osobowe należy rozumieć nie każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, lecz tylko tę, która pozwala na określenie jej tożsamości. (...) Przedmiotem tej ochrony nie są wszystkie dane o osobach fizycznych lecz jedynie tzw. dane identyfikujące, a więc imię, nazwisko, adres, PESEL, NIP, itp.”

W celu dostosowania polskiej ustawy o ochronie danych osobowych do norm europejskich ochroną wynikającą z przepisów ustawy objęto nie tylko informacje dotyczące osoby fizycznej, pozwalające na określenie jej tożsamości, jak wynikało z brzmienia art. 6 ustawy sprzed jej nowelizacji, ale „wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej”, o czym stanowi znowelizowany art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Jednocześnie ust. 2 cytowanego przepisu precyzuje, iż

⁴ GI-DP-024/747/01

osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności poprzez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, filozoficzne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne. Informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeśli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań (art. 6 ust. 3 ustawy).

Konsekwencją przyjętej zmiany było zatem rozszerzenie zakresu ochrony wynikającej z ustawy na wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej osoby fizycznej oraz te, które pozwalają na ustalenie jej tożsamości w sposób bezpośredni lub pośredni. Wskazuje ona na te szczególne informacje, które pozwalają na określenie tożsamości osoby nie tylko poprzez proste wskazanie imienia i nazwiska, ale także pośrednio poprzez jej cechy szczególne, jak np. status majątkowy, pozycję społeczno – ekonomiczną.

Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego nowej definicji danych osobowych zmieniło treść odpowiedzi udzielanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w sprawach dotyczących uznania określonych informacji za dane osobowe. Dla przykładu – do czasu wejścia w życie nowej definicji danych osobowych Generalny Inspektor stwierdzał, iż informacje o numerze lokalu mieszkalnego oraz wysokości zaległości czynszowej z tytułu jego użytkowania nie są danymi osobowymi w rozumieniu art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych, bowiem nie pozwalają one na bezpośrednie określenie tożsamości właściciela bądź najemcy danego lokalu⁵. Z chwilą znowelizowania przepisów ustawy sytuacja w tym zakresie uległa znacznej zmianie. Z uwagi na to, że w świetle nowego brzmienia art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej, Generalny Inspektor stwierdził, iż informacje o numerze zadłużonego lokalu oraz kwocie zadłużenia stanowią dane osobowe, zaś ich przetwarzanie podlega wszelkim przewidzianym w ustawie rygorom⁶.

W wyniku nowelizacji ustawy nowe brzmienie uzyskał przepis art. 23 ust. 1 pkt 5. Obecne jego brzmienie wzorowane jest na art. 7 f Dyrektywy i przyjmuje zasadę, że przetwarzanie danych w formie ich udostępnienia jest możliwe także wtedy, gdy prawnie usprawiedliwionym interesem w ich otrzymaniu legitymuje się odbiorca danych, a nie tylko podmiot je udostępniający. Podkreślenia wymaga, iż znowelizowana ustawa definiuje w ust. 4

⁵ GI-DP-024/8/01

⁶ GI-DP-024/1346/01

art. 23 pojęcie prawnie usprawiedliwionego celu przetwarzania danych, co niewątpliwie znacznie ułatwi praktyczne stosowanie przesłanki określonej w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Jako przykłady prawnie usprawiedliwionego celu wskazany został marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych oraz dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W przypadku, gdy administrator danych będzie się powoływał na przesłankę legalności przetwarzania danych określoną w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, uzasadniając jednocześnie przetwarzanie danych działaniem innym, niż jedno ze wskazanych w ust. 4 art. 23 ustawy – będzie musiał wykazać, na czym polega prawnie usprawiedliwiony cel jego działania.

W rezultacie przyjętej zmiany nie budzi wątpliwości, że np. każde działanie banku prowadzone w celu marketingu własnych produktów wobec aktualnych klientów jest działaniem zgodnym z zasadami ochrony danych osobowych. Do tej pory często klienci banku, którzy zawarli np. umowę rachunku bankowego, składali skargi na działania banku, przedstawiającego im ofertę innych usług prowadzonych przez ten bank. Nie będzie natomiast uprawnione prowadzenie przez bank akcji marketingowej „cudzych” usług, np. firm ubezpieczeniowych.

W związku z nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych w przepisie art. 27 wprowadzone zostały dwie zasadnicze zmiany. Przed dniem 3 października 2001 r. przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym można było prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy. Stanowił o tym przepis art. 28 ust. 1 ustawy, skreślony zgodnie z art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087). Tak rygorystyczne ujęcie uprawnienia administratorów danych do przetwarzania danych o karalności powodowało, iż niejednokrotnie dochodziło do naruszenia przepisów ustawy. Nie wszyscy administratorzy przetwarzający w swoich zbiorach dane o karalności legitymowali się bowiem ustawową podstawą ich przetwarzania. Obecnie obowiązujące w tym zakresie przepisy pozwalają administratorom danych na przetwarzanie danych o karalności nie tylko wtedy, gdy zezwala na to przepis szczególny innej ustawy, ale również wówczas, gdy spełniona zostanie inna, wymieniona w ust. 2 art. 27 ustawy, przesłanka dopuszczalności ich przetwarzania. Unormowanie to w pełni zgodne jest z wymaganiami Dyrektywy. Przepis jej art. 8 ust. 5 kładzie bowiem nacisk wyłącznie na to, aby przetwarzanie danych dotyczących przestępstw, osób skazanych lub środków bezpieczeństwa mogło mieć miejsce jedynie pod kontrolą

kompetentnych władz lub pod warunkiem podjęcia odpowiednich środków zabezpieczających na mocy prawa państwowego.

W wyniku nowelizacji ustawy w przepisie jej art. 27 ust. 2 dodano dwie kolejne przesłanki uprawniające do przetwarzania danych szczególnie chronionych. Od dnia 3 października 2001 r. przetwarzanie tego rodzaju danych dopuszczalne jest także wówczas, gdy jest niezbędne do prowadzenia badań naukowych oraz gdy przetwarzanie danych jest prowadzone przez stronę w celu realizacji praw i obowiązków wynikających z orzeczenia wydanego w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

W wyniku nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych wprowadzony został do niej nowy przepis regulujący problematykę rozstrzygnięć wydawanych wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych osobowych. Przepis ten wzorowany jest na art. 15 Dyrektywy, który w ust. 1 stanowi, iż „państwa członkowskie przyznają każdej osobie prawo nie podlegania decyzji wywołującej skutki prawne jej dotyczące lub w sposób istotny wpływające na jej sytuację, która to decyzja oparta jest wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych, mającym na celu określenie pewnych aspektów personalnych odnoszących się do tej osoby, jak jej pracy, zdolności kredytowej, odpowiedzialności, reputacji itp.” Wyjątek od tej zasady przewidziany został w art. 15 ust. 2 Dyrektywy, zgodnie z którym każda osoba będzie mogła być poddana decyzji opartej na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych, jeżeli decyzja ta: zostanie podjęta w trakcie zawierania lub realizacji postanowień umowy, jeśli spełniono wniosek podmiotu danych w sprawie zawarcia lub wykonania postanowień umowy lub istnieją odpowiednie środki ochrony jego interesów, takie jak ustalenia pozwalające na wyrażenie swojej opinii, lub jest prawomocna, co również stwarza środki ochrony interesów podmiotu danych.

Przesłanką wprowadzenia w Dyrektywie powyższego unormowania był rozwój informatyki, a w szczególności jego konsekwencje, w postaci przede wszystkim zagrożenia praw jednostki w procesie podejmowania rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych osobowych.

Z uwagi na to, iż polska ustawa o ochronie danych osobowych nie zawierała podobnego rozwiązania, wprowadzenie do niej przepisu analogicznego do art. 15 Dyrektywy, podyktowane było koniecznością stworzenia ustawowych gwarancji ochrony praw osób, wobec których rozstrzygnięcie podjęte zostało wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania ich danych. Przepis art. 26 a, dodany w wyniku nowelizacji ustawy, w ust. 1

stanowi, iż „niedopuszczalne jest ostateczne rozstrzygnięcie indywidualnej sprawy osoby, której dane dotyczą, jeżeli jego treść jest wyłącznie wynikiem operacji na danych osobowych, prowadzonych w systemie informatycznym”. Dopuszczalność takich rozstrzygnięć – zgodnie z ust. 2 cytowanego przepisu – może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy zostały one podjęte podczas zawierania lub wykonywania umowy i uwzględniają wniosek osoby, której dane dotyczą.

Dodany do art. 32 ust. 1 pkt 9 ustawy o ochronie danych osobowych gwarantuje każdej osobie, której dane przetworzone w sposób automatyczny stanowiły jedyną podstawę indywidualnego rozstrzygnięcia jej sprawy, prawne środki skutecznej ochrony jej interesów, przyznając tej osobie prawo wniesienia do administratora danych żądania ponownego, indywidualnego rozpatrzenia sprawy. Administrator danych, zgodnie z art. 32 ust. 3 a ustawy, obowiązany jest bez zbędnej zwłoki sprawę rozpatrzyć, albo przekazać ją wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska Generalnemu Inspektorowi, który wydaje w tym przedmiocie stosowną decyzję.

Tym samym cytowany wyżej przepis tworzy prawną podstawę żądania indywidualnego rozstrzygnięcia sprawy oraz – w razie zaistnienia między administratorem danych, który wydał rozstrzygnięcie w sprawie indywidualnej wyłącznie na podstawie automatycznego przetwarzania danych osobowych a osobą, której sprawa była rozstrzygana, sporu co do zasadności przedmiotowego żądania – stwarza możliwości kontroli i rozstrzygnięcia sprawy w formie decyzji przez niezależny organ.

Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 40 stanowi, iż administrator danych obowiązany jest zgłosić zbiór danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 43 ust. 1. Przepis ten w pierwotnym jego brzmieniu zawierał znacznie węższy katalog wyłączeń od obowiązku rejestracji zbiorów danych, niż tekst obowiązujący obecnie. Na skutek kolejnych nowelizacji ustawy, przeprowadzanych w związku z nowelizacjami (lub uchylaniem) innych aktów prawnych, z obowiązku tego zwolnieni zostali administratorzy danych, które zostały uzyskane w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych przez funkcjonariuszy organów uprawnionych do tych czynności, danych przetwarzanych na podstawie przepisów ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym, danych przetwarzanych przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, a także tych

dotyczących osób korzystających z obsługi rzecznika patentowego i doradcy podatkowego lub biegłego rewidenta.⁷

Część I. PROBLEMATYKA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ PODMIOTY PUBLICZNE I PRYWATNE – SKARGI I PYTANIA PRAWNE

A. SPRAWY Z ZAKRESU ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w roku ubiegłym, najliczniejszą grupę spraw rozpatrywanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych stanowiły sprawy z zakresu administracji publicznej (ok. 550 skarg i pytań).

I. Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej

I.1 Sprawy z zakresu komunikacji

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor rozpatrzył ok. 70 spraw z zakresu przetwarzania danych w dziedzinie komunikacji.

Liczna grupa spraw dotycząca wspomnianej problematyki związana była z prowadzoną – na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, z późn. zm.) – ewidencją pojazdów.

Odpowiadając na pytanie dotyczące kwestii udostępniania Straży Miejskiej danych dotyczących właścicieli pojazdów⁸, Generalny Inspektor stwierdził, że niezasadna jest odmowa udzielenia wskazanemu powyżej podmiotowi wnioskowanych danych. Zgodnie bowiem z przepisem art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779) strażnik, wykonując powierzone mu przepisami prawa zadania, ma prawo między innymi do dokonywania czynności sprawdzających, kierowania wniosków o ukaranie do kolegium do spraw wykroczeń, oskarżania przed kolegium do spraw wykroczeń i wnoszenia środków odwoławczych – w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia (pkt 5), a także żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych i samorządowych (pkt 8). Zgodnie z przepisem art. 19 § 1 ustawy z dnia 20

⁷ Szerzej na ten temat w części III sprawozdania zatytułowanej „Rejestracja zbiorów danych osobowych”

⁸ Problematyka przetwarzania danych osobowych przez Straż Miejską szerzej została omówiona w części IIA I.4 Sprawozdania.

maja 1971 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 12, poz. 116, z późn. zm.)⁹, w celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie i zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku albo do jego uzupełnienia lub sprawdzenia faktów podanych we wniosku o ukaranie, Policja, organ Państwowej Inspekcji Handlowej, służby ochronnej lasów państwowych, straż gminna (miejska) i inne organy, gdy ustawa tak stanowi, mogą w granicach swojej właściwości, w miarę potrzeby, wzywać do złożenia zeznań, wyjaśnień i opinii oraz do wydania lub okazania przedmiotu lub dokumentu mającego stanowić niezbędny dowód w sprawie. Powołany przepis stanowił więc podstawę prawną żądania przez straż gminną (miejską) danych osoby, w stosunku do której prowadzi postępowanie wyjaśniające lub zamierzał wystąpić z wnioskiem o ukaranie.

Generalny Inspektor wyjaśniał również, iż stosownie do przepisu art. 80 c ust. 1 Prawa o ruchu drogowym, dane lub informacje zgromadzone w ewidencji udostępnia się, o ile są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań (z zastrzeżeniem ust. 2), następującym podmiotom: Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Urzędowi Ochrony Państwa, Wojskowym Służbom Informacyjnym, sądom, prokuraturze, organom inspekcji celnej, Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz starostom. GİODO wskazał, iż powołany powyżej przepis nie wymienia wprawdzie straży gminnej (miejskiej), jako podmiotu uprawnionego z mocy prawa do pozyskiwania danych zgromadzonych w ewidencjach. Zaznaczył jednak, iż zgodnie z przepisem art. 80 c ust. 4 powołanej ustawy, minister właściwy do spraw administracji publicznej może udostępnić (na analogicznych zasadach udostępniają dane wojewoda i starosta), w formie zaświadczenia, dane lub informacje zgromadzone w ewidencji innym podmiotom, niż wymienione w ust. 1-3, w tym osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, jeżeli wykażą swój uzasadniony interes. Dane i informacje zebrane w ewidencji udostępnia się (...), na pisemny, uzasadniony wniosek zainteresowanego podmiotu (art. 80 c ust. 6).¹⁰

Do Generalnego Inspektora wpływało w omawianym okresie sprawozdawczym wiele sygnałów świadczących o nieuzasadnionej odmowie udostępniania danych przez wojewodów.

⁹ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 12, poz. 116, z późn. zm.) została uchylona na mocy art. 2 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1149). Z dniem 17 października 2001 r. obowiązuje w przedmiotowym zakresie nowy akt prawny – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148).

¹⁰ GI-DP-024/1324/01, GI-DP-024/257/01

Zgodnie z przepisem art. 80 a ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym centralną ewidencję pojazdów, w systemie teleinformatycznym, prowadzi minister właściwy do spraw administracji publicznej. GIODO zaznaczał – stosownie do przepisu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2000 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 43, poz. 483), iż „ewidencje pojazdów prowadzone przez wojewodów na podstawie przepisów art. 60 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41, z późn. zm.), prowadzi się, z zachowaniem przepisów o ochronie danych osobowych, do dnia 31 grudnia 2003 r. (...)”. Wobec powyższego obecnie jednocześnie prowadzone są dwa rodzaje ewidencji pojazdów – na szczeblu centralnym i na szczeblach wojewódzkich – do których od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 marca 2000 r. zbierane są te same informacje. Dane i informacje zgromadzone w przedmiotowych ewidencjach mogą być udostępniane innym podmiotom wyłącznie przez administratora danych.

W sprawach dotyczących odmowy udostępnienia danych z wojewódzkiej ewidencji pojazdów Generalny Inspektor informował, że art. 80 c ust. 4 Prawa o ruchu drogowym, stosowany odpowiednio, dopuszcza udostępnienie przez wojewodę, w formie zaświadczenia, danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji innym podmiotom, niż wymienione w ust. 1-3, w tym osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, jeżeli wykażą swój uzasadniony interes. Wojewoda udostępniając dane lub informacje w formie zaświadczenia bada, czy wnioskodawca legitymuje się uzasadnionym interesem. Działa zatem w ramach tzw. uznania administracyjnego, udostępniając dane wówczas, gdy stwierdzi, że istnieją ku temu podstawy, tzn. jest ono uzasadnione interesem prawnym lub faktycznym wnioskodawcy.

Równie liczna grupa spraw dotyczyła odmowy udostępniania danych ze zbiorów prowadzonych przez starostę.

W odpowiedzi na pytanie, czy wystarczającą podstawę prawną do uzyskania przez urząd miejski danych ze zbioru prowadzonego przez starostę jest art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 298 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.), GIODO wyjaśnił, iż ze względu na to, że dane, o udostępnienie których urząd miejski zwraca się do starostwa, będą włączone do zbioru prowadzonego przez gminę, powoływanie się na art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych – jako podstawę prawną udostępnienia danych – jest błędne. Podstawy takiej nie stanowi również wskazany art. 298 Ordynacji podatkowej, ponieważ reguluje on odstępstwa

od tajemnicy skarbowej. Wskazuje przypadki dopuszczalności udostępnienia danych przez organ podatkowy, a nie na rzecz organu podatkowego.

Generalny Inspektor wielokrotnie wskazywał również, że rejestracji pojazdów, na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, dokonuje – na wniosek właściciela – starosta właściwy ze względu na miejsce jego zamieszkania (siedzibę). Na podstawie § 10 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych czynności organów związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach (Dz. U. Nr z 2001 r. Nr 4, poz. 37), dane i informacje znajdujące się w przedmiotowej bazie oraz w aktach pojazdu przechowuje się i udostępnia na zasadach określonych w ustawie Prawo o ruchu drogowym i przepisach odrębnych. Wobec powyższego Generalny Inspektor stwierdził, iż przepisy Prawa o ruchu drogowym stosuje się również do udostępniania danych ze zbioru administrowanego przez starostę.

Generalny Inspektor informował także, że stosując odpowiednio przepisy dotyczące Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji starosta, tak jak wojewoda – w określonych wypadkach – może udostępnić dane z prowadzonej przez siebie ewidencji pojazdów.¹¹

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrywał także pytania i skargi dotyczące odmowy udostępnienia przez Starostów Powiatowych z ewidencji pojazdów informacji dotyczących samochodów i numerów rejestracyjnych pojazdów należących do dłużników. Rozpatrywane przez GODO sprawy związane były tak z prowadzoną egzekucją na podstawie k.p.c., jak i egzekucją prowadzoną przez uprawnione organy na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 1991 r. Nr 36, poz. 161 z późn. zm.). Generalny Inspektor wielokrotnie jednak podkreślał, że nie jest uprawniony do nakazania udostępnienia informacji o pojazdach należących do dłużników. W świetle art. 6 ustawy numer rejestracyjny, jak i marka oraz rok produkcji pojazdu nie pozwalają na określenie tożsamości właściciela pojazdu, więc nie są danymi osobowymi w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych¹².

Podobnie, jak w roku 2000, do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych składano skargi na – przewidywany prawem miejscowym – obowiązek okazywania w czasie dokonywanej kontroli odcinków rent i emerytur uprawniających do ulgowych lub bezpłatnych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej. Generalny Inspektor wyjaśniał, że w świetle ustawy o ochronie danych osobowych nie zachodzi w takich

¹¹ GI-DP-024/1140/01, GI-DP-024/1121/01, GI-DP-024/1504/01, GI-DP-024/1449/01

¹² GI-DS-430/381/01

sytuacjach przetwarzanie przez administratora danych w zbiorze. Wskazywał jednocześnie, że dane udostępniane na podstawie odcinka emerytalno - rentowego są udostępniane wyłącznie na czas kontroli i nie podlegają dalszemu przetwarzaniu. Rada Miasta może zaś upoważnić w swej uchwale przewoźnika do weryfikacji uprawnień polegających na ulgowych lub bezpłatnych przejazdach środkami komunikacji miejskiej.¹³

Pojawiały się także pytania dotyczące problemu zgodności z ustawą o ochronie danych osobowych obowiązku kontrolowania dokumentów przewożonych osób. W takich przypadkach GIODO informował, że przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona są uprawnieni do ustalania tożsamości pasażerów na podstawie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. Nr 50, poz. 601, z późn. zm.). Na podstawie art. 33 a powołanej powyżej ustawy, przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu, może dokonywać kontroli dokumentów lub bagażu. W razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu albo dokumentu uprawniającego do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego, przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona powinni pobrać właściwą należność i opłatę dodatkową. Przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona ma prawo: w razie odmowy zapłacenia należności – żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości podróżnego, w razie odmowy zapłacenia należności i niemożności ustalenia tożsamości podróżnego – zwrócić się do funkcjonariusza Policji i innych organów porządkowych, które mają, zgodnie z przepisami prawa, uprawnienia do ustalania tożsamości osób, o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia tożsamości podróżnego, w razie uzasadnionego podejrzenia, że dokument przewozu albo dokument uprawniający do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego jest podrobiony lub przerobiony – zatrzymać dokument za pokwitowaniem oraz przesłać go prokuratorowi lub Policji, z powiadomieniem wystawcy dokumentu.¹⁴

Z wpływających do GIODO pism wynika, że wątpliwości wzbudzała również kwestia umieszczania danych osobowych na okresowych biletach imiennych. Generalny Inspektor wielokrotnie wyjaśniał w takich przypadkach, iż wpisanie numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość pasażera imiennie wskazanego w treści biletu jest konieczne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego i wynika z przepisów prawa. Wskazywał ponadto, że umieszczanie przez podróżnego swoich danych osobowych na bilecie okresowym należy rozpatrywać na gruncie przepisów Prawa przewozowego, w szczególności przepisu art. 16 ust. 2 powołanego aktu prawnego. Zgodnie z jego brzmieniem, w bilecie na przejazd określa

¹³ GI-DP-024/508/01, GI-DP-024/185/01, GI-DP-024/335/01, GI-DP-024/413/01

¹⁴ GI-DP-024/369/01, GI-DP-024/842/01, GI-DP-024/414/01

się wysokość należności za przejazd oraz dane potrzebne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego. Jednocześnie informował, że w opisanych stanach faktycznych nie może być mowy o przetwarzaniu danych osobowych w zbiorze, co jest warunkiem zastosowania ustawy o ochronie danych osobowych.¹⁵

W jednym z pism Najwyższa Izba Kontroli zwróciła się do Generalnego Inspektora z pytaniem, czy – w związku z badaniem rzetelności przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy w Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego (WORD) – przesłankę upoważniającą do pozyskiwania adresów osób egzaminowanych, w celu przeprowadzenia anonimowej ankiety stanowi art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych. W odpowiedzi Generalny Inspektor potwierdził, że podstawą przetwarzania powyższych danych może być wskazany powyżej przepis, dopuszczający przetwarzanie, gdy jest to niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego¹⁶.

Do Generalnego Inspektora napływały również skargi dotyczące przetwarzania danych osobowych właścicieli pojazdów w związku z pobieraniem opłat za parkowanie pojazdów samochodowych. I tak w jednej ze skarg zwrócono się do Generalnego Inspektora o zbadanie legalności udostępnienia danych osobowych Intelpark Sp. z o.o. przez Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach. W toku czynności kontrolnych upoważnieni przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych inspektorzy ustalili, że Intelpark Sp. z o.o. zawarła umowę z Miejskim Zarządem Ulic i Mostów w Katowicach, zwanym dalej MZUiM, działającym w imieniu Miasta Katowice – Zarządu Miasta, na podstawie której Spółce zlecona została organizacja, wdrożenie oraz kompleksowe prowadzenie „systemu pobierania opłat INTELPARK” za parkowanie pojazdów samochodowych w miejscach wskazanych przez MZUiM. Spółką została również zobowiązana m.in. do zapewnienia kontroli prawidłowości uiszczania opłat przez kierowców za parkowanie pojazdów samochodowych w wyznaczonych miejscach, pobierania opłaty podwyższonej, występowania na zlecenie MZUiM do Centralnej Ewidencji Pojazdów o udostępnienie danych dotyczących właścicieli pojazdów, niezbędnych w procedurze pobierania opłat podwyższonych. Z ustaleń poczynionych w trakcie kontroli wynika, że Intelpark Sp. z o.o. przetwarza dane osobowe kierowców w zbiorze o nazwie „Opłaty podwyższone”, jednakże administratorem danych zawartych w ww. zbiorze jest Miasto Katowice.

Generalny Inspektor wskazywał skarżącemu, że na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w

¹⁵ GI-DP-024/307/01, GI-DP-024/423/01, GI-DP-024/832/01

¹⁶ GI-DP-024/3/01

drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. GODO ustalił bowiem, iż dane osobowe kierowców przetwarzane przez Intelpark Sp. z o.o. zostały udostępnione Spółce przez Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych kierowców zawartej w celu pobierania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych na terenie Katowic. Wobec powyższego w świetle ustaleń poczynionych w toku czynności kontrolnych i przytoczonych przepisów należy stwierdzić, iż w omawianej sprawie brak jest podstaw do stwierdzenia naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych¹⁷.

Generalny Inspektor rozpatrywał również problem, czy urzędy miasta na prawach powiatu mają prawo przetwarzać dane osobowe w związku z opłatami za parkowanie pojazdów w granicach miasta.¹⁸ Generalny Inspektor poinformował, że przepisy uprawniają gminy do przetwarzania przedmiotowych danych. Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych (Dz. U. Nr 51, poz. 608), zwanego dalej rozporządzeniem, zarząd drogi jest upoważniony do kontroli uiszczania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych, zwanych dalej opłatami. Na podstawie ust. 2 tego przepisu w razie stwierdzenia niewniesienia opłaty, pobiera się opłatę podwyższoną, nie wyższą niż dziesięciokrotność stawki podstawowej. Na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia opłaty za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych są pobierane przez właściwe zarządy dróg. Ustęp 2 tego przepisu stanowi, że zarząd drogi może upoważnić do kontroli uiszczania opłat oraz ich pobierania inne jednostki organizacyjne. Zgodnie z ust. 3 tego przepisu do dochodzenia opłat mają zastosowanie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zgodnie z art. 26 § 1 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji organ egzekucyjny wszczyna egzekucję administracyjną na wniosek wierzyciela i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego. Na podstawie art. 27 § 1 tej ustawy tytuł wykonawczy powinien zawierać między innymi wskazanie imienia i nazwiska lub nazwy zobowiązanego, jego adresu, a także - w razie możliwości - adresu jego zakładu pracy. Zgodnie z przywołanymi przepisami do pobierania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz kontroli uiszczania tych opłat upoważniony jest zarząd drogi. W przypadku stwierdzenia niewniesienia stosownej opłaty, zarząd drogi pobiera opłatę dodatkową. Zarząd drogi jest więc uprawniony do przetwarzania danych osobowych właściciela pojazdu w przypadku, gdy

¹⁷ GI-DS-430/393/01

¹⁸ GI-DP-024/652/01

opłata za parkowanie pojazdu nie została wniesiona, w celu naliczenia opłaty dodatkowej, jest też uprawniony do przetwarzania informacji określających tożsamość właściciela pojazdu w celu wystawienia tytułu wykonawczego do dochodzenia należnych świadczeń na drodze postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 21 marca 1985 o drogach publicznych (Dz. U. Nr 71, poz. 838, z późn. zm.), w granicach miast na prawach powiatu zarządcą wszystkich dróg publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest zarząd miasta. Pracownicy urzędu miejskiego są więc uprawnieni do przetwarzania danych osobowych w celu naliczenia opłaty dodatkowej a także wystawienia tytułu wykonawczego, w przypadku nieuiszczenia opłaty za parkowanie pojazdu.

1.2 Urzędy Stanu Cywilnego

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zajmował się również sprawami dotyczącymi przetwarzania danych przez urzędy stanu cywilnego. W omawianym okresie sprawozdawczym rozpatrzonych zostało 35 spraw z tego zakresu.

Wśród zadawanych pytań najczęściej pojawiała się *kwestia wydawania, bądź odmowy wydania przez urzędy stanu cywilnego (USC) odpisów aktów stanu cywilnego*. Generalny Inspektor niejednokrotnie wskazywał, że stosowanie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych jest wyłączone, jeżeli przepisy odrębnych ustaw, które odnoszą się do przetwarzania danych, przewidują dalej idącą ich ochronę, niż wynika to z niniejszej ustawy. W tym zakresie mają zastosowanie przepisy szczególne. Postępowania wyjaśniające prowadzone przez GODO najczęściej wskazywały, iż udostępnienie danych osobowych z ksiąg stanu cywilnego było zgodne z prawem.¹⁹ Zasady sporządzania aktów stanu cywilnego, ich prowadzenia i udostępniania uregulowane zostały w przepisach ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. Nr 36, poz. 180, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późn. zm.).

Ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego - w art. 83 ust. 1 - wymienia katalog podmiotów uprawnionych do otrzymania skróconych odpisów aktów stanu cywilnego. Generalny Inspektor niejednokrotnie odsyłał do powyższego przepisu. Podkreślał, że problem

¹⁹ GI-DS-430/525/01, GI-DS-430/158/01,

wydawania odpisów aktów stanu cywilnego innym osobom, niż w nim wymienione, powinien być rozpatrywany w oparciu o interes prawny, którym wykaże się zainteresowany. Z mocy art. 83 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, odpisy aktów stanu cywilnego i zaświadczenia o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku mogą być również wydane na wniosek innych osób niż wymienione w ust. 1, które wykażą w tym interes prawny, oraz na wniosek organizacji społecznej, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi takiej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny. Dane osobowe zawarte w księgach stanu cywilnego udostępnia się na pisemny, umotywowany wniosek, o którym mowa w art. 29 ust.3 ustawy o ochronie danych osobowych.

Charakteryzując z kolei interes prawny Generalny Inspektor wskazywał m. in. na takie jego cechy, jak to, że powinien on być indywidualny, konkretny, aktualny i sprawdzalny obiektywnie, a jego istnienie winno znajdować potwierdzenie w okolicznościach faktycznych, będących przesłankami zastosowania przepisu prawa materialnego.²⁰

Odrębna grupa spraw dotyczyła problemu *sprostowania aktów stanu cywilnego*. W takich przypadkach wyjaśniano, że w zakresie kompetencji Generalnego Inspektora – zgodnie z art. 12 ustawy – nie znajduje się sprostowywanie aktów stanu cywilnego, zaś organami właściwymi w przedmiotowych sprawach są sądy cywilne i urzędy stanu cywilnego. Wskazywano także na przepisy rozdziału czwartego ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, które określają zasady unieważniania, sprostowania, ustalania treści, odtworzenia oraz uzupełnienia aktu stanu cywilnego oraz informowano, że poza przypadkami określonymi w przepisach Prawa o aktach stanu cywilnego (oczywista pomyłka pisarska, wpisanie wzmianki do aktu stanu cywilnego na podstawie prawomocnych orzeczeń sądów, ostatecznych decyzji, odpisów z aktu stanu cywilnego oraz innych dokumentów mających wpływ na treść lub ważność aktu) zmiana treści aktu stanu cywilnego jest możliwa wyłącznie po wszczęciu postępowania sądowego określonego w Kodeksie postępowania cywilnego.²¹

Podobnie jak w ubiegłym roku zdarzały się także *skargi na odmowę udostępnienia przez USC danych osobowych podmiotom uprawnionym do ich otrzymania*. W jednym z pism komisariat policji skarżył się na odmowę potwierdzenia przez USC danych osoby uchylającej się od płacenia rat alimentacyjnych, w stosunku do której prowadzone jest postępowanie przygotowawcze, pomimo tego, iż wskazano podstawę prawną tego żądania, a także

²⁰ GI-DP-024/672/01

²¹ GI-DP-024/1089/01, GI-DP-024/1112/01

przeznaczenie dla udostępnionych danych²². W przedmiotowej sprawie USC dwukrotnie odmówił udostępnienia żądanych informacji ze względu na niewłaściwą formę wniosku o udostępnienie danych. Jego zdaniem, komisariat policji, zwracając się o informacje mające związek z toczącym się postępowaniem przygotowawczym obowiązany był wystąpić o ich udostępnienie na wniosku, o którym mowa w art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor nie podzielił powyższego stanowiska informując USC, że przesłankę upoważniającą organy ścigania do pozyskania przedmiotowych danych stanowi art. 15 § 2 k.p.k. a także przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092) oraz przepisy wydanego na jej podstawie rozporządzenia Rady z dnia 13 sierpnia 1996 r. w sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107, poz. 501). Organy ścigania zostały zatem upoważnione przepisami prawa do uzyskiwania wiadomości niezbędnych w toku prowadzonych postępowań. Ponadto Generalny Inspektor wyjaśnił, że przepis art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych reguluje kwestię udostępniania danych osobowych w celach innych, niż włączenie do zbioru. W związku z tym, że Policja działa w ramach i na podstawie przepisów prawa, a tym samym tworzy zbiory danych osobowych związane z prowadzonymi sprawami (są to zbiory danych w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy) – przepis art. 29 ustawy nie znajduje w tym przypadku zastosowania. W związku z powyższym udostępnienie danych w celu włączenia do zbioru nie wymaga od Policji wystąpienia na wniosku określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych /.../. W świetle obowiązujących przepisów prawa Policja nie jest obowiązana do zastosowania wskazanego powyżej wniosku, wystarczające jest jedynie zachowanie pisemnej formy wystąpienia o udostępnienie danych²³.

W jednej ze skarg wskazano *na udostępnienie danych zawartych w akcie urodzenia osobie nieuprawnionej*. Jak ustalono Urząd Stanu Cywilnego w Pabianicach udostępnił radcy prawnemu Urzędu Miasta Pabianic dane zawarte w akcie urodzenia córki skarżącej, w związku z prowadzonym przed sądem powszechnym postępowaniem przeciwko Gminie Miejskiej Pabianice o zapłatę odszkodowania, zainicjowanym wniesionym przez Skarżącą powództwem cywilnym. Generalny Inspektor ustalił, że przedmiotowe udostępnienie

²² Problematyka przetwarzania danych osobowych przez funkcjonariuszy Policji szerzej została omówiona w części II B I Sprawozdania.

²³ GI-DP-024/904/01

nastąpiło w oparciu o wniosek złożony w trybie art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych, a celem pozyskania danych zawartych w akcie urodzenia było ustalenie stosunku prawnego lub faktycznego powołanego w sprawie świadka dla dokonania przez sąd oceny wiarygodności dowodu z jego zeznań w sprawie. Analizując okoliczności faktyczne i prawne omawianej sprawy Generalny Inspektor stwierdził, że udostępnienie danych nastąpiło w formie przewidzianej przepisami ustawy o ochronie danych osobowych wobec organu, który w świetle przepisów prawa był uprawniony do pozyskania żądanych danych, reprezentowanego przez umocowanego do podejmowania przedmiotowych czynności radcę prawnego²⁴.

Należy podkreślić, że z treści wpływających do Generalnego Inspektora pytań i skarg dotyczących wskazanej powyżej problematyki wynika, iż w omawianym okresie sprawozdawczym wystąpiła porównywalna – w stosunku do roku ubiegłego – ilość przypadków niewłaściwej interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, ograniczająca się wyłącznie do wykładni literalnej, bez odwoływania się do całego jej kontekstu normatywnego.

I.3 Oświata

W 2001 r. do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały skargi i zapytania w przedmiocie przetwarzania danych osobowych w sektorze oświaty (40).

Wywieszanie w miejscach publicznych zarządzeń dyrektora szkoły informujących o braku kwalifikacji wymienionych z imienia i nazwiska nauczycieli powoduje narażenie na udostępnienie ich osobom nieuprawnionym, prowadząc tym samym do naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych - stwierdził Generalny Inspektor odpowiadając na jedno z pytań²⁵.

GIODO podkreślił, że imię i nazwisko nauczyciela w połączeniu z dokładną nazwą i adresem szkoły, w której jest zatrudniony pozwala na identyfikację osoby, której dane dotyczą. Do przetwarzania takich danych stosuje się więc wszystkie reguły określone w ustawie o ochronie danych osobowych. Aby zatem przetwarzanie danych zostało uznane za legalne, administrator danych powinien wykazać przynajmniej jedną z przesłanek enumeratywnie wymienionych w art. 23 ust. 1 ustawy. Jedną z przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych jest zezwolenie przepisów prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy).

²⁴ GI-DS-430/158/662

²⁵ GI-DS-430/119/01/288

Przetwarzanie danych o kwalifikacjach nauczycieli lub ich braku uregulowane zostało w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 z późn. zm.). Zgodnie z art. 9b ust. 1 tej ustawy, jednym z warunków nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest posiadanie kwalifikacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Nauczycielowi stażystie, który spełnia warunki określone w ww. przepisie, stopień nauczyciela kontraktowego w drodze decyzji administracyjnej nadaje dyrektor szkoły. W przypadku niespełnienia przez nauczyciela warunków, o których mowa w art. 9b ust. 1 Karty Nauczyciela, dyrektor szkoły lub właściwy organ, o którym mowa w ust. 4 pkt 2-4, odmawia nauczycielowi w drodze decyzji administracyjnej, nadania stopnia awansu zawodowego. W świetle powyższych przepisów nie znajduje uzasadnienia tryb i forma działań dyrektora szkoły, polegająca na udostępnieniu informacji o braku kwalifikacji grupy nauczycieli określonej szkoły w postaci zarządzeń wywieszanych w miejscach publicznych. Działanie takie jest bowiem niezgodne z Kartą Nauczyciela.

Wśród skarg napływających do Generalnego Inspektora wielokrotnie pojawiały się również skargi, z których wynika, iż *dyrektorzy szkół zobowiązani są przez organy gmin do przekazywania pełnych akt osobowych pracowników zatrudnionych w szkołach*²⁶. W jednej ze skarg poinformowano Generalnego Inspektora, że na podstawie uchwały Zarządu Miasta i Gminy dyrektorzy szkół będących jednostkami organizacyjnymi gminy zostali zobowiązani do przekazywania nowo utworzonemu Referatowi Oświaty kompletnej dokumentacji kadrowej²⁷. Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające oraz czynności kontrolne przeprowadzone przez upoważnionych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych inspektorów potwierdziły, iż wskutek zmiany organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy utworzono nową jednostkę organizacyjną – Referat Oświaty, który na podstawie powołanej uchwały przejął prowadzenie spraw finansowo – księgowych, kadrowych i administracyjnych gminnych jednostek organizacyjnych.

W ocenie Generalnego Inspektora opisane działania nie znajdują uzasadnienia w powszechnie obowiązujących przepisach prawa. W szczególności żaden z przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.), uprawniających organ prowadzący szkołę do sprawowania nadzoru nie daje podstaw do przejmowania kompetencji dyrektora szkoły, jako pracodawcy zatrudnionych w szkole osób.

²⁶ szerzej w omawianej kwestii por. część II E Sprawozdania

²⁷ GI-DS-430/73/01

Uznając, iż ani uchwała rady miasta ani zarządu nie może ograniczać zagwarantowanego w art. 47 i 51 Konstytucji prawa obywateli do ochrony prywatności i ich danych osobowych, Generalny Inspektor zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich o dokonanie oceny wskazanej uchwały oraz ewentualne podjęcie stosownych działań w ramach uprawnień nadanych RPO ustawą z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147).

Odrębna grupa skarg dotyczyła przetwarzania danych osobowych przez szkoły i przedszkola (15).

Generalnego Inspektora pytano na przykład, czy uprawnione jest udostępnienie (w formie kserokopii kart zgłoszenia dzieci do przedszkola) wydziałowi oświaty urzędu gminy danych osobowych dzieci uczęszczających do przedszkola oraz przekazania do wglądu dzienników zajęć.

Generalny Inspektor wskazał w odpowiedzi, iż uprawnienia nadzorcze gminy, jako organu prowadzącego placówki oświatowo-wychowawcze, zostały określone ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 1996r., Nr 67, poz. 329 z późn. zm.). Podkreślono, iż na podstawie powołanej ustawy przedstawiciele gminy mają prawo wstępu do szkół i placówek (art. 33 ust. 3 pkt 1) oraz wglądu do prowadzonej przez szkołę lub placówkę dokumentacji dotyczącej przebiegu nauczania, wychowania i opieki oraz organizacji pracy (art. 33 ust. 3 pkt 2). Art. 33 ust. 3 tejże ustawy określa prawa nauczycieli zatrudnianych w organie pełniącym nadzór pedagogiczny nad placówką oświatową. Sposób prowadzenia przez publiczne przedszkola, sześcioladne szkoły podstawowe, gimnazja i dotychczasowe szkoły ponadpodstawowe, w tym przedszkola i szkoły specjalne, a także przez publiczne placówki opiekuńczo wychowawcze i resocjalizacyjne oraz placówki oświatowo-wychowawcze dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej, określają przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 41, poz. 414). W myśl § 2 powołanego rozporządzenia przedszkole prowadzi dla każdego oddziału dziennik zajęć przedszkola, w którym dokumentuje się przebieg pracy wychowawczo-dydaktycznej z wychowankami w danym roku szkolnym oraz wpisuje w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona wychowanków, daty i miejsca ich urodzenia, imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) i adresy ich zamieszkania, oznaczenie realizowanego programu wychowania przedszkolnego oraz

odnotowuje się obecność wychowanków na zajęciach. W świetle cytowanego art. 33 ustawy o systemie oświaty, dzienniki te podlegają udostępnieniu przedstawicielom gminy²⁸.

Wśród pytań skierowanych do Generalnego Inspektora znalazło się również pytanie dotyczące legalności udostępnienia w internecie ocen uzyskiwanych przez uczniów oraz ich wizerunku. Generalny Inspektor podkreślił, iż w przypadku braku zgody osób, których dane dotyczą na opublikowanie w internecie ich danych osobowych brak jest przesłanki zezwalającej na ich przetwarzanie²⁹.

Generalny Inspektor wskazał, iż podmiot przetwarzający dane osobowe powinien legitymować się co najmniej jedną z przesłanek legalności, o których mowa w przepisie art. 23 ust. 1 ustawy. W sytuacji, gdy brak jest jakiegokolwiek przesłanki legalności przetwarzania danych, działanie takie naruszałoby przepisy ustawy. W odpowiedzi stwierdzono w związku z powyższym, iż umieszczenie na stronie internetowej imion i nazwisk uczniów poszczególnych klas oraz zdjęć całej klasy (wizerunku każdego ucznia), a także uzyskanych ocen, narusza przepisy ustawy, o ile nastąpiło bez zgody osób, których dane dotyczą.

W omawianym okresie sprawozdawczym pytano także, czy dopuszczalne jest nałożenie na uczniów obowiązku noszenia identyfikatorów zawierających imię, nazwisko, wizerunek ucznia i nazwę klasy do której uczeń uczęszcza.

W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, iż jest to dopuszczalne, jeśli wynika ze statutu szkoły, który na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 4 i 7 ustawy o systemie oświaty, powinien określać organizację szkoły lub placówki oraz prawa i obowiązki uczniów, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły lub innych wewnętrznych przepisów obowiązujących w danej jednostce organizacyjnej, jeżeli uprawnienie do ich wydania wynika z ogólnie obowiązujących przepisów prawa³⁰.

Zaznaczyć należy, iż w tym roku sprawozdawczym w zakresie zainteresowania Generalnego Inspektora znalazły się również sprawy dotyczące szkolnictwa wyższego (15).

Rodzice występowali do władz uczelni także o informacje na temat wyników w nauce i zaliczeń semestralnych. W związku z odmowami udostępniania przez władze uczelni informacji w tym zakresie Generalny Inspektor wskazywał, iż zagadnienia związane z udostępnianiem informacji o przebiegu studiów regulują przepisy – wydanego na mocy ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn.

²⁸ GI-DP-024/1061/01

²⁹ GI-DP-024/840/01, GI-DP-024/284/01

³⁰ GI-DP-024/374/01

zm.) – rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 września 2000 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 81, poz. 907, z późn. zm.). Zgodnie z przepisem § 5 ust. 1 powołanego rozporządzenia, przebieg studiów dokumentowany jest w: 1) protokołach egzaminacyjnych, zawierających nazwę przedmiotu, którego dotyczy egzamin, imiona i nazwiska studentów, numery albumów studentów, oceny, datę i podpis egzaminatora, 2) karcie egzaminacyjnej, zawierającej imię i nazwisko studenta, numer albumu studenta, nazwy przedmiotów, z których student zdawał egzaminy w okresie zaliczeniowym, oraz pozostałych przedmiotów, które student w okresie zaliczeniowym zaliczył, 3) dzienniku lub kartotece studentów, 4) indeksie studenta.

Ustęp 4 cytowanego powyżej przepisu stanowi, iż „dokumenty te, (...) ich odpisy lub wyciągi, w zakresie w jakim dotyczą studenta lub absolwenta, mogą być wydane studentowi lub absolwentowi bądź, na ich wniosek, upoważnionej przez nich osobie do rąk własnych lub wysłane pocztą, za zwrotnym poświadczeniem odbioru”. W kontekście powyższego informowano, iż udostępnienie informacji dotyczących przebiegu studiów w przypadkach innych, niż określone w § 5 ust. 4 cytowanego rozporządzenia, nastąpiłoby z naruszeniem prawa³¹.

Do Generalnego Inspektora zwrócono się również z zapytaniem, czy dopuszczalne jest udostępnianie osobie przygotowującej pracę magisterską (w zakresie analizy językowej pism kierowanych przez studentów) wglądu w pisma kierowane przez studentów do władz uczelni.

Generalny Inspektor poinformował w odpowiedzi, iż udostępnienie osobie przygotowującej pracę magisterską podań studentów będzie możliwe wówczas, gdy na ich podstawie nie będzie można ustalić tożsamości osób, które podania te napisały, tj. po wykreśleniu widniejących na nich danych osobowych lub też po spełnieniu warunków określonych w art. 26 ust. 2 ustawy³². Zgodnie z art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych dopuszczalne jest przetwarzanie danych (w tym ich udostępnianie), jeśli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje: 1) w celach badań naukowych, dydaktycznych, historycznych lub statystycznych, 2) z zachowaniem przepisów art., 23 (co oznacza, że administrator danych musi legitymować się jedną ze wskazanych w nim przesłanek legalności przetwarzania danych) i 25 (określającego obowiązek informacyjny)”.

³¹ GI-DP-024/621/01

³² GI-DP-024/914/01

Generalny Inspektor otrzymywał także pisma, w których pytano, czy dopuszczalne jest opublikowanie na stronie internetowej uczelni (także w prasie) danych osób, które zostały przyjęte w poczet studentów, osób nie przyjętych oraz otrzymanych przez nie ocen.

Generalny Inspektor wskazał, iż podanie do publicznej wiadomości imion i nazwisk oraz wyników postępowania rekrutacyjnego nie stanowi naruszenia przepisów ustawy³³. Przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest bowiem wówczas, gdy zezwalają na to przepisy prawa, a zgodnie z przepisem art. 141 ust. 4 ustawy o szkolnictwie wyższym, wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości udostępnienia osobom trzecim arkusza ocen lub świadectwa ukończenia szkoły Generalny Inspektor poinformował, iż udostępnienie takie może nastąpić tylko wówczas, gdy osoba ta wskaże podstawę prawną upoważniającą ją do pozyskania takich informacji³⁴.

I.4 Straż Miejska

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych napływały skargi i pytania prawne związane z przetwarzaniem danych osobowych przez Straż Miejską (15).

Liczna grupa skarg dotyczyła *odmowy udostępnienia żądanych przez Straż Miejską danych osobowych ze zbiorów danych innych administratorów.*

Do Generalnego Inspektora wpłynęło *pismo komendanta Straży Miejskiej w Wałbrzychu z prośbą o dokonanie oceny zasadności odmowy przez Telekomunikację Polską S.A. udostępnienia danych osobowych abonentów ze zbioru danych osobowych Spółki. O udostępnienie danych wносиła Straż Miejska w celu ustalenia sprawcy wykroczenia.* Odmowę udostępnienia wnioskowanych danych uzasadniano brakiem właściwej podstawy prawnej i obowiązkiem pracowników Telekomunikacji Polskiej S.A. do zachowania tajemnicy służbowej, jak również brakiem uzasadnienia wiarygodnej potrzeby posiadania danych. Generalny Inspektor wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie, zakończone wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej Telekomunikacji Polskiej S.A., jako administratorowi danych, udostępnienie wnioskodawcy danych osobowych w zakresie: imię, nazwisko i adres ze zbioru abonentów³⁵.

³³ GI-DP-024/954/01, GI-DP-024/930/01, GI-DP-024/1021/01

³⁴ GI-DP-024/1046/01

³⁵ GI-DEC-DS-38/01

Generalny Inspektor uznał, iż przepisy art. 12 ust 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy o strażach gminnych i art. 19 i 21 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia nie tylko uprawniają, ale jednocześnie zobowiązują straż miejską do pozyskania wszelkich niezbędnych danych w celu ustalenia sprawcy wykroczenia, a następnie skierowania do kolegium stosownego wniosku o ukaranie w pełni zidentyfikowanej osoby. Przepisy powołane przez straż miejską, w związku z czynnościami dotyczącymi ujawnienia sprawców wykroczenia, stanowią w związku z tym wystarczającą podstawą prawną do udostępnienia przez administratora danych osobowych w niezbędnym dla sprawy zakresie. Ponadto Generalny Inspektor uznał, iż do przetwarzania danych osobowych wnioskowanych przez straż miejską zastosowanie znajduje obok art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, także przesłanka wyrażona w art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy, zgodnie z którą przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Przesłanka ta zachodzi w sytuacji, gdy dobro publiczne jest wartością wyższą, niż autonomia jednostki w decydowaniu o przetwarzaniu dotyczących jej danych osobowych, a warunkiem jej zastosowania jest wykonywanie przez podmiot przetwarzający dane osobowe zadań publicznych, określonych prawem, zaś przetwarzanie tych danych musi być niezbędne do wykonywania tych zadań. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o strażach gminnych, straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Do zadań straży miejskiej należy zaliczyć ściganie sprawców przestępstw i wykroczeń. Odmowa udostępnienia straży miejskiej danych osobowych niezbędnych do ścigania sprawców wykroczeń nie mogła zostać uznana przez Generalnego Inspektora za słuszną, ponieważ uniemożliwiała wykonywanie przez straż określonych prawem zadań dla dobra publicznego, a w konsekwencji utrudnia zachowanie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Telekomunikacja Polska S.A wniosła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę na decyzję Generalnego Inspektora, w której wniosła o wstrzymanie wykonalności decyzji. Naczelny Sąd Administracyjny – przychylając się do stanowiska Generalnego Inspektora w analizowanej sprawie - wydał w niniejszej sprawie postanowienie o oddaleniu wniosku Telekomunikacji Polskiej S.A. o wstrzymanie wykonania decyzji Generalnego Inspektora.³⁶

Rozpatrując skargę na *ujawnienie imienia i nazwiska jednego ze strażników w materiale prasowym dotyczącym służby strażników miejskich* Generalny Inspektor stwierdził, że opublikowanie powyższych informacji nie stanowi ingerencji w podlegającą ochronie

³⁶ II SA 2210/01

prawnej sferę prywatności, gdyż opublikowane informacje dotyczyły jedynie funkcjonowania miejscowej Straży Miejskiej, a zatem sprawy ważnej dla lokalnej społeczności. GIODO wskazał, iż ustawa o strażach gminnych określa m. in. uprawnienia i obowiązki strażników gminnych. Ustawowa regulacja funkcjonowania straży gminnych wskazuje na szczególny charakter wykonywanej pracy w celu ochrony porządku publicznego oraz pełnienia służebnej roli wobec społeczności lokalnej. Ten szczególny cel w jakim ustawodawca przyjął powyższą regulację prawną pozwala na przyjęcie, iż funkcja strażnika gminnego (miejskiego) łączy się z pojęciem funkcjonariusza publicznego, jako osoby szczególnie odpowiedzialnej za ochronę porządku lub bezpieczeństwa publicznego lub też za ochronę mienia. Na taki charakter wskazuje ponadto art. 23 ustawy o strażach gminnych stanowiący, że przy wykonywaniu czynności służbowych strażnik korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych. Konsekwencją wykonywania funkcji strażnika gminnego jest ograniczony zakres ochrony jego danych osobowych. W szczególności z art. 22 ustawy o strażach gminnych, zgodnie z którym strażnik przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 12, jest obowiązany przedstawić się imieniem i nazwiskiem, a ponadto na żądanie osoby, której czynności te dotyczą, okazać legitymację służbową w sposób umożliwiający odczytanie i zanotowanie nazwiska strażnika oraz organu, który wydał legitymację³⁷.

Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajął w sprawie *zakresu danych* osobowych, jakie strażnik miejski obowiązany jest ujawnić przy wykonywaniu powierzonych mu przepisami *ustawy o strażach gminnych zadań*³⁸. Generalny Inspektor wskazał, iż w innych przypadkach, niż wskazane w art. 12 ust. 1 ustawy o strażach gminnych wystarczająca jest identyfikacja strażnika straży miejskiej poprzez ujawnienie na lewej górnej kieszeni ubioru służbowego i wyjściowego, znaku identyfikacyjnego. Podkreślono, że przepisy szczególne regulują sposób wykonywania zadań przez strażników straży miejskiej określając zarówno cel jak i zakres przetwarzanych danych.

Jedno z pytań skierowanych do Generalnego Inspektora dotyczyło legalności udostępnienia straży miejskiej „poprzez stałe połączenie z siecią komputerową urzędu miasta”, zbioru danych „ewidencja ludności i dowody osobiste”. Generalny Inspektor wskazał, iż zgodnie z przepisem art. 44 h ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 87, poz. 960 z późn. zm.), dane ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych mogą być udostępnione państwowym i komunalnym jednostkom organizacyjnym

³⁷ GI-DS-430/403/1528

³⁸ GI-DP-024/212/01

oraz podmiotom – w zakresie potrzebnym dla realizowania zadań publicznych określonych w przepisach prawa. Na podstawie art. 44 h ust. 3 wskazanej ustawy, dane ze zbiorów meldunkowych, zbiorów PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych udostępnia się na wniosek zainteresowanego podmiotu. Wnioskowane dane można też udostępnić za pomocą urządzeń teletransmisji danych, bez konieczności składania pisemnego wniosku, o którym mowa w ust. 3, jeżeli spełnią łącznie następujące warunki: posiadają urządzenia umożliwiające identyfikację osoby uzyskującej dane w systemie oraz zakresu, daty i celu ich uzyskania, posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania, uzyskanie danych jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności (ust. 7 tego przepisu).

Na podstawie art. 44 i ust. 1 powołanej ustawy, dane ze zbiorów meldunkowych oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych udostępnia organ gminy. Zgodnie z ust. 4 tego przepisu, o udostępnieniu danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych rozstrzyga ten organ w drodze decyzji administracyjnej. O tym, czy podmiot zwracający się o dane spełnia warunki, o których mowa wyżej, rozstrzyga organ gminy w drodze decyzji administracyjnej i możliwe jest podjęcie przez organ gminy decyzji o umożliwieniu dostępu do zbioru ewidencja ludności „poprzez stałe połączenie z siecią komputerową Urzędu” – Straży Miejskiej, jeśli podmiot ten spełnia warunki określone w przepisach ustawy.

I.5 Pomoc społeczna

Z zakresu pomocy społecznej w 2001 r. do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 55 spraw.

Materialną podstawę przetwarzania danych osobowych w postępowaniu w sprawach świadczeń pomocy społecznej stanowią przepisy ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, póź. 414 z późn. zm.). Ustawa ta, ze względu na wielość przesłanek udzielania pomocy, upoważnia jednostki pomocy społecznej do gromadzenia i wykorzystywania danych osób z pomocy tej korzystających, w tym ich danych szczególnie chronionych, w szerokim zakresie.

Podobnie jak w ubiegłym okresie sprawozdawczym wiele pytań kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej dotyczyło *podstawy prawnej przetwarzania danych osób korzystających*

ze świadczeń pomocy społecznej, w tym zbierania tych danych. Najczęściej pytano³⁹, czy konieczne jest składanie przez osoby korzystające z pomocy społecznej oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych oraz o podstawę zbierania przez organy pomocy społecznej danych dotyczących osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc⁴⁰. Wątpliwości w tym zakresie budził zwłaszcza przepis art. 43 ust. 3 b ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż „w przypadku, gdy osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc, a także osoby, o których mowa w art. 39, nie wyrażają zgody na zbieranie danych osobowych w zakresie ustalonym przepisami ustawy, kierownik ośrodka pomocy społecznej lub kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie może wydać decyzję odmawiającą przyznania pomocy.

Z praktyki Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wynika, że przepis ten jest przyczyną częstych nieporozumień. Osoby, od których żąda się deklaracji zgody na przetwarzanie danych nie zdają sobie sprawy ze znaczenia ustawowego terminu „przetwarzanie” danych i często udzielenia takiej zgody odmawiają. Z drugiej strony, w celu realizacji zadań jednostek pomocy społecznej, dysponowanie przez nie danymi osobowymi osób podopiecznych jest absolutnie konieczne. Dotyczy to zarówno danych zwykłych, jak i szczególnie chronionych - niezależnie od form, w jakiej pomoc została udzielona (pomoc finansowa, rzeczowa, umieszczenie w domu pomocy społecznej).

Odpowiadając na powyższe pytania Generalny Inspektor podkreślał, że uprawnienie do gromadzenia przez jednostki pomocy społecznej danych osobowych osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynika wprost z przepisów powołanej wyżej ustawy o pomocy społecznej, zwłaszcza z art. 43 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którym decyzja o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wymaga przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego (rodzinnego). W związku z tym, że podstawa ustawowa stanowi konieczną, a zarazem wystarczającą przesłankę do przetwarzania danych osób korzystających lub ubiegających się o świadczenia, nie ma potrzeby spełnienia przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej dodatkowej przesłanki np. w postaci zgody osoby, której dane dotyczą.

Wobec *żądań usunięcia określonych informacji z decyzji administracyjnych wydanych w sprawach z zakresu pomocy społecznej* Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych niejednokrotnie stwierdzał, iż nie jest organem właściwym do dokonywania zmian w wydanych przez inne organy decyzjach administracyjnych. Z mocy przepisów prawa

³⁹ GI-DP-024/1276/01, GI-DP-024/364/01, GI-DP-024/598/01, GI-DP-024/197/01, GI-DP-024/115/01

⁴⁰ GI-DS-430/146/01

podlegają one wyłącznie kontroli w toku instancyjnym, a po jego wyczerpaniu podlegają również kontroli sądowej. Generalny Inspektor nakazuje administratorowi danych przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności usunięcie danych osobowych, tylko w razie stwierdzenia naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych⁴¹.

Odrębną grupę skarg stanowią skargi, w których osoby ubiegające się o pomoc kwestionowały zbieranie bez ich zgody przez organy pomocy społecznej w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy informacji od innych organów. W jednej ze skarg poinformowano, iż pomimo przeprowadzenia wywiadu środowiskowego Centrum Pomocy Społecznej w Miechowie zwróciło się również do właściwego komornika w celu ustalenia, czy osoba ubiegająca się o pomoc otrzymuje alimenty. Rozpatrując omawianą sprawę Generalny Inspektor wskazał, że powyższe działania mają podstawę w przepisach ustawy o pomocy społecznej. W myśl art. 36 ustawy o pomocy społecznej do postępowania w sprawie świadczeń pomocy społecznej mają zastosowanie przepisy Kpa ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy. Art. 77 § 1 k.p.a. nakłada na organ administracji publicznej obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego. Natomiast zgodnie z art. 80 k.p.a. organ administracji publicznej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego, czy dana okoliczność została udowodniona. Generalny Inspektor podkreślił, że to organ prowadzący postępowanie decyduje, czy wszystkie fakty mające znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy zostały dostatecznie udowodnione. Zaś zgodnie z treścią art. 42 ustawy o pomocy społecznej, sądy, organy państwowe i inne jednostki organizacyjne są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni udostępnić lub udzielić pracownikowi socjalnemu odpowiednich informacji, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczeń oraz ich rozmiarów⁴². Jednakże na podstawie przepisów szczególnych powyższe uprawnienie może zostać wyłączone.

Podobnie w sprawie udostępniania danych ośrodkom pomocy społecznej przez byłego pracodawcę o osobie występującej o świadczenie z zakresu pomocy społecznej⁴³. W odpowiedzi stwierdzającej zgodność takiego udostępnienia z prawem, Generalny Inspektor wskazał, iż w sytuacji występowania o dane organy pomocy społecznej legitymują się przesłanką legalności danych, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy w związku z art. 42 ustawy o pomocy społecznej.

⁴¹ idem

⁴² GI-DS-430/8/01/5/01

⁴³ GI-DP-024/1507/01

Szczególnie wiele wątpliwości wywoływała *kwestia możliwości udostępnienia jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej danych przez ZUS*⁴⁴. W odpowiedzi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazywał, że w odniesieniu do danych, które zgromadzone są na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, póź. 887 z późn. zm.) oraz danych gromadzonych na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45 powyższej ustawy, w świetle art. 50 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie ma możliwości ich udostępnienia przez ZUS.⁴⁵ Przepis ten określa zamknięty katalog podmiotów, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych może przekazywać powyższe dane osób ubezpieczonych, w którym nie są wymienione jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Generalny Inspektor nie jest uprawniony do dokonania wykładni rozszerzającej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a w związku z tym nie może nakazać udostępnienia danych jednostkom pomocy społecznej przez ZUS.⁴⁶

W odpowiedzi na pytania wyjaśniano również, że jeżeli placówka pomocy społecznej zwraca się o udostępnienie informacji innych, niż wymienione w przepisie art. 40 lub art. 45 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawa o ochronie danych osobowych nie stanowi wówczas przeszkody w udostępnieniu przez organy emerytalno-rentowe żądanych informacji. W takim przypadku, podstawę żądania udostępnienia przedmiotowych danych stanowi bowiem art. 42 ustawy o pomocy społecznej.

Z treści innej skargi wynikało, że *pracownice Miejskiej Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn bez wymaganych uprawnień badają sytuację materialno – bytową osób przebywających w noclegowni, a następnie w oparciu o uzyskane informacje przedkładają do podpisu osobom tam przebywającym stosowny kontrakt*. W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych Generalny Inspektor ustalił, że powołane osoby mają status pracownika socjalnego w rozumieniu art. 49 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Stosownie zaś do art. 50 i 50 a ustawy o pomocy społecznej pracownikiem socjalnym nie jest tylko osoba zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej, ale także zatrudniona w innych instytucjach, a w szczególności w jednostkach organizacyjnych właściwych w sprawach zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, szpitalach, ośrodkach opiekuńczo – wychowawczych, leczniczych i w zakładach karnych, organizacjach społecznych wykonując

⁴⁴ szerzej powyższa problematyka została omówiona w części II. A. III Sprawozdania.

⁴⁵ GI-DP-024/1008/01, GI-DP-024/709/01, GI-DP-024/577/01

⁴⁶ W powyższej sprawie w 2002 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Prezesa Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie wzajemnych relacji przepisów prawa dotyczących tajemnicy ubezpieczeniowej i przepisów ustawy o pomocy społecznej.

zadania tych jednostek w zakresie pomocy społecznej. W konsekwencji Generalny Inspektor podkreślił, że powołane pracownice Noclegowni są uprawnione do dostępu do danych osobowych i jako pracownicy socjalni mają one prawo żądać od osoby wnoszącej o przyznanie pomocy danych osobowych niezbędnych dla przyznania, bądź odmowy przyznania świadczenia⁴⁷.

Do Generalnego Inspektora kierowano również zapytania dotyczące udostępniania przez ośrodki pomocy społecznej danych osobowych innym podmiotom, np. czy ośrodek pomocy społecznej może udostępnić dane świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej (zawartych np. w wywiadach środowiskowych, oświadczeniach o stanie majątkowym, decyzjach rentowych, zaświadczeniach o dochodach lub decyzjach przyznających świadczenie z opieki społecznej) dla potrzeb policji, prokuratury, sądu oraz ZUS⁴⁸. W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, że przesłankę uprawniającą organy ścigania i sprawiedliwości do pozyskania danych stanowi przepis art. 15 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, póź. 555 z późn. zm.), przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, póź. 179 z późn. zm.) oraz wydanego na podstawie jej art. 15 ust. 8 rozporządzenia z dnia 13 sierpnia 1996 r. w sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107, póź. 501)⁴⁹. Zgodnie z przepisem art. 15 § 2 k.p.k. wszystkie instytucje państwowe, samorządowe i społeczne są obowiązane w zakresie swego działania do udzielania pomocy organom prowadzącym postępowanie karne. Przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia stanowi natomiast, iż policjanci w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo – śledczych i administracyjno - porządkowych, (...) podejmowanych w celu rozpoznawania, wykrywania przestępstw i wykroczeń, zapobiegania im oraz wykonania poleceń sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego, mają prawo żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej. Stosownie do ust. 2 § 2 rozporządzenia, policjanci mogą zwracać się o udzielenie pomocy, jeżeli wykonanie czynności służbowej byłoby bez tej pomocy niemożliwe lub znacznie utrudnione. Wymienione przepisy stanowią upoważnienie do uzyskiwania przez organy ścigania i

⁴⁷ GI-DS-430/278/01/1220

⁴⁸ GI-DP-024/717/01

⁴⁹ por część II. B. I. Sprawozdania.

wymiaru sprawiedliwości wiadomości niezbędnych w toku prowadzonych postępowań. Generalny Inspektor wskazał, że o ile organ zwracający się do ośrodka pomocy społecznej o określone informacje poda podstawę prawną upoważniającą go do pozyskania tych danych - udostępnienie ich przez ośrodek pomocy społecznej nie będzie naruszało przepisów ustawy. W odniesieniu do możliwości udostępnienia danych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, poinformowano natomiast, iż zgodnie z przepisem art. 4 pkt 2 lit.k ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ośrodek pomocy społecznej jest płatnikiem składek w stosunku do osób pobierających zasiłki stałe lub gwarantowane zasiłki okresowe z pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16 ust. 6 wymienionej ustawy, składki te finansują w całości ośrodki pomocy społecznej. Stosownie do przepisu art. 11 pkt 2a ustawy o pomocy społecznej, zadania zlecone gminie obejmują opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby, o których mowa w art. 27 ust. 1 i 2 oraz w art. 31 ust. 4a. W związku z powyższym przekazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych danych w zakresie niezbędnym do wypełnienia zadań nałożonych przepisami prawa, nie będzie naruszało przepisów ustawy.

Pytano również o *tryb i formę żądania przez ww. organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz ZUS udostępnienia danych* tj. czy o udostępnienie należy występować w oparciu o art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych oraz czy konieczne jest w takich przypadkach złożenie wniosku określonego w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru danych do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 80, póź. 522 z późn. zm.). W odpowiedzi poinformowano, że przepis art. 29 ustawy reguluje jedynie kwestię udostępniania danych osobowych w celach innych, niż włączenie do zbioru. W związku z tym, że instytucje ww. działają w ramach i na podstawie przepisów prawa, a tym samym tworzą zbiory prowadzonych spraw - przepis art. 29 ustawy nie znajduje w tym przypadku zastosowania. Tym samym udostępnienie danych w celu włączenia do zbioru nie wymaga wystąpienia na wniosku określonym w ww. rozporządzeniu. Wystarczająca jest forma pisemna wniosku.

W sprawie dotyczącej skargi na udostępnienie przez pracownika MGOPS w Lubomierzu osobie nieupoważnionej decyzji zawierającej dane o stanie dziecka skarżącej Generalny Inspektor nie dopatrywał się naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, albowiem, jak wynikało z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego przedmiotowa decyzja miała związek z toczącym się z powództwa ww. pracownika MGOPS

postępowaniem przed sądem pracy, W odpowiedzi wskazano, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego.⁵⁰

Przedmiotem zainteresowania Generalnego Inspektora pozostawała również kwestia, czy ośrodek pomocy społecznej może udostępnić dane osób korzystających z pomocy społecznej (pobierających zasiłki stałe, stałe wyrównawcze, renty socjalne oraz okresowe zasiłki gwarantowane) powiatowemu urzędowi pracy w celu weryfikacji osób zatrudnionych⁵¹. W udzielonej na zapytanie odpowiedzi podkreślono, iż udostępnieniu nie mogą podlegać wszystkie dane osób pobierających określone świadczenia (tak, jak tego zażądał powiatowy urząd pracy), lecz ewentualnie te tylko dane, które są niezbędne dla konkretnego, indywidualnie wskazanego postępowania. Występujący o udostępnienie powiatowy urząd pracy zobowiązany jest do wskazania takiego przepisu, który stanowi upoważnienie do żądania od ośrodka pomocy społecznej, danych osobowych osób pobierających określone świadczenia. Jest to szczególnie ważne wobec faktu, że art. 36 ustawy o pomocy społecznej zobowiązuje jednostki pomocy społecznej do zachowania danych o świadczeniobiorcach w tajemnicy oraz poszanowania ich prywatności i dóbr osobistych (tajemnica socjalna). Odstępstwo od tajemnicy socjalnej możliwe jest tylko na podstawie wyraźnego przepisu szczególnego.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor zajmował się również przypadkami *udostępnienia danych osobowych przez jednostki pomocy społecznej zarządowi gminy lub radzie gminy*. Generalny Inspektor rozpatrywał skargę *na udostępnienie bez podstawy prawnej przez kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Burmistrzowi oraz Przewodniczącemu Rady Gminy i Miasta dokumentów dotyczących odmowy przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej*⁵². W toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że skarżąca skierowała do Burmistrza i Przewodniczącego Rady podanie o przyznanie pomocy, które następnie przekazano według właściwości Kierownikowi OPS, zobowiązując go jednocześnie do poinformowania o sposobie załatwienia sprawy. Wypełniając powyższe zobowiązanie Kierownik OPS przekazał dokumenty dotyczące odmowy przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady.

Generalny Inspektor stwierdzając niedopuszczalność powyższych działań wydał decyzję administracyjną⁵³, nakazującą Kierownikowi OPS usunięcie uchybień w procesie

⁵⁰ GI-DIS-430/3/01

⁵¹ GI-DP-024/1483/01

⁵² GI-DS-430/427/01

⁵³ GI-DEC-DS-158/01/920,921

przetwarzania danych osobowych. Generalny Inspektor podkreślił również, że żaden z przepisów ustawy o pomocy społecznej nie przewiduje możliwości przekazywania danych osobowych związanych z przydzieleniem pomocy społecznej burmistrzowi, przewodniczącemu rady gminy, czy organom gminy, nawet jeżeli sprawują one nadzór nad działalnością ośrodków pomocy społecznej, zaś ustawodawca wprost wskazał w art. 36 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, że w postępowaniu w sprawie świadczeń pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. W szczególności nie należy podawać do wiadomości (...) rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia. Burmistrz i Przewodniczący Rady nie spełniają żadnej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, które uprawniałyby ich do przetwarzania danych osób korzystających z pomocy społecznej. Dostęp do dokumentów związanych z prowadzonym postępowaniem w zakresie przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej, a więc także do treści decyzji wydanej w toku powyższego postępowania ma jedynie, oprócz strony w rozumieniu art. 28 k.p.a., organ przyznający świadczenie i organ wyższego stopnia w przypadku wdrożenia postępowania odwoławczego. Nie ma znaczenia podnoszony przez Kierownika OPS argument, że sytuacja materialna i dane osobowe skarżącej były Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady znane, gdyż skarżąca właśnie do nich skierowała podanie o przyznanie pomocy, które następnie przekazano według właściwości Kierownikowi OPS, zobowiązując go jednocześnie do poinformowania o sposobie załatwienia sprawy. W opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wystarczającym do wypełnienia nałożonego na Kierownika OPS zobowiązania do poinformowania Burmistrza i Przewodniczącego Rady o sposobie załatwienia sprawy, bez uszczerbku dla danych osobowych skarżącej, byłaby informacja o zakończeniu postępowania decyzją administracyjną, bez ujawniania jej treści wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym⁵⁴.

Generalny Inspektor zajmował się również kwestią umieszczenia imienia, nazwiska, oraz numeru dowodu osobistego świadczeniobiorcy na talonach żywnościowych będących niepieniężną formą świadczenia socjalnego⁵⁵. Ustosunkowując się do przedstawionego zagadnienia GODO wskazał, że powyższe rozwiązanie należy uznać za zgodne z ustawą o ochronie danych. Uzasadniając dopuszczalność przetwarzania danych w tej formie powołał art. 1 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom

⁵⁴ idem

⁵⁵ GI-DP-024/224/01, por. także GI-DP-024/1070/01

przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Stosownie do art. 2 ust. 1 tej ustawy, celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności. (...). Przepis ust. 3 powołanego artykułu stanowi między innymi, iż rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. W uzasadnionych przypadkach, a w szczególności korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w sposób niezgodny z przeznaczeniem, kierownik ośrodka pomocy społecznej może przyznać je w formie niepieniężnej (art. 6 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej). Wskazanie w treści talonu żywnościowego (poprzez zamieszczenie imienia, nazwiska oraz numeru dowodu osobistego), osoby uprawnionej do skorzystania ze świadczenia przyznanego przez kierownika ośrodka pomocy społecznej ma na celu zapewnienie właściwego, tj. zgodnego z przeznaczeniem, wykorzystania przez tę osobę przyznanego świadczenia.

1.6 Inne sprawy związane z problematyką przetwarzania danych osobowych przez samorządy

Oprócz wyżej wskazanych zagadnień do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 125 zapytań oraz 30 skarg dotyczących problematyki przetwarzania danych przez organy samorządu terytorialnego.

I tak w jednej ze spraw gmina zwróciła się z pytaniem dotyczącym referendum gminnego w zakresie dopuszczalności publikowania w ogłoszeniach (zaproszeniach na spotkanie, którego celem było wyjaśnienie wszelkich spraw związanych z inicjowanym referendum) danych osobowych członków grupy inicjatywnej⁵⁶. Opisane działanie nie jest sprzeczne z prawem. Przepis art. 12 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985) stanowi, że inicjator referendum powiadamia na piśmie przewodniczącego zarządu danej jednostki samorządu terytorialnego o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum, jeśli natomiast przedmiotem referendum jest odwołanie przed upływem kadencji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego – o zamiarze wystąpienia z taką inicjatywą powiadamia się również wojewódzkiego komisarza wyborczego. Przedmiotowe powiadomienie, jeśli inicjatorem referendum jest grupa obywateli – zgodnie z ust. 2 pkt 1 cytowanego przepisu – winno zawierać nazwiska, imiona, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL wszystkich członków grupy oraz wskazanie osoby będącej jej pełnomocnikiem. Wobec powyższego stwierdzić należy, iż

⁵⁶ GI-DP-024/1051/01, GI-DP-024/492/01

dane osobowe członków grupy inicjatywnej podlegają szczególnym regułom w zakresie ich ochrony. Występując z inicjatywą przeprowadzenia referendum osoby te zobowiązane są – na mocy przepisów prawa – do ujawnienia swojej tożsamości w wyżej wskazanym zakresie. Oczywiście jest, że osoby i instytucje zaangażowane w realizację i przeprowadzenie referendum mogą wykorzystywać te dane w celu, dla którego zostały one zebrane. Odpowiada to zasadzie niezmienności celu przetwarzania danych określonej w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. O naruszeniu przepisów wyżej powołanej ustawy można byłoby mówić w sytuacji, gdyby ujawniono dane członków grupy inicjatywnej w zakresie ingerującym w sferę prywatności i w celach nie związanych z podjętą inicjatywą polityczną.

W związku z pobieraniem opłat gminnych, zwrócono się także do Generalnego Inspektora z zapytaniem, *czy dopuszczalnym jest umieszczenie listy osób (w zakresie dotyczącym imienia i nazwisko oraz zaległej kwoty opłat) nie wnoszących opłat z tytułu podłączenia domów do kanalizacji miejskiej na tablicach ogłoszeń w urzędzie gminy*⁵⁷. W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, że brak jest przesłanki uprawniającej Urząd Gminy do umieszczenia na tablicy ogłoszeń przedmiotowych wykazów – ewentualne opublikowanie tych danych stanowić będzie naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych ponieważ żadne przepisy nie upoważniają Urzędu Gminy do opublikowania listy osób zalegających z opłatami gminnymi.

Do Generalnego Inspektora gminne komisje mieszkaniowe kierowały pytania, *dotyczące zgodności z prawem udostępnianie do publicznego wglądu wykazu osób, którym przysługuje pierwszeństwo najmu mieszkań komunalnych*⁵⁸. Poinformowano, że udostępnienie tego wykazu nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych. Art. 23 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 71, poz. 733). stanowi, że zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy powinny określać w szczególności tryb rozpatrywania i załatwiania wniosków o najem lokali zawierany na czas nieoznaczony i o najem lokali socjalnych oraz sposób poddania tych spraw kontroli społecznej. Przepis ten wskazuje więc wprost, że działalność gminy w tej sferze podlega kontroli społecznej.

Generalny Inspektor odpowiadał także na pytania dotyczące legalności przetwarzania danych podatników podatku od nieruchomości w ramach formularza

⁵⁷ GI-DP-024/331/01/815

⁵⁸ GI-DP-024/1139/01

zgłoszeniowego nieruchomości w celu opodatkowania⁵⁹. W opisanym przypadku przetwarzanie danych podatników odbywa się na mocy szczególnych przepisów prawa podatkowego, podstawą legalności ich przetwarzania jest więc art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Na podstawie art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31, z późn. zm.), osoby fizyczne są obowiązane złożyć właściwemu organowi gminy wykaz nieruchomości, sporządzony na formularzu według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku w podatku od nieruchomości (...). Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie trybu składania zgłoszeń identyfikacyjnych oraz aktualizacyjnych przez podatników podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości (Dz. U. Nr 111, poz. 1291, z późn. zm.), do dokonania zgłoszenia identyfikacyjnego i aktualizacji danych stosuje się odpowiednio wzory formularzy określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 23 lutego 1999 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 16, poz. 144). Załącznik nr 3 tego rozporządzenia (NIP - 3) określa wzór zgłoszenia identyfikacyjnego / zgłoszenia aktualizacyjnego osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej.

Pytania dotyczyły również rozstrzygnięcia, czy koniecznym jest pozyskiwanie zgody na przetwarzanie danych od osób np. ubiegających się o dodatek mieszkaniowy⁶⁰, czy też o wydanie dowodu osobistego⁶¹. W obydwu sytuacjach poinformowano, iż zgoda nie jest wymagana, ponieważ dopuszczalność przetwarzania danych osobowych wynika z przepisów prawa. W odniesieniu do osób, ubiegających się o dodatek mieszkaniowy, zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 z późn. zm.), oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. z 1999 r., Nr 40, poz. 403 z późn. zm.). Natomiast wymagania związane z wydaniem dowodu tożsamości zostały określone w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Dz. U. Nr 87, poz. 906) i w tej sytuacji również nie jest konieczne uzyskiwanie zgody.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych został *powiadomiony o nałożeniu na podstawie uchwały rady gminy obowiązku składania deklaracji dotyczących liczby*

⁵⁹ GI-DP-024/328/01

⁶⁰ GI-DP-024/848/01

⁶¹ GI-DP-024/686/01

*posiadanych psów przez wszystkich mieszkańców gminy, nie tylko tych, którzy posiadają psy*⁶². Działanie to zostało potraktowane jako naruszające zasadę adekwatności wyrażoną w art. 26 ust. 1 pkt 3. Wobec powyższego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Rady Miejskiej w Policach o zmianę przedmiotowej uchwały⁶³. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych daje podstawy do tworzenia ewidencji podatników podatku od posiadania psów, natomiast rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 maja 1999 r. w sprawie sposobu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. Nr 50, poz. 510), określa w jakim zakresie dane osobowe mogą być przetwarzane w ramach przedmiotowych zbiorów. Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych rada gminy ustala wysokość stawek podatku od posiadania psów, oraz określa zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności tego podatku. Uchwała rady gminy stanowi akt prawa miejscowego. Przepisy te nie dają jednak podstaw do przetwarzania imion, nazwisk, adresów, numerów NIP i PESEL osób nie posiadających psa. Celem tym jest pobór podatku, a nie ewidencjonowanie osób, które psa nie posiadają. Generalny Inspektor stwierdził, że brak jest podstaw prawnych dla tworzenia wykazu wszystkich mieszkańców dla potrzeb poboru podatków lokalnych. Tworzone ewidencje powinny zawierać jedynie dane osobowe podatników.

Kierowane były również pytania dotyczące dopuszczalności udostępniania informacji na temat wydanych dotychczas przez starostwa powiatowe zezwoleń na wytwarzanie odpadów⁶⁴, w szczególności danych dotyczących wnioskodawcy (imienia i nazwiska, adresu lub nazwy, siedziby). Udzielono odpowiedzi, że udostępnienie wnioskowanych danych nie stanowi naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 109, poz. 1157 z późn. zm.)⁶⁵ w art. 5 ust. 2 pkt 3 ppkt a) stanowi, że organy administracji publicznej są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie znajdujące się w ich posiadaniu, polegające na udostępnianiu z zakresu przepisów o odpadach zezwoleń na wytwarzanie odpadów. Dopuszczalność udostępnienia wnioskowanych informacji wynika ze wskazanych przepisów.

⁶² GI-DP-024/241/01

⁶³ Sygnalizacja do Przewodniczącego Rady Miejskiej w Policach szerzej omówiona w części IV- Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

⁶⁴ GI-DP-024/1277/01, GI-DP-024-674/01

⁶⁵ przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627), które weszły w życie 1 stycznia 2002 r. oraz przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), które weszły w życie 1 października 2001 r., zastąpiły obowiązującą dotychczas ustawę o dostępie do informacji o środowisku

Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych pytały również, *czy prawnie dopuszczalne jest przeprowadzanie przez nie wywiadu środowiskowego*⁶⁶. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował, że opisane praktyki nie mają żadnych podstaw prawnych. Ustawa o ochronie danych osobowych, zakazuje przetwarzania określonych kategorii danych osobowych, wśród których wymienia informacje o nałogach, stanie zdrowia oraz dane dotyczące skazań. Przetwarzanie tych danych jest dopuszczalne jedynie w przypadkach wymienionych w ust. 2. Zgodnie z pkt 2 tego przepisu ich przetwarzanie jest możliwe wtedy, gdy przepis szczególny innej ustawy zezwala na dokonywanie operacji na danych osobowych bez zgody osoby, której dane dotyczą i stwarza pełne gwarancje ich ochrony. Przetwarzanie innych danych osobowych, niż wymienione w przywołanych przepisach jest możliwe, jeśli spełniony jest jeden z warunków określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Warunkiem wskazanym w tym przepisie jest m.in. istnienie szczególnego przepisu prawa, upoważniającego do przetwarzania danych. W przedstawionym w pytaniu stanie faktycznym zastosowanie mają przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przepisy wskazanej ustawy nie dają podstaw do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przez członków komisji ani też nawet do udostępniania wywiadu przeprowadzanego przez pracowników socjalnych zatrudnianych przez ośrodki pomocy społecznej. Na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej decyzja o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wymaga przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego (rodzinnego). Wywiad środowiskowy przeprowadza pracownik socjalny. Ponieważ jednak skierowanie na leczenie w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego nie jest świadczeniem z pomocy społecznej związanym z wydaniem decyzji, dlatego też przytoczony przepis ustawy o pomocy społecznej w stosunku do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych nie stosuje się. Również rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 24 lipca 1997 r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego (rodzinnego), wzoru kwestionariusza wywiadu oraz świadczenia o stanie majątkowym, rodzaju dokumentów wymaganych do przyznania renty socjalnej, a także wzoru legitymacji pracownika socjalnego (Dz. U. Nr 93, poz. 570 z późn. zm.) uchylone z dniem 1 stycznia 2001 r. (ustawą z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 19, poz. 238 z późn. zm.), w okresie swego obowiązywania nie powinno być stosowane przez członków komisji rozwiązywania

⁶⁶ GI-DP-024/1373/01

problemów alkoholowych. Nie można więc wskazać żadnych przepisów upoważniających gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych do przeprowadzania wywiadów środowiskowych. Należy również zwrócić uwagę, że w związku z wymienionymi w art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych przesłankami legalności przetwarzania danych szczególnie chronionych, akt prawa miejscowego nie stanowi wystarczającej przesłanki przetwarzania danych pozyskiwanych przez komisje na podstawie wywiadu środowiskowego.

Zwracano się również z pytaniami, *czy zakład komunalny może zwrócić się do urzędu gminy o podanie liczby osób zameldowanych na terenie posesji, (w związku z naliczaniem i pobieraniem opłat za wywóz odpadów)*⁶⁷. Generalny Inspektor odpowiedział, że podanie informacji o liczbie osób zameldowanych (bez podawania ich imion i nazwisk) nie jest przetwarzaniem danych osobowych, a co za tym idzie, jest obojętne z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych.

Kierowane były również zapytania, *czy jest dopuszczalne udostępnienie z ewidencji ludności danych kobiet w określonym wieku w zakresie dotyczącym imienia i nazwiska, adresu, numeru PESEL zakładom opieki zdrowotnej w celu wysłania zaproszeń na badania przesiewowe wczesnego wykrywania raka piersi i raka szyjki macicy zlecone przez Ministerstwo Zdrowia*⁶⁸. Generalny Inspektor poinformował, że o dopuszczalności udostępnienia danych z ewidencji ludności dla potrzeb badań profilaktycznych rozstrzygają przepisy ustawy z dnia o ewidencji ludności i dowodach osobistych w związku z ustawą z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 91, poz. 408 ze zm.). Ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych w rozdziale 8 b określa udostępnianie danych osobowych ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych. Przepis art. 44 h wymienia podmioty, którym mogą zostać udostępnione dane w związku z realizacją przez nie ich ustawowych zadań. Zgodnie z art. 44 h ust. 2 pkt 1 dane mogą być udostępnione innym państwowym i komunalnym jednostkom organizacyjnym oraz podmiotom – w zakresie potrzebnym dla realizowania zadań publicznych określonych w przepisach prawa. Natomiast ustawa o zakładach opieki zdrowotnej w art. 1 ust. 1 definiuje zakład opieki zdrowotnej jako wyodrębniony organizacyjnie zespół osób i środków majątkowych utworzony i utrzymywany w celu udzielenia świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia. Świadczeniem zdrowotnym są zaś działania służące zachowaniu, ratowaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich

⁶⁷ GI-DP-024/545/01

⁶⁸ GI-DP-024/1158/01

wykonywania, w szczególności związane z badaniem diagnostycznym, w tym z analityką medyczną, zapobieganiem powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne (art. 3 pkt 7 i 12).

Generalny Inspektor odpowiadał na pytania dotyczące *udostępnienia danych z ewidencji ludności w związku z uporządkowaniem i weryfikacją list aktywnych pacjentów przez Podkarpacką Regionalną Kasę Chorych*⁶⁹. Udostępnienie może mieć miejsce na podstawie powyżej wskazanego art. 44 h ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych w związku z przepisami ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.). Kasy Chorych w celu realizacji swoich zadań, współdziałają z innymi instytucjami działającymi na rzecz ochrony zdrowia, instytucjami ubezpieczeń społecznych, organami jednostek samorządu terytorialnego, administracji rządowej, samorządami zawodów medycznych i organizacjami świadczeniodawców, a także ze stowarzyszeniami i grupami samopomocowymi tworzonymi w celu udzielenia pomocy osobom chorym lub promocji zdrowia (art. 4 ust. 6 ustawy)⁷⁰. Podobnie, na pytanie dotyczące dopuszczalności *losowania prób do badań socjologicznych z ewidencji ludności*⁷¹ Generalny Inspektor wskazał, że o udostępnieniu w tej formie należy rozstrzygać w oparciu o przepisy ustawy o ewidencji ludności i dowodów osobistych.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła ponadto skarga dotycząca *udostępnienia przez Urząd Miejski Wydział Spraw Obywatelskich w Gdańsku osobie nieuprawnionej kserokopii druków meldunkowych zawierających dane osobowe skarżącej*⁷². W toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego w niniejszej sprawie przez Generalnego Inspektora upoważnieni przez GODO inspektorzy ustalili, iż każda osoba starająca się o informację adresową innej osoby w UM musi wypełnić wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych. Jednocześnie wyniki przeprowadzonej w siedzibie administratora danych kontroli jednoznacznie wskazały, iż druki meldunkowe zawierające dane Skarżącej zostały udostępnione z przedmiotowego zbioru danych. Administrator danych wyjaśnił, iż nie znajduje się w posiadaniu jakiegokolwiek wniosku o udostępnienie danych osobowych Skarżącej, który w omawianej sprawie był warunkiem koniecznym pozyskania danych osobowych ze zbioru danych osobowych z ewidencji ludności. Materiały zebrane w

⁶⁹ GI-DP-024/1074/01

⁷⁰ Kasa Chorych jest uprawniona do pozyskiwania danych również na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, bowiem jest to niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego.

⁷¹ GI-DP-024/966/01

⁷² GI-DS-430/216/01

toku postępowania wyjaśniającego wskazały na niedostateczne zabezpieczenie danych i ich ujawnianie z pominięciem procedur wskazujących na to kto, w jakim zakresie i w jakim celu żądał udostępnienia danych. Wobec całości dowodów w sprawie związku z wyczerpaniem znamion przestępstwa z art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor złożył stosowne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa⁷³.

Generalny Inspektor rozpatrywał także skargę Prezydenta Miasta *na udostępnienie radnym przez Regionalną Izbę Obrachunkową zawartych w wystąpieniu pokontrolnym imion i nazwisk oraz stanowisk służbowych osób, które dopuściły się uchybień w procesie gospodarowania finansami gmin. Prezydent Miasta wskazał ponadto, że powyższe informacje zostały następnie rozpowszechnione wśród mieszkańców miasta.*

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego GODO nie stwierdził naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor wskazał, że zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428 z późn. zm.), na podstawie wyników kontroli izba kieruje do kontrolowanej jednostki wystąpienie pokontrolne, wskazując źródła i przyczyny nieprawidłowości, ich rozmiary, osoby odpowiedzialne oraz wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności. Podobnie kwestię tę reguluje ust. 14 pkt 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2000 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania (Dz. U. Nr 3, poz. 34), w myśl którego protokół kontroli powinien zawierać stwierdzone podczas kontroli fakty, stanowiące podstawę do oceny działalności jednostki kontrolowanej w zakresie zgodności z prawem, a w szczególności konkretne nieprawidłowości, z uwzględnieniem ich przyczyn i skutków oraz wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich powstanie. Na podstawie wyników kontroli kieruje się do jednostki kontrolowanej wystąpienie pokontrolne wskazujące źródła i przyczyny nieprawidłowości, ich rozmiary, osoby odpowiedzialne oraz wnioski zmierzające do usunięcia i usprawnienia badanej działalności (ust. 18 załącznika nr 2 do rozporządzenia).

Generalny Inspektor podkreślił również, że w wystąpieniu pokontrolnym znajdują się jedynie imiona i nazwiska oraz zajmowane stanowisko, bądź pełniona funkcja osób, które w ocenie inspektorów Izby są odpowiedzialne za stwierdzone w toku kontroli uchybienia. Wszystkie zawarte w wystąpieniu dane są ściśle związane z działalnością służbową tych osób, gdyż w wystąpieniu brak informacji, które w jakikolwiek sposób wkraczałyby w sferę

⁷³ GI-DS-216/01/1762

prywatności osób piastujących określone stanowiska w administracji samorządowej. W konsekwencji ich dane osobowe nie podlegają w zakresie wykonywania nałożonych na nich obowiązków służbowych ochronie przewidzianej w ustawie o ochronie danych osobowych. GODO wskazał także, iż na mocy ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.), finanse publiczne, tj. procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych, są jawne. Również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.), przewiduje w art. 61 ust. 1 jawność gospodarki finansowej gminy. Przepisy powyższe przewidują radnym prawo dostępu do dokumentacji związanej z gospodarką finansową gminy. Generalny Inspektor wskazał również, iż udostępnienie przez radnych przedmiotowych informacji osobom spoza Rady Miejskiej może być ewentualnie rozpatrywane z punktu widzenia naruszenia dóbr osobistych⁷⁴.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrzył także skargę w sprawie *pozyskania przez Wójta Gminy i Przewodniczącego Rady Gminy danych o skazaniu jednego z radnych*. Rozpatrując omawianą sprawę Generalny Inspektor wyjaśnił, że przetwarzanie przez organy gminy danych o skazaniu z winy umyślnej radnego następuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 z późn. zm.) celem stwierdzenia w drodze uchwały wygaśnięcia posiadanego przez osobę skazaną mandatu radnego. Zgodnie z art. 190 ust. 1 pkt 4 wskazanej ustawy, wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek prawomocnego wyroku sądu, orzeczonego za przestępstwo popełnione z winy umyślnej. Wygaśnięcie mandatu radnego w przypadkach określonych w ust. 1 ww. przepisu stwierdza rada w drodze uchwały, najpóźniej w 3 miesiące od wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu (art. 190 ust. 2 ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw). W opisywanej sytuacji dane o skazaniu przetwarzane są na podstawie przepisów o randze ustawy, a zatem nie doszło do naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych, bowiem zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym można prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy⁷⁵.

⁷⁴ GI-DS-430/197/01

⁷⁵ GI-DS-430/80/01/256 po nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych zasady przetwarzania danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym reguluje art. 27 ustawy o ochronie danych osobowych.

Wątpliwości wzbudzały granice jawności informacji o wynagrodzeniach osób pełniących funkcje publiczne. *Pytano o dopuszczalność udostępnienia mieszkanke gminy wysokości wynagrodzenia miesięcznego oraz wysokość pobranych nagród pracowników samorządowych tj. skarbnika i sekretarza gminy*⁷⁶. Generalny Inspektor wskazał w odpowiedzi, że przedmiotowe udostępnienie jest prawnie dopuszczalne. Postawiony problem rozpatrywać należy w kontekście zasady jawności życia publicznego i ochrony dóbr osobistych, a nie ustawy o ochronie danych osobowych. Zasada jawności życia publicznego wyrażona została w art. 61 Konstytucji RP, który między innymi stanowi: „*Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa...*”. Jednoznacznie rozstrzyga przedstawiony problem wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego sygn. akt I S.A. 1254/92 z 8.02.1993 r. w którym NSA orzekł, że „*informacje o płacy burmistrza, sekretarza i skarbnika gminy nie stanowią tajemnicy państwowej, służbowej i nie leżą w sferze ich życia prywatnego*”. W związku z tym, że powołani urzędnicy gminni odpowiadają politycznie przed radnymi, a ci ostatni przed wyborcami - wyborcy powinni znać zarobki tych urzędników (związane z pełnieniem funkcji), co stanowić będzie praktyczną realizację cytowanej normy Konstytucji.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie dopatrył się także naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych w sprawie *opublikowania w materiałach wyborczych wydawanych przez komitet wyborczy informacji dotyczących m.in. kwot wysokości podwyżek w urzędzie miejskim, przy czym powyższe informacje nie były powiązane ze wskazanymi z imienia i nazwiska pracownikami urzędu*.⁷⁷ W myśl ww. art. 61 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne (...) w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Ograniczenie prawa do informacji może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa (art. 61 ust. 3 Konstytucji). Nie bez znaczenia dla

⁷⁶ GI-DP-024 -1166 /01

⁷⁷ por. pkt K Sprawozdania - Media

rozstrzygnięcia omawianego zagadnienia pozostają również przepisy traktujące o jawności gospodarki finansowej gmin. Zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 1 ustawy o finansach publicznych „finanse publiczne są jawne”, zaś jawność tą – stosownie do ust. 3 powołanego przepisu – wyłącza się jedynie w stosunku do tych środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za tajemnicę państwową na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych. Analogiczna jest treść art. 61 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.), zgodnie z którym „gospodarka finansowa gminy jest jawna”, a zarząd jest obowiązany m. in. do informowania mieszkańców gminy o wykorzystywaniu środków budżetowych⁷⁸.

Bardzo wiele zapytań kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w roku 2001 dotyczyło zakresu uprawnień kontrolnych komisji rewizyjnych.⁷⁹ Zwrócono się z pytaniem, czy *gminna komisja rewizyjna może mieć wgląd do teczek osobowych pracowników urzędu gminy w celu wyjaśnienia wątpliwości pracowników i mieszkańców gminy w sprawie wynagradzania pracowników*⁸⁰. W odpowiedzi poinformowano, iż poruszony w piśmie problem powstał w związku z brakiem precyzyjnego określenia uprawnień kontrolnych rady gminy (komisji rewizyjnej), w ustawie o samorządzie gminnym. Kwestia kontroli prowadzonej przez komisję rewizyjną w zakresie dostępu do akt osobowych pracowników urzędu gminy nie może być więc rozpatrywana jedynie w oparciu o przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Natomiast Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych niejednokrotnie zwracał uwagę na niespójność przepisów ustawy samorządowej w tym zakresie i konieczność jej zmiany, poprzez dookreślenie uprawnień komisji rewizyjnej. Zgodnie z przepisem art. 18a ustawy o samorządzie gminnym, rada gminy kontroluje działalność zarządu oraz gminnych jednostek organizacyjnych; w tym celu powołuje komisję rewizyjną. W skład komisji rewizyjnej wchodzi radni, w tym przedstawiciele wszystkich klubów, z wyjątkiem radnych pełniących funkcje, o których mowa w art. 19 ust. 1 tejże ustawy, oraz będących członkami zarządu. Komisja rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu gminy i występuje z wnioskiem do rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi. Komisja rewizyjna wykonuje inne zadania zlecone przez radę w zakresie kontroli. Uprawnienie to nie narusza uprawnień

⁷⁸ GI-DS-430/484/01

⁷⁹ GI-DP-024/196/01, GI-DP-024/775/01, GI-DP-024/169/01, GI-DP-024/433/01, GI-DP-024/910/01, GI-DP-024/520/01, GI-DP-024/38/01

⁸⁰ GI-DP-024/1478/01

kontrolnych innych komisji, powoływanych przez radę gminy na podstawie art. 21 ust. 1. Zasady i tryb działania komisji rewizyjnej określa statut gminy. Nie ulega wątpliwości, że komisja powinna dysponować środkami prawnymi umożliwiającymi sprawne i efektywne prowadzenie kontroli działalności zarządu i gminnych jednostek organizacyjnych. Obowiązujące w tym zakresie przepisy nie rozstrzygają jednak w sposób jednoznaczny kwestii, czy komisja może mieć w ramach tej kontroli prawo wglądu w dokumentację pracowniczą. Żaden z przepisów ustawy samorządowej nie upoważnia wprost komisji rewizyjnych do wglądu w listy wynagrodzeń pracowników samorządowych. Zgodnie z art. 33 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym kierownik urzędu gminy wykonuje uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Przetwarzanie danych osobowych bez zgody pracownika następuje więc w celu związanym ze stosunkiem pracy. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) w art. 94 pkt. 9a nakłada na pracodawcę obowiązek prowadzenia dokumentacji związanej z zatrudnieniem i akt osobowych pracowników. Wykorzystanie danych zawartych w tej dokumentacji odbywać się powinno w sposób adekwatny do potrzeb administratora danych (pracodawcy) i powinno znajdować oparcie w przepisach prawa.

Wątpliwości wzbudzała również *możliwość dokonywania kontroli przez komisje rewizyjne zasadności przyznawania dodatków mieszkaniowych*⁸¹. W odpowiedzi poinformowano, że kontrola nie może mieć na celu kwestionowania indywidualnych rozstrzygnięć administracyjnych, a jedynie ocenę działań zarządu w szczególności w kontekście ich zgodności z prawem. Dodatki mieszkaniowe wypłacane są przez gminy na podstawie decyzji administracyjnych wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wydanych na podstawie art. 42 ust. 1 ustawy o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych⁸². Art. 45 ust. 1 tejże ustawy stanowi, że wypłata dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy. Kodeks postępowania administracyjnego reguluje tryb wydawania decyzji administracyjnych, a komisja rewizyjna ani nie uczestniczy w tym postępowaniu, ani też na podstawie art. 18a ustawy o samorządzie gminnym nie jest uprawniona do weryfikowania prawidłowości wydanych decyzji.

⁸¹ GI-DP-024/963/01

⁸²ustawa ta została uchylona przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 71, poz. 733) oraz przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734)

Zwrócono się z zapytaniem o *dopuszczalność udostępnienia gminie listy uczestników programów prowadzonych przez organizacje pozarządowe dotowane przez gminę*⁸³. Generalny Inspektor uznał iż udostępnienie gminie żądanych danych nie będzie stanowiło naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych, gdyż dopuszczalne jest na podstawie przesłanki art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy czyli w związku z wykonywaniem określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Ustawa o ochronie danych osobowych nie definiuje pojęcia zadań realizowanych dla dobra publicznego. Wydaje się jednak, że jego zakres pokrywa się w znacznej mierze z zakresem pojęcia zadań o charakterze użyteczności publicznej. W uchwale z dnia 12 marca 1997 r. (OTK 1997/1/15) Trybunał Konstytucyjny dokonał wykładni pojęcia zadań o charakterze użyteczności publicznej uznając, iż „winno być ono tożsame z zadaniami publicznymi, których realizacja ciąży na administracji rządowej i samorządowej. Do zadań tych należy zaspokajanie potrzeb zbiorowych społeczeństwa, w tym m.in. zaopatrywanie ludności w wodę, energię elektryczną, gazową i ciepłą, utrzymanie dróg i komunikacji, rozwój nauki, zapewnienie oświaty, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, realizacja różnego rodzaju potrzeb kulturalnych itp.” W kontekście powyższego, pracę wymienionych organizacji z osobami uzależnionymi, dziećmi z rodzin patologicznych, dziećmi uzależnionymi od różnych nałogów z dziećmi autystycznymi uznać należy za wykonywanie określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Zatem udostępnienie gminie, finansowo wspierającej działalność organizacji pozarządowych, danych osobowych (imię, nazwisko, adres - bez udostępniania danych szczególnie chronionych) uczestników poszczególnych programów dotowanych przez gminę, w celu kontrolowania wydatkowania przyznanej dotacji, nie stanowi naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor rozpatrywał również skargi *dotyczące umieszczania w decyzjach administracyjnych wydawanych na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym imion i nazwisk oraz adresów osób występujących w charakterze stron w postępowaniu administracyjnym, dotyczącym wydania decyzji o ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu*. Generalny Inspektor wyjaśniał, że przetwarzanie powyższych danych odbywa się na podstawie przepisów prawa i nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych. Stosownie do art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.), dla tego samego terenu decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

⁸³ GI-DP-024/685/01

można wydać więcej niż jednemu wnioskodawcy, doręczając odpis decyzji do wiadomości pozostałym wnioskodawcom i właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości z zastrzeżeniem ust. 1a. Na mocy art. 46 ust. 1a tej ustawy w przypadku inwestycji liniowych wprowadzonych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego właścicielom i użytkownikom wieczystem nieruchomości, na których inwestycje te mają być realizowane, przekazuje się informacje o wydaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie art. 28 k.p.a., stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie, albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Natomiast w myśl art. 61 § 4 k.p.a. o wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Stosownie do przepisu ustanowionego w art. 107 § 1 zdanie pierwsze k.p.a., decyzja powinna zawierać oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. We wskazanym przepisie prawa wymienione zostały niezbędne elementy decyzji administracyjnej, która w szczególności powinna zawierać oznaczenie jej strony lub stron. Osoby fizyczne będące stroną postępowania administracyjnego w decyzji powinny być oznaczone danymi personalnymi wraz z adresem zamieszkania (pobytu). Oznaczenie stron decyzji jest więc obligatoryjnym składnikiem decyzji i jego brak powoduje kwalifikowaną wadliwość decyzji. Nie ma przy tym znaczenia ilość stron i uczestników postępowania, każdy z nich musi być oznaczony w decyzji, jeżeli treść decyzji dotyczy jego interesu prawnego lub obowiązku ⁸⁴.

II. Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji rządowej

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 40 skarg i zapytań prawnych dotyczących przetwarzania danych osobowych przez organy administracji rządowej.

Wątpliwości budziły między innymi uprawnienia kontrolne wojewody. Do Generalnego Inspektora zwrócił się *urząd wojewódzki z pytaniem dotyczącym zakresu uprawnień kontrolnych wojewody w stosunku do jednostek organizacyjnych samorządu*

⁸⁴ GI-DS-430/230/01/823, GI-DS-430/112/01/333

terytorialnego. Pytanie dotyczyło także dopuszczalności umieszczania danych osobowych w protokole pokontrolnym opracowywanym przez kontrolerów wojewody po zakończeniu kontroli w domu pomocy społecznej⁸⁵. W odpowiedzi wyjaśniono, że przetwarzanie przez upoważnione osoby, w ramach przeprowadzanej kontroli, danych osobowych pracowników domów pomocy społecznej, na podstawie przepisów prawa, nie narusza przepisów ustawy. Ponadto wyniki kontroli muszą być określone w taki sposób, aby kontrolowana jednostka miała możliwość wykonania zaleceń pokontrolnych. Może oznaczać to umieszczenie danych osobowych w protokole pokontrolnym. Przetwarzanie (w tym udostępnianie) danych dopuszczalne jest między innymi wówczas, gdy stanowi tak przepis prawa. Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, do zadań wojewody w zakresie pomocy społecznej należy w szczególności nadzór, niezależnie od podmiotu prowadzącego, nad jakością działań oraz przestrzeganiem standardu usług świadczonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników tych jednostek z wymaganymi kwalifikacjami, a w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych – także nad przestrzeganiem standardu wychowania i opieki. Tryb postępowania przy egzekwowaniu obowiązujących standardów oraz środki kontroli określone zostały przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 września 2000 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 82, poz. 929), wydanym na podstawie art. 20 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej. Przepisy powołanego wyżej rozporządzenia określają wprost, iż kontrola standardu usług świadczonych przez domy pomocy społecznej dotyczy między innymi poziomu wykształcenia i kwalifikacji zatrudnionych w domu pracowników (§ 11 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia). Natomiast kontrola zakresu i jakości usług polega na badaniu i ocenie poziomu oraz struktury zatrudnienia, kwalifikacji zatrudnionych pracowników oraz sposobów podnoszenia przez pracowników kwalifikacji zawodowych (§ 11 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia). Odnosząc się do przedstawionego w piśmie zagadnienia wskazano, iż przepis § 11 ust. 3 pkt 1 i 4 nie pozostawia wątpliwości co do sposobu kontroli świadczonych przez dom pomocy społecznej usług. Kontrola ta dokonywana jest bowiem, zgodnie z powołanymi przepisami, przez analizę dokumentacji dotyczącej domu, jego mieszkańców oraz pracowników w zakresie posiadanych kwalifikacji i przygotowania zawodowego oraz sprawdzanie kwalifikacji zawodowych pracowników domu. Ustawa nie stanowi więc przeszkody w udostępnianiu osobom kontrolującym dokumentacji pracowników w zakresie posiadanych kwalifikacji i przygotowania zawodowego. Odnosząc się do pytania o dopuszczalność ujęcia

⁸⁵ GI-DP-024/1403/01

w protokole pokontrolnym nazwisk osób wyjaśniono, iż kwestię tę również regulują przepisy rozporządzenia, o którym mowa wyżej. Przepis § 12 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi bowiem, iż po przeprowadzeniu kontroli, (...) sporządza się protokół zawierający określenie zakresu kontroli, wyniki kontroli oraz zalecenia pokontrolne i termin ich realizacji, a także ocenę wykonania zaleceń pokontrolnych wynikających z poprzedniej kontroli.

*Na pytanie jednego z urzędów gminy, czy art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 91, poz. 577 z późn. zm.) może stanowić samodzielną podstawę dostępu kontrolerów z urzędu wojewódzkiego do danych osobowych w urzędzie gminy, w szczególności do akt osobowych, listy płac i decyzji na mocy których przyznano świadczenia z pomocy społecznej,*⁸⁶ udzielono odpowiedzi, że nie stanowi on dostatecznej podstawy prawnej do wykonywania kontroli przez wojewodę w tak szerokim zakresie. Przepis ten stanowi, że wojewoda jako przedstawiciel Rady Ministrów odpowiada za wykonanie polityki rządu na obszarze województwa, a w szczególności kontroluje wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego i inne samorządy zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez nie na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej. Kontrola może odbywać się tylko w granicach określonych w przepisach szczególnych.

Do Generalnego Inspektora wpłynął również wniosek Generalnego Konserwatora Zabytków o wszczęcie postępowania w celu wydania decyzji administracyjnej nakazującej Zarządowi Miasta Mrągowo udostępnienie aktualnej listy właścicieli lub dzierżawców mających prawa strony postępowania administracyjnego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, budynków, lokali lub innych nieruchomości na działkach znajdujących się na terenie Starego Miasta Mrągowo, objętych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie wpisem do rejestru zabytków województwa olsztyńskiego⁸⁷. Generalny Konserwator Zabytków wskazał, iż Zarząd Miasta Mrągowo złożył do Generalnego Konserwatora Zabytków odwołanie od decyzji Warmińsko – Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W toku prowadzonego postępowania Generalny Konserwator Zabytków nakazał Warmińsko – Mazurskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków uzupełnienie akt sprawy o wykaz właścicieli lub dzierżawców nieruchomości na działkach znajdujących się na terenie Starego Miasta Mrągowo, objętych przedmiotową decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.⁸⁸

⁸⁶ GI-DP-024/929/01

⁸⁷ GI-DS-430/527/01

⁸⁸ GI-DP-024/475/01

Generalny Konserwator Zabytków poinformował ponadto, iż pomimo kilkukrotnych wezwań zarówno Generalnego Konserwatora Zabytków, jak również Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie do udostępnienia przedmiotowych danych, celem prowadzenia postępowania administracyjnego, Zarząd Miasta Mrągowa odmawiał ich wydania. Powyższe działanie Zarząd Miasta Mrągowa uzasadniał koniecznością ochrony danych osobowych właścicieli lub dzierżawców działek w myśl przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Zarząd Miasta udostępnił jedynie zaktualizowany wykaz nieruchomości stanowiących własność Miasta Mrągowa objętych wpisem do rejestru zabytków oraz wykaz nieruchomości oddanych w najem, dzierżawę oraz nieruchomości, o których Miasto Mrągowo posiada informacje, że zostały one oddane w użytkowanie wieczyste lub zostały sprzedane. Jednakże nie udostępniono danych osobowych właścicieli, dzierżawców powołanych nieruchomości wskazując na konieczność złożenia w tym zakresie wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

Po dokonaniu analizy prawnej i faktycznej Generalny Inspektor w decyzji administracyjnej nakazał Zarządowi Miasta Mrągowa udostępnienie Generalnemu Konserwatorowi Zabytków wykazu właścicieli lub dzierżawców nieruchomości objętych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie wpisującą do rejestru zabytków województwa olsztyńskiego nawarstwienia kulturowe Starego Miasta Mrągowa⁸⁹

Generalny Inspektor wskazał, iż zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150 z późn. zm.) właściciel i użytkownik zabytku, w zakresie określonym przepisami prawa, obowiązany jest dbać o jego zachowanie, a w szczególności zawiadomić w ciągu jednego miesiąca wojewódzkiego konserwatora zabytków o przejściu własności zabytku na inną osobę lub o oddaniu zabytku nieruchomego w całości lub w części w użytkowanie, najem lub dzierżawę. Ponadto zgodnie z § 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2000 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji dóbr kultury (Dz. U. Nr 86, poz. 965), księga rejestru zabytków, zawiera m.in. rubrykę dotyczącą właściciela zabytku i użytkownika zabytku.

Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji dóbr kultury, w księdze należy, przy użyciu czarnego atramentu, wpisać w rubrykach właściciel zabytku – imię, nazwisko i adres osoby fizycznej lub nazwę i siedzibę z adresem osoby prawnej,

⁸⁹ GI-DEC-DS-194/01

będącej właścicielem zabytku bądź użytkownikiem wieczystym gruntu wpisanego do rejestru w dniu, w którym decyzja ta stała się ostateczna, a w przypadku współwłasności – dane wszystkich współwłaścicieli; w razie zmiany danych odpowiednio właściciela lub współwłaściciela bądź użytkownika wieczystego – w rubryce umieszcza się adnotację odsyłającą do zbioru dokumentów zabytku. Zgodnie zaś z § 4 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji dóbr kultury, w księdze należy, przy użyciu czarnego atramentu, wpisać w rubrykach użytkownik zabytku – imię, nazwisko i adres osoby fizycznej lub nazwę i siedzibę z adresem osoby prawnej, będącej użytkownikiem zabytku w dniu, kiedy decyzja stała się ostateczna, a w przypadku współużytkowania – dane wszystkich współużytkowników, w razie zmiany danych użytkownika lub użytkowników – w rubryce umieszcza się adnotacje odsyłające do zbioru dokumentów zabytku. Na podstawie wyżej wskazanych przepisów Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków przysługują uprawnienia do przetwarzania danych osobowych właścicieli lub użytkowników zabytków, których administratorem jest Zarząd Miasta Mrągowo.

Wskazać również należy, iż uzyskanie przez Generalnego Konserwatora Zabytków danych osobowych osób będących właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości objętych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ma na celu prawidłowe prowadzenie postępowania administracyjnego.

Generalny Inspektor podkreślił, że w omawianej sprawie nie istnieje obowiązek składania przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków sformalizowanego wniosku, którego wzór określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Dla prawidłowości udostępnienia danych wymagany jest jedynie pisemny wniosek z powołaniem odpowiednich przepisów uprawniających podmiot wnioskujący o udostępnienie tych danych.

Na pytanie, czy podanie przez kontrolerów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w protokole pokontrolnym wysokości zarobków, wysokości kwot umów o dzieło i umów zlecenia określonych z imienia i nazwiska pracowników Urzędu Generalnego Konserwatora Zabytków jest zgodne z ustawą o ochronie danych osobowych⁹⁰, Generalny Inspektor wyjaśnił, że umieszczenie przedmiotowych danych w protokole pokontrolnym nie

⁹⁰ GI-DP-024/401/01

narusza przepisów ustawy, jeśli jest zgodne z tematem kontroli i odbywa się w ramach uprawnień organu kontrolującego.

Do Generalnego Inspektora napłynęła ponadto skarga w *sprawie udostępnienia przez Urząd Skarbowy danych zawartych w zeznaniach podatkowych z tytułu dochodów osiąganych w latach 1997-1999 osobie nieuprawnionej (mężowi, z którym skarżąca pozostaje w separacji)*. W toku postępowania wyjaśniającego powyższy zarzut nie został potwierdzony. Generalny Inspektor ustalił bowiem, że nie doszło do udostępnienia przez Urząd rozliczeń podatkowych, a jedynie pełnomocnik męża skarżącej wniósł o przeprowadzenie dowodu z powołanych dokumentów w postępowaniu sądowym oraz zwrócił się do sądu o wystąpienie o powyższe dokumenty do powódki zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Wyjaśniono również skarżącej, że pełnomocnik strony działając na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego ma prawo i jednocześnie obowiązek przedstawić dowody, a w szczególności przedstawić wnioski dowodowe w postępowaniu przed sądem powszechnym⁹¹.

W innej skardze nadesłanej do Generalnego Inspektora w omawianym okresie sprawozdawczym skarżący wskazał, że otrzymał od Instytutu Badania Opinii Rynku i Konsumpcji GfK Polonia pismo, w którym zaproponowano mu udział w badaniu ankietowym oraz poinformowano, iż jego dane osobowe pozyskane zostały ze zbioru PESEL. Generalny Inspektor rozpatrując omawianą skargę stwierdził, że na udostępnienie danych osobowych Skarżącego Instytutowi Badania Opinii Rynku i Konsumpcji GfK Polonia ze zbioru PESEL zezwalają przepisy prawa. GODO podkreślił, iż dane osobowe ze zbioru PESEL, stosownie do art. 44h ust. 2 pkt 3 ustawy o ewidencji ludności i dowodów osobistych, mogą być udostępniane jednostkom organizacyjnym – jeżeli po ich wykorzystaniu w celach badawczych, statystycznych, badania opinii publicznej lub rynku, dane te zostaną poddane takiej modyfikacji, która nie pozwoli na ustalenie tożsamości osób, których dane dotyczą. Zgodnie z art. 44i ust. 3 ustawy o ewidencji ludności, dane ze zbioru PESEL oraz ogólnokrajowej ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych udostępnia minister właściwy do spraw administracji publicznej⁹².

Do Generalnego Inspektora zwrócił się Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z problemem dotyczącym zakresu danych przetwarzanych przez ten urząd w centralnym rejestrze osób, którym nadano uprawnienia rzeczoznawców majątkowych oraz licencje zawodowe w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami i zarządzania

⁹¹ GI-DS-430/283/01

⁹² GI-DS-430/612/01/2110

nieruchomościami⁹³. Generalny Inspektor wyjaśnił, że sposób prowadzenia i zakres danych centralnych rejestrów rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości określony został w przepisach – wydanego na podstawie art. 197 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543) – rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1998 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, dotyczących działalności zawodowej (Dz. U. Nr 115, poz. 745). Zgodnie z § 33 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia, w centralnych rejestrach wpisuje się następujące dane dotyczące osób, którym nadano uprawnienia: numer kolejny wpisu, który – w myśl § 31 ust. 2 rozporządzenia – stanowi numer uprawnień, datę wpisu, imię i nazwisko, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania, wykształcenie, numer ewidencyjny PESEL. Organ prowadzący centralny rejestr rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości jest uprawniony i jednocześnie zobowiązany – na mocy przepisów prawa – do umieszczenia w nim wyżej wymienionych danych. Wobec powyższego stwierdzić należy, iż przedmiotowa czynność nie będzie stanowiła naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, znajduje ona bowiem umocowanie w przesłance wskazanej w jej art. 23 ust. 1 pkt 2, zgodnie z którą przetwarzanie danych jest dopuszczalne wówczas, gdy zezwalają na to szczególne przepisy prawa.

Na pytanie Głównego Urzędu Ceł, *dotyczące stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych do oświadczeń majątkowych funkcjonariuszy urzędów celnych*⁹⁴, Generalny Inspektor wyjaśnił, że dane zawarte w oświadczeniach majątkowych podlegają ochronie określonej w ustawie o ochronie danych osobowych, zaś żądanie udostępnienia pracownikom Departamentu Kontroli Wewnętrznej Głównego Urzędu Ceł, prowadzącym kontrolę – na polecenie Prezesa GUC – w danym urzędzie celnym, oświadczeń majątkowych złożonych przez funkcjonariuszy celnych tego urzędu, nie narusza przepisów tej ustawy. Przepis art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 72, poz. 802, z późn. zm.) stanowi, iż funkcjonariusz celny jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym przy nawiązaniu stosunku służbowego, co najmniej raz do roku, na zakończenie służby oraz na żądanie kierownika urzędu. Szczegółowy tryb i warunki składania przez funkcjonariusza celnego oświadczenia o stanie majątkowym określają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2000 r. w sprawie szczegółowego trybu i

⁹³ GI-DP-024/1202/01

⁹⁴ GI-DP-024/669/01

warunków składania przez funkcjonariusza celnego oświadczenia o stanie majątkowym oraz wzoru oświadczenia (Dz. U. Nr 22, poz. 285). Powołane akty prawne nie regulują natomiast jednoznacznie kwestii, w jaki sposób i przez kogo może być sprawdzana wiarygodność złożonych przez funkcjonariuszy celnych oświadczeń majątkowych. Z treści pytania wynikało, iż oświadczenia majątkowe złożone przez funkcjonariuszy celnych jednego z urzędów celnych mają być poddane kontroli prowadzonej – na polecenie Prezesa Głównego Urzędu Cel – przez upoważnionych do tego pracowników Departamentu Kontroli Wewnętrznej GUC. Zgodnie z przepisem art. 280 w związku z art. 281 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks Celny (Dz. U. Nr 23, poz. 117, z późn. zm.), do zadań Prezesa Głównego Urzędu Cel należy m. in. sprawowanie nadzoru nad organami celnymi oraz kształtowanie i realizacja polityki kadrowej w organach celnym. Swoje ustawowe zadania Prezes GUC realizuje przy pomocy podległego urzędu oraz za pośrednictwem dyrektorów urzędów celnych. Obowiązujące w omawianej materii przepisy prawa nie rozstrzygają w sposób jednoznaczny kwestii szczegółowych uprawnień nadzorczych Prezesa GUC, w szczególności nie precyzują, jakiego rodzaju działania może on w ramach nadzoru podejmować, ani jakich informacji żądać od dyrektorów nadzorowanej jednostki. Nie ulega jednakże wątpliwości, że winien on dysponować wszelkimi środkami prawnymi umożliwiającymi sprawne i efektywne sprawowanie funkcji nadzorczych. Jest to o tyle istotne, że prowadzone w omawianym przypadku czynności kontrolne, których celem jest zbadanie, czy dyrektor danego urzędu celnego egzekwował od swoich pracowników (funkcjonariuszy celnych) obowiązek składania oświadczeń majątkowych, kompletności tych oświadczeń oraz weryfikacja ich treści w celu porównania dochodów z pracy w administracji celnej z dochodami deklarowanymi w oświadczeniu, a w miarę możliwości – z dochodami rzeczywistymi, stanowią istotną część „prawa antykorupcyjnego”, którego skuteczność zależy m. in. od możliwości oceny tych właśnie oświadczeń majątkowych. Jednocześnie Generalny Inspektor podkreślił, iż pracownicy Departamentu Kontroli Wewnętrznej Głównego Urzędu Cel nie mogą informacji zawartych w udostępnionych im oświadczeniach majątkowych wykorzystywać w sposób niezgodny z przeznaczeniem, dla którego informacje te zostały udostępnione, oraz zobowiązani są zabezpieczyć je przed udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Istotnym jest również, iż zgodnie z przepisem art. 32 ust. 2 zdanie 2 ustawy o Służbie Celnej, treść oświadczenia majątkowego składanego przez funkcjonariuszy celnych stanowi tajemnicę służbową. Tym samym informacje zawarte w przedmiotowym oświadczeniu podlegają rygorom ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z późn.

zm.) i ich udostępnienie osobom trzecim możliwe jest wyłącznie po spełnieniu warunków wskazanych w tejże ustawie.

Podobnie jak w ubiegłych latach, w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor zetknął się także z pytaniami i skargami dotyczącymi udostępniania danych osobowych inspektorom Najwyższej Izby Kontroli. Pytano, czy *kontrolerzy NIK mogą żądać przekazania im kserokopii umów o pracę oraz innych dokumentów z dokumentacji pracowniczej osób na kierowniczych stanowiskach w Kasie Chorych*⁹⁵. Generalny Inspektor wyjaśnił, że zgodnie z brzmieniem art. 29 pkt 2 lit.b ustawy o NIK upoważnieni przedstawiciele NIK dla celów kontroli mają prawo pobierania i zabezpieczania dokumentów oraz innych materiałów dowodowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej. Wynika z tego przepisu, że kontroler może pobrać i zabezpieczyć dokumenty. Z przepisu tego wynika również prawo do wykonania ich kopii. Z art. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 13, poz. 59, ze zm.) wynika, że NIK bada w szczególności wykonanie budżetu państwa oraz realizację ustaw i innych aktów prawnych w zakresie działalności finansowej, gospodarczej i organizacyjno-administracyjnej kontrolowanych jednostek. Zakres informacji przetwarzanych przez NIK powinien zaś być adekwatny do zgodnego z prawem celu kontroli. Ponadto zakres kontroli powinien wynikać z upoważnienia wydanego przez Prezesa NIK. Jeżeli zakres informacji których żądają kontrolerzy zgodny jest z celem kontroli i wynika z upoważnienia, należy takich informacji udzielić.

III. Przetwarzanie danych osobowych przez inne organy

W bieżącym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrzył 65 skarg i pytań dotyczących przetwarzania danych przez inne organy administracji publicznej. Z czego najliczniejsza grupa skarg i pytań prawnych dotyczyła różnych aspektów przetwarzania danych osobowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ok. 30 spraw).

Pytania osób zwracających się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczyły zakresu danych, jakich od osoby ubezpieczonej może żądać Zakład Ubezpieczeń Społecznych. *Do Generalnego Inspektora Ochrony wpłynęło pismo, treścią którego było zapytanie, czy ZUS może żądać od osoby składającej w tej instytucji dyspozycję przekazywania należnego świadczenia na konto bankowe wglądu do umowy zawartej z*

⁹⁵ GI-DP-024/409/01

bankiem.⁹⁶ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, że w tym przypadku możliwe jest żądanie wymienionych danych jedynie po spełnieniu jednej z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. W tym przypadku uzasadnieniem przetwarzania informacji o numerze konta oraz nazwie banku jest uzyskanie przez ZUS zgody osoby, której dane te dotyczą. Jeśli klienta zdecyduje o tym, że ZUS powinien przekazywać wpłaty z tytułu renty na konto bankowe, koniecznym jest wskazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych odpowiedniego numeru rachunku bankowego oraz nazwy oddziału banku. Brak jest jednak uzasadnienia dla kopiowania całego dokumentu, w postaci umowy z bankiem, choć zgodnie z art. 79 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.) indywidualne dane uzyskane przez Zakład od ubezpieczonych oraz płatników składek są objęte tajemnicą służbową Zakładu, a do przestrzegania tej tajemnicy obowiązani są pracownicy Zakładu i członkowie Rady Nadzorczej Zakładu.

Najwięcej skarg nadsyłanych do Generalnego Inspektora *dotyczyło odmowy udostępnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych różnym podmiotom danych zawartych na koncie ubezpieczonego oraz koncie płatnika składek*. Wielokrotnie Skarżący zwracali się o nakazanie udostępnienia żądanych danych ze zbioru, którego administratorem jest ZUS. Generalny Inspektor rozpatrywał skargi m.in. ośrodków pomocy społecznej, banków, Policji, zakładów ubezpieczeń⁹⁷, czy indywidualnych osób⁹⁸.

Generalny Inspektor w licznych decyzjach odmawiających nakazania udostępnienia danych⁹⁹ wskazywał, że stosownie do art. 5 ustawy o ochronie danych osobowych jeżeli przepisy odrębnych ustaw, które odnoszą się do przetwarzania danych, przewidują dalej idącą ich ochronę, niż wynika to z niniejszej ustawy stosuje się przepisy tych ustaw. Natomiast zgodnie z art. 50 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40 i na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępnione sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej oraz Urzędowi Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Wykładnia przepisu przemawia za wąskim jego rozumieniem. Oznacza to, że krąg podmiotów, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych może udostępnić informacje o osobach ubezpieczonych, w zakresie wskazanym ustawowo,

⁹⁶ GI-DP-024/327/01

⁹⁷ GI-DP-024/330/01

⁹⁸ GI-DP-024/45/01

⁹⁹ GI-DS-430/301/996, GI-DS-430/383/01/1218, GI-DEC-DS-145/01

jest katalogiem zamkniętym i nie podlega rozszerzeniu np. w drodze interpretacji dokonywanej przez Generalnego Inspektora; interpretacji takiej mógłby ewentualnie dokonać jedynie Sąd Najwyższy¹⁰⁰.

Odmawiając nakazania udostępnienia żądanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej danych Generalny Inspektor podkreślał, że wprawdzie na podstawie art. 42 ustawy o pomocy społecznej sądy, organy państwowe i inne jednostki organizacyjne są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, udostępnić lub udzielić pracownikowi socjalnemu odpowiednich informacji, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczeń oraz ich rozmiarów, jednakże przepis ten nie może być podstawą upoważniającą Zakład Ubezpieczeń Społecznych do udostępnienia informacji stanowiących tajemnicę ubezpieczeniową, o której mowa w art. 50 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych¹⁰¹.

Mając na względzie sprzeczność powyższych przepisów, w której wyniku często organy pomocy społecznej nie mogą wypełniać swych ustawowo określonych obowiązków Generalny Inspektor zwrócił się do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o podjęcie stosownych działań legislacyjnych.¹⁰²

W jednej ze skarg zakwestionowano legalność *udostępnienia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przez byłego pracodawcę danych dotyczących okresów zatrudnienia wraz z wysokością osiąganego wynagrodzenia*. Generalny Inspektor w omawianej sprawie nie dopatrył się naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. GODO podkreślił, że udostępnienie powyższych danych odbyło się na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.). Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowego, zasady ustalania wysokości świadczeń, zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty świadczeń. Zgodnie z art. 125 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy pracodawcy obowiązani są do wydawania pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości. Ponadto zgodnie z art. 125a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek jest zobowiązany na żądanie organu rentowego do wystawienia dokumentów (zaświadczeń) w celu udowodnienia okresów składkowych, o

¹⁰⁰ Patrz pkt A.I.5.Sprawozdania

¹⁰¹ GI-DS-430/301/996, GI-DS-430/383/01/1218, GI-DEC-DS-145/01

¹⁰² GGI-024-8/01/225

których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, okresów nieskładkowych, o których mowa w art. 7 pkt 1, oraz wysokości podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ust. 2 i 3¹⁰³.

Liczne wątpliwości wzbudzały także kwestie udostępniania przez ZUS danych o stanie zdrowia pracownika zakładom pracy. *Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały pisma sygnalizujące ujawnianie pracodawcom, przez niektóre jednostki ZUS, szczegółowych danych o stanie zdrowia osób, które na wniosku ZUS Z-21 występują o przedłużenie okresu wypłaty zasiłku chorobowego.*¹⁰⁴ W związku z powtarzającymi się sprawami z powyższego zakresu Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podjęcie działań zmierzających do zmiany praktyki stosowanej przez niektóre jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie udostępniania pracodawcy danych o stanie zdrowia osoby występującej do ZUS z wnioskiem o przedłużenie okresu wypłaty zasiłku chorobowego (druk ZUS Z-21), jako niezgodnej z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor stwierdził bowiem, że wniosek, którego wzór zawiera załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 65, poz. 742, z późn. zm.), zawiera w części drugiej między innymi: opis rozpoznania (w języku polskim), tj. nazwę choroby podstawowej oraz chorób współistniejących, opis przebiegu choroby, stosowanego leczenia i rehabilitacji, wyniki badań dodatkowych oraz rokowania co do stanu zdrowia. Część trzecia wniosku stanowi orzeczenie lekarza orzecznika w sprawie celowości przedłużenia okresu zasiłkowego.

Informacje zawarte we wniosku stanowią więc w dużej części dane o stanie zdrowia tj. dane szczególnie chronione w rozumieniu art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Tymczasem ze skarg skierowanych do Generalnego Inspektora wynika, iż niektóre jednostki ZUS przekazują pracodawcy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego w formie, która ujawnia dane o stanie zdrowia. Dokument w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego, stanowiący decyzję lekarza orzecznika ZUS, kierowany następnie do pracodawcy nie powinien zawierać w swojej treści informacji o stanie zdrowia. W sytuacji, gdy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o przedłużeniu okresu wypłaty zasiłku chorobowego, stanowiące część trzecią wniosku, przedkładane jest pracodawcy. W związku z tym faktem dochodzi do ujawnienia szczegółowych informacji o stanie zdrowia osobom nieupoważnionym do ich

¹⁰³ GI-DS-430/487/01

¹⁰⁴ GI-DP-021/1391/01, GI-DP-024/1326/01, GI-DP-1376/01

posiadania.¹⁰⁵ Taka forma zawiadamiania pracodawcy o decyzji lekarza orzecznika ZUS, co do celowości przedłużenia okresu zasiłkowego jest niezgodna z przepisami o ochronie danych osobowych, a ponadto dochodzi do przekazania informacji, które nie są w ogóle pracodawcy przydatne, gdyż konieczne jest dla niego jedynie uzyskanie informacji, czy okres zasiłkowy został przedłużony. Przesłankę legalności przetwarzania danych stanowią w tym przypadku przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636, z późn. zm.) oraz przepisy przywołanego wcześniej rozporządzenia. W myśl z art. 26 ust. 1 pkt 2 u.o.d.o. dane pozyskane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z koniecznością wydania przez lekarza orzeczenia przedłużeniu okresu zasiłkowego ubezpieczonego mogą być przetwarzane tylko i wyłącznie w celu, dla którego zostały zebrane. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako administrator danych, obowiązany jest do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem (art. 36 ustawy). Wystarczająca i zgodna z przepisami prawa wydaje się w tym przypadku informacja stwierdzająca jedynie przedłużenie okresu wypłaty zasiłku chorobowego przez lekarza orzecznika, bądź też informacja o odmowie przedłużenia jego wypłaty. W odpowiedzi na sygnalizację w tej sprawie¹⁰⁶ Prezes ZUS przyznał rację stanowisku Generalnego Inspektora i poinformował o zmianie dotychczasowej praktyki.¹⁰⁷

Rozpatrując inną skargę Generalny Inspektor stwierdził, że zgodne z ustawą o ochronie danych osobowych jest pozyskiwanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od organów pomocy społecznej informacji o okolicznościach mających wpływ na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Stosownie bowiem do art. 9 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200 z późn. zm.), osoby pobierające świadczenie z funduszu alimentacyjnego, a także osoby zobowiązane do świadczeń alimentacyjnych na rzecz tych osób oraz inne osoby, jak również organy egzekucyjne, instytucje publiczne i organizacje społeczne obowiązane są do udzielenia na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnień i informacji co do okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń z tego funduszu. W świetle powyższego przepisu

¹⁰⁵ szerz. na temat udostępniania danych osobowych pracodawcom oraz przez pracodawców w pkt E – „Przetwarzanie danych w związku z zatrudnieniem”

¹⁰⁶ GI-DP-024/1376/01/2381

¹⁰⁷ Ibidem

Zakład Ubezpieczeń Społecznych był uprawniony do przetwarzania danych osobowych, zebranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Generalny Inspektor podkreślił również, że na MOPS ciążył obowiązek udzielenia żądanych informacji, stąd był zobowiązany do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, w wyniku którego ustalone zostały okoliczności mające wpływ na wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego¹⁰⁸.

*Generalny Inspektor wyjaśniał także zagadnienie prawa wglądu do dokumentacji zgromadzonej przez ZUS oraz wątpliwości co do formy, w której prawo to winno być realizowane. Informował, iż takie prawo przysługuje osobie, której dane dotyczą.*¹⁰⁹ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśniał, że uprawnienie do wglądu do dokumentów wynika między innymi z art. 51 ust. 3 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten stanowi, że każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Nadto, w trakcie postępowania prowadzonego przez organ administracji, na podstawie art. 73 k.p.a. w każdym stadium postępowania organ administracji publicznej obowiązany jest umożliwić stronie przeglądanie akt sprawy oraz sporządzanie z nich notatek i odpisów. Strona może żądać uwierzytelnienia sporządzonych przez siebie odpisów z akt sprawy lub wydania jej z akt uwierzytelnionych odpisów, o ile jest to uzasadnione ważnym interesem strony.

Odrębna grupa spraw w zakresie przetwarzania danych osobowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dotyczyła dopuszczalności stosowania różnych form dostarczania korespondencji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Pytano np. *czy zgodna z przepisami prawa jest procedura przesyłania odcinka stwierdzającego wysokość otrzymywanej emerytury listem zwykłym.*¹¹⁰ W sprawie tej Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, iż przesyłanie pokwitowań przez ZUS odbywa się zgodnie z procedurami wewnętrznymi ustalonymi do załatwiania tego typu spraw. Zgodnie bowiem z art. 71 a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń Zakład może przysyłać pisma i decyzje zwykłą przesyłką listową. Na podstawie ust. 2 tego przepisu w razie sporu, ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji, o których mowa w ust. 1, spoczywa na Zakładzie.

Przepisy o ochronie danych osobowych nie wymagają szczególnej formy przesyłania korespondencji zawierającej dane osobowe, w szczególności nie wymagają formy listu poleconego. W przypadku wezwań, pism urzędowych lub procesowych itp. forma taka jest przewidziana w przepisach szczególnych lub wynika z dbałości nadawcy o możliwość

¹⁰⁸ GI-DS-430/404/01

¹⁰⁹ GI-DP-024/327/01

¹¹⁰ GI DP-024/844/01, GI-DP-430/695/01

udowodnienia faktu nadania przesyłki. Nadawca przesyłki zwykłej (w zaklejonej kopercie) może domniemywać, że poczta zapewni dostarczenie przesyłki adresatowi, oraz że osoby nieuprawnione nie będą miały do tej przesyłki dostępu. Wysyłkę listem zwykłym należy więc traktować jako właściwe zabezpieczenie przetwarzanych danych.

Z podobną sprawą zwróciła się *osoba, której korespondencja zawierała numer rachunku bankowego, przekazany przez nią celem dokonywania rozliczeń z ZUS za pośrednictwem banku.*¹¹¹ *Osoba ta dodatkowo wyrażała swoje zaniepokojenie możliwością naruszenia tajemnicy korespondencji.*

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, że tajemnica korespondencji objęta jest ochroną na podstawie kodeksu cywilnego, a w szczególności art. 23 i 24 tej ustawy. W przypadku jej naruszenia roszczeń należy dochodzić na drodze sądowego postępowania cywilnego. Ponadto naruszenie tajemnicy korespondencji jest czynem ściganym przez prawo karne. Kodeks karny stanowi w art. 267 § 1, że kto bez uprawnienia uzyskuje informację dla niego nie przeznaczoną, otwierając zamknięte pismo, podłączając się do przewodu służącego do przekazywania informacji lub przełamując urządzenia elektroniczne, magnetyczne albo inne szczególne jej zabezpieczenie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 2 lat. Możliwe jest więc złożenie stosownego zawiadomienia organom ścigania.

Wątpliwość w stosowaniu przepisów o ochronie danych osobowych wyraził też jeden z oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zwracając się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych prosząc o *zajęcie stanowiska w zakresie upoważniania do dostępu do danych osobowych osób zgłaszających się na praktyki do ZUS.*¹¹²

Generalny Inspektor poinformował, iż aby dostęp praktykantów do danych osobowych był uprawniony, niezbędne jest udzielenie im przez Dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych upoważnienia do przetwarzania danych osobowych. W uzasadnieniu tego stanowiska powołano przepis § 8 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 1991 r. w sprawie studenckich praktyk zawodowych (Dz. U. Nr 73, poz. 323 z późn. zm.) wydanego na podstawie art. 146 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.). Zakład pracy (Zakład Ubezpieczeń Społecznych) jest obowiązany do zapewnienia warunków niezbędnych do przeprowadzenia praktyki, zgodnie z ustaleniami porozumienia zawartego z uczelnią, a w

¹¹¹ GI-DP-024/530/01, GI-DP-024-1182/01

¹¹² GI-DP-024/1065/01

szczegółności: zapewnienia odpowiednich stanowisk pracy, pomieszczeń, warsztatów, urządzeń, narzędzi i materiałów zgodnie z programem praktyki; zapoznania studentów z zakładowym regulaminem pracy, przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej. Jednocześnie podstawą odbywania praktyki, poza skierowaniem uczelni, może być również umowa o pracę. Zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia, o którym mowa wyżej, zakład pracy (ZUS) może zawrzeć ze studentami umowę o pracę na okres odbywania praktyki. W myśl § 3 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1992 r. w sprawie organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu, praw i obowiązków podmiotów organizujących tę naukę oraz uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu (Dz. U. Nr 97, poz. 479 z późn. zm.), wydanego na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 z późn. zm.), praktyczna nauka zawodu młodocianych pracowników (...) jest organizowana przez zakłady pracy, które zawarły z nimi umowę o pracę w celu nauki zawodu.

Natomiast w świetle ustawy o ochronie danych ustawy o ochronie danych osobowych, administrator danych prowadzi ewidencję osób zatrudnionych przy ich przetwarzaniu, a osoby te obowiązane są do zachowania ich w tajemnicy. Obowiązek ten istnieje również po ustaniu zatrudnienia (art. 36 oraz art. 39 ust. 1 i 2). Biorąc pod uwagę, że osoby odbywające w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych praktykę w ramach umów pomiędzy Oddziałem a szkołami zawodowymi i uczelniami powinny mieć dostęp do danych osobowych - konieczne jest udzielenie tym osobom upoważnienia do przetwarzania danych osobowych. Osoby te należy także przeszkolić w zakresie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

W omawianym okresie sprawozdawczym kilka spraw dotyczyło także przetwarzania danych przez urzędy pracy¹¹³. Jeden z powiatowych urzędów pracy zwrócił się z pytaniem dotyczącym *prawnej dopuszczalności przekazania bazy danych osobowych zarejestrowanych bezrobotnych oraz osób zatrudnionych w urzędzie firmie, która opracowała oraz wdrażała system informatyczny*¹¹⁴ *w celach diagnostycznych i testowych*¹¹⁵. Generalny Inspektor poinformował, iż przekazanie baz danych może nastąpić na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych zgodnie więc z art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych. Na

¹¹³ GI-DP-024/1133/01, GI-DP-024/1565/01, GI-DP-024/400/01, GI-DP-024/560/01, GI-DP-024/1015

¹¹⁴ System informatyczny został opracowany przez wskazaną w piśmie firmę na podstawie kontraktu z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej. Krajowy Urząd Pracy wskazał tamtejszemu powiatowemu urzędowi pracy nieprawidłowości w funkcjonowaniu tego programu komputerowego.

¹¹⁵ GI-DP-024/679/01

podstawie ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych jest obowiązany do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Podmiot, któremu zlecono przetwarzanie danych, zgodnie z art. 31 ust. 3 jest obowiązany przez rozpoczęciem przetwarzania danych do podjęcia środków zabezpieczających zbiór danych, o których mowa w art. 36-39 ustawy. Zaznaczyć przy tym należy, iż odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów ustawy spoczywa na administratorze danych, co nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu, który zawarł umowę, za przetwarzanie danych niezgodnie z tą umową. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż przekazanie baz danych: osób bezrobotnych i pracowników powiatowego urzędu pracy na nośniku CD-ROM lub na taśmie magnetycznej firmie, która opracowywała oraz wdrażała system informatyczny w urzędzie niesie ze sobą niebezpieczeństwo w postaci udostępnienia zawartych w bazie danych osobom nieupoważnionym, jak również ich uszkodzenie lub nawet zniszczenie. W związku z powyższym wskazane byłoby przetestowanie systemu informatycznego w siedzibie urzędu, co zapewniłoby większe bezpieczeństwo danym zawartym w wymienionym wyżej zbiorach danych. W sytuacji, gdy przeprowadzenie testu systemu informatycznego nie jest możliwe w siedzibie urzędu – przekazania baz danych należy dokonać z zachowaniem takich środków ostrożności, aby danym zawartym w zbiorach zapewnić jak największą ochronę.

Do Generalnego Inspektora zwrócono się z pytaniem, czy *urząd skarbowy ma prawo wglądu do umów zawieranych przez biura pośrednictwa obrotu nieruchomościami z klientami*¹¹⁶. Poinformowano, że przepisy ustawy o ochronie danych osobowych nie ograniczają uprawnień kontrolnych urzędów skarbowych. Na podstawie art. 17 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 54, poz. 572 z późn. zm.), kontrolowany jest obowiązany umożliwić inspektorowi dokonanie czynności kontrolnych, a w szczególności zapewnić mu wgląd w dokumentację i prowadzone ewidencje objęte zakresem kontroli. Przepis art. 18 ust. 1 tej ustawy zezwala kontrolującemu inspektorowi badać dokumenty i ewidencje, objęte zakresem kontroli i zbierać inne niezbędne materiały w zakresie objętym kontrolą (zakres ten określa art. 2 ustawy o kontroli skarbowej). Jednocześnie art. 284 § 1 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.) przewiduje, iż w trakcie kontroli podatkowej, kontrolujący

¹¹⁶ GI-DP-024/538/01

w zakresie wynikającym z upoważnienia, są w szczególności uprawnieni do żądania udostępnienia akt, ksiąg i wszelkiego rodzaju dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz do dokonywania z nich odpisów, wyciągów i notatek. Jeśli więc kontrola prowadzona przez organ kontroli skarbowej lub organ podatkowy obejmuje swym zakresem dokumenty zawierające dane osobowe, ich ujawnienie znajdzie podstawę prawną w przepisach szczególnych regulujących procedurę prowadzenia postępowania kontrolnego przez te podmioty.

Wpłynęło również zapytanie, czy *inspektorzy regionalnej izby obrachunkowej mają prawo dostępu do danych osobowych dotyczących kwalifikacji i uposażenia pracowników samorządowych w trakcie kontroli gospodarki finansowej*¹¹⁷. W odpowiedzi poinformowano, że podmioty, które w zakresie swoich przewidzianych prawem kompetencji mogą żądać udostępnienia danych, są uprawnione do ich przetwarzania. Art. 8 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428 z późn.) stanowi, że w związku z wykonywaną kontrolą inspektorzy do spraw kontroli gospodarki finansowej mają prawo dostępu do danych osobowych dotyczących kwalifikacji i uposażenia pracowników samorządowych. Oznacza to, iż przepis wyraźnie uprawnia inspektorów do dostępu do danych osobowych dotyczących kwalifikacji i uposażenia. Ze wskazanego przepisu wynika jednocześnie, że inspektorzy nie mają prawa dostępu do innych danych osobowych zawartych w aktach osobowych pracowników.

Urzędy gminy zwracały się z zapytaniami, czy Straż Graniczna jest uprawniona na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 9 ustawy o Straży Granicznej do pozyskiwania od gmin danych w zakresie dotyczącym m. in. kserokopii wniosków o wydawanie dowodów osobistych, kserokopii kart osobowych mieszkańców, danych osobowych współmałżonków oraz kserokopii ich kart osobowych¹¹⁸. W odpowiedzi poinformowano, iż udostępnienie danych na podstawie wskazanego przepisu nie stanowi naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462 z późn. zm.) w art. 9 ust. 1 stanowi, że w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń w zakresie określonym ustawą o ochronie granicy państwowej oraz innymi ustawami, funkcjonariusze Straży Granicznej pełnią służbę graniczną, prowadzą działania graniczne, wykonują czynności operacyjno - rozpoznawcze i administracyjno - porządkowe oraz prowadzą postępowania przygotowawcze według przepisów Kodeksu postępowania karnego, a także wykonują czynności na polecenie sądu i

¹¹⁷ GI-DP-024/692/01

¹¹⁸ GI-DP-024/705/01

prokuratury oraz innych właściwych organów państwowych w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych przepisach. Art. 11 ust. 1 pkt 9 tejże ustawy umożliwia Straży Granicznej żądanie niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa. Przepisy te stanowią podstawę dopuszczalności przetwarzania danych przez Straż Graniczną i podstawę obowiązku udostępnienia jej danych przez organy administracji. Dostateczną argumentacją udostępnienia danych w tym wypadku jest wskazanie podstawy prawnej obligującej do udzielenia pomocy i podstawy legalności przetwarzania danych przez Straż Graniczną. Należy podkreślić, że udostępnienie danych na tej podstawie, we wnioskowanym zakresie powinno mieć miejsce tylko w związku z toczącym się konkretnym postępowaniem.

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa zwróciła się z pytaniem, czy dopuszczalnym jest udzielenie redakcji tygodnika informacji o osobach fizycznych które w określonym terminie nabyły nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa o wskazanej powierzchni i cenie¹¹⁹. Udzielono odpowiedzi, że w opisanym stanie faktycznym udostępnienie danych osobowych jest dopuszczalne, gdyż zostaje spełniona przesłanka z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.). Przepis art. 4 tej ustawy zobowiązuje organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, do udzielania prasie informacji o swojej działalności. Obowiązкови temu odpowiada uprawnienie prasy do pozyskiwania określonych informacji (art. 11 Prawa prasowego). Dodatkowo w związku z udostępnieniem przedmiotowych danych zostaje spełniona przesłanka z art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którą przetwarzanie danych osobowych (także ich udostępnianie) jest dopuszczalne, gdy jest niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Informowanie opinii publicznej przez prasę jest realizacją konstytucyjnej zasady jawności życia publicznego.

Do Generalnego Inspektora zwracano się również o potwierdzenia kompetencji Inspekcji Ochrony Roślin do przetwarzania danych osobowych w ramach rejestru

¹¹⁹ GI-DP-024/1522/01

przebadanego sprzętu rolniczego¹²⁰. Generalny Inspektor poinformował, że przetwarzanie danych w przedmiotowym rejestrze jest zgodne z prawem. Na podstawie art. 40 pkt 13 ustawy z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych (Dz. U. z 1999 r. Nr 66, poz. 751 z późn. zm.) do zadań inspekcji należy nadzór nad ochroną roślin uprawnych, a w szczególności nadzór nad stanem technicznym sprzętu do wykonywania zabiegów ochrony roślin. Sprzęt powinien być badany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora (art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie roślin uprawnych). Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 11 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia badań sprzętu do stosowania środków ochrony roślin (Dz. U. Nr 20, poz. 175 z późn. zm.), jednostka przeprowadzająca badanie prowadzi rejestr przebadanego sprzętu. W ramach rejestru przetwarzane są dane osobowe w zakresie: imion, nazwisk i adresów posiadaczy sprzętu, oraz podpisu osoby przeprowadzającej badanie.

IV. Varia

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały także pytania z zakresu administracji publicznej, które trudno było zakwalifikować według pewnych kryteriów. Zwrócono się między innymi z pytaniem *dotyczącym dopuszczalności dostępu przez osobę pełniącą w przeszłości funkcję publiczną do podpisywanych przez siebie dokumentów przetwarzanych w ramach zbiorów danych osobowych np. decyzji administracyjnych*¹²¹. Generalny Inspektor poinformował, że zaprzestanie wykonywania obowiązków służbowych skutkuje, utratą upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, a tym samym utratą prawa dostępu do tych danych. Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 37 wprowadza wymóg dopuszczania do przetwarzania danych osób posiadających upoważnienie administratora danych. Osoby te w trakcie i po ustaniu zatrudnienia zobowiązane są do zachowania tajemnicy służbowej, obejmującej także dane osobowe osób, których sprawy są rozstrzygane (art. 39 ustawy).

Przedmiotem wielu skarg było *ponadto nieudostępnianie skarżącym informacji z ewidencji działalności gospodarczej*¹²². W odpowiedzi na powyższe, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazywał, że przepisy o ochronie danych osobowych nie mają zastosowanie wobec danych ujawnionych w ewidencji działalności gospodarczej z uwagi na

¹²⁰ GI-DP-024/787/01

¹²¹ GI-DP-024/1162/01

¹²² GI-DIS-430/13/01

jej jawność. W wielu sprawach pouczano wójtów o niezgodności odmowy udostępnienia przedmiotowych informacji z powoływaniem się na przepisy u.o.d.o.

B. FUNKCJONARIUSZE SŁUŻB MUNDUROWYCH

I. Policja

W omawianym okresie sprawozdawczym przedmiotem wielu pism obywateli do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych było zagadnienie przetwarzania danych przez Policję, Służbę Celną, czy Straż Więzienną (ok. 85 skarg i pytań prawnych).

Zgodnie z art. 7 Konstytucji organy władzy publicznej mogą działać tylko na podstawie prawa. Przepisy prawa muszą więc określać zakres działań, zadania i tryb postępowania konkretnych organów. Kompetencje wyżej wymienionych służb uregulowane zostały m.in. w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 z późn. zm.), ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 72, poz. 802 z późn. zm.) a także ustawie z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 z późn. zm.) oraz w przepisach wykonawczych do tych ustaw.

Największa liczba spraw dotyczyła działań Policji. Ich przedmiotem były najczęściej *zagadnienia związane z udostępnieniem danych pozyskanych przez Policję w trakcie czynności śledczo – dochodzeniowych osobom nieupoważnionym*.¹²³ Często także poruszano *problem zasadności udostępnienia Policji danych osobowych przez inne organy*.¹²⁴

W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skierowana została informacja, że *Komendant Powiatowy Policji udostępnił osobie nieupoważnionej (tj. Prezesowi Zarządu Koła Stowarzyszenie Rencistów i Emerytów) dane osób ubiegających się o wypłatę równoważnika za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego lub równoważnika za brak lokalu mieszkalnego oraz dane innych osób, które znajdują się w oświadczeniu mieszkaniowym o ustaleniu uprawnień do równoważników pieniężnych za remont lub brak lokalu mieszkalnego oraz ich wysokości*.¹²⁵

Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające potwierdziło zarzuty wskazane w przedmiotowej skardze, tj. wykazało, iż dane będące przedmiotem sporu zostały udostępnione przez Komendanta Powiatowego Policji z naruszeniem zasad przetwarzania danych

¹²³ GI-DS-430/48/01

¹²⁴ GI-DS-430/108/01, GI-DS-430/451/01

¹²⁵ GI-DS-430/363/01

osobowych określonych w ustawie o ochronie danych osobowych, szczególnie zasady wyrażonej w art. 36 ustawy.

Analiza załącznika do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie wysokości i szczegółowych zasad przyznawania policjantom równoważnika pieniężnego za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego i równoważnika pieniężnego za brak lokalu mieszkalnego oraz szczegółowych zasad ich zwracania (Dz. U. Nr 106 poz. 1212 z późn. zm.) wykazała, iż dane w nim zawarte dotyczą także osób trzecich nie będących członkami Koła Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów (np. dane dotyczące osób zamieszkujących w lokalu). Generalny Inspektor uznał także, iż zakres udostępnionych danych jest szerszy niż zakres danych, do których przetwarzania uprawniony jest Prezes Zarządu Koła Emerytów i Rencistów.

W konsekwencji analiza materiału dowodowego zebranego w przedmiotowej sprawie doprowadziła do ustalenia, iż poprzez udostępnienie osobie nieuprawnionej danych osób, których dane znalazły się w oświadczeniu mieszkaniowym, którego wzór stanowi załącznik ww. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji doszło do naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych przez osobę odpowiedzialną za zabezpieczenie danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym. W związku z powyższym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował Komendanta Wojewódzkiego Policji o stwierdzonych uchybieniach, zwracając się o ich usunięcie.¹²⁶

Komendant Wojewódzki Policji wyjaśnił, iż na skutek interwencji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych podjęto działania mające na celu wyeliminowanie podobnych uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych, m.in. omówiono zagrożenia związane z ochroną danych osobowych na odprawie służbowej z Komendantami Miejskimi i Powiatowymi, których zobowiązano do przestrzegania ustawy o ochronie danych osobowych. Ponadto Komendant Wojewódzki zapewnił, iż wobec wskazanego w skardze Komendanta KPP wyciągnięte zostaną konsekwencje służbowe. Komendant Wojewódzki poinformował również, iż w celu zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych w Komendzie Powiatowej, której dotyczy skarga, zostaną przeprowadzone stosowne szkolenia.¹²⁷ Wobec przywrócenia stanu zgodnego z prawem, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie znalazł podstaw do wydania decyzji administracyjnej nakazującej usunięcie uchybień.

¹²⁶ GI-DS-430/363/01/1397

¹²⁷ Ibidem

Nie potwierdziły się natomiast zarzuty dotyczące bezprawnego udostępnienia danych skarżącego – byłego funkcjonariusza MO - przez Policję właścicielce jednej z firm usługowych.¹²⁸ Skarżący wskazywał, że Komenda Rejonowa Policji udostępniła osobie nieupoważnionej informacje dotyczące jego rachunku bankowego i stanu majątkowego, dane o przebiegu pracy zawodowej wraz z opiniami o pracy, informacje związane z jego kontaktami z urzędem pracy, wysokość pobieranego zasiłku dla bezrobotnych, a także dane dotyczące członków rodziny skarżącego.

Przeprowadzone przez Generalnego Inspektora postępowanie wyjaśniające doprowadziło do ustalenia, iż Komenda Wojewódzka Policji nigdy nie wystawiała opinii o pracy skarżącego właścicielce przedsiębiorstwa handlowo-usługowego. Również wskazany w skardze funkcjonariusz nie gromadził żadnych danych o osobie skarżącego, ani też ich nie udostępniał. Wskazując brak podstaw do uwzględnienia wniosku skarżącego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował jednocześnie o możliwości rozpatrzenia przedmiotowej skargi przez sąd powszechny w ramach ochrony dóbr osobistych.

Generalny Inspektor wskazał przy tym, że nie każda informacja o osobie stanowi dane osobowe w rozumieniu art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego przedmiotem ochrony przewidzianej w ustawie o ochronie danych osobowych nie są wszystkie dane o osobach fizycznych, lecz jedynie tzw. dane identyfikujące, a więc imię, nazwisko, adres, numer PESEL, NIP (postanowienie z dnia 17 listopada 2000 r. sygn. akt II SA 1860/00). W świetle powyższego orzeczenia danymi osobowymi nie są zatem informacje o stanie konta, sytuacji majątkowej, wysokości pobieranego zasiłku, itp.¹²⁹

Odrębna kategoria skarg *dotyczyła odmowy udostępnienia danych Policji przez inne organy*. W tej kategorii skarg jednym z poruszanych zagadnień była *odmowa udostępnienia informacji wnioskowanych przez Policję przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych*¹³⁰.

Ze skarg tych wynikało, iż wnioski o udostępnienie danych osób ubezpieczonych w ZUS, z którymi występowała Policja, były rozpatrywane przez ZUS odmownie z uwagi na obowiązywanie tzw. tajemnicy ubezpieczeniowej określonej w art. 50 ust. 3 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wobec braku Policji wśród organów uprawnionych do uzyskania danych zawartych w rejestrach prowadzonych przez ZUS. Generalny Inspektor

¹²⁸ GI-DS-430/108/01

¹²⁹ Ocena powyższego zagadnienia wg. stanu prawnego sprzed nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych, tj. przed 3 października 2001 r.

¹³⁰ GI-DS-430/451/01; sprawy te omawiane były wcześniej

Ochrony Danych Osobowych nie negując potrzeby posiadania przez Policję wnioskowanych danych (często koniecznych dla ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń) uznał, iż ZUS nie był zobowiązany ustawowo do pozytywnego rozpatrzenia kwestii będącej przedmiotem sporu i odmówił nakazania ZUS udostępnienia danych osobowych wnioskowanych przez organy Policji.¹³¹

W 2001 r. do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła również skarga, z której wynikało, iż *osoba nieupoważniona w sposób nieuprawniony weszła w posiadanie dokumentów zawierających dane osobowe skarżącego, a pochodzących ze zbioru danych Komendy Rejonowej Policji*. Skarżący wskazał, iż *dokumenty powyższe pochodzą z prowadzonego przeciwko niemu postępowania w Urzędzie Celnym oraz w ww. Komendzie* i dane w nich zawarte udostępnione zostały redaktorowi jednej z gazet.¹³² Przeprowadzone, w celu zbadania zasadności przedmiotowej skargi, postępowanie wyjaśniające nie pozwoliło na jednoznaczne ustalenie osób odpowiedzialnych za udostępnienie lub umożliwienie udostępnienia danych skarżącego. Generalny Inspektor wskazał jednakże skarżącemu, iż dokonania powyższych ustaleń należy do kompetencji właściwych organów ścigania, które posiadają ku temu odpowiednie instrumenty prawne. Skarżącego poinformowano ponadto, iż w sprawie zaistnienia przestępstwa z art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych prowadzone jest postępowanie wyjaśniające przez określoną prokuraturę, która ostatecznie rozstrzygnie kto dopuścił się udostępnienia danych skarżącego i doprowadzi do ewentualnego ukarania winnych naruszeń opisanych w niniejszej skardze.¹³³

W związku z problematyką przetwarzania danych osobowych przez Policję pojawiły się również pytania o możliwość *udostępniania organom Policji danych osobowych będących w posiadaniu organów administracji państwowej oraz samorządu terytorialnego, w szczególności urzędów gmin¹³⁴, powiatowych urzędów pracy¹³⁵ oraz gminnych ośrodków pomocy społecznej¹³⁶*. Pojawiające się przy tym wątpliwości dotyczyły dwojakiego rodzaju zagadnień: po pierwsze – istnienia podstawy prawnej tego rodzaju działań, po wtóre – konieczności stosowania przez organy Policji występujące o udostępnienie danych

¹³¹ GI-DEC-DS-140/01

¹³² GI-DS-63/01

¹³³ GI-DS-430/63/01/421

¹³⁴ GI-DP-024/249/01, GI-DP-024/1054/01

¹³⁵ GI-DP-024/434/01, GI-DP-024/588/01, GI-DP-024/751/01

¹³⁶ GI-DP-024/30/0, GI-DP-024/921/01

osobowych wniosku o udostępnienie danych, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, a którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru danych do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 522, z późn. zm.).

Odnosząc się do pierwszej z poruszonych kwestii Generalny Inspektor wskazywał, iż udostępnienie danych, jako jedna z form ich przetwarzania, jest – zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych – dopuszczalne, jeżeli zezwalają na to przepisy prawa. W przypadku udostępniania danych osobowych organom Policji przez organy administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz inne państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, istnieją stosowne przepisy prawa, które stanowią przesłankę legalności dla takich działań. Zgodnie bowiem z przywoływanym już art. 15 k.p.k. i art. 14 ustawy o Policji wszystkie instytucje państwowe, samorządowe i społeczne są obowiązane w zakresie swego działania do udzielania pomocy organom prowadzącym postępowanie karne i w granicach swych zadań Policja, w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń ma prawo żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa, chyba że dane przetwarzane przez te instytucje objęte są szczególną tajemnicą, a przepisy prawa nie wymieniają Policji wśród podmiotów uprawnionych do uzyskania tych informacji.

W odniesieniu do *zagadnienia stosowania w praktyce art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych, przez organy Policji występujące o udostępnienie danych*, Generalny Inspektor informował, iż z literalnego brzmienia powołanego przepisu wynika, że znajduje on zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy udostępnienie danych następuje w celu innym, niż włączenie ich do zbioru. Przepis ten stanowi bowiem, iż „w przypadku udostępnienia danych osobowych w celach innych niż włączenie do zbioru, administrator danych, o którym mowa w art. 3 ust. 1 (organy państwowe, organy samorządu terytorialnego, państwowe i komunalne jednostki organizacyjne, podmioty niepaństwowe realizujące zadania publiczne), udostępnia posiadane w zbiorze dane osobom lub podmiotom uprawnionym do ich otrzymania na mocy przepisów prawa”. Stosownie do ust. 3 cytowanego przepisu, w takich przypadkach „dane udostępnia się na pisemny, umotywowany wniosek, chyba, że przepis innej ustawy stanowi

inaczej. Wniosek powinien zawierać informacje umożliwiające wyszukanie w zbiorze żądanych danych osobowych oraz wskazywać ich zakres i przeznaczenie”. Generalny Inspektor podkreślał przy tym, iż ocena, czy w określonym przypadku udostępnienie danych następuje w celu włączenia ich do zbioru, czy też w celu innym, niż włączenie do zbioru, może powodować trudności. Stwierdzał jednakże, iż w świetle definicji zbioru danych, określonej w art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, kartoteki policyjne, czy też akta prowadzonych przez Policję postępowań, niewątpliwie stanowią zbiory danych osobowych. Zatem jednostki Policji występując o udostępnienie danych w związku z prowadzonymi postępowaniami, nie są obowiązane czynić tego na wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Przepis ten, z uwagi na fakt, iż udostępnienie danych następuje w celu włączenia ich do zbioru, nie znajduje w tego rodzaju przypadkach zastosowania.¹³⁷

Wśród spraw dotyczących omawianej w niniejszym dziale problematyki na szczególną uwagę zasługują pytania dotyczące *możliwości stworzenia Policji stałego dostępu do ewidencji zawierających dane osobowe, prowadzonych przez organy administracji państwowej i samorządowej*. W jednym z pism zwrócono się z pytaniem, czy w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych dopuszczalne jest przekazywanie komendzie Policji danych osobowych z ewidencji SEPIK – Systemu Ewidencji Pojazdów i Kierowców oraz SEL – Systemu Ewidencji Ludności¹³⁸. Powyższe informacje miałyby być udostępniane Policji na nośnikach informatycznych lub on-line. W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, iż tego rodzaju działania znajdują umocowanie w innych, szczególnych przepisach prawa, a tym samym oparte są na przesłance określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Zakres podmiotowy i przedmiotowy udostępniania danych i informacji zgromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców regulują przepisy ustawy Prawo o ruchu drogowym, natomiast o udostępnianiu informacji zgromadzonych w zbiorze PESEL stanowią przepisy ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wykonania obowiązku meldunkowego i prowadzenia ewidencji ludności¹³⁹. Na podstawie powołanych ustaw może odbywać się udostępnianie organom Policji, za pomocą urządzeń teletransmisji, danych zgromadzonych w ewidencji pojazdów i ewidencji kierowców (na podstawie art. 80 c

¹³⁷ GI-DP-024/799/01

¹³⁸ GI-DP-024/450/01

¹³⁹ Obie z ustaw i przewidziane w nich zasady udostępniania danych za pomocą urządzeń teletransmisji omówione zostały we wcześniejszej części sprawozdania.

ust. 7 i art. 100 c ust. 5 Prawa o ruchu drogowym oraz art. 44 h ust. 7 ustawy o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz o zmianie niektórych innych ustaw).

Generalny Inspektor wskazał natomiast, iż *nie ma stosownych przepisów prawa pozwalających na bezpośredni i stały dostęp Policji do ewidencji gruntów i budynków, zawierającej dane osobowe właścicieli nieruchomości* ponieważ w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 100, poz. 1086) oraz w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454), nie ma przepisów, które stanowiłyby podstawę prawną umożliwiającą udostępnianie Policji części opisowej ewidencji gruntów i budynków za pomocą urządzeń teletransmisyjnych¹⁴⁰.

Liczne pisma dotyczyły *odmowy udzielania przez funkcjonariuszy Policji danych osobowych uczestników wypadków komunikacyjnych i informacji o ubezpieczycielach, z którymi sprawcy wypadków zawarli umowy ubezpieczenia*¹⁴¹. Generalny Inspektor informował osoby zainteresowane, iż tego rodzaju działania, jako nie znajdujące uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa, są bezzasadne. Zgodnie bowiem z art. 44 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, z późn. zm.), kierujący pojazdem w razie uczestniczenia w wypadku drogowym, na żądanie osoby uczestniczącej w wypadku, jest obowiązany podać swoje dane personalne, dane personalne właściciela lub posiadacza pojazdu oraz dane dotyczące zakładu ubezpieczeń, z którym zawarta jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Na podstawie cytowanego wyżej przepisu Generalny Inspektor wywodził, iż funkcjonariusz Policji będący w posiadaniu wymienionych wyżej informacji nie może odmówić ich podania osobie poszkodowanej w zdarzeniu komunikacyjnym.

Wobec powyższego Generalny Inspektor wystąpił do Komendanta Głównego Policji z prośbą o spowodowanie zmiany stosowanej w omawianym zakresie przez niektórych funkcjonariuszy Policji praktyki, jako nie znajdującej uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa i stanowiącej przejaw nadinterpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych¹⁴².

Wśród spraw, z jakimi Generalny Inspektor zetknął się w omawianym okresie sprawozdawczym, znaczna ilość dotyczyła *uprawnienia funkcjonariuszy Policji do*

¹⁴⁰ GI-DP-024/1154/01

¹⁴¹ GI-DP-024/693/01, GI-DP-024/1214/01, GI-DP-024/1509/01

¹⁴² Szerzej na ten temat w rozdziale zatytułowanym „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

*gromadzenia danych osobowych osób legitymowanych*¹⁴³. Generalny Inspektor wskazywał, iż zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 1 w związku z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o Policji, w granicach swych zadań Policja w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń wykonuje m.in. czynności operacyjno-rozpoznawcze, w ramach których policjanci mają prawo do legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości. Uprawnienie Policji do utrwalania (gromadzenia) danych osób legitymowanych wynika natomiast z § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie legitymowania, zatrzymania osób, dokonywania kontroli oraz przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku przez policjantów (Dz. U. Nr 70, poz. 409, z późn. zm.), który stanowi, iż policjant dokumentuje w notatniku służbowym dane osobowe osoby legitymowanej oraz czas, miejsce i przyczynę legitymowania.

Generalny Inspektor zajmował się również kwestią *odmowy udostępniania przez funkcjonariuszy Policji kontrolerom komunikacji miejskiej danych osobowych pasażerów wylegitymowanych w związku z brakiem ważnego biletu, uzasadnianej przepisami ustawy o ochronie danych osobowych*¹⁴⁴. W wyniku analizy obowiązujących w przedmiotowej materii przepisów prawa, Generalny Inspektor stwierdził, iż udostępnianie przez funkcjonariuszy Policji podmiotom świadczącym usługi komunikacyjne danych pasażerów jeżdżących bez ważnego biletu nie stanowi przetwarzania danych w zbiorze w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, w związku z czym powoływanie się na jej przepisy jako uzasadniające odmowę udostępnienia tych danych, jest bezpodstawne. Wskazał ponadto, iż materialną podstawę udostępniania przedmiotowych informacji stanowi przepis art. 33 a ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (tekst jednolity Dz. U. Nr 50, poz. 601), zgodnie z którym przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona ma prawo w razie odmowy zapłacenia należności i niemożności ustalenia tożsamości podróżnego – zwrócić się m.in. do funkcjonariusza Policji o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia tożsamości podróżnego. Tym samym cytowany przepis jest wystarczającą przesłanką zobowiązującą funkcjonariuszy Policji do przekazania żądanych informacji pracownikom podmiotów świadczących usługi komunikacyjne, w związku z wykonywaniem przez nich określonych prawem czynności.

W związku z powyższym, Generalny Inspektor zasygnalizował Komendantowi Głównemu Policji konieczność zmiany stosowanej przez funkcjonariuszy Policji praktyki

¹⁴³ GI-DP-024/326/01, GI-DP-024/491/01, GI-DP-024/738/01

¹⁴⁴ GI-DP-024/871/01

i wyeliminowanie pojawiających się w przedmiotowym zakresie nieprawidłowości w postaci odmowy udzielania ww. informacji¹⁴⁵.

W omawianym okresie sprawozdawczym do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła prośba o interwencję w związku z *zamieszczeniem listu gończego na stronie internetowej jednej z komend Policji*¹⁴⁶. Osoba zainteresowana informowała, iż *pomimo ujęcia poszukiwanego list zawierający jego dane osobowe oraz dane członków jego rodziny (imiona rodziców) jest nadal dostępny na stronie internetowej Policji*. W odpowiedzi Generalny Inspektor stwierdził, iż w omawianej sprawie właściwe są przepisy k.p.k. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 38, poz. 163, z późn. zm.). Zgodnie z art. 278 k.p.k. „jeżeli miejsce pobytu oskarżonego nie jest znane, zarządza się jego poszukiwanie”. Jeżeli oskarżony, w stosunku do którego wydano postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, ukrywa się, sąd lub prokurator – w myśl art. 279 § 1 k.p.k. – może wydać postanowienie o poszukiwaniu go listem gończym.

W kwestii określenia czasu publikacji listu gończego Generalny Inspektor stwierdził natomiast, iż przepis § 182 ust. 2 Regulaminu urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury stanowi, że „jeżeli ustały przyczyny, które spowodowały zarządzenie poszukiwania lub wydanie postanowienia o poszukiwaniu listem gończym, należy bezzwłocznie odwołać poszukiwanie i zawiadomić o tym właściwą jednostkę organizacyjną Policji, podając powód odwołania” oraz „w razie uchylecia postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, należy także uchylić w stosunku do tej samej osoby postanowienie o poszukiwaniu listem gończym oraz odwołać list gończy”. Zatem orzeczenie o odwołaniu poszukiwania winno być wydane niezwłocznie po ustaniu przyczyn poszukiwania i jest ono podstawą natychmiastowego zaprzestania publikacji listu gończego. Wobec powyższego Generalny Inspektor zauważył, iż niewłaściwe było zachowanie organów ścigania, które w przedstawionej sprawie zwlekały z usunięciem listu gończego ze stron internetowych Policji, w sytuacji, gdy poszukiwany został już zatrzymany i zasignalizował zagadnienie Komendantowi Głównemu Policji.¹⁴⁷

II. Służba Więzienna

¹⁴⁵ Szerzej na ten temat w rozdziale zatytułowanym „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

¹⁴⁶ GI-DP-024/1462/01

¹⁴⁷ Ibidem

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w ubiegłym, do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały pytania dotyczące zgodności z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych *cenzurowania przez administrację zakładu karnego korespondencji osób odbywających karę pozbawienia wolności*. W odpowiedzi Generalny Inspektor stwierdzał, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie znajduje w tego rodzaju przypadkach zastosowania, bowiem nie zachodzi tu przetwarzanie danych w zbiorze. Wskazywał jednocześnie, iż przedmiotowe zagadnienie uregulowane jest w sposób szczegółowy w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 111, poz. 699). Przepis § 28 ust. 1 i 2 rozporządzenia stanowi, iż korespondencja skazanego podlega nadzorowi administracji zakładu, ze względu na ochronę interesu społecznego, bezpieczeństwo zakładu karnego lub wymogi indywidualnego oddziaływania. Nadzór wykonuje się poprzez kontrolę zawartości korespondencji oraz zapoznanie się z jej treścią. Zgodnie natomiast z § 29 ust. 1 i 2 rozporządzenia, w przypadku, o którym mowa w art. 105 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.), tj. gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu, korespondencja skazanego podlega cenzurze lub zatrzymaniu przez administrację zakładu. Skazany, stosownie do art. 102 pkt 11 k.k.w., ma prawo do prowadzenia korespondencji bez jej cenzurowania jedynie z organami państwowymi i samorządowymi oraz Rzecznikiem Praw Obywatelskich¹⁴⁸.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych otrzymał również prośbę o *usunięcie ze znajdujących się w zakładzie karnym akt osobowych skazanego* nieprawdziwej – jego zdaniem – *opinii środowiskowej* o nim. W odpowiedzi zainteresowany został poinformowany, iż uprawnienie Generalnego Inspektora do nakazania administratorowi danych przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie danych osobowych nie jest jednoznaczne z możliwością nakazania usunięcia dokumentów z akt. Generalny Inspektor wskazał ponadto, iż zgodnie z art. 32 k.k.w., nadzór nad legalnością i prawidłowością przebiegu wykonania kary pozbawienia wolności, kary aresztu, tymczasowego aresztowania, zatrzymania oraz środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zakładzie zamkniętym, a także kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności, sprawuje sędzia penitencjarny¹⁴⁹.

¹⁴⁸ GI-DP-430/779/01

¹⁴⁹ GI-DP-024/149/01

Odnosząc się do legalności *umieszczania danych osobowych skazanych (imienia, nazwiska, imienia ojca) na zewnętrznej stronie drzwi wejściowych do cel mieszkalnych oraz tablicach ogłoszeń na korytarzach oddziału mieszkalnego zakładu karnego* Generalny Inspektor stwierdził, iż działanie takie nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, odbywa się bowiem na podstawie przesłanki wskazanej w jej art. 23 ust. 1 pkt 2, tj. na mocy szczególnych przepisów prawa. Zgodnie z art. 23 a ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283, z późn. zm.), można ona gromadzić i przetwarzać informacje i dane osobowe, w tym także bez zgody osób, których dotyczą, niezbędne do realizacji ustawowych zadań. Do podstawowych zadań Służby Więziennej, w myśl art. 1 ust. 3 pkt 5 powołanej ustawy, należy m. in. zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa. Jednocześnie art. 73 § 2 k.k.w. deleguje dyrektora zakładu karnego do ustalenia wewnętrznego porządku w podległej mu jednostce. Przepis § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie regulaminu wykonania kary pozbawienia wolności stanowi, iż ustalając porządek wewnętrzny zakładu karnego dyrektor uwzględnia konieczność tworzenia warunków zindywidualizowanego oddziaływania na skazanych, utrzymywania bezpieczeństwa, dyscypliny i porządku oraz zapewnienia w zakładzie karnym właściwych warunków bytowych, sanitarnych i zdrowotnych. Generalny Inspektor wyjaśnił, iż cytowane przepisy stanowią o władztwie zakładowym dyrektora zakładu karnego, jako organu kompetentnego do ustalenia przepisów wewnętrznych obowiązujących na terenie zakładu, wobec skazanych. Stwierdził, iż z postanowień regulaminu wewnętrznego zakładu karnego może zatem wynikać obowiązek umieszczania danych osobowych na zewnętrznej stronie drzwi do cel mieszkalnych oraz na tablicach informacyjnych umieszczonych na korytarzach oddziałów mieszkalnych, jeśli działanie to służyć ma zapewnieniu warunków zindywidualizowanego oddziaływania na skazanych, utrzymaniu bezpieczeństwa, dyscypliny i porządku oraz zapewnieniu w zakładzie karnym właściwych warunków bytowych, sanitarnych i zdrowotnych¹⁵⁰.

III. Wojskowe Komendy Uzupełnień

Wśród pytań z zakresu przetwarzania danych osobowych przez służby publiczne nieliczne (5 spraw) dotyczyły przetwarzania danych przez Wojskowe Komendy Uzupełnień.

¹⁵⁰ GI-DP-024/144/01

Jeden z zakładów opieki zdrowotnej zwrócił się z pytaniem, czy możliwe jest w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych *udostępnienie dokumentacji medycznej poborowego komisji poborowej lub komisji lekarskiej określającej jego zdolność do czynnej służby wojskowej*.

W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazał, iż komisje lekarskie uprawnione są do otrzymania tego rodzaju dokumentacji na mocy szczególnych przepisów prawa. Zgodnie bowiem z § 10 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 2000 r. w sprawie komisji lekarskich i komisji poborowych oraz wynagradzania za udział w ich pracy (Dz. U. Nr 16, poz. 205), wydanym na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, z późn. zm.), komisja lekarska określa zdolność poborowego do czynnej służby wojskowej na podstawie badania stanu jego zdrowia. Stosownie do ust. 2 przytoczonego przepisu, komisja dokumentuje badanie stanu zdrowia poborowych w księdze orzeczeń lekarskich, w której odnotowuje się wyniki badania poborowego, wyniki badań specjalistycznych lub obserwacji szpitalnej poborowego oraz informacje, które wynikają z zaświadczeń lekarskich i innych dokumentów dotyczących stanu zdrowia, przedstawionych komisji przez poborowego. Wobec powyższego Generalny Inspektor stwierdził, iż komisja lekarska badająca stan zdrowia poborowego może zwrócić się do odpowiednich zakładów opieki zdrowotnej o informacje, które są niezbędne do dokładnego określenia stanu zdrowia poborowego¹⁵¹.

Generalny Inspektor rozpatrywał również zagadnienie *legalności umieszczania informacji o wykształceniu poborowego w skierowaniu do wojskowej komisji lekarskiej*. Po analizie stanu prawnego obowiązującego w przedmiotowym zakresie stwierdził, iż brak jest podstaw do umieszczenia przedmiotowej informacji na druku skierowania. Tym samym uznał wskazane działanie za naruszające zasadę adekwatności wyrażoną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. W uzasadnieniu swojego stanowiska Generalny Inspektor wskazał, iż wzór skierowania do wojskowej komisji lekarskiej określa załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 czerwca 1992 r. w sprawie zasad określania zdolności do czynnej służby wojskowej oraz właściwości i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. Nr 57, poz. 278, z późn. zm.). Wzór karty skierowania zawiera następujące rubryki: imię i nazwisko, imiona rodziców, stopień wojskowy, miejsce i datę urodzenia, przydział wojskowy, datę wstąpienia do służby

¹⁵¹ GI-DP-024/535/01

wojskowej, określenie wcielającej do służby jednostki WKU, rozpoznanie lekarskie i uwagi. Nie ma w nim miejsca na informacje dotyczące wykształcenia. Generalny Inspektor uznał jednocześnie, iż wojskowe komendy uzupełnień mogą przetwarzać informacje dotyczące odbywania przez poborowych nauki w szkołach wyższych, w odniesieniu do absolwentów szkół wyższych, przeznaczonych do odbycia przeszkolenia wojskowego, nie oznacza to jednak uprawnienia do umieszczania tego rodzaju informacji na karcie skierowania do wojskowych komisji lekarskich¹⁵².

C. ORGANY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

W okresie sprawozdawczym tj. od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2001 r. do Biura Generalnego Inspektora wpłynęło wiele skarg i pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez sądy, działających przy sądach komorników, jak również przez organy prokuratury (65 skarg i pytań prawnych). W myśl art. 7 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483) organy władzy publicznej działają na podstawie prawa i w granicach prawa. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, zasada proporcjonalności w zakresie praw człowieka i konstytucyjnych praw jednostki, o których mowa w Konstytucji, zmusza do wyrażenia poglądu, iż działanie władzy, aby uznane zostało za legalne, musi być jeszcze – dodatkowo – proporcjonalne (glosa do wyroku NSA z dnia 1 lipca 1999 r. S.A./BK 208/99, OSP 2000/1/17). Przepisy prawa muszą zatem dokładnie określać zakres przedmiotowy i podmiotowy oraz zadania i tryb postępowania poszczególnych organów.

Działalność sądów, działających przy nich komorników sądowych oraz prokuratur uregulowana została w przepisach proceduralnych i materialnych poszczególnych dziedzin prawa, przepisach wykonawczych do tych aktów prawnych, jak również w ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.), rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 1987 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218 z późn. zm.), ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o Prokuraturze (Dz. U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 z późn. zm.), rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 38, poz. 163 z późn. zm.), ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179

¹⁵² GI-DP-024/179/01

z późn. zm.), ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 z późn. zm.).

Skargi związane z działalnością sądów i prokuratury w Polsce wynikały przede wszystkim z nieznamomości kompetencji przysługujących Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych w ramach ustawy o ochronie danych osobowych, jak również z braku znajomości przepisów procedury cywilnej i karnej oraz wydanych na ich podstawie przepisów wykonawczych.

W 2001 r. zanotowano wzrost liczby skarg dotyczących działań biegłych sądowych, adwokatów i komorników sądowych. Niejednokrotnie uczestnicy toczących się (lub już zakończonych) postępowań cywilnych i karnych, niezadowoleni z rozstrzygnięcia organu wymiaru sprawiedliwości, zwracali się do Generalnego Inspektora o dokonanie ponownej analizy materiału dowodowego i wydanie opinii przesądzającej spór na ich korzyść. Tym samym Generalnego Inspektora błędnie identyfikowano jako organ instancyjny w danej sprawie. Generalny Inspektor nie będąc upoważniony z mocy przepisów prawa nie oceniał również zasadności skarg dotyczących nieprawidłowego, w przekonaniu skarżących, działania adwokatów, biegłych sądowych i komorników. Informując o kompetencjach Generalnego Inspektora, wskazywano jednakże przepisy prawa, wyznaczające zakres uprawnień i obowiązków przysługujących stronie (uczestnikowi postępowania) w określonych stanach faktycznych.

I. Sądy

Podobnie, jak w ubiegłym okresie sprawozdawczym, w roku 2001 największe wątpliwości budziła kwestia *legalności gromadzenia przez sąd materiałów dowodowych w toku postępowania sądowego w sprawach cywilnych*¹⁵³, *które to materiały oprócz danych osobowych zwykłych zawierały także dane szczególnie chronione – dane o stanie zdrowia*¹⁵⁴ *oraz orzeczenia wydane w innym postępowaniu*¹⁵⁵. Do Generalnego Inspektora zwracano się przede wszystkim z prośbami o *ocenę zgromadzonego w konkretnych postępowaniach materiału dowodowego i wydanie opinii, czy dany dokument (informacja) są sądowi niezbędne dla wydania orzeczenia w sprawie*¹⁵⁶. W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazywał, iż w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych jest dopuszczalne po spełnieniu jednej z przesłanek legalizujących tego rodzaju

¹⁵³ GI-DP-024/399/01, GI-DP-024/ 623/01, GI-DP-024/853/01, GI-DP-024/ 1255/01, GI-DP-024/1484/01

¹⁵⁴ GI-DP-024/371/01, GI-DP-024/ 649/01

¹⁵⁵ GI-DP-024/373/01

¹⁵⁶ GI-DP-024/800/01

działanie, które to przesłanki w odniesieniu do danych osobowych zwykłych enumeratywnie wymienione zostały w art. 23 ust. 1, zaś danych szczególnie chronionych – art. 27 ust. 2. Przetwarzanie danych osobowych przez sądy w związku z toczącymi się postępowaniami następuje, w zależności od kategorii przetwarzanych danych, w oparciu o przesłankę wskazaną w art. 23 ust. 1 pkt 2 oraz art. 27 ust. 2 pkt 2, tj. na podstawie szczególnych przepisów prawa.

Zasady i zakres gromadzenia materiału dowodowego niezbędnego do merytorycznej oceny okoliczności sprawy oraz wydania stosownej treści orzeczenia regulują przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.)¹⁵⁷. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd orzeka na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Przedmiotem dowodu – stosownie do art. 227 kodeksu – są natomiast fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. To, jakie informacje dotyczące strony postępowania są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, należy do uznania sądu.

Jednocześnie Generalny Inspektor wskazywał, iż nie jest organem władnym do oceny materiału dowodowego zebranego w toku postępowania sądowego. Wyjaśniał, iż zgodnie z art. 175 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują (...) sądy powszechne (...)”. Przepis art. 178 § 1 Konstytucji stanowi natomiast, iż „sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom”. Z zasady niezawisłości sędziowskiej wynika zatem, iż sędziowie w zakresie gromadzenia materiału dowodowego, dokonywania jego oceny oraz orzekania w sprawie są niezależni od jakiegokolwiek innego organu władzy czy administracji i działają w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Dla uzasadnienia swojego stanowiska Generalny Inspektor powoływał się na orzecznictwo Naczelnego Sadu Administracyjnego, w którym kilkakrotnie podkreślano, iż Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych „nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji, czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami”¹⁵⁸. Generalny Inspektor wskazywał również, iż w ocenie

¹⁵⁷ Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.) uchylona została z dniem 1 października 2001 r. na mocy art. 211 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070)

¹⁵⁸ wyrok z dnia 2 marca 2001 r., sygn. akt II SA 401/00

Naczelnego Sądu Administracyjnego „ingerencja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w tok postępowania karnego jest niedopuszczalna, gdyż w przeciwnym razie zostałaby naruszona zasada wyłącznej kompetencji organów ścigania do prowadzenia postępowania przygotowawczego i niezawisłego sądu do wyłącznego sprawowania wymiaru sprawiedliwości”¹⁵⁹.

Do Generalnego Inspektora zwracano się również z pytaniami, czy przedłożenie na żądanie sądu określonych dokumentów i informacji zawierających dane osobowe nie będzie stanowiło naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. W tego rodzaju przypadkach Generalny Inspektor wskazywał, iż przesłanką legalności takiego działania stanowi przepis art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 248 § 1 k.p.c., zgodnie z którym „każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera tajemnicę państwową”.¹⁶⁰

Odrębna skarga dotyczyła *odmowy udostępnienia skarżącemu przez przewodniczącego wydziału karnego w sądzie rejonowym odpisu z akt postępowania w sprawie rozwodowej, celem ich wykorzystania jako dowód w toczącej się sprawie karnej*.¹⁶¹

Również i w tej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie dopatrył się naruszenia przez sąd przepisów o ochronie danych osobowych. Skarżący został poinformowany, że zagadnienie przeprowadzenia dowodu w postępowaniu przed sądem karnym zostało uregulowane w przepisach proceduralnych ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.), w szczególności w rozdziale XIX k.p.k. Ponadto, jak wynikało z przedstawionych przez skarżącego załączników, został on również poinformowany przez sąd, że w sytuacji gdy wnioskowane dokumenty mają być dowodem w sprawie karnej, należy złożyć wniosek o dopuszczenie dowodu z odpisu dokumentów z akt danego postępowania, wskazując przy tym na jakie okoliczności dowód ten ma być przeprowadzony. Zgodnie z art. 169 § 1 k.p.k. we wniosku dowodowym należy podać oznaczenie dowodu oraz okoliczności, które mają być udowodnione. Można także określić sposób przeprowadzenia dowodu.

Wiele osób zarówno w pytaniach prawnych, jak i w skargach kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych żądało przeprowadzenia analizy orzeczeń wydanych przez sądy na różnych etapach instancyjnych. W żądaniach tych często

¹⁵⁹ wyrok z dnia 21 listopada 2000 r., sygn. akt II SA 308/00

¹⁶⁰ GI-DP-024/142/01, GI-DP-024/266/01, GI-DP-024/349/01

¹⁶¹ GI-DS-430/289/01

zawierały się także prośby o dokonanie oceny zachowań osób piastujących funkcję sędziego, czy prokuratora.¹⁶² W udzielanych odpowiedziach Generalny Inspektor wielokrotnie podkreślał, iż jest organem właściwym do rozpatrywania wyłącznie tych spraw, które leżą w zakresie jego właściwości, określonych w art. 12 ustawy o ochronie danych osobowych. Wśród uprawnień przysługujących Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych nie znajduje się jednak upoważnienie do rozstrzygania odwołań od orzeczeń sądu. Stanowisko powyższe znalazło odzwierciedlenie również w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, zgodnie z którym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb, czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami.¹⁶³

W jednej ze skarg, która wpłynęła do Biura GIODO w omawianym okresie sprawozdawczym, skarżąca wskazała na *bezprawność działania sądu polegającego na zleceniu sporządzenia przez biegłych opinii psychiatrycznej. Skarżąca podkreśliła, że opinia powyższa była sporządzona niezgodnie z wymogami formalnymi i przez osoby nieupoważnione, tj. osoby nie będące biegłymi sądowymi.*¹⁶⁴

Analiza stanu faktycznego i prawnego niniejszej sprawy wskazała na brak naruszenia przez sąd przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, wobec zastosowania przesłanki określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. W odpowiedzi na pismo skarżącej Generalny Inspektor wskazał, że zagadnienie dotyczące sporządzania opinii psychiatrycznej przez biegłych sądowych oraz dopuszczenia jej, jako środka dowodowego w postępowaniu sądowym uregulowane zostało w przepisach k.p.k. Zgodnie z art. 193 § 1 k.p.k. jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, zasięga się opinii biegłego albo biegłych. Ocena stanu zdrowia psychicznego sprawcy przestępstwa jest zaś tego rodzaju okolicznością, która wymaga wiadomości specjalnych. W celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, powołuje co najmniej dwóch biegłych lekarzy psychiatrów (art. 202 k.p.k.). Nie oznacza to jednak, iż w każdej sprawie sąd obowiązany jest takich biegłych powołać, lecz jedynie wówczas, gdy co do stanu poczytalności oskarżonego istnieją uzasadnione wątpliwości (wyrok SN z 23 listopada

¹⁶² GI-DS-430/466/01, GI-DS-430/137/01

¹⁶³ wyrok NSA z dnia 2 marca 2001 r., sygn. akt II SA 401/00

¹⁶⁴ GI-DS-430/237/01

1981 r., sygn. I KR 258/81 OSNPG 1982/3/38). Zgodnie z art. 202 § 4 k.p.k. opinia psychiatrów powinna zawierać stwierdzenia dotyczące zarówno poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia czynu, jak i jego aktualnego stanu zdrowia psychicznego oraz zdolności do udziału w postępowaniu, a w razie potrzeby co do okoliczności wymienionych w art. 93 kodeksu karnego. W razie zgłoszenia przez biegłych takiej konieczności, badanie psychiatryczne oskarżonego może być połączone z obserwacją w zakładzie leczniczym (art. 203 § 1 k.p.k.). Opinia biegłych podlega ocenie sądu, podobnie jak każdy inny dowód w sprawie. Sąd zatem jest uprawniony do kontrolowania logicznego biegu przesłanek opinii i do sprawdzenia jej wyników, opierając się na materiale dowodowym, w warunkach oczywiście gdy stanowisko biegłych zostało wyraźnie określone.¹⁶⁵

W ocenie Generalnego Inspektora ocena legalności sporządzenia opinii, jak również zasadności dopuszczenia tej opinii, jako środka dowodowego do akt sprawy karnej, należy zatem wyłącznie do sądu. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie jest bowiem organem uprawnionym do przesądzania o wartości dowodu dopuszczonego przez niezawisły i niezależny sąd. Oznacza to, iż kontrola postanowień sądu powinna być dokonywana wyłącznie w drodze skargi instancyjnej na zasadach i w trybie określonym w kodeksie postępowania karnego (art. 444 i nast. k.p.k.), natomiast uchybienia sędziego prowadzącego sprawę mogą być podniesione w drodze skargi na czynności sędziego skierowanej do prezesa sądu, w myśl § 38 pkt 9 i 10 regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych. Ponadto za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawnych i uchybienia godności urzędu, sędzia odpowiada dyscyplinarnie (art. 80 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych - Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.).

Szereg pism, jakie w okresie sprawozdawczym wpłynęły do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, dotyczyło zasadności gromadzenia przez sąd szerokiego zakresu informacji o wysokości dochodów oraz wartości majątku osoby domagającej się zwolnienia od kosztów sądowych, jak również wysokości dochodów osób pozostających z nią we wspólnym gospodarstwie domowym. Pytającym wyjaśniano, iż zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać każdy, kto złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku koniecznego dla utrzymania siebie i rodziny. Sąd przy podejmowaniu decyzji o zwolnieniu lub odmowie zwolnienia od kosztów sądowych obowiązany jest dokonać oceny, czy wniosek o zwolnienie od kosztów jest uzasadniony.

¹⁶⁵ wyrok SN z 2 lipca 1986 r., sygn. IV KR 15/86 OSNPG 1986/11/150

Czyni to w oparciu o przedłożone przez zainteresowanego oświadczenie o jego sytuacji osobistej i majątkowej. Zgodnie z art. 113 § 1 k.p.c., oświadczenie to powinno obejmować dokładne dane o stanie rodzinnym, majątku i dochodach osoby żądającej zwolnienia od kosztów sądowych. Od sądu zależy uznanie tego oświadczenia za dostateczne do orzeczenia o zwolnieniu¹⁶⁶.

Pytający zwracali się również o *wskazanie podstaw prawnych doręczenia postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych stronie pozwanej*, podnosząc, iż – w ich ocenie – sąd bezprawnie ujawnia informacje o dochodach i majątku strony domagającej się zwolnienia od kosztów. Generalny Inspektor nie podzielił słuszności powyższego twierdzenia, wskazując jednocześnie na przepis art. 357 § 2 k.p.c., zgodnie z którym postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej¹⁶⁷.

Wątpliwości budziła także kwestia formy i sposobu doręczania uczestnikom postępowania pism sądowych w postępowaniu karnym. W jednym z pism zakwestionowano dopuszczalność telegraficznego powiadomienia o odwołaniu rozprawy¹⁶⁸. W przedmiotowej sprawie Generalny Inspektor poinformował osobę zainteresowaną, iż w aktualnym stanie prawny nie ma przepisu, który w sposób wyraźny wskazywałby telegraficzną formę doręczania pism sądowych. Z przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym (Dz. U. Nr 62, poz. 696) wynika, iż pisma te, co do zasady, doręcza się w formie przesyłki poleconej. Jednakże zgodnie z art. 137 k.p.k., w wypadkach nie cierpiących zwłoki można wzywać lub zawiadamiać osoby telefonicznie albo w inny sposób stosownie do okoliczności, pozostawiając w aktach odpis nadanego komunikatu z podpisem osoby nadającej. Ponadto, doręczenia dokonane w sposób inny, niż wyżej wskazane, uważa się za skuteczne, jeżeli osoba, dla której pismo było przeznaczone oświadczy, że je otrzymała (art. 142 k.p.k.). Jednocześnie Generalny Inspektor wskazał na ogólną zasadę, w myśl której pisma doręcza się w taki sposób, aby uniemożliwić zapoznanie się z ich treścią osobom postronnym.

Pytano również, czy wskazanie we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku danych osobowych ewentualnych spadkobierców nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych

¹⁶⁶ GI-DP-024/86/01, GI-DP-024/102/01

¹⁶⁷ GI-DP-024/79/01

¹⁶⁸ GI-DP-024/481/01

osobowych¹⁶⁹. Podobnie, jak w wyżej omówionych sprawach, Generalny Inspektor wyjaśniał, iż także w tym przypadku przetwarzanie danych osobowych odbywa się na podstawie przesłanki określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, tj. w oparciu o szczególne przepisy prawa. Wskazywał, iż sprawy o stwierdzenie nabycia spadku rozpoznawane są przez sąd cywilny w postępowaniu nieprocesowym unormowanym w k.p.c. Z uwagi na to, że kodeks nie reguluje wyczerpująco postępowania nieprocesowego, stosownie do brzmienia jego art. 13 § 2, w postępowaniu tym stosuje się odpowiednio przepisy o procesie. Zgodnie z art. 506 k.p.c. regułą jest, iż wszczęcie postępowania nieprocesowego następuje na podstawie odpowiedniej treści wniosku. Wniosek ten, w myśl art. 511 § 1 w związku z art. 187 § 1 i art. 127 § 1 k.p.c., powinien zawierać między innymi imię i nazwisko wnioskodawcy oraz osób zainteresowanych w sprawie, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie Generalny Inspektor wskazał również na art. 669 k.p.c., który stanowi, iż „sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po przeprowadzeniu rozprawy, na która wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi”. Zgodnie natomiast z art. 206 zdanie drugie kodeksu, przewodniczący wyznaczając pierwszą rozprawę w sprawie zarządza jednocześnie doręczenie odpisu wniosku osobom zainteresowanym. Poprzez owo doręczenie – jak podkreślono w udzielonej odpowiedzi – osoby zainteresowane zostają wezwane do udziału w postępowaniu i stają się jego uczestnikami, co oznacza, iż mogą podejmować czynności w postępowaniu i objęte są skutkami wydanego przez sąd orzeczenia w sprawie. Niemożność doręczenia odpisu wniosku osobie zainteresowanej powoduje, w myśl art. 143, 144 i 510 § 2 k.p.c., konieczność ustanowienia kuratora do zastępowania jej w postępowaniu.

Odrębna grupa pytań związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez sądy dotyczyła zagadnienia *udostępniania znajdujących się w aktach sprawy informacji o stronach i innych uczestnikach postępowań cywilnych i karnych*. W wątpliwość poddawano w szczególności zasadność ujawniania nie tyle tzw. danych zwykłych, np. imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, wykształcenia, stanu cywilnego, ale również dowodów zawierających dane szczególnie chronione, a więc informacji odnoszących się do takich sfer życia, jak przynależność wyznaniowa, partyjna, pochodzenie rasowe, stan zdrowia, czy też życie seksualne. Generalny Inspektor wyjaśniał, iż dostęp do akt zarówno sprawy cywilnej, jak też karnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa regulującymi zasady urzędowania sądów powszechnych, jest ograniczony do ściśle określonego kręgu osób i może nastąpić jedynie

¹⁶⁹ GI-DP-024/885/01

w trybie przewidzianym w przepisach prawa. § 102 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218, z późn. zm.) stanowi, iż udostępnienie stronie akt do przejrzenia oraz wydanie jej przedmiotów lub dokumentów złożonych w sprawie, albo wydanie dokumentów na podstawie akt może nastąpić po wykazaniu przez nią tożsamości, a co do innych osób, niż strona – po wykazaniu ponadto istnienia uprawnienia wynikającego z przepisów postępowania sądowego¹⁷⁰. Odnosząc się do kwestii udostępniania danych z akt sprawy karnej Generalny Inspektor za podstawę prawną takiego działania wskazał przepis art. 156 § 1 k.p.k., zgodnie z którym akta sprawy udostępnia się oraz daje możliwość sporządzenia z nich odpisów stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym. Za zgodą prezesa sądu akta te mogą być udostępnione również innym osobom¹⁷¹.

Mając na uwadze powyższe, w sprawie skargi o *ujawnienie przez sąd rejonowy danych osób uczestniczących w procesie adopcyjnym małoletniego osobie nieupoważnionej, tj. nie będącej stroną niniejszego postępowania*, Generalny Inspektor, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, nie stwierdził naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych. Skarżący wprawdzie wyrazili obawę, iż udostępnienie przez sąd przedmiotowych danych, w postaci przesyłania pism procesowych, czy umożliwienia skorzystania z prawa wglądu w akta sprawy osobie postronnej w sposób istotny wpłynie na pogorszenie ich sytuacji życiowej,¹⁷² jednakże w wyniku przeprowadzonego przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych postępowania wyjaśniającego ustalono, iż osoba której udostępniono dane osobowe skarżących była uczestnikiem postępowania w tej samej sprawie o adopcję.

Zgodnie z art. 586 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. k.p.c. sąd opiekuńczy orzeka o przysposobieniu po przeprowadzeniu rozprawy. Stosownie do art. 9 k.p.c. rozpoznanie spraw odbywa się jawnie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy lub wyciągi z tych akt. W przytoczonym przepisie została wyrażona jedna z fundamentalnych zasad postępowania sądowego – zasada jawności. W ramach jawności („wewnętrznej” w stosunku do stron i innych uczestników postępowania), stronom postępowania przysługuje prawo dostępu do akt sprawy, polegające m.in. na możliwości wglądu do tych akt i na otrzymywaniu z nich odpisów. Natomiast sam dostęp do akt sprawy regulują przepisy § 101 –

¹⁷⁰ GI-DP-430/91/01

¹⁷¹ GI-DP-024/806/01

¹⁷² GI-DS-430/261/01

108 regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych. Wobec powyższego uznano, iż do ustalonego stanu faktycznego znajduje zastosowanie przesłanka wyrażona w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło również pytanie dotyczące *legalności umieszczania w aktach głównych postępowania sądowego kopii dokumentu uprawniającego ławnika nie pozostającego w stosunku pracy do otrzymania rekompensaty za czas wykonywania czynności w sądzie, który to dokument zawiera takie dane jak imię i nazwisko ławnika oraz pełny adres jego zamieszkania*¹⁷³. W wyniku analizy obowiązującego w przedmiotowym zakresie stanu prawnego Generalny Inspektor stwierdził, iż tego rodzaju działanie nie spełnia żadnej z przesłanek legalności przetwarzania danych, określonych w art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych, a ponadto narusza zasadę adekwatności ich przetwarzania, o której stanowi art. 26 ust. 1 pkt 3. Wobec powyższego zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o podjęcie działań mających na celu zmianę przedstawionej wyżej praktyki. W uzasadnieniu swojego wystąpienia Generalny Inspektor wskazał, iż obowiązek umieszczenia przedmiotowego dokumentu w aktach postępowania sądowego powinny określać przepisy proceduralne właściwe dla określonego typu postępowania sądowego. Działania tego rodzaju nie mają natomiast umocowania w obowiązujących przepisach prawa dotyczących poszczególnych procedur związanych z ogólnie rozumianym postępowaniem sądowym. Wskazanego problemu nie reguluje także rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 2000 r. w sprawie rekompensaty dla ławników nie pozostających w stosunku pracy za czas wykonywania czynności w sądzie (Dz. U. Nr 65, poz. 773), wydane na podstawie art. 146 § 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.). Dołączanie wskazanego wyżej dokumentu do akt postępowania sądowego nie spełnia zatem żadnej z przesłanek legalności przetwarzania danych. Natomiast umieszczanie w aktach postępowania sądowego dokumentu zawierającego dokładne dane ławnika, w tym jego adres domowy, w celu potwierdzenia uzyskania przez niego rekompensaty za czas wykonywania czynności w sądzie, w sytuacji, gdy do takiego działania nie upoważniają sądów powszechnych przepisy prawa, pozostaje w sprzeczności z zasadą adekwatności¹⁷⁴.

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło również pismo, w którym *osoba tymczasowo aresztowana kwestionowała uprawnienie sądu do*

¹⁷³ GI-DP-024/892/01

¹⁷⁴ Szerzej na ten temat w rozdziale zatytułowanym „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

cenzurowania jej korespondencji. W odpowiedzi Generalny Inspektor stwierdził, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie znajduje w tego rodzaju przypadkach zastosowania, bowiem nie zachodzi tu przetwarzanie danych w zbiorze. Wskazywał jednocześnie, iż zagadnienia związane z cenzurowaniem korespondencji osób tymczasowo aresztowanych regulowane są przepisami ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. Nr 111, poz. 700) oraz regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych. Zgodnie z art. 217 § 1 zdanie drugie kodeksu karnego wykonawczego, korespondencja tymczasowo aresztowanego podlega cenzurze organu, do którego dyspozycji tenże pozostaje. Przepis § 377 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych stanowi natomiast, iż „korespondencję osoby tymczasowo aresztowanej cenzuruje wyznaczony sędzia tego sądu, do którego dyspozycji osoba ta pozostaje, chyba że przewodniczący wydziału zarządzi inaczej”. Jeżeli organ dysponujący odstąpi od cenzurowania korespondencji, podlega ona – w myśl § 37 ust. 1 rozporządzenia w sprawie regulaminu wykonywania tymczasowego aresztowania – nadzorowi lub cenzurze administracji aresztu śledczego¹⁷⁵.

II. Prokuratura

Znaczną ilość pism dotyczących działalności prokuratury, jakie w roku sprawozdawczym wpłynęły do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, stanowiły *skargi na bezczynność organów ścigania*¹⁷⁶. Kwestionowano również *zasadność wydanych postanowień o odmowie wszczęcia postępowania lub jego umorzeniu*¹⁷⁷. Po analizie treści tych pism, dokonanej z uwzględnieniem art. 12 ustawy o ochronie danych osobowych, który określa zakres kompetencji Generalnego Inspektora, stwierdzał on, iż nie jest organem właściwym do oceny działań prokuratury. Wyjaśniał, iż zgodnie z art. 306 § 3 k.p.k., jeżeli osoba lub instytucja, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, nie zostanie w ciągu 6 tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, może wnieść zażalenie do prokuratora nadzrędnego albo powołanego do nadzoru nad organem, któremu złożono zawiadomienie. Natomiast w myśl art. 306 § 1 k.p.k., pokrzywdzonemu oraz instytucji państwowej, samorządowej i społecznej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, przysługuje zażalenie na postanowienie o odmowie

¹⁷⁵ GI-DP-024/619/01

¹⁷⁶ GI-DP-024/808/01

¹⁷⁷ GI-DP-024/1322/01, GI-DP-024/1014/01, GI-DP-024/1402/01

wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, a stronom – na postanowienie o jego umorzeniu. Zażalenie takie wnosi się do prokuratora nadrzędnego nad prokuratorem, który wydał lub zatwierdził postanowienie.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych *kierowano również zawiadomienia o przestępstwie*, żądając pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osób, które – w ocenie składających zawiadomienia – dopuściły się naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych¹⁷⁸. W tego rodzaju przypadkach Generalny Inspektor informował, iż organami właściwymi do ścigania przestępstw są organy Policji prokuratury.

Liczne pisma dotyczyły *problematyki udostępniania bądź odmowy udostępnienia stronom postępowania i osobom nie będącym stronami akt sprawy karnej, zawierających dane osobowe wszystkich jego uczestników, oraz oceny takiego działania z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych*. W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazywał, iż zgodnie z art. 156 § 5 k.p.k., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w toku postępowania przygotowawczego stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym udostępnia się akta, umożliwia sporządzanie odpisów i kserokopii oraz wydaje odpisy uwierzytelnione za zgodą prowadzącego postępowanie przygotowawcze. W związku z tak brzmiącym przepisem, Generalny Inspektor wyjaśniał, iż każda ze stron postępowania może zapoznać się z całością materiału dowodowego w sprawie, w tym także ze znajdującymi się w nim danymi osobowymi uczestników postępowania¹⁷⁹. Stwierdzał również, iż decyzja w przedmiocie udzielenia lub też odmowy udzielenia zgody na udostępnienie akt innym osobom, niż strony, obrońcy, pełnomocnicy, czy też przedstawiciele ustawowi stron, jest niezależną decyzją prokuratora, na którą wpływ ma jedynie ocena sytuacji, ewentualnie uzasadniającej udostępnienie przedmiotowych akt. Zgodnie bowiem z art. 159 k.p.k., zażalenie na odmowę udostępnienia akt w postępowaniu przygotowawczym przysługuje wyłącznie stronom¹⁸⁰.

W jednej ze skarg dotyczącej działań prokuratury podniesiono fakt naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych poprzez ujawnienie w akcie oskarżenia nazwisk 52 oskarżonych wraz z ich pełnymi adresami zamieszkania.¹⁸¹ W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skarga ta okazała się bezzasadna z uwagi na fakt istnienia przepisów prawa upoważniających organy prokuratury do

¹⁷⁸ GI-DP-430/12/01, GI-DP-430/17/01

¹⁷⁹ GI-DP-024/614/01

¹⁸⁰ GI-DP-024/688/01

¹⁸¹ GI-DS-430/466/01

sporządzenia aktu oskarżenia zawierającego w pełni zidentyfikowanego oskarżonego. Generalny Inspektor wskazał, że wymogi formalne i materialne jakie powinien spełniać akt oskarżenia zostały określone w art. 332 pkt 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie z którym akt oskarżenia powinien zawierać imię i nazwisko oskarżonego, inne dane o jego osobie oraz dane o zastosowaniu środka zapobiegawczego. Ponadto art. 213 § 1 k.p.k. stanowi, iż w postępowaniu należy ustalić tożsamość oskarżonego, jego wiek, stosunki rodzinne i majątkowe, wykształcenie, zawód i źródła dochodu. W świetle powyższych przepisów prokurator był zatem nie tylko uprawniony, ale i zobowiązany do przetwarzania danych osób wskazanych w akcie oskarżenia, a ich umieszczenie w zakresie wskazanym w skardze pozostawało w zgodzie z przesłanką wyrażoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Podobnie, jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, wątpliwości wzbudzała kwestia *legalności stosowanej przez jednostki organizacyjne prokuratury praktyki, polegającej na łącznym sporządzaniu postanowień i zarządzeń ich wykonania, zawierających imiona, nazwiska i adresy zamieszkania stron i osób nie będących stronami toczącego się postępowania*¹⁸². W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, tego rodzaju działania, jako nie mające umocowania w obowiązujących przepisach k.p.k. oraz przepisach wydanych na jego podstawie aktów wykonawczych, stanowią naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych.

Warunki formalne, jakim powinno odpowiadać postanowienie określone zostały w art. 94 § 1 k.p.k.. Przepis ten stanowi, iż „postanowienie winno zawierać oznaczenie organu oraz osoby lub osób, wydających postanowienie, datę wydania postanowienia, wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy, rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej oraz uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania”. Na podstawie art. 94 § 2, cytowany przepis stosuje się odpowiednio do zarządzeń. Żaden z przepisów kodeksu postępowania karnego nie wymaga zatem, aby zarządzenie wykonawcze było umieszczone na tym samym dokumencie, co postanowienie. Podobnie, żaden z przepisów aktów wykonawczych, wydanych na podstawie kodeksu postępowania karnego, nie zobowiązuje prokuratora do formułowania zarządzeń wykonawczych w sposób umożliwiający uczestnikowi postępowania dostęp do danych osobowych pozostałych jego uczestników. Wobec powyższego Generalny Inspektor stwierdził, iż wskazana byłaby zmiana dotychczasowej formy łącznego sporządzania postanowień i zarządzeń ich wykonania.

¹⁸² GI-DP-024/ 194/01, GI-DP-024/768/01

Dotychczasowa forma godzi bowiem w poczucie bezpieczeństwa uczestników postępowania, a ponadto jest niezgodna z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności art. 23 ust.1, zgodnie z którym przetwarzanie danych osobowych, w tym również ich udostępnianie, jest dopuszczalne wyłącznie po spełnieniu co najmniej jednej z enumeratywnie wymienionych w nim przesłanek. Przetwarzanie danych w sytuacji, gdy administrator danych nie legitymuje się żadną z przesłanek legalności ich przetwarzania jest zatem bezprawne.

Z uwagi na to, że Generalny Inspektor nie jest organem władnym ingerować w tok postępowania karnego, zasygnalizował problem Ministrowi Sprawiedliwości, zwracając się jednocześnie o podjęcie przez ten organ działań mających na celu zmianę przedmiotowej praktyki, a tym samym wyeliminowanie nieprawidłowości pojawiających się w omawianym zakresie¹⁸³.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor został poinformowany o *udostępnieniu skarżącemu danych osobowych innej osoby poprzez doręczenie mu postanowienia o odmowie uwzględnienia środka odwoławczego dotyczącego tej osoby*.¹⁸⁴ Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie doprowadziło do ustalenia, że doręczenie skarżącemu odpisu ww. postanowienia nastąpiło na skutek oczywistej pomyłki pisarskiej prokuratora. Omyłka została sprostowana w trybie art. 105 k.p.k., o czym skarżący został poinformowany.

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło również pismo, w którym prokurator okręgowy zakwestionował stanowisko, jakoby *zbiór akt prokuratorskich był zbiorem danych osobowych w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, zaś fakt umieszczenia w nim danych osobowych uczestników postępowania równoznaczny był z ich przetwarzaniem*. W odpowiedzi Generalny Inspektor stwierdził, iż bezsprzecznym jest, że zbiór akt postępowania przygotowawczego, które to akta zawierają dane stron i innych uczestników postępowania, w postaci m. in. ich imion, nazwisk, daty i miejsca urodzenia, adresów zamieszkania, numeru dowodu tożsamości, spełnia kryteria wskazane w ustawowej definicji i tym samym jest zbiorem danych osobowych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych. Wyjaśnił, iż zbiorem danych, jest „każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie” (art. 7 pkt 1 ustawy). Wskazał jednocześnie, iż nie każdy zestaw danych jest zbiorem w rozumieniu

¹⁸³ Szerzej na ten temat w rozdziale zatytułowanym „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

¹⁸⁴ GI-DIS-430/55/01

ustawy o ochronie danych osobowych. Jest nim wyłącznie zestaw danych osobowych, uporządkowanych według określonego kryterium, które pozwala na bezpośredni, tj. bez konieczności przeglądania całego zestawu lub znacznej jego części, dostęp do poszukiwanej informacji. Zgodnie z przepisem § 69 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1990 r. w sprawie wewnętrznej organizacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji (Dz. Urz. MS. z 1991 r. Nr 1, poz. 3, z późn. zm.), „akta znajdujące się w prokuraturze powinny być posegregowane według rodzajów spraw, stadiów postępowania i ułożone według numerów ich sygnatur”. Stosownie do § 70 i § 72 zarządzenia, w prokuraturach prowadzi się repertoria, rejestry i skorowidze, które umożliwiają – według określonego kryterium np. sygnatury akt, bezpośredni dostęp do żądanej informacji.

W odniesieniu do podniesionej przez prokuratora okręgowego kwestii, jakoby dane zawarte w aktach postępowania przygotowawczego nie podlegały przetwarzaniu, o którym mowa w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor wskazał, iż przetwarzaniem danych – stosownie do art. 7 pkt 2 powołanej ustawy – są „jakikolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie (...)”. W toku postępowania przygotowawczego prokuratorzy zbierają i utrwalają w aktach dane osobowe stron i innych uczestników postępowania. Stosownie do przepisów rozdziału 17 k.p.k., akta sprawy karnej udostępnia się stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym, zaś za zgodą odpowiedniego organu mogą być one udostępnione również innym osobom. Zgodnie natomiast z przepisem § 113 ust. 1 wyżej powołanego zarządzenia „powstającą w wyniku działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury dokumentację przechowuje się (...) w archiwach zakładowych”, zaś w zależności od kategorii, jaką poszczególnym dokumentom nadano, po upływie określonych w powołanym zarządzeniu okresów przechowywania, dokumentacja ta ulega brakowaniu lub przekazuje się ją do archiwum państwowego. Tego rodzaju operacje – jak podkreślono – niewątpliwie są przetwarzaniem danych osobowych w rozumieniu art. 7 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych¹⁸⁵.

Generalny Inspektor wypowiadał się również w przedmiocie *wzajemnych relacji przepisów k.p.k. i ustawy o ochronie danych osobowych*¹⁸⁶. Wskazał mianowicie, iż zgodnie z art. 5 ustawy o ochronie danych osobowych „jeżeli przepisy odrębnych ustaw, które

¹⁸⁵ GI-DP-403/889/01

¹⁸⁶ Ibidem

odnoszą się do przetwarzania danych, przewidują dalej idącą ich ochronę, niż wynika to z niniejszej ustawy, stosuje się przepisy tych ustaw”. Tym samym ustawodawca przyjął zasadę rozstrzygania zbiegu norm kolizyjnych na korzyść tych, które przewidują wyższy poziom ochrony przetwarzanym danym. Nie oznacza to jednakże wyłączenia stosowania ustawy o ochronie danych osobowych w całości, a jedynie w takim zakresie, w jakim przepisy innych ustaw zapewniają danym ochronę dalej idącą. Przepisy kodeksu postępowania karnego w sposób szczegółowy regulują kwestie dotyczące przetwarzania danych osobowych w toku postępowania karnego i stanowią tym samym przepisy szczególne w stosunku do ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z obowiązującą regułą kolizyjną *lex specialis derogat legi generali*, norma derogująca (*specialis*) pozbawia mocy normę derogowaną (*generalis*). Nie oznacza to jednak – jak podkreślano – że przepisy szczególne uchylają te ogólne w całości, a tylko w takim zakresie, jakiego przepisy szczególne dotyczą.

III. Kolegia ds. wykroczeń¹⁸⁷

Odpowiadając na pytania dotyczące *zgodności z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych działania kolegiów do spraw wykroczeń*, Generalny Inspektor wskazywał, iż zasady i tryb postępowania przed kolegiami regulują przepisy ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 12, poz. 116, z późn. zm.)¹⁸⁸, ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.). Podkreślał, iż przepisy powołanych ustaw w sposób szczegółowy określają kompetencje kolegiów do spraw wykroczeń, prawa i obowiązki stron oraz innych uczestników postępowania, zasady i zakres gromadzenia materiału dowodowego niezbędnego do dokonania oceny okoliczności sprawy oraz podjęcia decyzji i wydania stosownej treści orzeczenia. Tym samym – co do zasady – działania kolegiów ds. wykroczeń opierają się na przesłance wskazanej w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych¹⁸⁹. Tytułem przykładu – w odpowiedzi na jedno z pism,

¹⁸⁷ Kolegia ds. wykroczeń zlikwidowane zostały z dniem 17 października 2001 r. na mocy ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1149)

¹⁸⁸ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 12, poz. 116, z późn. zm.) została uchylona na mocy art. 2 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1149). Z dniem 17 października 2001 r. obowiązuje w przedmiotowym zakresie nowy akt prawny – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148).

¹⁸⁹ GI-DP-024/465/01, GI-DP-024/1320/01

w którym kwestionowano sposób *doręczania stronom postępowania wezwań na rozprawę przed kolegium* Generalny Inspektor informował, iż doręczenie wezwania na adres prywatny i adres, pod którym wezwany prowadzi działalność gospodarczą, nie stanowi naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 126 § 1 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z 1971 r. „pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu, miejscu pracy lub w lokalu organu, który je sporządził, a w razie konieczności w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie”¹⁹⁰.

IV. Komornicy sądowi

W roku sprawozdawczym liczna grupa skarg i pytań prawnych dotyczyła czynności podejmowanych przez komorników sądowych. W jednej z nich podniesiono, iż komornik sądowy udostępnił w niezaklejonej kopercie osobie nieupoważnionej dane skarżącego wobec którego prowadzona była egzekucja sądowa.¹⁹¹ Z treści innych skarg wynikało, że komornicy w sposób bezprawny pozyskują zbyt szeroki zakres danych dłużników.¹⁹² Generalny Inspektor był również informowany o naruszeniu przepisów o ochronie danych osobowych poprzez odmowę udostępnienia przez komornika skarżącemu – wierzycielowi stosownych informacji np. o dochodach osoby, wobec której toczy się postępowanie egzekucyjne.¹⁹³ Komornikom zarzucano ponadto beczynność w postępowaniu i żądano zastosowania sankcji karnych i dyscyplinarnych wobec osób winnych zasygnalizowanych naruszeń.¹⁹⁴

Generalny Inspektor wyjaśniał, iż ocena czynności procesowych komorników nie należy do jego właściwości, ale do kompetencji innych upoważnionych z mocy prawa organów. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 z późn. zm.) komornicy sądowi przy wykonywaniu czynności podlegają tylko ustawom i orzeczeniom sądu. Na podstawie art. 767 k.p.c. przekroczenie uprawnień przez komornika może być przedmiotem skargi na czynność komornika kierowanej do prezesa właściwego sądu rejonowego, który w ramach sprawowanego nad komornikami nadzoru sądowego, jest uprawniony do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Z mocy art. 769 § 1 k.p.c. komornik jest ponadto obowiązany do naprawienia szkód wyrządzonych umyślnie lub przez niedbalstwo, jeżeli poszkodowany dowiedział się o czynności lub zaniedbaniu komornika, z których wynikła szkoda. Natomiast

¹⁹⁰ GI-DP-024/261/01

¹⁹¹ GI-DS-430/136/01

¹⁹² GI-DS-430/241/01, GI-DS-430/537/01

¹⁹³ GI-DS-430/184/01

¹⁹⁴ GI-DP-430/10/01, GI-DP-024/ 561/01, GI-DP-024/859/01, GI-DP-024/ 975/01

w myśl art. 6 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji skargi na postępowanie komornika nie dotyczące czynności egzekucyjnych i nie objętych nadzorem prezesa sądu rejonowego rozpatrują organy samorządu komorniczego w trybie przewidzianym tą ustawą.

Podobne stanowisko zajął Generalny Inspektor w sprawie dotyczącej wadliwego wskazania przez komornika osoby, wobec której wszczęto egzekucję sądową i która wobec powyższego poniosła szkodę.¹⁹⁵ Skarżącemu wskazano przy tym, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej umyślnie lub przez niedbalstwo przez komornika sądowego przedawnia się z upływem lat dwóch od dnia, kiedy poszkodowany dowiedział się o czynności lub zaniedbaniu komornika, z których wynikła szkoda.

Niezależnie od powyższego skarżących informowano, iż w sytuacji gdy działania komornika naruszyły ich dobra osobiste, przysługuje im prawo wystąpienia do sądu powszechnego z roszczeniem cywilnym, o którym mowa w art. 23 i 24 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).¹⁹⁶

Odrębna grupa skarg dotyczyła udostępnienia komornikowi błędnych informacji co do adresu zamieszkania osoby, wobec której wszczęto postępowanie egzekucyjne, wskutek czego skarżący otrzymywali pisma kierowane na ich adres zamieszkania.¹⁹⁷ Jak wielokrotnie podkreślano, przedmiotowe informacje komornik pozyskiwał od osób fizycznych. W takich przypadkach Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśniał, iż udostępnienie przedmiotowych danych nie nastąpiło ze zbioru, w rozumieniu art. 7 ustawy o ochronie danych osobowych, a zatem do opisywanych sytuacji nie znajdują zastosowania przepisy tej ustawy. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, ustawa ta określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych. Ustawę stosuje się do przetwarzania danych osobowych w systemach informatycznych oraz w kartotekach, skorowidzach, księgach, wykazach i w innych zbiorach ewidencyjnych (art. 2 ust. 2 ustawy).

Postępowanie wyjaśniające zainicjowane wniesieniem innej skargi wykazało, że *komornik pozyskał omyłkowo dane osobowe ze zbioru danych, tj. ze zbioru ewidencji ludności jednego z urzędów miejskich.*¹⁹⁸ Jednakże, jak wykazano w odpowiedzi udzielonej skarżącej, administratorowi danych nie można było przypisać znamion bezprawności postępowania wobec istnienia przesłanki udostępnienia tych danych określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy

¹⁹⁵ GI-DS-430/285/01

¹⁹⁶ Ibidem

¹⁹⁷ GI-DS-430/265/01

¹⁹⁸ GI-DS-430/537/01

o ochronie danych osobowych. W myśl art. 44h ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960), dane ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych udostępnia się, o ile są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań, następującym podmiotom: organom administracji publicznej, sądom, prokuraturze.

Pytania dotyczyły także *zakresu informacji, jakie mogą być umieszczone w publicznym ogłoszeniu o licytacji*, w szczególności podnoszono problem, *czy umieszczenie w nim danych osobowych dłużnika nie stanowi naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych*. W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazywał, iż zasady i tryb przeprowadzania publicznej licytacji nieruchomości oraz rzeczy ruchomych w toku sądowego postępowania egzekucyjnego regulują przepisy kodeksu postępowania cywilnego oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52, z późn. zm.). Wyjaśniał, iż nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych zamieszczenie w obwieszczeniu o licytacji nieruchomości, wydanym w toku sądowego postępowania egzekucyjnego, danych osobowych dłużnika, bowiem obowiązek umieszczenia tych danych w obwieszczeniu wynika z art. 953 § 1 pkt 1 k.p.c.¹⁹⁹.

Rozpatrzenie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jednej ze skarg, w której wskazano, iż *komornik w obwieszczeniu o licytacji ruchomości zajętych w toku sądowego postępowania egzekucyjnego zamieścił dane osobowe dłużnika, skutkowało skierowaniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa*²⁰⁰. W uzasadnieniu zawiadomienia Generalny Inspektor wskazał, iż przepisy prawa wyraźnie określają, jakiego rodzaju informacje mogą być umieszczone w obwieszczeniu o licytacji ruchomości. Przepis § 84 ust. 1 rozporządzenia w sprawie czynności komorników stanowi, iż „komornik ogłosi licytacji licytacji przez obwieszczenie, w którym wymieni miejsce i czas licytacji, ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i sumy oszacowania poszczególnych ruchomości, miejsce i czas, w którym można oglądać ruchomości”. Podkreślił, iż rozszerzenie ustawowo określonego zakresu danych, jakie mogą być zamieszczone w obwieszczeniu, jest niedopuszczalne.

Stanowisko takie Generalny Inspektor zajął również w opinii prawnej przygotowanej dla organów ścigania w związku z prowadzonym przez nie postępowaniem karnym w sprawie analogicznej, jak wyżej omówiona²⁰¹.

¹⁹⁹ GI-DP-024/471/01

²⁰⁰ GI-DP-430/1941/00

²⁰¹ GI-DP-024/280/01

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały również pytania od komorników, zainteresowanych kwestią dotyczącą rejestracji zbiorów danych osobowych, w których posiadaniu pozostawali w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi²⁰². W tego rodzaju sprawach pytających informowano, iż administratorzy przedmiotowych zbiorów zwolnieni są z obowiązku zgłoszenia ich do rejestracji na mocy art. 43 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z brzmieniem tego przepisu, zwolnieniu podlegają nie tylko zbiory danych prowadzone przez sądy, ale także przez inne organy – dla potrzeb postępowania sądowego. Za zakwalifikowaniem komornika jako organu przetwarzającego dane dla potrzeb postępowania sądowego przemawia zaś fakt organizacyjnego powiązania komorników z sądami, a także okoliczność, iż prezes sądu, przy którym komornik działa, sprawuje nadzór nad formalną poprawnością jego działalności²⁰³.

Analiza skarg i pytań prawnych, które wpłynęły do Biura GODO w 2001 r. w przedmiocie przetwarzania danych osobowych przez organy wymiaru sprawiedliwości wskazuje, że Generalny Inspektor, jako organ ochrony danych osobowych błędnie był identyfikowany przez skarżących i zapytujących, jako organ instancyjny od orzeczeń wydawanych przez organy wymiaru sprawiedliwości. Konsekwencją powyższego było występowanie do Generalnego Inspektora o zastosowanie sankcji dyscyplinarnych wobec podmiotów winnych ewentualnych naruszeń, jak i ponowne rozstrzygnięcie orzeczeń zapadłych zarówno w postępowaniu karnym i cywilnym.

D. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA

Spośród licznej grupy skarg i zapytań prawnych, jakie wpłynęły do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w okresie od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2001 r., jednym z najbardziej spornych zagadnień była kwestia przetwarzania danych osobowych dotyczących stanu zdrowia (90 skarg i pytań prawnych). Ustawa o ochronie danych osobowych włączyła dane o stanie zdrowia do kategorii danych szczególnie chronionych i ustanowiła generalny zakaz ich przetwarzania. W tej samej kategorii danych, na podstawie art. 27 ustawy, zostały umieszczone dane o kodzie genetycznym, nałogach, życiu seksualnym,

²⁰² Szerzej na ten temat w części III sprawozdania zatytułowanej „Rejestracja zbiorów danych osobowych”

²⁰³ GI-DP-024/820/01

a także dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową.

Zakaz przetwarzania danych szczególnie chronionych stanowi jeden z przejawów konstytucyjnej zasady ochrony prywatności. Ustawa o ochronie danych osobowych przewidziała jednak pewne odstępstwa od powyższego zakazu określone enumeratywnie w art. 27 ust. 2 ustawy.

Po nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych szczególnie chronionych jest dopuszczalne również wtedy, gdy:

- jest to niezbędne do prowadzenia badań naukowych, w tym do przygotowania rozprawy wymaganej do uzyskania dyplomu ukończenia szkoły wyższej lub stopnia naukowego; publikowanie wyników badań naukowych nie może następować w sposób uniemożliwiający identyfikację osób, których dane zostały przetworzone,
- przetwarzanie danych jest prowadzone przez stronę w celu realizacji praw i obowiązków wynikających z orzeczenia wydanego w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

I. Kasy Chorych

Pomimo trzyletniego okresu, jaki upłynął od rozpoczęcia reformy służby zdrowia, nie ustały wątpliwości dotyczące przetwarzania danych osobowych przez organy służby zdrowia. Podobnie jak w 2000 r., w omawianym okresie sprawozdawczym największa ilość skarg i pytań kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczyła spraw związanych z funkcjonowaniem Kas Chorych. Obawy budził przede wszystkim *zakres danych przekazywanych między poszczególnymi Kasami, jak również zakres informacji udostępnianych Kasom przez poszczególnych świadczeniodawców*. W przekonaniu wielu skarżących *dane osobowe świadczeniobiorców usług medycznych przetwarzane były zarówno przez Kasy Chorych, jak i przez świadczeniodawców z naruszeniem przepisów ustawy dotyczących zabezpieczenia danych osobowych*, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych spotykał się także często z zarzutem *udostępnienia przez świadczeniodawców - administratorów danych – danych osobowych pacjentów osobom nieuprawnionym do ich pozyskania*.

We wszystkich tych przypadkach Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych dokonywał starannej analizy stanu prawnego i faktycznego, niejednokrotnie wydając decyzje administracyjne nakazujące przywrócenie stanu zgodnego z prawem lub kierując

zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych o stanie zdrowia w sposób sprzeczny z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. W wyniku interwencji Generalnego Inspektora wiele jednostek świadczących usługi zdrowotne przywracało stan zgodny z prawem, np. poprzez właściwe zabezpieczenie zbiorów danych szczególnie chronionych i umieszczenie ich w archiwum państwowym, czy też przekazanie zbiorów uprawnionemu do ich przetwarzania administratorowi danych.

Podobnie jak w ubiegłych latach w omawianym okresie sprawozdawczym liczne wątpliwości budził zakres danych pozyskiwanych przez Kasy Chorych.²⁰⁴

W jednej ze skarg podniesiono, iż *Śląska Regionalna Kasa Chorych żąda udostępnienia od świadczeniodawców usług medycznych nie tylko wszystkich danych pacjenta dotyczących diagnozowania, leczenia i wykonywania zabiegów, ale również takich danych jak imię, nazwisko oraz adres zamieszkania osoby, która złożyła deklarację wyboru lekarza.*²⁰⁵

Przeprowadzone postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie doprowadziło do ustalenia, że Kasa Chorych pozyskuje dane w zakresie szerszym niż wskazany w przepisach prawa. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazał, iż podstawą przetwarzania przez Kasy Chorych danych osób ubezpieczonych stanowią przepisy ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.), w których ustawodawca wskazał jakie dane, w jakim zakresie i celu mogą być przedmiotem przetwarzania Kas. Zakres danych do których przetwarzania Kasy Chorych są upoważnione określony został w art. 141a ust. 2 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Natomiast szczegółowy zakres danych, do których przekazywania Kasom Chorych są zobowiązani świadczeniodawcy usług medycznych sprecyzowany został w § 3 i 4 wydanego na podstawie ww. ustawy rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 stycznia 1999 r. w sprawie ustalenia zakresu niezbędnych danych gromadzonych przez świadczeniodawców oraz w systemach informatycznych Kas Chorych, a także zakresu i procedury wymiany danych pomiędzy Kasami Chorych oraz Kasami Chorych a świadczeniodawcami, Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych i Krajowym Związkiem Kas Chorych (Dz. U. Nr 7, poz. 66 z późn. zm.).

Kasy Chorych mają prawo pozyskiwać od świadczeniodawców usług medycznych dane osób ubezpieczonych jedynie w zakresie uregulowanym przepisami powyższego rozporządzenia. Analiza ww. przepisów prawa wskazuje, że u podstaw żądania przez Kasę

²⁰⁴ GI-DP-024/304/01

²⁰⁵ GI-DS-430/448/01

Chorych udostępnienia danych w zakresie wskazanym w skardze nie znajduje się obowiązek ich udostępnienia przez świadczeniodawców usług medycznych. W świetle obowiązującego stanu prawnego pozyskiwanie przez wskazaną w skardze Kasę Chorych danych osobowych będących przedmiotem sporu należało zatem uznać za nieuzasadnione przepisami prawa i w konsekwencji Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną nakazującą zaprzestanie pozyskiwania przez Kasę od świadczeniodawców danych osobowych w zakresie imienia, nazwiska oraz adresu zamieszkania osób ubezpieczonych.²⁰⁶

Wątpliwości powstawały również w związku z zakresem pozyskiwania przez Kasy Chorych danych niezbędnych do ich działalności. Do Generalnego Inspektora zwrócono się, z *prośbą o interwencję w sprawie odmowy przez niektóre oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych udostępnienia jednej z Kas Chorych informacji niezbędnych do wydania decyzji w sprawie zwrotu nadpłaconych składek, w przypadku, gdy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego wygaś.*²⁰⁷ W odpowiedzi Generalny Inspektor podzielił pogląd Kasy Chorych, że przepis art. 26 ust. 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym stanowi wystarczającą przesłankę legalności żądania przez nią informacji o ubezpieczonym i opłacanej przez niego składce, w zakresie niezbędnym do realizacji ubezpieczenia zdrowotnego. Zasygnalizował również przedstawiony problem Prezesowi Urzędu Nadzoru nad Ubezpieczeniami Zdrowotnymi, Prezesowi ZUS oraz Ministrowi Zdrowia²⁰⁸.

Przedmiotem skargi skierowanej do Biura GODO w omawianym okresie sprawozdawczym była także sprawa dotycząca *legalności udostępnienia Kasie Chorych danych osobowych zawartych w karcie choroby skarżącej przez położną w związku z*

²⁰⁶ GI-DEC-DS-190/01/1018. Należy przy tym zaznaczyć, że od 1 stycznia 2002 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2001 r. w sprawie zakresu niezbędnych danych gromadzonych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych danych oraz ich udostępnienia kasom chorych, Prezesowi Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i wojewodom, w tym także rodzajów wykorzystywanych nośników informacji oraz wzorów dokumentów (Dz. U. Nr 121, poz. 1318) oraz została zmieniona ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, mocą ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 88, poz. 961).

²⁰⁷ GI-DP-024/1040/01, GI-DP-024/1041/01

²⁰⁸ szerzej na ten temat w rozdziale „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

*toczącym się postępowaniem wyjaśniającym wobec jednego z lekarzy, którego skarżąca była pacjentką.*²⁰⁹ Przeprowadzone przez Generalnego Inspektora postępowanie wyjaśniające nie wykazało nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych przez wskazaną w skardze Kasę Chorych. Jak ustalono informacje odnoszące się do dokumentacji medycznej skarżącej zawarte były w złożonych przez nią do Kasy skargach. W konsekwencji nie znalazł potwierdzenia zarzut udostępnienia danych o stanie zdrowia skarżącej przez świadczeniodawcę. Generalny Inspektor wyjaśnił, iż stosownie do art. 76 pkt 4 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym do zakresu działania kasy chorych należy w szczególności rozpatrywanie skarg i wniosków ubezpieczonych i udzielanie im odpowiedzi we współpracy z dyrektorem kasy chorych. Z kolei art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych stanowi, iż przetwarzanie danych o stanie zdrowia jest dopuszczalne m.in. wtedy, jeżeli przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą i stwarza pełne gwarancje ich ochrony. W świetle przytoczonych przepisów należało zatem uznać, iż dane zawarte w historii choroby skarżącej zostały udostępnione Kasie Chorych, jako podmiotowi ustawowo uprawnionemu do prowadzenia postępowania wyjaśniającego dotyczącego nieprawidłowości związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych przez określonego świadczeniodawcę.²¹⁰

Jedna z Kas Chorych zwróciła się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z pytaniem, *czy dopuszczalnym jest przekazanie bazy danych lekarzy uprawnionych do wystawiania recept na refundowane leki Okręgowej Izbie Aptekarskiej*²¹¹. W odpowiedzi poinformowano, że jest to dopuszczalne. Zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym zaopatrzenie w leki i materiały medyczne przysługuje ubezpieczonemu na podstawie recepty wystawionej przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego i na podstawie recepty wystawionej przez lekarza nie będącego lekarzem ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli posiada uprawnienia do wykonywania zawodu oraz zawarł z kasą chorych umowę upoważniającą go do wystawiania takich recept. Dopuszczalność przekazania przez Kasę Chorych list lekarzy uprawnionych do wystawiania recept na refundowane leki Okręgowej Izbie Aptekarskiej, a za jej pośrednictwem poszczególnym aptekom nie wynika wprost z przepisów wskazanej ustawy. Ustawa o ochronie danych osobowych dopuszcza jednak przetwarzanie danych jeżeli jest to niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy).

²⁰⁹ GI-DS-430/473/01

²¹⁰ Ibidem

²¹¹ GI-DP-024/1245/01

Można zatem uznać, że udostępnienie listy lekarzy uprawnionych do wystawiania recept na leki refundowane Okręgowej Izbie Aptekarskiej jest dopuszczalne.

Do Biura GIODO wpłynęło pytanie o *dopuszczalność przekazania przez Kasę Chorych do pracowni mammograficznych danych pacjentek w określonym wieku, w celu zaproszenia ich na badania mammograficzne*²¹². Generalny Inspektor udzielił odpowiedzi, że zgodnie z brzmieniem pkt 4 art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy „jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego”. Zatem udostępnienie przez Kasę Chorych pracownikom mammograficznym działającym w ramach kontraktu podpisanego z wymienioną Kasą, danych osobowych kobiet urodzonych w 1947 r., w celu wysyłania im przez te pracownie zaproszeń na badania mammograficzne, odbywa się na podstawie cytowanej wyżej przesłanki.

Zwracano się także z zapytaniem, czy *Kasy Chorych mają obowiązek informowania ubezpieczonych o przetwarzaniu ich danych osobowych*²¹³. Udzielono odpowiedzi, iż Kasy Chorych nie są zwolnione z obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 24 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych.

Naczelna Rada Aptekarska zwróciła się do Generalnego Inspektora z *pytaniem dotyczącym dopuszczalności przetwarzania przez apteki danych osobowych osób ubezpieczonych*²¹⁴. W opinii Generalnego Inspektora apteki mają prawo a nawet obowiązek przetwarzania danych osobowych pacjenta w zakresie wskazanym w § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2000 r. w sprawie recept lekarskich (Dz. U. Nr 107, poz. 1146, z późn. zm.).²¹⁵ Zgodnie z § 20 ust 1 tego rozporządzenia recepta po zrealizowaniu pozostaje w aptece. Przywołane przepisy są podstawą prawną przetwarzania danych osobowych osób ubezpieczonych poprzez gromadzenie przez apteki danych znajdujących się na receptach wystawionych przez lekarzy i lekarzy stomatologów. Przetwarzanie danych przez apteki w zakresie określonym ww. przepisami odbywa się więc przy spełnieniu przesłanek określonych w art. 27 ust. 2 pkt 2 i 7 ustawy.

Przepisy prawa uprawniają apteki do podejmowania innych operacji na danych osobowych, do gromadzenia których są uprawnione. Np. zgodnie z art. 59 ust. 2 pkt 2 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym apteka ma obowiązek udostępniać do kontroli

²¹² GI-DP-024/213/01

²¹³ GI-DP-024/785/01

²¹⁴ GI-DP-024-640/01

²¹⁵ W dniu 1 czerwca 2001 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie recept lekarskich (Dz. U. Nr 51, poz. 535).

przez Kasę Chorych lub na jej zlecenie przez organy nadzoru farmaceutycznego dokumentację, którą jest obowiązana prowadzić na podstawie odrębnych przepisów. Ust. 2 pkt 3 tego przepisu przewiduje, że apteka obowiązana jest przekazywać dane o obrocie refundowanymi lekami i materiałami medycznymi. Z kolei ust. 3 tego przepisu obliguje Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej do określenia, w drodze rozporządzenia, trybu i sposobu przekazywania oraz zakresu danych o obrocie refundowanymi lekami i materiałami medycznymi. Zasady te zawarte są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2000 r. w sprawie trybu i sposobu przekazywania oraz zakresu danych o obrocie refundowanymi lekami i materiałami medycznymi przekazywanych przez apteki (Dz. U. Nr 4, poz. 39). Przepis § 6 ust. 1 tego rozporządzenia określa zakres danych przekazywanych w formie komunikatu elektronicznego w związku z obrotem refundowanymi lekami i materiałami medycznymi. Dane osobowe pacjenta, do których przekazania Kasom Chorych zobowiązanie są apteki, nie wykraczają jednak poza zakres danych niezbędnych do rozliczenia pomiędzy aptekami a Kasami Chorych. Należy zauważyć, iż wśród przekazywanych informacji tylko nieliczne stanowią dane osobowe w rozumieniu przepisów ustawy, tj. informacje pozwalające na ustalenie tożsamości osoby (art. 6 ustawy), a ich zakres ogranicza się do niezbędnego minimum. Takimi informacjami są numer potwierdzający identyfikację pacjenta lub osoby, która wystawiła receptę. Powyższe akty prawne wydane zostały przez uprawnione organy, zgodnie z zasadą hierarchicznej budowy systemu źródeł prawa. Stanowią więc prawną podstawę przekazywania danych w obrocie refundowanymi lekami i materiałami medycznymi. Przekazywanie danych osobowych odbywa się w tym przypadku przy spełnieniu przesłanek określonych w art. 23 ust. 2 pkt 2 i 7 ustawy.

Jednocześnie na podstawie art. 141 b pkt 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym apteki są zobowiązane do udostępniania na żądanie Kas Chorych do wglądu recept i przekazywania niezbędnych danych rozliczeniowych, których rodzaj określa Rada Krajowego Związku Kas Chorych w porozumieniu z Naczelną Radą Aptekarską. Przywołany przepis upoważnia Kasy Chorych do żądania od aptek, w ramach kontroli, danych osobowych poprzez wgląd do informacji znajdujących się na zgromadzonych receptach, upoważnia też Radę Krajowego Związku Kas Chorych w porozumieniu z Naczelną Radą Aptekarską do ustalenia niezbędnych danych rozliczeniowych, które apteki są zobowiązane przekazywać Kasom Chorych. Wydane na tej podstawie postanowienia muszą być zgodne z aktami prawnymi wyższego rzędu, a więc m. in. z przepisami opisanego wyżej rozporządzenia.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, wpłynęło pytanie *dotyczące zgodności z prawem praktyki żądania przez Kasy Chorych podczas kontroli realizacji umowy o udzielanie świadczeń, dostępu do akt osobowych pracowników zatrudnionych w kontrolowanej jednostce*²¹⁶. Zdaniem Generalnego Inspektora opisane działania są niezgodne z przepisami prawa, na co Generalny Inspektor zwracał uwagę Prezesowi Urzędu Nadzoru nad Ubezpieczeniami Zdrowotnymi²¹⁷.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor rozpatrywał także zagadnienie *zgodności z prawem praktyki stosowania przez Kasy Chorych karty ubezpieczenia w postaci książeczek usług medycznych*²¹⁸. W udzielonej odpowiedzi zapytującego poinformowano, że w związku z przeprowadzonymi na podstawie art. 14 ustawy o ochronie danych osobowych inspekcjami oraz skargami ubezpieczonych, ustalono naruszenie zasad legalności przetwarzania danych osobowych i adekwatności określonych w ustawie. Dlatego też, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Ministra Zdrowia o podjęcie odpowiednich działań, dla zapewnienia przetwarzania danych osobowych zgodnego z prawem²¹⁹.

Kasa Chorych zwróciła się z pytaniem, *dotyczącym dopuszczalności przekazania do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji danych osób objętych ubezpieczeniem zdrowotnym (w postaci numeru PESEL) w Kasie Chorych, w celu weryfikacji powtórzeń i wyeliminowania danych osób zmarłych*²²⁰. Generalny Inspektor stwierdził, że przekazanie danych jest dopuszczalne na podstawie przepisów prawa. Stosownie do art. 151 d. w związku z art. 135 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym UNUZ określa wysokość kwot wyrównania finansowego między Kasami Chorych. Żaden jednak przepis prawa nie nakładał obowiązku przekazania przedmiotowych danych. Zaistniały problem prawny został jednoznacznie rozstrzygnięty w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie algorytmu wyrównania finansowego dokonywanego między Kasami Chorych oraz wysokości procentowej przewidywanych przychodów, które nie są uwzględnione w wyrównaniu (Dz. U. Nr 86, poz. 948). W dodanym § 4 b ust. 1 określono obowiązki poszczególnych podmiotów w związku z wyrównaniami finansowymi dokonywanymi między Kasami Chorych. Przepis ten stanowi, że „dla 2001 r. jako roku poprzedniego i odpowiednio w latach kolejnych, liczbę osób ubezpieczonych w wieku do 60

²¹⁶ GI-DP-024/935/01

²¹⁷ szerzej na ten temat w rozdziale „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

²¹⁸ GI-DP-024/419/01

²¹⁹ szerzej na ten temat w rozdziale „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

²²⁰ GI-DP-024/1151/01, GI-DP-024/582/01

roku życia włącznie i powyżej 60 roku życia w poszczególnych Kasach Chorych ustala minister właściwy do spraw zdrowia na podstawie danych według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedniego. Dane do tego ustalenia są uzyskiwane od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz za pośrednictwem Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych od Kas Chorych. Dane przekazywane przez poszczególne Kasy Chorych powinny być uprzednio zweryfikowane przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej pod względem wskazania osób zmarłych, wewnętrznych powtórzeń”. Obecna redakcja wskazanego przepisu rozwiązuje wszelkie wątpliwości dotyczące prawnej dopuszczalności przekazywania list ubezpieczonych przez Kasy Chorych do MSWiA celem ich weryfikacji.

II. Świadczeniodawcy usług medycznych

W bieżącym roku sprawozdawczym podobnie jak i w latach ubiegłych powtarzały się bardzo ogólnie sformułowane pytania dotyczące uznania określonych informacji za dane o stanie zdrowia, a więc dane szczególnie chronione w rozumieniu ustawy. Przykładowo można wskazać, iż wątpliwości wiązały się z kwestią, *czy dane o kodzie DNA są danymi osobowymi*²²¹, *czy wszystkie dane medyczne zawarte w kartotece szpitalnej podlegają ustawowej ochronie, czy ZOZ może dowolnie dysponować danymi pacjentów zawartymi w kartotekach, w jaki sposób dane te powinny zostać zabezpieczone*²²². Pytania tego rodzaju, po trzech latach obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych, wskazują, jak bardzo wiele kłopotów przysparza praktyczne stosowanie jej przepisów. W takich sytuacjach Generalny Inspektor obszernie wyjaśniał wskazane na wstępie zasady legalnego przetwarzania danych szczególnie chronionych, wyjaśniał on także jakiego rodzaju dane należy kwalifikować do tej kategorii.

I tak, w 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zajął się sprawą legalności przetwarzania przez Niepubliczny ZOZ w Warszawie oraz Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej we Wrocławiu informacji genetycznych oraz danych osobowych, których administratorem była jedna z polskich fundacji.²²³ Postępowanie wyjaśniające oraz wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych w siedzibach wskazanych w skardze podmiotów doprowadziły do ustalenia, iż brak jest podstaw do stwierdzenia przejęcia przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej zbioru danych dawców szpiku. Ustalono ponadto, że

²²¹ GI-DP-024/994/01

²²² GI-DP-024/924/01

²²³ GI-DS-430/193/01

Instytut udostępnił Niepublicznemu ZOZ informacje w zakresie nr FUJ 81 (kod dawcy szpiku), próbki krwi i wyniki badania HLA (fenotypu) dawcy nr FUJ 81. W świetle powyższego Generalny Inspektor wyjaśnił, iż udostępnione przez Instytut informacje nie są danymi osobowymi w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, a zatem do opisanego stanu faktycznego nie znajdują zastosowania przepisy tej ustawy.²²⁴ Generalny Inspektor wskazał przy tym, że udostępnienie ww. informacji można traktować ewentualnie jako naruszenie warunków umowy zawartej między fundacją a wskazanym w skardze Instytutem, w której to sytuacji będą miały zastosowanie przepisy prawa cywilnego, w szczególności przepisy dotyczące umowy zlecenia. Skarżącą fundację poinformowano, że rozpatrywanie spraw z zakresu prawa cywilnego należy jednak wyłącznie do kompetencji sądów powszechnych, a nie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Do Generalnego Inspektora wpływały również szczegółowe pytania w związku z trudnościami w ustaleniu przesłanki legalności przetwarzania danych szczególnie chronionych. W szczególności pytano o *prawną dopuszczalności tworzenia przez apteki rejestrów pacjentów realizujących recepty na leki psychotropowe*²²⁵. Udzielono odpowiedzi, że jest to dopuszczalna, praktyka wynikająca m.in. z takich przepisów prawa jak art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie recept lekarskich (Dz. U. Nr 51, poz. 535). Należy jednakże podkreślić, iż dla realizacji recepty istotnym jest czytelne naniesienie na awersie recepty danych określonych w rozporządzeniu (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). W sytuacji natomiast realizacji recepty dotyczącej leku psychotropowego, a takim jest relanium (ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. Nr 75, poz. 468 z późn. zm. – załącznik nr 3) zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 sierpnia 2000 r. w sprawie wytwarzania, przetwarzania, przerobu, przywozu z zagranicy lub wywozu za granicę oraz obrotu środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami (Dz. U. Nr 77, poz. 885) apteki zobowiązane są do prowadzenia ewidencji przychodu i rozchodu środków odurzających. W ewidencji tej zwanej „książką kontroli” odnotowywane są m.in. informacje dotyczące imienia i nazwiska chorego. Jeśli więc recepta wystawiona jest w sposób nieczytelny, realizujący ją zobowiązany jest potwierdzić poszczególne dane pacjenta tak aby zapisy

²²⁴ Analiza sprawy została dokonana przed nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych, tj. przed 3 października 2001 r.

²²⁵ GI-DP-024/1389/01

w przedmiotowej książce były prawidłowe. „Książki kontroli” są w większości aptek prowadzone w systemach informatycznych.

Wiele pytań kierowanych do Generalnego Inspektora dotyczyło zarówno *zakresu danych osobowych przetwarzanych przez zakłady opieki zdrowotnej, jak i legalności ich przetwarzania*. W okresie sprawozdawczym, nastąpiła istotna zmiana stanu prawnego w zakresie prowadzenia dokumentacji medycznej przez świadczeniodawców. Weszły w życie oczekiwane od dawna rozporządzenia porządkujące przetwarzanie danych przez zakłady opieki zdrowotnej: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. Nr 88, poz. 966) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie rodzajów indywidualnej dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. Nr 83, poz. 903)²²⁶. Wydanie tych aktów prawnych nastąpiło po wielokrotnym sygnalizowaniu przez Generalnego Inspektora konieczności regulacji tej materii. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1992 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. z 1993 r., Nr 3, poz. 13 z późn. zm.) obowiązujące do 4 czerwca 1997 r. stanowiło po tej dacie jedynie wskazówki odnośnie kierunków interpretacji wymienionego zagadnienia. Rozporządzenie to powoływane było wielokrotnie w pismach kierowanych do Generalnego Inspektora. W § 14 pkt e) i k) stanowiło ono, że historia choroby pacjenta winna zawierać: imię (imiona), nazwisko, oznaczenie płci, datę urodzenia, miejsce zamieszkania, kod pocztowy, telefon, rodzaj wykształcenia, numer PESEL, numer książeczki ubezpieczeniowej, adres przedstawiciela ustawowego pacjenta, opiekuna faktycznego lub innej osoby wskazanej przez pacjenta. Opisany zakres danych przetwarzanych przez świadczeniodawców, wzbudzał wątpliwości.²²⁷ Ponieważ stan prawny był nieokreślony dlatego też posiłkowo jedynie jako wskazówkę stosowano przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 stycznia 1999 r. w sprawie ustalenia zakresu niezbędnych danych gromadzonych przez świadczeniodawców oraz w systemach informatycznych Kas Chorych, a także zakresu i procedury wymiany danych pomiędzy Kasami Chorych oraz Kasami Chorych a świadczeniodawcami, Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych i Krajowym Związkiem Kas Chorych (Dz. U. Nr 7, poz. 66), które w § 1 pkt 1 nakłada na świadczeniodawców obowiązek gromadzenia następujących danych

²²⁶ szerzej na ten temat w rozdziale „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”

²²⁷ GI-DP-430/150/01

pacjenta: nazwisko, imię, numer ewidencyjny PESEL, jeżeli został nadany, datę urodzenia i płeć.

Do Generalnego Inspektora zwrócił się pacjent z prośbą o wyjaśnienie czy *zakład opieki zdrowotnej uprawniony jest do przetwarzania danych jego rodziny*²²⁸. Generalny Inspektor poinformował, że jest to dopuszczalne, ze względu na § 23 ust. 1 Regulaminu Izby Przyjęć, zawartego w obowiązującej instrukcji Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 9 czerwca 1961 r. w sprawie regulaminów szpitalnych, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej zobowiązuje szpital do poinformowania rodziny o przyjęciu pacjenta na leczenie hospitalizacyjne.

Podobnie jak w roku 1999²²⁹ i 2000, w omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora kierowano wiele skarg dotyczących zbadania *poprawności oświadczenia zawartego w skierowaniu na leczenie uzdrowiskowe wynikającego z przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie sposobu i warunków wystawiania skierowania na leczenie uzdrowiskowe przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego oraz potwierdzania tego skierowania przez Kasę Chorych (Dz. U. Nr 166, poz. 1262)*.²³⁰ Powstały wątpliwości, czy zakres tego „oświadczenia” nie jest zbyt szeroki, albowiem zgoda („wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych dotyczących mojej osoby, polegających w szczególności na zbieraniu, utrwalaniu, przechowywaniu i udostępnianiu danych, ujawnionych w niniejszym skierowaniu”) nie jest ograniczona nawet stwierdzeniem „dla celów medycznych”²³¹. Pismem z dnia 20 lutego 2001 r.²³² Generalny Inspektor wystąpił do Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie powyższego kwestionariusza w części dotyczącej wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Z punktu widzenia zasad ochrony danych osobowych niewątpliwe jest uprawnienie podmiotów medycznych uczestniczących w procesie kierowania osób na leczenie uzdrowiskowe do przetwarzania danych o stanie zdrowia. Wynika ono z art. 27 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którym przetwarzanie danych o stanie zdrowia jest dopuszczalne, jeżeli prowadzone jest ono w celu ochrony stanu zdrowia, świadczenia usług medycznych lub leczenia pacjentów przez osoby trudniące się zawodowo leczeniem lub świadczeniem innych usług medycznych, zarządzania udzielaniem usług medycznych i są stworzone pełne gwarancje ochrony danych osobowych. Czynności

²²⁸ GI-DP-430/150/01

²²⁹ GI/644/99

²³⁰ GI-DS-430/41/01

²³¹ GI-DS-430/41/01

²³² GGI-024-2/01/127

podejmowane w celu skierowania osoby na leczenie uzdrowiskowe wyczerpują znamiona cytowanego powyżej przepisu i w związku z tym uprawniają do przetwarzania danych bez uzyskiwania zgody osoby, której dane dotyczą.

W związku z powyższym, wątpliwości budzi treść oświadczenia, z którego wynika, iż osoba, której dane dotyczą, wyraża zgodę na przetwarzanie jej danych osobowych, polegające w szczególności na zbieraniu, utrwalaniu, przechowywaniu i udostępnianiu danych ujawnionych w skierowaniu. Szczególne zastrzeżenia dotyczą jednak kwestii udostępniania danych innym podmiotom. Z treści oświadczenia nie wynika bowiem, jakim podmiotom, innym niż podmioty medyczne oraz, w jakim zakresie i w jakim celu dane miałyby być udostępniane. W ocenie Generalnego Inspektora sformułowanie oświadczenia w obowiązującej formie stoi w sprzeczności z zasadami ochrony danych wynikającymi z ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności z art. 26 ust. 1 pkt 2. Uwzględniając fakt, iż dane o stanie zdrowia podlegają szczególnej ochronie wyrażanie zgody na ich udostępnienie innym podmiotom powinno być szczegółowo uregulowane. Ogólne wyrażenie zgody na udostępnienie danych, jak to ma miejsce w omawianym oświadczeniu, budzi poważne zastrzeżenia.

W przekonaniu Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych uzyskiwanie zgody na przetwarzanie danych ujawnionych w skierowaniu przez podmioty medyczne jest zbędne. Gdyby jednak dane osobowe miały być udostępniane innym podmiotom, z oświadczenia woli, którego treścią byłaby zgoda na przetwarzanie danych, powinno wynikać komu, w jakim zakresie i w jakim celu dane miałyby być udostępnione. W związku z brakiem podjęcia przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej stosownych działań, w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor ponownie wniósł o rozważenie możliwości nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1998 r., pod kątem zmiany treści wyżej wskazanego oświadczenia. Rozporządzenie do tej pory nie zostało jednak zmienione.

Wśród spraw związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez zakłady opieki zdrowotnej, wyróżnia się znaczna grupa pism, dotyczących udostępnienia danych pacjentów.

Generalny Inspektor rozpatrywał przykładowo problem przekazania danych osobowych pracowników i mieszkańców domu pomocy społecznej w związku z koniecznością przebadania osób mających kontakt z osobą chorą na gruźlicę²³³. Pytających

²³³ GI-DP-024/970/01

informowano, że przekazanie przedmiotowych danych jest obowiązkiem i wynika z przepisu prawa. W opisanym stanie faktycznym zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170 z późn. zm.) i rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1960 r. w sprawie zasad przeprowadzania badań w celu wykrywania i leczenia gruźlicy (Dz. U. Nr 40, poz. 245), w szczególności art. 1 wskazanej ustawy oraz § 5 ww. rozporządzenia. W przypadku więc pracowników domu, oraz podopiecznych domu obowiązek przekazania danych osobowych wynika wprost ze wskazanych przepisów prawa. Poszczególne osoby mogą być obowiązane do poddania się badaniom, jeżeli zachodzi potrzeba stwierdzenia, że nie są dotknięte tą chorobą (art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy). Przepisy dotyczące przekazania listy osób kierowanych na badania powinny być stosowane analogicznie.

Do Generalnego Inspektora wpłynęło *pismo dotyczące odmowy udostępnienia pacjentowi jego dokumentacji medycznej*.²³⁴ W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, że obowiązujące przepisy kształtują uprawnienie do żądania tych danych wynika ono z art. 18 ust. 3 pkt 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Przepis cytowanej ustawy stanowi więc materialnoprawną przesłankę udostępnienia danych. Formę zaś udostępnienia wnioskowanych danych reguluj rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła ponadto *skarga związana z odmową wydania skarżącej przez świadczeniodawcę usług medycznych dokumentacji związanej z przebiegiem jej leczenia*.²³⁵ Generalny Inspektor wskazał, że w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych osobie, której dane dotyczą zostało zagwarantowane prawo wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania (art. 24 ust. 1 pkt 3). Prawo wglądu do danych jest fragmentem kontroli nad procesem przetwarzania danych przez ich administratora, do wykonywania której osoba, której dane dotyczą została upoważniona z mocy prawa. Zarówno w przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą (art. 24 ustawy), jak i w sytuacji ich zbierania nie bezpośrednio od osoby, której one dotyczą (art. 25 ustawy), administrator danych jest zobowiązany do pełnej realizacji obowiązku informacyjnego, zaś prawo wglądu do swoich danych jest jego nierozłączną częścią. Tym samym postępowanie lekarza polegające na odmowie wglądu do własnych danych osobowych skarżącej zawartych w dokumentacji medycznej należy uznać za nieuzasadnione. Natomiast w ocenie Generalnego

²³⁴ GI-DP-024/470/01, GI-DP-024/292/01, GI-DP-024/1173/01

²³⁵ GI-DS-430/131/01

Inspektora żaden z przepisów wyżej cytowanej ustawy nie uprawnia osoby, której dane dotyczą do żądania wydania oryginałów dokumentów zawierających jej dane. Prawo wglądu do danych nie może być zatem, w drodze wykładni rozszerzającej, utożsamiane z obowiązkiem zwrotu dokumentów przez administratora danych.

Generalny Inspektor wskazał przy tym, iż lekarz, który w sposób nienależyty i niesumieny wykonuje swoje obowiązki podlega w myśl ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 30, poz. 158 z późn. zm.) pociągnięciu do odpowiedzialności zawodowej, którego pierwszym etapem jest wniesienie skargi do właściwej miejscowo Okręgowej, a następnie Naczelnej Izby Lekarskiej, za pośrednictwem Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej. Skarżącą poinformowano, że w sytuacji podejrzenia popełnienia przez lekarza przestępstwa, przysługuje jej prawo zwrócenia się o zbadanie sprawy do organów ścigania. Zarówno Policja, jak i Prokuratura, w ramach przysługujących im ustawowo kompetencji mogą wystąpić o wydanie dokumentacji, będącej przedmiotem sporu, zaś administrator danych w takich sytuacjach jest zobowiązany przedmiotową dokumentację udostępnić.²³⁶

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zajął się także sprawą przetwarzania przez jeden z Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej danych zawartych w dokumentacji medycznej skarżącej.²³⁷ Skarżąca podniosła, iż Ośrodek Zdrowia w Gminie Tokarnia odmówił udostępnienia przedmiotowej dokumentacji, wskazując jej brak w zasobach administratora danych. Okoliczność powyższą potwierdziło przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie, w którym NZOZ poinformował, iż nie dysponuje jakimikolwiek danymi skarżącej. W toku postępowania wyjaśniającego ustalono ponadto, że przedmiotowa dokumentacja dotyczyła leczenia skarżącej w okresie jej dzieciństwa.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazał, iż w zasygnalizowanej sprawie, tj. w odniesieniu do dokumentacji medycznej dotyczącej okresu dzieciństwa, zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania wydanego na podstawie art. 18 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.²³⁸ Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej ośrodek

²³⁶ Ibidem

²³⁷ GI-DS-30/154/01

²³⁸ Wg. stanu prawnego sprzed wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępnienia (Dz. U. Nr 88, poz. 966), tj. przed 25 sierpnia 2001 r.

zdrowia jest obowiązany prowadzić dokumentację medyczną osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych zakładu. Natomiast zgodnie z § 47 ww. rozporządzenia archiwum zakładu przechowuje m.in. zakończoną dokumentację wewnętrzną indywidualną. Archiwalna dokumentacja medyczna zakładu opieki zdrowotnej powinna być przechowywana przez okres 10 lat, licząc od końca roku kalendarzowego poprzedzającego ten okres (§ 50 ust. 1 rozporządzenia). Po upływie okresu 10 lat archiwalna dokumentacja medyczna powinna zostać zniszczona w sposób uniemożliwiający identyfikację osoby, której dotyczy (§ 50 ust. 6 rozporządzenia). Jednocześnie skarżące wskazano, iż przetwarzanie danych jest zgodne z ustawą o ochronie danych osobowych także wtedy, gdy osoba której dane dotyczą wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o osunięcie jej danych (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy), co oznacza, iż nie jest konieczne uzyskanie zgody osoby, której dane dotyczą na usunięcie jej danych, zwłaszcza w sytuacji gdy obowiązek usunięcia danych przewidują ww. przepisy prawa.

Należy zauważyć, że niejednokrotnie *skarżący w kierowanych do Biura GODO pismach zwracali się z prośbą o pomoc w „odnalezieniu” ich dokumentacji medycznej.*²³⁹ Stan taki podyktowany był najczęściej reformą służby zdrowia i następującym w takiej sytuacji przesyłaniem dokumentacji medycznej do zadeklarowanych przez skarżących Kas Chorych, wyborem nowego lekarza pierwszego kontaktu lub zmianą dotychczasowej siedziby administratora danych. Interwencja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych u świadczeniodawców usług medycznych i w Kasach Chorych doprowadzała do ustalenia, w czyjej dyspozycji i w jakim miejscu aktualnie znajdują się dane o stanie zdrowia skarżących.²⁴⁰

W 2001 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła również skarga dotycząca przetwarzania danych osobowych przez Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu. Skarżący wniósł do Generalnego Inspektora o spowodowanie, w drodze decyzji administracyjnej, usunięcia nieprawdziwych danych osobowych z dokumentacji medycznej znajdującej się w zasobach Instytutu, w tym z wydanej opinii i wypisu szpitalnego oraz wydania właściwego dokumentu urzędowego, jak również o spowodowanie przez Generalnego Inspektora zmiany w przedmiocie rozpoznania istoty swojego schorzenia.²⁴¹

Analiza przedstawionej w sprawie dokumentacji oraz odebranych od stron wyjaśnień nie potwierdziła zasadności złożonego przez skarżącego wniosku i w konsekwencji w

²³⁹ GI-DS-430/154/01

²⁴⁰ Np. GI-DS-430/56/01

²⁴¹ GI-DS-430/579/01

niniejszej sprawie wydana została przez Generalnego Inspektora decyzja oddalająca wniosek.²⁴² Jak ustalono, skarżący przebywał na obserwacji klinicznej w ww. Instytucie na zlecenie sądu apelacyjnego w związku z prowadzonym przez powyższy sąd postępowaniem z powództwa skarżącego przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w Sosnowcu o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Mając na uwadze sygnalizowane przez skarżącego zaburzenia, celem obserwacji było ustalenie, czy ubezpieczony jest zdolny do pracy zgodnej z kwalifikacjami, jak również ustalenie czy ewentualna niezdolność posiada cechy choroby zawodowej. Generalny Inspektor, wskazując treść art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych podkreślił, iż w niniejszej sprawie podstawę przetwarzania danych osobowych skarżącego przez Instytut stanowią zarówno przepisy ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, jak i kodeksu postępowania cywilnego. Stosownie bowiem do art. 18 ust. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej zakład opieki zdrowotnej jest obowiązany prowadzić dokumentację medyczną osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych zakładu. Zakład udostępnia dokumentację, o której mowa w ust. 1 m.in.: Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej, sądom i prokuratorom oraz sądom i rzecznikom odpowiedzialności zawodowej, w związku z prowadzonym postępowaniem (art. 18 ust. 3 pkt 4 wskazanej ustawy). Jednocześnie na podstawie przepisu art. 290 § 1 zd. pierwsze k.p.c, sąd może zażądać opinii odpowiedniego instytutu naukowego lub naukowo-badawczego.

Odnosząc się do żądania skarżącego, dotyczącego nakazania usunięcia jego danych osobowych z akt Instytutu w wydanej decyzji administracyjnej Generalny Inspektor podkreślił, iż wydanie takiego rozstrzygnięcia byłoby niezgodne z obowiązującym prawem. Stosownie bowiem do § 51 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępnienia (Dz. U. Nr 88, poz. 966) archiwalna dokumentacja zakładu z zastrzeżeniem ust. 2, jest przechowywana przez okres 20 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano ostatniego zabiegu. W odniesieniu zaś do kwestii dokonania oceny w zakresie prawidłowości rozpoznania schorzenia należy uznać, iż powyższe działanie nie mieści się w ustawowych kompetencjach Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Generalny Inspektor podkreślał, że nie może ingerować w spory, których rozstrzygnięcie należy do kompetencji niezawisłych sądów, a w szczególności nie może oceniać zasadności prowadzonego przez sąd postępowania dowodowego. Ingerencja w takie postępowanie mogłaby w konsekwencji prowadzić

²⁴² GI-DEC-DS-206/01

do naruszenia zasady wyłącznej kompetencji niezależnego sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości określonej w Konstytucji RP i innych ustawach. Stanowisko powyższe podzielił również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 2 marca 2001 r. (sygn. akt II SA 401/00), w uzasadnieniu którego stwierdził, iż „Generalny Inspektor (...) nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami”.

W uzasadnieniu decyzji odmawiającej uwzględnienia wniosku skarżącego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazał zatem na odrębny tryb postępowania orzeczniczego w sprawach chorób zawodowych, określony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. Nr 65, poz. 294 z późn. zm.). Przepisy tego rozporządzenia w sposób szczegółowy wskazują jednostki i organy właściwe do wydania orzeczenia lekarskiego i decyzji o stwierdzeniu lub braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, jak również tryb postępowania w sytuacji, gdy pracownik nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej.²⁴³

Podobne stanowisko Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zajął w sprawie *udostępnienia przez Wojewódzki Ośrodek Terapii i Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia żonie skarżącego informacji o tym, że był on pacjentem ww. przychodni. Skarżący wyjaśnił, iż na wniosek jego żony wszczęte zostało wobec niego postępowanie karne o znęcanie się nad rodziną, w którym została wykorzystana informacja służbowa sporządzona przez pracownika Ośrodka*. Zgromadzony w sprawie przez Generalnego Inspektora materiał dowodowy nie dostarczył podstaw do postawienia administratorowi danych zarzutu przetwarzania danych niezgodnego z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. W szczególności nie znalazł potwierdzenia zarzut dotyczący udostępnienia danych osobowych skarżącego osobom nieupoważnionym.

Na mocy art. 15 § 2 k.p.k. wszystkie instytucje państwowe, samorządowe i społeczne są obowiązane w zakresie swego działania do udzielania pomocy organom prowadzącym postępowanie karne. W świetle przytoczonych przepisów Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia miał nie tylko prawo, ale także obowiązek dostarczyć organom wymiaru sprawiedliwości wszelkie dokumenty, które przyczynią się do

²⁴³ Ibidem

wszechstronnego wyjaśnienia sprawy. Organy te bowiem z mocy przepisów prawa, w ramach prowadzonego procesowego lub nieprocesowego postępowania, upoważnione zostały do pozyskiwania wszelkich środków dowodowych, w tym dokumentów zawierających dane osobowe.

Generalny Inspektor wskazał również, że odrębną kwestią pozostaje ocena zasadności dopuszczenia przez Sąd dowodu w postaci dokumentu zawierającego dane osobowe Skarżącego. Przedmiotowa ocena nie należy jednak do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Ingerencja Generalnego Inspektora w tok postępowania karnego naruszałaby bowiem zasadę wyłącznej kompetencji niezawisłego sądu do wyłącznego sprawowania wymiaru sprawiedliwości określoną w Konstytucji RP i innych ustawach (np. kodeksie postępowania karnego).²⁴⁴

*Zakłady opieki zdrowotnej zwracały się również z pytaniami o dopuszczalność udostępniania danych z dokumentacji medycznej pacjentów, w związku z postępowaniami prowadzonymi przez towarzystwa ubezpieczeniowe*²⁴⁵. W odpowiedzi poinformowano, że takie udostępnienie nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych. Zagadnienie bowiem z przepisem art. 18 ust. 3 pkt 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, zakład opieki zdrowotnej udostępnia dokumentację medyczną osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych zakładu, zakładom ubezpieczeniowym, w związku z prowadzonym przez nie postępowaniem.

Do Generalnego Inspektora wpłynęło pismo *dotyczące dopuszczalności przekazania klubowi honorowych dawców krwi danych dawców krwi z zakładów opieki zdrowotnej (pełniących rolę punktów krwiodawstwa) w celu przyznawania zasłużonym dawcom nagród i odznaczeń*.²⁴⁶ Generalny Inspektor w odpowiedzi poinformował, że przekazanie danych możliwe jest po uzyskaniu przez Klub upoważnienia pacjentów – honorowych dawców krwi. Zgodnie bowiem z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. Nr 106, poz. 681, z późn. zm.), jednostki organizacyjne publicznej służby krwi tj. Krajowe Centrum oraz regionalne centra, są publicznymi zakładami opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. W myśl art. 17 ust. 1 ustawy o publicznej służbie krwi, jednostka organizacyjna publicznej służby krwi prowadzi dokumentację medyczną dotyczącą kandydatów na dawców krwi i dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach, tj. ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Art. 18 ust. 3 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej wymienia podmioty lub osoby, którym zakład

²⁴⁴ por. GI-DEC-DS-106/01 i GI-DEC-DS-142/01

²⁴⁵ GI-DP-024/967/01, GI-DP-024/1408/01, GI-DP-024/1075/01, GI-DP-024/1087/01

²⁴⁶ GI-DP-024/1216/01

udostępnia dokumentację medyczną. Wśród podmiotów uprawnionych do otrzymania danych z dokumentacji medycznej przywołane przepisy nie wymieniają jednak takich jednostek, jak kluby honorowych dawców krwi. Jednocześnie, w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o publicznej służbie krwi, publiczna służba krwi zapewnia anonimowość dawcy. Biorąc pod uwagę uprawnienia klubów honorowych dawców krwi wynikające np. z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 9 września 1999 r. w sprawie określenia wzoru oraz szczegółowych zasad i trybu nadawania odznaki honorowej „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi” (Dz. U. Nr 84, poz. 939, z późn. zm.), do wnioskowania o nadanie odznaki wskazać należy, że art. 18 ust. 3 pkt 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej przewiduje, iż zakład udostępnia dane z dokumentacji medycznej między innymi osobie upoważnionej przez pacjenta. Nie ma więc przeszkód, aby dawcy krwi upoważnili klub honorowych dawców, którego są członkami, do pozyskiwania dotyczących ich danych osobowych z dokumentacji medycznej prowadzonej przez jednostki publicznej służby krwi. Przekazanie tych danych klubom honorowych dawców nie stanowiłoby w takim przypadku naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

Wiele pytań dotyczyło *możliwości przekazywania dokumentacji medycznej między zakładami opieki zdrowotnej*, w szczególności w sytuacjach przekształceń podmiotów udzielających usług medycznych, polegających na oddzielaniu się od placówek macierzystych nowych podmiotów. Do Generalnego Inspektora zwrócono się *z pytaniem czy dopuszczalne jest przekazywanie takiemu nowotworzonemu podmiotowi dokumentacji medycznej pacjentów macierzystej jednostki*²⁴⁷. Generalny Inspektor wskazał, że obrót komercyjny dokumentacją medyczną i przekazywanie jej, poza wypadkami określonymi w przepisach, są niedopuszczalne²⁴⁸. Swoje stanowisko Generalny Inspektor oparł m.in. na art. 18 ust. 2 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz § 53 i § 54 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. Nr 88, poz. 966).

W jednej ze skarg dotyczących *udostępnienia danych osobowych skarżącej i jej córek przez NZOZ w Markach innemu Niepublicznemu ZOZ podniesiono, że przekazanie tych danych wskazanemu w skardze podmiotowi nastąpiło bez wiedzy i zgody skarżącej, a nadto z naruszeniem przepisów o właściwym zabezpieczeniu danych osobowych w postaci ich*

²⁴⁷ GI-DP-024/1245/01

²⁴⁸ szerzej na ten temat w rozdziale „Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”.

udostępnienia osobom nieupoważnionym.²⁴⁹ Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło powyższych zarzutów. W jego toku ustalono bowiem, że dane osobowe dzieci skarżącej są przetwarzane przez wskazany w skardze NZOZ na podstawie „deklaracji wyboru zakładu opieki zdrowotnej dokonanej przez rodziców”, tj. w oparciu o przepisy prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych). Okoliczność powyższa została potwierdzona w toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w siedzibach ww. podmiotów przez upoważnionych inspektorów Biura GODO. Ponadto ustalono, iż skarżąca została poinformowana przez administratora danych, iż dokumentacja dotycząca jej dzieci została przeniesiona do innego budynku wskutek zmiany dotychczasowej siedziby NZOZ. Wobec braku oświadczenia skarżącej o rezygnacji z usług dotychczasowego świadczeniodawcy usług medycznych stwierdzono, iż w dalszym ciągu spoczywał na tym podmiocie obowiązek prowadzenia dokumentacji medycznej dzieci skarżącej. Skarżącą poinformowano, że zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej zakład opieki zdrowotnej jest obowiązany prowadzić dokumentację medyczną osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych zakładu oraz zapewnia ochronę danych zawartych w ww. dokumentacji.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor zajmował się także kwestią właściwego zabezpieczenia danych osobowych znajdujących się w zasobach świadczeniodawców usług medycznych. Przykładowo do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło pismo Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z którego treści wynikało, że *Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej pozostawił w dotychczas wynajmowanym, a znajdującym się obecnie we władaniu Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej budynku dokumentację medyczną poradni zdrowia psychicznego, która zaprzestała świadczenia usług medycznych w tym zakresie w strukturach Niepublicznego ZOZ. W związku z powyższym wielu pacjentów wskazanej poradni zwracało się do Niepublicznego ZOZ z wnioskami o wydanie im dokumentacji dotyczącej leczenia psychiatrycznego. Pomimo prośby ww. podmiotu o zabranie przedmiotowej dokumentacji, Samodzielny Publiczny ZOZ odmówił jej przejęcia, motywując to brakiem potencjału ludzkiego i środków finansowych na organizowanie w swej placówce punktu wydawania dokumentacji medycznej.*²⁵⁰ Generalny Inspektor uznał, iż w przedmiotowej sprawie administratorem danych zawartych w kartotekach psychiatrycznych jest Samodzielny Publiczny ZOZ, gdyż to on decyduje o celach i środkach przetwarzania (m.in.

²⁴⁹ GI-DS-430/167/01

²⁵⁰ GI-DS-430/130/01

przechowywania) danych i to właśnie ten podmiot jest zobowiązany do przetwarzania danych osobowych oraz ich właściwego zabezpieczenia. Wprawdzie ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.), przewiduje w art. 18 ust. 3 pkt 3 możliwość udostępnienia dokumentacji medycznej pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu bądź osobie upoważnionej przez pacjenta, lecz może to uczynić jedynie zakład świadczący usługi medyczne. W opisanym przypadku świadczeń z zakresu zdrowia psychicznego udzielał Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej i tylko on może udostępnić dokumentację medyczną z tego zakresu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podkreślił, że dane o stanie zdrowia są szczególną kategorią danych osobowych, reżim prawny ich przetwarzania jest wyjątkowy – można je przetwarzać wyłącznie w sytuacjach enumeratywnie wyliczonych w art. 27 ust 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej nie ma podstaw prawnych do ich przetwarzania i pozostawienie w jego posiadaniu przedmiotowych danych narusza przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, a w szczególności art. 36 u.o.d.o. Zatem w sytuacji, jeżeli istotnie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej pozostawił dane o stanie zdrowia swych pacjentów w budynku zajmowanym obecnie przez inny podmiot, narazi się na zarzut nienależytego zabezpieczenia danych osobowych przed udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem. W związku z powyższym, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się zarówno do Samodzielnego Publicznego ZOZ w Krakowie, jak do Starosty Powiatu Ziemskiego w Krakowie o niezwłoczne podjęcie, w trybie nadzoru, działań mających na celu usunięcie nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Przedmiotowa interwencja doprowadziła do przejęcia przez administratora danych, tj. SP ZOZ całości dokumentacji medycznej związanej z działalnością nieistniejącej obecnie w strukturach SP ZOP poradni zdrowia psychicznego. Generalnego Inspektora poinformowano, że dokumentacja niniejsza została przekazana do właściwego archiwum.²⁵¹

III. Varia

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga w sprawie udostępnienia przez Akademię Medyczną danych osobowych zmarłej żony

²⁵¹ pismo z dnia 12 czerwca 2001 r., znak: SP.03-1.0717-104/01

skarżącego zakładowi ubezpieczeń.²⁵² Skarżącemu wskazano stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 listopada 2000 r. (sygn. akt II S.A. 1860/00), w którym NSA stwierdził, że: „Z analizy tego artykułu (art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych) wynika więc, że przedmiotem ochrony są (...) osoby fizyczne, identyfikowalne, nie zaś osoby prawne, czy zmarłe”. W ocenie Generalnego Inspektora ustawa o ochronie danych osobowych nie stawia zatem żadnych przeszkód w udostępnianiu przez ZOZ-y *na żądanie towarzystw ubezpieczeniowych danych nieżyjących pacjentów z ich historii choroby*²⁵³.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrywał także skargę dotyczącą *odmowy udostępnienia skarżącemu drogą pocztową przez dyrektora pogotowia ratunkowego w Katowicach karty informacyjnej zawierającej dane o stanie zdrowia skarżącego*.²⁵⁴ Po analizie sprawy Generalny Inspektor uznał, iż wskazana w piśmie sytuacja nie mieści się w sferze jego właściwości, której zakres wyznacza art. 12 ustawy o ochronie danych osobowych. Skarżącego poinformowano, iż wszelkie skargi i uwagi dotyczące działalności pogotowia ratunkowego należy kierować do organów nadzorujących, bądź nadrzędnych nad tą jednostką.

Ministerstwo Zdrowia zwróciło się do Generalnego Inspektora, z pytaniem, *czy dopuszczalnym jest przekazanie zbioru danych o nazwie „SEKAMED”, stanowiącego ewidencję kadr z wyższym wykształceniem medycznym, w placówkach publicznej opieki zdrowotnej, samorządom zawodowym lekarzy, pielęgniarek, położnych i aptekarzy*²⁵⁵. Generalny Inspektor poinformował, że związku z powyższym stwierdzić należy, iż o ile istnieje szczególny przepis upoważniający Ministra Zdrowia do przekazania zbioru samorządom, o których mowa wyżej, działanie takie nie będzie naruszało przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

Zakłady opieki zdrowotnej zwracały się z zapytaniami prawnymi *o dopuszczalność udostępniania danych osobowych zatrudnionych w nich lekarzy z zaznaczeniem, czy składki członkowskie do izby przekazuje pracodawca, czy też osobiście lekarz, okręgowym izbom lekarskim w związku z przygotowaniem do wyborów delegatów na okręgowe zjazdy*²⁵⁶. W odpowiedzi Generalny Inspektor udzielił wyjaśnienia, że nie narusza to ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o izbach lekarskich, najwyższą władzą

²⁵² GI-DS-430/458/01, GI-DP-024/1206/01

²⁵³ GI-DP-024/1209/01, GI-DP-024/292/01

²⁵⁴ GI-DS-430/52/01

²⁵⁵ GI-DP-024/1206/01

²⁵⁶ GI-DP-024/687/01, GI-DP-024/278/01

okręgowej izby lekarskiej jest okręgowy zjazd lekarzy. W zjeździe uczestniczą członkowie okręgowych izb lekarskich poprzez swoich delegatów, a także z głosem doradczym – nie będący delegatami członkowie ustępujących organów okrękowej izby lekarskiej. Delegatów wybiera się na zebraniach zwołanych w poszczególnych rejonach, obejmujących część obszaru działania izby (art. 21 ust. 1 zd. 1 ustawy o izbach lekarskich). Wobec powyższego działania podejmowane przez izby lekarskie, w związku z rejonowymi zebraniem wyborczymi są działaniami podejmowanymi dla dobra publicznego.

E. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W ZWIĄZKU Z ZATRUDNIENIEM

W omawianym okresie sprawozdawczym – analogicznie jak w latach poprzednich - do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło wiele skarg i zapytań prawnych dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z zatrudnieniem (ok.115 spraw).

Najliczniejsze sprawy w tej dziedzinie dotyczyły legalności udostępnienia z akt osobowych określonych informacji oraz zbyt szerokiego zakresu danych zbieranych w związku z zatrudnieniem, w tym określenia danych, których przetwarzanie przez pracodawcę jest niedopuszczalne ze względu na brak podstaw prawnych. Ponadto w działalności Generalnego Inspektora nadal pojawiały się sprawy dotyczące wykorzystywania danych zawartych w aktach osobowych w celach nie związanych z zatrudnieniem, np. związanych z prowadzoną przez pracodawcę działalnością gospodarczą oraz kompetencji niektórych podmiotów przeprowadzających kontrolę u administratorów danych (pracodawców).

Przetwarzanie danych osobowych pracowników odbywa się na podstawie Kodeksu pracy oraz wydanego na jego podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracowników (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). Powołane rozporządzenie wylicza zakres danych, który może być żądany przez pracodawców. Jednakże podstawę prawną przetwarzania innych danych stanowić mogą również przepisy szczególne.

Natomiast przetwarzanie danych osobowych w związku ze stosunkiem służby odbywa się na podstawie przepisów szczegółowo regulujących określony rodzaj służby. Przykładowo można wskazać przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 z późn. zm.), czy też przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 z późn. zm.).

Pierwszą grupę spraw stanowią sprawy dotyczące zakresu danych przetwarzanych w związku z zatrudnieniem.

W odpowiedzi na zadawane przez pracowników zapytania w przedmiocie zakresu danych, do jakich przetwarzania uprawniony jest pracodawca – administrator danych, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazywał przepisy ww. aktów prawa, a w szczególności § 1 ust. 1 i 2 powołanego rozporządzenia, wyznaczającego zakres danych, których pracodawca może żądać od osoby ubiegającej się o zatrudnienie.

Osoba ubiegająca się o zatrudnienie może dodatkowo przedłożyć dokumenty potwierdzające umiejętności i osiągnięcia zawodowe, świadectwa pracy z poprzednich miejsc pracy oraz dokumenty stanowiące podstawę do korzystania ze szczególnych uprawnień w zakresie stosunku pracy”. Szczegółowy zakres danych osobowych pracownika i członków jego rodziny, jakie pracodawca może przetwarzać w związku z jego zatrudnieniem, określony został w kwestionariuszu osobowym, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do powołanego rozporządzenia. Przetwarzanie danych osobowych pracownika i członków jego rodziny w zakresie szerszym, niż wynikający z cytowanych przepisów i w celu innym, niż związany z zatrudnieniem, może odbywać się wyłącznie za zgodą osób, których dane dotyczą²⁵⁷.

I tak w wyniku skargi na niezgodne z ustawą przechowywanie przez Dom Pomocy Społecznej w aktach osobowych jednego z byłych pracowników kserokopii zaświadczenia o jego stanie zdrowia, stanowiącego załącznik do wniosku w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego, zawierającego informacje o stanie zdrowia psychicznego²⁵⁸, Generalny Inspektor wszczął postępowanie administracyjne i wobec stwierdzonej w jego toku braku podstawy prawnej przetwarzania przedmiotowych danych Generalny Inspektor nakazał usunięcie kwestionowanych danych z akt osobowych skarżącego²⁵⁹.

Generalny Inspektor stwierdził, iż dane o stanie zdrowia należą do kategorii danych szczególnie chronionych, tym samym ich przetwarzanie podlega szczególnym rygorom przewidzianym w art. 27 ust. 2 ustawy. Przyjęcie przez ustawodawcę takiego rozwiązania przesądza o zakazie rozszerzającej wykładni przesłanek legalności przetwarzania przedmiotowych danych, przewidzianych w powołanym przepisie

W konsekwencji, aby legalnie przetwarzać dane o stanie zdrowia pracownika pracodawca musi legitymować się spełnieniem co najmniej jednego z warunków wymienionych w art. 27 ust. 2 ustawy. W ocenie Generalnego Inspektora żadna z

²⁵⁷ GI-DP-024/421/01

²⁵⁸ GI-DS-430/314/01

²⁵⁹ GI-DEC-DS-99/01/738,739

powyższych przesłanek nie została spełniona przez Dom Pomocy Społecznej. W szczególności nie stanowi takiej przesłanki rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 65, poz. 742). Zgodnie z § 6 powołanego rozporządzenia wniosek w sprawie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego składany jest na druku ZUS Np - 7, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia. Wniosek w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego w części II powinien być wypełniony przez płatnika składek. Część ta zawiera jedynie informacje o tym, od kiedy pracownik jest niezdolny do pracy oraz o okresie otrzymywania wynagrodzenia i otrzymywania zasiłku chorobowego w okresie niezdolności do pracy. Ponadto wskazuje datę zakończenia okresu zasiłkowego. Przedmiotowy wniosek z kompletną dokumentacją należy złożyć w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwym dla płatnika składek co najmniej na 4 tygodnie przed zakończeniem pełnego okresu zasiłkowego. Załącznikiem do wniosku jest zaświadczenie o stanie zdrowia wypełnione przez lekarza leczącego oraz wywiad zawodowy z miejsca pracy.

Nie upoważnia pracodawcy do przetwarzania przedmiotowych danych również rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. W szczególności w niniejszej sprawie nie ma zastosowania § 7 powołanego rozporządzenia, w myśl którego pracodawca prowadzi dokumentację dotyczącą podejrzeń o choroby zawodowe, chorób zawodowych, wypadków przy pracy oraz wypadków w drodze do pracy i z pracy, a także świadczeń związanych z tymi chorobami i wypadkami.

W przedstawionym stanie prawnym pracodawca może przetwarzać przedmiotowe dane jedynie wtedy, gdy pracownik wyrazi na to zgodę na piśmie. Generalny Inspektor podkreślił również, iż dane zawarte w przedmiotowym zaświadczeniu są zbędne pracodawcy w związku z zatrudnieniem, natomiast są one niezbędne do przyznania świadczenia rehabilitacyjnego, przy czym należy to do wyłącznej kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W powyższym zakresie pracodawca nie ma żadnych uprawnień. Pracodawca może co najwyżej pośredniczyć w przekazywaniu przedmiotowego wniosku wraz z załącznikami do właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli jest to zgodne z wolą pracownika. Natomiast pracodawca otrzymuje jedynie informacje o przyznaniu powyższego świadczenia oraz ewentualnie przetwarza dane pracownika w związku z wypłatą świadczenia, przy czym powyższe informacje mają charakter finansowo –

księgowy, a zatem pracodawca nie jest upoważniony do przetwarzania szczegółowych danych o stanie zdrowia pracownika.

Kwestia zakresu danych do jakich przetwarzania został upoważniony pracodawca została poruszona także w sprawie przechowywania przez Komendanta Powiatowego w aktach osobowych policjanta danych osobowych jego członków rodziny w tym danych o ich karalności oraz informacji nadesłanych przed kilkunastu laty przez jedną z Komend Milicji Obywatelskiej o wszczęciu postępowania przygotowawczego wobec jednego z braci policjanta²⁶⁰. W toku postępowania wyjaśniającego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie znalazł podstaw prawnych do przetwarzania przedmiotowych danych i nakazał ich usunięcie z akt osobowych policjanta²⁶¹. W myśl art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym można prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy. Informacje tego rodzaju są więc szczególnie chronioną kategorią danych osobowych, reżim prawny ich przetwarzania jest wyjątkowy – można je przetwarzać wyłącznie w oparciu o przepisy ustawowe²⁶².

Generalny Inspektor wskazał, że zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o Policji, służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, nie karany, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować. W świetle zaś § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do służby w Policji, w tym do służby w oddziałach prewencji Policji osób, które nie posiadają wykształcenia średniego (Dz. U. Nr 50, poz. 515), osoba ubiegająca się o przyjęcie przedkłada następujące dokumenty: wypełniony kwestionariusz osobowy oraz trzy fotografie, świadectwa pracy (służby) z poprzednich miejsc pracy (służby), dokumenty potwierdzające posiadane wykształcenie, dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe, inne dokumenty, jeżeli obowiązek ich przedłożenia wynika z odrębnych przepisów. W myśl natomiast § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, jednym z etapów postępowania kwalifikacyjnego jest potwierdzenie danych osobowych osoby

²⁶⁰ GI-DS-430/74/01

²⁶¹ GI-DEC-DS-51/01/444,445

²⁶² Po nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych odbywa się na zasadach określonych w art. 27 ustawy.

ubiegającej się o przyjęcie, jej małżonka oraz konkubenta (konkubiny) lub osoby o takim charakterze pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą ubiegającą się o przyjęcie, a także ich rodziców, rodzeństwa i dzieci. W pkt 12 wymieniony w cytowanym przepisie kwestionariusz przewiduje zbieranie następujących danych o ww. osobach: stopień pokrewieństwa, imię i nazwisko (u kobiet nazwisko rodowe), imiona rodziców (i nazwisko rodowe matki), miejsce urodzenia i numer PESEL, miejsce pracy i stanowisko, a także miejsce zameldowania i adres zamieszkania.

W świetle powyższego Generalny Inspektor stwierdził, że powołane rozporządzenie nie upoważnia Komendanta Powiatowego do przetwarzania kwestionowanych danych, bowiem przewidziany w nim zakres danych o członkach rodziny osoby kandydującej do pracy w Policji, które mogą być przez tę instytucję zbierane ich nie obejmuje²⁶³.

Generalny Inspektor również podkreślił, iż Komendanta Powiatowego Policji nie upoważniają do przetwarzania przedmiotowych danych w aktach osobowych policjanta przepisy ustawy o ochronie informacji niejawnych, pomimo związku między postępowaniem kwalifikacyjnym z postępowaniem sprawdzającym prowadzonym na podstawie przepisów ustawy o ochronie informacji niejawnych. Jednakże, jak podkreślił GIODO, postępowanie kwalifikacyjne nie jest tożsame z postępowaniem sprawdzającym. Należy bowiem zauważyć, że zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy o ochronie informacji niejawnych, akta zakończonych postępowań sprawdzających, prowadzonych w odniesieniu do osób ubiegających się o stanowisko lub zlecenie pracy, z którymi łączy się dostęp do informacji niejawnych stanowiących tajemnicę służbową, są przechowywane przez pełnomocnika ochrony. Akta osobowe policjantów i akta postępowań sprawdzających prowadzi się odrębnie. Nie zmienia powyższego stanu fakt, iż zgodnie z art. 30 ustawy o ochronie informacji niejawnych Policja przeprowadza samodzielnie postępowanie sprawdzające wobec osób ubiegających się o przyjęcie do służby lub pracy w tych organach, stosując odpowiednio przepisy ustawy. Przepis stosuje się także w stosunku do osób pełniących służbę lub zatrudnionych w tych organach i służbach. Podkreślić zatem należy, że przetwarzanie danych osobowych w związku z postępowaniem sprawdzającym odbywa się na podstawie innych przepisów prawnych, zaś akta postępowań sprawdzających przechowywane są odrębnie i to nie przez służby kadrowe, lecz przez pełnomocnika ochrony. Ponadto akta postępowań sprawdzających

²⁶³ W związku ze złożeniem przez Komendanta Powiatowego skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego sprawa będzie rozpatrywana przez sąd administracyjny. Naczelny Sąd Administracyjny – przychylając się do stanowiska w analizowanej sprawie – wydał w niniejszej sprawie postanowienie o oddaleniu wniosku Komendanta Powiatowego.

są udostępniane do wglądu wyłącznie podmiotom enumeratywnie wymienionym w art. 42 ust. 3 ustawy o ochronie informacji niejawnych. Mając na uwadze powyższe odrębności GODO podkreślił, że legalność przetwarzania określonych danych osobowych w aktach postępowania sprawdzającego nie implikuje legalności przetwarzania tych danych w aktach osobowych policjanta.

Natomiast odmienne rozstrzygnięcie zapadło w sprawie *dotyczącej przetwarzania danych o stanie zdrowia funkcjonariusza służby więziennej, uzyskanych przez Zakład Karny od Stacji Ratownictwa Medycznego w związku z toczącym się postępowaniem dyscyplinarnym*. W omawianej sprawie w celu wyjaśnienia, czy skarżący stawiał się w Zakładzie Karnym w stanie wskazującym na spożycie alkoholu wszczęte zostało przez Dyrektora Zakładu Karnego postępowanie dyscyplinarne. Jednym z działań prowadzącego postępowanie było uzyskanie kserokopii zlecenia wyjazdu wezwanej przez Skarżącego karetki pogotowia ratunkowego do Zakładu Karnego, zawierającej dane o jego stanie zdrowia. Przedmiotowa kserokopia zaś została włączona do akt postępowania dyscyplinarnego. W trakcie toczącego się postępowania dyscyplinarnego skarżący zwrócił się o nakazanie usunięcia z akt tego postępowania powołanego dokumentu, jednakże Generalny Inspektor odmówił uwzględnienia wniosku. GODO podkreślił, że prawo do prywatności, a zwłaszcza prawo do ochrony danych osobowych nie ma charakteru bezwzględnego. Równocześnie wskazano, iż stosunek służby w Służbie Więziennej cechuje się szczególnym charakterem, co wynika z przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 z późn. zm.), a w szczególności art. 24 ust. 1 i art. 125 ust. 2 tej ustawy. Należy również wskazać, iż na podstawie art. 125 ust. 3 pkt 7 ustawy o Służbie Więziennej naruszeniem dyscypliny służbowej jest w szczególności wprowadzenie się w stan ograniczający zdolność wykonywania zadania służbowego lub uniemożliwiający jego wykonanie. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone jest zgodnie z przepisami wydanego na podstawie delegacji przewidzianej w art. 133 ustawy o Służbie Więziennej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 listopada 1996 r. w sprawie regulaminu dyscyplinarnego funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz. U. Nr 135, poz. 634). Zgodnie zaś z § 13 ust. 1 powołanego rozporządzenia prowadzący postępowanie dyscyplinarne zbiera dowody i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy, a w szczególności: przesłuchuje obwinionego, świadków i pokrzywdzonych, zleca lub występuje do przełożonego z wnioskiem o zlecenie przeprowadzenia odpowiednich badań i ekspertyz oraz zasięga niezbędnych opinii. W świetle powyższego Generalny Inspektor uznał, że przepisy art. 125 ust. 2 oraz art. 125 ust. 3 pkt 7 ustawy o Służbie Więziennej w związku z § 13 ust. 1

rozporządzenia w sprawie regulaminu dyscyplinarnego funkcjonariuszy Służby Więziennej upoważniają do przetwarzania kwestionowanych przez Skarżącego danych osobowych w ramach postępowania dyscyplinarnego, jak również zachowane zostały pełne gwarancje ochrony przedmiotowych danych.

Odnośnie *legalności żądania przez pracodawców danych o karalności osób ubiegających się o zatrudnienie* Generalny Inspektor podkreślał, że iż o ile pracodawca nie legitymuje się ustawową podstawą przetwarzania danych o karalności, nie może wymagać od kandydata na pracownika podania tego rodzaju informacji²⁶⁴. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z przepisem art. 6 pkt 10 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580 z późn. zm.), prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane zostały zgromadzone w Rejestrze przysługuje pracodawcom w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia pracownika, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg niekaralności, korzystania z pełni praw publicznych, a także ustalenia uprawnienia do korzystania z określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej. Generalny Inspektor wskazywał dla przykładu, iż wymóg taki przewidziany jest między innymi przepisami ustawy o Policji. Wymóg niekaralności postawiony jest bowiem w stosunku do osób starających się o przyjęcie do służby w Policji. Stwierdzono więc, iż przetwarzanie tego rodzaju danych w tym przypadku jest w pełni uzasadnione i nie narusza przepisów ustawy²⁶⁵. Podstawę ustawową przetwarzania tego rodzaju danych, bez zgody pracownika, przez pracodawcę stanowi również w przypadku pracowników samorządowych przepis art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 21, poz. 124 z późn. zm.)²⁶⁶.

Generalny Inspektor wyjaśniał, iż *podanie przez osobę ubiegającą się o zatrudnienie informacji, o których mowa w załączonej do pisma ankiecie personalnej (tj. np. informacji o wysokości wynagrodzenia w ostatnim miejscu pracy, o miejscu pracy małżonka, o wysokości zarobków małżonka)*, nie jest obligatoryjne. Wskazano na konieczność dopełnienia przez administratora danych obowiązków wynikających z art. 24 ust. 1 i 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁶⁴ W obowiązującym stanie prawnym przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym dopuszczalne jest na podstawie jednej z przesłanek określonych w art. 27 ust.2 ustawy, o czym była już mowa wcześniej.

²⁶⁵ GI-DP-024/1435/01

²⁶⁶ GI-DP-024/1421/01

Generalny Inspektor wskazał ponadto, iż wobec faktu nie poinformowania przez pracodawcę o celu gromadzenia kwestionowanych danych osobowych, osoba ubiegająca się o pracę ma prawo zwrócić się do niego o udzielenie informacji w tym zakresie, pod warunkiem, że dane te zawarte są w zbiorze danych, którego pracodawca jest administratorem.

*Generalnego Inspektora pytano także, czy pracodawca powinien uzyskiwać zgodę pracownika na przetwarzanie jego danych osobowych w związku z zatrudnieniem oraz, czy zgodne z prawem jest żądanie od pracownika, w związku z przyznawaniem świadczeń socjalnych, dokładnych danych o wysokości i źródle wynagrodzeń członków jego rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.*²⁶⁷

W odpowiedzi jednoznacznie wskazano, iż w związku z tym, że pracodawca przetwarza dane osobowe pracowników na podstawie przepisów prawa, nie jest w tym przypadku wymagana ich zgoda na przetwarzanie danych. Generalny Inspektor poinformował, iż dla zgodności z prawem działań administratora wystarcza spełnienie jednej z przesłanek legalności, o których mowa w przepisie art. 23 ust. 1 ustawy. Podkreślono, iż w sytuacji, gdy przyznanie świadczenia socjalnego uzależnione jest, zgodnie z postanowieniami regulaminu, od posiadania przez pracodawcę wskazanych wyżej informacji, nie narusza to przepisów ustawy. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.), przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Stosownie do ust. 2 niniejszego artykułu zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowych Funduszu ustala, z uwzględnieniem ust. 1, pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi. Jeżeli w sprawie regulaminu organizacje związkowe nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, regulamin wprowadza pracodawca. Pracodawca, którego pracownicy nie są zrzeszeni w związku zawodowym, regulamin uzgadnia odpowiednio z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Zgodnie z art. 10 powołanej ustawy środkami Funduszu administruje pracodawca. Wskazano jednocześnie, iż administrator danych obowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania przepisów ustawy. Dla przykładu wskazano, że jednym z obowiązków administratora, zgodnie z przepisem art. 36 ustawy, jest zastosowanie środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę

²⁶⁷ GI-DP-024/777/01

przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności zabezpieczenie danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranie przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem (art. 36 ustawy)²⁶⁸.

Do Generalnego Inspektora skierowano również pytanie dotyczące prawa wglądu (w obecności pracownika księgowości) przez byłego pracownika w listy płac w celu uzyskania informacji o wysokości otrzymywanych przez niego wynagrodzeń²⁶⁹. W odpowiedzi stwierdzono, iż przy zachowaniu przez administratora danych (pracodawcę) wszelkich możliwych środków ostrożności (zanonimizowanie danych innych osób, utajnienie danych innych osób), mógł on udostępnić²⁷⁰ do wglądu byłemu pracownikowi listę płac w celu uzyskania informacji o wysokości jego wynagrodzeń.

Generalny Inspektor wskazał, iż zgodnie z § 8 pkt 2 powołanego rozporządzenia, pracodawca zakłada i prowadzi odrębnie dla każdego pracownika: imienną kartę (listę) wypłacanego wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą. Mając na uwadze treść pisma pytającego wyjaśniono jednocześnie, iż lista płac jest czymś innym, niż imienna karta wypłacanego wynagrodzenia. Lista płac jest bowiem raportem zbiorczym dotyczącym wynagrodzeń wszystkich pracowników, a karta imienna dotyczy wynagrodzeń poszczególnych pracowników. Niezależnie od powyższego wskazano jednocześnie, iż pracodawca powinien był umożliwić zainteresowanemu wgląd w imienną kartę wypłacanego wynagrodzenia.

Odrębną grupę spraw rozpatrywanych przez GODO stanowiły sprawy dotyczące *udostępniania przez pracodawców danych osobowych pracowników osobom nieupoważnionym.*

W jednej ze skarg podniesiono, iż w gazecie firmowej *Polar S.A. opublikowano dane osobowe byłego pracownika.*²⁷¹ Przeprowadzone postępowanie administracyjne wykazało, że w artykule zatytułowanym „Kapitał Początkowy – Twoja Emerytura” zamieszczony został formularz używanego przez ZUS wniosku o ustalenie kapitału

²⁶⁸ Zgodnie z art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100. poz. 1087) w art. 36 po wyrazach "zabranie przez osobę nieuprawnioną," dodaje się wyrazy "przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą".

²⁶⁹ GI-DP-024/287/01

²⁷⁰ Udostępnianie (ujawnienie) danych osobowych jest jedną z form przetwarzania danych, zgodnie z art. 7 pkt 2 u.o.d.o.

²⁷¹ GI DS-430/482/01

początkowego zawierający dane osobowe skarżącego w zakresie: imion, nazwiska, daty urodzenia, obywatelstwa, numeru NIP, numeru PESEL, adresu zamieszkania oraz imion matki i ojca. Stwierdzając naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor wydał decyzję nakazującą przywrócenie stanu zgodnego z prawem²⁷².

Generalny Inspektor wskazał, że pracodawca ma prawo do przetwarzania danych osobowych pracownika w celu realizacji stosunku pracy, zaś po ustaniu zatrudnienia przetwarzanie danych osobowych po może się odbywać jedynie na podstawie wyraźnego upoważnienia wynikającego z przepisów prawa i w celach w nich określonych. Przykładem mogą być w tym względzie np. przepisy Kodeksu pracy upoważniające do przechowywania określonych dokumentów przez okres 3 lat, ze względu na termin przedawnienia roszczeń wynikających ze stosunku pracy. Generalny Inspektor wskazał, że działanie Spółki nie miało podstawy prawnej, tj. nie została spełniona żadna z przesłanek legalności przetwarzania danych określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Jednocześnie dane te wykorzystano w innym celu niż zostały zebrane, co spowodowało że Spółka uchybiła zasadzie celowości przetwarzania danych, wyrażonej w przepisie art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy. Zgodnie z tym przepisem, zebrane dane osobowe nie mogą być przetwarzane niezgodnie z celem, dla którego zostały zebrane.

Generalny Inspektor podkreślił również, iż wykorzystując dane osobowe skarżącego w przedmiotowej publikacji, Spółka uchybiła spoczywającemu na administratorze danych obowiązkowi zabezpieczenia danych, o którym mowa w art. 36 ustawy. Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające doprowadziło do ustalenia, że Spółka udostępniła dane osobom nieupoważnionym, albowiem dane osobowe skarżącego zostały bowiem rozpowszechnione wśród pracowników Spółki, zatrudnionych zarówno w siedzibie Spółki, jak i w punktach serwisowych Spółki mieszczących się w całym kraju, przy czym publikacja ukazała się w nakładzie dwóch tysięcy egzemplarzy. W związku z wypełnieniem w opisywanej sprawie przesłanek przestępstwa określonego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor skierował do Prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa²⁷³.

Do Generalnego Inspektora Ochrony danych Osobowych wpłynęła skarga *dotycząca przetwarzania danych przez byłego pracodawcę – Bank - niezgodnie z celem dla którego dane zostały zebrane. W ocenie skarżącego bank, którego był byłym pracownikiem, dysponował podanym przez niego adresem korespondencyjnym jedynie w związku z zawartą umową rachunku bankowego, lecz powyższe dane zostały wykorzystane do wysłania do skarżącego korespondencji dotyczącej uprzedniego zatrudnienia.* Postępowanie wyjaśniające

²⁷² GI-DEC-DS-180/01

²⁷³ GI-DS-482/01/1785

nie potwierdziło przedstawionych zarzutów. Skarżący bowiem podał w momencie wypełniania kwestionariusza osobowego przedmiotowy adres jako adres do korespondencji. Generalny Inspektor wskazał, że podstawę prawną przetwarzania przedmiotowych danych stanowi art. 94 pkt 9a Kodeksu pracy oraz przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. Na podstawie przywołanego przepisu pracodawca jest obowiązany w szczególności prowadzić dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników. Wobec spełnienia w tym wypadku przez administratora danych przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, zgoda osoby, której dane dotyczą jest zbędna.

W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały ponadto liczne skargi²⁷⁴, z których wynikało, iż *dyrektorzy szkół obligowani byli do przekazywania organom gmin pełnych akt osobowych pracowników zatrudnionych w szkołach*. Generalny Inspektor często podkreślał, iż zobowiązanie dyrektorów szkół do udostępnienia całości akt osobowych pracowników szkół burmistrzom gmin jest działaniem sprzecznym z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, a w szczególności z art. 23 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Jako podstawę udostępnienia przedmiotowych danych, w celu np. zatwierdzenia aktu nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela oraz sprawdzenia prawidłowości ustalenia wynagrodzenia, gminy wskazują art. 34a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.). Zgodnie z art. 34a ust. 1 ustawy o systemie oświaty organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. W myśl art. 34a ust. 2 nadzorowi podlega w szczególności: prawidłowość dysponowania przyznanymi szkole środkami budżetowymi oraz gospodarowania mieniem, przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów, przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.

Do wykonywania tego nadzoru stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące nadzoru pedagogicznego, tj. art. 33 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust. 4-6 ustawy o systemie oświaty. Należy jednak stanowczo podkreślić, że żaden z tych przepisów nie daje organowi prowadzącemu szkołę podstaw do przejmowania kompetencji dyrektora szkoły, będącego pracodawcą

²⁷⁴ GI-DS-430/75/01

zatrudnionych w szkole osób. Organ prowadzący szkołę jest uprawniony wyłącznie do sprawowania nadzoru, do którego wykonywania niezbędne jest zapewnienie wglądu do niektórych dokumentów znajdujących się w dokumentacji kadrowej, jednakże tylko w zakresie niezbędnym do wykonywania tego nadzoru. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazywał, iż praktyka polegająca na przetwarzaniu wszystkich danych zawartych w aktach osobowych pracowników szkół (wśród których znajdują się często dane szczególnie chronione wskazuje na nadinterpretację przepisów ustawy o systemie oświaty.

W związku z licznymi sygnałami dotyczącymi udostępniania organom gmin przez dyrektorów szkół pełnej dokumentacji kadrowej pracowników szkół Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Ministra Edukacji Narodowej o podjęcie stosownych działań mających na celu eliminację wskazanej praktyki, jako niezgodnej z ustawą o systemie oświaty.²⁷⁵

W jednej ze spraw poinformowano Generalnego Inspektora, iż *wójt w trakcie posiedzenia Rady Gminy ujawnił dane osobowe pracowników Ośrodka Doradztwa Rolniczego*.²⁷⁶ Powyższy zarzut nie został potwierdzony, gdyż w toku postępowania wyjaśniającego ustalono, iż Kierownik Ośrodka Doradztwa Rolniczego skierował do wójta pismo, w którym przedstawił ogólne wydatki rzeczowe związane z działalnością merytoryczną pracowników na terenie gminy. Jednym z punktów obrad na sesji Rady Gminy były sprawy dotyczące utrzymania i zakresu działania służby doradczej. W jej ramach Wójt przedstawił sytuację finansową ośrodka i odczytał pismo Kierownika Ośrodka dotyczące kosztów utrzymania służby doradczej bez powoływania się na jakiegokolwiek dane osobowe pracowników.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrywał także kwestię *legalności udostępnienia informacji o wysokości wynagrodzeń osób będących członkami zarządu gminy*. Generalny Inspektor wskazywał, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie jest przeszkodą do upubliczniania informacji o zarobkach członków zarządów organów samorządu terytorialnego²⁷⁷.

Zgodnie z art. 2 ustawy Kodeks pracy, pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Natomiast ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106 poz. 679 z późn. zm.)

²⁷⁵ szerz. na ten temat w części IV - Wystąpienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

²⁷⁶ GI-DS-430/111/01

²⁷⁷ GI-DP-024/299/01

stosuje się także w stosunku do członków zarządów gmin, skarbników (głównych księgowych budżetu) i sekretarzy gmin oraz innych osób wydających decyzje administracyjne z upoważnienia wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) - art. 2 pkt 6 - stąd też można wnioskować, iż wymienione osoby zostają uznane za osoby „życia publicznego”. Zgodnie z przepisem art. 61 Konstytucji RP „obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa”. Elementem „życia publicznego”, którego dotyczy cytowana zasada konstytucyjna, jest działalność samorządu terytorialnego. Zarobki osób pełniących funkcje publiczne należy zatem uznać za jawne.

Tożsame stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 6 maja 1997r. (sygn. akt II SA/Wr 929/96 - ONSA 1998/2/54). Wyrok ten stanowi między innymi: „Wysokość wynagrodzenia członków zarządu gminy (wójta, burmistrza i ich zastępców) nie należy wyłącznie do sfery prywatności osób piastujących te stanowiska, gdyż wiąże się z ich funkcją publiczną.

Na zasadzie art. 4 ust. 2 w związku z art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.) organ gminy nie może odmówić redaktorom prasowym udzielenia informacji o wysokości wynagrodzenia za pracę osób piastujących te stanowiska.”. Analogiczne stanowisko zajmuje doktryna: „Osoby pełniące wysokie funkcje w samorządzie - takie jak: przewodniczący zarządu, jego zastępcy, członkowie zarządu, skarbnik, sekretarz - nie mogą odmówić udzielenia informacji dotyczących swoich wynagrodzeń otrzymywanych na podstawie stosunku pracy w urzędzie gminy, powołując się na ochronę dóbr osobistych. Wynika to z faktu, iż informacje o wysokości wynagrodzeń wskazanych osób należą do sfery powszechnej dostępności, ponieważ są instytucjonalnie i funkcjonalnie związane z pełnionymi przez nie funkcjami. Związek ten stanowi wystarczającą podstawę rozszerzenia sfery powszechnej dostępności do wskazanych informacji.”²⁷⁸ Generalny Inspektor stwierdził wobec powyższego, iż w przypadku upubliczniania zarobków osób pełniących funkcje publiczne nie następuje naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁷⁸ Agnieszka Piskorz-Ryń - artykuł w Samorządzie Terytorialnym Nr 1997/12/61.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor spotykał się także z pytaniami, czy *społeczny inspektor pracy ma prawo w trakcie kontroli przeprowadzanej w zakładzie pracy przeglądać akta osobowe pracowników, w celu ustalenia, czy pracownik posiada odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje, staż pracy oraz, czy pobiera wynagrodzenie zgodne z obowiązującym Taryfikatorem kwalifikacyjnym, a także, czy nie narusza to dóbr osobistych pracownika*²⁷⁹.

Według Generalnego Inspektora nie ulega wątpliwości, że społeczny inspektor pracy winien dysponować środkami pozwalającymi na sprawne i efektywne prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy. Obowiązujące przepisy nie rozstrzygają jednak w sposób jednoznaczny kwestii, czy w ramach prowadzonej kontroli społeczny inspektor pracy może mieć wgląd do dokumentacji prowadzonej przez pracodawcę w związku z zatrudnieniem pracownika. Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Generalny Inspektor wskazał, iż udostępnienie (jedna z form przetwarzania) przez pracodawcę informacji z prowadzonych przez niego zbiorów może nastąpić jedynie w przypadku, gdy ujawnienie tych informacji innym podmiotom, organom lub instytucjom przewidziane jest przepisami ustaw szczególnych. Sposób oraz zakres prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy określony został w powoływanym już wyżej rozporządzeniu w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika.

Generalny Inspektor podkreślił, iż problem legalności wglądu w akta pracownicze wynika głównie z nieprecyzyjnego określenia w ustawie z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163, z późn. zm.) kompetencji kontrolnych społecznego inspektora pracy w stosunku do pracodawcy. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 2 tej ustawy, społeczny inspektor pracy ma prawo żądać od kierownika zakładu pracy oraz oddziału (wydziału) i od pracowników informacji oraz okazania dokumentów w sprawach wchodzących w zakres jego działania. Zakres działania społecznego inspektora pracy wyznacza art. 4 tej ustawy, którego pkt. 2 przewiduje, iż społeczni inspektorzy pracy mają prawo kontrolować przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym postanowień układów zbiorowych pracy i regulaminów pracy, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony pracy kobiet, młodocianych i osób niepełnosprawnych, urlopów i czasu pracy, świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Generalny inspektor

²⁷⁹ GI-DP-024/337/01

zaznaczył, iż powyższy przepis w sposób ogólny określa uprawnienia społecznego inspektora pracy, pozostawiając otwartym katalog, w jakim kontrola przestrzegania przepisów prawa pracy może być dokonana. Taki zapis prowadzić może do konfliktu pomiędzy pracodawcą a społecznym inspektorem pracy podejmującym kontrolę w zakresie nie wyszczególnionym w cytowanym przepisie ustawy o społecznej inspekcji pracy. Wskazywano także, iż niektóre informacje zawarte w tej dokumentacji pozostają pod szczególną ochroną przepisów o ochronie danych osobowych. Wśród danych znajdujących się w tej dokumentacji znajdują się bowiem informacje wymienione w art. 27 ust. 1 ustawy, np. dane o stanie zdrowia zgromadzone w związku z wykonaniem badań okresowych lub kontrolnych, podejrzeniem o choroby zawodowe, itp., lub dane o karalności podlegające szczególnej ochronie art. 28 ust. 1 ustawy²⁸⁰. Niektóre informacje objęte są ochroną także z mocy innych, niż ustawa o ochronie danych osobowych, przepisów prawa. Takiej ochronie podlega np. informacja o wynagrodzeniu pracownika. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem, informacja ta stanowi jego dobro osobiste i podlega ochronie na podstawie przepisów art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego²⁸¹. Bez szczególnego przepisu upoważniającego do dostępu do informacji zgromadzonych w aktach ich udostępnienie byłoby więc niedopuszczalne. W odpowiedzi wskazano również, iż Generalny Inspektor nie jest organem uprawnionym do wykładni innych przepisów, niż odnoszących się bezpośrednio do kwestii ochrony danych. Wskazano jednak na ogólną zasadę, że o ile przepisy szczególnych ustaw przewidują uprawnienie do przetwarzania danych (np. do ich udostępniania czy pozyskiwania) to takie uprawnienie w niczym nie koliduje z ustawą o ochronie danych osobowych. Co więcej - jest z nią wyraźnie skorelowane. Art. 23 ust. 1 pkt 2 tej ustawy stanowi bowiem, że przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy zezwala na to przepis prawa.

Z jednego z pism przesłanych w omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora wynikało, iż *Państwowa Inspekcja Pracy zwróciła się do pracodawcy o dostarczenie do siedziby jej jednostki potwierdzonych za zgodność z oryginałem kserokopii umów cywilnoprawnych zawartych z określonymi z imienia i nazwiska osobami*. Pracodawca mając wątpliwości co do legalności udostępnienia danych osobowych zwrócił się do Generalnego Inspektora o interpretację przepisów w tym zakresie.

W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazał, iż o ile żądanie dostarczenia kopii przedmiotowych dokumentów związane jest z kontrolą prowadzoną przez Państwową

²⁸⁰ Od dnia 3 października 2001 r. kwestie dotyczące przetwarzania danych o karalności reguluje przepis art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie danych osobowych, o czym była już mowa w niniejszym rozdziale.

²⁸¹ Szerzej na ten temat w dalszej części rozdziału.

Inspekcję Pracy w przedsiębiorstwie, znajduje ono umocowanie w obowiązujących przepisach prawa i nie stanowi naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych²⁸². Wskazano, iż przetwarzanie danych dopuszczalne jest wówczas, gdy zezwalają na to przepisy prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy). Organizację i zadania Państwowej Inspekcji Pracy oraz zakres działania jej organów określają przepisy ustawy z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 1985 r. Nr 54, poz. 276, z późn. zm.) oraz przepisy wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych, a także postanowienia ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych – Konwencji nr 81 przyjętej w Genewie dnia 11 lipca 1947 r. dotyczącej inspekcji pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. z 1997 r. Nr 72, poz. 450) oraz Konwencji nr 129 przyjętej w Genewie dnia 25 czerwca 1969 r. dotyczącej inspekcji pracy w rolnictwie (Dz. U. z 1997 Nr 72, poz. 452). Przepis art. 20 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy stanowi, iż „inspektorzy pracy sprawują nadzór i kontrolę przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez zakłady pracy na terenie objętym zakresem właściwości okręgowego inspektora pracy. Inspektor pracy ma prawo przeprowadzania kontroli zakładów pracy oraz wszystkich pomieszczeń i urządzeń wchodzących w skład kontrolowanych zakładów pracy; w toku wykonywania czynności kontrolnych inspektor pracy współdziała z organami samorządu załogi oraz ogniwami związków zawodowych w kontrolowanym zakładzie pracy. Inspektor pracy ma prawo żądania od kierownika zakładu pracy oraz od wszystkich osób, które zakład zatrudnia lub zatrudniał, pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą oraz wzywania i przesłuchiwania tych osób w związku z przeprowadzaną kontrolą. W toku wykonywania czynności kontrolnych inspektor pracy może sprawdzać tożsamość osób wykonujących pracę. Inspektor pracy ma prawo żądania okazania dokumentów dotyczących budowy i przebudowy (modernizacji) oraz uruchomienia zakładu, planów i rysunków technicznych, dokumentacji technicznej i technologicznej, wyników ekspertyz, badań i pomiarów dotyczących produkcji bądź innej działalności zakładu, jak również dostarczenia mu próbek surowców i materiałów używanych, wytwarzanych lub powstających w toku produkcji, gdy mają one związek z przeprowadzaną kontrolą”. Zgodnie z postanowieniami art. 12 ust. 1 pkt a ppkt ii) powołanej wyżej Konwencji nr 81, inspektorzy pracy są upoważnieni do „prowadzenia wszelkich badań, kontroli lub dochodzeń, jakie mogą uznać za niezbędne dla upewnienia się, że przepisy prawne są ściśle przestrzegane, a w szczególności do żądania okazania wszelkich ksiąg, rejestrów lub innych dokumentów,

²⁸² GI-DP-024/134/01

których prowadzenie jest nakazane przez ustawodawstwo krajowe dotyczące warunków pracy, w celu sprawdzenia ich zgodności z przepisami prawnymi oraz ich kopiowania lub sporządzania z nich wyciągów".

Również w sprawie dotyczącej *legalności udostępnienia przez pracodawcę na żądanie inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy informacji o wysokości wynagrodzeń pracowników*, w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody wskazano, iż udostępnienie tych informacji przez pracodawcę z prowadzonych przez niego zbiorów może nastąpić jedynie wówczas, gdy ich ujawnienie innym podmiotom, organom lub instytucjom przewidziane jest przepisami ustaw szczególnych. Tak, jak wskazywano już wyżej, nie ulega wątpliwości, że inspektor pracy winien dysponować środkami pozwalającymi na sprawne i efektywne prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, jednakże obowiązujące przepisy nie rozstrzygają w sposób jednoznaczny kwestii, czy w ramach prowadzonej kontroli inspektor pracy może mieć wgląd do dokumentacji prowadzonej przez pracodawcę w związku z zatrudnieniem pracownika. Zagadnienie to budzi wątpliwości pracodawców głównie z powodu z nieprecyzyjnego określenia w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy kompetencji kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy w stosunku do pracodawcy. Zgodnie bowiem z przepisami ww. ustawy inspektor pracy w związku z prowadzoną kontrolą ma prawo żądać od kierownika zakładu pracy oraz od wszystkich osób, które zakład pracy zatrudnia lub zatrudniał, pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą oraz wzywania i przesłuchania tych osób w związku z prowadzoną kontrolą, co wskazywano już wyżej. Zakres działania inspektora pracy wyznacza art. 8 tej ustawy, zgodnie z którym inspektorzy pracy mają prawo kontrolować przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym przepisów dotyczących wynagrodzenia za pracę. Ogólny zaś sposób określenia uprawnień inspektora pracy w toku prowadzonej kontroli prowadzić może do konfliktu pomiędzy pracodawcą, a inspektorem pracy dokonującym szczegółowych czynności kontrolnych. Przepisy te nie zapewniają bowiem inspektorom pracy wglądu w akta osobowe pracowników, nie stanowią też wyraźnej podstawy prawnej do udostępniania danych z dokumentacji prowadzonej w związku z zatrudnieniem pracowników²⁸³. Wskazano, iż niektóre informacje zawarte w tej dokumentacji pozostają pod szczególną ochroną przepisów o ochronie danych osobowych. Niektóre informacje objęte są ochroną także z mocy innych niż ustawa o ochronie danych osobowych przepisów prawa. Takiej ochronie podlega np. informacja o wynagrodzeniu pracownika.

²⁸³ GI-DP-024/854/01

Generalnego Inspektora pytano także, czy *inspektor do spraw kontroli gospodarki finansowej ma prawo, na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428 z późn. zm.), w związku z przeprowadzaną kontrolą, żądać od administratora danych udostępnienia teczek akt osobowych pracowników urzędu w celu uzyskania informacji o ich kwalifikacjach i uposażeniu*. Generalny Inspektor stwierdził, iż powołany wyżej przepis uprawnia inspektorów do spraw kontroli gospodarki finansowej do dostępu do danych osobowych dotyczących kwalifikacji i uposażenia pracowników samorządowych. Stanowi on bowiem, iż w związku z wykonywaną kontrolą inspektorzy mają prawo dostępu do danych osobowych zawartych w aktach osobowych pracowników dotyczących kwalifikacji i uposażenia pracowników samorządowych. Wskazano jednocześnie, iż w związku z takim brzmieniem powołanego przepisu inspektorzy kontroli gospodarki finansowej nie mają prawa dostępu do innych danych zawartych w aktach osobowych pracowników.

Jedno z pytań skierowanych do Generalnego Inspektora dotyczyło również legalności udostępnienia przez pracodawcę Urzędowi Kontroli Skarbowej informacji o miejscu zamieszkania dwóch byłych pracowników (w związku z toczącym się postępowaniem karnym skarbowym) z powoływaniem się przez Urząd Kontroli Skarbowej na przepis art. 15 § 2 Kodeksu postępowania karnego.

Generalny Inspektor stwierdził w odpowiedzi, iż administrator danych obowiązany jest udostępnić Urzędowi Kontroli Skarbowej żądane informacje. Pracodawcy wskazano, iż zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest wówczas, gdy zezwalają na to przepisy prawa. W związku z wątpliwościami pytającego poinformowano, iż zgodnie z przepisem art. 118 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 83, poz. 930 z późn. zm.) organem dochodzenia w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe jest inspektor kontroli skarbowej. Przepis art. 113 § 1 powołanego aktu prawnego stanowi, iż w postępowaniu w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszego kodeksu nie stanowią inaczej. Przepis art. 312 ust. 1 Kodeksu postępowania karnego wskazuje, iż uprawnienia Policji w zakresie prowadzenia dochodzenia przysługują także finansowym organom dochodzenia, w zakresie ich właściwości. Stosownie do postanowień ustępu 2 przepisu § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 1996 r. w sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107,

poz. 501) wydanego na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia o Policji, policjanci mogą zwracać się z żądaniem lub prośbą o udzielenie pomocy, jeżeli wykonanie czynności służbowej, w tym dochodzeniowo - śledczej byłoby bez tej pomocy niemożliwe lub znacznie utrudnione. W świetle przytoczonych przepisów zakład pracy powinien udostępnić Urzędowi Kontroli Skarbowej żądane informacje, co wskazano w odpowiedzi²⁸⁴.

Do Generalnego Inspektora wpłynęło również pytanie dotyczące zgodności z prawem telefonicznego udzielenia przez pracodawcę na żądanie banku informacji o wysokości wynagrodzenia pracownika (ewentualnego przyszłego klienta banku). W tym samym piśmie pytano także, czy dopuszczalne jest uzależnianie przez bank przyznania kredytu lub pożyczki od uzyskania tego rodzaju informacji. Pytającego poinformowano, iż problem żądania przez banki telefonicznego udzielania informacji o wysokości wynagrodzeń został przez Generalnego Inspektora zasygnalizowany Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Bankowego, oraz Prezesowi Związku Banków Polskich²⁸⁵. Udzielenie informacji drogą telefoniczną nie wynika bowiem z przepisów prawa. W szczególności banki nie mogą uzależniać przyznania kredytu od udzielenia informacji w tej formie. Wskazano, iż odpowiedzialność za udostępnienie danych osobom nieupoważnionym została określona w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych.

W roku 2001 Generalny Inspektor rozpatrywał także kwestię legalności *nałożenia przez pracodawcę na pracowników obowiązku noszenia identyfikatorów ujawniających imię, nazwisko, tytuł naukowy pracownika, nazwę zakładu pracy, a także nazwę jednostki organizacyjnej*. W odpowiedzi wskazano, iż zgodnie z art. 104 § 1 Kodeksu pracy, regulamin pracy ustala organizację i porządek w procesie pracy oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy i pracowników, w szczególności powinien ustalać warunki przebywania na terenie zakładu pracy w czasie pracy i po jej zakończeniu (art. 104¹ § 1 pkt 1). Generalny Inspektor informował, iż w przypadku, gdy przepisy wewnętrzne jednostki (regulamin pracy) będą przewidywały obowiązek noszenia przez pracowników identyfikatorów zawierających tytuł naukowy, imię i nazwisko pracownika, nazwę urzędu oraz nazwę jednostki organizacyjnej, przesłanką legalności przetwarzania danych będzie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy²⁸⁶.

Generalny Inspektor stwierdził, iż nałożenie przez pracodawcę obowiązku noszenia identyfikatorów przez pracowników, poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów w

²⁸⁴ GI-DP-024/200/01

²⁸⁵ GI-DP-024/18/01

²⁸⁶ GI-DP-024/279/01

regulaminie pracy jest zgodne z przepisami ustawy²⁸⁷. Wskazano ponadto, iż zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.), „jeżeli zachodzi taka potrzeba, pracodawca w związku z zatrudnieniem pracownika wystawia legitymację służbową, przepustkę albo inny dokument upoważniający pracownika do przebywania na terenie zakładu pracy lub załatwiania spraw służbowych poza zakładem”. Przepis art. 23 ust. 1 pkt 2 stanowi, iż przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest wówczas, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Jeśli więc Kodeks pracy deleguje pracodawcę do określenia organizacji i porządku w procesie pracy oraz związanych z tym praw i obowiązków pracodawcy i pracowników, to pracodawca jest uprawniony do wprowadzenia obowiązku noszenia identyfikatorów na terenie zakładu pracy.

W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora zwracano się także z pytaniami, czy *organ założycielski szpitala miejskiego (urząd miejski), nie będący pracodawcą osób zatrudnionych w tym szpitalu może żądać informacji o wszystkich zatrudnionych w nim osobach, w zakresie imienia, nazwiska, stanowiska, daty zatrudnienia, wykształcenia, stażu pracy, wysokości wynagrodzenia wraz z poszczególnymi jego składnikami*. Zaznaczyć należy, iż urząd miejski nie wskazał jednoznacznie celu przeznaczenia niniejszych danych, co podkreślono w zapytaniu. Generalny Inspektor wyjaśnił, iż żądanie przez urząd miejski udostępnienia danych osobowych pracowników szpitala musi opierać się na co najmniej jednej określonej w przepisie art. 23 ust. 1 ustawy, przesłance legalności ich przetwarzania. Przesłankę legalności przetwarzania danych osobowych przez pracodawcę stanowi przepis art. 94 pkt 9a Kodeksu pracy oraz przepisy rozporządzenia w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika, określającego zakres przetwarzania danych.

Generalny Inspektor podkreślił, iż w związku z tym, że urząd miejski nie jest pracodawcą osób, o których mowa w piśmie, przepisy te nie stanowią przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych przez ten podmiot. Wyjaśniono jednocześnie, iż zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.), nadzór nad zakładami opieki zdrowotnej sprawuje podmiot, który ten zakład utworzył. Szczegółowe zasady sprawowania przedmiotowego nadzoru określone

²⁸⁷ GI-DP-024/70/01

zostały w wydany, na podstawie art. 67 ust. 5 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 listopada 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego (Dz. U. Nr 94, poz. 1097). Stosownie do przepisu § 2 pkt 1b powołanego rozporządzenia, nadzór nad realizacją zadań statutowych, dostępnością i poziomem udzielanych świadczeń dokonywany jest poprzez kontrolę i ocenę w szczególności liczby pracowników udzielających poszczególnych świadczeń zdrowotnych lub usług oraz ich kwalifikacji. Zakres przedmiotowej kontroli dotyczy jedynie ogólnych danych o liczbie zatrudnionych oraz ich kwalifikacjach. Przepis ten nie stanowi wobec powyższego przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych poszczególnych pracowników podmiotu kontrolowanego. Zaznaczono, iż przesłankę legalności przetwarzania danych osobowych przez urząd miejski stanowić może w tym przypadku jedynie przepis art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. zgoda osoby, której dane dotyczą²⁸⁸.

Analiza pytań prawnych i skarg w przedmiocie przetwarzania danych w związku z zatrudnieniem wskazuje na częste błędne traktowanie Generalnego Inspektora jako organu rozstrzygającego spory związane ze stosunku pracy. Podkreślenia zaś wymaga, że GIODO jest organem do spraw ochrony danych osobowych i zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych do jego kompetencji należy m.in. kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych oraz wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonywania przepisów o ochronie danych osobowych. W konsekwencji Generalny Inspektor tylko w takim zakresie jest uprawniony do podejmowania działań w sferze wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą. Pozostałe zagadnienia związane ze stosunkiem pracy są zastrzeżone do kompetencji sądów powszechnych.

F. SPÓŁDZIELNIE I WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE

W 2001 r. zanotowano przyrost skarg dotyczących przetwarzania danych przez spółdzielnie oraz wspólnoty mieszkaniowe (150 skarg i pytań prawnych). Podobnie jak w latach ubiegłych, w omawianym okresie sprawozdawczym najczęściej wątpliwości wywoływał zakres przetwarzania danych przez spółdzielnie oraz udostępnianie danych osobom nieupoważnionym. Obawy skarżących budził również sposób zabezpieczenia danych

²⁸⁸ GI-DP-024/128/01

znajdujących się w zasobach spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. W wielu zasygnalizowanych przypadkach Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podzielił zarzuty skarżących i z mocy przysługujących mu ustawowo uprawnień wydawał decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień oraz zawiadamiał organy ścigania o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych spółdzielców.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor zajmował się *sprawą udostępnienia przez jedną z warszawskich spółdzielni mieszkaniowych danych osobowych jej zadłużonych członków agencji nieruchomości zajmującej się zamianą mieszkań*.²⁸⁹ Jak wynikało ze skarg, zadłużeni spółdzielcy otrzymywali od wskazanej agencji oferty zamiany lokali na inne, mniejsze lub o niższym standardzie w zamian za spłatę zobowiązań czynszowych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, iż prezes wskazanej spółdzielni udostępnił agencji zamiany mieszkań dane osobowe 104 zadłużonych spółdzielców w zakresie obejmującym: imię, nazwisko, adres, kategoria lokalu i zadłużenie. Przedmiotowe udostępnienie miało charakter jednorazowy i zostało dokonane bez zgody osób, których dane dotyczyły. Fakt udostępnienia danych nie został również odnotowany w aktach członkowskich osób, których dane dotyczyły. W uzasadnieniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez prezesa ww. spółdzielni Generalny Inspektor podkreślił, iż administrator danych, w rozumieniu art. 7 pkt 4 cytowanej ustawy, jest zobowiązany do właściwego zabezpieczenia danych znajdujących się w jego posiadaniu. Spółdzielnia, jako administrator danych członków zalegających ze spłatą czynszu, została zobowiązana ustawowo do dołożenia należytej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą. Dane te powinny być przetwarzane w oparciu o przynajmniej jedną z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, np. zgodę osoby, której dane dotyczą, czy przepisy prawa oraz właściwie zabezpieczone. Analiza ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 z późn. zm.) wskazuje, iż nie zawiera ona regulacji dotyczącej udostępniania danych dłużników zalegających ze spłatą czynszu innym podmiotom w celu poprawy sytuacji finansowej spółdzielni. Brak przepisów regulujących przedmiotową materię oraz brak zgody osób, których dane dotyczą, wskazują zatem z jednej strony na brak podstaw do udostępnienia tych danych przez prezesa zaskarżonej spółdzielni, jak i na brak podstaw do ich pozyskania przez agencję nieruchomości. Odnośnie zabezpieczenia danych znajdujących się w zasobach spółdzielni,

²⁸⁹ GI-DS-430/133/01/1237

Generalny Inspektor wskazał, iż ustawa wprowadzić nie określiła dokładnych sposobów realizacji powyższego obowiązku, pozostawiając tę kwestię do ustalenia samym administratorom danych, jednakże warunkiem jego należytego wypełnienia jest zabezpieczenie efektywne tzn. zastosowanie takich środków technicznych i organizacyjnych, które zapobiegą możliwości powstania naruszenia. W przedmiotwej sprawie zostało w związku z powyższym złożone zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z art. 51 ust. 1 ustawy przez prezesa ww. spółdzielni.

Podobnie jak w 2000 r., również w omawianym okresie sprawozdawczym najliczniejsza grupa skarg i pytań prawnych dotyczyła kwestii zasadności umieszczania na klatkach schodowych, spisach lokatorów i domofonach danych osobowych członków spółdzielni zawierających m.in. imię, nazwisko i numer mieszkania bez zgody lokatorów.²⁹⁰

W sygnalizacjach kierowanych do prezesów spółdzielni Generalny Inspektor wskazywał na brak podstaw takich działań. Zarówno skarżących, jak i spółdzielnie informowano, iż zamieszczanie przedmiotowych danych we wskazanych miejscach jest przetwarzaniem danych, stosownie do definicji przetwarzania danych o której mowa w art. 7 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych i wskazywano, że dopuszczalność przetwarzania uwarunkowana jest spełnieniem jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Ponieważ żaden z przepisów prawa spółdzielczego, jak również ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 27, z późn. zm.) nie reguluje kwestii upubliczniania list lokatorów, Generalny Inspektor wskazywał, iż działanie spółdzielni powinno opierać się o przesłankę wyrażoną w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. zgodę osoby, której dane dotyczą.²⁹¹ Oznacza to, iż zgody nie można domniemywać z milczenia osoby zainteresowanej lub braku pisemnego zastrzeżenia dotyczącego przetwarzania jej danych. Przepis art. 7 pkt 5 ustawy wymaga, aby zgoda była wyraźna, nie wymaga natomiast formy pisemnej.²⁹² Zgodnie z powyższym, jeżeli lokatorzy nie wyrazili przedmiotowej zgody, brak podstaw ku temu, aby wymienione dane figurowały na tablicy ogłoszeń. Informowano ponadto, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie reguluje problematyki ponoszenia kosztów umieszczania lub usunięcia danych z tablic ogłoszeniowych. Z uwagi na fakt, że

²⁹⁰ GI-DS-430/155/01, GI-DS-430/162/01, GI-DP-024/728/01

²⁹¹ GI-DP-663/00/704

²⁹² Definicję zgody zawiera przepis art. 7 pkt 5 ustawy, określając ją jako oświadczenie woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych tego, kto składa oświadczenie, nie może być ona jednak domniemana ani dorozumiana.

obowiązki wynikające z ustawy spoczywają na administratorze danych uznać należy, że w tym zakresie przedmiotowe działania obciążają spółdzielnię.²⁹³

Podobne stanowisko zajmowano w sprawie udostępnienia list spółdzielców zadłużonych.²⁹⁴ Przykładowo do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały sygnały, z treści których wynikało, iż *zarząd spółdzielni mieszkaniowej udostępniał osobom nieupoważnionym dane osób zalegających z opłatami czynszowymi wobec spółdzielni, a mianowicie umieszczał w publikowanych comiesięcznie biuletynach informacyjnych ich adresy zamieszkania łącznie z kwotą zadłużenia czynszowego.*²⁹⁵ Generalny Inspektor uznając przedmiotową praktykę za niezgodną z przepisami o ochronie danych osobowych zwrócił się do prezesa zarządu o jej wyeliminowanie.²⁹⁶

Uzasadniając swoje stanowisko w przedmiocie udostępniania list dłużników spółdzielni Generalny Inspektor wyjaśniał, iż zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 października 2001 r. - jako dane osobowe zdefiniowana była każda informacja dotycząca osoby fizycznej, pozwalająca na określenie tożsamości tej osoby. Tym samym informacje o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tyłu korzystania z lokalu, z uwagi na fakt, iż informacje te nie pozwalały na bezbłędne ustalenie, kto jest lokatorem w danym mieszkaniu, albo jego właścicielem, ani też kto faktycznie w lokalu zamieszkuje, nie stanowiły danych osobowych w rozumieniu przytoczonego przepisu ustawy.²⁹⁷ Podobne stanowisko wyraził Naczelny Sąd Administracyjny, w postanowieniu z dnia 17 listopada 2000 r. (sygn. akt II SA 1860/00) stwierdzając, iż „ustawodawca uznał niektóre dane o osobie, tzw. dane osobowe, za szczególnie istotne, stwarzając dla nich odrębny system ochrony.”²⁹⁸ System ten ustanowiony został w powoływanej już ustawie o ochronie danych osobowych. „(...) Wskazanie jakie dane o osobie są danymi osobowymi, zawiera art. 6 powoływanej ustawy. Zgodnie z tym artykułem za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby. Pojęcie to ma charakter niedookreślony. Wykładnia językowa przemawia jednak za wąskim jego rozumieniem. Stąd za dane osobowe należy rozumieć nie każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, lecz tylko tę, która pozwala na określenie jej tożsamości (...), a więc imię, nazwisko, adres, PESEL, NIP itp.”

²⁹³ Ibidem

²⁹⁴ GI-DP-024/4/01

²⁹⁵ GI-DS-430/529/01

²⁹⁶ GI-DS-430/529/01/1948

²⁹⁷ GI-DP-024/651/01, stanowisko prezentowane na podstawie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁹⁸ również wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 17 listopada 1995 r. (sygn. I ACr 559/95)

Mając na uwadze nowelizację przepisu art. 6 u.o.d.o.,²⁹⁹ Generalny Inspektor wyjaśnił, iż informacja o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu, dotyczy możliwej do zidentyfikowanej osoby fizycznej, tj. osoby, która posiada tytuł prawny do korzystania z danego lokalu.³⁰⁰ Tym samym informacja ta - zgodnie z art. 6 ustawy - stanowi dane osobowe, a podmiot, który je przetwarza, tj. dokonujący na nich jakichkolwiek operacji (w szczególności ich udostępnienia) obowiązany jest legitymować się jedną z przesłanek wynikających z art. 23 ust. 1 ustawy. W ocenie Generalnego Inspektora nie ma podstaw prawnych praktyka polegająca na publikowaniu informacji o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu w sytuacji, gdy spółdzielnia nie dysponuje podstawą prawną – np. zgodą na przetwarzanie danych osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy), legalizującej takie działanie. Podkreślono jednocześnie, iż wywieszenie w miejscu powszechnie dostępnym informacji o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu, w sytuacji, gdy działanie to nie znajduje umocowania w przepisach ustawy, może skutkować naruszeniem obowiązku, jaki ustawodawca nałożył na administratora danych w art. 36 ustawy, tj. obowiązku prawidłowego zabezpieczenia zbioru danych osobowych.

Wskazując powyższe regulacje prawne, w sygnalizacjach kierownych do prezesów spółdzielni Generalny Inspektor wskazywał zatem na konieczność wyeliminowania przedmiotowej praktyki.³⁰¹

Warto podkreślić w tym miejscu, iż pytania kierowane do Generalnego Inspektora w zakresie legalności przetwarzania przez spółdzielnie tego rodzaju danych często wyprzedzały działania faktyczne podejmowane przez administratorów danych, co pozwalało na zapobieżenie rzeczywistym naruszeniom przepisów ustawy.

Odrębna grupa zagadnień rozpatrywanych w omawianym okresie sprawozdawczym związana była z badaniem *zasadności odmawiania spółdzielcom prawa wglądu do rejestru członków spółdzielni z powoływaniem się przez zarządy spółdzielni mieszkaniowych na ustawę o ochronie danych osobowych*.³⁰² Stanowiska powyższego nie podzielono, albowiem pozostawało ono w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa spółdzielczego, a w szczególności z art. 30 tej ustawy, regulującego kwestię zakresu informacji zawartych w rejestrze członków spółdzielni i katalogu podmiotów, którym mogą być one udostępnione.

²⁹⁹ przyp. ustawa z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087)

³⁰⁰ GI-DP-024/720/01, GI-DP-024/238/01, GI-DP-024/43/01

³⁰¹ GI-DS-430/486/01, GI-DS-430/529/01, GI-DS-430/533/01

³⁰² GI-DS-430/444/01, GI-DP-024/360/647/01,

Z przepisu art. 30 prawa spółdzielczego wynika, iż dane zawarte w rejestrze członków spółdzielni są jawne dla spółdzielców i zarząd nie może odmówić ich udostępnienia z powoływaniem się na ustawę o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor wskazał, że w świetle przywołanego przepisu spółdzielnia nie może również odmówić udostępnienia danych osobowych członka spółdzielni jego wierzycielom, jako podmiotom upoważnionym do wglądu w rejestr członków spółdzielni. Praktyka odmowy udostępniania przez zarządy spółdzielni określonym przez przepisy prawa spółdzielczego podmiotom informacji zawartych w rejestrze członków, z powoływaniem się przy tym na przepisy ustawy była według Generalnego Inspektora, zupełnie niezrozumiała i niczym nie uzasadniona.

Zarówno zapytujących, jak i skarżących informowano zatem, że w *sprawach udostępniania przez spółdzielnię danych osobowych jej członków (bez ich zgody) takim podmiotom, jak zakłady ubezpieczeń, w związku z przysługującymi zakładowi ubezpieczeń wobec sprawcy szkody roszczeniami regresowymi istnieje materialna podstawa do udostępnienia zakładowi ubezpieczeń wnioskowanych danych osobowych (zakład ubezpieczeń jako wierzyciel członka spółdzielni)*³⁰³.

Mając na uwadze przepis art. 30 prawa spółdzielczego Generalny Inspektor nie podzielił również zarzutów członków spółdzielni *odnośnie faktu bezzasadności przetwarzania ich danych przez zarząd* spółdzielni i uznał, iż zastosowanie w takiej sytuacji znajduje przesłanka przetwarzania danych określona w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.³⁰⁴

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały ponadto *skargi na spółdzielnie związane z udostępnieniem danych podmiotom zajmującym się np. wykonywaniem serwisu rozliczeniowego obejmującego pomiar zużycia ciepła, wody, czy energii w zasobach mieszkaniowych spółdzielni*.³⁰⁵ Przeprowadzane postępowania wyjaśniające doprowadzały do ustalenia, iż spółdzielnie udostępniając dane swoim członkom ww. podmiotom nie naruszały przepisów o ochronie danych osobowych, albowiem działały na podstawie umowy powierzenia określonej w art. 31 ustawy. Skarżącym wyjaśniano, że stosownie do art. 31 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych (spółdzielnia) może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. Wskazywano także, iż osoby zatrudnione przy przetwarzaniu danych i mające dostęp do danych osobowych, obowiązane są do zachowania ich w tajemnicy.

³⁰³ GI-DP-024/957/01

³⁰⁴ GI-DS-430/250/01

³⁰⁵ GI-DS-430/267/01

Obowiązek ten istnieje również po ustaniu zatrudnienia (art. 39 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych).

W związku z powyższym, *jeżeli spółdzielnia zleciła w drodze umowy powierzenia roznoszenie informacji o podwyżce czynszów innemu podmiotowi*, to działaniu takiemu w świetle art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych nie można postawić zarzutu bezprawności. Jednocześnie osoba zatrudniona przy przetwarzaniu takich danych jest obowiązana do zachowania tych danych w tajemnicy.³⁰⁶

W roku 2001 r. liczna grupa skarg i zapytań prawnych dotyczyła ponadto działań oddziałów Wojskowej Agencji Mieszkaniowej (WAM). Przykładowo, w jednej ze skarg skarżący zwrócił się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o zbadanie pod względem formalnym i merytorycznym legalności odmowy udostępnienia przez agencję listy kolejności zawierania umów o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery i nakazanie agencji udostępnienia przedmiotowej listy.³⁰⁷ Przeprowadzone przez Generalnego Inspektora w przedmiotowej sprawie postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło powyższego zarzutu. Skarżącemu wskazano, że powyższa lista jest jawna i jest przedstawiana do wglądu każdemu umieszczonemu na niej wnioskodawcy, stosownie do § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 września 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłaty ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery (Dz. U. Nr 124, poz. 818, z późn. zm.). Przepis ten wskazuje, że w Agencji prowadzi się listę kolejności zawierania umów o wypłatę ekwiwalentu, zwaną dalej „listą”, według daty wpływu wniosków, z zastrzeżeniem ust. 7. Lista jest jawna; wgląd do niej ma każdy oczekujący na wypłatę ekwiwalentu. W związku z powyższym, każda z osób figurujących na liście ma prawo do udostępnienia jej do wglądu przedmiotowej listy, bowiem uprawnienie to wynika z przywołanego wyżej przepisu rozporządzenia.

Wobec udostępnienia skarżącemu listy kolejności zawierania umów o wypłatę ekwiwalentu stwierdzono przywrócenie przez administratora danych stanu zgodnego z prawem. Równocześnie wyjaśniono, że forma udostępnienia danych przez administratora danych (umożliwienie wglądu, sporządzenie odpisu lub kserokopii itp.) pozostaje poza właściwością Generalnego Inspektora wynikającą z przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.³⁰⁸

³⁰⁶ GI-DS-430/345/01

³⁰⁷ GI-DS-430/271/01

³⁰⁸ Ibidem

Odrębną kwestią również podnoszoną przez pytających był zakres danych przetwarzanych przez spółdzielnie³⁰⁹. Według jednego z pytających niezasadne było na przykład żądanie przez spółdzielnię mieszkaniową oświadczenia o dochodach w sytuacji, gdy tenże pytający starał się o rozłożenie na raty kwoty niedopłaty wkładu budowlanego. Generalny Inspektor wskazał, iż zgodnie z przepisem art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy, dane przetwarzane przez administratora danych powinny być adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Informacje o dochodach osoby ubiegającej się o rozłożenie należności na raty są adekwatne do celu przetwarzania, tj. podjęcia właściwej decyzji, co do zasadności rozłożenia określonej należności na raty. Generalny Inspektor zaznaczył, iż nie jest obowiązkiem spółdzielni (chyba, że co innego wynika ze statutu) udzielanie ulg w oparciu o kryteria socjalne i ich zastosowanie wynika z woli kierownictwa spółdzielni. Elementem niezbędnym do oceny, czy osoba ubiegająca się o ulgę (rozłożenie płatności na raty), spełnia kryteria majątkowe przyjęte przez spółdzielnię, są informacjami o stanie majątkowym (w tym o zarobkach). W konkluzji stwierdzono więc, iż o ile statut spółdzielni nie stanowi inaczej, podanie tych informacji jest dobrowolne. Spółdzielnia może bowiem odmówić udzielenia ulgi w przypadku odmowy podania żądanych informacji.

Skargi i pytania prawne, które wpływały do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w roku 2001 r. dotyczyły także działań takich podmiotów jak wspólnoty mieszkaniowe. Podobnie jak w 2000 roku, w omawianym okresie sprawozdawczym wśród najczęściej poruszanych kwestii była *kwestia legalności i zakresu udostępnienia przez wspólnotę mieszkaniową danych o właścicielach lokali, stanie ich zadłużenia i udziałach we wspólnocie mieszkaniowej innym członkom wspólnoty*.³¹⁰ Członkowie wspólnot zarzucali przedmiotowemu działaniu wspólnot brak przesłanki przetwarzania danych w postaci zgody osoby, której dane dotyczą³¹¹.

Generalny Inspektor uznał, iż powyższe działanie wspólnot pozostaje w zgodzie z przesłanką przetwarzania danych wyrażoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z tym przepisem przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Do wspólnot mieszkaniowych tworzonych na podstawie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903) stosuje się w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie przepisy kodeksu cywilnego. Stosownie do art. 6 ustawy o własności lokali ogół właścicieli, których lokale wchodzą w skład określonej nieruchomości,

³⁰⁹ GI-DP-024/389/01

³¹⁰ GI-DS-430/269/01

³¹¹ GI-DP-024/318/01

tworzy wspólnotę mieszkaniową. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Generalny Inspektor wskazywał zatem, że dla legalności przetwarzania danych osobowych członków wspólnoty przez wspólnotę nie jest konieczna zgoda, bowiem wystarczającą podstawą prawną do przetwarzania przedmiotowych danych jest przepis prawa.³¹²

Skarżących informowano, że w świetle przepisów Księgi Drugiej Tytułu I Działu IV kodeksu cywilnego współwłaściciele dla prawidłowego zarządzania współwłasnością, winni znać dane osobowe pozostałych współwłaścicieli, tym bardziej, iż jest to racjonalnie uzasadnione koniecznością zarządzania wspólną nieruchomością oraz prawem do kontroli nad zarządcą nieruchomości wspólnej, wynikającego z art. 29 ust. 3 ustawy o własności lokali. Ponadto jak wynika z treści art. 29 ust. 1b ww. ustawy zarząd lub zarządca, któremu zarząd nieruchomością wspólną powierzono w sposób określony w art. 18 ust. 1, jest obowiązany w imieniu wspólnoty mieszkaniowej prowadzić i aktualizować spis właścicieli lokali. Odnosząc się do kwestii udostępnienia danych osobowych skarżącego zarządowi wspólnoty Generalny Inspektor uznał zatem, iż członek zarządu działając w imieniu wspólnoty mieszkaniowej jest osobą uprawnioną do przetwarzania danych osobowych. W udzielanych odpowiedziach Generalny Inspektor wskazywał również, że przepisy ustawy nie stanowią przeszkody w udostępnieniu przez podmiot, któremu powierzono administrowanie nieruchomością wspólną, członkom zarządu wspólnoty mieszkaniowej - danych członków tej wspólnoty.³¹³

Pozostaje w zgodzie z przepisami o ochronie danych osobowych również *przetwarzanie przez wspólnotę danych jej członka w związku z powództwem o ochronę posiadania wytoczonym przeciwko niemu przez wspólnotę.*³¹⁴

Generalny Inspektor zajmował się także sprawą *legalności udostępnienia przez zarząd wspólnoty mieszkaniowej danych osobowych skarżącej zawartych w złożonym przez nią „Zgłoszeniu pobytu czasowego” osobom nieupoważnionym.*³¹⁵ Przeprowadzone postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie nie potwierdziło zarzutu naruszenia przez wspólnotę przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, albowiem, jak ustalono, zarząd wspólnoty był ustawowo zobowiązany do poinformowania członka wspólnoty – właściciela nieruchomości w której chciała być zameldowana skarżąca - o wpłynięciu do zarządu „zgłoszenia pobytu czasowego” skarżącej. Obowiązek taki wynikał zarówno z

³¹² GI-DS-430/227/01

³¹³ GI-DP-024/275/01

³¹⁴ Ibidem

³¹⁵ GI-DEC-DS-98/01

przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 1984 r. Nr 32, poz. 174 z późn. zm.), jak i z przepisów ustawy o własności lokali. Obecnie skutek zaskarżenia decyzji GIODO sprawa została skierowana do NSA.³¹⁶

Podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych *spółdzielnie wielokrotnie zwracały się o wyjaśnienia związane z realizacją obowiązku rejestracyjnego, o którym mowa w przepisie art. 40 ustawy*³¹⁷. W udzielanych odpowiedziach Generalny Inspektor zwracał uwagę na treść przepisu art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy, na podstawie którego z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób u nich zatrudnionych, zrzeszonych lub uczących się. Wyjaśniano, iż o ile w zbiorze przetwarzane są wyłącznie dane członków spółdzielni, zbiór ten nie podlega obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji. Członkowie spółdzielni są bowiem osobami w niej zrzeszonymi, stosownie do przepisu art. 1 § 1 Prawa spółdzielczego.

Wśród zagadnień przedstawianych Generalnemu Inspektorowi były również takie, które swym zakresem wykraczały poza tematykę ochrony danych osobowych. Wypowiadanie się w zakresie treści protokołów zebrań wspólnoty mieszkaniowej oraz dokumentacji prowadzonej przez zarząd wspólnoty nie należy do zakresu zadań Generalnego Inspektora³¹⁸. Mając na uwadze uprawnienia przyznane Generalnemu Inspektorowi przepisem art. 12 ustawy stwierdzano także, iż do jego kompetencji, jako organu powołanego do spraw ochrony danych osobowych, nie należy badanie przebiegu spotkań członków. Kwestie te stanowią wewnętrzną, organizacyjną sprawę wspólnoty mieszkaniowej. Pytania o zakres kompetencji kontrolnych i nadzorczych walnego zgromadzenia, zebrania przedstawicieli i rady nadzorczej, również zdecydowanie wykraczają poza prawo ochrony danych osobowych. Zagadnienia te reguluje bowiem prawo spółdzielcze. Statut spółdzielni może precyzować te uprawnienia lub rozszerzać na inne organy statutowe.

G. STOWARZYSZENIA, FUNDACJE, PARTIE POLITYCZNE, SAMORZĄDY ZAWODOWE

W analizowanym roku sprawozdawczym do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 60 skarg i pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez administratorów danych osobowych będących podmiotami o statusie stowarzyszenia. Sprawy rozpatrywane w tej dziedzinie przez Generalnego Inspektora

³¹⁶ sygn. akt II SA 3184/2001

³¹⁷ GI-DP-024/753/01

³¹⁸ GI-DP-024/189/01

dotyczyły w szczególności kwestii zakresu, celu i podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych skarżących, w tym ich udostępniania osobom trzecim w miejscach publicznych, a także kwestii prawidłowego zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych. W tej części sprawozdania Generalny Inspektor rozpatrywał także sprawy związane z przetwarzaniem danych osobowych przez fundacje, partie polityczne i samorządy zawodowe.

Wśród najczęściej rozpatrywanych spraw wyróżnia się znaczna grupa dotycząca dopuszczalnego zakresu przetwarzanych danych członków tych stowarzyszeń.

Do Generalnego Inspektora zwrócił się członek Polskiego Związku Łowieckiego, z prośbą o wyjaśnienie, czy *PZŁ ma prawo wymagać od niego dostarczenia informacji w zakresie dotyczącym wykształcenia, zawodu i miejsca pracy*³¹⁹. W odpowiedzi poinformowano, iż żądanie PZŁ nie jest sprzeczne z ustawą o ochronie danych osobowych. PZŁ działa między innymi na podstawie ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie (Dz. U. Nr 147, poz. 713 z późn. zm.), Statutu PZŁ uchwalonego przez Krajowy Zjazd Delegatów PZŁ, rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 sierpnia 1997 r. w sprawie uprawnień do wykonywania polowania (Dz. U. Nr 103, poz. 657 z późn. zm.). Jednym z warunków uzyskania członkostwa w PZŁ, a co za tym idzie uprawnień do wykonywania polowania, jest odbycie rocznego stażu. Przepis § 2 ust. 3 powołanego rozporządzenia zwalnia z odbycia stażu osoby, które posiadają wyższe lub średnie wykształcenie leśne, inne wyższe wykształcenie o specjalności łowieckiej lub są strażnikami łowieckimi zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę nie krócej niż dwa lata. Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 2 wskazanego powyżej rozporządzenia, kandydaci na członka koła powinni przedstawić dokumenty upoważniające do zwolnienia ich z odbycia stażu. Ponadto w myśl uchwał podjętych przez Krajowy Zjazd PZŁ emeryci, renciści i studenci opłacają niższe składki. Ponadto koła łowieckie mogą zwolnić osoby pozostające w trudnej sytuacji od wniesienia stosownej opłaty lub jej części. Wobec powyższego stwierdzić należy, że żądanie przez PZŁ wskazanych informacji nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła także *skarga dotycząca przetwarzania danych osobowych skarżącego oraz siedziby i numeru telefonu prowadzonej przez niego spółki, które są jednocześnie adresem zamieszkania i numerem telefonu skarżącego w opublikowanych przez Towarzystwo Miłośników Janowca Wielkopolskiego informatorach w spisie abonentów prywatnych oraz w spisie firm i instytucji funkcjonujących w tym mieście.*

³¹⁹ GI-DP-430/531/01

Generalny Inspektor wydał decyzję odmawiającą uwzględnienia wniosku skarżącego³²⁰ wskazując, iż podstawę prawną przetwarzania danych osobowych przez Towarzystwo stanowi art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy. W toku przeprowadzonego postępowania administracyjnego, w tym czynności kontrolnych w siedzibie Towarzystwa, Generalny Inspektor ustalił, iż źródłem pozyskania danych osobowych mieszkańców miasta (w tym skarżącego) był wydany wcześniej spis abonentów. Po złożeniu przez skarżącego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Towarzystwo złożyło oświadczenie, w którym zapewniono, iż po wydaniu przedmiotowego informatora dane w nim zawarte (m.in. dane skarżącego) zostały usunięte z komputera, nie są przechowywane i nigdy więcej nie były przetwarzane.

Po rozpatrzeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz po zapoznaniu się z całością materiału dowodowego, *Generalny Inspektor wydał decyzję utrzymującą w mocy pierwszą decyzję w sprawie.*³²¹ *Zebrany w omawianej sprawie materiał dowodowy nie pozwolił Generalnemu Inspektorowi na stwierdzenie, iż Towarzystwo przetwarzało dane osobowe skarżącego niezgodnie z przepisami ustawy.*

Zebrany materiał dowodowy wskazywał, że celem wydania przedmiotowego informatora i umieszczenia w nim informacji, zawierających m.in. dane osobowe skarżącego było dobro publiczne, którym jest uzasadniony interes społeczności zamieszkującej miasto, a do podstawowych zadań statutowych Towarzystwa należy wszechstronna działalność na rzecz rozwoju kultury, sportu, obyczajowości i poszanowania tradycji społeczności miasta (rozdział II § 4 statutu). W informatorze wydany przez Towarzystwo zawarte zostały informacje dotyczące kultury, historii, turystyki i gospodarki, których zadaniem była promocja miasta w celach jego rozwoju. Publikacja alfabetycznego spisu adresów i telefonów firm, urzędów działających na terenie miasta oraz abonentów prywatnych miała stanowić dla mieszkańców miasta znaczne ułatwienie pozyskiwania z powyższego spisu niezbędnych dla nich informacji, tak więc cel przetwarzania danych zawartych w ww. publikacji od początku ukierunkowany był na realizację działalności dla dobra publicznego.

Generalny Inspektor rozpatrzył także skargę osoby przebywającej w Miejskiej Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn dotyczącą *przetwarzania danych osobowych osób przebywających w Noclegowni prowadzonej przez Polski Czerwony Krzyż*. Skarżący zakwestionował legalność gromadzenia danych osobowych, prowadzenia zbiorów danych osobowych, przekazywania danych osobowych podmiotom nieuprawnionym oraz zabezpieczenia danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym.

³²⁰ GI-DEC-DS-85/01

³²¹ GI-DEC-DS-124/01

Skarżący podniósł także kwestię prowadzenia tzw. zeszytu alkoholowego, w którym odnotowywano imię i nazwisko osoby przebywającej w Noclegowni oraz datę i rodzaj tzw. wykroczenia alkoholowego oraz wskazał, że wywiady środowiskowe przeprowadzają w Noclegowni osoby nie będące pracownikami socjalnymi.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania administracyjnego, w tym czynności kontrolnych w Noclegowni Generalny Inspektor wydał decyzję administracyjną, w której odmówił uwzględnienia wniosku skarżącego.³²²

Na podstawie dokonanych ustaleń Generalny Inspektor stwierdził, że PCK przetwarza dane osobowe osób przebywających w Noclegowni zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych, tj. działając na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. PCK, który prowadzi Noclegownię i w rozumieniu art. 7 pkt 4 ustawy jest administratorem danych osobowych osób przebywających w Noclegowni, przetwarza ich dane osobowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 listopada 1964 r. o Polskim Czerwonym Krzyżu (Dz. U. Nr 41, poz. 276) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 kwietnia 1996 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Polskiego Czerwonego Krzyża (Dz. U. Nr 42, poz. 182) oraz ustawy o pomocy społecznej i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych. PCK przetwarza te dane na podstawie ww. przepisów prawa, a więc spełniając warunek wynikający z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Jak ustalono, w Noclegowni prowadzony jest tzw. zeszyt alkoholowy, nie stanowiący jednakże zbioru danych osobowych w rozumieniu ustawy, dotyczący osób będących pod wpływem alkoholu, w którym odnotowywany jest numer porządkowy, imię i nazwisko osoby przebywającej w Noclegowni, informacja o próbie alkoholowej oraz uwagi będące jednostkowymi informacjami o zdarzeniach związanych ze spożywaniem alkoholu. Takie ustalenia nie pozwoliły na uznanie, iż w zeszycie przetwarzane są dane o nałogach. Ponadto zastosowane w Noclegowni środki techniczne i organizacyjne zapewniają ochronę przetwarzanych danych osobowych przed dostępem osób nieupoważnionych, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem, a dane te udostępniane są jedynie funkcjonariuszom Policji, którzy po okazaniu legitymacji służbowej mają wgląd do zeszytu przyjęć i kart osobowych przebywających w Noclegowni, MOPS w celu ustalenia podstawy przysługiwania świadczenia oraz sądom i prokuraturom na ich żądanie.

³²² GI-DEC-DS-112/01

Generalny Inspektor utrzymał ww. decyzję w mocy wydając drugą decyzję w sprawie,³²³ w której ponownie nie stwierdził naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych i uznał, iż wniosek skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie. W decyzji wskazano, iż zgodnie z art. 6 ustawy – w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 października 2001 r. - za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. W związku z nową definicją za dane osobowe należy zatem uznawać wszelkie informacje dotyczące osoby fizycznej, a nie jak dotychczas jedynie te, które pozwalają na ustalenie jej tożsamości.

Po dokonaniu ponownej analizy materiału zgromadzonego w toku niniejszego postępowania (w szczególności ustaleń dokonanych w toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w Noclegowni i argumentów przedstawionych przez skarżącego we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz w świetle nowej definicji danych osobowych), Generalny Inspektor stwierdził, iż zeszyt osób po spożyciu alkoholu jest elementem składowym prowadzonego przez Noclegownię zbioru danych osobowych jej klientów. W toku kontroli ustalono bowiem, iż w Noclegowni gromadzone są przez administratora dane osobowe dotyczące jej klientów w zbiorze rozproszonym, na który składają się karty osobowe, karty obiegowe, zeszyt przyjęć, oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, lista zakwaterowania, książka meldunkowa, a także zeszyt po spożyciu alkoholu. Generalny Inspektor podtrzymał zatem wyrażone wcześniej stanowisko, iż w rozumieniu definicji zbioru danych osobowych z art. 7 pkt 1 ustawy tzw. zeszyt alkoholowy, jest zestawem danych o charakterze osobowym i posiada określoną strukturę, jednakże zawarte w nim dane nie są dostępne według określonego kryterium pozwalającego na odnalezienie informacji, bez potrzeby przeglądania całego zestawu. Dane osobowe klientów Noclegowni są umieszczane w kolejności chronologicznej dokonywania wpisów poszczególnych zdarzeń, a w konsekwencji odszukanie takich danych jest możliwe wyłącznie poprzez przeczytanie całej listy nazwisk gromadzonych w przedmiotowym zeszycie. Nie można zatem kwalifikować tzw. zeszytu alkoholowego jako odrębny zbiór. Jednocześnie Generalny Inspektor stwierdził jednak, iż przedmiotowy zeszyt traktować należy jako jeden z elementów składowych prowadzonego - w związku z organizowaniem pomocy społecznej dla osób przebywających w Noclegowni - zbioru danych osobowych. Generalny Inspektor utrzymał także swoje stanowisko, iż w zeszycie tym brak jakichkolwiek danych o nałogach. Ponadto Generalny Inspektor stwierdził, iż do przyznanych mu

³²³ GI-DEC-DS-166/01

kompetencji nie należy weryfikowanie ważności legitymacji pracowników socjalnych w jakikolwiek sposób.

Wątpliwości wzbudzało także zagadnienie dopuszczalności przetwarzania przez stowarzyszenie danych o stanie zdrowia jego członków. Do Generalnego Inspektora zwrócił się z pytaniem członek stowarzyszenia rehabilitacyjno-kulturalnego *dotyczącym dopuszczalności umieszczania w deklaracji członkowskiej tego stowarzyszenia pytań między innymi o grupę inwalidzką, rodzaj schorzeń (kalectw), czas i przyczynę ich powstania. Ponadto stowarzyszenie wymagało kserokopii orzeczenia stwierdzającego inwalidztwo*³²⁴. Generalny Inspektor udzielił odpowiedzi, że przetwarzanie danych o charakterze szczególnie chronionym (w tym danych o stanie zdrowia) dopuszczalne jest na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 4 u.o.d.o. W udzielonej odpowiedzi zaznaczono, że jeżeli w statucie brak zadań, które wymagałyby gromadzenia wymienionych w piśmie danych, ich przetwarzanie naruszałoby wymagania ustawy – w szczególności zasadę adekwatności danych do celu ich przetwarzania wyrażoną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy.

W innej rozpatrywanej przez Generalnego Inspektora sprawie skarżący - załączając tzw. *certyfikat lekarski sędziego piłki siatkowej* - zwrócił się z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie, a w szczególności wskazanie w jakim celu członkowie Zarządu i jednego z wojewódzkich Wydziałów Polskiego Związku Piłki Siatkowej mają mieć dostęp do szczególnie chronionych danych osobowych tj. dotyczących stanu zdrowia sędziego piłki siatkowej.

Po interwencji Generalnego Inspektora w toku przeprowadzonego przez Generalnego Inspektora postępowania wyjaśniającego, na podstawie wyjaśnień złożonych przez Prezesa wydziału wojewódzkiego Związku Piłki Siatkowej ustalono, iż *dane osobowe dotyczące stanu zdrowia znajdujące się w formularzu przedmiotowego certyfikatu zostały usunięte*. Ponadto Prezes oświadczył, iż w celu usunięcia nieprawidłowości występujących w działaniach Wydziału Sędziowskiego skieruje przedmiotową sprawę na posiedzenie Zarządu oraz, że wojewódzki Wydział Sędziowski Związku Piłki Siatkowej wystosuje pismo do sędziów, którzy otrzymali do wypełnienia powyższy certyfikat z prośbą o jego niewypełnianie.³²⁵

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zwracano się również wielokrotnie o zbadanie działań stowarzyszenia polegających na udostępnieniu danych osobom nieupoważnionym. Przykładowo analizie poddano skargę dotyczącą przetwarzania

³²⁴ GI-DP-024/1020/01

³²⁵ GI-DS-430/318/01

danych osobowych skarżącego przez Stowarzyszenie Właścicieli Domów, w której wskazano, iż *Stowarzyszenie udostępniło dane osobowe skarżącego osobom nieupoważnionym - poprzez ich wywieszenie w oknie wystawowym sklepu osiedlowego - w zakresie obejmującym nazwisko, adres zamieszkania oraz wysokość zadłużenia Skarżącego wobec Stowarzyszenia.*

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym ustalonego w toku czynności kontrolnych, *Generalny Inspektor wydał decyzję umarzającą postępowanie w sprawie.*³²⁶ Podstawą wydania takiej decyzji było ustalenie, iż *spis dłużników Stowarzyszenia zawierający również dane osobowe skarżącego został usunięty przez władze Stowarzyszenia z okna wystawowego sklepu spożywczego znajdującego się na terenie osiedla. Z przedstawionych w sprawie pism w toku postępowania nie wynikało także, aby Stowarzyszenie kontynuowało proces przetwarzania przedmiotowych danych w sposób opisany w skardze. Generalny Inspektor uznał więc, iż Stowarzyszenie, zaprzestając dalszego przetwarzania danych skarżącego w kwestionowanej formie, przywróciło stan zgodny z prawem. Wobec usunięcia nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych skarżącego postępowanie stało się bezprzedmiotowe i w konsekwencji należało wydać decyzję w oparciu o cytowany art. 105 § 1 k.p.a..*

Ponieważ jednak Generalny Inspektor ustalił, iż Stowarzyszenie udostępniło dane osobowe skarżącego osobom nieuprawnionym, a dostęp do danych osobowych skarżącego, mieli nie tylko członkowie Stowarzyszenia żywotnie zainteresowani kondycją finansową osiedla, ale także osoby postronne, wskazał więc w decyzji, iż udostępnianie danych, jako jedna z form przetwarzania danych osobowych, powinno być dokonywane w oparciu o przynajmniej jedną z ustawowych przesłanek przetwarzania danych osobowych, jak również powinno uwzględniać zasady należytego zabezpieczenia danych, o których mowa w Rozdziale 5 u.o.d.o. Generalny Inspektor stwierdził, iż dane o dłużnikach Stowarzyszenia powinny być udostępniane wyłącznie osobom uprawnionym do ich otrzymywania, a osobami takimi są właściciele lub współwłaściciele domów (segmentów mieszkalnych) położonych na terenie osiedla, partycypując w kosztach utrzymania osiedla, którzy w związku z tym ponoszą konsekwencje finansowe uchylania się od uiszczania przedmiotowych kosztów przez innych właścicieli. Członkowie Stowarzyszenia, a także inne osoby nie będące jego członkami, powinni ponosić wspólne koszty związane z użytkowaniem wspólnych urządzeń. Z obowiązku ponoszenia ww. kosztów nie zwalnia wystąpienie ze Stowarzyszenia, a każda osoba, która pokrywała koszty niezapłacone przez innych użytkowników urządzeń

³²⁶ GI-DEC-DS-157/01

wspólnych, ma prawo być poinformowana, w jaki sposób inne osoby nie wywiązują się z zaciągniętych zobowiązań. Forma udostępniania informacji o fakcie zadłużenia oraz jego wysokości powinna być opracowana jednak w sposób wykluczający możliwość zapoznania się z danymi dłużników Stowarzyszenia przez osoby trzecie, nie będące członkami Stowarzyszenia.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła ponadto *informacja, iż Prezes Zarządu Pracowniczego Ogrodu Działkowego wywiesił w miejscu publicznym pismo, w którym wskazał dane osobowe użytkowników działek pracowniczych zalegających z opłatami na rzecz Ogrodu*. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie Generalny Inspektor w piśmie do skarżącego wskazał, iż mając na uwadze fakt, iż obecnie jego dane osobowe nie są już umieszczone na tablicy ogłoszeń, a zatem nie mają do nich dostępu osoby nieupoważnione, należy uznać, że *w sprawie przywrócono stan zgodny z prawem*.³²⁷

Generalny Inspektor ustalił bowiem, na podstawie wyjaśnień Prezesa Zarządu Pracowniczego Ogrodu Działkowego, iż przedmiotowa informacja była umieszczona od końca października 2000 r. do końca grudnia 2000 r. na tablicy ogłoszeń znajdującej się wewnątrz Ogrodu. Informację wywieszono na podstawie decyzji Zarządu POD w oparciu o uchwałę podjętą na Walnym Zebraniu Członków, a żaden z działkowiczów, w tym skarżący obecny na Walnym Zebraniu, nie wyraził zastrzeżenia do formy przypomnienia o zapłacie należności. Ponadto Prezes wyjaśnił, iż teren Ogrodu jest zamknięty ogrodzeniem siatkowym z bramkami wejściowymi, do których klucze posiadają tylko i wyłącznie działkowicze – więc osoby postronne nie miały możliwości zapoznania się z treścią informacji znajdujących się na tablicy ogłoszeń.

Pomimo, że Generalny Inspektor nie jest organem uprawnionym do interpretowania rozwiązań przyjętych przez akty o charakterze wewnętrznym, to jednak część pytań dotyczyła problemów z interpretacją zapisów statutów stowarzyszeń odnoszących się pośrednio lub bezpośrednio do przetwarzania danych osobowych. Na przykład w odpowiedzi na *pytanie przewodniczącego głównej komisji rewizyjnej jednego ze stowarzyszeń, czy dopuszczalny jest dostęp tej komisji do dokumentów zawierających dane osobowe*³²⁸ poinformowano, że wykonanie uprawnień wynikających z przepisów prawa nie może być traktowane jako naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych. Jeśli poszczególne czynności kontrolne, które mogą też polegać na dostępie do danych osobowych, znajdują oparcie w statucie stowarzyszenia, ich wykonywanie nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych. Zakres

³²⁷ GI-DS-430/437/01

³²⁸ GI-DP-024/1392/01

przetwarzania danych w związku z tą kontrolą powinien być jednak adekwatny do przewidzianego przez przepisy celu jej przeprowadzenia. Rozwiązania zaś przedstawionego problemu należy szukać w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855) lub w wydanym na jej podstawie statucie stowarzyszenia.

Pytanie byłego przewodniczącego komisji rewizyjnej jednego ze stowarzyszeń dotyczyło możliwości interwencji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w sprawie zmian w statucie stowarzyszenia³²⁹. Udzielono odpowiedzi, że art. 12 ustawy o ochronie danych osobowych, wymieniający kompetencje Generalnego Inspektora nie daje podstaw do interwencji tego organu w sprawę zastrzeżoną dla kompetencji sądu rejestrowego. Ustawa Prawo o stowarzyszeniach określa procedurę uchwalania statutu stowarzyszenia oraz zasady dokonywania w nim zmian. Zgodnie z art. 16 tej ustawy o zgodności statutu stowarzyszenia z prawem orzeka sąd rejestrowy. Generalny Inspektor nie ma więc sugerowanego przez autora pytania prawa „oprotestowania” zmian w statucie stowarzyszenia.

Część pytań dotyczyła nieprawidłowości lub domniemanych nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych przez partie polityczne. Generalny Inspektor otrzymał prośbę o wyjaśnienie, *czy jeden z liderów partii politycznej, której pytający jest członkiem, mógł korzystając ze zbioru danych adresowych członków partii w celu i przesłania do nich pism wyjaśniających przyczyny swojej rezygnacji z funkcji i przejścia do innego ugrupowania politycznego. Autor pisma uznał to za wykorzystywanie danych zgromadzonych w celach statutowych partii do prywatnego celu polityka i za reklamowanie nowego ugrupowania*³³⁰. W odpowiedzi wyjaśniono, że lider partii nie naruszył prawa. Dane ujawniające poglądy polityczne są szczególną kategorią danych, których przetwarzanie możliwe jest po spełnieniu jednej z przesłanek wymienionych w art. 27 ust. 2 ustawy. We wskazanym wypadku zastosowanie znajdzie cytowany wyżej art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy. Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że dane osobowe wykorzystane zostały przez lidera partii, której autor pytania jest członkiem, w celu wyjaśnienia przyczyn odejścia z partii i rezygnacji z pełnionej funkcji. Należy zauważyć, że informacja ta jest w sposób ścisły związana z prowadzeniem bieżącej działalności politycznej. W tej sytuacji nie można mówić o zmianie celu przetwarzania danych osobowych, w stosunku do celu, w jakim dane zostały zebrane. Nie można zatem doszukać się naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

Powtarzającym się w pytaniach prawnych problemem była dopuszczalność wykorzystywania danych członków stowarzyszeń w publikacjach wydawanych przez te

³²⁹ GI-DP-844/00

³³⁰ GI-DP-430/253/01

stowarzyszenia. Z pytaniem dotyczącym *dopuszczalności wydania monografii zawierającej obok danych o osobach nieżyjących także wizytówki czynnych członków stowarzyszenia*, zwrócił się *Komitet Organizacyjny Obchodów Jubileuszu 50-lecia Służb Automatyki Zabezpieceniowej w Energetyce*. Wskazany Komitet zamierzał opublikować *Antologię Pracowników Służb Automatyki Zabezpieceniowej w Energetyce korzystając ze zbiorów kadrowych*³³¹. W odpowiedzi wskazano, że jest to możliwe po uzyskaniu zgody osób, których dane dotyczą. Przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest między innymi gdy osoba, której dane dotyczą wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy). Dla potrzeb publikacji dane mają być udostępniane przez pracodawców przetwarzających je dla realizacji celów wynikających ze stosunku pracy. Dane przetwarzane są przez pracodawcę na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) oraz przepisów wykonawczych, w związku z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Przepisy te nie uprawniają pracodawcy do udostępnienia danych w celu wskazanym w pytaniu Komitetu. Podstawą przetwarzania (udostępniania) tych danych w celu upublicznienia, a więc nie pozostającego w związku ze stosunkiem pracy, może być tylko uzyskanie zgody osoby, której dane dotyczą.

Odrębną grupę pytań dotyczących działalności stowarzyszeń stanowią pytania o dopuszczalność pozyskania przez stowarzyszenia w celach statutowych danych osób będących lub nie będących ich członkami. *Zarząd Główny Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych skierował do Generalnego Inspektora pytanie, czy może pozyskać z ośrodków pomocy społecznej (centrów pomocy rodzinie) informacje na temat osób korzystających ze wsparcia finansowego z Państwowego Funduszu Kombatantów*³³². W odpowiedzi wyjaśniono, że organizacje kombatantów nie mają podstaw prawnych do pozyskania danych osób korzystających lub ubiegających się o pomoc z Państwowego Funduszu Kombatantów. Tryb przyznawania i udzielania pomocy pieniężnej z Państwowego Funduszu Kombatantów regulują przepisy ustawy z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (t. j. Dz. U. z 1997 r. Nr 142, poz. 950, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 kwietnia 1998 r. w sprawie kryteriów, form i trybu przyznawania pomocy pieniężnej z Państwowego Funduszu Kombatantów (Dz. U. Nr 98, poz. 334). Przebieg postępowania w przedmiocie przyznania i

³³¹ GI-DP-024/901/01

³³² GI-DP-024/537/01, GI-DP-024/815/01

udzielania pomocy – zgodnie z art. 19 ust. 4 wskazanej ustawy o kombatanach... – regulowany jest przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071). Przepisy powołanych aktów prawnych nie przyznają organizacji kombatanów prawa uczestniczenia w postępowaniach, których przedmiotem jest udzielenie pomocy pieniężnej z Państwowego Funduszu Kombatanów, jak również do uzyskania imiennych informacji o fakcie i wysokości przyznanych w tych postępowaniach zasiłków. Ponadto z zasady udzielania informacji, określonej w art. 9 k.p.a. wynika, że do uzyskania rzetelnej i wyczerpującej informacji o okolicznościach faktycznych i prawnych, mogących mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków, będących przedmiotem toczącego się postępowania, uprawnione są jedynie jego strony. Przymiot strony – zgodnie z art. 28 k.p.a.- przysługuje każdemu, czyjego interesu prawnego lub obowiązku postępowanie dotyczy. Organizacje kombatanów – w myśl przytoczonej definicji – nie mają statusu strony w przedmiotowym postępowaniu, bowiem nie dotyczy ono ich praw i obowiązków. Wobec powyższego nie mają prawa do pozyskiwania wnioskowanych danych.

Do Generalnego Inspektora wpłynęło *pytanie Przewodniczącego Oddziału Polskiego Towarzystwa Opieki nad Chorymi Ze Stomią POL-ILKO. Pytanie dotyczyło możliwości pozyskania danych adresowych chorych na stomię, w celu włączenia ich w działania pomocowe organizowane przez stowarzyszenie. Stowarzyszenie zwracało się o dane do kas chorych, zakładów opieki zdrowotnej i poradni stomijnych. Jednostki te odmawiały udostępnienia danych powołując się na ustawę o ochronie danych osobowych*³³³. W odpowiedzi Biuro GIODO poinformowało, że w obowiązującym stanie prawnym nie jest możliwe pozyskanie danych pacjentów, którzy nie są członkami stowarzyszenia w przedstawiony przez stowarzyszenie sposób. Art. 27 ustawy stanowi, że dane o stanie zdrowia są danymi szczególnie chronionymi i ich przetwarzanie jest zakazane poza wyjątkami określonymi w art. 27 ust. 2 tejże ustawy. Ustawa z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.) w art. 141 d stanowi, że kasa chorych na żądanie ubezpieczonego informuje go o udzielonych mu świadczeniach oraz ich kosztach. Ustawa ta nie przewiduje udostępniania danych (w tym danych o stanie zdrowia ubezpieczonych) innym podmiotom. W związku z tym, należy przyjąć, że udostępnienie przez kasę chorych danych o charakterze szczególnie chronionym możliwe jest wyłącznie wobec podmiotów uprawnionych do żądania takich danych na podstawie ustawy. Z

³³³ GI-DP-024/690/01

powyższego wynika, że kasa chorych nie jest uprawniona do przekazania stowarzyszeniu danych pacjentów. Nie negując słuszności idei stowarzyszenia i celowości jego działalności, Generalny Inspektor wskazywał jednak, że udostępnienie wnioskowanych przez stowarzyszenie danych niesłoby ze sobą zbyt duże niebezpieczeństwo dla prywatności chorych na stomię. Wskazano również, że istnieją inne sposoby dotarcia do chorych, np. poprzez ogłoszenia w środkach masowego przekazu lub w siedzibach świadczeniodawców usług medycznych.

Z analogicznym problemem zwrócił się Prezes Zarządu Fundacji Aktywnej Rehabilitacji - pytanie dotyczyło dopuszczalności udostępnienia danych adresowych z Powiatowego Ośrodka Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³³⁴. Generalny Inspektor zwrócił uwagę, że nawet udostępnienie samych danych adresowych tej wybranej, według kryterium zdrowotnego, grupy osób, byłoby pośrednim udostępnieniem danych o ich stanie zdrowia. Powyższe stanowisko nie było wynikiem tylko ścisłej wykładni ustawy o ochronie danych osobowych, ale podyktowane było również prawem każdej osoby do decydowania o zakresie swojej „autonomii informacyjnej”. Generalny Inspektor wskazał również, że możliwe jest wystąpienie przez Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych o stosowne upoważnienie do przekazania danych Fundacji.

W omawianym okresie sprawozdawczym zwracano się także o wyjaśnienie, czy inspektor Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami może pozyskiwać dane osobowe (adresowe) właścicieli zwierząt³³⁵. Udzielono odpowiedzi, że jeśli dla wykonywania ustawowych zadań konieczne jest pozyskiwanie przez Towarzystwo danych osobowych właścicieli zwierząt, to takie pozyskiwanie nie stanowi naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych. Opisane przypadki odmowy udostępniania inspektorom Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami wnioskowanych danych osobowych stanowią przykład często spotykanego nadużywania i niewłaściwej interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawa ta nie stanowi przeszkody w przetwarzaniu (udostępnianiu) danych osobowych, o ile jest to niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy). Ochrona zwierząt, zapobieganie i zwalczanie przestępstw dokonywanych na zwierzętach, prowadzenie schronisk itp. są takimi właśnie zadaniami realizowanymi dla dobra publicznego wynikającymi z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. Nr 111, poz. 724 z późn. zm.). Zadania te spoczywają m. in. na

³³⁴ GI-DP-024/1488/01

³³⁵ GI-DP-024/1335/01

Towarzystwie Opieki nad Zwierzętami (art. 7 ust. 1 i 3, art. 11 ust. 4, art. 40 i inne ustawy o ochronie zwierząt).

Do Generalnego Inspektora zwrócił się Zarząd Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym z pytaniem dotyczącym dopuszczalności prowadzenia na szczeblu koła zbioru danych osób niepełnosprawnych w celu rozeznania rodzaju występujących niepełnosprawności i rodzaju potrzebnej pomocy³³⁶”. Udzielono odpowiedzi, że stworzenie takiego zbioru jest możliwe za zgodą osób, których dane dotyczą. Podmiot, który zamierza utworzyć zbiór i przetwarzać w nim dane osobowe, nie jest zobligowany do uzyskania zgody Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w tym przedmiocie. Dopuszczalność przetwarzania danych osobowych przez ich administratora uzależniona jest od spełnienia jednej z przesłanek legalności przetwarzania, które w odniesieniu do danych zwykłych enumeratywnie wymienione zostały w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, zaś danych szczególnie chronionych, do których zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy należą m. in. dane o stanie zdrowia – w art. 27 ust. 2.

Liczna grupa skarg w omawianym okresie sprawozdawczym dotyczyła także przetwarzania danych osobowych przez związki zawodowe.

Zakładowe organizacje związkowe niejednokrotnie kierowały do Generalnego Inspektora pytania dotyczące możliwości pozyskiwania informacji zawartych w aktach osobowych pracowników, celem wykonania społecznej kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy.³³⁷ Po dokonaniu wnikliwej analizy przepisów prawa z zakresu omawianego zagadnienia stwierdzono, iż w przypadku, gdy żądanie związków zawodowych znajduje umocowanie w szczególnych przepisach prawa lub też informacje te są niezbędne dla sprawnej i efektywnej realizacji ustawowych zadań związków zawodowych, zaś odmowa ich udostępnienia uniemożliwiałaby prowadzenie działalności związkowej, udostępnienie tych informacji przez pracodawcę nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Bezspornym jest jednak, iż przy ocenie możliwości udostępnienia danych należy rozpatrywać sprawy indywidualnie, co podkreślono, z uwzględnieniem całokształtu przepisów oraz istniejącego orzecznictwa sądowego³³⁸. Generalny Inspektor wskazując na treść art. 26 ust. 1 u.o.d.o. informował, że pracodawca będąc administratorem danych osób u niego zatrudnionych może przetwarzać dane osobowe swoich pracowników wyłącznie w celu

³³⁶ GI-DP-024/1481/01

³³⁷ GI-DP-024/420/01

³³⁸ GI-DP-024/665/01

załatwiania spraw związanych z zatrudnieniem. Przetwarzanie, w tym także udostępnianie osobom trzecim przedmiotowych danych w innym, niż wymieniony cel, winno odbywać się na podstawie jednej z przesłanek wskazanych w art. 23 ust. 1 ustawy. Przepis punktu 2 powołanego artykułu stanowi, iż przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Tym samym ustawa o ochronie danych osobowych odsyła do przepisów szczególnych regulujących działalność określonych podmiotów i instytucji, wskazujących kto, komu i w jakich przypadkach może udostępnić dane osobowe.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234, z późn. zm.), związek zawodowy jest organizacją powołaną do reprezentowania i obrony praw oraz interesów zawodowych i socjalnych pracowników. Stosownie zaś do przepisu art. 6 cytowanej ustawy, związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku. Przepis art. 28 ustawy o związkach zawodowych stanowi, iż „pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie związku zawodowego informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących warunków pracy i zasad wynagradzania”. Powołany akt prawny nie precyzuje, jakiego rodzaju informacje są niezbędne do prowadzenia działalności związkowej. Uznać należy, iż zakres i rodzaj tych informacji determinowany jest zakresem ustawowych zadań związków zawodowych.

Jednocześnie podkreślono, iż istnieją informacje, do których dostęp możliwy jest wyłącznie za zgodą osoby, której informacje te dotyczą (*np. do imiennej listy pracowników, którzy otrzymali premie z puli środków finansowych pozostających w gestii kierownika zakładu*) lub wówczas, gdy szczególny przepis prawa upoważnia określone podmioty do ich uzyskania, o czym była mowa wyżej. Dyskusyjnym jest również, czy związki zawodowe uprawnione są do uzyskania od pracodawcy imiennych list zatrudnionych u niego osób. W wyroku z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie o sygn. II S.A. 1460/94 (ONSA 1996/1/20) Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził bowiem, iż „w sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują tylko interesy swoich członków. Obrony wobec pracodawcy praw i interesów pracowników nie zrzeszonych związki zawodowe mogą się podjąć tylko na wniosek pracownika”. Powyższe wskazywałoby na to, iż związki zawodowe mogą występować do pracodawcy o informacje potrzebne dla obrony praw pracownika nie zrzeszonego wyłącznie za jego zgodą lub na wyraźny jego wniosek. Za stanowiskiem takim przemawia ponadto przepis art. 23² Kodeksu pracy, zgodnie z którym „jeżeli przepisy prawa pracy przewidują współdziałanie pracodawcy z zakładową organizacją związkową w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, pracodawca ma obowiązek

współdziałać w takich sprawach z zakładową organizacją związkową reprezentującą pracownika z tytułu jego członkostwa w związku zawodowym albo wyrażenia zgody na obronę praw pracownika nie zrzeszonego w związku – zgodnie z ustawą o związkach zawodowych”.

W innej sprawie, dotyczącej *udostępnienia związkom zawodowym imiennego wykazu strażaków Państwowej Straży Pożarnej, którym przyznane zostały nagrody pieniężne*, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż działanie takie jest dopuszczalne, bowiem jego podstawę prawną stanowi przepis § 6 ust. 4 – wydanego na mocy art. 73 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400, z późn. zm.) – rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie szczególnych zasad przyznawania wyróżnień strażakom Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 109, poz. 711). Ponadto Generalny Inspektor wielokrotnie wskazywał, iż nie jest dopuszczalne, bez uzyskania uprzedniej zgody, udostępnianie związkom zawodowym przez pracodawców informacji o kwocie wynagrodzenia ich pracowników, o ile obowiązek udostępnienia tych informacji lub uprawnienie do ich uzyskania nie wynika z wyraźnego, szczególnego przepisu prawa.

Generalnego Inspektora pytano również, czy *informacja o przynależności związkowej podlega ochronie przewidzianej przepisami ustawy. Zakładowa organizacja związkowa zainteresowana była pozyskaniem od pracodawcy informacji o osobach, które podpisały deklarację o przystąpieniu również do innych zakładowych organizacji związkowych istniejących w zakładzie pracy*³³⁹. W statucie niniejszej organizacji związkowej zamieszczony był bowiem zapis, iż jej członek nie może być jednocześnie członkiem innego związku zawodowego. W odpowiedzi wskazano, iż z przepisów ustawy o związkach zawodowych nie wynika zasada jawności listy członków związku oraz dopuszczalność przekazania takiej listy osobie spoza związku. Generalny Inspektor podkreślił, iż brak jest przesłanki legalności udostępnienia danych członków tego związku należących jednocześnie do innych organizacji związkowych. Wskazano, iż egzekwowanie od członków zakładowej organizacji związkowej przestrzegania przepisów statutu dotyczących zakazu przynależności do innych związków jest kwestią wyłącznie wewnątrz-związkową. Zgodnie z przepisem art. 27 ust. 1 ustawy, dane o przynależności związkowej stanowią dane szczególnie chronione, a ich przetwarzanie dopuszczalne jest tylko i wyłącznie w przypadkach wymienionych w ust. 2 art. 27 ustawy.

³³⁹ GI-DP-024/733/01

Generalny Inspektor stwierdził, iż udostępnienie organizacji związkowej informacji o przynależności poszczególnych pracowników (członków tej organizacji związkowej) do innych związków zawodowych, byłoby udostępnieniem informacji o przynależności związkowej osobom spoza związku, do którego pracownik należy. Byłoby to działanie niezgodne z przepisami ustawy.

Wątpliwości budziło zagadnienie *legalności pozyskiwania przez związki zawodowe kierowców od pracodawców wykazów pracowników przekraczających nominalny czas pracy, niewypracowujących nominalnego czasu pracy i wykazów urlopów wypoczynkowych*³⁴⁰. Generalny Inspektor wyjaśniał, że nie jest to możliwe bez zgody osób, których dane dotyczą. Możliwość ingerencji w indywidualny stosunek pracy musiałaby wprost wynikać z przepisów prawa. Uprawnienia związku zawodowego do żądania danych osobowych z dokumentacji prowadzonej przez pracodawcę w związku z zatrudnianiem pracowników nie można jednak wywodzić z przepisów ustawy o związkach zawodowych, a w szczególności z powoływanego wcześniej 23 ust. 1 i art. 28 tej ustawy. Potwierdzeniem tego stanowiska jest treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1993 r. (sygn. I PZP 28/93), w której Sąd Najwyższy wypowiedział się w sprawie żądania przez związek zawodowy informacji z akt osobowych pracownika, dotyczących wysokości jego wynagrodzenia. Sąd Najwyższy stwierdził, że zawarte w art. 8, art. 23 ust. 1 oraz art. 26 pkt 3 uprawnienie do kontrolowania przez związki zawodowe przestrzegania przepisów prawa pracy oznacza także uprawnienie do kontrolowania wysokości wynagrodzeń pracowników; nie oznacza natomiast uprawnienia do żądania od pracodawcy udzielenia informacji o wysokości wynagrodzenia pracownika bez jego zgody. Niezależnie więc czy związek zawodowy żąda od pracodawcy danych o wysokości wynagrodzenia pracownika czy też innych danych, np. informacji o jego czasie pracy lub wykorzystanych urlopach wypoczynkowych z akt osobowych pracownika, ich udostępnienie nie jest dopuszczalne. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby przedmiotowe dane udostępnione zostały na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, tj. po uzyskaniu zgody osób, których dane dotyczą. Możliwe jest także udostępnienie zbiorczych, zanonimizowanych informacji dotyczących kwestii zainteresowania związku zawodowego.

Do Generalnego Inspektora zwrócił się *Prezes Zarządu Krajowego Związku Pracodawców Agencji Ochrony Osób, Mienia i Usług Detektywistycznych*.³⁴¹ Pytanie dotyczyło możliwości stworzenia przez stowarzyszenie rejestru pracowników ochrony

³⁴⁰ GI-DP-024/661/01

³⁴¹ GI-DP-024/928/01

*zwalnianych z pracy z przyczyn leżących po stronie tych pracowników. Rejestr zwalnianych pracowników prowadzony byłby przez Krajowy Związek Pracodawców Agencji Ochrony Osób, Mienia i Usług Detektywistycznych w sposób jawny, przy czym dostępny byłby po spełnieniu określonych wymogów przez przedsiębiorców zrzeszonych w Związku*³⁴².

Udzielono odpowiedzi, że prowadzenie rejestru pracowników zwalnianych z agencji ochrony nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. Nr 114, poz. 740 z późn. zm.) określa między innymi zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia oraz wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony. Dane osobowe pracowników przetwarzane są na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), a także przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286). Zgodnie z art. 94 pkt 9a k.p. pracodawca jest obowiązany w szczególności prowadzić dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników, Zakres przetwarzanych danych pracowników w ich aktach osobowych określają przepisy wskazanego powyżej rozporządzenia. Przepisy ustawy o ochronie osób i mienia wyraźnie statuuja jakie wymagania powinny spełniać osoby wykonujące czynności określone w niniejszym akcie prawnym. Zgodnie z przepisem art. 26 ust. 2 powołanej ustawy, o wydanie licencji pracownika ochrony fizycznej pierwszego stopnia może się ubiegać wyłącznie osoba spełniająca warunki określone w powołanym przepisie, w tym osoba, która nie była skazana prawomocnym orzeczeniem za przestępstwo umyślne. Zaznaczyć należy, iż poza warunkami określonymi w ust. 2 art. 26 wymienionej ustawy, licencję pracownika ochrony fizycznej pierwszego stopnia wydaje się osobie, która między innymi posiada nienaganną opinię wydaną przez komendanta komisariatu Policji właściwego ze względu na miejsce jej zamieszkania. Podobne wymagania mają zastosowanie w przypadku osób ubiegających się o wydanie licencji pracownika ochrony fizycznej drugiego stopnia oraz licencji pracownika zabezpieczenia technicznego. W związku z tym, że licencje wydaje właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby

³⁴² Autor pytania podniósł, iż do zawodu (pracownika ochrony) „trafiają ludzie, którzy nie powinni pracować w ochronie” w związku z czym, środowisko branży ochrony chciałoby stworzyć bariery ochronne przed przenikaniem do tej branży osób „nie nadających” się do tego zawodu. W tym celu Związek chce stworzyć rejestr pracowników zwalnianych z agencji ochrony z określonych powodów (podejmowanie lub wykonywanie czynności w stanie po spożyciu alkoholu lub innego podobnie działającego środka; rażące niedbalstwo w wykonywaniu obowiązków w wyniku czego doszło do kradzieży mienia, jego zniszczenia, utraty własności lub do wypowiedzenia umowy przez zleceniodawcę usługi).

komendant wojewódzki Policji, na podstawie przepisów prawa, stwierdzić należy, iż weryfikacja kandydatów do pracy odbywa się na tym właśnie etapie. W związku z powyższym nie ma potrzeby, aby przedsiębiorca badał karalność osoby ubiegającej się o pracę, tym bardziej, że przepisy ustawy o ochronie osób i mienia nie dają podstaw do takiego działania. W przypadku, gdy osoba nie spełnia warunków określonych w ustawie, komendant wojewódzki Policji odmawia wydania licencji. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z przepisem art. 32 ust.3 powołanej ustawy, pracodawca jest zobowiązany do powiadomienia właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji o każdym przypadku rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika ochrony, z przyczyn określonych w art. 52 kodeksu pracy. Przepisy prawa określają ponadto przypadki, w których komendant wojewódzki Policji cofa w formie decyzji administracyjnej licencję pracownikowi ochrony oraz zawiesza prawa wynikające z licencji. Wprawdzie rzeczywiście oczekiwania społeczne w stosunku do osób wykonujących czynności w zakresie ochrony są wysokie, niemniej jednak zarówno zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, jak też wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony określone zostały przepisami prawa, z których nie wynika dopuszczalność prowadzenia przedmiotowego rejestru bez zgody umieszczanych w nim byłych pracowników ochrony.

H. TELEKOMUNIKACJA

W okresie sprawozdawczym do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło około 80 skarg i pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne. W szczególności Generalny Inspektor analizował kwestie zakresu danych osobowych przetwarzanych w związku z zawieraniem umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, dokonywania przez operatorów sieci telefonii weryfikacji zdolności płatniczej potencjalnych klientów na podstawie numeru PESEL, dostępniania danych osobowych dla celów użytku publicznego oraz problemu przekazywania danych osobowych klientów podmiotom egzekwującym zaległości finansowe klientów wobec operatorów.

Do Generalnego Inspektora wnoszono również pisma w sprawach dokonywania oceny problemu niewywiązywania się przez podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne o charakterze powszechnym z zawartych umów, których Generalny Inspektor nie rozpatrywał, jako pozbawiony kompetencji ustawowych do dokonywania oceny umów, a w szczególności zawieranych w obrocie cywilno-prawnym.

Istotnym dla ochrony danych osobowych osób, których dane osobowe są przetwarzane w dziedzinie telekomunikacji jest wprowadzenie w dniu 1 stycznia 2001 r. w życie ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852), zwanej dalej Prawem telekomunikacyjnym. W dziale III Prawa telekomunikacyjnego uregulowano kwestie świadczenia i udostępniania usług telekomunikacyjnych, w tym m.in. zasady świadczenia i udostępniania usług telekomunikacyjnych (rozdział 1) oraz kwestie niezwykle istotne z punktu widzenia ochrony danych osobowych, tj. tajemnicę telekomunikacyjną i przetwarzanie danych osobowych w telekomunikacji (rozdział 5).

W tym miejscu warto przytoczyć przepisy, na podstawie których Generalny Inspektor najczęściej rozstrzygał kierowane do niego sprawy z zakresu telekomunikacji. Świadczenie usług telekomunikacyjnych odbywa się na podstawie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych (art. 34 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego). Operator nie może uzależniać zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, a także świadczenia tych usług, od udzielenia informacji lub danych, innych niż określone w art. 69 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego (art. 34 ust. 2 pkt 3 Prawa telekomunikacyjnego). Tajemnica komunikowania się w telekomunikacji (tajemnica telekomunikacyjna), obejmuje informacje przekazywane w sieciach telekomunikacyjnych, w tym m.in. dane dotyczące użytkowników (art. 67 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego). Stosownie do art. 69 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego z zastrzeżeniem ust. 2, informacje lub dane objęte tajemnicą telekomunikacyjną mogą być przetwarzane, gdy są przedmiotem usługi świadczonej użytkownikowi albo są niezbędne do jej wykonania. Przetwarzanie informacji lub danych w innych celach jest dopuszczalne jedynie na podstawie przepisów ustawowych. Zakres danych i informacji, jakie może przetwarzać operator, stosownie do art. 69 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego może dotyczyć następujących danych osobowych użytkowników będących osobami fizycznymi 1) nazwisk i imion użytkownika, 2) imion rodziców użytkownika, 3) miejsca i daty urodzenia użytkownika, 4) miejsca stałego pobytu użytkownika, 5) numeru ewidencyjnego PESEL użytkownika, 6) nazwy i numeru dokumentów potwierdzających tożsamość użytkownika, 7) numeru ewidencji podatkowej NIP użytkownika, na jego wniosek, 8) numeru konta bankowego lub karty płatniczej użytkownika, na jego wniosek. Zgodnie z art. 69 ust. 3 Prawa telekomunikacyjnego operator lub podmiot udostępniający usługi telekomunikacyjne jest obowiązany do poinformowania użytkownika, z którym zawiera umowę o świadczenie usług, jakiego rodzaju dane dotyczące użytkownika będą przetwarzane przez operatora.

Podobnie jak w ubiegłym roku sprawozdawczym, w roku 2001, wątpliwości budził *zakres danych użytkowników publicznych sieci telefonicznych upublicznianych przez operatorów tych sieci*.

Zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego, świadczenie usług telekomunikacyjnych odbywa się na podstawie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 2 powołanej ustawy, operator publicznej stacjonarnej sieci telefonicznej o największym udziale w rynku świadczenia usług powszechnych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany do świadczenia wszystkim użytkownikom publicznych sieci telefonicznych, łącznie z użytkownikami aparatów publicznych, usługi biura numerów obejmującej wszystkich abonentów tych sieci. Art. 67 ust. 1 i 2 tej ustawy wprowadza tajemnicę komunikowania się zwaną „tajemnicą komunikacyjną”. Nie stosuje się ona do informacji i danych ze swej istoty jawnych albo z przeznaczenia publicznych (art. 67 ust. 4 wskazanej ustawy). Taką kategorią danych są dane zawarte w publicznie dostępnym spisie abonentów, a także udostępniane za pośrednictwem służb informacyjnych operatora. Dane te powinny być ograniczone, zgodnie z przepisami prawa, do: numeru abonenta lub znaku identyfikującego abonenta, nazwiska i imion abonenta, nazwy miejscowości, w której znajduje się zakończenie sieci udostępnione abonentowi, nazwa ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci udostępnione abonentowi (art. 70 ust. 1 ustawy). Generalny Inspektor wskazywał, iż przedstawiony wyżej zakres danych może ulec rozszerzeniu wyłącznie za zgodą abonenta (art. 70 ust. 2 ustawy). Na podstawie art. 70 ust. 3 Prawa telekomunikacyjnego, abonent będący osobą fizyczną, ma prawo złożyć zastrzeżenie dotyczące umieszczenia w publicznie dostępnym spisie abonentów określonych danych identyfikujących go, dotyczących w szczególności nazwiska, imion, płci albo adresu lub części adresu, a także ich udostępniania za pośrednictwem służb informacyjnych operatora. Zgodnie z przepisami Prawa telekomunikacyjnego, operator może pobierać opłatę za złożenie zastrzeżenia, o którym mowa wyżej. Opłata ta powinna odpowiadać kosztom wykonania zastrzeżenia, ale jej wysokość nie może stanowić przeszkody do korzystania z przedmiotowego uprawnienia. Wysokość tej opłaty powinna ustalać umowa pomiędzy operatorem sieci telekomunikacyjnej i klientem³⁴³. Działania operatorów w zakresie pobierania przedmiotowych opłat, w związku z wątpliwościami pytających, Generalny Inspektor nie uznał jednak za nieuprawnione³⁴⁴. Generalny Inspektor nie wypowiadał się natomiast merytorycznie co do wysokości ustalanych opłat. Kwestie

³⁴³ GI-DP-024/819/01

³⁴⁴ GI-DP-024/629/01

wysokości ustalanych przez operatorów opłat nie należą bowiem do materii ochrony danych osobowych. Generalny Inspektor wskazywał pytającym, iż biuro numerów może udzielać informacji ujawnionych w publicznie dostępnych spisach abonentów.

*Generalnego Inspektora pytano również o legalność publikacji, przez operatora sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego, spisu abonentów*³⁴⁵. Tak jak w latach poprzednich, również w omawianym okresie sprawozdawczym, zagadnienie to budziło wśród pytających wiele wątpliwości. Generalny Inspektor wskazywał, iż zgodnie z art. 55 Prawa telekomunikacyjnego, operator świadczący usługi powszechne obowiązany jest do dostarczania abonentom swojej sieci, po cenie uwzględniającej koszty, aktualnego spisu swoich abonentów z obszaru strefy numeracyjnej, w której znajduje się zakończenie sieci abonenta, nie rzadziej niż raz na 2 lata. Tak więc podstawą publikacji spisu abonentów jest przepis prawa. Natomiast kwestie związane z wykonywaniem umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych nie podlegają ocenie Generalnego Inspektora. Roszczenia z tytułu wykonania umów, jak wskazywano w odpowiedziach, powinny być dochodzone na drodze postępowania cywilnego³⁴⁶.

Wątpliwości budził ponadto zakres danych do których pozyskiwania i udostępniania są uprawnieni operatorzy sieci telekomunikacyjnych użytku publicznego. Do Generalnego Inspektora wpłynęła *skarga, w której skarżący podniósł, iż w trakcie zawierania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z Polkomtel S.A., operatorem telefonii komórkowej świadczącym usługi o charakterze powszechnym, sprzedawca – pracownik salonu firmowego operatora - poprosił skarżącego o podanie numeru PESEL, skontaktował się telefonicznie z centralą operatora, a uzyskawszy dane osobowe skarżącego (imię, nazwisko i adres zamieszkania), odmówił zawarcia umowy ze względu na zaległości finansowe skarżącego wobec innego operatora, oraz wyjaśnił, iż operatorzy wymieniają się danymi o nierzetelnych klientach*. Generalny Inspektor po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w tej sprawie nakazał usunięcie ze zbioru danych prowadzonego przez operatora danych osobowych skarżącego.³⁴⁷

W sprawie tej najistotniejszą kwestią było stwierdzenie, iż – wbrew opinii operatora twierdzącego, iż nie przetwarza danych osobowych skarżącego, bowiem numer PESEL nie należy do kategorii danych osobowych, na podstawie których nie można dokonać wprost identyfikacji osoby fizycznej - *numer PESEL stanowi dane osobowe w rozumieniu ustawy,*

³⁴⁵ GI-DP-024/453/01

³⁴⁶ GI-DP-024/453/01

³⁴⁷ GI-DEC-DS-110/01

pozwała bowiem na identyfikację osoby fizycznej, której dotyczy. Takie stanowisko zajął również Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 17 listopada 2000 r. (sygn. akt II SA 1860/00) stwierdzając, iż „Wskazanie jakie dane o osobie są danymi osobowymi, zawiera art. 6 powoływanej ustawy. Zgodnie z tym artykułem za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby. Pojęcie to ma charakter niedookreślony. Wykładnia językowa przemawia jednak za wąskim jego rozumieniem. Stąd za dane osobowe należy rozumieć nie każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, lecz tylko tę, która pozwala na określenie jej tożsamości (...) a więc imię, nazwisko, adres, Pesel, NIP itp.” Numer PESEL – również w przypadku gdy przetwarzany jest samoistnie - stanowi dane osobowe, dla przetwarzania których podmiot dokonujący na nich jakichkolwiek operacji - w tym m.in. ich zbierania, utrwalania, przechowywania, zwłaszcza w systemach informatycznych - obowiązany jest legitymować się jedną z przesłanek wynikających z art. 23 ust. 1 ustawy.

Wbrew opinii operatora, identyfikacja osoby fizycznej na podstawie numeru PESEL była możliwa i nastąpiła, gdy pracownik salonu, jako przedstawiciel operatora, porównał dane z dowodu osobistego okazanego przez potencjalnego klienta, z przetwarzanymi w systemie informatycznym operatora numerami PESEL. Fakt dokonania takiej identyfikacji był podstawą uznania skarżącego przez operatora za osobę, z którą zawarcie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych byłoby ryzykowne ze względu na jej zaległości finansowe wobec innego operatora.

W toku postępowania Generalny Inspektor ustalił, iż operator dysponował numerem ewidencyjnym PESEL skarżącego, tj. przetwarzał go w prowadzonym przez siebie w systemie informatycznym zbiorze danych osobowych, nie posiadając żadnej z przesłanek legalności przetwarzania danych osobowych. W niniejszej sprawie do przetwarzania danych osobowych skarżącego uprawniony był wyłącznie inny operator - Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. - na podstawie zawartej ze skarżącym umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, tj. na podstawie przepisu art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, i to on był administratorem danych, tj. podmiotem, na którym spoczywał obowiązek przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych. Dlatego też Generalny Inspektor wydał wobec tego operatora odrębną decyzję, w której nakazał nieudostępnianie podmiotom nieuprawnionym danych osobowych skarżącego.³⁴⁸ Generalny Inspektor uznał bowiem, iż operator ten naruszył przepisy ustawy przekazując numer PESEL skarżącego innemu operatorowi (temu,

³⁴⁸ GI-DEC-DS-111/01

którego zasadność działania kwestionował pierwotnie skarżący), bowiem nie dopełnił warunków określonych w art. 26 ust. 1 ustawy (obowiązku dołożenia szczególnej staranności ochrony interesów osoby, której dane dotyczą) i art. 36 ustawy (obowiązku zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych).

Ponadto ustalono, iż operator, którego działanie pierwotnie kwestionował skarżący, tj. Polkomtel S.A. prowadzi praktykę sprawdzania solidności płatniczej potencjalnego klienta poprzez sprawdzenie, czy w prowadzonym zbiorze numerów ewidencyjnych znajduje się numer PESEL osoby, która wyraża wolę zawarcia umowy świadczenia usług telekomunikacyjnych. W analizowanym stanie faktycznym istotny był również fakt, iż operator ten - nie wskazując źródła uzyskania numerów PESEL - określił, iż „zebrał” je opierając się na stanowisku Generalnego Inspektora zawartym w sprawozdaniu z jego działalności w 1999 r., które odnosiło się do problemu znakowania przedmiotów (np. telewizorów, rowerów), tj. do sytuacji uznanej przez Generalnego Inspektora za nie podlegającą rygorom ustawy. Generalny Inspektor stwierdził, iż na powyższą interpretację nie można się powoływać w przypadku dokonywania pełnej identyfikacji osoby poprzez porównanie numeru PESEL zawartego w zbiorze prowadzonym w systemie informatycznym operatora i numeru PESEL oraz innych danych osobowych znajdujących się w dowodzie osobistym okazywanym przez osobę, która zamierza zawrzeć umowę z operatorem.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła również *skarga, w której podniesiono, iż Polska Telefonia Komórkowa Centertel Sp. z o.o., operator sieci telefonii niezgodnie z art. 69 Prawa telekomunikacyjnego przetwarza dane dotyczące zatrudnienia skarżącego*. Dane te zostały udostępnione przez skarżącego operatorowi w trakcie zawierania pierwszej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Kolejna umowa, posiadała „automatycznie wypełnione” przez operatora pola umowy dotyczące miejsca pracy, wykonywanego zawodu i numeru telefonu w pracy skarżącego. Generalny Inspektor nakazał w niniejszej sprawie usunięcie ze zbioru danych prowadzonego przez operatora przedmiotowych danych osobowych skarżącego³⁴⁹ oraz utrzymał w mocy ten nakaz wydając drugą decyzję w sprawie po odwołaniu się od niej przez operatora.³⁵⁰ Podstawą wydania takiej decyzji administracyjnej były dokonane ustalenia, iż przetwarzanie tych danych nie zostały uzyskane na podstawie urzędowego potwierdzenia danych osobowych. Dane

³⁴⁹ GI-DEC-DS-84/01

³⁵⁰ GI-DEC-DS-123/01

dotyczące miejsca pracy, wykonywanego zawodu i numeru telefonu w pracy nie mogły być więc przetwarzane z uwagi na brak stosownej podstawy prawnej dla takiego działania.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia, jakie podjął Generalny Inspektor stanowi wyżej cytowany przepis art. 34 ust. 1 pkt 3 i art. 69 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego. Katalog danych i informacji ustanowiony w art. 69 Prawa telekomunikacyjnego nie obejmuje danych dotyczących miejsca pracy, numeru telefonu w pracy oraz wykonywanego zawodu użytkownika. Generalny Inspektor stwierdził, iż przepis art. 69 Prawa telekomunikacyjnego nie upoważnia operatora do dowolnego rozszerzania zakresu danych przetwarzanych dla potrzeb umowy świadczenia usług telekomunikacyjnych, a regulacje przewidziane w Regulaminie świadczenia usług ustanowionym przez operatora nie stanowią źródła powszechnie obowiązującego prawa, dlatego też Generalny Inspektor uznał, że zakres przetwarzanych danych nie może być szerszy niż przewidziany w art. 69 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego.

Do Generalnego Inspektora wpłynęło *pismo komendanta straży miejskiej z prośbą o dokonanie oceny zasadności odmowy przez Telekomunikację Polską S.A. udostępnienia danych osobowych abonentów ze zbioru danych osobowych Spółki*. Odmowę udostępnienia wnioskowanych danych uzasadniano brakiem właściwej podstawy prawnej i obowiązkiem pracowników Telekomunikacji Polskiej S.A. do zachowania tajemnicy służbowej. Ponadto wskazano, iż wnioskodawca nie uzasadnił w sposób wiarygodny potrzeby posiadania danych, w związku z czym administrator danych będących przedmiotem sporu nie mógł dokonać wszechstronnej oceny, czy udostępnienie nie naruszy praw i wolności osób, których dane dotyczą. Generalny Inspektor wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie, zakończone wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej Telekomunikacji Polskiej S.A., jako administratorowi danych, udostępnienie wnioskodawcy danych osobowych w zakresie: imię, nazwisko i adres ze zbioru abonentów³⁵¹ oraz decyzję utrzymującą w mocy pierwszą decyzję w sprawie³⁵². Telekomunikacja Polska S.A. wniosła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę na decyzję Generalnego Inspektora.

Generalny Inspektor uznał, iż przepisy art. 12 ust 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy o strażach gminnych i art. 19 i 21 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia nie tylko uprawniają, ale jednocześnie zobowiązują straż miejską do pozyskania wszelkich niezbędnych danych w celu ustalenia sprawy wykroczenia, a następnie skierowania do kolegium stosownego wniosku o ukaranie w pełni

³⁵¹ GI-DEC-DS-38/01

³⁵² GI-DEC-DS-58/01

zidentyfikowanej osoby. Przepisy powołane przez straż miejską, w związku z czynnościami dotyczącymi ujawnienia sprawców wykroczenia, wbrew twierdzeniom Telekomunikacji Polskiej S.A., stanowią w związku z tym wystarczającą podstawą prawną do udostępnienia przez administratora danych osobowych w niezbędnym dla sprawy zakresie. Ponadto Generalny Inspektor uznał, iż do przetwarzania danych osobowych wnioskowanych przez straż miejską zastosowanie znajduje obok art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, także przesłanka wyrażona w art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy, zgodnie z którą przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Przesłanka ta zachodzi w sytuacji, gdy dobro publiczne jest wartością wyższą, niż autonomia jednostki w decydowaniu o przetwarzaniu dotyczących jej danych osobowych, a warunkiem jej zastosowania jest wykonywanie przez podmiot przetwarzający dane osobowe zadań publicznych, określonych prawem, zaś przetwarzanie tych danych musi być niezbędne do wykonywania tych zadań. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o strażach gminnych, straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Do zadań straży miejskiej należy zaliczyć ściganie sprawców przestępstw i wykroczeń. Odmowa udostępnienia straży miejskiej danych osobowych niezbędnych do ścigania sprawców wykroczeń nie mogła zostać uznana przez Generalnego Inspektora za słuszną ponieważ paraliżowałoby wykonywanie przez straż określonych prawem zadań dla dobra publicznego, a w konsekwencji utrudnia zachowanie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Naczelny Sąd Administracyjny – przychylając się do stanowiska Generalnego Inspektora w analizowanej sprawie - wydał w niniejszej sprawie postanowienie o oddaleniu wniosku Telekomunikacji Polskiej S.A. o wstrzymanie wykonania decyzji Generalnego Inspektora.³⁵³

Telekomunikacja Polska S.A. zwróciła się do Generalnego Inspektora również z pytaniem dotyczącym dopuszczalności udostępnienia danych osobowych jej abonentów na żądanie Policji, Straży Pożarnej, Pogotowia Ratunkowego w związku z „koniecznością zmniejszania ilości fałszywych i uciążliwych telefonów alarmowych, na potrzeby Centrum Powiadamiania Ratunkowego w celu szybkiego określenia miejsca zdarzenia wymagającego udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej, a także na ułatwienie pracy organom Policji”. Generalny Inspektor wskazywał, iż ustawa odsyła do przepisów szczególnych, określających kto, komu i w jakich sytuacjach może udostępnić dane osobowe³⁵⁴. Zasady wykonywania działalności polegającej na świadczeniu i udostępnianiu usług

³⁵³ II SA 2210/01

³⁵⁴ GI-DP-024/605/01

telekomunikacyjnych, w tym również przetwarzania danych osobowych w telekomunikacji, jak wskazywał Generalny Inspektor, regulują przepisy ustawy Prawo telekomunikacyjne (np. art. 67 ust. 3, art. 69 ust. 1). Na ich podstawie, nie zaś w oparciu o przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, winny być więc rozstrzygane kwestie udostępniania danych podmiotom, o których mowa wyżej i w celu określonym wyżej.

Do Generalnego Inspektora wpływały także pisma, w których wnoszono o wszczęcie postępowań wobec niewywiązywania się z umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne o charakterze powszechnym, w szczególności spowodowanie zastrzeżenia numeru telefonu, czy niedokonywania identyfikacji numeru telefonu³⁵⁵, wyjaśnienie praktyki opublikowania numeru telefonu na stronach internetowych podmiotu zajmującego się świadczeniem usług związanych z dostępem do internetu.³⁵⁶

W tych sprawach Generalny Inspektor wyjaśniał skarżącym, iż nie jest organem uprawnionym do rozpatrywania skarg dotyczących niewywiązywania się przez operatorów z umów o świadczeniu usług telekomunikacyjnych o charakterze powszechnym. Ponadto przedstawiane przez skarżących stany faktyczne wskazywały, że nie nastąpiło udostępnienie danych osobowych, ponieważ były one znane osobom, które chciały ustalić numer telefonu abonenta dzwoniąc do informacji o numerach telefonów abonentów prowadzonej przez operatora.³⁵⁷ Przedmiotem udostępnienia był wyłącznie numer telefonu, który nie jest informacją pozwalającą na określenie tożsamości osoby fizycznej, a więc nie stanowi danych osobowych w rozumieniu art. 6 ustawy³⁵⁸. Generalny Inspektor wyjaśniał ponadto, że przepisy ustawy nie znajdują zastosowania w sytuacjach, gdy wnioskodawca przekazując dane konkretnej osoby zwraca się do administratora danych o udzielenie dodatkowych informacji dotyczących tej osoby. Do przedmiotowego stanowiska przychylił się Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie (sygn. akt II SA 1860/2000).³⁵⁹

Ponadto w jednej ze spraw Generalny Inspektor wyjaśnił, iż z uwagi na fakt, że ustawa znajduje zastosowanie do danych, które pozwolą na określenie tożsamości osób fizycznych, ochroną z niej wynikającą nie są objęci przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ust. 2

³⁵⁵ GI-DS-430/37/01

³⁵⁶ GI-DS-430/239/01

³⁵⁷ GI-DS-430/472/01

³⁵⁸ zgodnie z definicją danych osobowych w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych

³⁵⁹ GI-DS-430/37/01

ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.).³⁶⁰

Generalny Inspektor rozpatrywał również *problem przetwarzania przez operatora sieci telefonii danych osobowych osoby, która twierdziła, że nigdy nie była klientem tego operatora, a dane osobowe przetwarzane są bez jej zgody*. W toku postępowania wyjaśniającego ustalono jednak, iż przetwarzanie danych osobowych przez operatora było uprawnione. Podstawę prawną przetwarzania stanowiły bowiem przepisy Prawa telekomunikacyjnego w związku z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest niezbędne osobie, której dane dotyczą, w celu wywiązania się z umowy, której jest stroną, lub na jej życzenie w celu podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy. W toku postępowania wyjaśniającego Generalny Inspektor ustalił, iż dane osobowe przetwarzane były w związku z zawarciem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych tj. w związku z niewywiązywaniem się skarżącego z postanowień zawartej umowy, a więc w celu odzyskania zaległości płatniczych za świadczone usługi, Generalny Inspektor wyjaśnił zatem skarżącemu, iż działanie operatora, polegające na przetwarzaniu danych osobowych w związku z realizacją umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych nie naruszało przepisów ustawy.³⁶¹

W sprawie wniosku o przeprowadzenie postępowania wobec operatora sieci telefonii, który w opinii skarżącego bezprawnie, tj. bez prawomocnego wyroku sądowego przekazał jego dane osobowe podmiotowi egzekwującemu zaległości finansowe Generalny Inspektor wyjaśnił, iż działanie takie znajduje podstawę w przepisach ustawy, zgodnie bowiem z art. 31 ust. 1 ustawy administrator danych może bowiem powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. Stan faktyczny sprawy wskazywał, iż podmiot egzekwujący długi działał w imieniu i na rzecz operatora sieci telefonii. Generalny Inspektor wyjaśnił zatem skarżącemu, iż działania polegające na udostępnieniu przez operatora – w ramach przepisu art. 31 ustawy – jego danych osobowych podmiotowi egzekwującemu zaległości finansowe oraz na przetwarzaniu przedmiotowych danych przez ten podmiot, w granicach udzielonego przez operatora umocowania, nie naruszają unormowań wynikających z ustawy.³⁶²

Generalny Inspektor analizował również podobną *sprawę dotyczącą udostępnienia przez Polkomtel S.A. danych osobowych skarżącego bez jego zgody Presco s.c. Celem*

³⁶⁰ GI-DS-430/239/01, GI-DS-430/269/01

³⁶¹ GI-DS-430/228/01, GI-DS-430/245/01

³⁶² GI-DS-430/296/01, GI-DS-430/362/01

udostępnienia przedmiotowych danych był przelew wierzytelności z tytułu należności skarżącego wobec Polkomtel S.A., a jako podstawę udostępnienia wskazano art. 509 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Po dokonaniu analizy przepisów art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ pkt 5 k.c. oraz przepisów ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów /.../, Generalny Inspektor powziął wątpliwość w przedmiocie dopuszczalności przeniesienia wierzytelności na rzecz innego podmiotu bez zgody konsumenta – dłużnika, dlatego też zwrócił się Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o interpretację ww. przepisów i zajęcie stanowiska w przedmiotowej kwestii.³⁶³ W okresie sprawozdawczym odpowiedź nie została udzielona.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor wypowiedział się również w zakresie *działań operatorów telefonii komórkowej dotyczących przetwarzania danych w ramach świadczenia przemiennego (stosowanie alternatywnie: kaucji zabezpieczającej lub sprawdzenie wiarygodności klientów)*³⁶⁴ Generalny Inspektor wskazał, iż materialną podstawę przetwarzania danych osobowych przez operatorów telefonii komórkowej stanowią przepisy ustawy Prawo telekomunikacyjne oraz przepisy wydanych na mocy ustawowych delegacji aktów wykonawczych. Na ich podstawie operatorzy upoważnieni są do przetwarzania danych osobowych z tytułu zawartych umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych i w celu związanym z ich realizacją. Tym samym przetwarzanie przez nich danych osobowych odbywa się w oparciu o przesłanki wskazane w art. 23 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

Generalny Inspektor wskazywał, iż przetwarzanie innych, niż wymienione w art. 69 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego, danych o użytkownikach może się odbywać wyłącznie na podstawie przesłanki wskazanej w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. za zgodą osoby zainteresowanej. Z załączonych do pisma materiałów wynikało, iż właśnie zgoda jest przesłanką gromadzenia przez operatorów telefonii komórkowej informacji o ewentualnym abonencie, w ramach postępowania mającego na celu sprawdzenie jego wiarygodności płatniczej, przed zawarciem umowy o świadczenie usługi abonenckiej na warunkach promocyjnych. Według Generalnego Inspektora istotne jest, iż wyrażenie przedmiotowej zgody nie jest warunkiem koniecznym, od spełnienia którego uzależniona jest możliwość zawarcia umowy. Ewentualny klient może bowiem odmówić udzielenia tejże zgody,

³⁶³ GI-DS-430/488/01/2106

³⁶⁴ GI-DP-024-1415/01

wpłacając alternatywnie kaucję zabezpieczającą. Generalny Inspektor stwierdził wobec powyższego, iż o ile gromadzenie – w celu weryfikacji wiarygodności płatniczej – informacji o potencjalnym abonencie telefonii komórkowej odbywa się na podstawie udzielonej przez niego zgody, nie stanowi to naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Jednocześnie wskazano, iż operatorzy telefonii komórkowej obowiązani są dopełnić obowiązku informacyjnego określonego – w zależności od źródła pozyskania danych – w art. 24 i 25 ustawy, wobec osób, które wyraziły zgodę na sprawdzenie ich wiarygodności płatniczej. Dzięki temu osoby te mają świadomość przez kogo, w jakim celu i w jakim zakresie przetwarzane są dotyczące ich dane.

*Generalnego Inspektora pytano także o konieczność dopełnienia obowiązku informacyjnego przez podmiot, który miałby pozyskać dane osobowe klientów operatora świadczącego usługi powszechne (ujętych w powszechnie dostępnym spisie abonentów)*³⁶⁵. Generalny Inspektor wskazywał, iż biorąc pod uwagę brzmienie przepisu art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy podmiot ten zwolniony będzie z konieczności dopełnienia obowiązku informacyjnego wobec osób, których dane (w zakresie wskazanym w art. 70 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego) uzyska od operatora świadczącego usługi powszechne. Generalny Inspektor wskazał jednocześnie, iż kwestią odrębną jest legitymowanie się przez ten podmiot co najmniej jedną z przesłanek wskazanych w przepisie art. 23 ust. 1 ustawy. Okoliczność, iż dane, których podmiot ten zamierza być administratorem, są ogólnie dostępne (znajdują się w powszechnie dostępnym spisie abonentów) nie jest przesłanką legalizującą ich przetwarzanie, co wyraźnie zaznaczono w piśmie. Umieszczenie przez operatora danych osobowych abonentów w publicznym spisie abonentów odbywa się na mocy art. 55 Prawa telekomunikacyjnego, zgodnie z którym „operator świadczący usługi powszechne jest obowiązany do dostarczenia abonentom swojej sieci (...) aktualnego spisu swoich abonentów z obszaru strefy numeracyjnej, w której znajduje się zakończenie sieci abonenta (...)”, zaś udostępnianie tych danych za pośrednictwem służb informacyjnych operatora znajduje oparcie w przepisie art. 56 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, bowiem „operator publicznej stacjonarnej sieci telefonicznej o największym udziale na rynku świadczenia usług powszechnych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany do świadczenia wszystkim użytkownikom publicznych sieci telefonicznych (...), usługi biura numerów obejmującej wszystkich abonentów tych sieci”. Generalny Inspektor podkreślił, iż powołane przepisy stanowią przesłankę legalności przetwarzania danych osobowych wyłącznie w

³⁶⁵ GI-DP-024/437/01

odniesieniu do tego operatora i nie jest dopuszczalne, w wyniku zastosowania wykładni rozszerzającej, obejmowanie ich działaniem podmiotów, które przedmiotowe dane od operatora nabyły. Dla dopuszczalności przetwarzania danych osobowych niezbędne jest więc wykazanie przez administratora danych istnienia przynajmniej jednej przesłanki legalności przetwarzania wskazanej w przepisie art. 23 ust. 1 ustawy.

W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor nadal, tak jak w latach poprzednich, rozpatrywał *sprawy dotyczące praktyki operatorów sieci telekomunikacyjnych polegającej na sporządzaniu kserokopii dokumentów tożsamości*.³⁶⁶ Zarzut Generalnego Inspektora w stosunku do operatora dotyczył gromadzenia zbyt szerokiego zakresu danych klientów, niezależnie od tego, czy uzyskanie danych następuje na skutek okazania i przepisania, czy też kopiowania dokumentu klienta. Zdaniem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wskazane sposoby pozyskiwania danych prowadzą do tego samego skutku – pozyskania nieadekwatnego zakresu danych i w konsekwencji naruszenia art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła skarga na *działanie Telekomunikacji Polskiej S.A. polegające na dokonaniu, w jednym z jej biur obsługi klienta, kserokopii dowodu osobistego i legitymacji kombatanckiej skarżącego*. Generalny Inspektor uznał, iż w niniejszej sprawie konieczne jest przeprowadzenie czynności kontrolnych w odpowiednich regionach spółki. Stwierdzony *stan faktyczny nie dał podstaw dla uznania, iż w sprawie przetwarzania danych osobowych skarżącego Telekomunikacja Polska S.A. naruszyła przepisy ustawy*. W wyniku dokonanych oględzin teczki, zawierającej dokumentację dotyczącą skarżącego (m.in. kopie zaświadczenia i decyzji, korespondencja, dokumentacja związana ze świadczeniem usług telekomunikacyjnych) stwierdzono bowiem, że nie zawiera ona kserokopii dowodu osobistego skarżącego, natomiast w teczce tej znajduje się kserokopia legitymacji kombatanckiej, przesłana przez skarżącego w roku 1994 r. Wyjaśniono zatem skarżącemu, że podstawą prawną przetwarzania jego danych osobowych przez Telekomunikację Polską S.A. są przepisy Prawa telekomunikacyjnego i odpowiednie akty wykonawcze.³⁶⁷

Generalny Inspektor otrzymał także *pismo, w którym podniesiono, iż na adres prywatny skarżącej przesłano ofertę odkupienia od niej akcji pracowniczych, oferent podał jedynie swój numer telefonu*. W ocenie skarżącej działanie to narusza przepisy prawa, *albowiem* skarżąca nie informowała nikogo o nabyciu akcji pracowniczych, ani nie

³⁶⁶ GI-DP-DEC-15/01

³⁶⁷ GI-DS-430/368/01

udostępniała swojego adresu dla przetwarzania w celu objętym ofertą. W odpowiedzi Generalny Inspektor poinformował, iż nie może prowadzić postępowania administracyjnego w przedstawionej sprawie. Uzyskanie informacji o źródle pozyskania danych osobowych skarżącej – wobec przedstawionych przez skarżącą dowodów w sprawie - byłoby możliwe jedynie poprzez odebranie wyjaśnień od właściciela telefonu, którego numer wskazano w ofercie. Z uwagi na powyższe wyjaśniono, iż na podstawie przepisów art. 67 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego wszystkie osoby, które z tytułu działalności telekomunikacyjnej mają dostęp do informacji i danych, objętych tajemnicą telekomunikacyjną, w tym m.in. do danych dotyczących użytkowników, są obowiązane do zachowania ich w tajemnicy, a wyjątki od tej zasady określa ustawa. Informacje objęte tajemnicą telekomunikacyjną mogą być m.in. udostępniane tylko wówczas, gdy czynność ta jest przedmiotem usługi świadczonej użytkownikowi, albo są niezbędne do jej wykonania. Przetwarzanie informacji lub danych w innych celach jest dopuszczalne jedynie na podstawie przepisów ustawowych. Oznacza to, iż dane osobowe właściciela telefonu, którego numer wskazano w przesłanej ofercie, objęte są tajemnicą telekomunikacyjną, a ich przetwarzanie (w tym także uzyskanie od operatora) dla celów przeprowadzenia postępowania, a więc ustalenia stanu faktycznego może nastąpić jedynie na podstawie przepisów ustawy. Wyjaśniono zatem skarżącej, iż z uwagi na fakt, iż Generalny Inspektor - na podstawie przyznanych mu ustawowo kompetencji - nie ma prawa żądać udostępnienia tych danych osobowych, organem uprawnionym do ich ustalenia jest prokurator w trybie i na zasadach przewidzianych w kodeksie postępowania karnego. Skarżącą poinformowano przy tym, że jeżeli jest zainteresowana rozstrzygnięciem sprawy przez powołane do tego organy, może osobiście złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do właściwego organu powołanego do ścigania przestępstw.³⁶⁸

I. PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W SEKTORZE GAZOWNICTWA I ENERGETYKI

Pośród skarg związanych z problematyką przetwarzania danych osobowych duża ilość spraw dotyczyła skarg na zakłady energetyki i gazownictwa (35 skarg i zapytań prawnych). Podobnie jak w roku 2000, w omawianym okresie sprawozdawczym niezwykle często poruszaną kwestią był zakres danych wymaganych przez dostawców energii od jej odbiorców przy zawieraniu lub aktualizacji umowy sprzedaży energii.³⁶⁹ Skarżący

³⁶⁸ GI-DS-430/333/01

³⁶⁹ GI-DP-024/955/01

kwestionowali zapisy umów z zakładem energetycznym dotyczące pozyskiwania danych w zakresie imienia ojca i matki, daty urodzenia, numeru hipotecznego nieruchomości, do której dostarczana byłaby energia, dokumentu potwierdzającego prawo własności (użytkowania) lokalu, zajmowanego przez odbiorcę energii, czy jego numeru NIP.³⁷⁰

W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych powyższe żądanie zakładu energetyki jedynie w części nie naruszają przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, albowiem przetwarzanie danych osobowych w wyżej opisanym zakresie odbywa się w oparciu o przesłankę przetwarzania danych wyrażoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. Skarżącym wskazano, iż przetwarzanie przez przedsiębiorstwa energetyczne danych osobowych odbiorców energii elektrycznej lub ciepła odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych. Zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 i 2 prawa energetycznego, przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła są obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie, umowy sprzedaży paliw lub energii, lub umowy o świadczenie usług przesyłowych z odbiorcami lub podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy przypadku, gdy ubiegający się o zawarcie umowy nie ma tytułu prawnego do korzystania z obiektu, do którego paliwa gazowe, energia elektryczna lub ciepło mają być dostarczone. Zgodnie z przepisem § 13 pkt. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz. U. Nr 85, poz. 957), umowa sprzedaży energii elektrycznej zawierana przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej, powinna zawierać wskazanie miejsca dostarczenia energii elektrycznej i miejsca pomiaru oraz oznaczenie stron umowy. Tym samym przedsiębiorstwa energetyczne, w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne, są uprawnione do przetwarzania danych w zakresie, jaki jest im niezbędny dla oznaczenia strony umowy (imię, nazwisko, numer PESEL, seria i numer dowodu osobistego oraz oznaczenie organu, który dowód osobisty wydał, a także adres zamieszkania odbiorcy energii). Przedsiębiorstwo energetyczne obowiązane jest, zgodnie z § 15 rozporządzenia,

³⁷⁰ GI-DS-430/257/01

m.in. do informowania odbiorców o terminach planowanych przerw i ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej z wyprzedzeniem umożliwiającym przygotowanie się odbiorcy do przerw lub ograniczeń. W przepisie § 33 pkt 4 rozporządzenia określony został natomiast termin i formy powiadamiania odbiorców o przerwach. W związku z tym, że przepisy prawa przewidują kilka form powiadamiania odbiorców o przerwach lub ograniczeniach w dostawie energii Generalny Inspektor podkreślał, iż odbiorca nie ma obowiązku łącznego podania numeru telefonu, numeru faksu oraz adresu do korespondencji³⁷¹. Zbędne są natomiast dotyczące imion ojca i matki, czy daty urodzenia strony umowy.

Podanie *informacji dotyczących tytułu prawnego do korzystania z obiektu*, do którego dostarczana będzie energia elektryczna, wymagane jest w przypadku składania wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej. Przepis § 6 ust. 4 pkt 1 powyższego rozporządzenia stanowi bowiem, iż do wniosku o określenie warunków przyłączenia należy załączyć „dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do korzystania z obiektu, w którym będą używane urządzenia lub instalacje elektryczne, lub oświadczenie o złożeniu takiego dokumentu przed podpisaniem umowy o przyłączenie”. Generalny Inspektor informował więc, że dokument potwierdzający tytuł prawny do obiektu jest niezbędny w przypadku zawierania umowy o przyłączenie do sieci, a nie umowy o sprzedaż energii elektrycznej³⁷². Pytających informowano również, iż w ich gestii pozostaje wybór formy doręczenia zakładowi energetycznemu danych niezbędnych do zawarcia lub aktualizacji umowy sprzedaży energii elektrycznej³⁷³.

Odnośnie *żądania zakładów energetycznych udostępnienia numeru NIP* Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazywał, iż żądanie takie uzasadniają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 142, poz. 702 z późn. zm.), a w szczególności przepis art. 11 ust. 2 pkt 5 tej ustawy, zgodnie z którym, w sprawach dotyczących zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych podatnicy mają obowiązek podawać NIP na żądanie stron czynności cywilnoprawnych. Pytających informowano jednocześnie, iż rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 1999 r. (Dz. U. Nr 109, poz. 1245 z późn. zm.) w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym wymienia w § 37 pkt 1, jako element faktury stwierdzającej dokonanie

³⁷¹ GI-DP-024/190/01

³⁷² GI-DP-024/955/01

³⁷³ GI-DP-024/265/01

sprzedaży, m.in. numery identyfikacji podatkowej lub numery tymczasowe sprzedawcy i nabywcy.

W odpowiedziach podkreślano jednocześnie, iż nie jest obowiązkowe, przy zawieraniu umowy o sprzedaż energii elektrycznej, ujawnianie danych dotyczących nazwy banku, numeru konta bankowego. Informowano, iż rozliczanie za pośrednictwem banku należności z tytułu poboru energii elektrycznej jest tylko jednym z możliwych sposobów takiego rozliczenia³⁷⁴. To odbiorca energii elektrycznej, a nie przedsiębiorstwo energetyczne ma prawo decydować o tym, w jakiej formie dokonywać będzie płatności. Generalny Inspektor wskazywał jednocześnie, iż możliwy jest ewentualny wgląd przez upoważnionego pracownika przedsiębiorstwa energetycznego w dokumenty dotyczące tytułu prawnego do lokalu, ale tylko i wyłącznie w celu potwierdzenia danych niezbędnych do zawarcia umowy sprzedaży energii³⁷⁵ lub też złożenie oświadczenia, którego treścią będzie potwierdzenie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu³⁷⁶. Żądanie od prywatnego odbiorcy, z którym przedsiębiorstwo zawiera umowę sprzedaży energii elektrycznej, innych danych, nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa.

Bezpodstawne w obowiązującym stanie prawnym było natomiast, według Generalnego Inspektora, *żądanie dołączenia do umowy kserokopii nadania NIP, kserokopii dokumentów stwierdzających tytuł prawny do korzystania z obiektu oraz kserokopii wybranych stron dowodu osobistego*. Takie stanowisko Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w omawianym okresie sprawozdawczym zajął w sprawie *żądania przez zakład energetyczny od odbiorców energii elektrycznej, w ramach aktualizacji umów sprzedaży energii elektrycznej, kserokopii ww. dokumentów*.³⁷⁷

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował, iż dokonywanie kserokopii dokumentów zawierających dane osobowe prowadzi do pozyskiwania zbyt szerokiego zakresu danych osobowych, nieadekwatnego w stosunku do przetwarzania, a więc naruszenia art. 26 ust. 1 u.o.d.o. W ocenie Generalnego Inspektora, dla zapewnienia prawidłowości przetwarzania danych osobowych konieczne jest zaprzestanie wykonywania kopii stron dowodu osobistego, czy innego dokumentu tożsamości, a także usunięcie kopii dokumentów sporządzonych już uprzednio.

³⁷⁴ GI-DP-430/190/01

³⁷⁵ GI-DP-024/81/01

³⁷⁶ GI-DP-024/116/01

³⁷⁷ GI-DS-430/99/01

W związku z powyższym stanowiskiem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zakład energetyczny zobowiązał się do zaprzestania wykonywania kopii ww. dokumentów, oraz przedstawił dowody na okoliczność przywrócenia stanu zgodnego z prawem, tj. kserokopii dokumentów, zawierających dane osobowe odbiorców energii elektrycznej wraz z poświadczonymi kopiami protokołów ich zniszczenia.

Wobec faktu zaprzestania w toku postępowania administracyjnego przez zakład energetyczny kopiowania dokumentów zawierających dane osobowe odbiorców energii elektrycznej oraz usunięcia uprzednio sporządzonych kopii Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję umarzającą niniejsze postępowanie.³⁷⁸

Do GIODO wpłynęła również skarga z treści której wynikało, iż jeden z zakładów energetycznych przetwarzał dane osobowe skarżącej oraz jej małżonka z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, poprzez udostępnienie ich danych bez zgody osób, których one dotyczą osobom nieuprawnionym, tj. innym odbiorcom energii cieplnej.³⁷⁹ Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło zarzutów skarżącej i uznano, iż u podstaw udostępnienia przedmiotowych danych leżała przesłanka przetwarzania określona w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Ustalono, iż dane osobowe skarżącej były udostępniane innym odbiorcom energii cieplnej w związku z udzieloną przez skarżącą odmową wstępu na teren jej posesji pracowników przedsiębiorstwa energetyki cieplnej, przez którą to nieruchomość przebiegała napowietrzna sieć ciepłna. W konsekwencji, w przypadku wystąpienia awarii na wskazanym odcinku zakład nie mógłby zagwarantować innym odbiorcom energii cieplnej usunięcia takiej awarii. Generalny Inspektor podkreślił, iż stosunek łączący zakład energetyczny i odbiorcę energii cieplnej wskazuje, iż w przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie przepisy dotyczące umowy dostawy energii cieplnej, do której stosuje się art. 605 k.c., zgodnie z którym przez umowę dostawy dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz ich dostarczenia częściami albo okresowo, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny. Wobec spełnienia w tym wypadku przez administratora danych przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych określonej w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, zgoda osoby, której dane dotyczą jest zbędna, bowiem przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych traktować należy rozłącznie, tzn. podmiot przetwarzający dane winien wykazać się co najmniej jedną z nich, aby jego działanie mogło być uznane za zgodne z prawem.

³⁷⁸ GI-DEC-DS-160/01

³⁷⁹ GI-DS-430/416/01

Ponadto, jak ustalono, informując strony umów zawartych pomiędzy zakładem energetycznym a odbiorcami energii ciepłej o możliwości wystąpienia zakłóceń w dostawie ciepła, administrator danych nie udostępnił danych skarżącej osobowych osobom trzecim, a jedynie osobom, które łączyła z tym zakładem umowa dostawy energii, będącymi jednocześnie bezpośrednio zainteresowanymi prawidłowością funkcjonowania odcinka sieci ciepłowniczej przebiegającego przez teren będący własnością skarżącej i jej męża. Generalny Inspektor wskazał przy tym, że w przypadku nierzetelnego wykonania umowy przez jedną z jej stron, drugiej stronie przysługiwałoby roszczenie prawne.³⁸⁰

J. INSTYTUCJE FINANSOWE

I. Banki

Podstawę prawną przetwarzania danych osobowych klientów stanowią dla Banku przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.), zwanej dalej Prawem bankowym, w celu m.in. wywiązania się z umowy prowadzenia rachunku bankowego. Działając na tej podstawie Banki spełniają przesłanki legalności przetwarzania danych określone w art. 23 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Ponadto, podstawę prawną przetwarzania danych osobowych klientów dla celów marketingu własnych produktów Banków stanowi przepis art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy.

Po rozwiązaniu umowy z klientem dotyczącej prowadzenia rachunku bankowego, Bank przetwarza dane osobowe swoich byłych klientów wyłącznie w celach związanych ze sprawozdawczością finansową i w celach archiwalnych, na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. Nr 38, poz. 173 z późn. zm.). Zgodnie bowiem z art. 71 ust. 1 ustawy o rachunkowości, dokumentację przyjętych zasad rachunkowości, księgi rachunkowe, dowody księgowe, dokumenty inwentaryzacyjne i sprawozdania finansowe, należy przechowywać w należyty sposób i chronić przed niedozwolonymi zmianami, nieupoważnionym rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem, art. 74 ust. 2 ustawy o rachunkowości wskazuje okresy przechowywania poszczególnych rodzajów dokumentów. Natomiast zasady postępowania z materiałami archiwalnymi zostały określone w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Ponadto Bank, mając na uwadze ewentualne reklamacje klientów i w konsekwencji ewentualną konieczność przedłożenia

³⁸⁰ Ibidem

dokumentów związanych z prowadzeniem rachunku bankowego w postępowaniu sądowym, przetwarza dane osobowe byłych klientów przez 10 lat, ze względu na terminy przedawnienia roszczeń, określone w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr16,poz.93z późn. zm.).

Stosownie do art. 105 ust 1 pkt 1 i 2 Prawa bankowego Banki i osoby w nich zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są obowiązane zachować tajemnicę bankową, która obejmuje wszystkie wiadomości dotyczące czynności bankowych i osób będących stroną umowy, uzyskane w czasie negocjacji oraz związane z zawarciem umowy z bankiem i jej realizacją, z wyjątkiem wiadomości, bez których ujawnienia nie jest możliwe należyte wykonanie zawartej przez bank umowy, dotyczące osób, które, nie będąc stroną umowy, o której mowa w pkt 1, dokonały czynności pozostających w związku z zawarciem takiej umowy, z wyjątkiem przypadków, gdy ustawa przewiduje ujawnienie takich czynności. Zgodnie z art. 104 ust. 2 Prawa bankowego Banku nie obowiązuje zachowanie tajemnicy wobec strony umowy. Osobom trzecim wiadomości te nie mogą być ujawnione, poza przypadkami określonymi w art. 105, a także gdy osoba będąca stroną umowy na piśmie upoważni bank do przekazania określonych informacji wskazanej przez siebie osobie. Bank – stosownie do art. 105 ust. 5 Prawa bankowego - ponosi odpowiedzialność za szkody wynikające z ujawnienia tajemnicy bankowej i wykorzystania jej niezgodnie z przeznaczeniem. Bank nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wynikającą ujawnienia tajemnicy bankowej przez osoby i instytucje upoważnione przez ustawę do żądania od banków udzielania informacji stanowiących tajemnicę bankową (art. 105 ust. 6 Prawa bankowego).

Dyspozycja art. 105 ust. 1 pkt 1 Prawa bankowego wskazuje, iż bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową innym bankom o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń oraz czynnościami obrotu dewizowego, a także w związku z konsolidacją sprawozdań finansowych - bankom należącym do bankowej grupy kapitałowej. Bank ma również obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową osobom i organom wymienionym w przepisach art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. A) – l) Prawa bankowego na ich żądanie.

Stosownie do art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucję do zbierania i udostępniania bankom informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych

w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. Na mocy Regulaminu Wymiany Informacji w Systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej – Bankowy Rejestr, system ten polega na przyjmowaniu przez Związek Banków Polskich i gromadzeniu informacji o klientach banków, a następnie kontaktowaniu się banków zainteresowanych takimi informacjami. W załączniku nr 1 do regulaminu zostały określone kryteria klasyfikowania klientów do systemu z uwzględnieniem postanowień Uchwały Nr 13/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP Nr 29, poz. 65). Do systemu kwalifikuje się osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami w sytuacjach gdy nie zostały zapłacone trzy kolejne raty kredytu, nie zostały uregulowane trzy kolejne płatności z tytułu należnych bankowi odsetek, nie zostały uregulowane zobowiązania wobec banku z tytułu gwarancji bankowej, poręczyciel, który uchyla się od regulowania zobowiązań osoby fizycznej wobec banku. Natomiast usunięcie informacji o kliencie z systemu następuje w szczególności w razie śmierci osoby fizycznej, po zakończeniu upadłości lub likwidacji przedsiębiorcy, po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, po dwóch latach od uregulowania zobowiązań lub ustaniu przyczyny zgłoszenia do rejestru. Na podstawie wskazanych przepisów, w sytuacji, gdy osoba nie zapłaciła trzech kolejnych rat zaciągniętego kredytu, automatycznie staje się dłużnikiem Banku, a informacje o pozostawaniu w stosunku zadłużenia pozostają w systemie Międzybankowej Wymiany Informacji Gospodarczej – Bankowy Rejestr przez okres dwóch lat od uregulowania zobowiązań lub ustania przyczyny zgłoszenia do rejestru, po upływie którego z mocy prawa są usuwane.

W analizowanym okresie sprawozdawczym – w dziedzinie przetwarzania danych osobowych w bankowości - Generalny Inspektor rozpatrzył 120 spraw. Były to przede wszystkim sprawy dotyczące kwestii udostępniania przez Banki danych osobowych ich klientów innym podmiotom lub osobom, przetwarzania danych osobowych klientów w celach marketingowych, przekazywania danych osobowych klientów do Systemu Międzybankowej Informacji Gospodarczej – Bankowy Rejestr, prowadzonego przez Związek Banków Polskich oraz przekazywania danych osobowych do Biura Informacji Kredytowej S.A., jak również wypełniania przez Banki obowiązku zabezpieczenia gromadzonych przez nie danych osobowych klientów.

Klienci banków negowali prawo banków do gromadzenia ich danych osobowych bez uzyskania zgody na przetwarzanie danych, podczas gdy dane te gromadzone były przez banki

w związku z wykonywaniem czynności bankowych, np. zawarciem i wykonaniem umowy rachunku bankowego.³⁸¹ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśniał, że w takim przypadku nie jest potrzebne pozyskiwanie dodatkowej zgody klienta na przetwarzanie jego danych osobowych. Przepisy ustawy zawierają szereg przesłanek, których spełnienie uprawnia do przetwarzania danych osobowych. Bank przetwarzając dane swoich klientów w celu prowadzenia działalności bankowej, np. zawarcia i wykonania umowy rachunku bankowego, czy też umowy kredytu, korzysta z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy. Podstawą prawną gromadzenia danych klientów Banku przez ten podmiot są przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie z tymi przepisami otwarcie rachunku bankowego następuje przez zawarcie umowy na piśmie (art. 54 ust. 1 tej ustawy), również zawarcia pisemnej umowy wymaga udzielenie kredytu przez Bank (art. 69 tej ustawy).

Wątpliwości dotyczyły też zakresu danych, do których gromadzenia uprawnione są banki przy zawieraniu poszczególnych typów umów. Najwięcej spraw rozpatrywanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczyło zakresu danych żądanych przez banki przy zawieraniu umowy kredytu. Między innymi pojawiło się pytanie o możliwość gromadzenia przez bank, w związku z zawieraniem umowy kredytu, informacji o sytuacji majątkowej osoby, starającej się o uzyskanie kredytu, tj. o dopuszczalność badania przez bank, czy osoba występująca do banku, w celu zawarcia umowy kredytu, była już wcześniej zadłużona oraz kontroli rzetelności wywiązywania się z zaciągniętych przez tę osobę zobowiązań.³⁸² W sprawie tej Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, iż działanie banku podejmowane w związku ze sprawdzaniem zdolności kredytowej znajdują podstawę w obowiązujących przepisach prawa, nie naruszają więc ustawy o ochronie danych osobowych. Opisane powyżej działania banku są więc dopuszczalne. Zgodnie bowiem z art. 70 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Bank jest więc uprawniony do gromadzenia danych i analizy sytuacji majątkowej przyszłych kredytobiorców.

Sprzeciw skarżących wzbudziło też żądanie od osoby będącej klientem banku (kredytobiorcy) danych dotyczących jego sytuacji majątkowej (corocznych zeznań podatkowych), w sytuacji, gdy podstawa do pozyskiwania tych danych zawarta jest w

³⁸¹ GI-DP-024/1180/01

³⁸² GI-DP-024/565/01

umowie kredytu.³⁸³ Po raz kolejny Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazał na przepisy prawa bankowego. Art. 70 ust. 3 tej ustawy przewiduje, że kredytobiorca obowiązany jest umożliwić bankowi podejmowanie czynności związanych z oceną sytuacji finansowej i gospodarczej oraz kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu. Jednocześnie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zauważył, że w sytuacji, gdy strony, zgodnie z dyspozycją art. 3531 Kodeksu cywilnego układają stosunek prawny według swego uznania, a jego treść lub cel nie sprzeciwiają się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego, nie może On rozstrzygać sporów wynikłych z wykonania tychże umów. W takim przypadku właściwą drogą dochodzenia roszczeń są bezpośrednie negocjacje klienta z bankiem, a w przypadku ich bezskuteczności – proces sądowy z powództwa cywilnego.

Wątpliwości wzbudzał także fakt gromadzenia przez banki danych osobowych osób trzecich w związku z realizacją umowy rachunku bankowego. Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zwróciła się osoba, która udzielając osobie trzeciej pełnomocnictwa do dysponowania swoim kontem osobistym zobligowana została do wyjawienia bankowi stopnia pokrewieństwa w stosunku do osoby, którą uczyniła swoim pełnomocnikiem.³⁸⁴ Zdaniem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych żądanie przez bank tych informacji jest uzasadnione, jeśli znajduje podstawę w przepisach ustawy Prawo bankowe oraz wydanych na jej podstawie regulaminów. W powołanej sprawie stosuje się art. 96 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16 poz. 93 z późn. zm.) stanowiący, iż umocowanie do działania w cudzym imieniu może opierać się na oświadczeniu reprezentowanego (pełnomocnictwo). Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960) o opłacie skarbowej, dokumenty stwierdzające ustanowienie pełnomocnika oraz ich odpisy (wypisy) podlegają opłacie skarbowej. Powołana ustawa rozróżnia kwotę opłaty skarbowej w przypadku ustanowienia pełnomocnictwa upoważniającego do dysponowania wkładem na bankowych rachunkach oszczędnościowych na rzecz osób zaliczonych do pierwszej grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (tekst jednolity - Dz. U. z 1997 r. Nr 16, poz. 89 z późn. zm.). Informacja dotycząca stopnia pokrewieństwa służy więc ustaleniu, czy osoba na rzecz której pełnomocnictwo jest ustanawiane zaliczana jest do pierwszej grupy podatkowej.

³⁸³ GI-DP-024/1049/01

³⁸⁴ GI-DP-024/550/01

Kolejna analizowana przez Generalnego Inspektora *sprawa dotyczyła gromadzenia danych osobowych klientów Banku Zachodniego WBK S.A., dokonujących wpłat gotówkowych w kasach obsługi bezpośredniej Banku.*³⁸⁵ Skarżący wniósł o ustalenie podstawy prawnej takiego działania Banku oraz o poinformowanie, czy przedmiotowy zbiór danych osobowych prowadzony przez Bank został zarejestrowany przez Generalnego Inspektora.

Generalny Inspektor przeprowadził w sygnalizowanej sprawie postępowanie wyjaśniające, w tym także czynności kontrolne w siedzibie Banku, na podstawie których ustalił *brak podstaw do stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy przez Bank.* Jak bowiem ustalono w Banku stosowany jest system komputerowy w ramach którego funkcjonuje rejestr transakcji, których wartość przekracza limit określony Uchwałą Nr 4/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie trybu postępowania banków w przypadkach prania pieniędzy oraz ustalenia wysokości kwoty i warunków prowadzenia rejestru wpłat gotówkowych powyżej określonej kwoty oraz danych o osobach dokonujących wpłaty i na rzecz których wpłata została dokonana (Dz. Urz. NBP Nr 18, poz. 40). Ponadto w systemie komputerowym Banku funkcjonuje również rejestr wszystkich transakcji przeprowadzanych w danej placówce Banku, w tym także wpłat gotówkowych. Rejestry te nie stanowią odrębnego zbioru danych osobowych, lecz są częścią zbioru danych klientów Banku. Przedmiotowy zbiór został zgłoszony do rejestracji Generalnemu Inspektorowi i został zarejestrowany w księdze rejestrowej nr 007398. Ponadto w toku w toku czynności kontrolnych, ustalono, że dane osobowe skarżącego nie figurują w pierwszym ze wskazanych rejestrów transakcji, a jedynie w rejestrze transakcji przeprowadzanych w oddziale Banku. Do tego systemu nie są wprowadzane dane dotyczące dokumentu tożsamości przy dokonywaniu transakcji bankowych w postaci wpłat gotówkowych.

Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, iż stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, przepisami pozwalającymi Bankowi na przetwarzanie danych osobowych skarżącego są przepisy Prawa bankowego. Ponadto wskazano skarżącemu, iż przetwarzanie jego danych osobowych przez Bank odbywa się również na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. w związku z prowadzeniem umowy rachunku bankowego. Generalny Inspektor stwierdził, iż w związku z zawarciem przez skarżącego umowy z Bankiem, przetwarzanie jego danych

³⁸⁵ GI-DS-430/169/01

osobowych w prowadzonym przez Bank zbiorze danych osobowych klientów jest zgodne z przepisami ustawy.³⁸⁶

Odrębna grupa skarg i pytań prawnych dotyczyła przetwarzania przez banki danych osobowych byłych klientów po rozwiązaniu z nim zawartych umów.

Wyniki wielu postępowań wyjaśniających doprowadziły do ustalenia, że po *rozwiązaniu umowy rachunku bankowego bank przetwarzał dane osobowe byłych klientów na podstawie przepisów prawa, co w konsekwencji doprowadzało do uznania za bezzasadne wniosków skarżących o usunięcie ich danych osobowych po rozwiązaniu przedmiotowych umów.*³⁸⁷ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż przetwarzanie danych klientów banków po rozwiązaniu umowy rachunku bankowego w celach archiwizacji nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Art. 131 Prawa bankowego przewiduje, że działalność banków oraz oddziałów i przedstawicielstw banków zagranicznych podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Bankowego w zakresie i na zasadach określonych w tej ustawie i w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938). Zgodnie z art. 133 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego, czynności podejmowane w ramach nadzoru bankowego polegają między innymi na badaniu wypłacalności, płynności płatniczej i wyników ekonomicznych osiągniętych przez banki, badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz rachunków bankowych, dokonywaniu oceny sytuacji finansowej banków. Dodatkowo w bankach działa kontrola wewnętrzna, która sprawdza legalność i prawidłowość działalności prowadzonej przez bank oraz prawidłowość i rzetelność składanych sprawozdań i informacji (art. 9 prawa bankowego). W ocenie Generalnego Inspektora przywołane przepisy są podstawą przetwarzania danych osobowych klientów po rozwiązaniu umów. Zobowiązują bowiem bank do sprawowania wewnętrznej kontroli legalności i prawidłowości prowadzonej działalności oraz prawidłowości i rzetelności składanych sprawozdań i informacji oraz wykazania się przed organem sprawującym nadzór nad działalnością banku. Konieczne jest więc, by bank posiadał dokumenty niezbędne do dowodzenia zasadności podjętych przez siebie decyzji. Okresy przechowywania dokumentacji po zamknięciu rachunku bankowego wyznaczone są w uchwałach Komisji Nadzoru Bankowego określających szczegółowe zasady rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej. Na podstawie § 41 oraz § 42 ust. 2 pkt 2 lit. g) uchwały Komisji Nadzoru Bankowego Nr 1/98 z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej

³⁸⁶ GI-DS- 430/141/01

³⁸⁷ GI-DP-024/359/01, GI-DP-024/666/01

(Dz. Urz. NBP, Nr 14, poz. 27) bank ma obowiązek archiwizacji dokumentów przez okres 5 lat. Na podstawie § 42 ust. 3 powołanej uchwały okresy przechowywania oblicza się od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą. Przetwarzanie danych byłych klientów polegające na ich przechowywaniu po rozwiązaniu umów, odbywa się zgodnie z przesłanką określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. Przetwarzanie to nie może polegać na wykorzystywaniu danych w innym celu, niż archiwizacja. Bank wchodzi w posiadanie danych osobowych w związku z tym, że klient korzysta z usług oferowanych przez bank. Jednakże z chwilą, gdy przestaje być klientem banku wygasa dotychczasowy cel przetwarzania, czyli konieczność wywiązania się z umowy i dalsze przetwarzanie danych w zbiorze aktywnych klientów staje się zbędne.

W takich jak opisany przypadkach Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych informował, że art. 32 ustawy kształtuje uprawnienie podmiotu danych do kontroli ich przetwarzania. Żądanie klienta wstrzymania ich przetwarzania nie można rozszerzyć jednak na uprawnienie tej osoby do żądania usunięcia danych osobowych zgromadzonych z zachowaniem procedur przewidzianych przepisami prawa i przetwarzanych zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych. Z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych odmowa usunięcia danych osobowych przez bank przetwarzanych w celu archiwizacyjnym jest zatem w pełni uzasadniona.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały także liczne *zapytania dotyczące wykorzystywania danych osobowych klientów banku do celów marketingowych pozyskanych przez banki w związku z zawarciem umowy, w trakcie jej trwania*. I tak, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie *skargi na udostępnienie przez Bank Śląski S.A. agentowi ubezpieczeniowemu Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Nationale Nederlanden Polska S.A.* Generalny Inspektor nakazał Bankowi Śląskiemu S.A. w drodze decyzji administracyjnej zaprzestanie przetwarzania danych osobowych skarżącego w celach marketingowych.³⁸⁸ Generalny Inspektor uznał bowiem za pozbawione podstaw prawnych i w związku z tym za niedopuszczalne przetwarzanie danych osobowych skarżącego na rzecz promocji usług podmiotu innego niż Bank, w sytuacji gdy skarżący nie wyraził zgody na przetwarzanie jego danych w celach marketingowych. Podstawę decyzji wydanej przez Generalnego Inspektora stanowiło ustalenie, iż Bank przetwarzał dane skarżącego w innym celu niż wynikający z umowy prowadzenia rachunku bankowego. Ponadto przeprowadzone postępowanie wykazało, iż skarżący zawierając z Bankiem umowę

³⁸⁸ GI-DEC-DS-64/01

prowadzenia rachunku bankowego wyraźnie zaznaczył, iż nie wyraża zgody na przetwarzanie jego danych w celach marketingowych, a pomimo tego Bank, na podstawie umowy zlecił agentowi ubezpieczeniowemu - przedstawienie skarżącemu oferty Towarzystwa ubezpieczeniowego, tj. działania o charakterze marketingowym. Skarżący nie wypełnił wniosku o ubezpieczenie, w którym wyraziłby zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych przez Towarzystwo.

Bank przetwarzając dane osobowe skarżącego w celach marketingowych nie spełniał żadnej z przesłanek wynikających z art. 23 ust. 1 ustawy, a więc działał bez podstawy prawnej, naruszając art. 26 ust.1 pkt 1 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy. Bank dopuścił się przetwarzania danych skarżącego w zupełnie odmiennym celu, niż ten dla którego zostały one zebrane, a wysyłając do skarżącego ofertę marketingową rażąco naruszył art. 26 ust 1 pkt 2 ustawy, dlatego też Generalny Inspektor nakazał administratorowi danych zaprzestania przedmiotowych działań, jako niezgodnych z ustawą. Ponadto w niniejszej sprawie Generalny Inspektor zawiadomił Prokuraturę o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 51 ust. 1 ustawy, polegającego na udostępnieniu osobom nieupoważnionym danych osobowych klienta Banku przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych w zbiorach danych osobowych Banku.³⁸⁹

Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajął również w sprawach sprawach związanych z *przetwarzaniem danych w celach marketingowych po rozwiązaniu ze skarżącymi umowy rachunku bankowego*³⁹⁰. Przykładem mogą być tutaj skargi dotyczące przetwarzania danych osobowych przez *Bank Polska Kasa Opieki S.A.*,³⁹¹ w których skarżący - klienci Banku poinformowali, iż zlikwidowali swoje rachunki bankowe, żądając jednocześnie usunięcia swoich danych osobowych ze zbiorów danych osobowych Banku.³⁹²

Stanowisko Generalnego Inspektora zostało – już w roku 2002 - potwierdzone przez Naczelnny Sąd Administracyjny.³⁹³

Wątpliwości w przedmiocie przetwarzania danych w celu marketingowym wyrażały nie tylko osoby fizyczne, pytania pochodziły też od instytucji finansowych. Przedstawiciel jednego z banków zapytywał Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, czy na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych dopuszczalne jest prowadzenie działalności marketingowej wobec klientów banku, której przedmiotem są własne produkty bankowe.

³⁸⁹ GI-DS-430/176/01

³⁹⁰ GI-DP-430/186/01, GI-DP-024/846/01, GI-DP-024/324/01, GI-DP-430/139/01

³⁹¹ GI-DEC-DS-40/01, GI-DEC-DS-55/01, GI-DEC-DS-59/01

³⁹² GI-DEC-DS-40/01

³⁹³ wyrok NSA z 4 marca 2002 r.

Pytający wyrażali wątpliwość, czy do takiego przetwarzania danych potrzebna jest zgoda klienta, czy też przepisy ustawy Prawo bankowe stanowią dostateczną podstawę do prowadzenia tego rodzaju działalności.³⁹⁴ W odpowiedzi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyraził pogląd, iż przesyłanie materiałów marketingowych własnych produktów w trakcie trwania umowy, określającej warunki korzystania z usług banku realizuje przesłankę art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych i nie wymaga uzyskiwania zgody klienta. Po ustaniu umowy podstawowej dane mogą być przetwarzane w celach archiwalnych, natomiast na wykorzystywanie ich w celach marketingowych zgodę tę należy uzyskać. Potwierdzenie stanowiska Generalnego Inspektora w tym zakresie znalazło wyraz w nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych. Art. 23 ust. 4 pkt 1 tej ustawy przewiduje obecnie, że za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa w ust. 1 pkt. 5, uważa się w szczególności marketing bezpośredni własnych produktów i usług administratora danych. Odpowiadając na podobne zapytania Generalny Inspektor każdorazowo informował, zarówno osoby fizyczne jak i banki, o przysługującym każdej osobie prawie do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, a zwłaszcza prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania jej danych w przypadkach, gdy administrator danych zamierza je przetwarzać w celach marketingowych lub wobec przekazywania jej danych osobowych innemu administratorowi danych (art. 32 ust. 1 pkt 7 ustawy).³⁹⁵ Zgodnie z art. 32 ust. 3 ustawy w razie wniesienia sprzeciwu, dalsze przetwarzanie kwestionowanych danych jest niedopuszczalne.

Natomiast w odniesieniu do *sprawy przetwarzania danych osobowych skarżącej przez Kredyt Bank S.A. i Claritas Polska Sp. z o. o.*, na podstawie ustaleń dokonanych w toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor uznał, iż brak jest podstaw do stwierdzenia naruszenia ustawy.

W toku postępowania wyjaśniającego – na podstawie kopii wypełnionego przez skarżącą kwestionariusza - Generalny Inspektor ustalił, iż zarówno Bank, jak i Claritas Polska Sp. z o.o. są uprawnione do przetwarzania jej danych osobowych na podstawie jej zgody na przetwarzanie danych osobowych, w tym na wykorzystywanie i przetwarzanie ujawnionych przez nią danych w celach marketingowych i statystycznych, na umieszczenie ich w bazie danych Claritas Polska Sp. z o.o. oraz na przekazywanie tych danych producentom i dostawcom usług konsumpcyjnych. Ponadto Generalny Inspektor ustalił, iż Bank wykorzystał dane osobowe skarżącej jednorazowo w celu promocji swoich usług. Wobec takiego stanu

³⁹⁴ GI-DP-024/574/01, 024/683/01, DP-024/846/01, GI-DP-024/324/01, 024/658/01

³⁹⁵ GI-DP-024/658/01

faktycznego Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącej, że wypełnienie i podpisanie przedmiotowego kwestionariusza oznacza wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych w nim zawartych w celach marketingowych oraz na ich udostępnianie innym podmiotom.³⁹⁶

Liczna grupa spraw związana była z *udostępnieniem przez banki danych osobowych skarżących osobom nieupoważnionym*.

Przykładowo, do Generalnego Inspektora wniesiono skargę dotyczącą *udostępnienia przez Bank Spółdzielczy w Brzeźnicy danych osobowych skarżącej Towarzystwu Finansowemu „Bankier” s.c. i PPUH „Unimax” s.c., tj. podmiotom, które w opinii skarżącej były do tego nieupoważnione*.

Na podstawie obowiązującego stanu prawnego i ustalonego w toku postępowania wyjaśniającego stanu faktycznego Generalny Inspektor ustalił, iż brak jest podstaw do stwierdzenia w przedmiotowej sprawie naruszenia przepisów ustawy.³⁹⁷ Skarżąca podpisała bowiem oświadczenie, w którym wyraziła zgodę na przetwarzanie jej danych osobowych przez Bank, w tym, zgodnie z pkt 2 ww. oświadczenia, na udostępnianie tych danych podmiotom upoważnionym przez ustawę Prawo bankowe, inne akty prawne oraz na podstawie umów o powierzenie przetwarzania osobom świadczącym usługi związane z działalnością prowadzoną przez Bank. Ponadto skarżąca zobowiązała się, na wypadek niedokonania spłaty rat kredytu, do ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z dojazdem pracownika działu windykacji spółki. Bank udzielił spółce pełnomocnictwa do zastępowania go w sprawach o zwrot udzielonych kredytów, w przypadku gdy kredyt taki był udzielony za pośrednictwem tej spółki.

Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącej, że stosownie do przepisu art. 31 ust. 1 ustawy administrator danych (Bank) może powierzyć przetwarzanie danych innemu podmiotowi (spółka), w drodze umowy zawartej na piśmie.

W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora wpłynęła również *skarga dotycząca bezprawnego – w opinii skarżącego - udostępnienia przez Bank Spółdzielczy w Koronowie jego danych osobowych osobom nieupoważnionym*.

Generalny Inspektor w toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego w sprawie ustalił, iż przetwarzanie danych osobowych skarżącego przez Bank nastąpiło w związku z powództwem cywilnym wytoczonym Bankowi przez skarżącego. *Generalny Inspektor uznał przetwarzanie danych osobowych skarżącego przez Radę Nadzorczą Banku*

³⁹⁶ GI-DS-430/249/01

³⁹⁷ GI-DS-430/107/01

za znajdujące uzasadnienie w przepisach prawa, a tym samym zgodne z dyspozycją art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. Zgodnie bowiem z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy zezwalają na to przepisy prawa, natomiast warunki przyznania odprawy rentowej lub emerytalnej regulują przepisy kodeksu pracy.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające Przetwarzanie danych osobowych skarżącego przez Bank nastąpiło w związku z wytoczonym przez niego, przeciwko Bankowi, powództwem cywilnym, a do dokonywania czynności procesowych w przedmiotowej sprawie Bank upoważnił radcę prawnego. Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, iż z istoty pełnomocnictwa procesowego wynika uprawnienie umocowanego do wykonywania wszystkich łączących się ze sprawą czynności w imieniu mocodawcy i na jego rzecz (art. 91 pkt 1 k.p.c.). Zakres i treść pełnomocnictwa wyznaczają przepisy prawa, a w zakresie nieuregulowanym przepisami – umowa zawarta pomiędzy reprezentowanym i reprezentującym. Mocodawca (Bank) jest zatem uprawniony do przekazywania swojemu pełnomocnikowi wszelkich informacji mających wpływ na wynik sprawy, podczas jej przebiegu, jak również w fazie zakończenia postępowania. Ponieważ w analizowanym stanie faktycznym zachodzą przesłanki określone w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, Generalny Inspektor - zarówno Bankowi, jak i jego pełnomocnikowi - nie mógł przypisać zarzutu nielegalności przetwarzania danych osobowych skarżącego.³⁹⁸

Duża liczba spraw, które wpłynęły w bieżącym roku sprawozdawczym dotyczyła przetwarzania danych osobowych klientów banków poprzez przekazywanie tych danych (udostępnianie) innym podmiotom. Szczególne zainteresowanie wzbudziło przekazywanie danych przez bank i przetwarzanie ich w Systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej – „Bankowy Rejestr”. *Do Generalnego Inspektora zgłaszają się osoby, których dane na skutek nieterminowego wywiązywania się ze zobowiązań wobec banku umieszczone zostały w zbiorze „Bankowy Rejestr”.*³⁹⁹ *Osoby zwracające się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w sprawach tego typu oczekują zazwyczaj spowodowania usunięcia ich danych z przedmiotowego zbioru.*⁴⁰⁰ Zgłoszenia danych osobowych do zbioru dokonuje Bank, wobec którego osoba, której dotyczą dane nie wywiązała się z podjętych zobowiązań (konieczność spłaty kredytu bankowego). Generalny Inspektor podkreślał, iż w takim przypadku dane gromadzone są zgodnie z przepisami prawa. Podstawę przetwarzania stanowią bowiem przepisy ustawy Prawo bankowe oraz wydane na jej podstawie regulaminy

³⁹⁸ GI-DS-430/147/01

³⁹⁹ GI-DP-024/461/01, GI-DP-024/498/01, GI-DP-024/188/01, GI-DP-1218/01

⁴⁰⁰ GI-DS-430/299/0

bankowe. Przepisem dopuszczającym przetwarzanie danych przez Związek Banków Polskich jest art. 105 ust. 4 prawa bankowego, który stanowi, iż banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucję do zbierania i udostępniania bankom informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. System Międzybankowej Informacji Gospodarczej - "Bankowy Rejestr" polega na przyjmowaniu przez Związek Banków Polskich i gromadzeniu informacji o klientach banków a następnie kontaktowaniu się z bankami zainteresowanymi takimi informacjami. Funkcjonowanie tego systemu uregulowane zostało w Regulaminie Wymiany Informacji w Systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej - "Bankowy Rejestr". Załącznik nr 1 do tego regulaminu określa kryteria klasyfikowania klientów do zbioru "Bankowy Rejestr". Zgodnie z treścią załącznika, do systemu kwalifikuje się osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami w sytuacjach; gdy nie zostały zapłacone trzy kolejne raty kredytu, nie zostały uregulowane trzy kolejne płatności z tytułu należnych bankowi odsetek, nie zostały uregulowane zobowiązania wobec banku z tytułu gwarancji bankowej, poręczyciel, uchyla się od regulowania zobowiązań osoby fizycznej wobec banku z tytułu gwarancji bankowej. Usunięcie tych informacji o kliencie z systemu następuje w szczególności, w razie śmierci osoby fizycznej, po zakończeniu upadłości lub likwidacji przedsiębiorcy, po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, po dwóch latach od uregulowania zobowiązań lub ustaniu przyczyny zgłoszenia do rejestru.

Należy zauważyć, iż do systemu kwalifikuje się też poręczycieli, uchylających się od regulowania zobowiązań osoby fizycznej wobec banku z tytułu gwarancji bankowej. Stąd uznanie przez Generalnego Inspektora jako legalnych *działań banków polegających na umieszczaniu w zbiorze „Bankowy Rejestr” danych osobowych poręczycieli, uchylających się od wykonywania podjętych wobec banku zobowiązań.*⁴⁰¹

W pismach kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wielokrotnie poruszany był też problem dopełniania obowiązku informacyjnego w związku z przekazywaniem danych do zbioru „Bankowy Rejestr”. *Osoby, których dane osobowe przekazane zostały do zbioru „Bankowy Rejestr” nie były bowiem informowane o istnieniu możliwości przekazania ich danych osobowych do tego zbioru oraz o fakcie przekazania ich danych osobowych.*⁴⁰² Zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie danych osobowych w przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą, administrator danych - w tym

⁴⁰¹ GI-DP-024/1281/01

⁴⁰² Ibidem, GI-DP-024/813/01

wypadku poszczególne banki - powinny dopełnić obowiązku poinformowania w zakresie określonym we wskazanym przepisie. W tym przypadku osoba powinna zostać poinformowana o fakcie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców (art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy). Związek Banków Polskich, jako administrator zbioru „Bankowy Rejestr”, przetwarzający dane osobowe pozyskiwane nie od osoby, której dane dotyczą, jest obowiązany, bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych dopełnić obowiązku określonego w art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Niedopełnienie tego obowiązku przez banki oraz Związek Banków Polskich stanowi naruszenie prawa. Generalny Inspektor zasygnalizował Prezesowi Związku Banków Polskich konieczność podjęcia działań zmierzających do zmiany istniejącego stanu faktycznego.⁴⁰³

W sprawie dotyczącej *przetwarzania danych osobowych skarżącego w zbiorze prowadzonym przez Biuro Informacji Kredytowej S.A. skarżący podniósł, że jego dane osobowe zostały przekazane do ww. Biura przez PKO S.A., który nie dopełnił w stosunku do skarżącego obowiązku informacyjnego wynikającego z ustawy.*

W toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego w tej sprawie Generalny Inspektor ustalił, że *dane osobowe skarżącego nie są przetwarzane w zbiorze, którego administratorem jest Biuro Informacji Kredytowej S.A.* Bank nie przekazał bowiem do Biura Informacji Kredytowej S.A. danych osobowych skarżącego, które mogłyby zostać wykorzystane przez inne banki przy podejmowaniu decyzji kredytowej, gdyż podstawą przekazania tego typu informacji jest „Umowa w sprawie zbierania i udostępniania informacji” – umowy tej Bank nie podpisał z Biurem Informacji Kredytowej S.A. Informacje te potwierdził Prezes Zarządu Biura Informacji Kredytowej S.A. wskazując, że Bank nie jest użytkownikiem systemu wymiany informacji kredytowej prowadzonego przez Biuro, a dane osobowe skarżącego nie są przetwarzane przez Biuro.⁴⁰⁴

Odrębną grupę zagadnień związanych z przetwarzaniem danych w sektorze bankowym stanowiły pytania kierowane głównie przez pracodawców, o dopuszczalność udzielania przez tych ostatnich telefonicznych potwierdzeń informacji zawartych w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wysokości osiąganych dochodów wystawionych na potrzeby banków.⁴⁰⁵ W odpowiedzi Generalny Inspektor informował, iż zakład pracy powinien potwierdzić telefonicznie fakt zatrudnienia pracownika, o ile ten ostatni wyrazi zgodę na telefoniczne potwierdzenie danych i jest to niezbędne do zawarcia prawnie

⁴⁰³ szerzej na ten temat w rozdziale – wystąpienia GIODO

⁴⁰⁴ GI-DS-430/134/01

⁴⁰⁵ GI-DP-024/398/01, GI-DP-024/956/01, GI-DP-024/845/01

skutecznej umowy. Udostępnienie przedmiotowych danych bez uprzedniej zgody pracownika stanowiłoby naruszenie art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Problem żądania przez Banki telefonicznego udzielania informacji o wysokości wynagrodzeń, ze względu na ryzyko bezprawnego ujawnienia przy tej czynności tajemnicy bankowej został przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zasygnalizowany Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Bankowego oraz Prezesowi Związku Banków Polskich.⁴⁰⁶

Generalny Inspektor rozpatrywał także sprawę należytego zabezpieczenia danych osobowych przetwarzanych przez banki. Przykładem tu może być sprawa przetwarzania danych osobowych przez ING Bank Śląski S.A., tj. skargę dotyczącą *nieautoryzowanego dostępu do systemu informatycznego „Halo Śląski” Banku*. W toku postępowania wyjaśniającego Generalny Inspektor ustalił, iż Bank natychmiast po otrzymaniu informacji o uzyskaniu nieautoryzowanego dostępu do jednego z jego systemów, tj. jeszcze w tym samym dniu, podjął działania mające na celu zabezpieczenie poufności danych na rachunkach klientów korzystających z automatycznego systemu Banku oraz wyeliminowanie w przyszłości ryzyka nieuprawnionego dostępu do tego systemu. Generalny Inspektor przeprowadził czynności kontrolne w siedzibie Banku, w toku których inspektorzy Generalnego Inspektora stwierdzili, iż w Banku podjęto dodatkowe środki ochrony techniczno – organizacyjnej. Wobec powyższego Generalny Inspektor stwierdził, iż w niniejszej sprawie przywrócony został stan zgodny z prawem.

Niezależnie od powyższego Generalny Inspektor poinformował o fakcie nieautoryzowanego dostępu do systemu Banku Związek Banków Polskich oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego, jako Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego.⁴⁰⁷

Przedmiotem skarg wpływających do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych były także kwestie legalności przetwarzania danych przez pracowników banku. W jednym z pism zarzucono, iż dane osobowe zgromadzone przez konkretny oddział banku przetwarzane są przez pracowników w innych jego oddziałach oraz agencjach bankowych.⁴⁰⁸ Generalny Inspektor nie stwierdził naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych w związku z opisanym działaniem. Bank może odmówić, choć nie musi, wykonania polecenia rozliczeniowego w przypadku braku wystarczającej ilości środków na rachunku posiadacza. W takiej sytuacji dostęp pracownika banku, jako osoby upoważnionej przez administratora

⁴⁰⁶ szerzej na ten temat w rozdziale – wystąpienia GIODO

⁴⁰⁷ GI-DS-430/169/01

⁴⁰⁸ GI-DP-024/174/01

danych, do danych osobowych klienta, w tym, w szczególności, wysokości aktywów zgromadzonych na koncie, nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych. Upoważnienie pracownika do dostępu do danych jest w pełni uzasadnione; bez umożliwienia pracownikom banku dostępu do stanu konta klienta dokonanie czynności bankowej nie byłoby możliwe, tym samym niemożliwe stałoby się wykonanie zawartej umowy. Generalny Inspektor przypominał w takich przypadkach, że zgodnie z art. 104 Prawa bankowego - banki i osoby w nich zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są obowiązane zachować tajemnicę bankową, w zakresie informacji unormowanych tym przepisem.

Tajemnica bankowa jest wyłączona w stosunku do stron umowy. Osobom trzecim wiadomości te nie mogą być ujawnione, poza przypadkami określonymi w art. 105 oraz art. 106 ust. 3, a także gdy osoba będąca stroną umowy upoważni bank na piśmie do przekazania określonych informacji wskazanej przez siebie osobie. Przepisy dotyczące tajemnicy bankowej są przepisami, o których mowa w art. 5 ustawy o ochronie danych osobowych przewidującymi dalej idącą ochronę niż to wynika z ustawy o ochronie danych osobowych, stanowią więc one *lex specialis* w zakresie udostępniania danych osobowych.

W związku z przetwarzaniem danych osobowych przez pracowników banku kontrowersje pojawiły się też po stronie instytucji finansowych. *Jeden z banków miał trudność w określeniu, których spośród pracowników banku uznać za osoby przetwarzające dane osobowe, czy będzie to na przykład osoba roznosząca korespondencję w banku, czy też wyłącznie osoba dokonująca zmian w systemie informatycznym.*⁴⁰⁹ Generalny Inspektor ustalił, iż odpowiedź na tak postawione pytanie znajduje się wprost w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych, a w szczególności w jej art. 7 pkt 2 ustawy.⁴¹⁰ Każda osoba wykonująca pracę związaną z dokonywaniem operacji opisanych w przywołanym przepisie powinna być traktowana jako osoba zatrudniona przy przetwarzaniu danych. Ciężar więc na niej obowiązki wynikające z przepisów o ochronie danych osobowych.

Problem *doręczania korespondencji przez banki pod niewłaściwy adres, w wyniku niedokonania aktualizacji tego adresu*, był przedmiotem wielu spraw skierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. *Jedna ze zwracających osób podnosiła, iż pomimo wielokrotnego składania w banku dyspozycji zmiany adresu*

⁴⁰⁹ GI-DP-024/424/01

⁴¹⁰ Zgodnie z tym przepisem przez przetwarzanie danych rozumie się jakiegokolwiek operacje dokonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

*korrespondencyjnego, z adresu stałego na adres miejsca swojego zamieszkiwania nie była ona realizowana przez Bank. W wyniku takich działań wyciągi bankowe skarżącego trafiały do osób nie upoważnionych do ich posiadania.*⁴¹¹ Powyższy problem Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych sygnalizował zarówno Prezesowi Związku Banków Polskich jak i Prezesowi Narodowego Banku Polskiego.⁴¹² Oczywistym jest bowiem, że bank, jako administrator danych osobowych nie powinien przekazywać zestawień operacji bankowych na adres, pod którym osoba, do której korespondencja jest kierowana nie zamieszkuje. Jednocześnie, Generalny Inspektor wskazywał, że nie spełniając dyspozycji klienta w zakresie aktualizacji adresu bank nie wypełnia obowiązku określonego w art. 26 ust. 1 pkt 3 u.o.d.o.

*Naruszeniem przepisów o ochronie danych osobowych dotyczących zabezpieczenia danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym jest też wysyłanie korespondencji klienta na inny adres „przez pomyłkę”, pomimo posiadania aktualnego adresu klienta.*⁴¹³

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła ponadto skarga na nieprawidłowe zabezpieczenie danych osobowych przez bank (między innymi informacji o PIN kodzie), czego skutkiem było dokonanie przez osoby trzecie zakupów z konta skarżącej drogą internetową. Po zastrzeżeniu karty przez skarżącą dokonano kolejnych zakupów z jej konta.⁴¹⁴ Po przeprowadzeniu postępowania w przedmiotowej sprawie Generalny Inspektor Danych Osobowych ustalił, że dane osobowe przetwarzane przez ten bank, w związku z zawartą umową rachunku bankowego, nie zostały udostępnione osobom nieupoważnionym. W ramach danych osobowych przetwarzanych przez bank nie znajdowały się numery PIN klientów banku posiadaczy kart Visa Classic. Również spółka zajmująca się przygotowaniem kart Visa Classic oraz generowaniem PIN - kodów, nie posiadała zbiorów danych, w ramach których znajdowałyby się PIN - kody osób, dla których przygotowywane były karty płatnicze. Ponieważ numer PIN nie jest nigdzie odnotowywany, dlatego też nie mógł zostać udostępniony. Autoryzacja przeprowadzona w związku z dokonywanymi zakupami przez internet odbyła się zgodnie z zasadami określonymi dla tego typu transakcji.

Pytania kierowane do Generalnego Inspektora dotyczyły też konieczności dopełnienia przez bank obowiązku informacyjnego. *Do Generalnego Inspektora Ochrony*

⁴¹¹ GI-DP-430/138/01, GI-DP-024/841/01

⁴¹² szerzej na ten temat w rozdziale – wystąpienia GIODO

⁴¹³ GI-DP-430/1045/01

⁴¹⁴ GI-DP-024/268/01

Danych Osobowych wpłynęło zapytanie, czy możliwe jest odstąpienie od obowiązku informacyjnego wobec rodziców dziecka, w sytuacji, gdy dziadkowie dziecka założyli mu w banku książeczkę mieszkaniową.⁴¹⁵ Wskazując dyspozycję art. 25 ust. 1 u.o.d.o. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, iż w omawianej sprawie przepisy ustawy nie dają podstawy do zwolnienia z obowiązku informacyjnego.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił przy tym, iż kwestia rzeczywistych stosunków rodzinnych jest obojętna z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych i nie stanowi o konieczności dopełnienia, bądź zwolnienia z obowiązku informacyjnego.

II. Zakłady ubezpieczeń

W okresie sprawozdawczym do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 60 skarg i pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty prowadzące działalność ubezpieczeniową.

W 2001 r. Generalny Inspektor zajmował się sprawami dotyczącymi przetwarzania danych osób ubezpieczonych w celach marketingowych, zabezpieczenia korespondencji związanej z realizacją umowy ubezpieczenia, pozyskiwania i udostępniania danych osobowych, wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych zawartych w dokumentacji medycznej dla potrzeb umowy ubezpieczenia. W innych sprawach Generalny Inspektor analizował kwestie realizacji przez administratorów danych wobec osób ubezpieczonych obowiązków wynikających z przepisów ustawy oraz przetwarzania danych osobowych w związku ze zmianą akcjonariusza towarzystwa ubezpieczeniowego.

*Analiza wielu spraw wymagała omówienia przesłanek uprawniających do gromadzenia przez zakłady ubezpieczeń danych osobowych swoich klientów.*⁴¹⁶ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśniał, że zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych jest dopuszczalne po spełnieniu jednej z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1 tej ustawy. Na podstawie pkt 2 tego przepisu przetwarzanie danych jest możliwe, jeśli zezwalają na to przepisy prawa. Pkt. 3 tego przepisu przewiduje natomiast, że przetwarzanie danych jest też dopuszczalne, jeśli jest niezbędne osobie, której

⁴¹⁵ GI-DP-024/965/01

⁴¹⁶ GI-DP-024/816/01, GI-DP-024/1342/01

dane dotyczą, w celu wywiązania się z umowy, której jest stroną lub na jej życzenie w celu podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy.⁴¹⁷

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 11, poz. 62, z późn. zm.), regulującej prowadzenie działalności ubezpieczeniowej, przewiduje, że działalność ubezpieczeniową prowadzi zakład ubezpieczeń i reasekuracji albo zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zwany dalej "zakładem ubezpieczeń". Na podstawie art. 1a ust. 1 tej ustawy, przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych, w zakresie grup ubezpieczeń zgodnie z załącznikiem do tej ustawy. Ust. 2 tego przepisu przewiduje, że czynnościami ubezpieczeniowymi są między innymi: zawieranie umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów gwarancji ubezpieczeniowych bądź zlecanie ich zawierania uprawnionym pośrednikom ubezpieczeniowym w rozumieniu przepisów o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Na podstawie art. 6 ust. 1 tej ustawy ogólne warunki ubezpieczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń wymienionych w art. 4, oraz taryfy i wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności przedmiot i zakres ubezpieczenia, sposób zawierania umowy ubezpieczenia, zakres i czas trwania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, prawa i obowiązki stron umowy, sposób ustalania wysokości szkody oraz wypłaty odszkodowań lub świadczeń. Powołane przepisy stanowią podstawę gromadzenia przez zakłady ubezpieczeń danych osobowych klientów w związku zawieraniem umów ubezpieczeniowych. Jednocześnie pozwalają zakładom ubezpieczeń na kształtowanie treści tych umów w granicach obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

W oparciu o wskazane wyżej przepisy, w odpowiedzi na wątpliwości przedstawione przez jednego z agentów ubezpieczeniowych, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż niedopuszczalne jest gromadzenie szerszego zakresu danych osobowych przez agenta ubezpieczeniowego, niż wymaga tego wniosek o ubezpieczenie, jeśli działalność agenta prowadzona jest na zlecenie zakładu ubezpieczeń.⁴¹⁸ Zdaniem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych agent ubezpieczeniowy nie może żądać od osoby, która zamierza zawrzeć umowę z zakładem ubezpieczeń, danych osobowych dotyczących jej stanu majątkowego, jeśli nie wymaga tego wniosek o ubezpieczenie, sporządzony przez zakład ubezpieczeń.

⁴¹⁷ w tym zakresie w związku z nowelizacją przepisów ustawy nastąpiła zmiana stanu prawnego

⁴¹⁸ GI-DP-024/816/01

Agentem ubezpieczeniowym jest przedsiębiorca w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193), upoważniony przez zakład ubezpieczeń do stałego zawierania umów ubezpieczenia w imieniu i na rzecz tego zakładu lub pośredniczenia przy zawieraniu umów. Zgodnie z art. 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, pośrednictwo ubezpieczeniowe wykonywane jest wyłącznie przez agentów ubezpieczeniowych lub brokerów ubezpieczeniowych.

Agenta ubezpieczeniowego nie można traktować jako administratora danych w zakresie wykonywania czynności faktycznych lub prawnych związanych z zawarciem lub wykonaniem umów ubezpieczenia i reasekuracji w imieniu i na rzecz zakładu ubezpieczeń. O środkach i celach przetwarzania danych osobowych decyduje bowiem zlecniodawca, tj. zakład ubezpieczeń. Zakład ubezpieczeń może powierzyć przetwarzanie danych swoich klientów agentowi ubezpieczeniowemu w zakresie koniecznym do podjęcia czynności zmierzających do wykonania czynności faktycznych lub prawnych związanych z zawarciem lub wykonaniem umów ubezpieczenia i reasekuracji. W myśl ustawy o ochronie danych osobowych, w tym przypadku następuje zatem powierzenie przetwarzania danych osobowych, opisane w art. 31 ust. 1 ustawy.

W sytuacji przetwarzanie przez agenta ubezpieczeniowego szerszego zakresu danych osobowych, niż jest to niezbędne do zawarcia umowy ubezpieczenia, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż jeśli wniosek o ubezpieczenie nie zawiera informacji o stanie majątkowym klientów zakładów ubezpieczeń, to trudno jest wskazać przesłankę upoważniającą do ich przetwarzania przez agentów ubezpieczeniowych, chyba że przetwarzanie takich danych odbywa za wyraźnie udzieloną zgodą podmiotu danych.

Sprawy kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczyły też zakresu danych klientów, do których gromadzenia uprawniony jest zakład ubezpieczeń przy zawieraniu poszczególnych typów umów.

Jedna z osób powoływała jako niewłaściwą praktykę stosowaną przez z zakładów zakład ubezpieczeń, polegającą na żądaniu szczegółowych danych dotyczących swojego samochodu oraz jego użytkowników, przed zawarciem umowy ubezpieczenia komunikacyjnego.⁴¹⁹ Generalny Inspektor stwierdził, iż żądanie tych danych przez zakład ubezpieczeń nie narusza przepisów o ochronie danych osobowych, odbywa się bowiem na podstawie przepisów prawa. Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej,

⁴¹⁹ GI- DP-024/378/01

ubezpieczenie posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów jest ubezpieczeniem obowiązkowym. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 z późn. zm.) w § 4 ust. 1 stanowi, że posiadacz pojazdu jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC za szkody mogące powstać w związku z ruchem posiadanego pojazdu. Z przepisu tego wynika obowiązek podania wybranemu zakładowi ubezpieczeń danych niezbędnych do zawarcia umowy. Z art. 815 § 1 k.c. wynika, że ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości zakładu ubezpieczeń wszystkie znane sobie okoliczności, o które zakład ubezpieczeń pytał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli zakład ubezpieczeń zawarł umowę ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne. Z przepisu tego wynikają dwie konsekwencje. Po pierwsze należy uznać, że możliwe jest pominięcie niektórych informacji wymaganych w formularzu (podanie danych jest dobrowolne), ale może to skutkować odmową zawarcia umowy ze strony zakładu ubezpieczeń. Po drugie prawo zezwala przetwarzać dane osobowe klientów zakładowi ubezpieczeń w zakresie niezbędnym do oceny tzw. ryzyka ubezpieczeniowego. Art. 816 § 1 k.c. stanowi, iż w razie ujawnienia okoliczności, które pociągają za sobą zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku, zakład ubezpieczeń może odpowiednio zwiększyć składkę (...). Okoliczności, o które pytał zakład ubezpieczeniowy w opisywanym przypadku (np. wiek użytkownika pojazdu) mogą mieć znaczenie przy ocenie ryzyka ubezpieczeniowego. Art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych stanowi, że administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Generalny Inspektor uznał, że informacje wymienione w przedstawionym przez skarżącego wniosku o ubezpieczenie wymagane przez zakład ubezpieczeń są adekwatne do celu ich przetwarzania (oceny ryzyka ubezpieczeniowego).

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło pismo informujące, iż jeden z zakładów ubezpieczeń, przy zgłaszaniu przez osobę pokrzywdzoną szkody powstałej w wyniku wypadku samochodowego spowodowanego przez osobę ubezpieczoną w tym zakładzie, wypełnia formularz zawierający szczegółowe dane osobowe osoby pokrzywdzonej. W szczególności, jako nieadekwatne do celu przetwarzania, Generalny

Inspektor uznał dane o stanie cywilnym osoby pokrzywdzonej, liczbie dzieci, ich wieku, zawodzie i miejscu pracy.⁴²⁰ W ocenie Generalnego Inspektora dane te nie mają wpływu na ustalenie okoliczności wypadku i rozmiaru szkód, a ich gromadzenie nie znajduje podstawy w obowiązujących przepisach prawa, w tym w szczególności nie znajduje podstawy w przepisach Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310, z późn. zm.).⁴²¹

Wątpliwości dotyczące przetwarzania danych osobowych przez zakłady ubezpieczeń skierował do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń. W swoim piśmie wyraził wątpliwość, *czy słuszne jest twierdzenie przez niektóre zakłady ubezpieczeń, iż podpis potencjalnego klienta pod wnioskiem o zawarcie umowy ubezpieczenia, jest jednoznaczny z wyrażeniem przez niego zgody na przetwarzanie ich danych osobowych w celach marketingowych. Pytał również, czy zgoda na przetwarzanie danych osobowych do celu realizacji umowy winna być w sposób wyraźny oddzielona od zgody na przetwarzanie danych do celów promocji i marketingu.*⁴²² Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż nie można domniemywać, że podpis klienta pod wnioskiem o zawarcie umowy ubezpieczenia oznacza jego zgodę na przetwarzanie danych w celach marketingowych. Zgoda taka winna być przedmiotem odrębnego oświadczenia, niezależnego od oświadczenia stanowiącego akceptację postanowień umowy. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uzasadnił, iż przetwarzanie danych osobowych przez zakład ubezpieczeń odbywa się na podstawie przesłanek określonych w art. 23 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Materialną podstawę przetwarzania danych osobowych przez zakłady ubezpieczeniowe stanowią przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych. Na ich mocy zakłady ubezpieczeniowe uprawnione są do przetwarzania danych osobowych swoich klientów z tytułu zawartych umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów gwarancji ubezpieczeniowych. Istotne jest, iż wskazana przesłanka stanowi podstawę do przetwarzania danych wyłącznie w celu związanym z realizacją zawartej umowy. Zbędne jest więc żądanie od klienta zakładu ubezpieczeń wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu zawarcia i wykonania umowy ubezpieczenia.

⁴²⁰ GI-DP-024/152/01

⁴²¹ szerzej na ten temat w rozdziale – wystąpienia GIODO

⁴²² GI-DP-024/1342/01

Przetwarzanie przez zakłady ubezpieczeniowe danych osobowych swoich klientów w celach marketingowych własnych usług i produktów ubezpieczeniowych dopuszczalne jest natomiast w oparciu o przesłankę wskazaną w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z jej znowelizowanym brzmieniem tego przepisu, przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne, gdy (...) jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane – a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Stosownie do ust. 4 cytowanego przepisu, za prawnie usprawiedliwiony cel uważa się w szczególności m. in. marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych. Powołany przepis usankcjonował zatem wprost legalność przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych własnych produktów i usług administratora danych. W tej sytuacji nie jest konieczne, aby zakłady ubezpieczeniowe, będące administratorami danych, posiadały zgodę swoich klientów na przetwarzanie ich danych osobowych w wyżej wskazanym celu.

Przetwarzanie przez zakład ubezpieczeniowy danych osobowych swoich klientów w celu promocji produktów, czy też usług innego podmiotu, dopuszczalne jest tylko i wyłącznie na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, tj. za zgodą osoby, której dane te dotyczą. Istotne jest przy tym, aby oświadczenie zawierające zgodę na przetwarzanie danych osobowych złożone zostało w taki sposób, by zgoda ta była wyraźna i dotyczyła przetwarzania danych w konkretnym, wskazanym przez administratora danych celu oraz ze wskazaniem podmiotu lub grupy podmiotów, których marketing miałby dotyczyć. Oznacza to także, że zgoda na wykorzystywanie danych klientów w celu marketingu produktów innego podmiotu winna być wyraźnie oddzielona od celu realizacji umowy.

Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajął także w sprawie *przetwarzania danych osobowych przez AMPLICO LIFE Pierwsze Amerykańsko – Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie i Reasekuracji S.A., która przesłała na adres zamieszkania skarżącej materiały reklamujące AIG Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. oraz zarządzany przez nie AIG Otwarty Fundusz Emerytalny wraz z formularzami związanymi z zawarciem umowy o członkostwo w AIG OFE.*

W konsekwencji, w niniejszej w sprawie Generalny Inspektor nakazał Amplico Life Pierwszemu Amerykańsko – Polskiemu Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie i Reasekuracji S.A. w drodze decyzji administracyjnej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych poprzez zaprzestanie przetwarzania w celach marketingowych na rzecz innych podmiotów, danych osób ubezpieczonych na życie, w tym danych osobowych skarżącej,

które nie wyraziły zgody na przetwarzanie ich danych osobowych w celach marketingowych na rzecz AIG Otwartego Funduszu Emerytalnego.⁴²³

Natomiast w sprawie dotyczącej działalności K.U. Filar S.A. Generalny Inspektor przeprowadził, postępowanie wyjaśniające, w tym *czynności kontrolne w Spółdzielni Mieszkaniowej „Lokator” w celu ustalenia kwestii przetwarzania danych osobowych w związku z zawartą z Korporacją umową ubezpieczenia spółdzielczych zasobów mieszkaniowych*. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie Generalny Inspektor stwierdził, iż w przedstawionym przez skarżącego stanie faktycznym *nie miało miejsca naruszenie przepisów ustawy*.⁴²⁴

Generalny Inspektor ustalił bowiem, że Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lokator” zawarła z Korporacją umowę ubezpieczenia spółdzielczych zasobów mieszkaniowych, w tym mieszkań członków Spółdzielni. Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, iż przedmiotowa umowa jako zawarta na rzecz osoby trzeciej, ma charakter generalny, a w związku z tym jej stroną jest Spółdzielnia, a nie każdy z jej członków z osobna. Korporacja zawierając umowę ubezpieczenia, nie miała potrzeby uzyskiwania danych członków Spółdzielni, a dane osobowe lokatorów mogą być udostępniane tylko w razie likwidacji szkody. W toku postępowania ustalono również, iż skarżący nigdy nie zgłaszał żadnych szkód, a jego dane osobowe nigdy nie były przetwarzane przez Korporację.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła również *skarga na działanie radcy prawnego jednego z przedstawicielstw Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Na Życie S.A., który załączył wyrok zapadły w sprawie z powództwa skarżącego przeciwko temu przedstawicielstwu do sprawy prowadzonej z powództwa innego ubezpieczonego*.

Generalny Inspektor po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie skierował do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu przez radcę prawnego przestępstwa spenalizowanego w art. 51 ust. 1 ustawy.⁴²⁵ Ponadto Generalny Inspektor zwrócił się również do Prezesa Krajowej Izby Radców Prawnych sygnalizując konieczność podjęcia działań mających na celu zaprzestanie stosowania przez radców prawnych praktyk naruszających przepisy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor zwrócił się także o wszczęcie stosownego postępowania wobec radcy prawnego winnego uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.⁴²⁶

⁴²³ GI-DEC-DS-127/01

⁴²⁴ GI-DS-430/83/01

⁴²⁵ GI-DS-430/144/01

⁴²⁶ GI-DS-430/144/01/848

Podstawę prawną działań podjętych przez Generalnego Inspektora w niniejszej sprawie stanowił art. 28 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym można prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy.⁴²⁷ W analizowanej sprawie istotnym był fakt braku przepisu prawa rangi ustawowej, który pozwalałby radcy prawnemu udostępniać treść wyroku wraz z danymi osobowymi powoda osobom nieuprawnionym. Generalny Inspektor wskazał również, iż powoływanie się na rozstrzygnięcia sądowe zapadłe w sprawach o zbliżonym stanie faktycznym i prawnym jest powszechnie stosowaną praktyką i nie budzi zastrzeżeń Generalnego Inspektora pod warunkiem jednak, że nie powołuje się w orzeczeniach danych osobowych w rozumieniu art. 6 ustawy.

Kolejną rozpatrywaną przez Generalnego Inspektora sprawą była *skarga, w której podniesiono zasadność udzielania powtórnie zgody na przetwarzanie danych zawartych w dokumentacji medycznej osoby ubezpieczonej dla potrzeb umowy ubezpieczenia zawartej z Zakładem Ubezpieczeń i Reasekuracji Polonia Życie S.A.*

Uznając zasadność zgłoszonych przez skarżącego zastrzeżeń Generalny Inspektor zwrócił się do Zakładu o przywrócenie w procesie przetwarzania danych osobowych stanu zgodnego z prawem.⁴²⁸

W piśmie sygnalizacyjnym do Prezesa Zakładu Generalny Inspektor wyjaśnił, iż na podstawie przepisów ustawy odrębnie powinna być traktowana kwestia wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych w związku z wprowadzeniem w życie ustawy oraz konieczność wyrażenia zgody na przetwarzanie przez Zakład danych należących do kategorii szczególnie chronionych poprzez wgląd w dokumentację medyczną osoby, z którą Zakład zawarł umowę ubezpieczenia. Generalny Inspektor wyjaśnił, iż oświadczenia złożone przez skarżącego przy zawarciu umowy ubezpieczenia z Zakładem były wystarczające dla potrzeb umowy ubezpieczenia, dlatego też żądanie wyrażenia dodatkowej zgody było zbędne. Generalny Inspektor poinformował Prezesa Zakładu, iż w niniejszej sprawie brak jest konieczności wyrażania dodatkowej zgody na przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb umowy ubezpieczenia zawartej uprzednio z Zakładem przez osobę ubezpieczającą się lub ubezpieczoną. Zgodnie bowiem z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy przetwarzanie danych osobowych danych osobowych jest dopuszczalne gdy jest niezbędne osobie, której dane dotyczą, w celu wywiązania się z umowy, której jest stroną, lub na jej życzenie w celu

⁴²⁷ w wersji obowiązującej przed nowelizacją ustawy o ochronie danych osobowych

⁴²⁸ GI-DS-430/247/01

podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy.⁴²⁹ Natomiast, stosownie do przepisu art. 27 ust. 2 pkt 1 ustawy, przetwarzanie danych szczególnie chronionych, którymi są m.in. dane o stanie zdrowia, jest dopuszczalne jeżeli osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę na piśmie, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych.

Ponadto Generalny Inspektor wyjaśnił, iż istotnie konieczne jest wyrażenie zgody tej osoby na przetwarzanie danych zawartych w jej dokumentacji medycznej. Na podstawie przepisu art. 18 ust. 3 pkt 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej nie jest dopuszczalne udostępnienie przedmiotowej dokumentacji np. dla oceny ryzyka ubezpieczeniowego, oceny sposobów i efektów leczenia. Dlatego też, jedyną przesłanką legalizującą przetwarzanie przez zakład ubezpieczeń danych zawartych w dokumentacji medycznej osoby związanej z nim umową ubezpieczenia jest - stosownie do ww. przepisu art. 27 ust. 2 pkt 1 ustawy - zgoda osoby, której dane dotyczą wyrażona na piśmie.

W odpowiedzi na sygnalizację Generalnego Inspektora Prezes Zarządu Zakładu poinformował, iż Zakład - na skutek interwencji Generalnego Inspektora - nie będzie wymagał od klientów dodatkowych zgód i oświadczeń na przetwarzanie ich danych osobowych oraz, że za wystarczające uznaje te, które zostały dotychczas złożone przez osoby ubezpieczające się, o czym poinformuje osoby zainteresowane.

Liczna grupa skarg i pytań prawnych dotyczyła kwestii udostępnienia danych osobowych osobom nieupoważnionym.

W skardze dotyczącej przekazania danych osobowych skarżącego - przetwarzanych w związku z umową ubezpieczenia - osobom do tego nieupoważnionym skarżący podniósł, iż jego dane osobowe (imię, nazwisko, dokładny adres), a także numer umowy, którą zawarł z Towarzystwem Ubezpieczeń Allianz Polska S.A. zostały wykorzystane przez nieznaną mu spółkę w piśmie skierowanym do niego przez Oxford Broker's Group Sp. z o.o., której skarżący nie udostępniał swoich danych osobowych.

Generalny Inspektor po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie zawiadomił o popełnieniu przez osobę fizyczną będącą agentem ubezpieczeniowym przestępstwa określonego w art. 51 ust. 1 ustawy.⁴³⁰

Podstawą działania Generalnego Inspektora było dokonanie ustaleń, iż osoba, która poleciła skierować pismo do skarżącego (znana mu jako agent Towarzystwa) nie była już związana z żadnym z towarzystw ubezpieczeniowych umową o pracę. Pomiędzy Towarzystwem, a osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa została zawarta umowa

⁴²⁹ w jego uprzednio obowiązującym brzmieniu

⁴³⁰ GI-DS-430/284/01

o zakazie konkurencji, tak więc zarówno w trakcie trwania umowy o pracę w Towarzystwie, jak i w szczególności po jej ustaniu osoba ta nie posiadała podstawy prawnej dla udostępniania podmiotom (osobom) nieuprawnionym danych osobowych klientów Towarzystwa, w tym danych osobowych skarżącego. W takim stanie faktycznym Generalny Inspektor uznał, iż osoba ta naruszyła wynikający z art. 36 ustawy obowiązek nieudostępniania osobom nieupoważnionym danych osobowych.

Do Generalnego Inspektora wniesiono także pismo z prośbą o wyjaśnienie sprawy (bezprawnego w opinii skarżącego) przekazania jego danych osobowych z Norwich Union Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie S.A. do Sampo Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie S.A. Generalny Inspektor, po przeprowadzeniu analizy stanu faktycznego w niniejszej sprawie, ustalił, iż doszło do zmiany akcjonariusza pierwszej ze spółek. Wobec powyższego Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, iż w podniesionej przez niego sprawie brak jest podstaw do stwierdzenia niezgodności z przepisami o ochronie danych osobowych, gdyż zmiana akcjonariusza i będąca jej konsekwencją zmiana nazwy Towarzystwa (Norwich Union Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. na Sampo Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.) nie spowodowała zmian dotyczących administratora danych osobowych. Generalny Inspektor poinformował zatem skarżącego, iż brak zatem podstaw do stwierdzenia, że dane osobowe zostały udostępnione osobom lub podmiotom nieuprawnionym.⁴³¹

Duża liczba spraw z zakresu przetwarzania danych osobowych przez zakłady ubezpieczeń dotyczyła ponadto udostępniania danych osobowych zakładom ubezpieczeń przez inne organy i instytucje. Między innymi wątpliwości podmiotów zwracających się do Generalnego Inspektora wzbudzała *forma, jaką zakład ubezpieczeń powinien stosować zwracając się o udostępnienie danych osobowych, np. czy zakład zwracając się o przedmiotowe dane osobowe powinien zachować formę przewidzianą przepisami prawa, a więc wniosek, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych.*⁴³² Generalny Inspektor wskazał, iż od określenia celu udostępnienia danych zależy forma, w jakiej podmiot, który się o nie ubiega, winien zwrócić się do administratora danych. Udostępnienie danych w celu włączenia do zbioru dopuszczalne jest wyłącznie po spełnieniu co najmniej jednej z przesłanek legalności przetwarzania danych wskazanych w art. 23 ust. 1 powołanej wyżej ustawy. Przepis art. 29 tej ustawy stanowi natomiast podstawę udostępnienia danych w celu innym, niż włączenie do zbioru.

⁴³¹ GI-DS-430/256/01

⁴³² GI-DP-430/587/01, GI-DP-024/456/01, GI-DP-024/428/01

Ocena, czy w danym przypadku udostępnienie danych następuje w celu włączenia do zbioru, czy też w celu innym, niż włączenie do zbioru, w praktyce powodowało trudności. Nie ulega jednak wątpliwości, iż w przypadku instytucji ubezpieczeniowych, dane, o udostępnienie których występują, umieszczane są w zbiorach danych⁴³³, których zakłady te są administratorami.

W tym stanie prawnym Generalny Inspektor stwierdził, iż instytucje ubezpieczeniowe występując o udostępnienie informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności wypadków (zdarzeń) i określenia wysokości odszkodowania lub świadczenia nie są obowiązane czynić tego na wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, bowiem przepis ten, z uwagi na fakt, iż udostępnienie danych następuje w celu włączenia ich do zbioru, w opisaney sytuacji nie znajduje zastosowania.

Generalny Inspektor rozpatrywał także pytania *osób reprezentujących zakład ubezpieczeń, czy mają one prawo, a jeśli tak to w jakim terminie powinno być zrealizowane, do uzyskania informacji ze zbiorów prowadzonych przez Policję w związku z prowadzonym przez zakład ubezpieczeń postępowaniem związanym z likwidacją szkody*.⁴³⁴ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśniał, iż osoba będąca pełnomocnikiem zakładu ubezpieczeniowego i klienta ma prawo do uzyskania takich informacji. Zgodnie bowiem z art. 8a ustawy o działalności ubezpieczeniowej na wniosek zakładu ubezpieczeń, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego lub Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych oraz w zakresie zadań wykonywanych przez te instytucje ubezpieczeniowe i w celu ich wykonania, w związku z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalania odpowiedzialności, sądy, organy prokuratury, policji oraz inne organy i instytucje mają obowiązek udzielić informacji i udostępnić materiały niezbędne do ustalenia okoliczności tych wypadków i zdarzeń oraz do określenia wysokości odszkodowania lub świadczenia. Organy Policji powinny udostępniać więc zakładom ubezpieczeń (oraz upoważnionym przez nie podmiotom) wnioskowane dane jeśli są one niezbędne w prowadzonym postępowaniu związanym z likwidacją szkody. Ponieważ przepisy nie przewidują terminu, w którym powinno nastąpić udostępnienie należy więc przyjąć, że dane winny zostać udostępnione bez nieuzasadnionej zwłoki.

⁴³³ Zbiorem danych – w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych – jest każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie.

⁴³⁴ GI-DP-024/1527/01

Do Generalnego Inspektora zwrócił się Główny Urząd Celný z zapytaniem, czy na wniosek towarzystw ubezpieczeniowych dopuszczalne jest udostępnienie tym podmiotom dokumentacji odprawy celnej pojazdów samochodowych.⁴³⁵ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, że w przypadku żądania udostępnienia danych przez zakład ubezpieczeń nie jest wymagana forma pisemnego wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, udostępnienie danych następuje w tym przypadku w celu włączenia do zbioru. Podstawą prawną takiego żądania jest cytowany wcześniej art. 8 a ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Generalny Inspektor zauważył jednak, że udostępniając dane z dokumentacji celnej należy brać też pod uwagę przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.) odnoszące się do udostępniania danych osobowych. Stosownie bowiem do art. 262 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks celny (Dz. U. Nr 23. Poz. 117 z późn. zm.), do postępowań w sprawach celnych stosuje się przepisy działu IV ustawy ordynacja podatkowa. Przepisy tej ustawy wskazują komu, w jakim zakresie i pod jakimi warunkami można udostępnić dokumentację związaną z prowadzonym postępowaniem. Organ celny powinien więc każdorazowo rozważyć, czy udostępniając dane z prowadzonej dokumentacji nie naruszy powyższych przepisów.

Do Generalnego Inspektora wpłynęła ponadto skarga jednego z towarzystw ubezpieczeniowych na odmowę udostępnienia przez urząd miasta informacji o posiadanych uprawnieniach do kierowania pojazdami osoby, wobec której towarzystwo ubezpieczeniowe prowadziło postępowanie. W decyzji odmawiającej udostępnienia danych burmistrz miasta powoływał, że nie posiada zgody osób, których dane dotyczą na ich udostępnienie towarzystwu ubezpieczeniowemu.⁴³⁶ Podstawę prawną udostępnienia instytucjom ubezpieczeniowym przedmiotowych informacji stanowi art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 8 a ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Bezspornym jest zatem, iż podmioty wymienione w cytowanym przepisie (w tym zakłady ubezpieczeń) umocowane są do występowania z żądaniem udostępnienia im informacji dotyczących osób uczestniczących w wypadkach i zdarzeniach, stanowiących podstawę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, znajdujących się w dyspozycji organów i instytucji w przepisie tym wskazanych. Podkreślić jednak należy, iż nie chodzi tu o wszelkie informacje, jakie podmioty te posiadają, a jedynie o te, które są niezbędne do ustalenia okoliczności wypadków (zdarzeń) i określenia wysokości odszkodowania lub świadczenia. Wobec powyższego Generalny

⁴³⁵ GI-DP-024/456/01

⁴³⁶ GI-DP-430/587/01

Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, iż w przedstawionej sprawie towarzystwo ubezpieczeniowe uprawnione było do tego, by uzyskać żądane dane i informacje, zaś argumenty podniesione w decyzji prezydenta miasta, mające uzasadnić odmowę udostępnienia przedmiotowych danych, były bezzasadne. Zgoda osoby, której dane dotyczą, na ich udostępnienie przez administratora danych innemu podmiotowi nie jest bowiem jedyną przesłanką legalności takiego działania.

W związku z przetwarzaniem danych w sektorze ubezpieczeń, do Generalnego Inspektora Ochrony Danych osobowych zwróciła się osoba zapytując, *czy dopuszczalne jest, w świetle przepisów o ochronie danych osobowych, umożliwienie wglądu do danych osobowych klientów zakładów ubezpieczeniowych pracownikom Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń w trakcie kontroli prowadzonej przez ten podmiot.*⁴³⁷ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, iż dopuszczalne jest przekazywanie takich informacji dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia, które (mając na uwadze zadania nadzoru ubezpieczeniowego) są niezbędne do przeprowadzenia efektywnej kontroli zakładu ubezpieczeń. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakaz udzielania informacji dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia, z wyjątkiem informacji związanych z umową ubezpieczenia, przekazywanych uposażonym i uprawnionym do świadczenia wynikającego z umowy ubezpieczenia oraz osobom trzecim, nie dotyczy informacji udzielanych na żądanie m. in. organu nadzoru ubezpieczeniowego. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił jednak uwagę na konieczność szczególnego uwzględnienia zasady adekwatności wyrażonej w art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Odrębną kwestią rozpatrywaną w omawianym okresie sprawozdawczym przez Generalnego Inspektora w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez podmioty zajmujące się działalnością ubezpieczeniową było *zagadnienie sporządzania przez jednostki organizacyjne Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. kserokopii zaświadczeń wydanych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych*. W toku czynności Generalny Inspektor uznał, iż działania polegające na kopiowaniu ww. dokumentacji nie tylko w sposób istotny wykraczają poza zobowiązania umowne istniejące pomiędzy Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych i Zakładem, ale przede wszystkim naruszają prawa osób, których dane dotyczą. Jak ustalił Generalny Inspektor praktyka sporządzania kserokopii legitymacji kombatanckich i inwalidzkich była stosowana jedynie przez jeden oddział

⁴³⁷ GI-DP-024/856/01

Zakładu, a Centrala Zakładu nie wydała jednostkom terenowym dyspozycji kopiowania dokumentów, na podstawie których osobom uprawnionym tj. inwalidom wojennym i wojskowym oraz kombatantom – inwalidom udzielana jest zniżka ustawowa w ubezpieczeniach komunikacyjnych.

Praktyka sporządzania przez jednostki organizacyjne Zakładu kserokopii przedmiotowych zaświadczeń została przez Generalnego Inspektora zasygnalizowana Kierownikowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych ⁴³⁸, jak również Prezesowi Zakładu ⁴³⁹ oraz Prezesowi Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń. ⁴⁴⁰ W wyniku interwencji Generalnego Inspektora Zakład zaprzestał kopiowania przedmiotowej dokumentacji.

Duża ilość skarg i zapytań prawnych dotyczyła także wypełniania przez zakłady ubezpieczeń obowiązku informacyjnego. I tak, do Generalnego Inspektora wpłynęła skarga na *działanie Korporacji Ubezpieczeniowej Filar S.A. w związku z przetwarzaniem danych osobowych skarżącego w celach marketingowych oraz w związku z niewykonaniem wobec skarżącego obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 33 ustawy przez ten podmiot.*

Generalny Inspektor nakazał Korporacji w drodze decyzji administracyjnej zaprzestanie przetwarzania danych osobowych skarżącego w celach marketingowych oraz udzielanie, na wniosek osoby, której dane dotyczą, w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku, informacji o przysługujących jej prawach, stosownie do art. 33 ustawy. ⁴⁴¹

Korporacja dysponowała w niniejszej sprawie przesłanką przetwarzania danych osobowych skarżącego wynikającą z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, dla przetwarzania tych danych w celu realizacji umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Jak ustalił Generalny Inspektor, skarżący nie wyraził jednakże zgody na przetwarzanie przez Korporację jego danych osobowych w celach marketingowych po wygaśnięciu umowy ubezpieczenia, a także wypowiedział umowę i poinformował o tym Korporację. Skarżący wniósł skargę do Generalnego Inspektora, gdy otrzymał pismo przesłane przez Biuro Ubezpieczeń „MTM”, w którym poinformowano go, iż kończy się obowiązywanie umowy ubezpieczenia, którą zawarł z Korporacją, a także o możliwości kontynuowania tej umowy za pośrednictwem ww. Biura. Ponadto w przedmiotowym piśmie

⁴³⁸ GI-DS-430/25/01/209

⁴³⁹ GI-DS-430/25/01/360

⁴⁴⁰ GI-DS-430/25/83

⁴⁴¹ GI-DEC-DS-200/01

wskazano, że Biuro to „zawiera wszelkiego rodzaju ubezpieczenia dla różnych Towarzystw Ubezpieczeniowych”.

Przetwarzanie danych osobowych skarżącego przez Biuro – na podstawie zawartej, w trybie art. 31 ustawy, umowy powierzenia – pozostawało w zgodzie z wymogami ustawy, bowiem administrator danych (Korporacja) może powierzyć przetwarzanie danych innym podmiotom w trybie art. 31 ustawy. Odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów niniejszej ustawy – stosownie do art. 31 ust. 4 ustawy - spoczywa na administratorze danych, dlatego też w niniejszej sprawie Generalny Inspektor za niedopuszczalne uznał kierowanie w imieniu i na rzecz Korporacji korespondencji, a w szczególności ofert o charakterze marketingowym do skarżącego, po rozwiązaniu przez skarżącego umowy ubezpieczenia.

Podstawą nakazu wydanego przez Generalnego Inspektora wobec Korporacji było niedopełnienie przez tego administratora danych obowiązków wynikających z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy (nie dołożył on należytej staranności w celu ochrony interesów skarżącego, a w szczególności nie zapewnił, aby dane te były nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z celami umowy) i art. 36 ustawy (nie zastosował odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, aby powiadomić swoje jednostki terenowe, iż dane osobowe Skarżącego nie mogą być przetwarzane od dnia rozwiązania umowy ubezpieczenia).

Generalny Inspektor ustalił również, iż Korporacja nie dopełniła w stosunku do skarżącego obowiązku wynikającego z art. 33 ustawy, zgodnie z którym na wniosek osoby, której dane dotyczą, administrator danych jest obowiązany, w terminie 30 dni, poinformować o przysługujących jej prawach wynikających z przepisów art. 33 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy.

Ponadto, Generalny Inspektor w niniejszej sprawie zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie w zbiorze danych osobowych Korporacji danych osobowych skarżącego, przestępstwa określonego w art. 54 ustawy.⁴⁴² Zebrany w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy pozwolił bowiem na bezsporne ustalenie faktu, iż Korporacja nie dopełniła obowiązku informacyjnego określonego przepisem art. 33 ustawy.

Podobne rozstrzygnięcie zapadło w sprawie *skargi na działanie osoby, która będąc agentem ubezpieczeniowym Zurich Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie SA, bezprawnie pozyskała dane osobowe skarżącego i nie poinformowała go o źródle pozyskania danych.*

⁴⁴² GI-DS-430/405/01

Postępowanie wyjaśniające w niniejszej sprawie Generalny Inspektor zakończył zawiadomieniem organu ścigania o popełnieniu przez osobę, prowadzącą działalność gospodarczą jako agent ubezpieczeniowy, przestępstwa określonego w art. 54 ustawy.⁴⁴³

Podstawę zawiadomienia stanowiło dokonane przez Generalnego Inspektora w toku postępowania ustalenie, iż agent nie dopełnił jednego z podstawowych obowiązków wynikających z ustawy, tj. obowiązku informacyjnego wynikającego z jej art. 25 ust. 1 ustawy. Brak dopełnienia tego obowiązku przez administratora danych spowodował, że osoba, której dane dotyczą, nie uzyskała wyczerpujących informacji dotyczących przetwarzania jej danych osobowych, co w konsekwencji uniemożliwiło jej korzystanie z praw wynikających z przepisów ustawy w związku z przetwarzaniem jej danych osobowych.

Podobnie jak w roku 2000, w omawianym okresie sprawozdawczym wiele spraw dotyczyło kwestii niewłaściwego zabezpieczenia przez zakłady ubezpieczeń społecznych zbiorów danych osobowych znajdujących się w ich zasobach.

Problemem związanym z zabezpieczeniem danych osobowych przez jeden z inspektoratów PZU S.A. było *przesyłanie swym klientom druków płatności składek za ubezpieczenie samochodu (AC, OC, NW), zawierających dane osobowe użytkownika pojazdu, dane dotyczące pojazdu oraz informacje o wysokości składek ubezpieczeniowych w kopertach, które nie były zaklejone.*

Podejmując interwencję w niniejszej sprawie Generalny Inspektor zwrócił się do Prezesa Zarządu Zakładu o podjęcie odpowiednich działań zmierzających do zaprzestania stosowania przedmiotowej, bezprawnej praktyki przez inspektoraty Zakładu.⁴⁴⁴ O praktyce tej Generalny Inspektor powiadomił również Prezesa Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń.⁴⁴⁵ Przesyłanie klientowi umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w otwartej kopercie, stwarzało realne niebezpieczeństwo zapoznania się z informacjami zawartymi w umowie przez osoby do tego nieuprawnione. Działania takie, jako naruszające przepisy o ochronie danych osobowych i tajemnicę ubezpieczeniową, są sprzeczne z obowiązującym prawem i nie powinny mieć miejsca.

Generalny Inspektor rozpatrywał także *skargę na działanie jednego z inspektoratów PZU S.A., który po śmierci matki skarżącego wypłacił świadczenie osobie – w opinii*

⁴⁴³ GI-DS-430/17/01

⁴⁴⁴ GI-DS-430/22/01/77

⁴⁴⁵ GI-DS-430/22/01/80

skarżącego – do tego nieupoważnionej oraz odmowę udostępnienia akt dotyczących wypłaty świadczenia z tytułu zgonu.

Generalny Inspektor uznał, na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2, art. 26 ust. 1 pkt 1 oraz art. 36 ustawy w związku z art. 9 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, iż działanie Zakładu pozostawało w zgodzie z przepisami ustawy o czym poinformował skarżącego w piśmie wyjaśniającym.

Jednocześnie - wobec podniesionej przez skarżącego kwestii, iż w przedmiotowej sprawie mogło dojść do sfalszowania dokumentów w celu odbioru świadczenia - Generalny Inspektor wskazał skarżącemu, iż do stwierdzenia, czy doszło do fałszerstwa dokumentów uprawniony jest sąd, a nie Generalny Inspektor, a także, iż celem podjęcia stosownych działań skarżący powinien skierować do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.⁴⁴⁶

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła też sprawa dotycząca niewłaściwego zabezpieczenia danych, których administratorem był Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. *Sprawa ta dotyczyła przesyłania korespondencji przez ten podmiot zwykłą przesyłką listową, przy czym koperta, w której znajdowało się pismo została uszkodzona. W związku z tym faktem ujawnione zostały informacje adresowe osoby zwracającej się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a także dane o wysokości przyznanego odszkodowania.*⁴⁴⁷ W związku z przedstawioną sprawą Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, że podmiot, przeciwko któremu skarżąca przedstawiła zarzut naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych nie naruszył jej przepisów. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej powołująca Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny nie określa specjalnej formy powiadamiania klientów o przyznanym odszkodowaniu. W związku z tym, forma listu zwykłego jest dopuszczalna. Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenie Ministra Łączności z dnia 15 marca 1996 r. w sprawie warunków korzystania z usług pocztowych o charakterze powszechnym (Dz. U. Nr 40, poz. 173) przesyłki muszą być oznaczone przez naniesienie w sposób trwały i czytelny na ich opakowaniu informacji jednoznacznie identyfikującej adresata, kolejne ustępy wskazanego przepisu określają szczegółowo sposób umieszczenia informacji o adresacie. Poprzez przesłanie przesyłki listem zwykłym administrator danych nie naruszył więc przepisów o ochronie danych osobowych, a w szczególności jej art. 26 ust. 1 pkt 1 i art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych.

⁴⁴⁶ GI-DS-430/495/01

⁴⁴⁷ GI-DP-024/246/01

Generalny Inspektor Ochrony Danych osobowych poinformował, że z faktu przesłania określonej informacji listem „otwartym” nie wynika uprawnienie do zapoznania się z listem przez osoby nieupoważnione. Tajemnica korespondencji jest dobrem człowieka pozostającym pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach (art. 23 Kodeksu cywilnego). W przypadku naruszenia dóbr osobistych można więc dochodzić swoich praw przed sądami powszechnymi. Uzyskanie informacji poprzez otwarcie zamkniętego pisma stanowi przestępstwo przewidziane w art. 267 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Jednocześnie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zauważył, że zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (Dz. U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564 z późn. zm.) to podmiot świadczący usługę ponosi odpowiedzialność za niewykonywanie lub nienależyte wykonywanie usługi, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie nastąpiło wskutek siły wyższej, niezachowania przez nadawcę lub adresata przepisów lub regulaminów obowiązujących przy korzystaniu z danej usługi albo z winy zlecniodawcy.

III. Fundusze emerytalne

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło 20 spraw związanych z przetwarzaniem danych przez fundusze emerytalne. Większość z nich dotyczyła przetwarzania danych w związku z nabywaniem i utratą członkostwa w otwartych funduszach emerytalnych i związanym z tymi zdarzeniami przetwarzaniem danych osobowych członków funduszy. Swoje wątpliwości związane z funkcjonowaniem ustawy o ochronie danych osobowych na płaszczyźnie przetwarzania danych przez fundusze emerytalne wyraziła jedna z tych instytucji, w wyniku zwrócenia się do niej przez członka tego funduszu z żądaniem usunięcia jej danych osobowych z prowadzonych przez fundusz zbiorów. *Osoba zwracająca się do funduszu emerytalnego uzyskała członkostwo w wyniku losowania przeprowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zwracając się do funduszu podnosiła, iż przed losowaniem podpisała umowę z innym otwartym funduszem emerytalnym oraz zażądała unieważnienia członkostwa i zaprzestania przetwarzania jej danych osobowych przez wylosowany fundusz emerytalny*⁴⁴⁸

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, że towarzystwo emerytalne jest uprawnione do przetwarzania danych osobowych tej osoby w swoich zbiorach, także po

⁴⁴⁸ GI-DP-024/9/01

rozwiązaniu umowy pomiędzy tą osobą a towarzystwem emerytalnym. Na takie działanie zezwalają bowiem szczególne przepisy prawa. Uzasadniając swoje stanowisko Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, że na podstawie art. 81 ust. 4 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934 z późn. zm.) uzyskanie członkostwa w określonym otwartym funduszu następuje również w wyniku losowania, przeprowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na zasadach przewidzianych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest zawiadomić o wyniku losowania. Zawiadomienie jest doręczane osobie zainteresowanej oraz otwartemu funduszowi, którego członkiem została ta osoba. Wraz z zawiadomieniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych członek otrzymuje dane otwartego funduszu, a otwarty fundusz, podstawowe dane osobowe członka, o których mowa w art. 89 ust. 2, przy czym otwarty fundusz może otrzymać te dane także w formie elektronicznej. Zgodnie z art. 89 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, fundusz prowadzi rejestr członków. Unieważnienie członkostwa następuje poprzez dokonanie stosownych zapisów w rejestrze. Ponieważ przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia rejestru członków funduszu emerytalnego, szczegółowego zakresu informacji, które powinny być zawarte w rejestrze, oraz zasad sporządzania i przechowywania kopii danych zawartych w rejestrze na wypadek jego utraty (Dz. U. Nr 63, poz. 402) określają okresy przechowywania akt rejestrowych. Przetwarzanie danych w celach archiwalnych, po zakończeniu członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym, wynika więc z przepisów prawa.

Do Generalnego Inspektora zwróciła się osoba, podnosząc, że jeden z funduszy emerytalnych nielegalnie, bez jej wiedzy i zgody, zdobył i przetwarza jej dane osobowe. Zażądała usunięcia swoich danych osobowych ze zbiorów tego funduszu. W wyniku analizy załączonych materiałów Generalny Inspektor stwierdził, iż osoba zwracająca się w tej sprawie nawiązała stosunek umowny z przedmiotowym funduszem emerytalnym. W wyniku utraty członkostwa w tym funduszu (wykreślenie z urzędu przez ZUS z powodu członkostwa w innym funduszu emerytalnym) osoba informowana była przez ZUS o utracie członkostwa.⁴⁴⁹ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie dopatrzył się także w tym przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, nie uznał też za uzasadnione występowania z żądaniem usunięcia danych osobowych skarżącej ze zbiorów funduszu emerytalnego. Uzasadniając swoje stanowisko wyjaśnił, że podstawę przetwarzania danych

⁴⁴⁹ GI-DP-024/42/01

osobowych w przywołanym przypadku stanowią przepisy ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. W szczególności wykreślenie z urzędu danych osobowych z centralnego Rejestru Członków OFE zostało dokonane na podstawie § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2000 r. w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej (Dz. U. Nr 13, poz. 157) wydane na podstawie wskazanej ustawy, o czym skarżąca została zawiadomiona przez ZUS. W takiej sytuacji, unieważnienie członkostwa skutkuje dokonaniem adnotacji w rejestrze członków prowadzonym zgodnie z art. 89 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Dane przechowywane są w rejestrze członków z odpowiednią adnotacją dla celów archiwalnych, o czym była już mowa przy omawianiu poprzedniego zagadnienia. Zarówno Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jak też otwarty fundusz emerytalny nie naruszyły więc przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

Kolejny problem, z którym skarżący zwracali się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczył procedury przekazywania korespondencji przez ten podmiot. *Do Generalnego Inspektora zwróciła się osoba, podnosząc, iż korespondencja dostarczana do niej przez fundusz emerytalny, którego ta osoba jest członkiem, przesyłana jest za pośrednictwem poczty zwykłą przesyłką listową, natomiast w jej treści znajdują się jej kompletne dane osobowe (dane adresowe, numer NIP, numer PESEL itp.) Skarżący nie wskazał jednak na rodzaj korespondencji przesyłanej przez otwarty fundusz emerytalny.*⁴⁵⁰ W tak przedstawionym stanie faktycznym Generalny Inspektor nie mógł więc stwierdzić naruszenia przepisów prawa. Przetwarzanie danych osobowych członka funduszu emerytalnego odbywa się w tym przypadku na podstawie ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 939 z późn. zm.), przy czym ustawa ta przewiduje szczególną formę przesyłania korespondencji w określonych w niej przypadkach, w zależności od jej rodzaju. Zgodnie np. z art. 191 wskazanej ustawy fundusz doręcza każdemu członkowi, w regularnych odstępach czasu, nie rzadziej jednak niż co 12 miesięcy, pisemną informację o środkach znajdujących się na rachunkach członka, terminach dokonanych w tym okresie wpłat składek i wypłat transferowych oraz przeliczaniu tych składek i wypłat transferowych na jednostki rozrachunkowe, a także o wynikach działalności lokacyjnej funduszu. Informacja ta zgodnie z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 1999 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinien odpowiadać

⁴⁵⁰ GI-DP-430/117/01

prospekt informacyjny, sposobu i terminu jego udostępnienia przez otwarty fundusz emerytalny, treści informacji przekazywanych członkom funduszy emerytalnych dotyczących środków gromadzonych na ich rachunkach, sposobu i terminów udostępniania tych informacji członkom funduszu oraz zakresu i terminów przekazywania do Urzędu nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi sprawozdań i bieżących informacji przez towarzystwo emerytalne i fundusz emerytalny (Dz. U. Nr 32, poz. 314 z późn. zm.) powinna zawierać między innymi podstawowe dane członka, zawarte w rejestrze członków funduszu. Informacja ta powinna być przesyłana członkom funduszu poleconą przesyłką listową. Wyjaśniając skarżącemu stan prawny Generalny Inspektor poinformował o kompetencjach Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi w zakresie ochrony interesów członków funduszy oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych (art. 200 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych).

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych osobowych zwróciło się też jedno z towarzystw emerytalnych podnosząc problem obowiązku rejestracyjnego w odniesieniu do danych pozyskanych w drodze umowy cywilno – prawnej, w celu przeprowadzenia jednorazowej akcji promocyjnej, jeśli spółka, od której dane będą pozyskane, posiada zgodę osób na przetwarzanie ich danych osobowych do celów marketingowych.⁴⁵¹ Generalny Inspektor wyjaśnił, że zbiór doraźny, którym zamierza dysponować towarzystwo emerytalne, nie podlega wymaganiom ustawy o ochronie danych osobowych, poza przepisami dotyczącymi właściwego zabezpieczenia danych osobowych.

W kolejnej rozpatrywanej przez Generalnego Inspektora *sprawie dotyczącej przetwarzania danych osobowych przez Sampo Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., w której Sampo PTE S.A. bez wiedzy i zgody skarżącego weszło w posiadanie jego danych osobowych i wykorzystało te dane do wpisania skarżącego jako członka Sampo Otwartego Funduszu Emerytalnego* Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, iż – stosownie do przyznanych mu ustawowo kompetencji – nie jest organem posiadającym umocowanie do dokonywania oceny prawidłowości zawierania, a w szczególności oceny (należytego bądź nienależytego) wykonania umów cywilno – prawnych. W konsekwencji Generalny Inspektor nie może rozstrzygać kwestii należących do kompetencji innych organów, przyznanych im na podstawie odrębnych przepisów.⁴⁵²

W toku postępowania wyjaśniającego Generalny Inspektor ustalił bowiem, iż została zawarta umowa o członkostwo w OFE Norwich Union, utworzonym i zarządzanym przez

⁴⁵¹ GI-DP-024/1427/01

⁴⁵² GI-DS-430/424/01

Powszechne Towarzystwo Emerytalne Norwich Union S.A. w której, jako stronę umowy wskazano osobę, której dane osobowe zgadzają się z danymi skarżącego. Sampo PTE S.A. nabyło 100% akcji Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Norwich Union S.A.

Generalny Inspektor przesyłał skarżącemu kopię umowy zawartej na jego nazwisko z OFE Norwich Union celem dochodzenia ewentualnych roszczeń przed właściwymi organami wymiaru sprawiedliwości. Skarżącemu ponadto wyjaśniono, że stanowisko Generalnego Inspektora podzielił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 2 marca 2001 r. (sygn. akt II SA 401/00), w którym stwierdził, iż „(...) Generalny Inspektor (...) nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami”. Generalny Inspektor wskazał także, iż do oceny zgodności z prawem umowy cywilno – prawnej uprawniony jest wyłącznie sąd powszechny, natomiast organem, który na podstawie przepisu art. 270 k. k. może zbadać, czy w niniejszej sprawie sfalszowano podpis w celu zawarcia umowy i czy w związku z tym przetwarzano dane osobowe bez zgody i wiedzy osoby, której dane dotyczą, jest organ powołany do ścigania przestępstw.

IV. Inne

W omawianym okresie sprawozdawczym obok przetwarzania danych przez banki, zakłady ubezpieczeń oraz fundusze emerytalne zaobserwowano wzrost skarg związanych z przetwarzaniem danych przez inne instytucje finansowe (ok. 30 skarg i pytań).

Do Generalnego Inspektora wpłynęło pismo Prezesa Zarządu Domu Maklerskiego PBK S.A., w którym poinformowano o *naruszeniu przez pracownika domu maklerskiego przepisów ustawy polegającym na ujawnieniu danych osobowych klientów domu maklerskiego*.

Na podstawie dokonanych ustaleń Generalny Inspektor zawiadomił o popełnieniu przez osobę obowiązaną do ochrony danych osobowych klientów domu maklerskiego przestępstwa określonego w art. 51 ust. 2 ustawy polegającego na udostępnieniu danych osobowych osobom nieupoważnionym oraz przestępstwa określonego w art. 175 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi

(Dz. U. Nr 118, poz. 754 z późn. zm.) polegającego na ujawnieniu informacji stanowiących tajemnicę zawodową.⁴⁵³

Dokonanie zawiadomienia konieczne było z uwagi na fakt, iż pracownik domu maklerskiego będący jednocześnie administratorem systemu, sporządził zestawienie 305 klientów domu maklerskiego, które obejmowało m.in. numery rachunków, imiona i nazwiska klientów, stan środków finansowych, wartość kwotową papierów wartościowych na rachunkach klientów, adresy zamieszkania oraz telefony, a więc zakresem swoim obejmowało również dane osobowe. Pracownik domu maklerskiego przy przekazywaniu informacji - w wyniku błędu - zamiast przesłać przedmiotowe zestawienie wewnętrzną siecią wydzieloną stosownie do obowiązujących w tym zakresie procedur, wprowadził plik do ogólnej sieci internetowej. Na skutek takiego działania dane klientów chronione tajemnicą zawodową stały się ogólnie dostępne dla osób nieupoważnionych.

Pracownik ten stosownie do przepisu art. 39 ust. 2 ustawy, jako osoba mająca dostęp do danych osobowych, obowiązany był do zachowania takich danych w tajemnicy. Przedmiotowe dane objęte są także tajemnicą zawodową w rozumieniu art. 4 pkt 18 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Pracownik ten, jako obowiązany do ochrony danych osobowych klientów domu maklerskiego, poprzez ich udostępnienie osobom nieupoważnionym, swoim nieumyślnym działaniem wyczerpał znamiona czynu określonego w art. 51 ust. 2 ustawy oraz czynu określonego w art. 175 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, gdyż ujawnił informacje związane z publicznym obrotem objęte tajemnicą zawodową, przez co naraził interes uczestników tego obrotu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrzył także skargę byłego klienta domu inwestycyjnego na niezgodne z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie jego danych osobowych. *Skarżący podnosił, że jego dane osobowe przetwarzane są przez dom maklerski pomimo rozwiązania umowy rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego. W skardze podniesiono, że dom maklerski nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku informacyjnego. Skarżący zarzucając naruszenie przepisów karnych ustawy, wnosił do Generalnego Inspektora o stwierdzenie tego naruszenia.*⁴⁵⁴ W sprawie tej Generalny Inspektor przeprowadził postępowanie wyjaśniające. W jego wyniku nie stwierdził przez dom maklerski naruszenia przepisów o ochronie danych. W wyniku tego postępowania Generalny Inspektor ustalił, że zgromadzenie danych osobowych klienta

⁴⁵³ GI-DS-430/409/01

⁴⁵⁴ GI-DP-430/65/01

nastąpiło w wyniku zawarcia umowy pomiędzy skarżącym, a domem maklerskim. Odbywało się więc na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy.⁴⁵⁵ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, że klient złożył stosowną dyspozycję zamknięcia umowy rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego, która nie została przez dom maklerski wykonana. Powodem niewykonania dyspozycji klienta było pozostawienie na jego koncie sumy pieniężnej (naliczone odsetki). Skoro więc umowa nie uległa rozwiązaniu, to przetwarzanie danych osobowych nadal odbywało się na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor podkreślił więc, że nie jest właściwy do stwierdzenia, czy umowa zawarta z domem maklerskim winna ulec rozwiązaniu w dniu złożenia dyspozycji. Takich ustaleń może dokonać jedynie sąd. Sprawy z zakresu wadliwego wykonania umowy lub nie wywiązania się z postanowień umownych rozpatrywane są w trybie sądowego postępowania cywilnego. Póki zaś strony związane są umową, przetwarzanie danych klienta przez dom maklerski uznać należy za uzasadnione.

Jednocześnie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyjaśnił, że zgodnie z art. 55 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie trybu i warunków postępowania domów maklerskich i banków prowadzących działalność maklerską oraz banków prowadzących rachunki papierów wartościowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1159) dom maklerski przechowuje przez okres co najmniej 5 lat formularze złożonych przez klientów zleceń i zapisów, zawartych z klientami umów o świadczenie usług brokerskich i innych umów w zakresie usług świadczonych przez dom maklerski, dokumentów udzielonych pełnomocnictw, potwierdzeń zawartych transakcji oraz rejestrów sesji. Przywołany przepis jest podstawą przetwarzania przez dom maklerski danych osobowych przez okres 5 lat od dnia rozwiązania umowy. Dane te mogą być przetwarzane jedynie w zakresie niezbędnym do wykonania zadań określonych w przepisach prawa, a w szczególności w ustawie Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Jeśli dane osobowe przetwarzane są na podstawie przepisów prawa, osobie, której one dotyczą, nie przysługują prawa określone w art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy o ochronie danych osobowych.

W wyniku przeprowadzonego przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych postępowania wyjaśniającego ustalono, że obowiązek informacyjny wobec klienta domu maklerskiego, został spełniony. Dom maklerski wykazał, iż postąpił zgodnie z dyspozycją art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

⁴⁵⁵ treść przepisu zmieniona w wyniku nowelizacji ustawy

Jednocześnie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował skarżącego, że może orzekać jedynie w kwestiach naruszenia przepisów o charakterze administracyjno - prawnym. Jeśli stwierdzi ich naruszenie nakazuje administratorowi danych przywrócenie stanu zgodnego z prawem (art. 18 ustawy). Generalny Inspektor nie jest uprawniony do decydowania o odpowiedzialności karnej podmiotów naruszających przepisy rozdziału 8 ustawy. W przedmiotowej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził także, iż brak jest podstaw do kierowania zawiadomienia do organów ścigania.

K. MEDIA

W analizowanym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wśród spraw dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z działaniem podmiotów świadczących usługi retransmitowania programów radiowych i telewizyjnych przez sieci kablowe oraz działaniem prasy i telewizji, zarówno lokalnej jak i ogólnokrajowej wpłynęło 75 skarg i pytań. Ilość korespondencji z prośbą o interwencję w sprawach z tego zakresu była znacznie większa niż w poprzednich latach działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Kierowanie do Generalnego Inspektora skarg i pytań prawnych związanych z działalnością mediów wynikało jednak często z niezajomości kompetencji przysługujących Generalnemu Inspektorowi na podstawie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Wiele spraw kierowano bowiem do Generalnego Inspektora myląc ochronę danych osobowych z ochroną dóbr osobistych. Generalny Inspektor informował zatem, iż stosownie do przyznanych mu uprawnień nie może rozstrzygać kwestii należących do kompetencji innych organów, przyznanych im na podstawie odrębnych przepisów prawa.

Z uwagi na powyższe, analizując sprawy napływające do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, wielokrotnie koniecznym było informowanie piszących, iż Generalny Inspektor nie jest – stosownie do przyznanych mu ustawowo kompetencji - organem właściwym do rozpatrywania spraw z zakresu ochrony dóbr osobistych. Wskazywano, iż sprawy mogą być rozpatrywane pod kątem ewentualnego naruszenia dóbr osobistych - tj. na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) – którymi w szczególności są zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostające pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony

przewidzianej w innych przepisach.⁴⁵⁶ Wyjaśniano jednocześnie, iż o tym, czy i jakie dobra osobiste zostały ewentualnie naruszone, rozstrzygają wyłącznie niezawisłe sądy powszechne zarówno w drodze postępowania cywilnego, jak i karnego, a także, iż ewentualnych roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych dochodzić można na drodze cywilno- lub karno-prawnej.

Wielokrotnie, w sprawach z zakresu działania mediów, koniecznym również było odsyłanie skarżących do przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.), zwanej dalej Prawem prasowym, i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych. Generalny Inspektor informował zatem skarżących, iż ustawodawca określił w Prawie prasowym m.in. zasady publikowania, czy rozpowszechniania informacji o osobach oraz danych dotyczących ich prywatnej sfery życia, a także zasady dochodzenia odpowiedzialności za naruszenie prawa spowodowane opublikowaniem materiału prasowego. Generalny Inspektor wskazywał również odpowiednie przepisy prawa prasowego, w zależności od konkretnego stanu faktycznego przedstawionego przez skarżących i ustalonego w przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym.⁴⁵⁷

I tak, do Biura GODO wpłynęło pismo w sprawie *udostępniania w czasopismach lokalnych oraz w lokalnym radiu i telewizji kablowej informacji dotyczących działalności zawodowej skarżącego*, przez co – jak wskazał piszący - naruszono jego dobra osobiste. Na podstawie przedstawionego w piśmie stanu faktycznego ustalono, że dane osobowe skarżącego, nie były przetwarzane w zbiorze danych w rozumieniu ustawy. Brak było zatem podstawy, aby stwierdzić naruszenie przepisów ustawy.⁴⁵⁸ Podobne stanowisko zajęto w sprawie skarg na *działanie Telewizji Polskiej S.A. polegające na pokazaniu w reportażu wizerunku (twarzy i sylwetki) osoby osadzonej w areszcie śledczym oraz rozpatrywaniu kwestie publikowania imienia i nazwiska, czy samego nazwiska w artykule prasowym*.⁴⁵⁹ Generalny Inspektor wskazał przy tym, iż nie jest organem właściwym do rozpatrywania spraw z zakresu ochrony dóbr osobistych, a o tym czy i jakie dobra zostały ewentualnie naruszone rozstrzygają wyłącznie sądy powszechne zarówno w drodze postępowania cywilnego jak i karnego.⁴⁶⁰

Wyżej powoływane argumenty przytoczono także w odpowiedzi udzielonej w sprawie *zamieszczenia w materiale prasowym np. preliminarza wydatków poniesionych przez gminę w związku z organizacją imprezy gminnej, wraz z wydatkami stanowiącymi*

⁴⁵⁶ GI-DS-430/54/01, GI-DS-430260/01, GI-DS-430/326/01, GI-DS-430/338/01

⁴⁵⁷ GI-DS-430/152/01, GI-DS-430/326/01, GI-DS-430/470/01

⁴⁵⁸ GI-DS-430/326/01

⁴⁵⁹ GI-DS-430/54/01

⁴⁶⁰ GI-DS-430/338/01

wynagrodzenia osób, które na zlecenie zarządu gminy wykonały określone prace w zakresie przygotowania tej imprezy. Pomimo tego, że zestawienie to zawierało w swej treści oprócz informacji nie stanowiących danych osobowych także imię, nazwisko i kwotę wynagrodzenia konkretnej osoby stwierdzono, iż przepisy ustawy nie znajdują w tym przypadku zastosowania⁴⁶¹. Generalny Inspektor wskazywał, iż kwestia ujawnienia danych osobowych w prasie powinna być rozpatrywana głównie na gruncie przepisów ustawy Prawo prasowe. Informowano również, iż stosownie do przepisu art. 1 powołanego aktu prawnego prasa, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej. Wskazywano także, iż kwestia ujawnienia w prasie informacji o wydatkach poniesionych przez gminę związana jest ściśle z konstytucyjnym prawem do informacji o działalności władzy publicznej oraz zasadą jawności finansów publicznych. W myśl przepisu art. 61 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne (...) w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa”. Ograniczenie prawa do informacji może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa (art. 61 ust. 3 Konstytucji). Generalny Inspektor wyjaśniał także, iż zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.) „finanse publiczne są jawne”, zaś jawność tę – stosownie do ust. 3 powołanego przepisu – wyłącza się jedynie w stosunku do tych środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za tajemnicę państwową na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych. Analogiczna jest treść art. 61 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, z późn. zm.), zgodnie z którym „gospodarka finansowa gminy jest jawna”, a zarząd jest obowiązany m. in. do informowania mieszkańców gminy o wykorzystywaniu środków budżetowych. Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor stwierdził, iż ujawnienie w prasie wydatków poniesionych przez gminę w związku z organizacją imprezy, o której była mowa w piśmie, związane było z konstytucyjnym prawem obywateli do informacji o działalności organów władzy publicznej oraz zasadą jawności finansów publicznych.

⁴⁶¹ GI-DP-024/1360/01

Podobnego zagadnienia dotyczyło skierowane do Generalnego Inspektora pytanie redakcji jednego z miesięczników dotyczące zasadności odmowy przez rektorów wyższych uczelni, z powołaniem się na ustawę o ochronie danych osobowych, udzielenia informacji, czy urzędujący burmistrz był studentem tych uczelni, a także, czy pieniądze, z których opłacana była nauka pochodziły z budżetu gminy⁴⁶². W odpowiedzi Generalny Inspektor informował, iż również w tym przypadku kwestia udostępnienia wskazanych informacji związana jest ściśle z konstytucyjnym prawem do informacji o działalności władzy publicznej oraz zasadą jawności finansów publicznych. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Tak też stanowi Konstytucja RP. Ograniczenia w tym zakresie wskazano już wyżej (art. 61 ust. 3 Konstytucji). Odmowa udzielenia informacji może nastąpić również ze względu na konieczność ochrony dóbr osobistych zaliczanych do sfery prywatności. Wskazano jednak, iż – jak orzekł Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie o sygn. akt II SA/Wr 929/96 (ONSA 1998/2/54) – ochrona ta nie obejmuje ani działalności publicznej osoby, ani też sfery działań czy zachowań, które ogólnie są pojmowane jako osobiste lub prywatne, jeżeli działania te lub zachowania wiążą się ściśle z działalnością publiczną. Skoro niektóre informacje dotyczące osób pełniących funkcje publiczne nie należą do sfery prywatnej życia człowieka, to ich ujawnienie nie prowadzi do naruszenia prawa do prywatności. Tak też orzekł Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 8 lutego 1993 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I SA 1254/93 (niepublikowany). Tym samym ochrona wynikająca z przepisów ustawy, w stosunku do osób pełniących funkcje publiczne – a za takie należy niewątpliwie uznać osoby piastujące urząd burmistrza – ograniczona jest konstytucyjną zasadą jawności życia publicznego. Zasada ta dotyczy jednakże informacji ściśle związanych z publiczną sferą działalności tych osób, nie rozciąga się natomiast na sferę ich życia prywatnego. Wskazano jednocześnie, iż nie bez znaczenia pozostają w tym przypadku również przepisy traktujące o jawności gospodarki finansowej gmin. Jak wskazywano już wyżej, finanse publiczne są jawne, zaś jawność tę – stosownie do przepisu art. 11 ust. 3 ustawy o finansach publicznych – wyłącza się jedynie w stosunku do tych środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za tajemnicę państwową na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych. Również w świetle ustawy o samorządzie gminnym - gospodarka

⁴⁶² GI-DP-024/1204/01

finansowa gminy jest jawna, a zarząd jest obowiązany m. in. do informowania mieszkańców gminy o wykorzystywaniu środków budżetowych. W odpowiedzi wskazano także przepisy Prawa prasowego, które przedmiotowej kwestii dotyczą. Stosownie do brzmienia art. 1 Prawa prasowego „prasa, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej”. Zasady udzielania prasie informacji określa m. in. art. 4 Prawa prasowego, który stanowi, że organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne są obowiązane do udzielania prasie informacji o swojej działalności. Odmowa udzielenia informacji może nastąpić jedynie ze względu na ochronę tajemnicy państwowej i służbowej oraz innej tajemnicy chronionej ustawą. Powyższy przepis – zdaniem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 11 stycznia 1996 r. w sprawie o sygn. akt III ARN 57/95, OSNAP 1996/13/179) „powinien być interpretowany w świetle uregulowań konstytucyjnych i prawno - międzynarodowych gwarantujących wolność prasy i prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, a także fundamentalnej, z punktu widzenia normatywnej koncepcji demokratycznego państwa prawnego, zasady jawności życia publicznego”.

Generalny Inspektor podkreślał, iż odmowa udzielenia prasie informacji, o których mowa wyżej, była przykładem nadinterpretacji ustawy. Realizacja konstytucyjnego prawa obywateli do informacji jest bowiem wystarczającą przesłanką do ich udostępnienia, zaś powoływanie się w niniejszym przypadku na przepisy wyżej powołanej ustawy, jako podstawę odmowy udostępnienia danych, jest bezzasadne.

*Generalny Inspektor wskazywał, iż również udostępnienie dziennikarzom wykazu radnych nie będzie naruszało przepisów ustawy*⁴⁶³. Udostępnienie przez organ administracji publicznej przedmiotowego wykazu danych dopuszczalne jest bowiem na podstawie przepisu art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. przepisów prawa. Generalny Inspektor wskazywał, iż zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 Prawa prasowego, organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, a w zakresie działalności społeczno-gospodarczej również organizacje spółdzielcze i osoby prowadzące działalność na własny rachunek są obowiązane do udzielania prasie informacji o swojej działalności. Zgodnie z wyrokiem NSA II S.A./Wr 926/96 z dnia 6 maja 1997 r. ONSA/1998/2/54, wskazany obowiązek udzielenia prasie informacji o prowadzonej działalności ciąży od 27 maja 1990 r. również na organach gminy. Również w tym przypadku w pełni znajdują zastosowanie przepisy Konstytucji

⁴⁶³ GI-DP-024/230/01

Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie prawa do informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa, oraz przepisy ustawy o finansach publicznych w zakresie jawności tych finansów. Generalny Inspektor wskazywał ponadto, iż przesłanką legalności udostępniania wykazu radnych jest również przepis art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie danych jest dopuszczalne, jeżeli jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego.

Niezależnie od charakteru przedstawionych wyżej spraw, w żadnym przypadku ujawnienia informacji o charakterze osobowym w materiale prasowym nie można było jednak mówić o przetwarzaniu ich w zbiorze danych.

Generalny Inspektor we wszystkich tego rodzaju sprawach wskazywał, iż przepis art. 6 Prawa prasowego zobowiązuje dziennikarza do prawdziwego przedstawiania omawianych zjawisk. Przepis ten zabrania również utrudniania prasie zbierania materiałów krytycznych oraz w inny sposób tłumić krytykę. Informowano przy tym pytających, iż Generalny Inspektor w zakresie swoich kompetencji czuwa nad przestrzeganiem przepisów o ochronie danych osobowych, nie może jednak wkraczać w materię właściwą innym organom (np. sądom)⁴⁶⁴. Zgodnie z przepisem art. 14 ust. 6 Prawa prasowego, nie wolno bez zgody osoby zainteresowanej publikować informacji oraz danych dotyczących prywatnej sfery życia, chyba, że wiąże się to bezpośrednio z działalnością publiczną tej osoby. Określona publikacja, jak informował Generalny Inspektor, może stanowić naruszenie chronionego przepisami Kodeksu cywilnego prawa do prywatności, jednakże organem właściwym do orzekania w tym zakresie jest sąd powszechny⁴⁶⁵. Wskazywano więc, iż o ile pytający ma poczucie naruszenia jego dóbr osobistych, może zwrócić się do sądu powszechnego z powództwem w tej sprawie. Ochronę dóbr osobistych przewidują przepisy Kodeksu cywilnego. Zaznaczano przy tym, iż zgodnie z art. 12 Prawa prasowego dziennikarz jest obowiązany zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystywaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub podać ich źródło. Generalny Inspektor podkreślał jednak, iż nie jest organem uprawnionym do dokonywania oceny pracy dziennikarzy. Informował pytających również, iż przysługują im środki prawne przewidziane przepisami Prawa prasowego. *Generalny Inspektor wskazywał, w związku z pytaniami w tym zakresie, iż Prawo prasowe ma zastosowanie również do informacji o*

⁴⁶⁴ GI-DP-024/1419/01

⁴⁶⁵ GI-DP-024/1035/01

*charakterze osobowym publikowanych w ramach sprostowań*⁴⁶⁶. Zgodnie z art. 31 powołanego aktu: „na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, prawnej lub innej jednostki organizacyjnej redaktor naczelny redakcji właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie: 1) rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie wiadomości nieprawdziwej lub nieścisłej, 2) rzeczową odpowiedź na stwierdzenie zagrażające dobrom osobistym”.

Żądający sprostowania może to czynić w stosunku do tych wiadomości, które według jego wiedzy i przekonania są nieprawdziwe lub nieścisłe. Sprostowanie, jak wskazywano, ma umożliwić zainteresowanemu przedstawienie własnej wersji wydarzeń. Nakazując odnoszenie się do faktów, ustawodawca zezwala prostującemu wiadomość na przedstawienie opinii publicznej tego, jak te fakty odbiera. Sprostowanie służy więc przedstawieniu przez prostującego jego subiektywnego punktu widzenia (J.K. Sobczak, Głosa do wyroku SN z dnia 10 września 1999 r. sygn. III CKN 939/98, OSP 2000/6/94 – t.2). Generalny Inspektor informował jednocześnie, iż jako organ do spraw ochrony danych osobowych nie jest władny do oceny prawdziwości treści publikowanych w prasie sprostowań, jak również do orzekania o odpowiedzialności cywilnej z tytułu naruszenia przepisów Prawa prasowego⁴⁶⁷.

Wskazywano ponadto, iż nie stanowi naruszenia przepisów ustawy opublikowanie, na prośbę Prokuratury, w programie telewizyjnym informacji składających się na treść listu gończego⁴⁶⁸. Przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest, zgodnie z przepisem art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, wówczas, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Stosownie do przepisu art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych szczególnie chronionych dopuszczalne jest wówczas, gdy przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą, i stwarza pełne gwarancje ich ochrony. Generalny Inspektor informował redakcję programu telewizyjnego, iż zasady postępowania organów ścigania w związku z toczącym się postępowaniem karnym określone zostały w Kodeksie postępowania karnego. Zgodnie z przepisem art. 280 § 1 tej ustawy, w liście gończym podaje się m.in.: 1) sąd lub prokuratora, który wydał postanowienie o poszukiwaniu listem gończym, 2) dane o osobie, które mogą ułatwić jej poszukiwanie, a przede wszystkim personalia, rysopis, znaki szczególne, miejsce zamieszkania i pracy, z dołączeniem w miarę możliwości fotografii poszukiwanego, 3) informację o treści zarzutu postawionego

⁴⁶⁶ GI-DP-024/1258/01

⁴⁶⁷ GI-DP-024/1258/01

⁴⁶⁸ GI-DP-024/788/01

oskarżonemu oraz o postanowieniu o jego tymczasowym aresztowaniu albo o zapadłym wyroku,

Zgodnie z § 3 list gończy rozpowszechnia się, zależnie od potrzeby, przez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie, w szczególności za pomocą prasy, radia i telewizji.

Generalny Inspektor wskazał więc, iż organy ścigania mogą przetwarzać dane osobowe z akt prowadzonych spraw, poprzez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie za pomocą prasy, radia i telewizji, jeśli w stosunku do osoby, której dane są rozpowszechniane wydano postanowienie o poszukiwaniu listem gończym. Podkreślano, iż w tym przypadku publikacja danych o osobie, które mogą ułatwić jej poszukiwanie, a więc dotyczących jej danych osobowych, rysopisu, znaków szczególnych, miejsca zamieszkania i pracy oraz fotografii poszukiwanego nie stanowi naruszenia przepisów ustawy, odbywa się bowiem na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. na mocy przepisów regulujących postępowanie karne.

W omawianym okresie sprawozdawczym przedmiotem rozstrzygnięcia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych była także sprawa *publikacji na łamach prasy aktu oskarżenia i udostępnieniu fragmentów jego treści w zakresie: imienia, nazwiska, daty urodzenia, wykształcenia, informacji o sytuacji rodzinnej oraz miejsca zamieszkania oskarżonego, przed wysłaniem aktu oskarżenia do sądu, a więc w ramach trwającego postępowania przygotowawczego*. Generalny Inspektor uznał, iż przedmiotowe udostępnienie dokonane zostało w oparciu o przepisy prawa, tj. art. 156 k.p.k. i art. 13 Prawa prasowego. Tym samym w przedmiotowej sprawie administratorowi danych nie można przypisać zrzutu działań niezgodnych z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. W konsekwencji w wydane decyzji administracyjnej odmówiono uwzględnienia wniosku skarżącego.⁴⁶⁹

Wiele skarg wpływających do Generalnego Inspektora dotyczyło przetwarzania danych osobowych abonentów w związku ze świadczeniem usług przez Polską Korporację Telewizyjną, zwaną dalej Korporacją. W jednej z tych skarg wniesiono o wszczęcie postępowania administracyjnego *w sprawie przetwarzania przez Canal + Cyfrowy Sp. z o.o., danych osobowych skarżącego, bez jego zgody, w celach marketingowych oraz w zakresie nie związanym z wykonywaniem umowy o abonament*. Skarżący złożył sprzeciw wobec przetwarzania jego danych osobowych w celach marketingowych oraz zwrócił się o skorzystanie z uprawnień, jakie mu przysługują na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy, lecz wraz z kolejnym blankietem opłat abonamentowych otrzymał materiały o

⁴⁶⁹ GI-DEC-DS-186/01

charakterze marketingowym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Życie S.A., a ponadto nie zostały mu udzielone żądane informacje. W toku postępowania Generalny Inspektor uznał, iż konieczne jest nakazanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i wydał decyzję nakazującą Korporacji usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych skarżącego poprzez zaprzestanie przetwarzania danych osobowych skarżącego w celach marketingowych oraz udzielenie mu informacji stosownie do przepisów art. 32 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy.⁴⁷⁰ Podstawą wydania tej decyzji przez Generalnego Inspektora było dokonanie ustalenia, iż status administratora danych przysługuje Korporacji, natomiast Canal + Cyfrowy Sp. z o.o. jest podmiotem, któremu powierzono przetwarzanie danych zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy. Generalny Inspektor był władny nakazać Korporacji przywrócenie stanu zgodnego z prawem, gdyż jako administrator danych – stosownie do art. 31 ust. 4 ustawy - ponosiła odpowiedzialność za przetwarzanie danych przez podmiot, któremu powierzyła przetwarzanie danych osobowych.

W niniejszej sprawie Generalny Inspektor uznał, iż – za względu na treść oświadczenia zawartego w umowie o abonament, które w świetle ustawowej definicji zgody było wadliwe - *przesłanka zgody nie legalizowała przetwarzania danych osobowych skarżącego w celu marketingowym*. Po dokonaniu analizy klauzuli zgody wyrażonej przez skarżącego Generalny Inspektor stwierdził, iż skarżący wyraził zgodę jedynie na przetwarzanie jego danych osobowych w związku z wykonaniem umowy abonamentu. Generalny Inspektor uznał, iż zgoda na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych musi być odrębnym i wyraźnym oświadczeniem woli, z którego treści wynikałaby zgoda na przetwarzanie w tym właśnie celu. Brak takiego wyodrębnienia powoduje wadliwość powoływanej przez administratora przesłanki legalności. Ponadto Generalny Inspektor, wskazując obowiązki administratora wynikające z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy, uznał iż konieczne jest uzyskanie odrębnego oświadczenia woli, z którego jednoznacznie będzie wynikała wyraźna zgoda osoby, której dane dotyczą na przetwarzanie jej danych w celach wykraczających poza treść umowy abonenckiej, aby Korporacja mogła przetwarzać dane osobowe skarżącego w celach innych, niż wynikające z realizacji umowy i w celach innych niż marketing własnych produktów i usług.

W rozpatrywanej sprawie administrator przetwarzał dane osobowe skarżącego na podstawie przesłanki usprawiedliwionego celu administratora, tj. promocji własnych produktów i świadczonych usług, a więc zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy.

⁴⁷⁰ GI-DEC-DS-79/01

W niniejszej sprawie skarżący skorzystał z przysługującego mu w myśl art. 32 ust. 1 pkt 8 ustawy prawa do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania jego danych osobowych. Zgodnie z art. 32 ust. 3 ustawy, w razie wniesienia powyższego sprzeciwu, przetwarzanie kwestionowanych danych jest niedopuszczalne, a administrator jest obowiązany do zaprzestania przetwarzania przedmiotowych danych w celu marketingowym oraz nie może ich przekazać innemu administratorowi. Korporacja obowiązana była uwzględnić wniesiony przez skarżącego sprzeciw, dlatego też Generalny Inspektor nakazał administratorowi dopełnienie obowiązku informacyjnego.

W innej sprawie dotyczącej *przesyłania abonentowi materiałów reklamowych* przez Korporację, Generalny Inspektor uznał, iż działanie takie - jako podejmowane na podstawie wyrażonej przez abonenta zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych oraz zgody na przysyłanie pod adres domowy materiałów promocyjnych - *nie narusza przepisów ustawy ponieważ odbywa się na podstawie przesłanki wynikającej z art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy*. W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego Generalny Inspektor ustalił, iż w momencie składania skargi skarżący nie był już stroną umowy abonenckiej - a więc jego dane osobowe były zbędne do realizacji celu (umowy), dla którego zostały zebrane – poinformował skarżącego, iż stosownie do przepisu art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy, przysługuje mu m.in. prawo żądania czasowego lub stałego wstrzymania ich przetwarzania w tym celu, a żądanie takie powinien skierować bezpośrednio do administratora danych osobowych, tj. do Korporacji.⁴⁷¹

W kolejnej sprawie dotyczącej przetwarzania danych osobowych przez Korporację Generalny Inspektor przeprowadził czynności wyjaśniające, na podstawie których uznał, iż *brak jest podstaw do stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy*. Skierowane do Generalnego Inspektora *żądanie skarżącego o spowodowanie wstrzymania przetwarzania i usunięcie danych osobowych ze zbioru administratora* i pisemne poinformowanie skarżącego o dokonaniu tych czynności stosownie do art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy, nie mogło zostać uwzględnione ponieważ skarżący nie uregulował opłaty abonamentowej za okres, w którym korzystał z usług spółki, a także kwoty odszkodowania z tytułu wcześniejszego rozwiązania przedmiotowej umowy. Korporacja powierzyła, na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy, przetwarzanie danych osobowych skarżącego spółce zajmującej się egzekwowaniem długów klientów Korporacji. Z uwagi na taki stan faktyczny Generalny Inspektor wyjaśnił skarżącemu, że Korporacja przetwarzając jego dane osobowe spełniła przesłankę

⁴⁷¹ GI-DS-430/493/01

dopuszczalności przetwarzania danych określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 przetwarzając dane osobowe na podstawie przepisów k.c. Ponadto spółka mogła przetwarzać dane osobowe skarżącego nawet jako byłego klienta, w celach związanych ze sprawozdawczością finansową i w celach archiwalnych, na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości oraz ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.⁴⁷²

Generalny Inspektor rozpatrzył także sprawę dotyczącą *przetwarzania* przez Korporację *danych osobowych, które zostały zebrane w związku z zawarciem umowy o abonament przez osobę posługującą się danymi osobowymi skarżącego*. Umowę spółka uznała jednak za niezawartą, a wobec braku podstawy prawnej do przetwarzania danych osobowych skarżącego dane te zostały usunięte ze zbioru danych, którego administratorem jest Korporacja. Generalny Inspektor wyjaśnił ponadto skarżącemu, iż nie jest organem właściwym do rozstrzygania o tym, czy i ewentualnie jakie przestępstwo w niniejszej sprawie zostało popełnione, a rozpatrzenie sygnalizowanej sprawy w zakresie ewentualnego przestępstwa przeciwko dokumentom należy wyłącznie do kompetencji organów wymiaru sprawiedliwości.⁴⁷³

Analizując *kwestię zawarcia przez skarżącego umowy o abonament z Korporacją w czasie gdy ustawa nie obowiązywała*, Generalny Inspektor wyjaśnił, iż nie było konieczności uzyskiwania zgody abonenta na przetwarzanie jego danych osobowych. Ponadto Generalny Inspektor wyjaśnił, że zgodnie z przepisami ustawy nie jest konieczne uzyskiwanie dodatkowej zgody osoby, której dane są przetwarzane w związku z zawarciem umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych innemu podmiotowi w trybie art. 31 ustawy. Na skutek interwencji Generalnego Inspektora w tej sprawie dane osobowe zostały usunięte ze zbioru danych osobowych, którego administratorem była Korporacja oraz wyjaśniono, że dane osobowe skarżącego nie były udostępniane podmiotom, nie związanym z wykonywaniem postanowień umowy abonenckiej.⁴⁷⁴

L. DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA

Przedmiotem szczególnego zainteresowania Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych od wielu lat pozostaje działalność marketingowa prowadzona zarówno przez podmioty pod tym kątem wysoko wyspecjalizowane (np. firmy marketingowe), jak i podmioty, których działalność marketingowa jest jedynie fragmentem ich funkcjonowania

⁴⁷² GI-DS-430/469/01

⁴⁷³ GI-DS-430/57/01

⁴⁷⁴ GI-DS-430/40/01

(np. banki, operatorów telefonii komórkowej, firmy ubezpieczeniowe). Na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych największe kontrowersje budzą działania firm marketingowych. W powszechnej świadomości właśnie działalność firm specjalizujących się w prowadzeniu promocji produktów i usług innych podmiotów kojarzy się z naruszeniem przepisów o ochronie danych osobowych.

Pod pojęciem przetwarzania danych w celu marketingowym nie można jednak rozumieć wyłącznie działalności firm wyspecjalizowanych w analizie rynku, które zajmują się profesjonalnie handlem bazami danych, udostępniającymi wyniki swoich badań innym podmiotom gospodarczym, czy wykorzystujących zebrane przez siebie dane osobowe do przeprowadzenia odpowiednich kampanii reklamowych. Skargi, z którymi zetknął się Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych dotyczyły również marketingu własnych produktów takich podmiotów jak: banki, zakłady ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne, zakłady energetyczne, czy telefonie komórkowe, a także promowania przez ww. administratorów danych produktów i usług oferowanych przez inne podmioty.⁴⁷⁵ Analiza materiału zebranego w roku 2001 pozwoliła na ustalenie, iż w porównaniu do roku 2000, w omawianym okresie sprawozdawczym utrzymała się wysoka ilość skarg związanych z działalnością marketingową firm – ok. 170 skarg i pytań prawnych. Wielość oraz różnorodność skarg i pytań prawnych, a także wyniki przeprowadzonych kontroli i postępowań administracyjnych wykazały, iż przetwarzanie danych w ramach obrotu marketingowego dokonywane było bardzo często niezgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. Należy zauważyć, iż wielokrotnie skargi te dotyczyły działalności tych samych co w latach 1998 -2000 firm marketingowych.⁴⁷⁶ Pojawiły się także nowe firmy marketingowe, wobec których działalności Generalny Inspektor otrzymywał w 2001 r. liczne skargi w przedmiocie naruszenia przepisów prawa.⁴⁷⁷

Ustawa o ochronie danych osobowych nałożyła na każdego administratora danych obowiązek wykazania przynajmniej jednej z przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych określonych w art. 23 ust. 1. Dla przetwarzania danych w celach marketingowych szczególne znaczenie mają dwie przesłanki określone w tym przepisie:

⁴⁷⁵ Powyższa problematyka została poruszona w pozostałych działach Części I niniejszego sprawozdania.

⁴⁷⁶ Przykładem mogą być takie firmy jak Reader's Digest Przegląd Sp. z o. o., IMP Sp. z o. o., ZXY Sp. z o. o., Willemse-Ogrody Sp. z o. o., Claritas Polska Sp. z o. o.

⁴⁷⁷ Np. Neckerman Polska, POLAKINA

- a) gdy osoba, której dane dotyczą wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (art. 23 ust. 1 pkt 1)
- b) gdy jest niezbędne do wypełnienia usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane – a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5)

Dla rozstrzygnięcia wielu spraw niezbędne było ustalenie zakresu pojęcia marketingu wewnętrznego i zewnętrznego, jak również zakresu praw i obowiązków podmiotów uczestniczących w reklamie i promocji produktów i usług. Ponieważ polska ustawa o ochronie danych do czasu jej nowelizacji w październiku 2001 r. nie sprecyzowała pojęcia marketingu, posiłkowano się często definicją zawartą w art. 1 Rekomendacji R(85)20 Komitetu Ministrów Rady Europy, zgodnie z którym przez „*marketing bezpośredni*” należy rozumieć ogół działań, jak również wszelkich dotyczących go usług pomocniczych umożliwiających oferowanie produktów i usług, bądź przekazywanie oświadczeń kierowanych do ludności – za pośrednictwem kurierów, telefonów lub innych bezpośrednich środków – w celach informacyjnych bądź w celu wywołania reakcji ze strony osoby zainteresowanej. Pojęcie marketingu bezpośredniego zostało wprowadzone do polskiego prawa dopiero mocą ustawy z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087).

Zgodnie ze znowelizowanym art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne, gdy jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane – a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5), przy czym za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 uważa się w szczególności marketing bezpośredni własnych produktów i usług administratora danych (art. 23 ust. 4 pkt 1 u.o.d.o.).

Uwzględniając charakter działalności marketingowej należy wskazać, iż administratorzy danych przetwarzający dane w tym celu przede wszystkim są obowiązani legitymować się przesłanką przetwarzania, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1, tj. zgodą osoby, której dane dotyczą.

Pomimo propagowania od kilku lat idei ochrony danych osobowych i popularyzowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych wielu administratorów danych nie ma świadomości, iż swoim działaniem naruszają oni tę ustawę. Zarówno podmioty państwowe, jak i prywatne, wychodząc z założenia, że raz zebrane dane stają się ich

własnością, zmieniają cel przetwarzania danych, np. *dane zebrane w celu zawarcia lub wywiązania się z umowy są wykorzystywane w innym niż pierwotnie celu*.⁴⁷⁸ Ukształtowana w przepisie art. 26 ust. 1 pkt 2 jedna z fundamentalnych zasad ochrony danych osobowych, tj. zasada niezmienności celu przetwarzania danych wskazuje, że administrator danych może wykorzystywać informacje znajdujące się w prowadzonych przez niego zbiorach jedynie w ściśle określonym celu, dla realizacji którego zostały zgromadzone. Skarżących informowano zatem, że zmiana celu przetwarzania może nastąpić jedynie po spełnieniu jednej z przesłanek dopuszczalności przetwarzania, określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Osoba, której dane dotyczą powinna być dokładnie, wyczerpująco i w sposób dla niej zrozumiały poinformowana o celach przetwarzania danych. Tylko pod tym warunkiem udzielona zgoda jest prawnie skuteczna.⁴⁷⁹

W sytuacji, gdy prowadzona akcja marketingowa nie mieściła się w zakresie określonym celami działania, w wydawanych decyzjach administracyjnych Generalny Inspektor nakazywał przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez wykorzystanie posiadanych w zbiorze danych tylko w celu, dla którego zostały zebrane. Nakazywano np. modyfikację formuły zgody, która spowoduje jej udzielenie w sposób niezależny od przetwarzania danych dla celów realizacji umowy. W ocenie Generalnego Inspektora powinna to być odrębna i wyraźna zgoda osoby, której dane dotyczą, gdyż przez zgodę, w myśl art. 7 pkt 5 ustawy, rozumie się oświadczenie woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych tego, kto składa oświadczenie. Zatem zgoda nie może być domniemana lub dorozumiana z oświadczenia woli o innej treści.⁴⁸⁰ Stanowisko Generalnego Inspektora poparł Naczelny Sąd Administracyjny.⁴⁸¹

Postępowania wyjaśniające przeprowadzone przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wielokrotnie powodowały modyfikację kwestionowanej formuły zgody, np. poprzez wskazanie w karcie zgłoszenia użytkownika programu komputerowego przewidywalnych odbiorców lub kategorii odbiorców danych, którym administrator danych będzie przekazywał dane osobowe skarżących.⁴⁸²

⁴⁷⁸ GI-DS-356/01

⁴⁷⁹ GI-DS-430/44/01, GI-DS-430/50/01

⁴⁸⁰ GI-DS-430/9/01

⁴⁸¹ NSA w sprawie przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych przez Aster City Sp. z o. o. orzekł, iż zgoda na przetwarzanie danych osobowych w tych właśnie celach powinna być zawarta w odrębnym oświadczeniu o wyrażeniu zgody, nie powinna natomiast zawierać się w treści zgody na realizację warunków umowy skarżącego z ww. podmiotem.

⁴⁸² pismo z dnia 6 lipca 2001 r.

*Źródłem innych uchybień było przekonanie, iż raz udzielona zgoda na przetwarzanie danych określonej osoby wyrażona w stosunku do jednego podmiotu może być przedmiotem sukcesji prawnej, dlatego też przenoszono zgodę na inne podmioty, udostępniając (zbywając) równocześnie zbiory danych firmom, które wykorzystywały je przy organizacji akcji promocyjnych.*⁴⁸³ W takich przypadkach zwracano uwagę na regulacje prawne ustawy o ochronie danych, w których przedmiotowe działania są dopuszczalne jedynie w razie wyraźnego zastrzeżenia i uzyskania nowej wyraźnej zgody, której nie można domniemywać. Poza nielicznymi wyjątkami ustawa o ochronie danych osobowych nie przewiduje obowiązku wyrażenia zgody w określonej formie. Oświadczenie to może zatem zostać złożone w formie pisemnej, ustnej lub jakiegokolwiek innej (np. przez naciśnięcie ikony w programie komputerowym, w trakcie rozmowy telefonicznej lub za pomocą innych urządzeń teletransmisji danych) pod warunkiem, że w sposób dostateczny i wyraźny ujawnia wolę osoby składającej to oświadczenie. Podkreślano przy tym, iż w razie ewentualnego sporu ciężar dowodu spoczywa na administratorze danych.⁴⁸⁴ Administrator danych powinien być więc w tej sytuacji zainteresowany, aby zgoda osoby na przetwarzanie jej danych osobowych wyrażona była w formie pisemnej.⁴⁸⁵

W odpowiedzi na zarzuty fałszowania oświadczeń zgody przez niektóre podmioty Generalny Inspektor wskazywał, iż zagadnienie fałszowania dokumentacji pozostaje poza sferą jego kognicji.⁴⁸⁶

Zgoda osoby uprawnionej ma wprawdzie charakter priorytetowy, lecz nie jest jedyną przesłanką, na podstawie której można przetwarzać dane osobowe. W wielu z kierowanych do Biura GODO pismach podnoszono *fakt naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych poprzez przesyłanie niezamówionych przez skarżących zestawów publikacji, stanowiących część serii wydawniczej, czy zestawów innych produktów.*⁴⁸⁷ W celu zbadania zasadności przedmiotowych skarg Generalny Inspektor przeprowadzał postępowania wyjaśniające oraz dokonywał czynności kontrolnych w siedzibach firm, którym zarzucono fakt bezprawności działań.⁴⁸⁸ I tak w wyniku przeprowadzonych czynności wyjaśniających w IMP Sp. z o. o. ustalono, że spółka przetwarzała dane wielu skarżących na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3

⁴⁸³ GI-DS-430/288/01, GI-DS-430/305/01, GI-DS-430/429/01

⁴⁸⁴ GI-DS-430/100/01

⁴⁸⁵ GI-DP-024/628/01

⁴⁸⁶ GI-DS-430/483/01

⁴⁸⁷ GI-DS-430/367/01

⁴⁸⁸ np. w International Masters Publishers Sp. z o. o. (IMP Sp. z o. o.),

ustawy, tj. w oparciu o umowę prenumeraty (do czasu jej wygaśnięcia).⁴⁸⁹ Ponadto ustalono, iż w celu prowadzenia obsługi windykacyjnej należności spółki dane dłużników udostępniono Intrum Justitia Sp. z o. o. na podstawie zawartej pomiędzy tymi firmami umowy powierzenia, co jest zgodne z art. 31 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Skarżącym wyjaśniono, iż w sytuacji gdy dane są przetwarzane w oparciu o zawartą z klientem umowę nie jest konieczne uzyskiwanie zgody osoby, której dane dotyczą. Generalny Inspektor poinformował przy tym, iż - stosownie do przyznanych mu kompetencji - nie jest organem właściwym do występowania do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów, jak również do rozpatrywania spraw dotyczących należności pieniężnych wynikających z zawartych umów. Organem uprawnionym do występowania do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zaś spory dotyczące należności pieniężnych wynikające z zawartych umów rozstrzygają sądy powszechne.⁴⁹⁰

W przypadku opłacenia przez skarżących zamówionych przesyłek i złożenia przez skarżących sprzeciwu wobec dalszego przetwarzania ich danych w celach marketingowych w trakcie kontroli ustalono, iż IMP Sp. z o. o. zaprzestała realizacji prenumeraty i przetwarzania danych osobowych skarżących.⁴⁹¹

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływały również *sygnały dotyczące przekazywania danych osobowych w celach marketingowych za granicę, bez wiedzy lub wyraźnej zgody osób, których dane dotyczą*.⁴⁹² Skarżący informowali np. o pozyskiwaniu od podmiotów zagranicznych przesyłek (nadanych w Polsce) o charakterze marketingowym, w których jako źródło udostępnienia danych wskazywano polską firmę Starkl Ogrodnik Sp. z o.o. w Krakowie.

W toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego w przedmiotowej sprawie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych – w tym dokonanych przez upoważnionych inspektorów czynności kontrolnych - ustalono, iż dane osobowe do zbioru o nazwie „Starkl Ogrodnik” pozyskane zostały przez spółkę od osób, których dane dotyczą. Ustalono, że klienci przesyłali do siedziby Spółki wypełnione kupony-zamówienia na bezpłatny katalog lub na produkty oferowane przez spółkę, przy czym na formularzu zamówienia brakowało oświadczenia zgody na udostępnianie danych osobowych w nim

⁴⁸⁹ GI-DIS-143/00, GI-DIS-365/00, GI-DIS-430/367/00

⁴⁹⁰ GI-DS-430/327/01

⁴⁹¹ Ibidem

⁴⁹² GI-DS-430/38/01

zawartych innym podmiotom. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, iż w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych podstawą prawną przetwarzania przez wskazaną w skargach spółkę danych osobowych klientów, którzy przesyłają do siedziby spółki wypełnione kupony zamówień na bezpłatny katalog lub na produkty oferowane przez spółkę jest art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Natomiast w przypadku udostępniania danych osobowych klientów innym podmiotom, spółka winna się legitymować przesłanką określoną w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, tj. powinna posiadać oświadczenie zgody swoich klientów na udostępnianie ich danych osobowych innym podmiotom. Niezależnie od powyższego, w ocenie Generalnego Inspektora udostępnienie danych osobowych za granicę, tak samo, jak w przypadku udostępnienia przedmiotowych danych podmiotom mającym siedzibę w Polsce, wymaga spełnienia przesłanki określonej w art. 23 ust. 1 pkt 1 (zgoda osoby, której dane są przetwarzane). W konsekwencji powołany przez spółkę brak świadomości przekazania danych za granicę, nie ma znaczenia z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. W związku z powyższym, z mocy ustawowo przysługujących uprawnień Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przez spółkę przestępstwa określonego w art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych polegającego na udostępnieniu danych osobowych skarżącego osobom nieupoważnionym.⁴⁹³

W omawianym okresie sprawozdawczym zaobserwowano także wzrost skarg na banki w przedmiocie przetwarzania danych skarżących w celach marketingowych po wygaśnięciu z nimi umowy rachunku bankowego.⁴⁹⁴ W związku z powyższym w wydawanych decyzjach administracyjnych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nakazywał zaprzestanie przetwarzania przez banki danych osobowych w celach marketingowych.⁴⁹⁵

Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajął w sprawie przetwarzania danych skarżącego przez Telepizza Poland Sp. z o. o. w Warszawie w celach marketingowych po realizacji ze skarżącym umowy zamówienia produktu.⁴⁹⁶ Nie negując zasadności gromadzenia danych osób składających zamówienie, Generalny Inspektor podkreślił konieczność pozyskania przez administratora danych od skarżącego odrębnej zgody na

⁴⁹³ Ibidem

⁴⁹⁴ GI-DS-430/38/01, GI-DS-430/243/01, GI-DS-430/244/01, GI-DP-024/630/01, GI-DP-024/1454/01- patrz „Instytucje finansowe”

⁴⁹⁵ GI-DEC-DS-40/01, GI-DEC-DS-55/01, GI-DEC-DS-59/01 – decyzje wydawane w oparciu o stan prawny sprzed nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych.

⁴⁹⁶ GI-DS-430/356/01

przetwarzanie jego danych po zakończeniu realizacji złożonego zamówienia. Wobec braku przesłanki przetwarzania danych po realizacji celu przetwarzania danych skarżącego i w oparciu o zasadę związania celem przetwarzania Generalny Inspektor w wydanej decyzji administracyjnej nakazał przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie przedmiotowych danych.⁴⁹⁷

Jak zauważono, w roku 2001 administratorzy danych (zwłaszcza sektor prywatny) - przetwarzając dane w zbiorze, bardzo często legitymowali się przesłanką dopuszczalności przetwarzania danych z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych.⁴⁹⁸ Dla legalności przetwarzania danych, wbrew ocenom wielu skarżących, nie jest potrzebna wówczas ich zgoda.⁴⁹⁹ W takich sytuacjach Generalny Inspektor informował skarżących o prawie do kontroli przetwarzania danych, prawie wniesienia pisemnego umotywowanego żądania zaprzestania przetwarzania danych ze względu na szczególną sytuację, a także o prawie wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osoby, gdy administrator zamierza je przetwarzać w celach marketingowych lub wobec przekazania danych osobowych innemu administratorowi.⁵⁰⁰ W przypadku wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych dalsze przetwarzanie danych, np. poprzez przysyłanie imiennie adresowanych ofert promocyjnych, kolejnych ankiet, ulotek itp., z mocy art. 32 ust. 3 jest niedopuszczalne.⁵⁰¹ Mocą noweli tego przepisu od 3 października 2001 r. administrator danych może jednak pozostawić w zbiorze imię lub imiona i nazwisko osoby oraz numer PESEL lub adres wyłącznie w celu uniknięcia ponownego wykorzystania danych tej osoby w celach objętych sprzeciwem. Przepis ten jest o tyle istotny, że wiedza administratora danych choćby o imieniu i nazwisku osoby, która złożyła sprzeciw, pozwala na uniknięcie w przyszłości naruszenia jej praw. Wiele tego rodzaju informacji udzielono również osobom telefonującym do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, które prosiły o spowodowanie, aby administratorzy ich danych przestali przetwarzać te dane w celu marketingowym.

Analiza ilości skarg jakie napłynęły do Generalnego Inspektora w omawianym okresie sprawozdawczym wykazała, iż najliczniejsza ich grupa dotyczyła *niewwzględnienia przez firmy marketingowe sprzeciwu osób, których dane są wykorzystywane w celach*

⁴⁹⁷ GI-DEC-DS-176/01

⁴⁹⁸ GI-DP-024/630/01, GI-DP-024/1454/01

⁴⁹⁹ GI-DS-430/246/01, GI-DS-430/288/01, GI-DS-430/360/01

⁵⁰⁰ GI-DS-430/288/01,

⁵⁰¹ GI-DS-430/426/01, GI-DS-430/412/01, GI-DS-430/312/01, GI-DS-430/273/01, GI-DS-430/102/01

marketingowych.⁵⁰² Niektóre z firm postępowanie takie argumentowały nieprawidłową w ich ocenie, ustną formą wniesionego sprzeciwu, inne firmy żądanie zaprzestania przetwarzania danych nie traktowały jako tożsamego z instytucją sprzeciwu i dopiero interwencja Generalnego Inspektora doprowadziła do takiego rozumienia kierowanych przez skarżących pism.⁵⁰³ Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 8 ustawy, każdej osobie przysługuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych, a zwłaszcza prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania tych danych, w przypadku, gdy nie wyraziła wcześniej na to zgody. Sprzeciw można złożyć wobec przetwarzania danych dla celów marketingowych, niezależnie od tego, czy administrator danych to firma marketingowa czy podmiot, którego podstawowym przedmiotem działalności nie jest działalność marketingowa, jak też wobec przekazywania innemu administratorowi niezależnie od tego, w jakim celu dane zostały zebrane i w jakim są udostępnione.⁵⁰⁴ Ustawa nie określa formy przedmiotowego sprzeciwu, tak więc każdą czynność podmiotu danych, z której wynika jego żądanie zaprzestania wykorzystania kwestionowanych danych w celach marketingowych, uznać należy za sprzeciw w rozumieniu przepisu art. 32 ust. 1 pkt 8 ustawy. Z chwilą wniesienia sprzeciwu dalsze przetwarzanie danych osobowych jest niedopuszczalne. Interwencje Generalnego Inspektora, a niejednokrotnie sam fakt jego powiadomienia przez osoby pokrzywdzone, przyczyniły się w większości przypadków do uznania sprzeciwu przez firmy marketingowe.⁵⁰⁵ Informowano np. o usunięciu przedmiotowych danych z bazy danych firmy⁵⁰⁶ lub, jak w przypadku Reader's Digest Sp. z o. o., o umieszczeniu kwestionowanych danych w bazie danych „Promo No”, tj. bazie danych osób, które nie wyrażają woli kierowania do nich materiałów marketingowych pod jakąkolwiek postacią.⁵⁰⁷ Wobec winnych naruszeń (nie dostosowania działalności do wymogów ustawy) prowadzono postępowania administracyjne zakończone wydaniem decyzji nakazującej usunięcie danych.⁵⁰⁸

Niezależnie od powyższego Generalny Inspektor powiadamiał organy ścigania o fakcie popełnienia przestępstwa określonego w art. 49 ustawy.⁵⁰⁹

⁵⁰² GI-DS-430/526/01, GI-DS-430/312/01, GI-DP-024/1318/01

⁵⁰³ GI-DS-430/23/01, GI-DS-430/312/01, GI-DS-430/98/01

⁵⁰⁴ GI-DS-430/39/01

⁵⁰⁵ Np. w GI-DS-430/122/01, GI-DS-430/426/01, GI-DS-430/30/01, GI-DS-430/174/01, GI-DS-430/426/01

⁵⁰⁶ GI-DS-430/26/01

⁵⁰⁷ GI-DS-430/312/01, GI-DS-430/526/01

⁵⁰⁸ GI-DEC-DS-176/01

⁵⁰⁹ Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych kto przetwarza w zbiorze dane osobowe, choć ich przetwarzanie nie jest dopuszczalne albo do których przetwarzania nie jest uprawniony, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Np. GI-DS-430/423/01/1702

Należy zaznaczyć, iż w omawianym okresie sprawozdawczym zarejestrowano *szereg uchybień administratorów danych polegających na nieuwzględnieniu sprzeciwu spowodowanych błędną rejestracją tego sprzeciwu w systemach informatycznych firm przetwarzających dane w celach marketingowych (np. zdublowanie adresu zamieszkania i zarejestrowanie skarżącego jako dwóch odrębnych klientów przez Telemedia Sp. z o. o., czy Renault Polska Sp. z o. o.).*⁵¹⁰ Wprawdzie administratorzy danych przyznali, że powyższe działanie było rezultatem błędu ich pracowników, jednakże okoliczność ta nie zmienia faktu, iż dane osobowe przetwarzano z naruszeniem zasady określonej w art. 32 ust. 3 ww. ustawy. W ocenie Generalnego Inspektora skutki błędu administratora danych nie mogą w żadnym wypadku wpływać na pogorszenie sytuacji osoby, której dane dotyczą, a w szczególności pozbawiać ją praw przewidzianych w ustawie o ochronie danych osobowych. W wyniku interwencji Generalnego Inspektora administratorzy danych skarżących usunęli kwestionowane dane, a ponadto przeprowadzili dodatkowe szkolenia pracowników zatrudnionych przy obsłudze systemu informatycznego.⁵¹¹

Podobnie jak w roku 2000, w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych otrzymał ponadto wiele sygnałów dotyczących niedopełnienia przez administratora danych obowiązku informacyjnego, określonego w art. 24 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych.⁵¹² Zastrzeżenia budził brak informacji o dobrowolności bądź obowiązku podania danych, a także nieprecyzyjne określenie celów marketingowych, które często formułowano jako cele własne podmiotów wysyłających ankiety, ulotki informacyjne czy kwestionariusze.

Generalny Inspektor wskazywał wówczas, że dla stosowania przepisu art. 24 ustawy nie ma znaczenia, w jaki sposób dane osobowe są przez nich zbierane (przy bezpośrednim kontakcie z osobą, której dane dotyczą), w jaki sposób utrwalane, ani też jaki charakter ma zbiór, do którego są one wprowadzane.⁵¹³ Przedmiotowy obowiązek powinien być dopełniony przed wysłaniem oferty promocyjnej. W związku z powyższym, dopełnienie obowiązku informacyjnego wraz z równoczesnym wysłaniem oferty promocyjnej, wbrew twierdzeniom niektórych firm, nie może być uznane za działanie prawidłowe.⁵¹⁴ W decyzjach administracyjnych Generalny Inspektor podkreślał, iż osoba, której dane zostały zebrane nie od osoby, której bezpośrednio dotyczą, ma prawo być poinformowana o każdej dotyczącej jej

⁵¹⁰ GI-DS-430/220/01, GI-DS-430/282/01

⁵¹¹ Ibidem - pismo z dnia 26 września 2001 r., pismo z dnia 10 maja 2001 r.

⁵¹² GI-DS-430/183/01, GI-DS-430/248/01, GI-DS-430/308/01, GI-DS-430/412/01, GI-DS-430/429/01

⁵¹³ GI-DS-430/356/01

⁵¹⁴ GI-DS-430/213/01

zmianie z art. 25 ust. 1 ustawy informacji, np. zmianie adresu siedziby administratora danych, czy jego nazwy.⁵¹⁵ Liczna grupa skarżących utraciła kontrolę nad obiegiem swoich danych osobowych poprzez niedopełnienie względem nich obowiązku informacyjnego w zakresie źródła pozyskania danych.⁵¹⁶ W takich sytuacjach Generalny Inspektor interweniował wydając np. decyzję nakazującą poinformowanie o pełnym adresie siedziby administratora danych, jak również zawiadamiając organy ścigania o niedopełnieniu obowiązku określonego w art. 54 u.o.d.o.⁵¹⁷

Generalny Inspektor wyjaśniał ponadto, iż obowiązek informacyjny, o którym mowa w art. 24 i 25 ustawy, spoczywa na administratorze danych zebranych od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 30 kwietnia 1998 r. A contrario obowiązek ten nie obciąża administratorów danych zebranych przed wejściem w życie przedmiotowej ustawy.⁵¹⁸

W ramach realizacji obowiązku informacyjnego mieści się również realizacja uprawnień osoby, której dane dotyczą wynikających z art. 32 i 33 ustawy o ochronie danych osobowych. W omawianym okresie sprawozdawczym zauważono *przyrost skarg dotyczących odmowy skarżącym realizacji praw przysługujących im na podstawie dyspozycji art. 32 i 33 u.o.d.o.* Generalny Inspektor wielokrotnie wskazywał, iż z mocy ww. przepisów administrator danych jest zobligowany do udostępnienia osobie, której dane dotyczą pełnych informacji o procesie przetwarzania jej danych. Rozpatrzenie wniosku osoby, której dane dotyczą powinno odbyć się w formie zrozumiałej dla tej osoby i w ustawowo wskazanym terminie 30 dni. Również zakres udzielonych informacji nie może być węższy niż przewiduje ustawa. Tymczasem jak wynikało z sygnałów docierających do Generalnego Inspektora wielu administratorów pozostawiało bez rozpoznania wpływające do nich wnioski, uniemożliwiając tym samym wykonanie kontroli przetwarzania danych osób, których dane dotyczą.⁵¹⁹ W takiej sytuacji Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych kierował zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa polegającego na niedopełnieniu obowiązku poinformowania skarżących o ich prawach oraz nieprzekazywania im informacji umożliwiających korzystanie z praw przyznanych w ustawie.⁵²⁰ Administratorom danych, którzy nie dopełnili obowiązku

⁵¹⁵ GI-DS-430/426/01, GI-DS-430/309/01

⁵¹⁶ GI-DS-430/213/01

⁵¹⁷ GI-DS-430/262/01

⁵¹⁸ GI-DIS-81/00

⁵¹⁹ GI-DS-430/45/01, GI-DS-430/116/01, GI-DS-430/208/01

⁵²⁰ GI-DS-430/208/01, GI-DS-430/262/01

wynikającego z art. 33 ustawy, nakazywano ponadto w drodze decyzji jego dopełnienie w ustawowym terminie.⁵²¹

Zwrócono również uwagę na realizację przez podmioty zajmujące się marketingiem produktów i usług obowiązku zabezpieczenia zbioru danych znajdującego się w ich posiadaniu. Zgodnie z art. 36 ustawy, administrator danych jest zobowiązany do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnianiem osobom nieupoważnionym, zabraniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Obowiązek zabezpieczenia danych osobowych obciąża administratora danych również w razie zawarcia pisemnej umowy powierzenia, o której mowa w art. 31 ustawy. Jak wielokrotnie podkreślano, w każdym wypadku spoczywa na nim odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów ustawy i tylko administrator odpowiada za skuteczne zanonimizowanie danych, w sytuacji gdy przestają one służyć celowi dla którego zostały zebrane. Ponieważ ustawa o ochronie danych nie wskazuje w swoich regulacjach sposobu dokonania przedmiotowej anonimizacji pojawiło się na tym tle wiele pytań, szczególnie od firm marketingowych tworzących bazy danych na podstawie zebranych ankiet.⁵²² Jak wynika z obserwacji Generalnego Inspektora w poszczególnych firmach istnieją różnorodne metody niszczenia dokumentów (np. w tzw. „niszczarce” lub poprzez spalanie dokumentów). Istotne jest przede wszystkim, aby niszczenie danych osobowych było efektywne i przeprowadzone w sposób uniemożliwiający udostępnienie ich osobom nieupoważnionym.

Wśród pytań kierowanych do Generalnego Inspektora znajdowały się również pytania dotyczące długości okresu przechowywania danych osobowych przetwarzanych w formie papierowej (kupony konkursowe zawierające dane osobowe konsumentów biorących udział w promocji), w sytuacji, gdy, jak twierdził pytający, kupony z danymi osobowymi były już dla firmy bezużyteczne⁵²³. W odpowiedzi Generalny Inspektor wskazywał na art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy, podkreślając konieczność, w związku z ustaniem celu przetwarzania danych osobowych uczestników konkursu, usunięcia przedmiotowych danych ze zbioru przez administratora danych, niezależnie od tego, czy przetwarzane są jedynie w formie papierowej (kupony), czy też znajdują się dodatkowo w komputerowej bazie danych. Z chwilą całkowitego ustania celu przetwarzania danych osobowych nie jest możliwe bowiem ich dalsze przechowywanie (ani w formie papierowej, ani elektronicznej). Dalsze przetwarzanie

⁵²¹ GI-DEC-DS-89/01

⁵²² GI-DS-430/377/01

⁵²³ GI-DP-024/1385/01

(przechowywanie) danych osobowych w zbiorze naruszało będzie przepis art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Pytających informowano również, iż ustawa nie określa procedury usuwania danych osobowych. Wybór sposobu postępowania z danymi osobowymi podlegającymi usunięciu należy więc do administratora danych.

Niejednokrotnie administratorzy danych przetwarzanych w celach promocyjnych twierdzili, iż zbiory stworzone w ramach konkursów są zbiorami stworzonymi doraźnie i w związku z tym zastosowanie do nich znajdują jedynie przepisy rozdziału 5 ustawy⁵²⁴, tj. dotyczące zabezpieczenia zbiorów danych osobowych. Generalny Inspektor biorąc pod uwagę przepis art. 3 ust. 2 ustawy oraz wskazywany przez pytających cel przetwarzania danych osobowych (np. przysyłanie upominków przewidzianych regulaminem promocji produktu oraz jednocześnie publikację listy zwycięzców w Internecie) stwierdzał, iż zbiory takie nie zostały sporządzone wyłącznie ze względów technicznych, szkoleniowych lub w związku z dydaktyką w szkołach wyższych. Pomimo tego, że np. w regulaminie konkursu zawarto zapis o doraźności takiego zbioru, zapis ten nie przesądza o faktycznej doraźności zbioru, tym bardziej, że lista osób nagrodzonych upominkami miała zostać opublikowana na stronie internetowej. Generalny Inspektor podkreślał również, iż usunięcie utworzonego zbioru danych w określonym terminie oraz usunięcie danych osobowych (imienia, nazwiska, miejscowości) ze strony internetowej do zakończenia promocji, zgodnie z regulaminem – nie stanowią wystarczającej przesłanki uznania przedmiotowego zbioru danych za zbiór sporządzony doraźnie. Zdaniem Generalnego Inspektora opublikowanie danych osobowych na stronie internetowej nie pozwala uznać również, iż zbiór ten utworzony został jedynie po to, by wysłać upominki osobom biorącym udział w promocji. Wskazano jednocześnie, iż zbiór taki podlega obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji zgodnie z art. 40 ustawy. Wyłączenia od przedmiotowego obowiązku określone zostały w przepisie art. 43 ust. 1 ustawy, a dane osób biorących udział w promocji (opublikowane następnie na stronie internetowej) nie należą do żadnej z wymienionych w tym przepisie kategorii danych.

Uwzględniając szczególny charakter celów marketingowych, dla realizacji których prowadzony jest obrót danymi osobowymi Generalny Inspektor w licznych kontrolach prowadzonych przez swoich inspektorów badał stopień zabezpieczenia tych danych. Wyniki postępowań ujawniły, iż wiele firm dopuszcza się istotnych uchybień w procesie przetwarzania danych, np. w postaci braku nadzoru nad niszczeniem materiałów

⁵²⁴ GI-DP-403/646/01

zawierających dane osobowe, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych, braku stosownych instrukcji wskazanych w przepisach wykonawczych. Uchybienia powodowane były najczęściej zarówno nieznaną ustawą o ochronie danych, jak i wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 522). Z reguły w wyniku przedstawienia ustaleń pokontrolnych firmy usuwały stwierdzone naruszenia. Wobec podmiotów, które nie stosowały właściwych systemów zabezpieczeń i narażały tym samym zgromadzone dane na udostępnienie osobom nieupoważnionym wydawano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych.

Indywidualne skargi i zapytania, które wpłynęły do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczyły również legalności przysyłanych skarżącym przez firmy marketingowe przesyłek bezadresowych i zakresu danych w nich wymaganych.⁵²⁵ Generalny Inspektor zwrócił uwagę, że jeżeli ankietę nie wymaga umieszczenia w niej danych osobowych ankietowanego i nie zawiera innych informacji, które pozwalałyby określić tożsamość ankietowanego, przepisy ustawy nie znajdują do niej zastosowania. Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajął w sprawie bezadresowej promocji produktów i usług.⁵²⁶ Zarzuty, także pod adresem przesyłek bezadresowych, dotyczyły np. szczegółowości pytań w ankietach wypełnianych dobrowolnie. Jak wynikało z wielu skarg Claritas Polska Sp. z o. o. rozsyłała ankietę, bez imiennego ich adresowania, jednakże formułując szczegółowe pytania dotyczące stanu rodzinnego, zainteresowań, stanu majątkowego itp.⁵²⁷ Udzielenie tych informacji, jak również podanie adresu, było warunkiem wzięcia udziału w konkursie i ewentualnego wygrania określonych w regulaminie tego konkursu nagród. Firma dopełniła jednak obowiązków nałożonych przez ustawę na administratorów danych; m.in. poinformowała o dobrowolności podania danych. Generalny Inspektor uznał więc, iż nie zostały naruszone przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, podkreślając przy tym, że fakt wzięcia udziału w konkursie wymaga podjęcia decyzji przez każdego zainteresowanego i ma ona charakter zgody na przetwarzanie danych osobowych.⁵²⁸

⁵²⁵ GI-DP-024/92/01

⁵²⁶ GI-DS-430/138/01

⁵²⁷ GI-DS-430/377/01

⁵²⁸ GI-DS-430/44/01, GI-DS-430/50/01

Do Generalnego Inspektora wpływały również pisma, w których skarżący zwracali się o dokonanie analizy prawnej charakteru organizowanych konkursów i loterii, jak również domagali się usunięcia ich danych osobowych ze zbiorów danych firm prowadzących konkursy.⁵²⁹ Swoje żądanie skarżący argumentowali faktem nieprawidłowego wywiązania się organizatora konkursu z zawartej z nimi umowy. Generalny Inspektor zauważył, iż przedmiotową sprawę należałoby raczej rozpatrywać w świetle reguł prawa cywilnego, z uwzględnieniem zasad autonomii woli stron i równorzędności stron stosunków cywilnoprawnych. Sam udział w loterii opiera się na zasadzie dobrowolności, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 353 kodeksu cywilnego. Charakter konkursu wskazuje na to, że udział w nim, odbiór nagrody i związane z tym faktem podawanie danych osobowych celem jej otrzymania są całkowicie dobrowolne. Organizator konkursu ma prawo ustalać warunki uczestnictwa w konkursie, jak i warunki wydania nagrody. Jeżeli wymogiem, jaki należy spełnić jest podanie imienia, nazwiska i adresu pod który należy przesłać nagrodę, to decyzja o przystąpieniu do konkursu i odbiorze nagrody, oznacza przyjęcie wszelkich reguł uczestnictwa, a więc i warunku podania swoich danych. W ocenie Generalnego Inspektora takie działanie nie narusza przepisów o ochronie danych osobowych.⁵³⁰ Generalny Inspektor zwrócił ponadto uwagę, że sprawy z zakresu nieuczciwych praktyk marketingowych, w tym przesyłania na koszt klienta niezamówionych towarów, obiecywania nagród w zamian za zamówienie, należą do właściwości Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.⁵³¹ Generalny Inspektor nie był również upoważniony do rozpatrywania skarg dotyczących przedłużenia prenumeraty bez zgody osoby, której dane dotyczą, w związku z czym przekazywano je według właściwości Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 26 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319).

Podobnie jak w latach ubiegłych, w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie zajmował się również kwestią *przetwarzania w celach marketingowych informacji o osobach zmarłych*, stwierdzając iż do analizy tego zagadnienia nie znajdują zastosowania przepisy o ochronie danych osobowych.

⁵³²

⁵²⁹ GI-DS-430/45/01

⁵³⁰ GI-DIS-175/00

⁵³¹ GI-DS-430/45/01

⁵³² GI-DS-430/35/01, GI-DS-430/305/01

Niezależnie od konkretnego stanu faktycznego przedstawionego Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych przez osoby skarżące (zarówno nabywców produktów i usług, jak i osoby nie będące klientami danej firmy), zostały one pouczone o przysługującym im prawie kontroli przetwarzania danych, polegającym w szczególności na prawie do żądania uzupełnienia, uaktualniania, sprostowania danych osobowych, czasowego lub stałego wstrzymania ich przetwarzania lub ich usunięcia, jeżeli są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem ustawy albo stały się zbędne, do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, a także o prawie do wniesienia pisemnego umotywowanego żądania zaprzestania przetwarzania danych ze względu na ich szczególną sytuację. Ponadto Generalny Inspektor przeprowadzał szeroką akcję informacyjną na łamach mediów, mającą na celu podniesienie poziomu wiedzy na temat ustawy o ochronie danych osobowych. Osoby, których przedmiotem skarg było przetwarzanie ich danych dla celów marketingowych, były informowane o prawie złożenia sprzeciwu wobec przetwarzania ich danych w tym celu, a w razie jego bezskuteczności, o dalszych przysługujących im środkach prawnych. Do odpowiedzi dołączano przykładowy wzór sprzeciwu.⁵³³ W celu pełnej realizacji praw przysługujących osobom, których dane były przetwarzane, zostały one poinformowane o obowiązkach nałożonych przepisami ustawy na administratorów danych. W wyniku wniesienia sprzeciwu określonego w art. 32 ust. 1 pkt. 8 ustawy większość firm zaprzestała przetwarzania kwestionowanych danych. W stosunku do podmiotów, które jednak nie zaprzestawały kontynuacji procesu przetwarzania kwestionowanych danych osobowych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydawał decyzje administracyjne nakazujące przywrócenie stanu zgodnego z prawem (np. w stosunku do Banku Polskiego Kasa Opieki S.A.).⁵³⁴

⁵³³ GI-DS-430/15/01, GI-DS-430/18/01

⁵³⁴ GI-DEC-DS-40/01, GI-DEC-DS-55/01, GI-DEC-DS-59/01

Część II. KONTROLE

Sprawozdanie obejmuje okres od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2001 r. We wskazanym okresie do zadań Departamentu Inspekcji należało przeprowadzanie kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, przygotowywanie projektów decyzji, zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w związku z uzasadnionym podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz sporządzanie wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do osób odpowiedzialnych za przetwarzanie danych osobowych w sposób niezgodny z ustawą o ochronie danych osobowych, a także, do czasu zmiany statutu Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, rozpatrywanie skarg i wniosków kierowanych do Generalnego Inspektora.

I. KONTROLE I CZYNNOŚCI KONTROLNE.

Zgodnie ze Statutem Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, który stanowi załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie nadania statutu Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz.U. z dnia 16 czerwca 1998 r. Nr 73, poz. 464 z późn. zm.), podstawowym zadaniem Departamentu Inspekcji jest prowadzenie z upoważnienia Generalnego Inspektora kontroli zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych, tj. ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521 z późn. zm.), oraz opracowywanie projektów decyzji Generalnego Inspektora, wydawanych w wyniku prowadzonych inspekcji.

I.1 Kontrole.

W okresie sprawozdawczym inspektorzy przeprowadzili **198** kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. Kontrole były przeprowadzane w różnym zakresie: polegały bądź na sprawdzeniu wszystkich zbiorów danych prowadzonych przez jednostkę kontrolowaną, bądź tylko niektórych zbiorów. Kontrolowano również wykonanie **decyzji** Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Kontrole podejmowano przede wszystkim na skutek wpływających do Biura

Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skarg na niezgodne z przepisami o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych, w celu ustalenia stanu faktycznego.

GI-DIS-K-411/1/01

Medical Data Management – Kontakt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek informacji internetowej. Kontrolą objęto zbiór danych osobowych prowadzony przez Medical Data Management – Kontakt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o nazwie „Master – Pracownicy Medyczno – Farmaceutyczni” (nr KR 000707). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych lekarzy, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/2/01

E – Zdrowie.com S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek informacji internetowej. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w E – Zdrowie.com S.A. z siedzibą w Warszawie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/48/01. W związku z ustaleniem, że jednostka kontrolowana usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/3/01

Przedsiębiorstwo Budowlano – Handlowe Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/8/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-62/01, nakazującą Przedsiębiorstwu Budowlano – Handlowemu Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. Ponadto, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych skierował do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych w zbiorach danych osobowych prowadzonych przez Przedsiębiorstwo Budowlano–Handlowe Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy przestępstwa z art. 52 ustawy o ochronie danych osobowych.

GI-DIS-K-411/4/01

Skorpion S.C. z siedzibą w Krotoszynie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/7/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Skorpion S.C. z siedzibą w Krotoszynie. W jej toku ustalono, że Skorpion S.C. z siedzibą w Krotoszynie przetwarza dane osobowe na podstawie umowy powierzenia zawartej z Miejskim Zakładem Komunikacji z siedzibą w Krotoszynie. Ponadto, stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych, nieokreślenia w umowie powierzenia zakresu przetwarzania danych osobowych przez Skorpion S.C. z siedzibą w Krotoszynie, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia zostały usunięte, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/5/01

Śląska Regionalna Kasa Chorych w Katowicach

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Śląską Regionalną Kasę Chorych w Katowicach. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia

obowiązku zgłoszenia zmiany w zbiorze danych, niewpisania do ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-118/01, nakazującą Śląskiej Regionalnej Kasie Chorych w Katowicach usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/6/01

Agencja Rozwoju Sieci Sp. z o.o. Oddział w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/390/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami zaistniała konieczność przeprowadzenia czynności kontrolnych w Agencji Rozwoju Sieci Sp. z o.o. w Warszawie.

GI-DIS-K-411/8/01

Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/1/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/81/01. W związku z ustaleniem, że jednostka kontrolowana usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Prezesa Krajowego Urzędu Pracy.

GI-DIS-K-411/9/01

The ClearingHouse Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą DIS-K-37/00 w The Communications Bridge Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Wobec ustalenia, że The ClearingHouse Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie nie prowadzi działalności polegającej na udostępnianiu danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/10/01

Urząd Gminy Wicko

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/435/00. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Urząd Gminy Wicko danych osobowych pracowników Gimnazjum w Wicku.

W związku z ustaleniem, że dane osobowe pracowników Gimnazjum w Wicku nie zostały udostępnione osobom nieupoważnionym, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/11/01

Family Holidays we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-024/68/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Family Holidays we Wrocławiu. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych oraz obowiązku informacyjnego.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/12/01

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/425/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, nieadekwatności danych w stosunku do celu ich przetwarzania oraz niewypełnienia

obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-83/01, nakazującą Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Wołominie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. Ponadto, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych skierował do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie przestępstwa z art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. O dokonanych ustaleniach poinformowano również Prezesa Krajowej Rady Komorniczej.

GI-DIS-K-411/13/01

Zamojskie Fabryki Mebli S.A. z siedzibą w Zamościu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/11/01. Kontrolą objęto zbiór danych osobowych pracowników Zamojskich Fabryk Mebli S.A. z siedzibą w Zamościu. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-129/01, nakazującą Zamojskim Fabrykom Mebli S.A. z siedzibą w Zamościu usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. O dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/11/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/14/01

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Myślenicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-1495/00. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Myślenicach danych osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. W toku kontroli nie

stwierdzono naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych. Informację w tym zakresie przekazano do Departamentu Prawnego.

GI-DIS-K-411/15/01

Starostwo Powiatowe w Myślenicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-1495/00. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Starostwo Powiatowe w Myślenicach danych osób zatrudnionych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Myślenicach na podstawie umów cywilnoprawnych. W toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych. Informację w tym zakresie przekazano do Departamentu Prawnego.

GI-DIS-K-411/16/01

Urząd Gminy Warszawa – Białolęka

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-430/1831/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Gminie Warszawa – Białolęka przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/88/01. W związku z ustaleniem, że jednostka kontrolowana usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/17/01

Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek anonimowej informacji. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Komendę Powiatową Policji w Chrzanowie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/18/01

Śląska Grupa Marketingowa w Bytomiu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-1485/00. W toku kontroli ustalono, że Śląska Grupa Marketingowa w Bytomiu nie jest administratorem danych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych. Przetwarza dane osobowe na podstawie umowy agencyjnej, a zgromadzone w trakcie wykonywania ww. umowy dane osobowe przekazuje do Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie Oddział w Katowicach.

GI-DIS-K-411/19/01

Liberty GSM Autoryzowany Przedstawiciel Plus GSM w Tarnowskich Górach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-800/00. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Liberty GSM Autoryzowanego Przedstawiciela Plus GSM w Tarnowskich Górach danych osobowych w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-800/00. W jej toku ustalono, że ww. podmiot nie przetwarza danych osobowych skarżących. Powyższe ustalenia zostały przekazane do Departamentu Prawnego.

GI-DIS-K-411/20/01

Dexpol Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu

Kontrolę przeprowadzono w związku ze sprawą GI-DIS-41/32/01. Kontrolą objęto dokumentację pracowniczą osób zatrudnionych w zlikwidowanej Toruńskiej Spółdzielni Ogrodniczo – Pszczelarskiej w Toruniu, przechowywaną w pomieszczeniach, w których działalność prowadzi Dexpol Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu. W przedmiotowej sprawie toczy się postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia osób odpowiedzialnych za przechowywanie i zabezpieczenie akt osobowych pracowników zlikwidowanej Toruńskiej Spółdzielni Ogrodniczo–Pszczelarskiej w Toruniu.

GI-DIS-K-411/21/01

Urząd Skarbowy w Łasku

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Urząd Skarbowy w Łasku, w tym zbiór o nazwie „Zbiór danych osobowych podatników, płatników, inkasentów, dłużników, oferentów i innych uczestników postanowień przeprowadzonych z udziałem Urzędu Skarbowego w Łasku” (zgłoszenie nr R 016297/99). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie zgłoszenia do rejestracji kilku zbiorów danych osobowych pod jedną nazwą, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, umieszczania w obwieszczeniach o licytacji bez

podstawy prawnej danych osobowych właściciela zajętej ruchomości, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-168/01, nakazującą Urzędowi Skarbowemu w Łasku usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/22/01

Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/36/01. Kontrolą objęto przetwarzanie przez PZU S.A. z siedzibą w Warszawie danych osobowych pracowników podlegających ubezpieczeniom społecznym na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto ustalono, że system informatyczny służący do przetwarzania danych osobowych pracowników Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie umożliwia zbieranie danych w zakresie wykraczającym poza zakres określony w przepisach prawa.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/125/01. W jej toku ustalono, że jednostka kontrolowana usunęła uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych. O dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/36/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/23/01

Urząd Gminy w Szastarce

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/489/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Urząd Gminy w Szastarce, w tym zbiory o nazwach „Ewidencja ludności i dowody osobiste” (nr KR 013722), „Ewidencja pojazdów i kierowców” (nr KR 020831), „Urząd stanu cywilnego w Szastarce” (nr KR 013719), „Rejestr decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu” (nr KR 013739), „Rejestr poboru wody oraz opłat za wodę pobieraną z wodociągów wiejskich” (nr KR 013732), „Rejestr

podatników podatku od środków transportowych” (nr KR 013738), „Podatki – system informatyczny” (nr KR 013725), „Obrona cywilna” (nr KR 030235), „Rejestr przedpoborowych i poborowych” (nr KR 030234). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto ustalono, że książki meldunkowe mieszkańców wsi znajdują się w posiadaniu osób prywatnych, sprawujących w okresie funkcjonowania gromadzkich rad narodowych funkcję sołtysów wsi.

W związku z dokonanymi ustaleniami zwrócono się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stanu niezgodnego z przepisami o ochronie danych osobowych, polegającego na pozostawianiu książek meldunkowych mieszkańców wsi w posiadaniu osób prywatnych, sprawujących w okresie funkcjonowania gromadzkich rad narodowych funkcję sołtysów wsi.

GI-DIS-K-411/24/01

Najwyższa Izba Kontroli w Warszawie

Kontrolą objęto zbiór danych osobowych dotyczący danych osobowych zawartych w zawiadomieniach o przestępstwie. W jej toku ustalono, że Najwyższa Izba Kontroli w Warszawie przetwarza dane osobowe zawarte w zawiadomieniach o popełnieniu przestępstwa zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

GI-DIS-K-411/25/01 i GI-DIS-K-411/95/01

Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-102/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-172/01, nakazującą Urzędowi Dzielnicy Praga

Południe Gminy Warszawa Centrum usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/26/01

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Łodzi

Kontrolę przeprowadzono na skutek informacji prasowej. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Łodzi, w tym zbiór o nazwie „Zbiór danych zawierający dane o osobach pobierających emerytury i renty, świadczenia otrzymywane lub przekazywane za granicę, zasiłki chorobowe lub alimentacyjne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze, dane o płatnikach składek przetwarzany w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych” (nr KR 12888) oraz zbiór o nazwie „Centralne rejestry oraz rozproszony system plików Kompleksowego Systemu Informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych” (nr KR 000053). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych kandydatów do pracy, przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych kandydatów do pracy, niedopełnienia obowiązku informacyjnego w stosunku do kandydatów do pracy, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-107/01, nakazującą Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/27/01

EGB Investments S.A. z siedzibą w Bydgoszczy

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/500/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez EGB Investments S.A. z siedzibą w Bydgoszczy. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie umieszczenia na liście dłużników na stronie internetowej niezanonimizowanych danych osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-128/01, nakazującą EGB Investments S.A. z siedzibą w Bydgoszczy usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/28/01

Accenture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-66/00. W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez Accenture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DP-114/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/29/01

Nauczycielska Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Administracja Osiedla Potok z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-024/41/01. Kontrolą objęto zbiór danych osobowych członków Nauczycielskiej Spółdzielni Budowlano – Mieszkaniowa Administracji Osiedla Potok z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-146/01, nakazującą Nauczycielskiej Spółdzielni Budowlano – Mieszkaniowej Administracji Osiedla Potok z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DP-024/41/01 poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/30/01

Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Syrenka z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/71/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Spółdzielnię Budowlano – Mieszkaniową Syrenka z

siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/71/01. W jej toku ustalono, że Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Syrenka z siedzibą w Warszawie znajduje się w fazie likwidacji, a działania jej obecnego Zarządu nie naruszają przepisów o ochronie danych osobowych w zakresie wskazanym w skardze. Przedmiotowe ustalenia zostały przekazane do Departamentu Skarg.

GI-DIS-K-411/31/01 i GI-DIS-K-411/59/01

Work Service Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu i Biuro Regionalne Work Service Sp. z o.o. w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/520/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Work Service Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących zleceniobiorców, nieokreślenia w umowie zawartej z podmiotem, któremu powierzono przetwarzanie danych osobowych pracowników, zakresu i celu przetwarzania danych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, personalnym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/33/01

Unimax Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/46/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Unimax Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-119/01, nakazującą Unimax Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/34/01

Urząd Gminy i Miasta Sława

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-15/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Urząd Gminy i Miasta w Sławie, w tym zbiory o nazwach „Oświadczenia o stanie majątkowym radnych” (nr KR 032905), „Księgi stanu cywilnego” (nr KR 040791), „Ewidencja właścicieli, dzierżawców gruntów i nieruchomości” (zgłoszenie nr R 030153/99), „Kupno nieruchomości, dzierżawa gruntów i opłat za wieczyste użytkowanie” (nr KR 033333), „Ewidencja umów najmu i dzierżawy lokali oraz gruntów” (nr KR 033334), „Księgi meldunkowe najemców budynków komunalnych” (nr KR 026868), „Ewidencja zezwoleń o warunkach krajowego drogowego przewozu osób” (zgłoszenie nr R 030176/99), „Ewidencja ludności i dowodów osobistych” (nr KR 026858), „Ewidencja decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zaświadczenia o przeznaczeniu gruntów” (zgłoszenie nr R 030184/99), „Rejestr umów najmu i dzierżawa gruntów” (nr KR 048622), „Kartoteka dostawców ścieków i odbiorców wody” (zgłoszenie nr R 030194/99), „Ewidencja podatników, płatników i dłużników” (nr KR 27008), „Księgi meldunkowe” (nr KR 026866), „Ewidencja dowodów rejestracyjnych pojazdów mechanicznych i dokumentów prawa jazdy” (nr KR 026860), „Kartoteka dostawców nieczystości i odbiorców wody” (zgłoszenie nr R 002092/00). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia zmiany w zbiorze danych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych, dopuszczenia do przetwarzania danych osób nie posiadających stosownych upoważnień, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez Urząd Gminy i Miasta Sława, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-214/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/35/01

Volkswagen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania decyzji GI-DEC-DP-3/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Volkswagen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia

obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

Wobec usunięcia przez jednostkę kontrolowaną w toku postępowania wyjaśniającego uchybień stwierdzonych w trakcie kontroli, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/36/01

Stowarzyszenie Architektów Polskich w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/434/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Stowarzyszenie Architektów Polskich w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, organizacyjnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-135/01, nakazującą Stowarzyszeniu Architektów Polskich w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/37/01

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDiGEN Diagnostyka Molekularna w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/193/01. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDiGEN Diagnostyka Molekularna w Warszawie danych osobowych pochodzących ze zbioru, którego administratorem jest Fundacja Urszuli Jaworskiej w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych

osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/193/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/38/01

Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego we Włocławku

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-024/1557/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone w Wydziale Oświaty Urzędu Miejskiego we Włocławku. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie nieumieszczenia w ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, technicznym, organizacyjnym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DP-024/1557/00 poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/39/01

Lubuska Regionalna Kasa Chorych w Zielonej Górze

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-15/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Lubuską Regionalną Kasę Chorych w Zielonej Górze, w tym zbiory danych o nazwach „Rejestr Usług Medycznych” (zgłoszenie nr R 000081/01) i „Ewidencja osób ubezpieczonych w Lubuskiej Regionalnej Kasie Chorych” (zgłoszenie nr R 0001941/00) w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DIS-15/00.

W związku z tym, że w toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/40/01

Komenda Główna Policji w Warszawie

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Komendę Główną Policji. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami zaistniała konieczność przeprowadzenia kontroli w Komendzie Stołecznej Policji.

GI-DIS-K-411/41/01

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-101/00. W związku z ustaleniem, że Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunęło w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/42/01

Towarzystwo Inwestycyjne Platan Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/520/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Towarzystwo Inwestycyjne Platan Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/43/01

Dom Dziecka w Łomży

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-41/45/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Dom Dziecka w Łomży. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/44/01

AIG Otwarty Fundusz Emerytalny – AIG Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-430/1829/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez AIG Otwarty Fundusz Emerytalny – AIG Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-430/1829/00. W jej toku ustalono, że jednostka kontrolowana w zakresie objętym kontrolą nie naruszyła przepisów o ochronie danych osobowych. O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/45/01

ABB Centrum Automatyki Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-84/00. W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-174/01, nakazującą ABB Centrum Automatyki Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/46/01

Uniwersyteckie Przedsiębiorstwo Turystyczno – Usługowe Almaturo S.A. z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-86/00. W związku z ustaleniem, że Uniwersyteckie Przedsiębiorstwo Turystyczno – Usługowe Almaturo S.A. z siedzibą we Wrocławiu usunęło w toku postępowania

wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/47/01

Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/193/01. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu danych osobowych w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/193/01. W jej toku ustalono, że w zakresie objętym kontrolą działalność ww. Instytutu nie narusza przepisów o ochronie danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/49/01

Mardel z siedzibą w Szczecinie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/471/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Mardel, w szczególności zbiór danych osobowych pracowników powołanego przedsiębiorcy. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-1/02, nakazującą Mardel z siedzibą w Szczecinie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/51/01

Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami Locus z siedzibą w Pabianicach

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych sygn. GI-DRZDO/401/DEC/006611/99-32/01, odmawiającej rejestracji zbioru danych o nazwie „Baza danych klientów Locusa” (zgłoszenie

nr R 006611/99) i nakazującej Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami Locus z siedzibą w Pabianicach usunięcie danych z ww. zbioru. Materiał dowodowy zebrany w jej toku stanowił podstawę do uznania, że Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami Locus z siedzibą w Pabianicach wykonało zalecenia zawarte w decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, sygn. GI-DRZDO/401/DEC/006611/99-32/01. O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/52/01

Agencja Rozwoju Sieci Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/390/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, formalnym, organizacyjnym i personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonаныmi ustaleniami zaistniała konieczność przeprowadzenia czynności kontrolnych w Polskiej Korporacji Telewizyjnej Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz w Bankgesellschaft Berlin (Polska) S.A. z siedzibą w Warszawie.

GI-DIS-K-411/53/01

Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania zaleceń zawartych w decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC-DP-101/00. Materiał dowodowy zebrany w jej toku stanowił podstawę do uznania, że Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Warszawie wykonało zalecenia zawarte w decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC-DP-101/00.

GI-DIS-K-411/54/01

Urząd Miasta i Gminy w Gniewie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/73/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Urząd Miasta i Gminy w Gniewie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu

danych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/73/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/55/01

Agencja Rozwoju Sieci Tomasz Siemieńczyk z siedzibą w Gródku

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/390/00. W jej toku ustalono, że Agencja Rozwoju Sieci Tomasz Siemieńczyk z siedzibą w Gródku przetwarza dane osobowe na podstawie umowy powierzenia zawartej z Polską Korporacją Telewizyjną Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Ponadto, stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ustalono również, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami zaistniała konieczność przeprowadzenia czynności kontrolnych w Polskiej Korporacji Telewizyjnej Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz w Bankgesellschaft Berlin (Polska) S.A. z siedzibą w Warszawie.

GI-DIS-K-411/56/01

Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokator w Dąbrowie Górniczej

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/83/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokator w Dąbrowie Górniczej. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, nieadekwatności danych w stosunku do celu ich przetwarzania, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, nie wpisania do ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o

charakterze personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-141/01, nakazującą Spółdzielni Mieszkaniowej Lokator w Dąbrowie Górniczej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/83/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/57/01

Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/197/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników nie będących członkami kolegium izby, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/197/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/58/01

Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC/54/99/DIS-K-17/DP-12/99/928 oraz na skutek skargi GI-DS-430/141/01. Materiał dowodowy zebrany w jej toku stanowił podstawę do uznania, że Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu wykonał zalecenia zawarte w decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC/54/99/DIS-K-17/DP-12/99/928.

O dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/141/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/60/01

Agencja Nieruchomości Biuro Zamiany Mieszkań „Domos” z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/133/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Agencję Nieruchomości Biuro Zamiany Mieszkań „Domos” z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z usunięciem przez jednostkę kontrolowaną w toku postępowania wyjaśniającego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie postępowania w sprawie GI-DS-430/133/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/61/01

Spółdzielnia Mieszkaniowa Bródno w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/133/01 oraz w celu sprawdzenia wykonania decyzji GI-DP-DEC-6/00, GI-DP-DEC-73/00 i GI-DP-DEC-98/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Spółdzielnię Mieszkaniową Bródno w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych, nieadekwatności danych w stosunku do celu ich przetwarzania, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto w toku kontroli ustalono, że Spółdzielnia Mieszkaniowa Bródno w Warszawie wykonała decyzje Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DP-DEC-6/00 i GI-DP-DEC-73/00, natomiast nie wykonała decyzji GI-DP-DEC-98/00 w związku z tym, że akta członkowskie, w których przetwarzane są dane osobowe zebrane z naruszeniem ustawy, znajdują się w Sądzie Rejonowym Warszawa Praga I Wydział Cywilny.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Spółdzielni Mieszkaniowej Bródno w Warszawie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/157/01. W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję

GI-DEC-DIS-170/01, nakazującą jednostce kontrolowanej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/133/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/62/01

Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-430/1900/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie, w tym zbiór o nazwie „Dane osobowe klientów, którym udzielono kredytów konsumpcyjnych za pośrednictwem firmy Cetelem dla celów marketingowych Cetelem” (zgłoszenie nr R 002465/00). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osób, z którymi nie została zawarta umowa kredytowa oraz danych o karalności pracowników, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-159/01, nakazującą Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/64/01

Generalny Inspektor Celny w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-54/00. W jej toku ustalono, że Generalny Inspektor Celny w Warszawie usunął uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/66/01

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kardio – Med Sp. z o.o. z siedzibą w Markach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/167/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, formalnym, organizacyjnym i personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-133/01, nakazującą Niepublicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Kardio – Med Sp. z o.o. z siedzibą w Markach usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/167/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/67/01

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Esculap S.C. z siedzibą w Markach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/167/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących mieszkańców Gminy Marek, którzy nie złożyli deklaracji o wyborze lekarza i Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Esculap S.C. z siedzibą w Markach, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-153/01, nakazującą Niepublicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Esculap S.C. z siedzibą w Markach usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/167/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/68/01

Międzyzakładowe Spółdzielcze Zrzeszenie Budowy Domów Mieszkalnych Ochota z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z postępowaniem w sprawie GI-DP-52/00/DIS-57/98/1490/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i organizacyjnym, określonych

w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-113/01, nakazującą Międzyzakładowemu Spółdzielczemu Zrzeszeniu Budowy Domów Mieszkalnych Ochota z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DP-52/00/DIS-57/98/1490/01 poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/69/01

Otwarty Fundusz Emerytalny Nationale – Nederlanden Polska – Powszechne Towarzystwo Emerytalne Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą DIS-K-92/00. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Otwarty Fundusz Emerytalny Nationale – Nederlanden Polska – Powszechne Towarzystwo Emerytalne Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie danych osób korzystających z infolinii, ze szczególnym uwzględnieniem zasad oraz trybu przekazywania danych ww. osób Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie. W związku z ustaleniem w toku kontroli, że Otwarty Fundusz Emerytalny Nationale – Nederlanden Polska – Powszechne Towarzystwo Emerytalne Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie przetwarza dane osób korzystających z infolinii zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/70/01

Towarzystwo Miłośników Janowca Wielkopolskiego

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/96/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Towarzystwo Miłośników Janowca Wielkopolskiego. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania

w sprawie GI-DS-430/96/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/71/01

Polski Komitet Normalizacyjny z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/87/01 i GI-DS-430/88/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Polskim Komitecie Normalizacyjnym z siedzibą w Warszawie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/128/01. W związku z usunięciem przez jednostkę kontrolowaną w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-132/01, umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach GI-DS-430/87/01 i GI-DS-430/88/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/72/01

Prószyński i S-ka S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-93/00. W związku z ustaleniem, że Prószyński i S-ka S.A. z siedzibą w Warszawie usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/73/01

Księgarnia Krajowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-93/00. W związku z ustaleniem, że Księgarnia Krajowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/74/01

Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/358/00. Kontrolą objęto zbiory danych osób, którym zostały wydane karty płatnicze. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-130/01, nakazującą Bankowi Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/75/01

Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/125/01 i GI-DS-430/278/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Miejską Noclegownię dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawach GI-DS-430/125/01 i GI-DS-430/278/01. O dokonanych w toku kontroli ustaleniach dotyczących zakresu, sposobu i celu przetwarzania danych oraz zastosowanych przez Miejską Noclegownię dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie środków organizacyjnych i fizycznych zapewniających ochronę przetwarzanych danych poinformowano Departamentu Skarg.

GI-DIS-K-411/76/01 i GI-DIS-K-411/83/01

Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie i Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie Placówka Zamiejscowa w Nowym Sączu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-99/99. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-99/99.

Wnioski z kontroli przekazano do Departamentu Prawnego.

GI-DIS-K-411/77/01 i GI-DIS-K-411/192/01

Kings Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z pismem GI-DIS-41/43/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niedopełnienia

obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne mające na celu wydanie decyzji nakazującej usunięcie uchybień stwierdzonych w toku kontroli.

GI-DIS-K-411/78/01

Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych, niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym, organizacyjnym i technicznym określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-217/01, nakazującą Polskim Kolejom Państwowym S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/79/01

ING Bank Śląski S. A. z siedzibą w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/169/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez ING Bank Śląski S. A. z siedzibą w Katowicach, w tym zbiory o nazwach „Zbiór klientów BSK S.A.” (nr KR 006773), „Zbiór osób, do których BSK S.A. kieruje oferty marketingowe” (nr KR 006770), „Zbiór oferentów BSK S.A., którzy zaoferowali zawarcie umowy o pracę lub zawarcie innych umów cywilnoprawnych, ale umowy te nie zostały dotychczas zawarte” (nr KR 006772), „Zbiór osób przebywających w ośrodkach czasowych BSK S.A.” (nr KR 006768), „Zbiór klientów archiwalnych BSK S.A.” (zgłoszenie nr R000243/01). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia

obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-211/01, nakazującą ING Bankowi Śląskiemu S.A. z siedzibą w Katowicach usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/169/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/80/01

LIM Joint Venture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/282/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-155/01, nakazującą LIM Joint Venture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. O dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/282/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/82/01

Spółdzielnia Mieszkaniowa Nowa w Toruniu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/162/01. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Spółdzielnię Mieszkaniową Nowa w Toruniu danych osobowych w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/162/01. W jej toku ustalono, że w zakresie objętym kontrolą Spółdzielnia Mieszkaniowa Nowa w Toruniu nie narusza przepisów o ochronie danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/84/01 i GI-DIS-K-411/112/01

Korporacja Ubezpieczeniowa Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie i Korporacja Ubezpieczeniowa Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie Delegatura w Łodzi

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/83/01 i GI-DS-430/219/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Korporację Ubezpieczeniową „Filar” S.A. z siedzibą w Szczecinie, w tym zbiór o nazwie „Ewidencja ubezpieczających, ubezpieczonych, sprawców, poszkodowanych i kandydatów na agentów K. U. Filar S.A. w Szczecinie” (nr KR 042900). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przechowywania dokumentacji ubezpieczeniowej osób, z którymi nie podpisano umowy ubezpieczenia, oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-150/01, nakazującą Korporacji Ubezpieczeniowej Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/85/01

Claritas Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z informacją Oddziału Celnego II Poczтового w Warszawie, dotyczącą przekazywania danych za granicę. Kontrolą objęto zbiór danych osobowych prowadzony przez Claritas Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o nazwie „Baza adresowa osób prywatnych zamieszkałych na terenie Polski”. W jej toku ustalono, że Claritas Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przekazując dane za granicę nie naruszyła przepisów o ochronie danych osobowych.

GI-DIS-K-411/86/01

Coloplast Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Coloplast Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-151/01, nakazującą Coloplast Sp. z o.o. z siedzibą w

Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/87/01

Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-74/00. W związku z ustaleniem, że Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/89/01

International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych skarżących przez International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w tym zbiór o nazwie „Scandinavisk Press” (nr KR 007304). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonаныmi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-185/01, nakazującą International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Prawny i Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/90/01

Spółdzielnia Rzemieślnicza Wielobranżowa z siedzibą w Płocku

Kontrolę przeprowadzono na skutek zawiadomienia skierowanego przez członków Spółdzielni Rzemieślniczej Wielobranżowej z siedzibą w Płocku. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi

systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-125/01, nakazującą Spółdzielni Rzemieślniczej Wielobranżowej z siedzibą w Płocku usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/91/01

Zielonogórska Telewizja Przewodowa S.A. z siedzibą w Zielonej Górze

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/164/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Zielonogórską Telewizję Przewodową S.A. z siedzibą

w Zielonej Górze, w tym zbiór o nazwie „Baza abonentów Zielonogórskiej Telewizji Przewodowej S.A.” (nr KR 007911). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie umieszczenia na formularzach umów abonenckich oraz oświadczeniach skierowanych do abonentów informacji o domniemaniu wyrażenia zgody w przypadku braku skreśleń przy oświadczeniach o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych kandydatów do pracy oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-137/01, nakazującą Zielonogórskiej Telewizji Przewodowa S.A. z siedzibą w Zielonej Górze usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/164/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/92/01

Apteka Syrenka z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/208/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Aptekę Syrenka z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/208/01. W jej toku ustalono, że wobec skarżącego nie został dopełniony obowiązek informacyjny. Na skutek powyższych

ustaleń Departament Skarg skierował do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

GI-DIS-K-411/93/01

Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Oddział Okręgowy w Łodzi I Inspektorat w Łodzi

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/117/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Oddział Okręgowy w Łodzi I Inspektorat w Łodzi w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/117/01. W jej toku ustalono, że Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Oddział Okręgowy w Łodzi I Inspektorat w Łodzi w zakresie przetwarzania danych dotyczących stanu zdrowia skarżącego, nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/94/01

Urząd Gminy Jabłonna

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-82/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i organizacyjnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-148/01, nakazującą Urzędowi Gminy Jabłonna usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/96/01 i GI-DIS-K-411/115/01

Hand – Prod Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-96/00. W związku z ustaleniem, że Hand – Prod Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/97/01

Urząd Miejski w Gdańsku Wydział Spraw Obywatelskich

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/216/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-164/01, nakazującą Urzędowi Miejskiemu w Gdańsku usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/216/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/98/01

Starostwo Powiatowe we Włocławku

Kontrolę przeprowadzono w związku z pismem GI-DIS-41/59/01. Kontrolą objęto przetwarzanie danych w zbiorze o nazwie „Ewidencja osób korzystających ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych – Rehabilitacja Zawodowa”. Wobec ustalenia, że ww. zbiór prowadzony jest przez właściwą jednostkę organizacyjną Starostwa Powiatowego we Włocławku, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/99/01

Spółdzielnia Mieszkaniowa Domasz w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek anonimu. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z tym, że w toku postępowania wyjaśniającego jednostka kontrolowana usunęła stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/100/01

Lubelska Korporacja Komunikacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/224/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych kandydatów do pracy, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób

zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-162/01, nakazującą Lubelskiej Korporacji Komunikacyjnej Sp.z o.o. z siedzibą w Lublinie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/224/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/101/01

Towarzystwo Ubezpieczeń Allianz Życie Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-75/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przechowywania kserokopii dokumentów tożsamości uposażonych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-167/01, nakazującą Towarzystwu Ubezpieczeń Allianz Życie Polska S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/102/01 i GI-DIS-K-161/01

Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie, Polsat Cyfrowy S.A. z siedzibą w Warszawie, Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie i Teleaudio Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/77/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Telewizję Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie, w tym zbiory o nazwach: „Klub Polsatu” (nr KR 000095), „Baza uczestników konkursów internetowych” (nr KR 008337), „Baza Telemarketingowa Telewizji Polsat (nr KR 006172) i „Baza Klientów – Dekoder Polsatu Cyfrowego” (zgłoszenie nr R 001157/00). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym i technicznym, określonych przepisami wykonawczymi do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-193/01, nakazującą Telewizji Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie postępowania w sprawie GI-DS-430/77/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/103/01

Izba Wyrzeźwień w Jaworznie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/268/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-163/01, nakazującą Izbie Wyrzeźwień w Jaworznie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/268/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/104/01

Intelpark Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/395/01. W jej toku ustalono, że Intelpark Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przetwarza dane osobowe właścicieli pojazdów na podstawie umowy z Miejskim Zarządem Ulic i Mostów w Katowicach, działającym w imieniu Miasta Katowice. Ponadto, stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, nieumieszczenia w ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-181/01, nakazującą Intelpark Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych pracowników oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Natomiast w związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego uchybień dotyczących przetwarzania przez Intelpark Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach danych osobowych właścicieli pojazdów na podstawie umowy z Miejskim Zarządem Ulic i Mostów w Katowicach, działającym w imieniu Miasta Katowice, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał wobec Zarządu Miasta Katowice decyzję GI-DEC-DIS-182/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/395/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/105/01

Vision Express Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek informacji prasowej. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-197/01, nakazującą Vision Express Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/106/01

Prosperum S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/20/01. Kontrolą objęto przetwarzanie przez Prosperum S.A. z siedzibą w Warszawie danych osobowych skarżącego. W związku z ustaleniem w toku kontroli, że Prosperum S.A. z siedzibą w Warszawie nie przetwarza danych osobowych skarżącego, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/107/01

Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie ING Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-92/00. W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-138/01, nakazującą Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie ING Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/108/01 i GI-DIS-K-411/124/01

Spółdzielnia Mieszkaniowa Ksawerów z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-57/00. W związku z ustaleniem, że Spółdzielnia Mieszkaniowa Ksawerów z siedzibą w Warszawie usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/109/01

Netia Telekom S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z pismem Rzecznika Praw Obywatelskich. W toku kontroli ustalono, że podczas zawierania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych sporządzane są kserokopie dokumentów tożsamości. O dokonanych ustaleniach poinformowano Rzecznika Praw Obywatelskich.

GI-DIS-K-411/110/01

Zakład Telekomunikacji Polskiej S.A. w Łodzi

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-15/00. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-177/01, nakazującą Telekomunikacji Polskiej S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/114/01

Profi Doradztwo Personalne z siedzibą w Krakowie

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Profi Doradztwo Personalne z siedzibą w Krakowie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez Profi Doradztwo Personalne z siedzibą w Krakowie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-184/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/116/01

Skandynawska Spółka Motoryzacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/319/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Skandynawską Spółkę Motoryzacyjną Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/319/01. W jej toku ustalono, że Skandynawska Spółka Motoryzacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie nie dopełniła obowiązku zgłoszenia Generalnemu Inspektorowi do rejestracji prowadzonego zbioru danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/117/01, GI-DIS-K-411/132/01 i GI-DIS-K-411/162/01

Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/319/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/319/01. W jej toku ustalono, że Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie nie dopełniła obowiązku zgłoszenia Generalnemu Inspektorowi do rejestracji prowadzonego zbioru danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/118/01

Stowarzyszenie Właścicieli Domów Viking 1 z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/320/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Stowarzyszenie Właścicieli Domów Viking 1 z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/320/01. W jej toku ustalono, że Stowarzyszenie Właścicieli Domów Viking 1 z siedzibą w Warszawie w zakresie objętym kontrolą nie naruszyło przepisów o ochronie danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/119/01

Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/284/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A.

z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/284/01. W jej toku ustalono, że wobec skarżącego został dopełniony obowiązek informacyjny. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/120/01

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęborku

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/251/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

w Łęborku w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/251/01.

W związku z ustaleniem, że Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęborku nie naruszył przepisów o ochronie danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/251/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/121/01

Zakład Pogrzebowy Hermes z siedzibą w Potęgowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/251/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Zakład Pogrzebowy Hermes z siedzibą w Potęgowie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/251/01.

W związku z ustaleniem, że Zakład Pogrzebowy Hermes z siedzibą w Potęgowie nie naruszył przepisów o ochronie danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/251/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/122/01

Telekomunikacja Polska S.A. Region w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/368/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Telekomunikację Polską S.A. Region w Katowicach

w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/368/01. W związku z nie stwierdzeniem w toku kontroli nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/123/01

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/55/01. W jej toku stwierdzono uchybienia dotyczące przetwarzania danych osobowych w zakresie nieadekwatnym w stosunku do celu ich przetwarzania, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez jednostkę kontrolowaną, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-152/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/126/01

Placówka Telepizy Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/356/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami zaistniała konieczność przeprowadzenia kontroli w Telepizza Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

GI-DIS-K-411/127/01

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Puławach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-024/642/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

w Puławach w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-024/642/01. W jej toku ustalono, że Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Puławach w zakresie objętym kontrolą nie naruszył przepisów o ochronie danych osobowych. O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/129/01

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum w Sulejówku

Kontrolą objęto przetwarzanie danych osobowych pacjentów przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum w Sulejówku. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez jednostkę kontrolowaną, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-154/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/130/01

Universum Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-76/00. W związku z ustaleniem, że Universum Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie (poprzednia nazwa Daewoo – Życie Towarzystwo Ubezpieczeniowe S.A.) usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/131/01

Telekomunikacja Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-15/00 i GI-DIS-K-411/110/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-177/01, nakazującą Telekomunikacji Polskiej S.A. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/133/01

EEI Market Research Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/185/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez EEI Market Research Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w tym zbiór o nazwie „Konsumenci papierosów 1999 r.” (KR nr 000321). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego i obowiązku zgłoszenia zmiany w zbiorze danych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto ustalono, że osoby, których dane dotyczą, wyrażają zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych przez Random S.A. International Consumer Panels w Szwajcarii, zamiast przez EEI Market Research Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, która jest administratorem danych przetwarzanych w zbiorze o nazwie „Konsumenci papierosów 1999 r.”.

W przedmiotowej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/134/01

Bristol – Myers Squibb Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/132/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez jednostkę kontrolowaną, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-202/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/135/01

Spółdzielnia Usługowa Odra Zakład Pracy Chronionej z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-430/1058/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Spółdzielnię Usługową Odra Zakład Pracy Chronionej z siedzibą we Wrocławiu w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-430/1058/01. W jej toku nie stwierdzono uchybień w procesie przetwarzania danych w zakresie objętym kontrolą. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/136/01

Starkl Ogrodnik Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/446/01 i GI-DS-430/450/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Starkl Ogrodnik Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, w tym zbiór o nazwie „Starkl Ogrodnik” (zgłoszenie nr R 006177/99). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, nieumieszczenia w ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto ustalono, że Starkl Ogrodnik Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie udostępnia dane osobowe swoich klientów innym podmiotom bez podstawy prawnej.

W przedmiotowej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach GI-DS-430/446/01 i GI-DS-430/450/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/137/01

Antykwariat „Wójtowicz” S.C. z siedzibą w Krakowie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/446/01 i GI-DS-430/450/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia

obowiązków o charakterze personalnym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-218/01, nakazującą Antykwariatowi Wójtowicz S.C. z siedzibą w Krakowie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/138/01

Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DP-024/981/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Polską Wytwórnię Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DP-024/981/01. W jej toku ustalono, że Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie nie jest administratorem danych i przetwarza dane osobowe na podstawie zawartych z administratorami danych umów. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Prawny.

GI-DIS-K-411/139/01

Dom Maklerski Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/409/01. Kontrolą objęto zbiór danych osobowych prowadzony przez Dom Maklerski Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie o nazwie „Klienci Domu Maklerskiego składający zlecenia na rynku wtórnym w aplikacji Promak firmy Prokom” (zgłoszenie nr 001811/00). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych w Domu Maklerskim Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie przeprowadzono kontrolę GI-DIS-K-411/178/01. W związku z usunięciem przez jednostkę kontrolowaną w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-216/01 umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/409/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/142/01

Expertus z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania wniosków z kontroli DIS-K-100/00. W związku z ustaleniem, że jednostka kontrolowana usunęła w toku postępowania wyjaśniającego uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, w przedmiotowej sprawie nie wszczęto postępowania administracyjnego.

GI-DIS-K-411/143/01

Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/442/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/442/01.

W jej toku ustalono, że dane osobowe przetwarzane przez Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie są należycie zabezpieczone. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/144/01

Agencja Usługowo – Handlowa Holmex w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DIS-430/504/00. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Agencję Usługowo – Handlową Holmex w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DIS-430/504/00. Dokonane ustalenia wykorzystano w postępowaniu w sprawie GI-DIS-430/504/00, które zakończyło się skierowaniem do prokuratury zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

GI-DIS-K-411/146/01

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejówku

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/129/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejówku. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-187/01, nakazującą Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Sulejówku usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

GI-DIS-K-411/147/01

Link System Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/304/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Link System Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego.

W związku z usunięciem w toku postępowania administracyjnego stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień przez Link System Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję umarzającą postępowanie w przedmiotowej sprawie.

GI-DIS-K-411/148/01

JT International Company Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie

Kontrolę przeprowadzono w związku z pismem GI-DIS-41/46/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez JT International Company Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, w tym zbiór o nazwie: „Baza Klientów firmy R. J. Reynolds” (zgłoszenie nr R 000167/99). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie nieaktualnej ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/149/01

Linklaters T. Komosa i Wspólnicy Spółka Komandytowa z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/290/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Linklaters T. Komosa i Wspólnicy Spółka Komandytowa z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/290/01.

W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

O dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/290/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/150/01

Family Sana Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Katowicach

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/372/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Family Sana Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

w Katowicach w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/372/01. W jej toku ustalono, że dane osobowe skarżącej były przetwarzane w celu jednorazowego wykorzystania i aktualnie nie są przetwarzane. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/151/01

B.F.P. Michalik Biuro Finansowo – Prawne w Bielsku – Białej

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/406/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez B.F.P. Michalik Biuro Finansowo – Prawne w Bielsku – Białej w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/406/01. W jej toku ustalono, że B.F.P. Michalik Biuro Finansowo – Prawne w Bielsku – Białej nie przetwarza danych osobowych skarżącego. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/152/01

Stowarzyszenie Ofiar Wojny z siedzibą w Bielsku – Białej

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC-DS-95/01. Materiał dowodowy zebrany w jej toku stanowił podstawę do uznania, że Stowarzyszenie Ofiar Wojny z siedzibą w Bielsku – Białej nie wykonało zaleceń zawartych w decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych GI-DEC-DS-95/01.

O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Skarg oraz Prokuraturę Rejonową w Bielsku – Białej.

GI-DIS-K-411/153/01

Link Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/304/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Link Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto ustalono, że administratorem danych przetwarzanych przez Link Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeniowe Ergo Hestia S.A. z siedzibą w Sopocie, stosownie do zawartej umowy o świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego.

W przedmiotowej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/154/01

NetBroker Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/304/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez NetBroker Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W związku z dokonanymi ustaleniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję GI-DEC-DIS-3/02, nakazującą NetBroker Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzającą postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości.

GI-DIS-K-411/155/01

Towarzystwo Budownictwa Społecznego Praga Północ Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/364/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbiorów danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych

osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. Ponadto, o dokonanych ustaleniach w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie GI-DS-430/364/01 poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/156/01

Biotonic Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/203/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Biotonic Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Czynności kontrolnych dokonano również w Polskim Centrum Marketingowym z siedzibą w Warszawie oraz Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich w Zielonce k/Warszawy, którym Biotonic Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie powierzyła przetwarzanie danych osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/158/01

Przedsiębiorstwo Budowlano – Modernizacyjne Techmabud Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Przedsiębiorstwo Budowlano – Modernizacyjne Techmabud Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/159/01

Jolanta Mojsa Pośrednictwo w Obrocie Nieruchomościami w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Jolantę Mojsa Pośrednictwo w Obrocie Nieruchomościami w Warszawie. W jej toku ustalono, że nie została zawarta umowa powierzenia Jolancie Mojsa Pośrednictwo w Obrocie Nieruchomościami w Warszawie przetwarzania danych osobowych, których administratorem jest Agencja Madalińskiego w Warszawie.

O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/160/01

Ipsos – Demoskop Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Ipsos – Demoskop Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, niewpisania do ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia wymogów o charakterze formalnym, technicznym i organizacyjnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/163/01

Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/331/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/331/01. W jej toku ustalono, że dane skarżącego zostały usunięte ze zbiorów prowadzonych przez Polkomtel S.A. z siedzibą

w Warszawie zgodnie z jego żądaniem. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/164/01

Agencja Doradztwa Personalnego Persona z siedzibą w Krakowie

Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Agencję Doradztwa Personalnego Persona z siedzibą w Krakowie, w tym zbiór o nazwie: „Agencja Doradztwa Personalnego Persona Iwona Suchoń” (zgłoszenie nr R 000211/01). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, organizacyjnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/165/01

Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w Krakowie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w Krakowie, w tym zbiór o nazwie: „Baza Adresowa CMJ” (zgłoszenie nr R 002039/00). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/166/01

Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim, w tym zbiór o nazwie „Bilety miesięczne” (zgłoszenie nr R 047864/99). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. O dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/167/01

Polska Korporacja Telewizyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/55/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie nieadekwatności zakresu zbieranych danych w stosunku do celu ich przetwarzania oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/168/01

Carmex Sp. z o.o. z siedzibą w Raciborzu

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień. Ponadto, o dokonanych ustaleniach poinformowano Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych.

GI-DIS-K-411/169/01

Bankgesellschaft Berlin (Polska) S.A. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/52/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/170/01

Telepizza Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/126/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia zbioru do rejestracji zbioru danych osobowych, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/171/01

Rheinwein Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Rheinwein Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, niezastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, personalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/172/01

Neckermann Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg wpływających do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Neckermann Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, w tym zbiór o nazwie „BST.DBF, BSTKND.DBF, FREMDE.DBF, KATANF.DBF, KND.DBF, KUNDEN.DBF, NIXI.DBF, REMKND.DBF” (nr KR 000098). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku podstawy prawnej do przekazywania danych osobowych innym podmiotom, w tym za granicę, niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/173/01

Bracia Strzelczyk Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy. Ponadto stwierdzono, że pracownikom dopuszczonym do obsługi systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych nie zostały wydane stosowne upoważnienia.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień

GI-DIS-K-411/174/01

Exbro Korporacja Usług Ubezpieczeniowych i Finansowych z siedzibą w Kielcach

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy

prawnej danych objętych szczególną ochroną, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/175/01

Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie i Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/77/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Telewizję Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie i Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w zakresie niezbędnym dla postępowania w sprawie GI-DS-430/77/01. W toku kontroli ustalono, że dane skarżącego zostały usunięte ze zbiorów danych osobowych.

Wnioski z kontroli przekazano do Departamentu Skarg.

GI-DIS-K-411/179/01

Start Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/180/01

IC Automobile Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/181/01

Agencja Subskrypcyjna GEA z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym, organizacyjnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/182/01

Poland.com. S.A. z siedzibą we Wrocławiu

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym i formalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/183/01

ZXY Sp. z o.o. z siedzibą w Otwocku

Kontrolę przeprowadzono na skutek skarg GI-DS-430/429/01 i GI-DS-430/564/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/184/01

Somerw Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/414/01. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Somerw Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w

tym zbiór o nazwie „Centralny Rejestr Oznakowanych Pojazdów” (KR nr 000035). W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niedopełnienia obowiązku informacyjnego, nieuwzględniania złożonych żądań zaprzestania przetwarzania danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/185/01

Jedynka TAXI Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/464/01. W przedmiotowej sprawie zaistniała konieczność przeprowadzenia dalszych czynności kontrolnych.

GI-DIS-K-411/186/01

Transfer z siedzibą w Toruniu

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/540/01. W toku kontroli ustalono, że Transfer z siedzibą w Toruniu przetwarza dane osobowe na podstawie zawartych z klientami umów, a przetwarzane przez niego dane nie są w żaden sposób usystematyzowane, a zatem nie tworzą zbioru w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych. O powyższych ustaleniach poinformowano Departament Skarg.

GI-DIS-K-411/187/01

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Krystad S.C. z siedzibą w Bydgoszczy

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. Kontrolą objęto zbiory danych osobowych prowadzone przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Krystad S.C. z siedzibą w Bydgoszczy. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, formalnym i technicznym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/188/01

Agencja Nieruchomości Rino w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania danych osobowych pomimo ustania celu, dla którego zostały zebrane.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

GI-DIS-K-411/189/01

Polska Telefonía Komórkowa Centertel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/400/01. W przedmiotowej sprawie zaistniała konieczność przeprowadzenia dalszych czynności kontrolnych.

GI-DIS-K-411/190/01

Bestfoods Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

Kontrolę przeprowadzono w celu sprawdzenia wykonania decyzji GI-DEC-DIS-73/01. W toku kontroli ustalono, że Bestfoods Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu nie wykonała decyzji GI-DEC-DIS-73/01.

GI-DIS-K-411/191/01

Servisco Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Kontrolę przeprowadzono na skutek skargi GI-DS-430/453/01. W jej toku stwierdzono uchybienia w zakresie przetwarzania bez podstawy prawnej danych osobowych szczególnie chronionych dotyczących pracowników, braku ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz niewypełnienia obowiązków o charakterze personalnym, określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

W przedmiotowej sprawie wszczęto postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień.

I.2 Projekty decyzji

W roku 2001 r. w związku z przeprowadzonymi kontrolami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał **65** decyzji administracyjnych, w tym **24** decyzje nakazujące usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych, **8** decyzji umarzających postępowanie administracyjne oraz **27** decyzji nakazujących usunięcie

uchybień i umarzających postępowanie w zakresie usuniętych nieprawidłowości. Ponadto, wydanych zostało **6** decyzji w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy. Wykaz decyzji został przedstawiony w załączniku nr 2.

II. PODSUMOWANIE

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono **198** kontroli, w tym **166** kontroli zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych, **5** kontroli wykonania decyzji, **27** kontroli wykonania zaleceń pokontrolnych.

Kontrole przeprowadzano przede wszystkim na wniosek Departamentu Skarg w związku z kierowanymi do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skargami dotyczącymi niezgodnego z przepisami o ochronie danych osobowych przetwarzania danych przez administratorów danych, na wniosek Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych oraz na wniosek Departamentu Prawnego. Ponadto, przeprowadzono kontrole w celu sprawdzenia wykonania decyzji Generalnego Inspektora lub zaleceń pokontrolnych.

Zakres kontroli obejmował albo wszystkie zbiory danych osobowych prowadzone przez jednostkę kontrolowaną (tzw. kontrola całościowa) albo tylko wybrane aspekty przetwarzania danych osobowych (tzw. kontrola tematyczna).

Problematyka kontroli dotyczyła podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych, źródeł pozyskiwania danych osobowych, zakresu, celu i rodzaju przetwarzania danych osobowych, sposobu dopełnienia obowiązków administratora danych wynikających z art. 24 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych, sposobu zbierania i udostępniania danych, sposobu załatwienia sprzeciwów wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 8 powołanej ustawy, zabezpieczania zbiorów danych osobowych oraz sposobu wypełnienia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Z ogólnej liczby **198** inspekcji w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą (m.in. banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, firmy marketingowe, biura obrotu nieruchomościami) dokonano **137** kontroli, w instytucjach i organach państwowych (m.in. kasy chorych, zakłady opieki zdrowotnej, Najwyższa Izba Kontroli, Komenda Główna Policji, oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) dokonano **28** kontroli, w instytucjach i organach samorządu terytorialnego (m.in. urzędy gminy, starostwa powiatowe) dokonano **16** kontroli. Ponadto, przeprowadzono **17** kontroli w spółdzielniach i stowarzyszeniach. Przeprowadzone kontrole wykazały, że administratorzy danych, mimo już dość długiego

czasu obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych, nie dostosowali w pełnym zakresie procesu przetwarzania danych osobowych do wymogów określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Zarzut ten dotyczy zarówno przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym, jak i w formie dokumentacji papierowej. Do najczęstszych uchybień należało:

- nie dopełnienie w pełnym zakresie obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 24 ust. 1 i art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych,
- przetwarzanie danych szczególnie chronionych, w tym zwłaszcza danych o karalności, bez podstawy prawnej,
- niewłaściwe zabezpieczenie zbiorów danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranie przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem,
- brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych albo nie wpisanie do niej identyfikatorów użytkowników systemu informatycznego,
- brak wypełnienia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych, stosownie do wymogów określonych w przepisach wykonawczych do ustawy.

Administratorzy danych w większości przypadków po przedstawieniu im wniosków pokontrolnych usuwali stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia i przedstawiali dowody potwierdzające ich usunięcie. W pozostałych sytuacjach konieczne było wszczęcie postępowania administracyjnego i wydanie decyzji nakazującej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych. W 2001 r. takich decyzji Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał **51**. W przypadku gdy kontrola została przeprowadzona na wniosek Departamentu Skarg, Departamentu Prawnego lub Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych o dokonanych ustaleniach informowano również odpowiedni departament, który prowadził określone postępowanie.

Podkreślenia wymaga, iż w 2001 r. zaplanowano **210** kontroli – nie odbyło się 12 kontroli z przyczyn niezależnych od działań inspektorów, najczęściej z winy administratorów danych (wyłącznie podmioty z sektora prywatnego), którzy nie dopełnili wobec Generalnego Inspektora ustawowego obowiązku informacyjnego w zakresie zmiany siedziby, faktu zaprzestania prowadzenia działalności, czy też zmiany nazwy firmy (są to w szczególności: COID – System Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ED NET LINE z siedzibą w Warszawie,

OM CPL z siedzibą w Radomiu, Union Best S.C. z siedzibą we Wrocławiu, Personnel Management Consulting S.C. z siedzibą we Wrocławiu i inne). Podmioty te nie zgłosiły również określonych zmian do rejestrów sądowych lub ewidencji działalności gospodarczej. Takie zachowanie wymienionych administratorów danych wskazuje, iż skuteczność działań kontrolnych Generalnego Inspektora nie zależy wyłącznie od inspektorów, lecz również od postępowania podmiotów, najczęściej niezgodnego z obowiązującymi przepisami prawa, do których stosuje się przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.

W pracach inspekcyjnych czynnie uczestniczył Departament Inspekcji Biura GODO oraz Departament Informatyki Biura GODO. Najczęstszymi uchybieniami, jakie zauważono wśród kontrolowanych jednostek w omawianym okresie sprawozdawczym było:

- Niedopełnienie obowiązku w zakresie określeniem zakresu odpowiedzialności osób za ochronę danych osobowych i jego wpisania do indywidualnego zakresu czynności (§4 rozporządzenia). W wielu Urzędach (np. Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Urząd Miasta we Włocławku) obowiązek wynikający z §4 rozporządzenia nie był przestrzegany.
- Niedopełnienie obowiązków w zakresie prowadzenia ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych. Ewidencji takich nie prowadzono, lub były to ewidencje prowadzone lokalnie przez administratorów poszczególnych aplikacji. Zdarzało się, iż w ewidencji nie był odnotowany identyfikator użytkownika, lub nie byli w niej wymieniani wszyscy użytkownicy.
- Niedopełnienie obowiązków właściwej organizacji przetwarzania. Zdarzało się, że pomimo istnienia mechanizmów autoryzacji i kontroli dostępu, z jednego identyfikatora i hasła korzystała grupa użytkowników (Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum, Urząd Gminy w Sławie). Nie przestrzegano wymogu zmiany hasła co 30 dni (Urząd Gminy w Sławie, Urząd Miasta we Włocławku, Urząd Miejski w Gdańsku). Stwierdzono nawet przypadek, gdzie zmiana hasła dostępu do sieci Novell była ustawiona na 365 dni - Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie.
- Brak spełnienia przez użytkowane systemy informatyczne warunków, o których mowa w §16 ust. 4 i §17 rozporządzenia dotyczących odpowiednio możliwości odnotowania udostępnień oraz udostępnienia na piśmie informacji o przetwarzanych danych. Należy jednak zaznaczyć, że większość podmiotów zdawała sobie z tego uchybienia sprawę i prowadziła działania mające na celu ich usunięcie. Jak wykazały

wyniki kontroli sprawdzających oraz złożone w tych sprawach wyjaśnienia, w wielu przypadkach uchybienia te usunięto jako wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Wśród innych cech, jakie zaobserwowano w grupie podmiotów należących do administracji publicznej jest powierzenie konserwacji systemów informatycznych firmom zewnętrznym (outsourcing). Wiele z nich konserwację kilku lub nawet wszystkich systemów informatycznych (Urząd Gminy w Szastarce), powierzyło firmie zewnętrznej na podstawie umowy. Jako negatywne zjawisko w takich sytuacjach zaobserwowano to, że w przypadku zlecenia konserwacji systemu firmie zewnętrznej, firmy te nienależytą uwagę zwracają na zapewnienia warunków przetwarzania, o których mowa w rozporządzeniu. Jako negatywne zjawisko należy odnotować również to, że niektórym urzędom administracji publicznej z góry „narzucono” obowiązek użytkowania określonych systemów informatycznych, które nie spełniają wymogów rozporządzenia. Należą do nich np.: system wydawania i ewidencjonowania dowodów osobistych „IDL”, system obsługi bezrobotnych „Puls” oraz wspomniany już program Płatnik.

Ogólny stan dostosowania organizacyjnych i technicznych warunków przetwarzania danych osobowych do wymagań określonych w przepisach o ochronie danych osobowych.

Z przeprowadzonych w 2001 r. kontroli wynika, że stan dostosowania organizacyjnych i technicznych warunków przetwarzania danych osobowych do wymagań określonych w przepisach o ochronie danych osobowych w porównaniu z rokiem 2000 zasadniczo się nie zmienił. Podobnie jak w latach poprzednich, wśród kontrolowanych podmiotów były takie, które nie zastosowały prawie żadnych z wymaganych w rozporządzeniu środków organizacyjnych i warunków technicznych. Podmioty te, w większości przypadków posiadały jednak wiedzę o tym, że takie prawo obowiązuje. Fakt niedostosowania się do jego wymogów w wielu przypadkach wynikał z błędnej interpretacji poszczególnych zapisów lub nieświadomości spowodowanej przekonaniem, że skoro do przetwarzania danych wykorzystują system renomowanej firmy informatycznej, który jest użytkowany również w wielu innych podmiotach, to system ten na pewno spełnia wszelkie wymagania określone w przepisach o ochronie danych osobowych. Podobną interpretację stosowano w odniesieniu do programu Płatnik ZUS. Administratorzy danych najczęściej nie zastanawiali się nad tym, czy program Płatnik ZUS, spełnia wymagania ustawy o ochronie danych osobowych, wiedzieli natomiast, że aby poprawnie wypełnić dokumenty do ZUS program ten należy stosować. Wnioskowanie tego typu, jak pokazuje rzeczywistość, w wielu przypadkach okazuje się błędne.

Jak pokazały wyniki kontroli, nawet w przypadku, gdy potencjalnie użytkowany system komputerowy spełnia wszystkie warunki określone w rozporządzeniu, to jego konkretna instalacja warunków tych może nie spełniać. Przykładami mogą być: system kadrowy SIMPLE – wdrożenie w JT International Company Poland Sp. z o.o w Piasecznie, moduł kadrowy systemu SAP/R3 – wdrożenie w Servisco Sp. z o.o. i wiele innych. Dotyczy to głównie systemów o bardzo dużych możliwościach konfiguracyjnych, systemów podczas konfiguracji których użytkownik decyduje o jego własnościach, dostępnych raportach itp. Do błędnych wniosków prowadzi również często porównywanie systemów bez zwrócenia uwagi na ich wersję. Wielu producentów oprogramowania bowiem w związku z wejściem w życie ustawy o ochronie danych osobowych, lub na skutek żądań klientów zmodyfikowało swoje systemy wydając ich nowe wersje, które w pełni spełniają warunki określone w przepisach o ochronie danych osobowych.

Niepokojącym zjawiskiem jakie zaobserwowano w wielu podmiotach było to, że użytkowane przez nie systemy informatyczne miały wymagane w rozporządzeniu funkcje, lecz użytkownicy, którzy obsługiwali te systemy nic o tym nie wiedzieli. W praktyce oznaczało to, że określone funkcje nie były wykorzystywane i tym samym przetwarzanie przy ich użyciu danych osobowych nie różniło się w skutkach od przetwarzania danych za pomocą systemów, w których warunki te nie były spełnione. W sytuacjach tego typu pojawiały się wątpliwości związane z formułowaniem wniosków pokontrolnych, gdyż zgodnie z aktualnym stanem prawnym, wymagane jest, aby system informatyczne posiadał określone możliwości

Kontrole zgodności przetwarzania danych osobowych prowadzone w roku 2001 obejmowały, podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo zróżnicowane kategorie administratorów. Pod względem złożoności organizacyjnej oraz wielkości, podmioty te można podzielić na:

- podmioty duże o bardzo rozbudowanej, hierarchicznej organizacji z jednostkami organizacyjnymi rozproszonymi na terytorium całego kraju jak np. Komenda Główna Policji, czy centrale banków ze swoimi oddziałami i filiami terenowymi,
- podmioty średniej wielkości, posiadające swoje oddziały na terenie jednego regionu, województwa lub powiatu jak np. Kasy Chorych czy Urzędy Pracy,
- podmioty małe, nie posiadające w swej strukturze organizacyjnej jednostek terenowych takie jak urzędy gmin i inne, małe organizacje i przedsiębiorstwa, oraz
- podmioty bardzo małe, gdzie przetwarzanie danych wykonywane było przy użyciu jednego, bądź kilku komputerów typu PC jak np. Antykwariat Naukowy S. C. Anna i Piotr Wójtowicz, Kraków, ul. Floriańska 15.

Z punktu widzenia struktury organizacyjnej i sposobu zarządzania, wśród kontrolowanych podmiotów były zarówno podmioty o bardzo klarownym statusie administratora danych, posiadające dużą moc decyzyjną w zakresie wyznaczania celów i środków przetwarzania danych osobowych jak i jednostki posiadające w tym zakresie bardzo ograniczone możliwości decyzyjne. Pierwszą grupę podmiotów stanowiły głównie średnie i małe podmioty prowadzące przeważnie działalność usługową. Były to najczęściej podmioty prowadzące swoją działalność samodzielnie, nie będące przedstawicielstwami firm zagranicznych i nie uzależnione ekonomicznie od jednego lub kilku strategicznych klientów, zlecniodawców. Drugą grupę podmiotów stanowiły w większości podmioty będące przedstawicielstwami firm zagranicznych jak np. International Master Publischer Sp. z o.o. oraz podmioty, których działalność była ściśle uzależniona od współpracy z innymi jednostkami. W przypadku podmiotów będących przedstawicielstwami firm zagranicznych, jednostki macierzyste, bądź organizacje w ramach których one działały, wymagały stosowania ściśle określonych standardów i procedur. Często wymagania te wynikały z faktu, że podmioty te nie tworzyły własnych struktur organizacyjnych przetwarzania danych, lecz korzystały poprzez sieć rozległą z istniejących struktur i zasobów zlokalizowanych w jednostce macierzystej za granicą, jak np. w International Master Publischer Sp. z o.o. W innych przypadkach, których przykładem może być np. CTLM Polska Expansion Sp. akcyjna lub Biotonic Sp. z o.o., tworzone oddziały czy też przedstawicielstwa w Polsce wraz ze strukturą organizacyjną i innymi procedurami organizacyjnymi wprowadzały sprawdzone i dostosowane do danego profilu działalności systemy informatyczne użytkowane w podobnych jednostkach za granicą. Działania takie powodowały dostosowanie organizacji i

warunków przetwarzania danych osobowych bardziej do funkcjonalności „zaimportowanych” systemów informatycznych niż obowiązujących przepisów prawnych.

Do tej samej grupy podmiotów, tj. podmiotów będących administratorami danych osobowych o ograniczonych możliwościach podejmowania decyzji można zaliczyć również podmioty, które pomimo niezależności organizacyjnej, miały często bardzo ograniczone możliwości podejmowania decyzji w zakresie wyboru środków i celu przetwarzania danych z uwagi na uwarunkowania ekonomiczne. Należały do nich podmioty świadczące usługi medyczne oraz podmioty handlowo-usługowe prowadzące dystrybucję środków medycznych. Podmioty te podpisując z Kasami Chorych umowy zobowiązane były do przetwarzania danych osobowych swoich klientów i przekazywania ich w określonym formacie do Kasy Chorych. Podobna sytuacja, tyle że dotycząca niemal wszystkich podmiotów istnieje w odniesieniu do relacji płatnik składek ubezpieczeniowych ZUS oraz instytucją ZUS. Zgodnie z zapisami w ustawie o ubezpieczeniach społecznych Wymagając odpowiedniej formy przekazywania danych o ubezpieczonych osobach, ZUS udostępnił Płatnikom program zwany Płatnikiem, który nie spełnia wszystkich warunków, jakie powinien spełniać system komputerowy, służący do przetwarzania danych osobowych⁵³⁵. We wszystkich wymienionych sytuacjach, proces usuwania uchybień, w przypadkach, gdy dotyczyły one funkcjonalności systemów informatycznych lub sposobu zabezpieczenia przetwarzanych w nich danych, był trudny i wydłużony w czasie.

Innym niezależnym od wielkości i struktury organizacyjnej kontrolowanej jednostki czynnikiem mającym istotny wpływ na stopień w jakim spełnione były warunki jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne użyte do przetwarzania danych osobowych była technologia informatyczna. Najbardziej istotnymi jej elementami były:

- typ systemów operacyjnych i jakość używanych narzędzi zarządzania bazami danych,
- integralność systemu komputerowego używanego do przetwarzania danych osobowych,
- funkcjonalność, architektura logiczna i jakość użytkowanego systemu.
- W systemach kontrolowanych jednostek, gdzie platformą systemów operacyjnych był UNIX, nie odnotowywano z reguły uchybień w zakresie nie spełnienia przez

⁵³⁵ Problem nie spełniania przez program Płatnik warunków, jakim powinien odpowiadać system informatyczny używany do przetwarzania danych osobowych był wielokrotnie sygnalizowany Prezesowi ZUS – jak dotychczas bezskutecznie.

system informatyczny możliwości wymogu autoryzacji użytkowników oraz możliwości kontroli dostępu do danych. W systemach tych wymagane w rozporządzeniu mechanizmy autoryzacji dostępu do danych realizowane były zazwyczaj już na poziomie warstwy systemu operacyjnego. Mechanizmy te, na zasadzie dziedziczenia własności przenoszone były do konkretnego systemu informatycznego czy też aplikacji. Liczba kontrolowanych jednostek, których systemy informatyczne bazują na wspomnianej wyżej platformie systemowej nie jest jednak zbyt liczna. Wśród podmiotów kontrolowanych w 2001 r. były to między innymi Komenda Główna Policji oraz niektóre podmioty z sektora finansowego (banki, zakłady ubezpieczeń, fundusze emerytalne).

Nie mniejszy wpływ na stopień wypełnienia warunków określonych w rozporządzeniu miały użyte narzędzia baz danych. Z przeprowadzonych kontroli wynika, iż w większości używanych systemów, w których zastosowano profesjonalne bazy danych posiadające interfejs w standaryzowanym języku zapytań SQL takie jak: Oracle, Informix, DB2, MS SQL, Sybase, itp., spełnione były wymogi realizacji odnotowań daty wprowadzenia danych i identyfikatorów użytkowników wprowadzających dane. Dobrym sygnałem jest fakt, iż jak wynika z przeprowadzonych kontroli, systematycznie powiększa się liczba systemów komputerowych wykorzystujących wymienione wyżej systemy zarządzania bazami danych. Często spotykanym zjawiskiem, z jakim się spotykali inspektorzy podczas prowadzenia czynności kontrolnych, było przenoszenie danych z plików w formacie dbf lub podobnym do nowych, bardziej profesjonalnych środowisk systemów zarządzania bazami danych. Zmianom takim towarzyszyła oczywiście wymiana aplikacji⁵³⁶. Zjawisko to zaobserwowano nie tylko w dużych podmiotach takich jak np. PZU czy Komenda Główna Policji, ale również w podmiotach zaliczanych raczej do średnich.

Innym bardzo istotnym elementem decydującym o stopniu wypełnienia warunków jakim powinny odpowiadać systemy informatyczne używane do przetwarzania danych osobowych określone w rozporządzeniu, był jak wykazały kontrole, stopień integracji użytkowanych systemów. Najwięcej uchybień w zakresie funkcjonalności systemów odnotowano w jednostkach, które dysponowały dużą liczbą różnych systemów komputerowych. W jednostkach tych, dane tej samej osoby przetwarzane były często w kilku różnych, funkcjonujących niezależnie od siebie, systemach informatycznych. Jedne z nich

⁵³⁶ Przyczyny opisywanych zmian były różne. Problem z rokiem 2000, niewystarczającą funkcjonalność, utrudniona możliwość wymiany danych z innymi systemami, itp.

spełniały określone warunki, inne zaś nie. W wyniku takiego rozproszenia przetwarzania, administratorzy mieli najczęściej poważne trudności z realizacją wymogu, o którym mowa w §16 pkt 4 i 5 rozporządzenia. Sytuacja taka występowała np. w Banku Śląskim, gdzie użytkowanych jest wiele różnych systemów informatycznych. Dane tej samej osoby, jak wykazała kontrola, przetwarzane są w kilku różnych systemach zależnie od liczby i rodzaju usług, z których dana osoba korzysta. Koordynowanie pracy takich systemów i kontrolowanie spójności danych, jak wykazała praktyka, nie jest zadaniem łatwym i prowadzi do sytuacji, kiedy zgłoszona przez klienta zmiana danych osobowych wprowadzana zostaje w jednym systemie, np. systemie głównym, a pominięta w innych lub odwrotnie.

Problem ten jest szczególnie istotny w podmiotach, które administrują dużą liczbą danych i administrowanie to jest w kompetencji różnych grup pracowników. Administracyjno – organizacyjne rozwiązanie problemu aktualizacji danych lub odnotowywania udostępnień, bez wsparcia technologicznego, staje się tam mało skuteczne lub wręcz niemożliwe. Należy jednak pamiętać, że integracja systemów poza oczywistą dla ochrony danych osobowych zaletą, jaką jest spójność danych, może powodować, w przypadku złej architektury systemu lub nieprawidłowego zarządzania uprawnieniami, również skutki niekorzystne poprzez zbyt szerokie udostępnienia danych. Może to wynikać z niedostosowania zakresu udostępniania danych do rzeczywistych potrzeb konkretnych użytkowników – spowodowaną małą elastycznością systemu lub brakiem dyscypliny w zarządzaniu uprawnieniami – zwłaszcza usuwaniu uprawnień, które stały się zbędne. W systemach zintegrowanych, gdzie w jednej bazie danych przetwarzane są zarówno dane osobowe pracowników, jak również dane dotyczące np. zaopatrzenia, produkcji i zbytu, podstawowym elementem strategii udostępniania danych powinno być uzależnianie tej dostępności od funkcji i zakresu obowiązków użytkownika.

Zakres dostępu do danych powinien wynikać z wyraźnie uzasadnionych potrzeb i powinien być ograniczony do niezbędnego minimum. Wydaje się bowiem oczywiste, że np. zakres dostępu użytkownika z działu planowania ciągłości produkcji do katalogu z danymi osobowymi powinien być ograniczony np. tylko do informacji o zajmowanym stanowisku i planie urlopów. Dla użytkownika z działu BHP zaś powinny wystarczyć informacje o np. zajmowanym stanowisku, terminach badań okresowych, czy też wydanej odzieży ochronnej. Właściwe administrowanie takim systemem z punktu widzenia ochrony danych osobowych wymaga, starannego profilowania zakresu uprawnień poszczególnych użytkowników na co administratorzy, jak wykazały doświadczenia z kontroli, nie zawsze zwracali dostateczną uwagę.

Stan dostosowania organizacyjnych i technicznych warunków przetwarzania danych osobowych w wybranych sektorach działalności gospodarczej i administracji wynikający z kontroli przeprowadzonych w roku 2001.

Pomimo, że liczba kontroli przeprowadzonych w podmiotach reprezentujących poszczególne sektory gospodarki czy też administracji była niewielka, to jednak w niektórych przypadkach, ich wyniki pozwalają na wysunięcie pewnych, bardziej ogólnych spostrzeżeń. Wśród kontrolowanych w 2001 r. podmiotów pewne uogólnienia można wywnioskować w odniesieniu do podmiotów reprezentujących: a.) administracją publiczną, b.) instytucje ubezpieczeniowe, oraz c.) służbę ochrony zdrowia. Spostrzeżenia te są następujące:

A. Administracja publiczna

W grupie podmiotów kontrolowanych w 2001 r. należących do administracji publicznej stwierdzono, że w każdej z jednostek istniała świadomość istnienia przepisów o ochronie danych osobowych. Ich realizacja nie zawsze była jednak zadowalająca. Pomimo, że we wszystkich kontrolowanych z tej grupy podmiotach, wyznaczone były osoby pełniące funkcje administratora bezpieczeństwa informacji, to jak wykazały kontrole, ich kompetencje i niezbędne minimum wiedzy informatycznej do pełnienia tych obowiązków były bardzo często niewystarczające (Urząd Gminy w Szastarce, Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum). Skutkowało to tym, że wdrożone środki administracyjne i organizacyjne mające na celu zabezpieczenie danych osobowych były chybione i nie zawsze spełniały swoją rolę. Brak kompetencji objawiał się również w postaci trudności z monitorowaniem i eksploatacją wdrożonych zabezpieczeń.

Do pozytywnych zjawisk jakie zaobserwowano w grupie podmiotów reprezentującej jednostki administracji publicznej należało to, że:

- większość podmiotów zaznajomiła swoich pracowników z przepisami o ochronie danych osobowych. Sytuacja w tym zakresie była taka sama w dużych jednostkach, jak i w małych.
- zdecydowana większość skontrolowanych systemów posiadała mechanizmy uwierzytelniania użytkownika oraz w sposób dostateczny zabezpieczała dane przed zniszczeniem (wykonywała kopie awaryjne i odpowiednio je przechowywała).
- większość używanych systemów informatycznych pozwalała na odnotowanie identyfikatora użytkownika, który po raz pierwszy wprowadza dane osobowe do zbioru oraz daty tego wprowadzenia. W każdej z jednostek zostały opracowane instrukcje zarządzania systemem informatycznym, jak również instrukcje

postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych. Instrukcje te nie zawsze były jednak poprawne merytorycznie. W kilku przypadkach opracowane instrukcje nie opisywały stanu faktycznego istniejącego w danej jednostce (Urząd Gminy w Szastarce). W większości przypadków opracowano jedną instrukcję, bardzo ogólną, którą można zastosować praktycznie do wszystkich eksploatowanych w danej firmie aplikacji, w których są przetwarzane dane osobowe. Instrukcje takie są mało przydatne.

Niepokojącym zjawiskiem jakie zaobserwowano podczas kontroli, był w wielu przypadkach niewystarczający nadzór nad sposobem użytkowania systemów informatycznych. Wyraźnie o tym świadczą wymienione już przypadki używania przez wiele osób tego samego identyfikatora i hasła. Brak nadzoru i kontroli ze strony administratorów danych nad procesem przetwarzania, zaobserwowano również w przypadkach powierzenia przetwarzania firmom zewnętrznym. Pomimo, że w przypadku powierzenia przetwarzania danych nie było najczęściej znaczących uchybień od strony prawnego zabezpieczenia warunków przetwarzania, to wątpliwości budziła ich praktyczna realizacja.

Administratorzy danych, ani wyznaczeni przez nich administratorzy bezpieczeństwa informacji nie kontrolowali zazwyczaj podmiotów, którym powierzali przetwarzanie. Zdarzało się jak np. w JT International Company Poland Sp. z o.o. w Piasecznie, że administrator danych nie miał żadnej wiedzy w zakresie technicznych warunków, w jakich powierzone przez niego dane są przetwarzane. W sytuacjach takich, podobnie jak w sytuacji dotyczącej wymogu posiadania przez system informatyczny określonych w rozporządzeniu możliwości, co opisano wyżej, przyczynę niedopełnienia obowiązków można uzasadnić aktualnym stanem prawnym. Zapisy regulujące te problemy nie nakazują konkretnych działań w tym kierunku, a sformułowanie zawarte w ustawie nakazujące zapewnienie przez administratora danych kontroli nad tym, jakie dane osobowe, kiedy i przez kogo zostały do zbioru wprowadzone oraz komu są przekazywane... (art. 38 ustawy), nie wskazują formy ani okoliczności w jakich kontrola ta powinna być realizowana. Dla niektórych administratorów wystarczającym w takiej sytuacji wydaje się zapisanie w umowie powierzenia odpowiedniej klauzuli cedującej wszelkie obowiązki administratora danych wynikające z przepisów o ochronie danych osobowych na podmiot, któremu dane do przetwarzania powierzono.

b) Instytucje ubezpieczeniowe

Kontrolowane w 2001 r. instytucje ubezpieczeniowe należały do grupy podmiotów, w których poziom ochrony danych osobowych był dobry lub bardzo dobry. Wśród

kontrolowanych w 2001 r. siedmiu podmiotach reprezentujących instytucje ubezpieczeniowe nie stwierdzono żadnych uchybień w zakresie zapewnienia technicznych warunków dla bezpiecznego przetwarzanych danych osobowych w sensie ich ochrony przed zniszczeniem, nieautoryzowaną modyfikacją lub nieuprawnionym pozyskaniem. Nie odnotowano również żadnych formalnych uchybień w dopełnieniu obowiązków sporządzenia wymaganych w rozporządzeniu instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych, przeznaczonej dla osób zatrudnionych przy przetwarzaniu tych danych (§ 6 ust. 1 rozporządzenia) oraz instrukcji określających sposób zarządzania systemami informatycznymi służącymi do przetwarzania danych osobowych, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa informacji (§ 11 ust. 1 rozporządzenia). Poziom merytoryczny wymienionych instrukcji nie budził żadnych zastrzeżeń. Przedstawiały one rzeczywiście istniejący w kontrolowanych jednostkach stan techniczno organizacyjny, a formułowane w nich zalecenia i procedury były rzeczywiście realizowane. Kontrolowane podmioty posiadały również dokumenty potwierdzające przeprowadzenie analizy zagrożeń i ryzyka, na jakie może być narażone bezpieczeństwo danych oraz dokument określający politykę bezpieczeństwa systemów informatycznych. W każdym z kontrolowanych podmiotów ubezpieczeniowych wyznaczona była osoba pełniąca obowiązki administratora bezpieczeństwa informacji mająca w zakresie obowiązków odpowiedzialność za bezpieczeństwo danych osobowych w systemach informatycznych i przeciwdziałanie dostępowi do danych osób niepowołanych (§3 rozporządzenia).

Uchybienia jakie stwierdzono w podmiotach z omawianej grupy w dopełnieniu warunków przetwarzania określonych w rozporządzeniu dotyczyły jedynie funkcjonalności systemu informatycznego i/lub struktury zbioru danych. Odnosiły się one jednak w większości nie do systemu przetwarzającego dane osób ubezpieczonych, lecz do systemu, w którym przetwarzane są dane pracowników. Dotyczyły one głównie warunków w zakresie funkcjonalności systemów, o których mowa w §§ 16 i 17 rozporządzenia. Na szczególne wyróżnienie wśród kontrolowanych w 2001 r. podmiotów ubezpieczeniowych zasługuje AIG Otwarty Fundusz Emerytalny. W podmiocie tym kontrola nie wykazała żadnych uchybień.

c) Służba ochrony zdrowia

Wśród podmiotów z zakresu służby ochrony zdrowia, w 2001 r. kontrolowano zarówno Kasy Chorych, Zakłady Opieki Zdrowotnej (Publiczne i Niepubliczne) jak i podmioty zajmujące się dystrybucją artykułów medycznych. Te ostatnie zaliczono do grupy podmiotów służby ochrony zdrowia ze względu na udział Kas Chorych w finansowaniu dystrybuowanych przez nie bezpośrednio do osób fizycznych artykułów medycznych lub

rehabilitacyjnych. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że stan dostosowania organizacyjnych i technicznych warunków przetwarzania danych osobowych w podmiotach tych nie różnił się zasadniczo od stanu istniejącego w podmiotach należących do administracji publicznej. Pomimo, że w wielu systemach przetwarzających dane osobowe w tej grupie podmiotów, zakres przetwarzanych danych obejmował informacje o stanie zdrowia, nie zaobserwowano stosowania jakichś szczególnych środków ochrony tych danych. Do wymiany informacji o wykonanych świadczeniach medycznych, podobnie jak w roku 2000 nadal stosowano głównie dokumenty elektroniczne w formacie Excel i dbf. W przypadku przesyłania danych droga teletransmisji, dane te nie były na ogół szyfrowane, lecz co najwyżej przesyłane w postaci dokumentów zabezpieczonych przed odczytem hasłem lub dokumentów skompresowanych z zastosowaniem opcji hasłowania w celu zablokowania nieuprawnionej dekompresji. Wydaje się, że zaobserwowana różnorodność zakresów i formatów stosowanych do przekazywania danych pomiędzy świadczeniodawcami usług medycznych i Kasami Chorych wynikała z braku jednoznacznych przepisów w tym zakresie. Przepisy bowiem dotyczące w znacznej części dokumentowania usług medycznych oraz, sposobu rejestrowania i udostępniania kasom chorych Minister Zdrowia wydał dopiero w roku 2001.⁵³⁷ Należy przypuszczać, że wydane przez Ministra Zdrowia rozporządzenia, zwłaszcza rozporządzenie określające sposób rejestrowania i udostępniania danych kasom chorych pozwoli również na poprawę w zakresie przestrzegania zasad ochrony określonych w przepisach o ochronie danych osobowych, pomimo iż w rozporządzeniu tym nie wskazano standardów ani środków jakie należy stosować dla zapewnienia poufności przetwarzanych tam danych. W zakresie tym bowiem wspomniane rozporządzenie należy uznać za niekompletne. Brak jest w nim zapisów określających sposób poświadczania treści informacji

⁵³⁷ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania Dz. U. 2001. 83. 903, rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie rodzajów indywidualnej dokumentacji medycznej sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. 2001.83.903) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2001 r. w sprawie niezbędnych danych gromadzonych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych danych oraz ich udostępniania kasom chorych, Prezesowi Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i wojewodom, w tym także rodzajów wykorzystywanych nośników informacji oraz wzorów dokumentów (Dz. U. Nr 121, poz 1318).

zawartych w przekazywanych komunikatach oraz sposobu zabezpieczenia ich poufności, zwłaszcza w przypadku, gdy ich przekaz ma nastąpić poprzez teletransmisję.

Obserwując wspomniane zjawiska, Departament Informatyki podjął się koordynacji prac nad nowelizacją rozporządzenia z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. W przygotowywanym projekcie próbuje się uściślić niektóre obowiązki dotyczące administrowania systemami informatycznymi, służącymi do przetwarzania danych osobowych oraz warunki, jakie powinny one spełniać. W tej ostatniej sprawie, z uwagi na specyfikę systemów użytkowanych w sieci komputerowej zaproponowano odrębny paragraf, w którym określono wymagania oraz warunki, jakie powinny spełniać systemy informatyczne służące do udostępniania lub przekazywania danych osobowych na odległość.

Część III. Rejestracja Zbiorów Danych Osobowych

I. Statystyczne przedstawienie procesu rejestracyjnego w 2001 r.

Do ustawowych zadań Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych należy:

- 1) przyjmowanie zgłoszeń zbiorów danych osobowych do rejestru danych osobowych,
- 2) prowadzenie rejestru zbiorów danych osobowych,
- 3) przygotowywanie projektów decyzji o odmowie zarejestrowania zbioru,
- 4) wydawanie zaświadczeń o zarejestrowaniu zbioru,
- 5) udostępnianie danych zawartych w rejestrze.

Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 40 nakłada na administratora danych obowiązek zgłoszenia prowadzonego zbioru danych osobowych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Zgodnie z art. 7 pkt 1 ustawy zbiorem danych osobowych jest „każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielny funkcjonalnie”. Natomiast, stosownie do treści art. 7 pkt 4 ustawy, administratorem danych jest „organ, instytucja, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, (...) decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych”. Administratorami danych w sferze publicznej są organy państwowe oraz samorządu terytorialnego, a także inne państwowe i komunalne jednostki organizacyjne oraz podmioty niepaństwowe realizujące zadania publiczne.

Administratorami danych w sferze prywatnej są osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, które przetwarzają dane w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych.

W roku 2001 w ustawie o ochronie danych osobowych wprowadzono szereg zmian. W zakresie przepisów dotyczących rejestracji zbiorów danych osobowych były one następujące:

- 1) Poszerzono wymogi jakim powinno odpowiadać zgłoszenie zbioru danych osobowych do rejestracji. W art. 41 ust. 1 ustawy dodano pkt 4a oraz pkt 7⁵³⁸. Obecnie zgłoszenie powinno zawierać, obok dotychczasowych elementów, informacje o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane mogą być przekazywane (pkt 4a) oraz informacje dotyczące ewentualnego przekazywania danych za granicę (pkt 7). Jednocześnie, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087) „obowiązek wynikający z art. 41 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, w odniesieniu do informacji wymienionych w art. 41 ust. 1 tej ustawy, zawartych w zbiorach zgłoszonych do rejestracji przed dniem wejścia w życie ustawy, należy wykonać w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie”.
- 2) Rozbudowano katalog zwolnień z obowiązku rejestracyjnego. W art. 43 ust. 1 ustawy wprowadzono pkt 1a, zgodnie z którym z obowiązku rejestracji zbioru danych osobowych zwolnieni są administratorzy danych, które zostały uzyskane w wyniku czynności kontrolno – rozpoznawczych przez funkcjonariuszy organów uprawnionych do tych czynności⁵³⁹.
W pkt 2 z obowiązku rejestracji zwolniono administratorów danych przetwarzanych na podstawie przepisów o Krajowym Rejestrze Karnym.⁵⁴⁰
Dodany został pkt 2a stanowiący, że z obowiązku rejestracyjnego zwolnieni są administratorzy danych przetwarzanych przez generalnego inspektora informacji finansowej⁵⁴¹.
W pkt 5 przedmiotowego artykułu z obowiązku rejestracji zbioru danych osobowych zwolnieni zostali rzecznicy patentowi⁵⁴², doradcy podatkowi i biegli rewidenci⁵⁴³ w zakresie zbiorów danych dotyczących osób korzystających z ich usług.
- 3) Zmian dokonano też w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące

⁵³⁸ Ustawą z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087).

⁵³⁹ Ustawą wskazaną w przypisie 1.

⁵⁴⁰ Ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580 z późn. zm.).

⁵⁴¹ Ustawą z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (Dz. U. Nr 116, poz. 1216 z późn. zm.).

⁵⁴² Ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 49, poz. 509).

Ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o doradztwie podatkowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 42, poz. 474).

do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521 z późn. zm.)⁵⁴⁴. Polegały one na:

- skreśleniu § 1. Przyczyną tej zmiany było wprowadzenie do ustawy o ochronie danych osobowych definicji systemu informatycznego i zabezpieczenia systemu informatycznego, które do czasu zmiany znajdowały się w rozporządzeniu.
- nadaniu nowego brzmienia § 2 i § 6, które miało na celu doprecyzowanie zawartych tam zapisów.

Działalność Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w roku 2001 w zakresie rejestracji polegała na rozpatrywaniu zgłoszeń zbiorów danych, które wpłynęły do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w latach 1999 – 2001. Znaczną część z nich stanowiły zgłoszenia pochodzące jeszcze z roku 1999, kiedy to do 30 października tego roku - do rejestracji zgłoszonych zostało 70 910 zbiorów danych osobowych. Mimo, iż ustawodawca przewidział w art. 61 ustawy 18 miesięczny termin od dnia wejścia w życie ustawy na dopełnienie obowiązku rejestracyjnego przez „podmioty (....) prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy zbiory danych osobowych w systemach informatycznych”, tj. do dnia 30 października 1999 r, to jednak zdecydowana większość podmiotów zgłosiła posiadane zbiory danych w ostatnich dniach powyższego terminu.

W 2001 r. do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zostało zgłoszonych 1814 zbiorów danych osobowych⁵⁴⁵.

W roku 2001 podmioty określone w art. 3 ust. 1 ustawy, tj. organy państwowe oraz samorządu terytorialnego, inne państwowe i komunalne jednostki organizacyjne oraz podmioty niepaństwowe realizujące zadania publiczne, zgłosiły 982 zbiory danych, natomiast podmioty określone w art. 3 ust. 2 ustawy, tj. osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które przetwarzają dane w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych – 832 zbiory danych.

Gminy zgłosiły do rejestracji 288 zbiorów danych osobowych, powiaty natomiast 160 zbiorów. Jednostki organizacyjne, czyli np.:

⁵⁴⁴ Zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 października 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 121, poz. 1306).

⁵⁴⁵ dla porównania w roku 2000 wpłynęło 2801 takich zgłoszeń

- ośrodki pomocy społecznej - 40 zbiorów danych osobowych,
- powiatowe centra pomocy rodzinie - 43 zbiory danych osobowych,

Urzędy skarbowe dokonały 179 zgłoszeń zbiorów danych osobowych do rejestracji.

Nadleśnictwa zgłosiły do rejestracji 91 zbiorów danych osobowych. Organy i instytucje centralne zgłosiły 21 zbiorów danych osobowych. Wykaz zgłoszeniodawców stanowi załącznik nr 4. Organy administracji rządowej i samorządowej województw zgłosiły 41 zbiorów danych osobowych. Szczegółowe zestawienie przedstawiono w załączniku nr 5.

W roku 2001 zostało zarejestrowanych 12561 zbiorów danych osobowych. Na dzień 31 grudnia 2001 r. ogólna liczba zarejestrowanych zbiorów danych wyniosła 54886. Porównanie ilościowe zgłoszeń w latach 1999-2001 przedstawiono w załączniku nr 6.

Stosownie do treści art. 41 ust. 2 ustawy administrator danych jest zobowiązany zgłaszać Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych każdą zmianę informacji, o której mowa w art. 41 ust. 1 w terminie 30 dni od dnia dokonania zmiany. W rezultacie otrzymania informacji o takiej zmianie dokonywano stosownej aktualizacji zapisów w księgach rejestrowych. W roku 2001 wykonano 1309 zapisów aktualizacyjnych. Szczegółowe zestawienie statystyczne w załączniku nr 7.

Jednocześnie, zaznaczyć należy, że administratorzy danych często nie dopełniają powyższego obowiązku. Niekiedy nadesłane aktualizacje są niezgodne z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, co powoduje konieczność wysyłania do wnioskodawców pism z prośbą o złożenie stosownych wyjaśnień. Ponadto, często zwracają się z zapytaniami o formę w jakiej powinni zgłaszać aktualizacje. Ustawa o ochronie danych osobowych nie wskazuje formy zawiadomienia organu rejestracyjnego o wprowadzonych zmianach. W związku z tym, należy przyjąć, iż w takim przypadku sposób dokonania aktualizacji uzależniony jest od uznania administratora danych. Administrator danych może w odrębnym piśmie wskazać informacje, które uległy zmianie, jak również poinformować o wprowadzonych zmianach na wzorze zgłoszenia określonym w załączniku numer 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1999 r. w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru danych do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 522 z późn. zm.). Zgłoszenie zmian na wzorze zgłoszenia jest uzasadnione w sytuacji wprowadzenia istotnych

zmian co do informacji określonych w art. 41 ust. 1 ustawy, a w szczególności zmian w opisie sposobu spełnienia wymogów, o których mowa w art. 41 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy.

Np. firma doradztwa personalnego CV – ONLINE Polska Sp. z o. o. zgłosiła do rejestracji zbiór danych osobowych swoich klientów o nazwie „CV – ONLINE” (zgłoszenie nr R 002098/00). Zbiór ten zarejestrowano i założono dla niego księgę rejestrową. Realizując obowiązek wynikający z art. 41 ust. 2 ustawy, administrator danych poinformował o dokonaniu zmian w tym zbiorze. Były one następujące:

- poszerzono zakres przetwarzanych danych o osobach,
- rozpoczęto wykorzystywanie danych w celach marketingowych,
- nastąpiła zmiana na stanowisku administratora bezpieczeństwa informacji
- poinformowano o powierzeniu przetwarzania danych innemu podmiotowi.

W związku z tym, organ rejestracyjny dokonał stosownej aktualizacji zapisów w księdze rejestrowej.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prowadzi ogólnokrajowy, jawny rejestr zbiorów danych osobowych zgłoszonych do rejestracji. Każda osoba ma prawo przeglądać ten rejestr (art. 42 ust. 2). Powyższa zasada jawności realizowana była poprzez udostępnianie zainteresowanym rejestru do przeglądania oraz sporządzania z niego odpisów i notatek. W 2001 r. Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych przyjął w takich sprawach 14 interesantów. Ponadto, pracownicy departamentu odpowiadali na zapytania kierowane telefonicznie oraz udzielali wskazówek i wyjaśnień w razie wątpliwości związanych z obowiązkiem rejestracyjnym. W ciągu roku udzielono 2860 takich odpowiedzi.

Ponadto w 2001 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło od organów ścigania ogółem 9 wniosków o udzielenie informacji dotyczących wywiązania się administratorów danych z obowiązku zgłoszenia do rejestracji prowadzonych przez nich zbiorów danych: 6 wniosków wpłynęło z Komendy Miejskiej Policji w Łodzi, 1 z Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, 1 z Prokuratury Rejonowej Gdańsk – Północ i 1 z Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim. Wszystkie wnioski o udzielenie informacji związane były z prowadzonymi przez w/w organy postępowaniami wyjaśniającymi lub przygotowawczymi.

Z wnioskami o udzielenie informacji w sprawie zarejestrowania zbioru danych osobowych zwracały się także inne podmioty zarówno ze sfery publicznej jak i prywatnej, np. Gmina Miasta Jelenia Góra.

II. Zawiadomienia o zwolnieniach i zgłoszeniach przez nieuprawnione podmioty.

II.1 Zwolnienia z obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji.

Do rejestracji zgłaszane były zbiory danych osobowych, które na podstawie art. 43 ust. 1 ustawy nie podlegały obowiązkowi rejestracyjnemu.

Spośród rozpatrzonych w roku 2001 wniosków rejestracyjnych taka sytuacja miała miejsce w 1653 przypadkach.

Zwolnienia z obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji określone zostały w art. 43 ust. 1 ustawy.

W przypadku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych, nie podlegającego na podst. art. 43 ust. 1 temu obowiązkowi, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zawiadamiał wnioskodawców, że z mocy ustawy zwolnieni są z obowiązku rejestracyjnego. Poniżej przedstawiono przykładowe, najczęściej stosowane w praktyce, zwolnienia z obowiązku rejestracji zbioru danych osobowych.

1) Zbiory danych osobowych przetwarzanych przez właściwe organy dla potrzeb postępowania sądowego (art. 43 ust. 1 pkt 2).

np. zbiory danych przetwarzanych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych zgłaszały Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiory danych osobowych wynikające z realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.) o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego orzeka sąd rejonowy. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratury. W związku z tym, zbiory danych osobowych dotyczących osób kierowanych na leczenie odwykowe nie podlegają obowiązkowi rejestracyjnemu (np. zgłoszenia nr: R 001638/00, R 000569/01).

2) Zbiory danych osobowych dotyczących osób zatrudnionych, zrzeszonych lub uczących się (art. 43 ust. 1 pkt 4).

a) zbiory danych osobowych dotyczących osób uczących się

Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zgłaszane były do rejestracji zbiory danych osobowych dotyczących dzieci uczących się w ramach szkół i placówek systemu oświaty (np. zgłoszenia nr: R 070401/99, R 070730/99).

b) zbiory danych osobowych dotyczących osób zrzeszonych

1. Spółdzielnie zgłaszały Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiory danych osobowych swoich członków. Najczęściej były to spółdzielnie mieszkaniowe oraz Powszechna Spółdzielnia Spożywców. Dokonano wielu takich zgłoszeń, m. in: zgłoszenie nr R 061630/99 o nazwie „Akta członkowskie i rejestry członków”, zgłoszenie nr R 066768/99 o nazwie „Rejestr członków spółdzielni mieszkaniowej”, zgłoszenie nr R 058393/99 o nazwie „Rejestr członków spółdzielni”. Zgodnie z art. 1 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 z późn. zm.) „spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, która w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą”. Stosownie zaś do treści art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób u nich zrzeszonych. Z tego względu zbiory danych osobowych dotyczących członków spółdzielni mieszkaniowych były zwalniane z obowiązku zgłoszenia do rejestracji.
2. Izby lekarskie zgłaszały do rejestracji zbiory danych osobowych dotyczących lekarzy, np. zgłoszenie nr R 047823/99 o nazwie „Ewidencja lekarzy wykonujących zawód w obszarze OIL Katowice i prywatnych praktyk lekarskich”. Zgodnie z art. 1 ust. 3 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 30, poz. 158 z późn. zm.) okręgowa izba lekarska jest jednostką organizacyjną samorządu lekarzy posiadającą osobowość prawną, zrzeszającą z mocy prawa osoby posiadające prawo wykonywania zawodu lekarza, które zamierzają wykonywać lub wykonują zawód na obszarze działania izby. W związku z tym, przedmiotowe zbiory danych osobowych, na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, zwalniano z obowiązku rejestracji.

3) Zbiory danych osobowych dotyczących osób korzystających z usług medycznych, obsługi notarialnej, adwokackiej lub radcy prawnego, rzecznika patentowego, doradcy podatkowego lub biegłego rewidenta (art. 43 ust. 1 pkt 5).

np. zbiory danych osobowych prowadzone przez zakłady opieki zdrowotnej

Mimo to zgłoszenia w tym zakresie dokonywane były przez zakłady opieki zdrowotnej. Zgodnie z ustawą z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.) zakład opieki zdrowotnej jest wyodrębnionym organizacyjnie zespołem osób i środków majątkowych utworzonym w celu udzielania świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia a świadczeniami zdrowotnymi są działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia i inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia, w szczególności związane m. in. z: leczeniem, badaniem i poradą lekarską, rehabilitacją leczniczą, pielęgnacją chorych (np. zgłoszenie nr R 070729/99).

Z tego względu ZOZ-y informowane były o zwolnieniu z obowiązku rejestracyjnego.

4) Zbiory danych osobowych przetwarzanych wyłącznie w celu wystawienia faktury, rachunku lub prowadzenia sprawozdawczości finansowej (art. 43 ust. 1 pkt 8).

Z obowiązku rejestracji zwolnione są zbiory danych prowadzone wyłącznie w celu wystawienia faktury, rachunku lub prowadzenia sprawozdawczości finansowej. Tak więc istnienie jakiegokolwiek innego celu przetwarzania danych uniemożliwia zastosowanie omawianej przesłanki zwolnienia. Było ono stosowane tylko wówczas, gdy zgłoszeniodawca oświadczał, że przetwarza dane osobowe wyłącznie w celu wystawienia rachunku, faktury lub prowadzenia sprawozdawczości finansowej. Przykładem może być zgłoszenie przez Biuro Doradztwa Podatkowego Andrzej F. Bazarnik, które zgłosiło do rejestracji zbiór danych o nazwie „Klient BDPAFB” (zgłoszenie nr R 042318/99) i oświadczyło, iż „posiadany zbiór danych wykorzystywany jest wyłącznie w celu wystawienia faktury i prowadzenia sprawozdawczości finansowej”.

W związku z powyższym, organ rejestracyjny w dniu 8 lutego 2001 r. poinformował zgłoszeniodawcę, iż zbiór danych osobowych o nazwie „Klient BDPAFB” nie podlega

obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 8 ustawy o ochronie danych osobowych.

5) Zbiory danych osobowych powszechnie dostępnych (art. 43 ust. 1 pkt 9).

np. zbiory danych osobowych udziałowców spółek z ograniczoną odpowiedzialnością

Zbiory danych osobowych dotyczących udziałowców spółek z o. o. były zwalniane z obowiązku rejestracji ze względu na powszechną dostępność tych danych.

Polskie Biuro Podróży ORBIS Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zgłosiło do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiór danych o nazwie „Księga Udziałowców PBP ORBIS Sp. z o.o.” (zgłoszenie nr R 063409/99). Wnioskodawca wskazał w pkt 4 części B zgłoszenia jako podstawę upoważniającą do przetwarzania danych w zbiorze art. 188 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94 poz. 1037 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem zarząd jest obowiązany prowadzić księgę udziałów, do której należy wpisywać nazwisko i imię albo firmę (nazwę) i siedzibę każdego wspólnika, adres, liczbę i wartość nominalną jego udziałów oraz ustanowienie zastawu lub użytkowania i wykonywanie prawa głosu przez zastawnika lub użytkownika, a także wszelkie zmiany dotyczące osób wspólników i przysługujących im udziałów. Po każdym wpisaniu zmiany zarząd przedkłada sądowi rejestrowemu aktualną listę wspólników i składa ją do zbioru dokumentów rejestrowych. Na mocy art. 10 ust.1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121 poz. 769) każdy ma prawo przeglądania akt rejestrowych podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców. Zatem księga udziałów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako zbiór danych wspólników jest powszechnie dostępna.

Wobec powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował wnioskodawcę, iż zbiór danych osobowych o nazwie „Księga Udziałowców PBP ORBIS Sp. z o.o.” nie podlega obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji.

6) Zbiory danych osobowych przetwarzanych w zakresie drobnych bieżących spraw życia codziennego (art. 43 ust. 1 pkt 11).

Wyłączeniem tym objęte zostały zgłoszone do rejestracji zbiory danych osobowych będące rejestrami przepustek jednorazowych, prowadzone zarówno przez podmioty sfery prywatnej jak i publicznej.

Np. przedsiębiorstwo „POLMOS” Białystok S.A. zgłosiło do rejestracji zbiór danych o nazwie „Rejestr przepustek materiałowych” (zgłoszenie do rejestracji nr R 42448/99). Ze zgłoszenia wynikało, iż celem przetwarzania danych w przedmiotowym zbiorze jest kontrola dostępu do obiektów i pomieszczeń osób przybywających do obiektów spółki. W związku z tym uznano, iż zbiór danych osobowych o nazwie „Rejestr przepustek materiałowych” nie podlega obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 11 ustawy.

II.2 Zgłoszenia zbiorów danych osobowych do rejestracji dokonane przez podmioty nieuprawnione

Zgłoszeń rejestracyjnych dokonywały podmioty nie będące administratorami danych osobowych w rozumieniu art. 7 ust. 4 w związku z art. 3 ustawy o ochronie danych osobowych - wysłano do nich 4470 pism zawiadamiających, iż zgłoszenie zostało dokonane przez podmiot nieuprawniony (w roku 2000 takich pism wysłano 4035). Do podmiotów tych należy w szczególności zaliczyć agentów ubezpieczeniowych lub osoby reprezentujące otwarte fundusze emerytalne. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, że agenci ubezpieczeniowi przetwarzający dane osobowe w ramach czynności wykonywanych na rzecz towarzystw ubezpieczeniowych lub otwartych funduszy emerytalnych nie mają statusu administratora danych, ale jedynie podmiotu, któremu administrator danych powierzył przetwarzanie danych osobowych na podstawie art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych (np. zgłoszenia nr: R 000529/00, R 000124/01).

W 2001 r. wysłano 4470 pism zawiadamiających o zgłoszeniu zbioru danych przez podmiot nie będący administratorem danych. Dotyczyło to głównie agentów ubezpieczeniowych i sporadycznie innych podmiotów.

Przykładowo w sprawie, w której Spółka Akcyjna Aris zgłosiła do rejestracji zbiór o nazwie „Baza Danych Osobowych S.A.”, w związku z wyjaśnieniami Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował wnioskodawcę, iż ze stanu faktycznego przedstawionego w zgłoszeniu nr R 036367/99 oraz z pisemnych wyjaśnień wynika, że brak jest podstaw, aby przyjąć, że administratorem danych w rozumieniu art. 7 pkt 4 ustawy jest wnioskodawca. Administratorami danych w tym przypadku są: Bank PKO BP S.A. i

Górnośląski Bank Gospodarczy S.A. w Katowicach, natomiast wnioskodawca podmiotem, któremu administratorzy danych, zgodnie z art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych, powierzyli w drodze umowy przetwarzanie danych osobowych.

III. Postępowanie wyjaśniające

III.1 Postępowania wyjaśniające zakończone rejestracją zbioru danych osobowych

W roku 2001 wnioski o rejestrację zbiorów danych osobowych składane były przede wszystkim na nowym wzorze zgłoszenia. Charakteryzuje się on większym uproszczeniem w porównaniu ze wzorem obowiązującym do 4 grudnia 1999 r. W nowym wzorze zrezygnowano z opisowej części F stanowiącej informację o sposobie wypełnienia podstawowych wymagań technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. Została ona uproszczona poprzez podzielenie jej na pola do zakreslenia lub wypełnienia. Jednakże, wnioskodawcy w dalszym ciągu zgłaszali do rejestracji prowadzone zbiory danych osobowych na starych wzorach. Powodowało to konieczność wysyłania kolejnych pism i w konsekwencji wydłużenie w czasie procesu rejestracyjnego.

Ze względu na daleko idące skutki decyzji odmawiającej rejestracji zbioru, w każdym przypadku zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych wywołującego wątpliwości co do stanu prawnego lub faktycznego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przeprowadza postępowanie wyjaśniające.

W roku 2001 przeprowadzono 8297 postępowań wyjaśniających (w roku 2000 przeprowadzono 4031 takich postępowań). Występujące nieprawidłowości można podzielić na:

1. wady formalne
2. wady merytoryczne

Ad 1) Zgłoszenie zbioru danych osobowych zgodnie z art. 63 Kodeksu postępowania administracyjnego powinno w szczególności zawierać elementy, o których mowa w §§ 2 i 3 powołanego przepisu. Do podstawowych kodeksowych wad formalnych należy zaliczyć brak podpisu, bądź podpis nie pozwalający na ustalenie, czy zbiór został zgłoszony przez osobę uprawnioną do reprezentowania administratora danych (np. zgłoszenia nr: R 056306/99, R 060202/99).

Elementy zgłoszenia zbioru danych osobowych zostały określone w art. 41 ust. 1 ustawy, natomiast obowiązujący wzór zgłoszenia stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia wzorów wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru danych do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 522, z późn. zm.).

Zgłoszenia nie były dokonywane na obowiązującym wzorze, tj. administrator danych składał jedynie podanie zawierające żądanie zarejestrowania zbioru danych osobowych, bądź też zgłaszano zbiór do rejestracji na druku niezgodnym z obowiązującym wzorem, najczęściej opracowanym przez wnioskodawcę (np. zgłoszenia nr: R 001405/00, R 001258/01). Zbiory danych osobowych zgłaszano też na niekompletnym formularzu, tzn. zgłoszenia nie zawierały jednej lub kilku stron wzoru (np. zgłoszenia nr: R 037277/99) lub w zgłoszeniu nie wypełniono poszczególnych części formularza (np. zgłoszenia nr: R 000617/01, R 001183/01).

W opisaney sytuacji wnioskodawca był wzywany do uzupełnienia zgłoszenia pomimo, że niespełnienie wymogów formalnych stanowi przesłankę do wydania przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy, decyzji o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych.

Ad 2) Podobne działania były podejmowane także wówczas, gdy zachodziła okoliczność określona w art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z powołanym przepisem Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych odmawia rejestracji zbioru danych, jeżeli przetwarzanie danych w takim zbiorze naruszałoby zasady określone w art. 23-30 ustawy, np.:

- w przypadku braku podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych - art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych (zgłoszenia nr: R 054004/99, R 000701/00),
- w przypadku naruszenia zasady zachowania szczególnej staranności przy przetwarzaniu danych osobowych w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą - art. 26 ust. 1 ustawy (zgłoszenia nr: R 001396/99, R 069749/99),
- w przypadku przetwarzania bez podstawy prawnej tzw „danych wrażliwych” - art. 27 ust. 2 ustawy (zgłoszenia nr: R 001622/00, R 002781/00),

Znaczna ilość zgłoszeń zbiorów danych spełniała warunki wydania decyzji o odmowie rejestracji, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy. Urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania zbioru danych zgłoszonego do rejestracji nie spełniały bowiem wymogów technicznych i organizacyjnych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych

warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Przyczyn takiej sytuacji można przede wszystkim upatrywać w pierwotnej redakcji wzoru zgłoszenia, który w częściach dotyczących technicznych i organizacyjnych aspektów przetwarzania danych osobowych (części E i F) miał charakter opisowy, podczas gdy pozostałe części skonstruowane zostały na zasadzie pól do wypełniania lub zakreszania właściwych odpowiedzi. Od dnia 5 grudnia 1999 r. obowiązuje nowy wzór zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji. Zrezygnowano w nim z opisowej części F, która została uproszczona poprzez podzielenie jej na odpowiednie pola do zakreszenia lub wypełnienia. Drugim powodem, dla którego administratorzy danych pozostawiali niewypełnioną część F zgłoszenia, było rzeczywiste niedopełnianie wymogów wynikających z rozporządzenia. W trakcie postępowań wyjaśniających administratorzy danych przywracali, w zakresie wskazanym przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, stan zgodny z prawem, czego konsekwencją było uznanie zgłoszeń za prawidłowe i ich rejestracja.

Pomimo wprowadzenia nowego wzoru zgłoszenia administratorzy danych nadal często wypełniali je niewłaściwie. Świadczyć to może bądź o lekceważeniu obowiązku rejestracyjnego wynikającego z art. 40 ustawy o ochronie danych osobowych, bądź też o trudnościach związanych ze zrozumieniem i właściwą interpretacją poszczególnych zapisów wzoru zgłoszenia. W związku z tym, aktualny jest postulat dalszego uproszczenia obowiązującego wzoru zgłoszenia.

Poniżej przedstawiono procedurę rejestracyjną w oparciu o kilka przykładowych spraw.

Np. biuro pośrednictwa w obrocie nieruchomościami „Wiktor” zgłosiło Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiór danych osobowych o nazwie „Baza danych klientów Biura Org. – Dor. i Pośr. <Wiktor>, obrót nieruchomościami” (zgłoszenie nr R 067014/99). Ze zgłoszenia wynikało, że została spełniona przesłanka odmowy rejestracji, o której mowa w art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych tj. przetwarzanie danych w zgłoszonym zbiorze danych naruszyłoby zasadę art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych⁵⁴⁶. Ze zgłoszenia wynikało również, że urządzenia i systemy informatyczne nie spełniają wymogów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać

⁵⁴⁶ Art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych został skreślony ustawą z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087).

urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. Ponadto, wyjaśnienia wymagała kwestia przedsięwzięć zastosowanych w zakresie środków służących do zabezpieczania zbiorów danych osobowych, zgodnie z wymogami określonymi w art. 36 – 39 ustawy o ochronie danych osobowych.

W związku z powyższym, skierowane zostało do wnioskodawcy pismo o uzupełnienie zaistniałych braków. W odpowiedzi strona oświadczyła, iż nie przetwarza danych o których mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, a jedynie ma wgląd w przedmiotowe dokumenty po czym przekazuje je notariuszowi w celu przygotowania do zawarcia umowy kupna – sprzedaży nieruchomości.

Wnioskodawca oświadczył również, iż zastosował niezbędne środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych tj. zabezpieczył dane przed ich udostępnianiem osobom nieupoważnionym, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Wobec dopełnienia wszystkich niezbędnych wymagań do zarejestrowania zbioru danych osobowych organ rejestracyjny dokonał rejestracji przedmiotowego zbioru danych.

Wydawnictwo Borgis Spółka z o. o. zgłosiła do rejestracji zbiór danych osobowych o nazwie „Zbiór prenumeratorów czasopism Bogris Sp. z o. o.” (zgłoszenie nr R 000017/00). W związku z występującymi w zgłoszeniu brakami organ rejestracyjny zwrócił się do wnioskodawcy na podstawie art. 14 ustawy o ochronie danych osobowych o złożenie pisemnych wyjaśnień.

Wnioskodawca oświadczył, iż dane ze zbioru służyć będą celom marketingowym podając jednocześnie jako jedyną podstawę przetwarzania danych w przedmiotowym zbiorze art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Ponadto, wyjaśnienia wymagała również kwestia udostępniania danych ze zbioru, a także zastosowania środków służących do zabezpieczania zbiorów danych osobowych, zgodnie z wymogami określonymi w art. 36 – 39 ustawy o ochronie danych osobowych.

W związku z powyższym, skierowane zostało do wnioskodawcy pismo o uzupełnienie powyższych braków informujące jednocześnie, iż przesłankami legalności upoważniającymi do przetwarzania danych w celach marketingowych są art. 23 ust. 1 pkt 1 lub pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych.

W odpowiedzi na pismo strona oświadczyła, iż przesłanką legalności przetwarzania danych w zbiorze jest art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych tj. osoba, której dane dotyczą, będzie wyrażać zgodę na przetwarzanie swoich danych. Jako sposób udostępniania danych ze zbioru wnioskodawca podał, iż dane będą udostępniane wyłącznie

podmiotom upoważnionym na podstawie przepisów prawa. Ponadto, wnioskodawca oświadczył, iż zastosował niezbędne środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych.

Wobec dopełnienia wszystkich niezbędnych wymagań dokonano rejestracji przedmiotowego zbioru danych osobowych.

Spółka cywilna Audit Doradztwo Personalne zgłosiła do rejestracji zbiór danych osobowych o nazwie „Bank danych osobowych Spółki Audit – Doradztwo Personalne” (zgłoszenie nr R 064092/99). Wnioskodawca nie wskazał przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych. Dlatego też należało uznać, iż została spełniona przesłanka odmowy rejestracji, o której mowa w art. 44 ust.1 pkt 2 ustawy, tj. przetwarzanie danych w zgłoszonym zbiorze naruszałoby zasadę art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych. Ponadto, w zgłoszeniu zbioru danych do rejestracji administrator oświadczył, iż dane przetwarzane w zbiorze ujawniają bezpośrednio lub w kontekście pochodzenie rasowe, mimo iż przetwarzane są w celu rekrutacji i selekcji personelu, a także w celu badania rynku i opinii publicznej. Dlatego też należało uznać, iż w przypadku zgłoszonego zbioru wymienione dane osobowe są nieadekwatne (nieproporcjonalne) do celu przetwarzania, co stanowi przesłankę odmowy rejestracji, o której mowa w art. 44 ust.1 pkt 2 ustawy, tj. przetwarzanie danych w zgłoszonym zbiorze naruszałoby zasadę art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

W związku z tym, na podstawie art. 14 ustawy o ochronie danych osobowych, zwrócono się do wnioskodawcy o złożenie pisemnych wyjaśnień.

Wnioskodawca złożył wyjaśnienia, z których wynikało iż przesłanką legalności przetwarzania danych w zbiorze jest art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych tj. osoba, której dane dotyczą, będzie wyrażać zgodę na przetwarzanie swoich danych. Ponadto do wyjaśnień wnioskodawca załączył druk ankiety, na podstawie której zbierane są dane osobowe do zbioru. Z ankiety wynikało, iż wnioskodawca przetwarza w zbiorze dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, przekonania filozoficzne, a także dane dotyczące karalności kandydatów do pracy.

W związku z tym, zwrócono się ponownie do wnioskodawcy o złożenie wyjaśnień w tej sprawie. W wystąpieniu organu rejestracyjnego poinformowano stronę, iż zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu

sądowym lub administracyjnym można prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy⁵⁴⁷. Mając na uwadze powyższy przepis, pytanie o karalność może być kierowane do kandydata na pracownika wyłącznie wtedy, gdy przepis prawa tak stanowi. W przypadku braku podstawy ustawowej do przetwarzania danych dotyczących karalności, przetwarzanie tego typu danych jest niedopuszczalne. Zgoda osoby, której dane dotyczą nie stanowi w tym przypadku przesłanki legalności upoważniającej wnioskodawcę do przetwarzania danych o karalności. Ze względu na to, zawarta w załączonej ankiecie informacja dotycząca karalności kandydatów do pracy – w związku z brakiem ustawowej podstawy do jej przetwarzania – narusza zasadę określoną w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

Ze stanu faktycznego przedstawionego w wyjaśnieniach wnioskodawcy wynikało, iż dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne oraz przekonania filozoficzne nie są przetwarzane w zbiorze. Natomiast pytanie „czy był/a Pan/Pani karany/a sądownie” zostało usunięte ze standardowego druku ankiety personalnej, a ze zgromadzonych dotychczas ankiet pytanie to wraz z udzielonymi odpowiedziami zostało trwale usunięte poprzez zamazanie odpowiednich pól w sposób uniemożliwiający ich odczytanie. W związku z powyższym, przedmiotowy zbiór danych został zarejestrowany.

III.2 Postępowania wyjaśniające zakończone wydaniem decyzji odmawiającej rejestracji

Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 44 ust. 1 określa przesłanki, których zaistnienie skutkuje wydaniem decyzji o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych. Zgodnie z tym artykułem Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydaje decyzję o odmowie rejestracji zbioru danych, jeżeli:

- 1) nie zostały spełnione wymogi określone w art. 41 ust. 1,
- 2) przetwarzanie danych naruszałoby zasady określone w art. 23 – 30,
- 3) urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania zbioru danych zgłoszonego do rejestracji nie spełniają podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, określonych w przepisach, o których mowa w art. 45 pkt 1.

Odmawiając rejestracji zbioru danych osobowych Generalny Inspektor nakazuje wstrzymanie dalszego przetwarzania danych w tym zbiorze lub ich usunięcie ze zbioru (art. 44 ust. 2). Nakaz ten podlega natychmiastowemu wykonaniu (art. 44 ust. 3).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w 2001 roku wydał 6 decyzji administracyjnych odmawiających rejestracji zbioru danych osobowych. Sankcje takie

⁵⁴⁷ Patrz przypis 9.

zastosowane zostały w stosunku do dwóch biur obrotu nieruchomościami oraz czterech gminnych ośrodków pomocy społecznej. Ponadto, w jednym przypadku wydana została decyzja utrzymująca w mocy uprzednio wydaną decyzję o odmowie rejestracji. Nastąpiło to po ponownym rozpatrzeniu wniosku rejestracyjnego zgłoszonego na podstawie art. 21 ustawy.

Biura obrotu nieruchomościami, wobec których wydano decyzje o odmowie rejestracji, jako administratorzy danych, zgłosiły Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiory danych osobowych swoich klientów. Celem przetwarzania danych osobowych w tych zbiorach jest wywiązanie się z umów pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz podjęcie niezbędnych działań przed zawarciem umów, w których administrator pośredniczy.

Ze zgłoszeń wynikało, iż spełnione zostały przesłanki odmowy rejestracji, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych w przedmiotowych zbiorach nie spełniają wymogów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Pomimo wielokrotnego zwracania się przez organ rejestracyjny o wyjaśnienia i wielokrotnych prób spowodowania usunięcia uchybień w toku postępowania rejestracyjnego wnioskodawcy nie wykazali woli ich usunięcia. Z tego też powodu konieczne było wydanie decyzji o odmowie rejestracji zgłoszonych zbiorów danych osobowych oraz nakazanie usunięcia danych z tych zbiorów.

Gminne ośrodki pomocy społecznej, w stosunku do których wydano decyzje o odmowie rejestracji, dokonały zgłoszeń zbiorów danych osobowych dotyczących kartotek osobowo-adresowych. Zgłoszenia te spełniały przesłankę odmowy rejestracji, o której mowa w art. 44 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy – zgłoszeniodawcy oświadczały, iż prowadzenie przedmiotowych zbiorów jest niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego, tj. weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy z ośrodka pomocy społecznej oraz wywiadów środowiskowych. Przeprowadzone postępowania wyjaśniające wykazały, iż zbiory danych dotyczące kartotek osobowo-adresowych dotyczą wszystkich mieszkańców gminy, a nie tylko klientów ośrodków i osób ubiegających się o pomoc w ośrodkach pomocy społecznej. Dane te są pozyskiwane z ewidencji ludności prowadzonej przez gminy, regularnie aktualizowane i brak jest podstaw

prawnych do ich przetwarzania. W związku z tym, przetwarzanie danych osobowych w zgłoszonych zbiorach naruszało zasadę, o której mowa w art. 23 ust. 1 ustawy, a tym samym została spełniona przesłanka odmowy rejestracji określona w art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Wobec powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, w drodze decyzji administracyjnej, odmówił rejestracji przedmiotowych zbiorów danych osobowych i nakazał usunięcie danych ze zbiorów.

Poniżej szczegółowo opisano wszystkie decyzje o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych wydane w 2001 r.

- Spółka Cywilna Bikershop Czarnowiejskie Biuro Obrotu Nieruchomościami z siedzibą w Krakowie zgłosiła do rejestracji zbiór danych o nazwie „Baza danych klientów Czarnowiejskiego Biura Obrotu Nieruchomościami” (zgłoszenie nr R 010188/99). Z przedmiotowego zgłoszenia wynikało, iż przetwarzanie danych w tym zbiorze spełniało przesłankę wydania decyzji o odmowie rejestracji określonej w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych w przedmiotowym zbiorze nie spełniają wymogów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 14 ustawy, zwrócono się do wnioskodawcy o złożenie pisemnych wyjaśnień w tej sprawie. Pomimo pouczenia, iż w przypadku niezłożenia wymaganych wyjaśnień Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych odmówi rejestracji przedmiotowego zbioru danych, wnioskodawca nie złożył żądanych wyjaśnień.

W związku z brakiem odpowiedzi na wezwanie do złożenia pisemnych wyjaśnień w niniejszej sprawie oraz wielokrotnym zwracaniem się przez organ rejestracyjny o ich złożenie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w drodze decyzji administracyjnej, odmówił rejestracji przedmiotowego zbioru i nakazał usunięcie danych osobowych z tego zbioru⁵⁴⁸.

⁵⁴⁸ GI – DRZDO/401/DEC/010188/99-53/01

- Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami „LOCUS” z siedzibą w Pabianicach zgłosiło do rejestracji zbiór danych o nazwie <Baza danych klientów „LOCUSA”> (zgłoszenie nr R 06611/99).

Ze zgłoszenia wynikało, iż spełnione zostały przesłanki odmowy rejestracji, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych w przedmiotowych zbiorach nie spełniają wymogów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 14 ustawy, zwrócono się do wnioskodawcy o złożenie pisemnych wyjaśnień w tej sprawie. Jednocześnie poinformowano jakie przesłanki odmowy rejestracji przedmiotowego zbioru zostały spełnione, a także pouczone, iż w przypadku nie złożenia wymaganych wyjaśnień lub jeżeli wyjaśnienia te potwierdzą, że zachodzą przesłanki wydania decyzji odmownej określone w art. 44 ust. 1 ustawy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych odmówi rejestracji przedmiotowego zbioru danych i jednocześnie nakaże, stosownie do treści przepisu art. 44 ust. 2 ustawy, wstrzymanie przetwarzania danych osobowych w tym zbiorze lub ich usunięcie ze zbioru.

Pomimo wielokrotnego zwracania się przez organ rejestracyjny o wyjaśnienia i wielokrotnych prób spowodowania usunięcia uchybień w toku postępowania rejestracyjnego wnioskodawca nie wykazał woli ich usunięcia. Z tego też powodu konieczne było wydanie decyzji o odmowie rejestracji zgłoszonego zbioru danych osobowych oraz nakazanie usunięcia danych ze zbioru⁵⁴⁹.

- Cztery decyzje o odmowie rejestracji wydano w stosunku do ośrodków pomocy społecznej, które dokonały zgłoszeń zbiorów danych dotyczących kartotek osobowo – adresowych. Poniżej opisano procedurę postępowania w takim przypadku na podstawie jednej wybranej sprawy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie, zwany dalej MOPS, jako administrator danych, zgłosił Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiór danych o nazwie <Skrócona kartoteka osobowa mieszkańców PESEL”>

⁵⁴⁹ GI – DRZDO/401/DEC/006611/99-32/01

(zgłoszenie nr R 049356/99). Ze zgłoszenia wynikało, że przesłankę przetwarzania danych w przedmiotowym zbiorze stanowi:

- 1) art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, tj. przetwarzanie danych jest dopuszczalne, jeżeli jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego oraz
- 2) art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, tj. przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane - a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą,

Wnioskodawca oświadczył, iż celem prowadzenia zbioru jest weryfikacja pozyskanych danych, wyeliminowanie błędów przy ich wprowadzaniu oraz skrócenie czasu niezbędnego do załatwienia sprawy.

MOPS w Koszalinie zgłosił również do rejestracji zbiór danych osobowych o nazwie <Rejestr podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej „Opieka”>, gdzie jako cel przetwarzania danych wnioskodawca wskazał dopełnienie obowiązków wynikających z przepisów prawa, tj. ustawy o pomocy społecznej. Zbiór ten został wpisany do rejestru zbiorów danych osobowych.

Organ rejestracyjny uznał, że przetwarzanie przez MOPS w Koszalinie danych zawartych w zbiorze o nazwie <Skrócona kartoteka osobowa mieszkańców „PESEL”> nie spełniało żadnej z przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych osobowych, o których mowa w art. 23 ust. 1, a w szczególności przesłanki z pkt 4 powołanego przepisu, zgodnie z którą przetwarzanie danych jest dopuszczalne, jeżeli jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. Tym samym został spełniony warunek odmowy rejestracji określony w art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Wobec powyższego, zwrócono się do wnioskodawcy o złożenie pisemnych wyjaśnień w tej sprawie.

Strona złożyła wyjaśnienia, z których wynikało, że dane osobowe zawarte w przedmiotowym zbiorze zostały pozyskane z ewidencji ludności prowadzonej przez Gminę Miasta Koszalin i dotyczą wszystkich mieszkańców Koszalina. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej weryfikuje dane osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej lub pobiera dane nowych osób ubiegających się o te świadczenia. Dane mogą być uzyskane

z przedmiotowego zbioru po wprowadzeniu numeru PESEL lub nazwiska, imienia i daty urodzenia świadczeniobiorcy. Generalny Inspektor zakwestionował przesłankę legalności przetwarzania danych w zbiorze <Skrócona kartoteka osobowa mieszkańców „PESEL”>.

W przypadku realizowania przez administrację publiczną zadań nałożonych przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa, zastosowanie mają przesłanki, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt. 2 i 4 tj. przetwarzanie danych jest dopuszczalne, jeżeli zezwalają na to przepisy prawa lub jeżeli jest to niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego.

Przedmiotem zgłoszenia złożonego przez MOPS w Koszalinie był zbiór danych (kartoteka osobowa), zawierający dane wszystkich mieszkańców Koszalina, który został pozyskany z ewidencji ludności prowadzonej przez Gminę Miasta Koszalin. Przepisy ustawy o pomocy społecznej, które regulują działalność ośrodków pomocy społecznej w zakresie przyznawania świadczeń i prowadzenia postępowań w tym przedmiocie, nie przewidują tej formy przetwarzania danych osobowych.

W wyjaśnieniach wnioskodawca oświadczył, iż ze zbioru <Skrócona kartoteka osobowa mieszkańców „PESEL”> wykorzystuje jedynie dane osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w celu ich weryfikacji lub dane osób ubiegających się o te świadczenia. Powyższe dane są przetwarzane przez MOPS w Koszalinie w innym, zgłoszonym Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiorze danych o nazwie <Rejestr podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej „Opieka”> i nie zachodzi potrzeba równoległego przetwarzania ich w innym zbiorze.

Jednocześnie wnioskodawca wskazał jako podstawę dopuszczalności przetwarzania danych art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Obowiązki wnioskodawcy w zakresie świadczeń pomocy społecznej są realizowane w ramach innego zbioru danych o nazwie <Rejestr podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej „Opieka”>. Usunięcie danych ze zgłoszonego zbioru nie uniemożliwia więc wykonywania przez MOPS w Koszalinie zadań z zakresu pomocy społecznej.

Wobec przedstawionego stanu faktycznego i prawnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych o nazwie <Skrócona kartoteka osobowa mieszkańców „PESEL”> i nakazał usunięcie danych ze zgłoszonego zbioru danych⁵⁵⁰.

⁵⁵⁰ GI – DRZDO/401/DEC/049356/99-453/01

Analogiczną procedurę postępowania zastosowano w stosunku do pozostałych ośrodków pomocy społecznej, które zgłosiły Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji takie same zbiory danych osobowych. Zgłoszenia takie nadesłały następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (zgłoszenie nr R 065144/99)⁵⁵¹,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie (zgłoszenie nr R 020531/99)⁵⁵²,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim (zgłoszenie nr R 046380/99)⁵⁵³.

W jednym przypadku decyzja o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych wydana została po ponownym rozpatrzeniu sprawy zakończonej uprzednio wydaniem takiej decyzji. Zgłoszenie dotyczyło prowadzonego przez Beskidzką Izbę Kapitałową Sp. z o. o. zbioru danych osobowych o nazwie „Regionalna baza danych o wierzytelnościach” (zgłoszenie do rejestracji nr R 020775/99)⁵⁵⁴. Zgodnie z oświadczeniem wnioskodawcy celem przetwarzania danych osobowych w przedmiotowym zbiorze jest prawidłowa ocena zdolności kredytowej klientów banków.

Ze zgłoszenia wynikało, iż spełniona została przesłanka odmowy rejestracji, o której mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, tj. urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych w przedmiotowym zbiorze nie spełniały wymogów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Ponadto, w związku z oświadczeniem wnioskodawcy, iż podstawę prawną upoważniającą do prowadzenia przedmiotowego zbioru danych stanowi art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.) zaistniała wątpliwość, czy spełnione zostały warunki dotyczące instytucji, o której mowa w art. 105 ust. 4 powołanej ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 14 ustawy, zwrócono się do wnioskodawcy o złożenie pisemnych wyjaśnień w tej sprawie.

⁵⁵¹ GI – DRZDO/401/DEC/065144/99-47/01

⁵⁵² GI – DRZDO/401/DEC/020531/99-46/01

⁵⁵³ GI – DRZDO/401/DEC/046380/99-48/01

⁵⁵⁴ GI – DRZDO/401/DEC/020775/99-140/01

Ze złożonych przez wnioskodawcę wyjaśnień wynikało, iż administrator danych spełnił wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. Tym samym, nie zachodziła przesłanka wydania decyzji o odmowie rejestracji, o której mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

Jednocześnie z wyjaśnień wynikało, iż wnioskodawca nie spełnia warunków instytucji, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe, tj. utworzonej przez banki wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi jednej instytucji w skali kraju do zbierania i udostępniania bankom informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń.

W związku z tym, iż przepis ten, ani żaden inny ze wskazanych przez wnioskodawcę przepisów ustawy Prawo bankowe, nie stanowił podstawy prawnej do przetwarzania danych w zgłoszonym zbiorze, spełniona została przesłanka odmowy rejestracji wymieniona w art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. dane osobowe w zgłoszonym zbiorze przetwarzano z naruszeniem zasady art. 23 ust. 1 ustawy, tj. bez podstawy prawnej upoważniającej wnioskodawcę do prowadzenia zgłoszonego zbioru danych.

Wobec powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy, odmówił w drodze decyzji administracyjnej rejestracji przedmiotowego zbioru danych osobowych i nakazał usunięcie danych ze zbioru.

Strona na podstawie art. 21 ustawy zwróciła się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Zdaniem wnioskodawcy uprawnienie do utworzenia instytucji, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe przysługuje wyłącznie bankom, a powołany przepis ustanawia jedynie uprawnienie bankowych izb gospodarczych do uczestniczenia w procesie tworzenia tego typu instytucji, nie zaś obowiązek banków do współdziałania z tymi izbami przy powoływaniu takiej instytucji. Jednakże zdaniem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zastosowanie reguł wykładni gramatycznej przy interpretacji art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe prowadzi do wniosku, iż niezbędnym warunkiem powołania takiego podmiotu jest współdziałanie banków i bankowych izb gospodarczych przy jego tworzeniu.

Wnioskodawca podnosi także, iż w przepisie art. 105 ust. 4 **ustawy Prawo bankowe** brak wyraźnego wskazania, czy chodzi o instytucję jedną w skali całego kraju, czy też jedną

w skali całego systemu bankowego. Jednak zdaniem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zastosowanie reguł wykładni gramatycznej przy interpretacji wymienionego przepisu prowadzi do wniosku, iż dopuszczalne jest utworzenie przez uprawnione podmioty tylko jednej instytucji przetwarzającej dane osobowe w celach i zakresie określonym w tym przepisie. Również zastosowanie wykładni systemowej wskazuje na dopuszczalność istnienia w skali całego kraju wyłącznie jednej instytucji, o której mowa w tym przepisie.

Przyjęta przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wykładnia art. 105 ust 4 ustawy Prawo bankowe zgodna jest ze stanowiskiem przedstawionym przez Narodowy Bank Polski w opinii, o którą zwrócono się w toku postępowania rejestracyjnego do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego. Zgodnie z przedstawioną opinią dopuszczalne jest istnienie w skali całego kraju wyłącznie jednej instytucji, o której mowa w tym przepisie oraz wykluczona jest możliwość samodzielnego działania banków przy tworzeniu ww. instytucji i obliguje je do wspólnego działania w tym zakresie z bankowymi izbami gospodarczymi. Z uwagi na powyższe, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych utrzymał w mocy decyzję o odmowie rejestracji przedmiotowego zbioru danych⁵⁵⁵.

Przedmiotowa decyzja została zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

III.3 Postępowania wyjaśniające zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie.

Znaczna ilość takich decyzji dotyczyła prowadzonych przez gminy ewidencji pojazdów i kierowców. Organy gmin zawiadamiały Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o zaprzestaniu prowadzenia przedmiotowych zbiorów danych, które przekazane zostały do właściwych powiatów. Stosownie bowiem do treści art. 4.1. ustawy z dnia 31 marca 2000 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2000 r. Nr 43, poz. 483) porozumienia zawarte z gminami przed wejściem w życie niniejszej ustawy dotyczące wykonywania zadań i kompetencji określonych w art. 73 ust. 1 i 2, art. 74 ust. 1, art. 75, art. 77 ust. 3, art. 78 ust. 3, art. 89 ust. 2 i 3, art. 93 ust. 2, art. 97 ust. 1, art. 114 ust. 1 pkt 1, art. 122 ust. 1 pkt 4, art. 138 ust. 1 i art. 140 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602 z późn. zm.), tracą moc z dniem 31 grudnia 2000 r., z wyjątkiem porozumień dotyczących

⁵⁵⁵ GI – DRZDO/401/DEC/020775/99-140/01

powiatu warszawskiego. Gminy w terminie, o którym mowa powyżej mają obowiązek przekazać właściwym starostom dane i informacje oraz dokumentację, dotyczące pojazdów zarejestrowanych w okresie obowiązywania porozumień oraz wydanych w tym czasie uprawnień do kierowania pojazdami. W związku z powyższym, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, iż w aktualnym stanie faktycznym i prawnym, wobec zaprzestania prowadzenia przedmiotowych zbiorów oraz przekazania zawartych w nich danych do właściwych powiatów, dane te nie są już w takich zbiorach przetwarzane. W świetle definicji art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych przyjęto, że odrębny zbiór danych osobowych prowadzony dotychczas przez gminy obecnie już nie istnieje.

W omawianych przypadkach uznawano, że postępowanie w sprawie rejestracji zbioru danych osobowych jest bezprzedmiotowe i wydawano na podstawie art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie. Natomiast w sytuacji, gdy zbiór został już zarejestrowany, z uwagi na to, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie przewiduje możliwości wyrejestrowania zbioru, w księdze rejestrowej dokonywano jedynie zapisu o zaprzestaniu przetwarzania danych osobowych w zgłoszonym do rejestracji zbiorze.

Poniżej opisano kilka decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie rejestracji zbioru danych osobowych wydanych w 2001 r.

Narodowy Bank Polski zgłosił do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiory danych osobowych o nazwach:

- 1) <GP/Artykuły BIK 2000.nsf baza danych nt. artykułów przychodzących do redakcji „Banku i kredytu” – ich ewidencja i autorzy> (zgłoszenie nr R 002427/00); zbiór prowadzony w celu ewidencji artykułów nadsyłanych do publikacji i gromadzenia podstawowych danych o ich autorach.
- 2) <GP/Aut.nsf – baza danych osobowych autorów „Banku i Kredytu”> (zgłoszenie nr R 002428/00); zbiór prowadzony w celu zawarcia i realizacji umowy z autorem artykułu oraz utrzymywania kontaktu z autorem,
- 3) <GP/wydbik00.nsf – baza danych adresowych prenumeratorów „Banku i Kredytu”> (zgłoszenie nr 002430/00); zbiór prowadzony w celu realizacji zamówień i ewentualnej korespondencji w sprawie prenumeraty.

Na podstawie art. 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938 z późn. zm.) NBP może inicjować i organizować badania naukowe, jak również prowadzić działalność wydawnicza i promocyjną. Ponadto, podstawę przetwarzania danych w zbiorach stanowił art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych tj. przetwarzanie jest konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia koniecznych działań przed zawarciem umowy. Dodatkowo w zbiorze o nazwie <GP/Aut.nsf – baza danych osobowych autorów „Banku i Kredytu”> wskazano, jako podstawę art. 23 ust. 1 pkt 1 tj. osoba, której dane dotyczą wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych.

Wnioskodawca zwrócił się z prośbą o „wykreślenie z rejestru” przedmiotowych zbiorów danych osobowych. Jednocześnie zgłosił do rejestracji zbiór o nazwie <DKS/BANK I KREDYT.NSF (dane osobowe autorów piszących artykuły dla „Banku i Kredytu”; dane adresowe prenumeratorów wydawnictwa „Bank i Kredyt”; ewidencje artykułów przychodzących do „Banku i Kredytu” o raz ich autorów)> (zgłoszenie nr R 001146/01).

Organ rejestracyjny wystąpił do strony o złożenie wyjaśnień w tej sprawie.

W toku postępowania ustalono, że nastąpiło połączenie zgłoszonych przez Narodowy Bank Polski zbiorów danych o nazwach:

- 1) <GP/ Artykuły BIK 2000.nsf baza danych nt. artykułów przychodzących do redakcji „Banku i Kredytu” – ich ewidencja i autorzy>,
- 2) <GP/Aut.nsf - baza danych osobowych autorów „Banku i Kredytu”>,
- 3) <GP/wydbik00.nsf - baza danych adresowych prenumeratorów „Banku i Kredytu”>, w jeden zbiór o nazwie <DKS/BANK I KREDYT.NSF (dane osobowe autorów piszących artykuły dla „Banku i Kredytu”; dane adresowe prenumeratorów wydawnictwa „Bank i Kredyt”; ewidencje artykułów przychodzących do „Banku i Kredytu” oraz ich autorów)>.

W związku z tym, dane zgromadzone w pierwotnie zgłoszonych do rejestracji zbiorach przetwarzane są obecnie w jednym zbiorze danych o nazwie <DKS/BANK I KREDYT.NSF (dane osobowe autorów piszących artykuły dla „Banku i Kredytu”; dane adresowe prenumeratorów wydawnictwa „Bank i Kredyt”; ewidencje artykułów przychodzących do „Banku i Kredytu” oraz ich autorów)>. Należało więc uznać, iż zbiory danych osobowych o nazwach:

- 1) <GP/ Artykuły BIK 2000.nsf baza danych nt. artykułów przychodzących do redakcji „Banku i Kredytu” – ich ewidencja i autorzy>,
- 2) <GP/Aut.nsf - baza danych osobowych autorów „Banku i Kredytu”>,
- 3) <GP/wydbik00.nsf - baza danych adresowych prenumeratorów „Banku i Kredytu”>
w chwili obecnej nie są prowadzone przez NBP i w świetle tych okoliczności Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, iż postępowanie w sprawie ich rejestracji stało się bezprzedmiotowe.

W konsekwencji, na mocy art. 105 § 1 k.p.a., wydano decyzje o umorzeniu postępowania w tych sprawach⁵⁵⁶.

Natomiast zbiór danych o nazwie <DKS/BANK I KREDYT.NSF (dane osobowe autorów piszących artykuły dla „Banku i Kredytu”; dane adresowe prenumeratorów wydawnictwa „Bank i Kredyt”; ewidencje artykułów przychodzących do „Banku i Kredytu” oraz ich autorów)> został zarejestrowany i założono dla niego księgę rejestrową.

Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. zgłosił Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji zbiór danych osobowych o nazwie „Kandydaci do pracy w WBK S.A. i spółkach zależnych banku” (zgłoszenie nr R 053099/99).

Pismem złożonym w trybie art. 41 ust. 2 ustawy administrator danych poinformował o połączeniu banków: Banku Zachodniego S.A. i Wielkopolskiego Banku Kredytowego S.A. w jeden bank o nazwie Bank Zachodni WBK S.A., w wyniku czego Bank Zachodni WBK S.A. stał się następcą prawnym Wielkopolskiego Banku Kredytowego S.A. wstępując w ogół praw i obowiązków tego banku. Ponadto wnioskodawca poinformował, iż zbiór danych o nazwie „Kandydaci do pracy w WBK S.A. i spółkach zależnych banku” został włączony do zbioru „Zbiór danych o kandydatach do pracy w Banku Zachodnim S.A.” (zgłoszenie nr R 011982/99).

Wobec przedstawionego stanu faktycznego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał, iż postępowanie w sprawie rejestracji zbioru danych o nazwie „Kandydaci

⁵⁵⁶ GI – DRZDO/401/DEC/002427/00-373/01
GI – DRZDO/401/DEC/002428/00-372/01
GI – DRZDO/401/DEC/002430/00-374/01

do pracy w WBK S.A. i spółkach zależnych banku” jest bezprzedmiotowe i w konsekwencji na mocy art. 105 § 1 k.p.a. wydał decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie⁵⁵⁷.

Także pozostałe decyzje o umorzeniu sporządzano w rezultacie złożenia przez wnioskodawców w toku postępowania rejestracyjnego oświadczeń o likwidacji zbioru i usunięciu z niego wszystkich danych osobowych.

W przypadku, gdy zbiór został już zarejestrowany, oświadczenie takie, z uwagi na to, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie przewiduje możliwości wyrejestrowania zbioru, skutkowało dokonaniem zapisu o zaprzestaniu przetwarzania danych osobowych w zgłoszonym do rejestracji zbiorze.

Ogółem w roku 2001 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał 6 decyzji o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych oraz 452 decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie rejestracji zbioru danych osobowych.

IV. Zaświadczenia

Zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, na wniosek osoby zainteresowanej może zostać wydane zaświadczenie o zarejestrowaniu zbioru danych.

W 2001 r. wydanych zostało 2040 zaświadczeń (w 2000 r. – 1890). Żaden wniosek o wydanie zaświadczenia nie został załatwiony odmownie.

V. Wnioski

W roku 2001 praca Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych koncentrowała się na rozpatrywaniu zgłoszeń zbiorów danych osobowych złożonych w latach 1999-2001.

Działalność Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych w latach 1998-2001 była zdeterminowana przez ilość zgłoszeń, które napłynęły w końcu października i na początku listopada 1999 r. W sumie do końca 2001 r. zgłoszono do rejestracji 75601 zgłoszeń. W latach 1998-1999 zgłoszono do rejestracji 70986 zgłoszeń, w roku 2000 – 2801, natomiast w roku 2001 – 1814 zgłoszeń zbiorów danych do rejestracji. Taki napływ zgłoszeń spowodował, iż w dalszym ciągu zgłoszenia te nie są rozpatrywane na bieżąco. Jednak należy zaznaczyć, iż większość prawidłowo wypełnionych zgłoszeń z lat 2000-2001 zostało wpisanych do rejestru zbiorów danych. Spośród 2801 zbiorów danych osobowych

zgłoszonych do rejestracji w 2000 r. do rejestru wpisano 1549. Natomiast, na 1814 zgłoszeń dokonanych w roku 2001 zarejestrowano 836. W okresie czterech lat łącznie skierowano do zgłoszeniodawców 25478 pism w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających oraz pism o wyłączeniu z obowiązku rejestracji. W postępowaniach wyjaśniających wysłano 13938 pism, informacji o zwolnieniu z obowiązku rejestracji na podstawie art. 43 ust. 1 wysłano 2814 oraz wysłano 8726 pism informujących o tym, że wnioskodawca nie jest administratorem zgłoszonego zbioru danych i tym samym nie miał obowiązku jego zgłaszania. Sytuacja ta dotyczyła głównie podmiotów reprezentujących towarzystwa ubezpieczeniowe lub fundusze emerytalne.

W roku 1999 zgłoszono do rejestracji 70 910 zbiorów danych osobowych. Zaznaczyć trzeba, iż zgłoszenia złożone w 1999 r. były wypełnione niestarannie, zawierały różnorodne braki. Często nie zawierały oświadczenia o spełnieniu wymogów, określonych przepisami prawa, niezbędnych do przetwarzania danych osobowych w zbiorze. Daleko idące konsekwencje wydania decyzji o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych (wstrzymanie przetwarzania danych w zbiorze lub ich usunięcie, które podlega natychmiastowemu wykonaniu) powodowały to, iż organ rejestracyjny zwracał się do administratorów danych o złożenie wyjaśnień co do zgłoszonego zbioru danych osobowych. Także wyjaśnienia często nie zawierały oświadczenia o spełnieniu wymagań, stanowiących podstawę wpisania zbioru danych osobowych do rejestru, o którym mowa w art. 42 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. W szczególności zgłoszeniodawcy mieli problemy z określeniem, czy spełniają wymagania o których mowa w art. 36-39 ustawy o ochronie danych osobowych i w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. Wynikało to zarówno z braku znajomości przepisów o ochronie danych osobowych, jak i z redakcji wzoru zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji, w którym część E i F miały charakter opisowy.

Pomimo, iż w roku 2000 w porównaniu z rokiem 1999 zgłoszono niewiele zbiorów danych do rejestracji tj. 2801, to jednak praca Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych koncentrowała się na rozpatrywaniu zgłoszeń dokonanych w roku 1999. Z powodu trudności lokalowych z końcem roku 1999 DRZDO zaczął pracować w systemie dwuzmianowym. Mimo to wydłużał się okres oczekiwania na zarejestrowanie zbioru danych osobowych. Administratorzy danych wiedząc o niewłaściwym wypełnieniu zgłoszenia sami nie dokonywali uzupełnień, lecz jedynie ograniczali się do odpowiedzi na pisma kierowane

przez DRZDO. I to mimo akcji informacyjnej organizowanej przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Mimo zmiany i uproszczenia zgłoszenia zbioru danych osobowych, zgłoszenia wpływające w roku 2000 były obarczone również dużymi nieprawidłowościami. Przede wszystkim zgłaszano zbiory danych na nie obowiązującym wzorze zgłoszenia. Pomimo opublikowania wzoru zgłoszenia w Dzienniku Ustaw, na stronie internetowej Biura GODO oraz w licznych publikacjach wnioskodawcy posługiwali się niewłaściwym wzorem zgłoszenia. Sytuacja taka występowała także w roku 2001. Uproszczenie wzoru zgłoszenia, a szczególnie rezygnacja z opisu części F nie spowodowało wzrostu liczby poprawnych zgłoszeń do rejestracji. Administratorzy danych również nie realizują obowiązku, o którym mowa art. 41 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych tj. nie informują organu rejestracyjnego o zmianie informacji, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy. Obowiązek ten administrator powinien zrealizować w ciągu 30 dni od dokonania zmiany i to niezależnie, czy zbiór został już wpisany do rejestru, czy też na to oczekuje. Ma to poważne konsekwencje w szczególności, gdy administrator nie informuje organu rejestracyjnego o zmianie adresu siedziby lub zamieszkania. Powoduje to trudności z doręczeniem pism kierowanych przez organ rejestracyjny do administratora danych w sprawie zgłoszonego przez niego zbioru danych osobowych.

Zgłoszeniodawcy często nie odpowiadają na pisma kierowane przez DRZDO lub też udzielane odpowiedzi są niepełne. Powoduje to wydłużenie postępowania rejestracyjnego i dłuższy okres oczekiwania na rejestrację zbiorów danych zgłaszanych na bieżąco.

Rok 2001 przyniósł dalsze zmniejszenie ilości zgłoszonych do rejestracji zbiorów danych osobowych. Dokonano ich w sumie 1814. Obowiązek zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji był realizowany zarówno przez podmioty ze sfery publicznej jak i podmioty działające w sektorze prywatnym. Wydaje się, że wiele podmiotów zarówno publicznych i prywatnych jeszcze nie dopełniło tego obowiązku.

W roku 2001 zarejestrowano 12561 zbiorów danych osobowych. Skierowano do zgłoszeniodawców 14420 pism w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających oraz pism o wyłączeniu z obowiązku rejestracji. Wydano 6 decyzji o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych, 452 decyzje o umorzeniu postępowania, 1 decyzję po ponownym rozpatrzeniu sprawy. Wydano 2040 zaświadczeń o rejestracji zbiorów danych osobowych. Dokonano w trybie art. 41 ust. 2 - 1309 aktualizacji zapisów w księgach rejestrowych.

Również zgłoszenia zbiorów danych dokonane w roku 2001 charakteryzują się opisanymi powyżej wadami. Należy jednak podkreślić, iż wnioskodawcy coraz lepiej wypełniają zgłoszenia. Dotyczy to w szczególności podmiotów ze sfery prywatnej, głównie dużych firm. W dalszym ciągu administratorzy danych nie wykazują zainteresowania zgłoszonymi zbiorami danych i nie uzupełniają braków z własnej inicjatywy. Powoduje to konieczności przesyłania przez organ rejestracyjny pism o wyjaśnienie, co wydłuża proces rejestracji zbiorów danych osobowych.

W latach 1998-2001 wpisano do rejestru prowadzonego przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 54886 zbiorów danych osobowych. Liczba wydanych w tym okresie zaświadczeń o rejestracji zbiorów danych osobowych wyniosła 4996.

Szczegółowy opis statystyczny działalności Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych w latach 1998-2001 znajduje się w załączniku nr 7.

Część IV. WYSTĄPIENIA GENERALNEGO INSPEKTORA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Obok innych form działania, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych kierował wystąpienia do naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, oraz organów samorządowych, a także organów samorządów gospodarczych, w celu poinformowania o nieprawidłowościach w działaniu organów i podmiotów gospodarczych, bądź zasygnalizowania niespójności w obowiązujących przepisach prawa.

W 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych skierował 69 wystąpień. W większości przypadków podejmowane były sugerowane przez GIODO działania. Poniżej przedstawione są wybrane wystąpienia Generalnego Inspektora, wraz z niektórymi odpowiedziami.

Minister Zdrowia (GGI – 024 – 2/01/127 z dnia 20 lutego 2001 r.)

*w sprawie treści skierowania na leczenie uzdrowiskowe.*⁵⁵⁸

⁵⁵⁸ sprawa DS – 430/41/01

Generalny Inspektor zwrócił uwagę na niejasne sformułowanie zawarte w kwestionariuszu, jaki zobowiązane są wypełnić osoby ubiegające się o uzyskanie skierowania na leczenie uzdrowiskowe, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie sposobu i warunków wystawiania skierowania na leczenie uzdrowiskowe przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego oraz potwierdzania tego skierowania przez Kasę Chorych (Dz. U. Nr 166, póź. 1262). W ramach przedmiotowego kwestionariusza znajduje się oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych, zwane dalej oświadczeniem, zawarte na końcu pierwszej części kwestionariusza. Z oświadczenia wynika konieczność wyrażenia zgody na „przetwarzanie danych osobowych (...) polegających w szczególności na zbieraniu, utrwalaniu, przechowywaniu i udostępnianiu danych, ujawnionych w skierowaniu”.

Z punktu widzenia zasad ochrony danych osobowych nie budzi wątpliwości uprawnienie podmiotów medycznych uczestniczących w procesie kierowania osób na leczenie uzdrowiskowe do przetwarzania danych o stanie zdrowia. Wprawdzie art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych wprowadza generalny zakaz przetwarzania danych o stanie zdrowia, jednakże ust. 2 pkt 7 tego przepisu stanowi, że w odniesieniu do pewnej grupy podmiotów zakaz ten nie obowiązuje. Przepis art. 27 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie danych osobowych wyraźnie stanowi, iż przetwarzanie danych o stanie zdrowia jest dopuszczalne, jeżeli prowadzone jest ono w celu ochrony stanu zdrowia, świadczenia usług medycznych lub leczenia pacjentów przez osoby trudniące się zawodowo leczeniem lub świadczeniem innych usług medycznych, zarządzania udzielaniem usług medycznych i są stworzone pełne gwarancje ochrony danych osobowych. Niewątpliwie czynności podejmowane w celu skierowania osoby na leczenie uzdrowiskowe wyczerpują znamiona cytowanego powyżej przepisu i uprawniają do przetwarzania danych bez uzyskiwania zgody osoby, której dane dotyczą.

W związku z powyższym, wątpliwości budzi treść oświadczenia, z którego wynika, iż osoba, której dane dotyczą, wyraża zgodę na przetwarzanie jej danych osobowych, polegające w szczególności na zbieraniu, utrwalaniu, przechowywaniu i udostępnianiu danych ujawnionych w skierowaniu. Z treści oświadczenia nie wynika jednak, jakim podmiotom, innym niż podmioty medyczne oraz, w jakim zakresie i w jakim celu dane miałyby być udostępniane. Sformułowanie oświadczenia w obowiązującej formie budzi zaniepokojenie osób wypełniających formularz oraz – gdyby dane miały być przekazywane innym podmiotom, niż medyczne - stoi w sprzeczności z zasadami ochrony danych wynikającymi z ustawy o ochronie danych osobowych oraz w szczególności z art. 26 ust. 1

pkt 2. Przepis ten stanowi, iż dane osobowe powinny być zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami.

W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych uzyskiwanie zgody na przetwarzanie danych ujawnionych w skierowaniu przez podmioty medyczne jest zbędne. Gdyby jednak dane osobowe miały być udostępniane innym podmiotom, z oświadczenia woli, którego treścią byłaby zgoda na przetwarzanie danych, powinno wynikać komu, w jakim zakresie i w jakim celu dane miałyby być udostępnione.

W związku z powyższym, Generalny Inspektor zwrócił się o rozważenie możliwości nowelizacji treści załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie sposobu i warunków wystawiania skierowania na leczenie uzdrowiskowe przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego oraz potwierdzania tego skierowania przez Kasę Chorych (Dz. U. Nr 166, późn. 1262) w części dotyczącej wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych ujawnionych w skierowaniu na leczenie uzdrowiskowe.

Minister Zdrowia (GGI – 024 – 4/01/151 z dnia 26 lutego 2001 r.)

w sprawie przyspieszenia wydania aktu wykonawczego do ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.), dotyczącego rodzajów dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania.

Przepis art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej zmieniony przez art. 1 pkt 18 lit. e) ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dniem 5 grudnia 1997 r. stanowi, że Minister Zdrowia i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opinii organów samorządów zawodów medycznych określa w drodze rozporządzenia rodzaje dokumentacji medycznej oraz sposób jej prowadzenia i udostępniania, z zastrzeżeniem ust. 7 powołanego przepisu. Wskazany akt wykonawczy do chwili obecnej nie został wydany, a brak określonego uregulowania w tym zakresie wymusza stosowanie praktyki nie mającej umocowania w obowiązujących przepisach prawa.

Obowiązujące dotychczas rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1992 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. z 1993 r. Nr 3, poz. 3 z późn. zm.) straciło moc obowiązującą z dniem 6 czerwca 1998 r.

Tymczasem do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływają liczne pytania i skargi od pacjentów, zakładów opieki zdrowotnej, organów rentowych i instytucji ubezpieczeniowych na odmowę udostępnienia pacjentom leczącym się w zakładach opieki zdrowotnej dokumentacji przebiegu leczenia, przekazywania dokumentacji medycznej przez zakład opieki zdrowotnej innemu zakładowi oraz osobom wykonującym zawód medyczny poza zakładami opieki zdrowotnej w celu zapewnienia ciągłości świadczeń zdrowotnych. Niektóre z nich dotyczyły odmowy udostępniania instytucjom ubezpieczeniowym dokumentacji lekarskiej w celu likwidacji szkody, legalności prowadzenia i archiwizacji dokumentacji medycznej przez zakłady opieki zdrowotnej. Odmowy udostępniania dokumentacji z przebiegu leczenia uzasadniane są także tym, iż przedmiotowe dokumenty są własnością np. kliniki i mogą być udostępnione jedynie w przypadkach określonych stosownymi przepisami. W tej sytuacji jedynym dokumentem leczenia w zakładzie opieki zdrowotnej jest karta informacyjna wydawana pacjentowi po każdorazowym pobycie w szpitalu. Zaistniała sytuacja i brak odpowiedniej regulacji w tej kwestii uniemożliwia choremu dostęp do niezbędnej dokumentacji medycznej, a tym samym nie pozwala na kontynuację leczenia w innym zakładzie opieki zdrowotnej, w którym zatrudniony został lekarz prowadzący pacjenta od początku jego choroby.

Generalny Inspektor zwrócił uwagę, że koniecznym jest pilne podjęcie działań zmierzających do wydania rozporządzenia określającego rodzaje dokumentacji medycznej sposób jej prowadzenia oraz warunki jej udostępniania.

Odpowiedź Ministra Zdrowia na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 16 marca 2001 r., znak: ZPM-402-8/2001).

W odpowiedzi Ministerstwo Zdrowia poinformowało, że wydłużenie toku prac nad wydaniem wymienionego przepisu, którego projekt był przedmiotem uzgodnień międzydziałowych w I półroczu ubiegłego roku, zostało spowodowane koniecznością rozstrzygnięcia sygnalizowanej rozbieżności w interpretacji postanowień odnośnie prowadzenia dokumentacji medycznej związanej ze zgłaszaniem urodzenia dziecka. „Projekt przepisu pozostaje w końcowej fazie opracowania i w najbliższym czasie zostanie przekazany do ponownych uzgodnień”.

Minister Zdrowia (GGI – 024 – 17/01/413 z dnia 18 maja 2001 r.)

w sprawie stosowania karty ubezpieczenia zdrowotnego w formie książeczek usług medycznych

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w trakcie przeprowadzanych na podstawie art. 14 ustawy o ochronie danych osobowych inspekcji w Kasach Chorych oraz w związku ze skargami ubezpieczonych zapoznał się z praktyką stosowania karty ubezpieczenia zdrowotnego w formie książeczek usług medycznych.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.) dowodem objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym jest dokument, zwany „kartą ubezpieczenia”. Rada Kasy Chorych może podjąć uchwałę, że karta ubezpieczenia będzie stosowana także dla potwierdzenia świadczeń wykonywanych na rzecz ubezpieczonego. Zakres danych osobowych, jakie obligatoryjnie zawiera karta ubezpieczenia, został określony w art. 18 ust. 3 wskazanej ustawy, są to: imię (imiona) i nazwisko, numer PESEL, data urodzenia. Składniki fakultatywnie umieszczone w kartach ubezpieczeniowych to: adres zamieszkania, numer karty ubezpieczenia, zdjęcie ubezpieczonego.

Za zgodą ubezpieczonego, w karcie ubezpieczenia mogą być umieszczone dodatkowo informacje dotyczące jego stanu zdrowia. Jedną z form karty ubezpieczenia, przewidzianą w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 1999 r. w sprawie kart ubezpieczenia zdrowotnego, trybu jej wydawania i unieważnienia (Dz. U. Nr 30, poz. 189), jest książeczka usług medycznych, której wzór stanowi załącznik nr 3 do wskazanego rozporządzenia. Książeczka usług medycznych składa się z części stałej i części wymiennej. Część wymienna książeczki jest blokiem spersonalizowanych kompletów formularzy, zwanych kuponami. Na komplet kuponu składa się oryginał oraz jedna lub dwie kopie. Personalizacja kuponu polega na nadrukowaniu na nim: nazwiska i imienia (imion) ubezpieczonego, jego daty urodzenia, adresu zamieszkania. Na każdym kuponie znajduje się identyfikator kuponu w postaci alfanumerycznej i kodu graficznego (np. kodu kreskowego). Identyfikator kuponu zawiera: kod podmiotu wydającego kupony, pozwalający na określenie Kasy Chorych, w której ubezpieczony jest pacjent, numer ewidencyjny PESEL pacjenta lub numer karty ubezpieczenia, numer kuponu.

Książeczki usług medycznych zawierają kupony w trzech kolorach: różowym, białym, żółtym. Różowy kupon pozostaje w dokumentacji medycznej, biały zabiera ze sobą ubezpieczony, żółty stanowi receptę lub skierowanie do lekarza specjalisty.

Wskazane uprzednio rozporządzenie nie określa przeznaczenia poszczególnych kolorowych kuponów. Rozporządzenie nie przewiduje w ogóle takiego kolorystycznego rozróżnienia.

Generalny Inspektor podkreślił, że skoro jeden z kuponów jest receptą (żółty) to zakres umieszczonych na nim danych osobowych jest niezgodny z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2000 r. w sprawie recept lekarskich (Dz. U. Nr 107, poz. 1146). Rozporządzenie to w § 3 ust. 2 określa dane dotyczące pacjenta, jakie powinny znajdować się na recepcie. Przepis ten nie wymaga umieszczania na receptach numeru PESEL pacjenta, natomiast na kuponie książeczki usług medycznych dane te są umieszczane w związku z opisaną wyżej procedurą personalizacji. Wobec powyższego, wykorzystywanie kuponu książeczki usług medycznych jako recepty narusza zasadę legalności przetwarzania danych osobowych, określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Przepis ten stanowi, że przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne jeśli zezwalają na to przepisy prawa. Żaden przepis szczególny nie nakazuje wykorzystywania kuponów książeczki usług medycznych jako recepty, natomiast zakres danych osobowych znajdujących się na tych kuponach jest zbyt szeroki w stosunku do zakresu określonego w cytowanym rozporządzeniu w sprawie recept lekarskich.

Odrębnym zagadnieniem podnoszonym przez ubezpieczonych i przez personel medyczny jest możliwość odtworzenia na podstawie książeczki i pozostających w niej białych kuponów historii leczenia pacjenta. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym książeczka jest dowodem objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, dla realizacji tego celu nie jest konieczne przetwarzanie w ramach jej danych dotyczących przebiegu leczenia pacjenta. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Adekwatność powinna być rozumiana jako pewna proporcjonalność pomiędzy zakresem przetwarzanych danych, a celem, któremu służą te informacje. Przetwarzanie w ramach książeczek usług medycznych danych stanowiących opis leczenia pacjenta narusza tę zasadę. Generalny Inspektor wskazał również, iż taka „otwarta” informacja o danych dotyczących stanu zdrowia pacjenta, czyli danych szczególnie chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, wiąże się z jeszcze jednym niebezpieczeństwem. Na podstawie art. 27 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, dane szczególnie chronione, do których należą dane o stanie zdrowia, mogą być przetwarzane

jedynie w określonych sytuacjach m.in., gdy przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą i stwarza pełne gwarancje ich ochrony. Dane zawarte w książeczkach usług medycznych objęte są tajemnicą lekarską, czy też tajemnicą pielęgniarską, jednak, ze względu na powszechność książeczek, nie można wykluczyć dostępu osób niepowołanych, gdyż przepisy szczególne nie wprowadzają owych wymaganych przez ustawę o ochronie danych osobowych pełnych gwarancji ochrony.

Pomimo, iż stosowanie książeczek usług medycznych służy kontroli refundacji leków, a w Kasach Chorych, które stosują je na szeroką skalę skutecznie przeciwdziałają nadużyciom, jednak naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych, związane z ich stosowaniem, skłoniły Generalnego Inspektora do zwrócenia się z prośbą o podjęcie inicjatywy w celu wprowadzania działań nie tylko skutecznych, ale i zgodnych z prawem.

Minister Zdrowia (GGI – 024 – 4/01/004 z dnia 13 lipca 2001 r.)

w sprawie przekazywania dokumentacji medycznej pacjentów przez zakłady opieki zdrowotnej innym zakładom lub lekarzom rodzinnym bez wiedzy i zgody pacjentów.

Zakłady opieki zdrowotnej przekazują dokumentację medyczną swoich pacjentów innym zakładom lub lekarzom rodzinnym bez zgody i wiedzy pacjentów w sytuacji, gdy lekarz rodzinny nawiązuje stosunek pracy z zakładem opieki zdrowotnej innym, niż dotychczas. W następstwie tego karty dotychczasowych pacjentów są przekazywane lekarzowi lub bezpośrednio zakładowi opieki zdrowotnej, w którym lekarz został zatrudniony. Często są również przypadki przekazywania dokumentacji medycznej przez zakłady opieki zdrowotnej lekarzom rodzinnym dotychczas zatrudnionym w tych zakładach, w związku z rozpoczynaniem prowadzenia przez tych lekarzy indywidualnych praktyk lekarskich. W efekcie takich działań powstaje wrażenie, że bez względu na wolę pacjenta „właścicielem” dokumentacji medycznej pacjenta jest lekarz.

W dniu 6 czerwca 1998 r. rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1992 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. z 1993 r. Nr 3, poz. 3 z późn. zm.) straciło moc obowiązującą. Rozporządzenie regulujące problematykę związaną z

prowadzeniem i udostępnianiem dokumentacji medycznej nie zostało jednak dotychczas wydane, co powoduje, że od ponad trzech lat brak przepisów w tym zakresie⁵⁵⁹

Generalny Inspektor podkreślił, że brak odpowiedniego uregulowania prawnego w przedmiotowym zakresie budzi szereg wątpliwości i prowadzi do odmów udostępniania dokumentacji, nawet pacjentom albo do udostępniania dokumentacji medycznej podmiotom nie upoważnionym do tego np. na podstawie zgody pacjentów co potwierdzają liczne skargi pacjentów.

W odpowiedzi z dnia 16 marca 2001 r., (znak:ZPM-402-8/2001), Minister Zdrowia stwierdził, że „podstawę udostępniania dokumentacji medycznej właściwym podmiotom stanowią postanowienia art. 18 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej”. Prawdą jest, że na podstawie art. 18 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.), zakład udostępnia dokumentację medyczną osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych zakładu zakładom opieki zdrowotnej, jednostkom organizacyjnym tych zakładów i osobom wykonującym zawód medyczny poza zakładami opieki zdrowotnej, jeżeli dokumentacja ta jest niezbędna do zapewnienia ciągłości świadczeń zdrowotnych. Jednakże przepis ten – jak się wydaje – dotyczy głównie sytuacji, gdy dokumentacja powinna być udostępniana w celu zapewnienia pacjentom kontynuacji procesu leczenia, nie zaś przekazywana do dyspozycji innych podmiotów.

Wobec powyższego oraz ze względu na liczne skargi pacjentów wpływające do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie, czy art. 18 ust. 3 pkt 2 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej może stanowić podstawę do przekazywania dokumentacji medycznej zakładom opieki zdrowotnej i lekarzom rodzinnym (bez zgody i wiedzy pacjentów, a niejednokrotnie wbrew woli pacjentów), jeżeli nie jest to ściśle związane z prowadzonym procesem leczenia.

Minister Zdrowia (GI-DP-024/1040/01, GI-DP-024/1041/01 z dnia 27 lipca 2001) oraz (GI-DP-024/1040/01, GI-DP-024/1041/01 z dnia 26 lipca 2001 r.)

⁵⁵⁹ W związku z powyższym, w piśmie z dnia 26 lutego 2001 r. (znak: GGI-024-4/01/151) Generalny Inspektor zwrócił się do Ministra Zdrowia o podjęcie w trybie pilnym działań zmierzających do wydania stosownych rozporządzeń.

w sprawie odmowy udostępnienia przez oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o ubezpieczonych i opłacanych przez nich składkach, w zakresie niezbędnym do realizacji ubezpieczenia zdrowotnego

W dniu 11 lipca 2001 r. do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęły pisma Małopolskiej Regionalnej Kasy Chorych z siedzibą w Krakowie. W pismach kierowanych do Generalnego Inspektora podnoszono, iż niektóre oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie udostępniają Małopolskiej Regionalnej Kasie Chorych informacji niezbędnych do wydania decyzji w sprawie zwrotu nadpłaconych składek, w przypadku, gdy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego wygasł. Z wskazanych pism wynika, iż odmowa udostępnienia informacji niezbędnych do wydania przez Kasę Chorych decyzji wynika z wymagań stosowanej przez oddziały ZUS tzw. „Procedury zwrotu wpłat dokonanych błędnie na ubezpieczenie zdrowotne w okresie przejściowym” – dokumentu z dnia 20 października 1999 r. uzgodnionego z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej. Z pisma z dnia 20 października 1999 r. (MA/6972/99) skierowanego do Dyrektorów Kas Chorych wynika, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych upoważniony został do stosowania niniejszej Procedury przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego. Wynikiem stosowania powołanego okólnika jest odmowa jednostek organizacyjnych ZUS udostępnienia Kasie Chorych podstawowych informacji w zakresie niezbędnym do wydania decyzji.

Tymczasem zgodnie z przepisem art. 26 ust. 5 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.), Kasa Chorych jest uprawniona do nieodpłatnego dostępu do informacji o ubezpieczonym i opłacanej przez niego składce, w zakresie niezbędnym do realizacji ubezpieczenia zdrowotnego, znajdujących się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego m.in. w celu wykonania zadania określonego 82 ust.6 pkt.9 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w postaci podejmowania decyzji w sprawach zaliczenia nadpłaconych składek na poczet następnych należnych składek, a jeżeli obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego wygasł, zwrotu nadpłaconej składki.

Brak informacji o ubezpieczonym oraz opłacanej przez niego składce uniemożliwia wydanie przez Kasę Chorych prawidłowej merytorycznie decyzji. Informacja o wysokości kwoty do zwrotu przekazana przez oddział ZUS jest informacją niewystarczającą do orzeczenia przez Kasę Chorych o zwrocie nadpłaconych składek, tym bardziej, że Kasa Chorych nie posiada wówczas podstawowych informacji stanowiących przesłankę wydania

decyzji. Niemożność ustalenia rzeczywistych podstaw wypłaty świadczenia (nadpłaconych składek) w związku z wygaśnięciem obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego powoduje, iż Kasa Chorych (o ile sam ubezpieczony lub płatnik składek nie dostarczy jej odpowiednich dokumentów) wydając decyzję w tym zakresie narażona jest na jej merytoryczną niepoprawność.

Wobec powyższego kwestia zwrotu nadpłaconych składek w przypadku, gdy zwraca się o to podmiot zainteresowany, po dostarczeniu niezbędnych do wydania decyzji dokumentów, nie budzi wątpliwości. Wątpliwości powstały natomiast w momencie wdrażania przez niektóre oddziały ZUS „Procedury zwrotu wpłat dokonanych błędnie na ubezpieczenie zdrowotne w okresie przejściowym”, o której była mowa wyżej. W wyniku stosowania niniejszego okólnika niektóre jednostki organizacyjne ZUS kierują do Kas Chorych „Zestawienia poświadczeń niezbędnych do dokonania zwrotu przez Kasę Chorych”. Do niniejszych zestawień nie jest natomiast dołączany materiał dowodowy niezbędny do wydania decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor zwrócił się z prośbą o weryfikację uzgodnionej z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej treści „Procedury zwrotu wpłat dokonanych błędnie na ubezpieczenie zdrowotne w okresie przejściowym” z dnia 20 października 1999 r.

W związku z przedstawionym przez Dyrektora Małopolskiej Regionalnej Kasy Chorych zagadnieniem Generalny Inspektor odniósł się również do przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.). Zgodnie z przepisem art. 50 ust. 3 powołanej ustawy, dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40, i na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej oraz Urzędowi Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. W wykazie podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji nie ma Kas Chorych co wywołuje wątpliwości co do możliwości udostępniania danych przez jednostki organizacyjne ZUS.

W związku z tym, że jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiają udostępnienia danych, które nie zostały w niej określone, a informacje udostępniane w Zestawieniu poświadczeń są niewystarczające do wydania przez Kasę Chorych decyzji w sprawie zwrotu nadpłaconych składek - zasadna wydaje się analiza wskazanych procedur pod kątem jego zgodności z przepisami ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Stosowanie

przez jednostki organizacyjne ZUS przedmiotowej Procedury uniemożliwia bowiem realizowanie przez Kasy Chorych zadań nałożonych na nie przepisami prawa.

Pismo podobnej treści zostało skierowane do Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezesa Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych.

Odpowiedź Ministerstwa Zdrowia na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 14 września 2001 r., znak: UZA – 1716 – 073 – 54/AG/01)

W odpowiedzi Ministerstwo Zdrowia podzieliło zdanie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczące uprawnień Kas Chorych w postępowaniu w sprawie zwrotu nadpłaconych składek w przypadku wygaśnięcia obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego. Natomiast uzgodnienia jakie miały miejsce między Ministerstwem Zdrowia a ZUS nie mogły zawierać i nie zawierały ograniczenia uprawnień Kas w tym przedmiocie. Uzgodnienia miały za zadanie wskazać, iż ZUS ze względu na swoją funkcję dotyczącą pobierania i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne jest zobowiązany do wstępnego ustalenia na podstawie posiadanych danych czy faktycznie zaistniała nadpłata.

Odpowiedź Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 23 sierpnia 2001 r. znak: PF. 076-1578/2001)

W odpowiedzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, że w dniu 20 lipca 2001 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz niektórych innych ustaw (tekst w chwili udzielania odpowiedzi nie był opublikowany) zmieniająca w istotny sposób tryb dokonywania zwrotów nadpłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zgodnie z art. 1 ust. 24 nowej ustawy zwrot nadpłaconej składki następuje na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Oznacza to, że ZUS sam dokonywał będzie zwrotu nadpłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i nie będzie potrzeby udzielania informacji Kasom Chorych.

Podobne pismo, w sprawie innej Kasy Chorych skierowane zostało do Prezesa Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych (GGI-024-27/01/645 z dnia 26 lipca 2001 r.)

W odpowiedzi **Prezes Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych (pismo z dnia 24 sierpnia 2001 r., znak: DNU/ TP/946)**: poinformował GODO, że w ZUS została przeprowadzona kontrola. Po przedstawieniu Zakładowi protokołu oraz po otrzymaniu z ZUS – u uwag do protokołu, Urząd Nadzoru wystąpi z wnioskami pokontrolnymi zawierającymi zasygnalizowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych kwestie przekazywania danych pomiędzy Zakładem a Kasami Chorych.

Minister Zdrowia (GGI-024-4/01/950 z dnia 22 listopada 2001 r.)

w sprawie⁵⁶⁰ przekazywania dokumentacji medycznej pacjentów przez zakłady opieki zdrowotnej innym zakładom lub lekarzom rodzinnym bez wiedzy i zgody pacjentów.

Ze skarg kierowanych do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wynika, iż zakłady opieki zdrowotnej przekazują dokumentację medyczną swoich pacjentów innym zakładom lub lekarzom rodzinnym bez zgody i wiedzy pacjentów. Praktyka ta jest stosowana na przykład, gdy lekarz rodzinny nawiązuje stosunek pracy z zakładem opieki zdrowotnej innym niż dotychczas i w następstwie, karty historii choroby jego pacjentów są przekazywane lekarzowi lub bezpośrednio zakładowi opieki zdrowotnej, w którym został on zatrudniony. Skargi dotyczą również sytuacji, gdy dokumentacja jest przekazywana bez zgody pacjentów nowotworzonym zakładom opieki zdrowotnej lub lekarzom rodzinnym prowadzącym indywidualne praktyki lekarskie. W efekcie takich działań powstaje wrażenie, że bez względu na wolę pacjenta „właścicielem” dokumentacji medycznej pacjenta jest lekarz. Generalny Inspektor zaznaczył, iż udostępnianie ww. dokumentacji nie jest ściśle związane z procesem leczenia. Brak odpowiedniego uregulowania prawnego w przedmiotowym zakresie budzi szereg wątpliwości, m.in. prowadzi do udostępniania dokumentacji medycznej podmiotom nieupoważnionym do tego. Powyższe stwierdzenie potwierdzają liczne skargi pacjentów, których dokumentacja została przekazana bez ich wiedzy i zgody lekarzom rodzinnym rozpoczynającym prowadzenie indywidualnych praktyk lekarskich lub nowotworzonym zakładom opieki zdrowotnej.

Przepis art. 18 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.) stanowi, że zakład udostępnia dokumentację, o której mowa w ust. 1 zakładom opieki zdrowotnej, jednostkom organizacyjnym tych

⁵⁶⁰ dotyczy pisma Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 13 lipca 2001 r. (znak: GGI-024-4/01/604)

zakładów i osobom wykonującym zawód medyczny poza zakładami opieki zdrowotnej, jeżeli dokumentacja ta jest niezbędna do zapewnienia ciągłości świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie z § 54 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. Nr 88, poz. 966), udostępnienie dokumentacji wewnętrznej pacjenta na zewnątrz zakładu organom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów następuje, z zastrzeżeniem ust. 2, na podstawie decyzji kierownika zakładu.

Powołane przepisy dotyczą w szczególności sytuacji, gdy dokumentacja powinna być udostępniana w celu zapewnienia pacjentom kontynuacji procesu leczenia, nie zaś przekazywania do dyspozycji innych podmiotów. Brak jest natomiast przepisów, które precyzyjnie określałyby podmioty uprawnione do udostępnienia im dokumentacji medycznej pacjentów oraz konieczne warunki stanowiące podstawę do jej udostępnienia w przypadku, gdy nie jest to ściśle związane z procesem leczenia.

Wobec powyższego Generalny Inspektor zwrócił się do ministra z prośbą o wyjaśnienie czy, § 54 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania może stanowić podstawę do przekazywania dokumentacji medycznej zakładom opieki zdrowotnej i lekarzom rodzinnym (bez zgody i wiedzy pacjentów) jeżeli nie jest to bezpośrednio związane z prowadzonym procesem leczenia, a w szczególności, czy dopuszczalne jest, aby lekarzowi rodzinemu, który nawiązuje stosunek pracy w zakładzie opieki zdrowotnej innym niż dotychczas, przekazano dokumentację medyczną pacjentów zakładu, w którym był on pierwotnie zatrudniony.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (GI-DP-024/1841/00 z dnia 21 lutego 2001 r.)

w sprawie przetwarzania przez Policję danych osobowych w albumach zdjęć sygnalitycznych.

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga osoby nigdy dotąd nie karanej na przetwarzanie przez Policję jej danych osobowych, a mianowicie na umieszczenie fotografii w albumie zdjęć sygnalitycznych

i jej wykorzystywanie podczas okazań tablic pogładowych osobom postronnym w ramach prowadzonych przez miejscową jednostkę Policji postępowań przygotowawczych.

Wskazana praktyka budziła szereg wątpliwości z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych. Policja, na podstawie art. 20 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.), może pobierać, gromadzić i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych odciski linii papilarnych, zdjęcia oraz inne dane o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw umyślnych, ściganych z oskarżenia publicznego, a także o osobach o nie ustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swą tożsamość. Policja może też fotografować podejrzanego i osobę, której nie przedstawiono jeszcze zarzutu popełnienia przestępstwa na podstawie art. 74 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.). Żaden z powołanych przepisów nie daje jednak podstaw do umieszczania pozyskanych w ten sposób fotografii w albumach zdjęć sygnalitycznych i okazywanie ich osobom postronnym.

W związku z tym można sformułować następujące pytania:

- czy zagadnienie to reguluje jakikolwiek przepis prawa,
- czy są określone zasady przygotowywania albumów zdjęć sygnalitycznych i prezentowania tych zdjęć osobom postronnym,
- czy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, jako jednostka nadzorująca Policję, kontroluje prawidłowość przygotowywania ww. albumów,
- jakie są kryteria doboru osób, których zdjęcia są umieszczane w albumie, a następnie na tablicach pogładowych.

Opisany przypadek umieszczenia w albumie zdjęć sygnalitycznych fotografii osoby, która nie była dotąd karana, bądź jej skazanie uległo zatarciu, nie jest zapewne jednostkowy. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że skargi na tego rodzaju praktyki stosowane przez Policję będą nadal napływać do Biura, dlatego też Generalny Inspektor uznał iż koniecznym jest rozstrzygnięcie wyżej wskazanych wątpliwości dotyczących podstaw prawnych umieszczania zdjęć w albumach sygnalitycznych.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (GGI-024-21/01/534 z dnia 22 czerwca 2001 r.)

w sprawie przyspieszenia procedury wydania aktu wykonawczego do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, z późn. zm.), który

zgodnie z art. 80 e tej ustawy, określi sposób prowadzenia centralnej ewidencji pojazdów oraz rodzaj danych, które można udostępniać poszczególnym podmiotom i wysokość opłat z tym związanych.

Zgodnie z art. 80 e ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, minister właściwy do spraw administracji publicznej w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, transportu oraz finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia centralnej ewidencji pojazdów, warunki i sposób współdziałania podmiotów, które przekazują dane lub informacje do ewidencji, rodzaj danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji, które mogą być udostępnione poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 80c ust. 1 i 3-5 ustawy, wysokość opłat za udostępnienie danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji oraz warunki i sposób ich wnoszenia. Rozporządzenie ma określić w szczególności organizację systemu teleinformatycznego, w którym prowadzona jest ewidencja, nieprzekraczalne terminy przekazywania danych lub informacji do ewidencji oraz sposób ich przekazywania, zakres danych lub informacji udostępnianych poszczególnym podmiotom, zróżnicowaną wysokość opłat w zależności od zakresu udostępnianych danych lub informacji oraz konieczności przetwarzania danych lub informacji, o których mowa w art. 80c ust. 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Do dnia dzisiejszego brak jest powyższego uregulowania. Brakujące przepisy miałyby też określać zasady udostępniania danych ze zbiorów prowadzonych przez wojewodów. Fakt ten wykorzystywany jest przez podmioty prowadzące wojewódzkie ewidencje pojazdów, jako podstawa odmowy udostępnienia danych z prowadzonych zbiorów. Art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2000 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 43, poz. 483), przewiduje bowiem, iż od dnia jej wejścia w życie, udostępnianie danych i informacji z ewidencji prowadzonej przez wojewodę oraz pobieranie związanych z tym opłat odbywa się na zasadach określonych dla centralnej ewidencji pojazdów w art. 80 c, art. 80 d ust. 1 i art. 80 e ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Opisana niedoskonałość przepisów prawa jest wykorzystywana do odmowy udzielania informacji z rejestrów pojazdów i kierowców. Np. jeden z wojewodów odmówił udostępnienia danych osobowych kierowcy, który popełnił wykroczenie drogowe, gdy z prośbą o ich udostępnienie zwróciła się straż miejska w sytuacji, gdy art. 19 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, uprawnia do

przetwarzania przez straż miejską danych osobowych kierowcy, wobec którego prowadzone jest postępowanie wyjaśniające lub zamierzone wystąpienie z wnioskiem o ukaranie.

Wobec powyższego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podkreślił konieczność przyspieszenia prac legislacyjnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (GI-DP-430/1219/01 z dnia 14 września 2001 r.)

w sprawie ustalenia podmiotu, w kompetencjach którego znajduje się obecnie przechowywanie księzek meldunkowych dla wsi, prowadzonych przez sołtysów na podstawie art. 15 ust. 3 nie obowiązującej od dnia 1 stycznia 1975 r. ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. Nr 33, poz. 164, z późn. zm.).

Ze skarg wpływających do Generalnego Inspektora wynika, iż książki meldunkowe prowadzone w przeszłości (do 1975 r.) przez osoby pełniące funkcje sołtysa, często znajdują się w posiadaniu osób prywatnej, a sprawa przechowywania w/w księzek meldunkowych nie jest w sposób dostateczny uregulowana przepisami prawa.

Na podstawie art. 15 ust. 3 nie obowiązującej od dnia 1 stycznia 1975 r. ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. Nr 33, poz. 164 z późn. zm.), książkę meldunkową dla wsi prowadził sołtys. Ustawa powierzająca sołtysom prowadzenie ksiąg meldunkowych wsi utraciła moc obowiązującą, na podstawie art. 61 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 14, poz. 85, zm. Dz. U. z 1984 r. Nr 26, poz. 132, - tekst jednolity Dz. U. z 1984 r. Nr 32, poz. 174 z późn. zm.). Obecnie, zgodnie z przepisem § 31 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1984 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 176, zm. Dz. U. z 2001 r. Nr 43, poz. 476) w sprawie wykonywania obowiązku meldunkowego i prowadzenia ewidencji ludności, wydanego na podstawie art. 51 ust. 1 i 3 w/w ustawy, rejestr stałych mieszkańców w formie kartoteki składającej się z indywidualnych kart osobowych mieszkańców prowadzą terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego. Stosownie do § 31 ust. 3 rozporządzenia rejestr stałych mieszkańców gminy prowadzi się w układzie terytorialnym, uwzględniając podział według wsi i domów, a także - jeśli zachodzi potrzeba – lokali w tych domach.

W obecnym stanie prawnym podmiotami uprawnionymi i zobowiązanymi do prowadzenia rejestru stałych mieszkańców są gminy. W związku z ustaniem ustawowej

przesłanki do prowadzenia przez sołtysów wsi ksiąg meldunkowych oraz brakiem regulacji w zakresie ich przekazania obecnie uprawnionym do ich prowadzenia organom administracji, czy też archiwizacji tych dokumentów, Generalny Inspektor zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za przechowywanie przedmiotowych ksiąg meldunkowych. Wskazanie powyższego jest niezbędne do ustalenia podmiotów obowiązanych do zabezpieczenia danych osobowych znajdujących się w ksiągkach meldunkowych prowadzonych przez sołtysów do 1975 r.

Odpowiedź Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 8 października 2001 r, znak: Nr DIR-V-610-109/8791/01, SVF-500/01);

W odpowiedzi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformowało, że jeśli do tej pory, pomimo znacznego upływu czasu, sołtys nadal przechowuje książki meldunkowe, powinien je przekazać do właściwego organu gminy. Obowiązek ten wynika z uregulowań kwestii ewidencjonowania jak i przechowywania dokumentów przez organy gmin określonych rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz. U. Nr 112, poz. 1319). Jednolity rzeczowy wykaz akt dla organów gmin i związku międzygminnych – stanowiący załącznik do wskazanej wyżej instrukcji – szczegółowo określa jakie dokumenty przechowywane są w gminach oraz ustala kategorię archiwalną wskazującą czasokres przechowywania dokumentów. Zgodnie z tym załącznikiem dokumentację ewidencji ludności, dowodów tożsamości, urzędów stanu cywilnego oznaczono symbolem klasyfikacyjnym 51, a termin przechowywania: rejestrów, ksiąg, wykazów, skorowidzów meldunkowych, kart osobowych mieszkańców ustalono na 50 lat (dokumenty te obecnie objęto kategorią archiwalną B – 50).

Minister Sprawiedliwości RP Prokurator Generalny (GGI-024-28/01/650 z dnia 27 lipca 2001 r.)

w sprawie stosowanej przez jednostki prokuratury praktyki, polegającej na łącznym sporządzaniu postanowień i zarządzeń ich wykonania, zawierających imiona, nazwiska i adresy zamieszkania stron i osób nie będących stronami toczącego się postępowania, jako niezgodnej z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.

Generalny Inspektor zwrócił uwagę, iż powszechna jest praktyka prokuratur polegająca na umieszczaniu w jednym piśmie treści postanowienia i zarządzenia jego wykonania, zawierającego imiona, nazwiska i pełny adres zamieszkania stron oraz osób nie będących stronami toczącego się postępowania. Tego rodzaju działania nie mają umocowania w obowiązujących przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, a przez to stanowią naruszenie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883, z późn. zm.).

Warunki formalne, jakim powinno odpowiadać postanowienie określone zostały w art. 94 § 1 kodeksu. Przepis ten stanowi, iż „postanowienie winno zawierać oznaczenie organu oraz osoby lub osób, wydających postanowienie, datę wydania postanowienia, wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy, rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej oraz uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania”. Na podstawie art. 94 § 2 cytowany przepis stosuje się odpowiednio do zarządzeń.

Formę zapoznania się z treścią postanowienia określa art. 100 § 1 kodeksu, który stanowi, iż orzeczenia lub zarządzenia wydane na rozprawie ogłasza się ustnie. Orzeczenia i zarządzenia wydane poza rozprawą doręcza się prokuratorowi, a także stronie i osobie nie będącej stroną, którym przysługuje środek zaskarżenia, jeśli nie brali oni udziału w posiedzeniu lub nie byli przy ogłoszeniu. W innych wypadkach – w myśl § 2 wyżej powołanego przepisu – o treści orzeczenia lub zarządzenia należy powiadomić strony. Przepis art. 140 kodeksu stanowi natomiast, iż „jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, orzeczenia, zarządzenia, zawiadomienia i odpisy, które ustawa nakazuje doręczać stronom, doręcza się również obrońcom, pełnomocnikom i ustawowym przedstawicielom”.

Żaden z przepisów kodeksu postępowania karnego nie wymaga zatem, aby zarządzenie wykonawcze było umieszczone na tym samym dokumencie, co postanowienie. Podobnie, żaden z przepisów aktów wykonawczych, wydanych na podstawie kodeksu postępowania karnego, nie zobowiązuje prokuratora do formułowania zarządzeń wykonawczych w sposób umożliwiający uczestnikowi postępowania dostęp do danych osobowych pozostałych jego uczestników. Zarządzenie takie ma charakter techniczny, nie rozstrzygający o istocie sprawy i nie podlega zaskarżeniu.

W tej sytuacji wskazana byłaby zmiana dotychczasowej formy łącznego sporządzania postanowień i zarządzeń ich wykonania. Dotychczasowa forma godzić może w poczucie bezpieczeństwa uczestników postępowania, a ponadto jest niezgodna z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych., w szczególności art. 23 ust.1. W świetle powołanego

przepisu przetwarzanie danych osobowych, w tym również ich udostępnianie, jest dopuszczalne wyłącznie po spełnieniu co najmniej jednej z enumeratywnie wymienionych w nim przesłanek. Bezprawne jest zatem przetwarzanie danych w sytuacji, gdy administrator danych nie legitymuje się żadną z przesłanek legalności przetwarzania.

Z uwagi na to, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie działań mających na celu zmianę przedstawionej praktyki i wyeliminowanie pojawiających się w przedmiotowym zakresie nieprawidłowości.

Odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 9 sierpnia 2001 r. znak: PR I 902/14/01):

W odpowiedzi Ministerstwo Sprawiedliwości podzieliło pogląd o potrzebie zmiany dotychczasowej praktyki w postępowaniu przygotowawczym, polegający na obejmowaniu jednym dokumentem zarówno postępowania jak i zarządzenia o jego wykonaniu. W związku z powyższym zostało wydane podległym prokuratorom stosowne polecenia w tym zakresie.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (GI-DS-430/488/01, GI-DIS-K-411/127/01 z dnia 13 grudnia 2001 r.)

w sprawie dopuszczalności przeniesienia wierzytelności na rzecz innego podmiotu bez zgody konsumenta – dłużnika.

W związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi (m.in. w sprawie skargi Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie na udostępnienie danych dłużnika bez jego zgody firmie Presco s.c. z siedzibą w Pile w celu przelewu wierzytelności z tytułu należności skarżącego wobec Polkomtel S.A. na podstawie art. 509 k.c. oraz w sprawie EGM Investments S.A. w Bydgoszczy publikującej dane dłużników na stronie internetowej o nazwie „Ogólnopolski serwis wierzytelności” także na podst. Art.509 k.c.) Generalny Inspektor zwrócił się o dokonanie oceny w/w działalności z punktu widzenia praw konsumentów.

Zgodnie z treścią przywołanego art. 509 § 1 kodeksu cywilnego wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Jednocześnie Generalny Inspektor zwrócił uwagę, że z dniem 1 lipca 2000 r. został zmieniony, mocą ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271), przepis art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego. Zgodnie z jego brzmieniem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385³ pkt 5 kodeksu cywilnego, w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta.

W świetle powyższego pojawia się wątpliwość, w przedmiocie dopuszczalności przeniesienia wierzytelności na rzecz innego podmiotu bez zgody konsumenta – dłużnika. Z brzmienia art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ pkt 5 kodeksu cywilnego można bowiem wnioskować, iż postanowienia umowy zawieranej z konsumentem dopuszczające przeniesienie wierzytelności na osobę trzecią bez zgody konsumenta są bezskuteczne z mocy prawa i w konsekwencji wierzyciel może przenieść wierzytelność konsumenta na osobę trzecią na podstawie art. 509 § 1 k.c. wyłącznie w sytuacji istnienia zgody konsumenta na dokonanie tej czynności.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (GI-DP-024-1679/00 z dnia 7 marca 2001 r.)

w sprawie „Kwestionariusza o możliwościach płatniczych płatnika składek” oraz analizy jego zakresu i podstaw prawnych zbieranych informacji pod kątem zgodności z ustawą o ochronie danych osobowych

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.) określa w art. 29 warunki rozłożenia na raty zaległości płatnika składek. Artykuł ten stanowi, że ze względów gospodarczych lub innych przyczyn zasługujących na uwzględnienie, ZUS może na wniosek dłużnika odroczyć termin płatności należności z tytułu składek, oraz rozłożyć należność na raty, uwzględniając możliwości

płatnicze dłużnika, oraz stan finansów ubezpieczeń społecznych. Odroczenie terminu płatności może dotyczyć jedynie należności finansowanej przez płatnika składek.

W związku z tym, ZUS musi ocenić możliwości płatnicze dłużnika. Z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie wynika jednak prawo ZUS-u do przetwarzania danych osób trzecich, które znajdują się z dłużnikiem w stosunkach rodzinnych i majątkowych. Podstawa prawna (art. 29 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) mówi bowiem o danych dłużnika, nie zaś o danych dłużnika i osób mu bliskich. Z podstawy legalności przetwarzania danych określonej w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, wynika, że nie ma możliwości rozszerzania zakresu rzeczowego i osobowego przetwarzanych danych poza zakres określony w przepisach.

Przedmiotowy kwestionariusz ZUS budzi więc wątpliwości nie tylko co do swojej podstawy prawnej, ale także co do adekwatności zbieranych danych do potrzeb administratora.

Generalny Inspektor zwrócił się więc do Prezesa ZUS z prośbą o rozważenie dostosowania kwestionariusza do powyższych wniosków. Podjęcie tych działań przyczyni się zarówno do zapewnienia pełnej ochrony danych osobowych osób ubezpieczonych w ZUS, jak również do zwiększenia zaufania tych osób do ZUS.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (GI-DP-024/1007/01 z dnia 2 sierpnia 2001 r.)

w sprawie żądania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od osób, które pracowały przez pewien czas za granicą – zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia zawierającego w swej treści dane osobowe pracownika, którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz nieuprawnionej praktyki żądania zgody wymienionego w niniejszym zaświadczeniu pracownika na ujawnienie jego zarobków.

Zgodnie z przepisem § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 11, poz. 63 z późn. zm.), wydanego na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1-3 i 5 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 z późn. zm.), jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia: kwoty, od których za te okresy opłacono

składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Powołany przepis stanowi więc podstawę przetwarzania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jedynie informacji o wysokości wynagrodzenia zastępczego. Nie jest on natomiast przesłanką legalności przetwarzania danych osobowych (imię, nazwisko, data urodzenia) pracownika, którego to wynagrodzenie dotyczy. W obowiązującym stanie prawnym nie ma podstaw, aby zaświadczenie żądane przez poszczególne jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zawierały w swej treści oprócz kwoty zastępczego wynagrodzenia również dane osób trzecich.

Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor stwierdził, iż przetwarzanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wymienionych danych, wobec braku podstawy prawnej do ich przetwarzania, narusza ustawę o ochronie danych osobowych. Warto wskazać ponadto, iż żądanie ZUS w zakresie wykraczającym poza dane niezbędne do osiągnięcia celu, tj. ustalenia kwoty wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty, powoduje w efekcie naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych także przez pracodawcę. Pracodawca, tak jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych, obowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania przepisów ustawy, w tym między innymi przetwarzania ich zgodnie z prawem (art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy), oraz stosownie do przepisu art. 36 ustawy, zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności zabezpieczenia danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Przetwarzanie przez zakład pracy danych osobowych pracownika w innym celu, niż ten dla którego zostały zebrane narusza ponadto, określoną w przepisie art. 26 ust. 1 ustawy zasadę celowości.

W związku z powyższym zaświadczenie o wynagrodzeniu zastępczym wydawane przez zakład pracy nie powinno zawierać danych osobowych pracownika, którego to wynagrodzenie dotyczy.

Generalny Inspektor wskazał ponadto, iż jednostki ZUS odmawiają niejednokrotnie zaliczenia okresu zatrudnienia za granicą do wymiaru czasu pracy z uwagi na brak zgody osoby trzeciej (wymienionej w zaświadczeniu) na ujawnienie jej zarobków. Natomiast Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony, w ramach nałożonych przepisami prawa zadań, do żądania udzielenia przez osobę trzecią zgody na ujawnienie jej zarobków i

uzależniania od niej w efekcie zaliczenia czasu pracy za granicą do wymiaru emerytury lub renty innej osoby.

Generalny Inspektor kierując powyższe wystąpienie nie wykluczał potrzeby posiadania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaświadczeń w postaci, w jakiej są żądane do tej pory. Jednakże sprawa ta powinna być jednoznacznie określona przepisami prawa.

Odpowiedź Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 7 września 2001 r. znak: SEn 7207 – 33/01)

W odpowiedzi Prezes Zakład Ubezpieczeń Społecznych podzielił stanowisko Generalnego Inspektora oraz zawiadomił, że oddziały ZUS zostały poinformowane, iż obowiązujące przepisy nie obligują pracodawcy do ujawniania w zaświadczeniu o wynagrodzeniu danych osobowych pracownika, którego wynagrodzenie ma służyć innej osobie do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, renty lub kapitału początkowego. Ponieważ jednak mogą występować przypadki wystawiania fałszywych zaświadczeń, w oparciu o które ustalana jest wysokość świadczeń, zlecono oddziałom ZUS prowadzenie w tym zakresie szczegółowej kontroli pracodawców wystawiających takie zaświadczenia.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (GI-DP-024/1376/01 z dnia 22 listopada 2001 r.)

w sprawie praktyki stosowanej dotychczas przez niektóre jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie udostępniania pracodawcy danych o stanie zdrowia osoby występującej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przedłużenie okresu wypłaty zasiłku chorobowego (druk ZUS Z-21).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych został powiadomiony o ujawnianiu pracodawcom, przez niektóre jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, szczegółowych danych o stanie zdrowia osób, które na wniosku ZUS Z-21 występują o przedłużenie okresu wypłaty zasiłku chorobowego. Wzór tego wniosku stanowi załącznik numer 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 65, poz. 742, zm. Dz. U. z 2001 r. Nr 64, poz. 653), zwanego dalej rozporządzeniem. Przedmiotowy wniosek

zawiera w części drugiej między innymi: opis rozpoznania (w języku polskim), tj. chorobę podstawową oraz choroby współistniejące, opis przebiegu choroby, stosowanego leczenia i rehabilitacji, wyniki badań dodatkowych oraz rokowania co do stanu zdrowia. Część trzecia wniosku w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego to orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie celowości przedłużenia okresu zasiłkowego.

Informacje o stanie zdrowia ubezpieczonego, o których mowa we wniosku w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego, stanowią dane szczególnie chronione. Tymczasem ze skarg kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wynika, iż niektóre jednostki ZUS przekazują pracodawcy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego w formie, która ujawnia szczegółowe dane o stanie zdrowia. Dokument w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego, stanowiący decyzję lekarza orzecznika ZUS w przedmiotowej sprawie, kierowany następnie do pracodawcy nie powinien zawierać w swej treści informacji o stanie zdrowia ubezpieczonego. Generalny Inspektor wskazał, iż w sytuacji, gdy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o przedłużeniu okresu wypłaty zasiłku chorobowego, stanowiące część trzecią wniosku, o którym mowa wyżej, przedkładać jest pracodawcy ze wszystkimi informacjami składającymi się na przedmiotowy wniosek – dochodzi do ujawnienia danych o stanie zdrowia, tj. danych szczególnie chronionych na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy, osobom nieupoważnionym do ich pozyskania. Taka forma zawiadamiania pracodawcy o decyzji lekarza orzecznika ZUS, co do celowości przedłużenia okresu zasiłkowego, jest niezgodna z przepisami ustawy, a ponadto prowadzi do przekazania informacji, które nie są w ogóle pracodawcy przydatne, gdyż konieczne jest dla niego jedynie uzyskanie wiadomości, że okres zasiłkowy został przedłużony.

Generalny Inspektor zaznaczył, iż Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 19 maja 1998 r. (sygn. akt OTK 1998/4/46) dotyczącym § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 maja 1996 r. w sprawie orzekania o czasowej niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 63, poz. 302) w zakresie, w jakim zobowiązuje do ujawniania w zaświadczeniu lekarskim numeru statystycznego choroby orzekł, iż „(...) Nie ulega wątpliwości, iż będąca przedmiotem unormowania kwestionowanego rozporządzenia informacja o stanie zdrowia (rodzaju schorzenia), podana w zaświadczeniu lekarskim w postaci numeru statystycznego choroby, należy do sfery życia prywatnego jednostki. Informacja ta, w świetle dotychczas obowiązujących przepisów wykonawczych podlega pozyskaniu przez lekarza oraz udostępnieniu – poza zainteresowaną osobą – co najmniej

trzem adresatom: właściwym agendom zakładu opieki zdrowotnej, pracodawcy i zakładowi ubezpieczeń społecznych. Stwarza to pośrednie zagrożenie sfery prywatności konkretnych osób, chociaż bezpośredniej jej pogwałcenie jest możliwe dopiero poprzez ewentualne naruszenie poufności tych danych przez osoby trzecie. (...)” Trybunał Konstytucyjny oceniając konstytucyjność i legalność uwidaczniania w zaświadczeniu lekarskim numeru statystycznego choroby, na podstawie kwestionowanego przepisu miał na uwadze również przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, w tym w szczególności przepis art. 27 ust. 1 i 2 w związku z przepisem art. 7 pkt 2.

Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor zwrócił się z zmianą praktyki w jednostkach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, aby zawiadomienie pracodawcy o decyzji lekarza orzecznika ZUS w sprawie przedłużenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego nie ujawniało danych o stanie zdrowia ubezpieczonego.

Prezes Urzędu Nadzoru nad Ubezpieczeniami Zdrowotnymi (GI-DP-024/935/01 z dnia 23 lipca 2001 r.)

w sprawie praktyki Kas Chorych żądania podczas kontroli realizacji umowy o udzielenie świadczeń, dostępu do akt osobowych pracowników zatrudnianych w kontrolowanej jednostce.

Podstawą prawną przeprowadzania lub zlecania przeprowadzenia przez Kasę Chorych kontroli bieżącej realizacji umowy o udzielenie świadczeń jest przepis art. 61 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą. Na jego podstawie podmiot kontrolowany zobowiązany jest do przedłożenia niezbędnych dokumentów, udzielania informacji i pomocy podczas kontroli (art. 61 ust. 3). Natomiast Kasy Chorych na podstawie art. 141a ust. 1 pkt 4 i 5 są uprawnione do uzyskiwania i przetwarzania danych osobowych osób ubezpieczonych w celu m.in. kontroli rodzaju, zakresu i przyczyny udzielanych świadczeń oraz rozliczenia ze świadczeniodawcami. Wskazane przepisy prawa nie dają podstaw do żądania przez Kasy Chorych, w związku z przeprowadzanymi kontrolami świadczeniodawców, dokumentów pochodzących z akt osobowych pracowników zatrudnionych w kontrolowanej jednostce. Generalny Inspektor zwrócił uwagę, że przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 stycznia 1999 r. w sprawie ustalenia zakresu niezbędnych danych

gromadzonych przez świadczeniodawców oraz w systemach informatycznych Kas Chorych, a także zakresu i procedury wymiany danych pomiędzy Kasami Chorych oraz Kasami Chorych a świadczeniodawcami, Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych i Krajowym Związkiem Kas Chorych (Dz. U. Nr 7, poz. 66 z późn. zm.), nie dają Kasom Chorych prawa do pozyskiwania i przetwarzania jakichkolwiek danych osobowych pracowników zatrudnianych przez świadczeniodawców.

Opisane działania, polegające na żądaniu wglądu w akta osobowe pracowników w trakcie przeprowadzanej kontroli, są stałą praktyką Kas Chorych, na której niezgodność z przepisami prawa Generalny Inspektor wielokrotnie zwracał uwagę. Dlatego też Generalny Inspektor ponownie zwraca się o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania przez Kasy Chorych przepisów prawa, a w szczególności do ograniczenia wysuwanych przez nie żądań udostępnienia danych wyłącznie do sytuacji, gdy żądania te są zgodne z przepisami.

Prezes Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń (GI-DS- 430/22/01 z dnia 21 lutego 2001 r.)

w sprawie nieprawidłowych praktykach stosowanych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA przy przysyłaniu klientom umów obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga klienta, w której poinformował, iż Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA Inspektorat w Mogilnie przysyła swym klientom druki płatności składek za ubezpieczenie samochodu (AC, OC, NW), zawierające dane osobowe użytkownika pojazdu, dane dotyczące pojazdu oraz informacje o wysokości składek ubezpieczeniowych w kopertach, które nie są zaklejone.

W związku z powyższym Generalny Inspektor zwrócił uwagę, iż tego rodzaju praktyka, niedopuszczalna z punktu widzenia ustawy z o ochronie danych osobowych, gdyż umożliwia zapoznanie się z danymi osobowymi przez osoby trzecie, narusza również tajemnicę ubezpieczeniową. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 z późn. zm.), zakład ubezpieczeń nie może udzielać informacji dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia, z wyjątkiem informacji związanych z umową ubezpieczenia, przekazywanych uposażonymi

uprawnionym do świadczenia wynikającego z umowy ubezpieczenia oraz osobom trzecim, na rzecz których zawarta jest umowa ubezpieczenia.

Przesyłanie klientowi umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w otwartej kopercie, stwarza realne niebezpieczeństwo zapoznania się z informacjami tu zawartymi przez osoby nieuprawnione. Działania takie, jako naruszające tajemnicę ubezpieczeniową, są sprzeczne z obowiązującym prawem i nie powinny mieć miejsca. W związku z powyższym Generalny Inspektor zwrócił o podjęcie, w trybie nadzoru, odpowiednich działań zmierzających do spowodowania zaprzestania stosowania tego rodzaju bezprawnej praktyki przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Prezes Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń (GI-DS-430/25/01 z dnia 23 lutego 2001 r.)

w sprawie sporządzania przez jednostki organizacyjne PZU S. A. z siedzibą w Warszawie, kserokopii zaświadczeń wydanych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Książki Inwalidy Wojennego.

Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zasygnalizowana została praktyka sporządzania przez jednostki organizacyjne PZU S. A. z siedzibą w Warszawie, kserokopii zaświadczeń wydanych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Książki Inwalidy Wojennego, wymaganych w związku z udzielanymi klientom zniżkami w opłatach za ubezpieczenie samochodu. Dokumenty te zawierają między innymi informacje o przynależności do organizacji niepodległościowych, dane o stanie zdrowia, o przyznanej grupie inwalidzkiej. W sytuacji, gdy klient nie wyrazi zgody na kopiowanie jego dokumentów, odbierane jest od niego pisemne oświadczenie o nie wyrażeniu takiej zgody.

Przedstawione działania ubezpieczyciela budzą wątpliwości klientów i podważają ich zaufanie do zakładu ubezpieczeń, bowiem wskazane wyżej dokumenty zawierają informacje, które nie mają znaczenia dla ubezpieczenia samochodu i są nieadekwatne do celu przetwarzania danych (np. przynależność do organizacji, dane o stanie zdrowia).

Z tych względów Generalny Inspektor zwrócił się o zbadanie w trybie nadzoru, czy sporządzanie przez PZU S.A. kserokopii zaświadczeń wydanych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Książki Inwalidy Wojennego jest niezbędne

dla działań tego ubezpieczyciela oraz czy takie postępowanie nie narusza praw osób ubezpieczonych.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego (DIS – 415 z dnia 20 lutego 2001 r.)

w sprawie udostępnienia danych klientów banku innym podmiotom.

W związku ze skargą klienta banku Citibank (Poland) S.A. z siedzibą w Warszawie, którego dane udostępnione zostały niezgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych oraz z prawem bankowym Galerii "Karowa" w Warszawie, Generalny Inspektor zwrócił się do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego z prośbą o zwrócenie szczególnej uwagi na przypadki udostępniania przez banki danych osobowych klientów innym podmiotom oraz o podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania naruszania przez te podmioty przepisów o ochronie danych osobowych oraz prawa bankowego, w odniesieniu do danych przetwarzanych w prowadzonych przez nie zbiorach.

W omawianej sprawie dane klienta zostały zebrane w celu świadczenia usług bankowych i jako takie powinny być wykorzystane wyłącznie w tym celu, natomiast na zmianę celu przetwarzania danych, zgodę powinien wyrazić klient banku. Działania Citibank (Poland) S.A. naruszyły także przepisy prawa bankowego, bowiem zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt 1 ustawy prawo bankowe, banki i osoby w nich zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są obowiązane zachować tajemnicę bankową, która obejmuje wszystkie wiadomości dotyczące czynności bankowych i osób będących stroną umowy, uzyskane w czasie negocjacji oraz związane z zawarciem umowy z bankiem i jej realizacją, z wyjątkiem wiadomości, bez których ujawnienia nie jest możliwe należyte wykonanie zawartej przez bank umowy.

Sygnalizując powyższy przypadek, Generalny Inspektor zwrócił się do Przewodniczącego Nadzoru Bankowego o podjęcie działań wykluczających podobne przypadki w przyszłości.

Generalny Inspektor poinformował również, iż z uwagi na wagę naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych i prawa bankowego, działając w oparciu o art. 19 ustawy o ochronie danych osobowych skierował do Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych klientów Citibank (Poland) S.A.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego (GGI-024-7/01/185 z dnia 5 marca 2001 r.)

w sprawie żądaniu udzielania telefonicznych informacji przez zakłady pracy na temat zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców, oraz uzależniania uzyskania kredytu od takiego potwierdzenia.

Jak wynika z korespondencji kierowanej do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych banki występują do pracodawców z telefonicznym żądaniem podania wysokości zarobków osób ubiegających się o przyznanie kredytu. Zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.) bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.

Wobec powyższego bank może żądać przedstawienia przez osobę ubiegającą się o przyznanie kredytu informacji o wysokości wynagrodzenia. Pracodawca przetwarzający dane osobowe pracownika, w związku ze stosunkiem pracy, na podstawie przepisów Kodeksu pracy może udostępnić bankowi informacje o wysokości wynagrodzenia, na żądanie pracownika, jeśli wyrazi on zgodę na wykorzystanie jego danych w celach innych, niż ten dla którego zostały zebrane. Przepisy prawa nie przewidują telefonicznej formy pozyskiwania żądanych informacji. Banki więc nie mogą uzależniać przyznania kredytu od udzielenia informacji w tej formie.

Udzielanie przedmiotowych informacji drogą telefoniczną, wiąże się z dodatkowym niebezpieczeństwem przekazania informacji osobie nieuprawnionej, gdyż nie ma możliwości pewnego potwierdzenia tożsamości rozmówcy. Z drugiej strony administrator danych ma obowiązek udzielenia informacji osobie, której dane przetwarza o sposobie udostępnienia danych, a w szczególności o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane te są udostępniane w przypadku skorzystania przez osobę, której dane przetwarza z uprawnień wynikających z art. 32 ustawy o ochronie danych osobowych. Dlatego też fakt udostępniania danych ze zbioru powinien być odnotowywany, szczególnie w sytuacji przetwarzania danych w systemie informatycznym, gdzie obowiązek odnotowywania informacji, komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione, jeśli przewidziane jest udostępnianie danych innym podmiotom, chyba że dane te traktuje się jako dane powszechnie dostępne, wynika z § 16

rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. Odnutowywanie telefonicznego udostępniania danych, dla administratora danych powoduje trudności dowodowe.

Mając powyższe na uwadze Generalny Inspektor zwrócił się z prośbą do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego o podjęcie stosownych działań zmierzających do zmiany opisanej praktyki sygnalizowanej Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zarówno przez klientów banków jak i przez pracodawców.

Pismo podobnej treści zostało skierowane do Prezesa Związku Banków Polskich.

Odpowiedź Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego na powyższe wystąpienie (pismo z dnia 11 kwietnia 2001 r., znak NB/BPN/I/214/01):

W odpowiedzi Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego poinformował, że w związku z zasygnalizowaną przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych praktyką banków, Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego skierował do prezesów banków pismo, w którym zwrócił uwagę na niezgodne z prawem praktyki banków występujące w związku ze sprawdzaniem zdolności kredytowej „kredytobiorcy, będącego pracownikiem na podstawie innego stosunku prawnego”.

Prezes Zarządu Związku Banków Polskich (GGI-024-14/01/346 z dnia 19 kwietnia 2001 r.)

w sprawie wykorzystywania przez banki zbiorów danych osób, które były klientami banku, w celu przesyłania ofert marketingowych własnych produktów, po rozwiązaniu umowy, w związku z którą dane były przetwarzane.

Jak wynika z informacji przesyłanych do Generalnego Inspektora, banki przesyłają klientom propozycję zawarcia umowy pożyczki gotówkowej, w postaci częściowo wypełnionego wniosku. Podkreślenia wymaga fakt, że wniosek zawiera dane osobowe ewentualnego kredytobiorcy, takie jak: imię i nazwisko, adres zameldowania, adres do korespondencji, PESEL. Proponując zawarcie umowy udzielenia pożyczki odstępają od

sprawdzania zdolności kredytowej klienta. Natomiast oferta adresowana jest do osób, które w przeszłości korzystały już z usług kredytowych i terminowo wywiązywały się ze swoich obowiązków w stosunku do banku.

Zbiory danych kredytobiorców, które zostały wykorzystane do wytypowania adresatów oferty promocyjnej, zostały utworzone w związku z wcześniejszym zawieraniem umów o usługi bankowe. Zbiór kredytobiorców jest tworzony w celu obsługi rachunków istniejących. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, administrator przetwarzający dane powinien dolożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności obowiązany jest zapewnić, aby dane były zbierane dla oznaczonych zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami. Zmiana celu przetwarzania danych jest dopuszczalna tylko w wypadkach określonych w tym przepisie.

Na podstawie stosownej uchwały Komisji Nadzoru Bankowego bank ma obowiązek archiwizacji dokumentów przez okres 5 lat. Przetwarzanie danych byłych klientów polegające na ich przechowywaniu, odbywa się więc zgodnie z przesłanką określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. zgodnie z uchwałą wydaną na mocy upoważnienia wyrażonego w art. 81 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.), jednakże przetwarzanie to nie może polegać na wykorzystaniu danych w innym celu, niż archiwizacja. Wykorzystanie więc przedmiotowego zbioru w celu marketingowym narusza zasadę niezmienności celu przetwarzania określoną w cytowanym wyżej art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Mając powyższe na uwadze Generalny Inspektor zwrócił się o podjęcie stosownych działań zmierzających do zmiany opisanej praktyki.

Prezes Związku Banków Polskich (GI-DP-430/1045/01 z dnia 25 lipca 2001 r.)

w sprawie udostępnienia osobie nieupoważnionej (innemu klientowi banku)

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych napływały liczne sygnały od klientów banków, skarżących się na obsługę ich rachunków bieżących, w szczególności błędne kierowanie korespondencji związanej z tymi rachunkami do osób postronnych.

W związku z powyższym Generalny Inspektor zasygnalizował Prezesowi Związku Banków Polskich konieczność przestrzegania, przez poszczególne banki, jako

administratorów danych w rozumieniu art. 7 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, przepisów powołanego aktu.

Kwestię udostępnienia informacji zawartych w zestawieniu innej osobie niż ta, której zestawienie to dotyczy, należy rozpatrywać w oparciu o przepis art. 36 powołanej ustawy. Zgodnie z jego brzmieniem, administrator danych obowiązany jest do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor stwierdził, iż przedstawione w pismach przez skarżących działania poszczególnych banków np. I Oddziału Banku Zachodniego Wielkopolskiego Banku Kredytowego S.A., są niezgodne z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, a ponadto naruszają przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.), tj. w szczególności przepis art. 104 tej ustawy, dotyczący tajemnicy bankowej.

**Prezes Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. (GI-DP-430/152/01
z dnia 6 lipca 2001 r.)**

w sprawie zakresu danych żądanych od klientów PZU w związku z likwidacją szkody

Osoby zgłaszające szkodę powstałą w wyniku wypadku samochodowego spowodowanego przez osobę ubezpieczoną w PZU S.A. zobowiązane są wypełnić formularz, w którym poza danymi koniecznymi (niezbędnymi) są też dane, które z punktu widzenia przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310; zm. Dz. U. Nr 107, poz. 1135), oraz przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, wydają się nieuzasadnione.

Wątpliwości Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych budzi fakt żądania w niniejszym formularzu informacji dotyczących stanu cywilnego, liczby dzieci i ich wieku, zawodu i miejsca pracy. Zgodnie z przepisem § 25 Rozporządzenia Ministra Finansów posiadacz lub kierujący pojazdem bądź też osoba zgłaszająca roszczenie powinni przedstawić zakładowi ubezpieczeń posiadane dowody dotyczące wypadku i ułatwić zakładowi ubezpieczeń ustalenie okoliczności wypadku i rozmiaru szkód, jak również udzielić pomocy

w dochodzeniu przez zakład ubezpieczeń roszczeń przeciwko sprawcy wypadku. Jednocześnie stosownie do przepisu § 26 powołanego rozporządzenia, niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku zakład ubezpieczeń przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego, wypadku, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania oraz informuje posiadacza pojazdu i osobę zgłaszającą roszczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.

W wyjaśnieniach podawane są przez PZU (konkretna sprawa dotyczył PZU S.A. Oddział w Szczecinie) informacje, iż dane dotyczące stanu cywilnego, liczby dzieci i ich wieku są niezbędne do ustalenia osób uprawnionych do uzyskania stosownego odszkodowania, natomiast dane dotyczące zawodu i miejsca pracy mają istotne znaczenie przy ustalaniu roszczeń między innymi o rentę wyrównawczą i utracone zarobki.

Biorąc pod uwagę treść powołanego przepisu § 25 rozporządzenia Ministra Finansów, stwierdzić należy, iż dane dotyczące stanu cywilnego, miejsca pracy oraz stanowiska nie mają wpływu na ustalenie okoliczności wypadku i rozmiaru szkód. Informacje dotyczące faktu posiadania dzieci i ich wieku mogą się okazać przydatne zakładowi ubezpieczeń, ale dopiero na etapie późniejszym (w przyszłości), np. w przypadku poszukiwania spadkobierców, co jednak nie zdarza się często. Nie ma w związku z powyższym potrzeby zamieszczania tych informacji w formularzu na etapie zgłaszania szkody. Umieszczanie takich informacji narusza ponadto zasadę adekwatności przetwarzania danych wyrażoną w art.26 ustawy o ochronie danych osobowych.

Biorąc powyższe pod uwagę Generalny Inspektor zwrócił się o ograniczenie zakresu danych osobowych przetwarzanych w zgłoszeniu wypadku z ruchu pojazdu (znak 4-38-PZU-8111/1), tak, by dane te były adekwatne do celu, w jakim zakład ubezpieczeń je przetwarza. Stosowana dotychczas w tym zakresie praktyka wymaga zmiany, bowiem Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. jako administrator danych, obowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, a przetwarzanie w wymienionym formularzu zgłoszenia takich danych jak: stan cywilny, dzieci i ich wiek oraz zawód i miejsce pracy, w sposób wyraźny narusza zasadę adekwatności sformułowaną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Zaznaczyć należy również, iż Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. obowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania przepisów powołanego wyżej rozporządzenia.

Prezes Zarządu BPH S.A. (GI-DS.-430/551/01 z dnia 17 grudnia 2001 r.)

w sprawie ujawnienia osobom nieupoważnionym informacji objętych tajemnicą bankową.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga, z której wynika, iż BPH S.A., z siedzibą w Krakowie, w korespondencji kierowanej do kredytobiorców, obok danych i adresu kredytobiorców umieszcza dane osobowe poręczycieli kredytów.

Działanie Banku polegające na umieszczeniu danych osobowych poręczycieli kredytów obok danych i adresu kredytobiorców, prowadzi do ujawnienia danych osobowych poręczycieli kredytów osobom nieupoważnionym. Ponadto, informacja zawierająca wskazane powyżej dane osobowe (kredytobiorców oraz poręczycieli), wskazuje, iż adresat korespondencji jest stroną umowy kredytu, natomiast określony w korespondencji poręczyciel, zabezpieczył dany kredyt swoim majątkiem. Powyższe powoduje zbędne ujawnienie osobom nieupoważnionym informacji objętych tajemnicą bankową - wynikającą z przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.) oraz może skutkować naruszeniem przepisów art. 26 ust. 1 pkt 1 i art. 36, a w związku z tym przepisów karnych ustawy o ochronie danych osobowych.

W związku z powyższym, w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem, Generalny Inspektor zwrócił się o wyeliminowanie wskazanej praktyki Banku oraz poinformowanie go o sposobie załatwienia sprawy.

Pismo to zostało skierowane do wiadomości Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego i Prezes Zarządu Związku Banków Polskich.

Prezes Zarządu Polskiej Korporacji Telewizyjnej Sp. z o.o. (GI-DS.-430/346/01 z dnia 10 lipca 2001 r.)

w sprawie treści formularza umowy o abonament zawieranej przez Polską Korporację Telewizyjną Sp. z o.o. („CANAL +”) oraz Canal + Cyfrowy Sp. z o.o. („Operator CYFRY +”).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przeprowadził szczegółową analizę postanowień umowy dotyczących przetwarzania danych osobowych. W opinii

Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wątpliwości wzbudza w szczególności pkt 12 ust. 1 i pkt 13 umowy.

1. Stosownie do treści pkt 13 ww. umowy, abonent wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych uzyskanych przez operatora w związku z niniejszą umową. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy administrator legitymuje się przynajmniej jedną z przesłanek określonych w tym przepisie. Przetwarzanie danych osobowych przez Polską Korporację Telewizyjną Sp. z o.o. odbywa się w celu realizacji warunków umowy zawartej z abonentem, której jest on stroną lub na jej życzenie w celu podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy, a więc na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy. Spółka zawierając z abonentami umowę o świadczenie usług staje się tym samym stroną umowy, zobowiązaną do przetwarzania danych abonenta wyłącznie w celu wywiązania się z jej warunków. Zbędne jest zatem żądanie zgody, wobec faktu zgromadzenia danych dla tego wykonania warunków umowy. Przewidziana w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy przesłanka może zachodzić dopiero w sytuacji, gdy przetwarzanie danych abonenta nastąpi w celach nie związanych z realizacją przedmiotowej umowy. Takimi celami są m.in. cele marketingowe, reklamowe czy informacyjne.
2. Wątpliwość budzi również treść pkt 12 ust. 1 umowy, zgodnie z którym „abonent wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych uzyskanych przez Operatora CYFRY + lub CANAL + w związku z niniejszą umową, przy czym Operator CYFRY + i CANAL + zapewniają abonentowi ochronę poufności tych danych. Dane są gromadzone przez Operatora CYFRY + i CANAL + w szczególności w celach zarządzania abonentami oraz w celach marketingowych. Abonent wyraża zgodę na udostępnienie, dla realizacji celów marketingowych, Operatorowi CYFRY+ swoich danych osobowych uzyskanych przez CANAL+ oraz odwrotnie. Dane mogą być udostępniane przez Operatora CYFRY + i CANAL + osobom trzecim w celach związanych z wykonywaniem niniejszej umowy lub w celach badań statystycznych prowadzonych przez Operatora CYFRY + lub CANAL +”.

Generalny Inspektor podkreślił, że oprócz zgody osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy), przetwarzanie danych jest dopuszczalne także wtedy, gdy jest niezbędne do wypełnienia usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy). Powołana przesłanka upoważnia administratora

danych do przetwarzania danych osobowych abonentów w celu marketingu swych własnych produktów i świadczonych usług. Zatem w niniejszym przypadku zgoda osoby, której dane dotyczą nie jest bezwzględnie konieczna.

W odrębny sposób przedstawia się sytuacja przetwarzania danych osobowych abonentów w celu marketingowym, na rzecz innych podmiotów oraz w przypadku planowania przekazywania danych osobowych innym podmiotom. W obu powołanych sytuacjach niezbędną przesłanką legalizującą przetwarzanie danych osobowych abonentów jest zgoda osoby, której dane dotyczą. O ile więc Polska Korporacja Telewizyjna Sp. z o.o. ma zamiar przetwarzać dane w celach innych, niż wynikające z realizacji umowy, czy w celu marketingu własnych produktów i usług, konieczne jest uzyskanie odrębnego oświadczenia woli, z którego jednoznacznie będzie wynikała wyraźna zgoda osoby, której dane dotyczą na przetwarzanie jej danych w celach wykraczających poza treść umowy, tj. np. w celach marketingowych na rzecz innych podmiotów oraz w celu przekazywania danych innym podmiotom.

Cytowana wyżej klauzula rodzi jeszcze inne uwagi. Zgodnie z definicją ujętą w art. 7 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, przez zgodę osoby, której dane dotyczą, należy rozumieć oświadczenie woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych, tego, kto składa oświadczenie; zgoda nie może być domniemana lub dorozumiana z oświadczenia woli o innej treści. Omawiane formularze umów o abonament zawierają informacje, iż dane są gromadzone, w szczególności, w celach marketingowych. Ponadto wskazuje się, że „abonent wyraża zgodę na udostępnienie, dla realizacji celów marketingowych, Operatorowi CYFRY + swoich danych osobowych uzyskanych przez CANAL + i odwrotnie”. Powyższe sformułowanie może sugerować, iż zawarcie umowy jest uzależnione od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych w celach marketingowych. Sytuacja tego typu jest więc niedopuszczalna. Z tego punktu widzenia właściwe byłoby wyodrębnienie klauzuli zgody w sposób, który by czytelnie wskazywał, iż brak takiej zgody nie stoi na przeszkodzie zawarciu umowy o abonament. Zatem przedmiotowa zgoda musi być odrębnym oświadczeniem woli, z którego treści wynikałaby zgoda na przetwarzanie w tym właśnie celu.

3. Jednocześnie Generalny Inspektor wskazał, że treść umowy o abonament może sugerować, iż administratorem danych jest zarówno Polska Korporacja Telewizyjna Sp. z o.o. jak i Canal + Cyfrowy Sp. z o.o., bowiem oba te podmioty są stroną umowy zawieranej z abonentem. W obecnie wykorzystywanym formularzu również abonent miałby wyrażać zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych na rzecz obu

podmiotów Można byłoby więc domniemywać, iż oba podmioty decydują o celach i środkach przetwarzania danych, zgodnie bowiem z art. 7 pkt 4 ustawy przez administratora danych rozumie się organ, instytucję, jednostkę organizacyjną, podmiot lub osobę, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych. Tymczasem w prowadzonym przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych rejestrze zbiorów danych osobowych zgłoszony został zbiór o nazwie „SMS Web – System Zarządzania Abonamentem CANAL + / CYFRA +”, którego, w świetle treści zgłoszenia, jedynym administratorem jest Polska Korporacja Telewizyjna Sp. z o.o.

W związku z powyższym Generalny Inspektor zwrócił się o ustosunkowanie się do wskazanych wątpliwości oraz o rozważenie możliwości zmiany postanowień formularza umowy dotyczących przetwarzania danych osobowych, a także o poinformowanie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o podjętych działaniach.

Odpowiedź Polskiej Korporacji Telewizyjnej Sp. z o.o. („CANAL +”) oraz Canal + Cyfrowy Sp. z o.o. („Operator CYFRY +”) na powyższą sygnalizację (pismo z dnia 29 października 2001 r.).

W odpowiedzi poinformowano, że po przeanalizowaniu uwag zawartych w piśmie, podjęte zostały decyzje o wprowadzeniu do stosowanego aktualnie formularza umowy o abonament zmian uwzględniających sugestie Generalnego Inspektora.

Prezes Zarządu Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w Warszawie (GI-DS-430/486/01 oraz GI-DS-430/533/01 z dnia 10 listopada 2001 r.)

w sprawie wywieszania przez Terenowe Oddziały Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, z siedzibą w Warszawie, zwanej dalej WAM, informacji o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu użytkowania lokalu⁵⁶¹

Zgodnie z art. 6 ustawy. o ochronie danych - w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 października 2001 r. - jako dane osobowe zdefiniowana była każda informacja dotycząca osoby fizycznej, pozwalająca na określenie tożsamości tej osoby. Tym samym informacje o

⁵⁶¹ w nawiązaniu do pisma Prezesa WAM z dnia 22 października 2001 r. znak: BP-ZOP-122-3-1/01

numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu, z uwagi na fakt, iż informacje te nie pozwalały na bezbłędne ustalenie, kto jest lokatorem w danym mieszkaniu, albo jego właścicielem, ani też kto faktycznie w lokalu zamieszkuje, nie stanowiły danych osobowych w rozumieniu przytoczonego przepisu ustawy. Podobne stanowisko wyraził Naczelny Sąd Administracyjny, w postanowieniu z dnia 17 listopada 2000 r. (sygn. akt II SA 1860/00) stwierdzając, iż „ustawodawca uznał niektóre dane o osobie, tzw. dane osobowe, za szczególnie istotne, stwarzając dla nich odrębny system ochrony. System ten ustanowiony został w powoływanej już ustawie o ochronie danych osobowych.” (...) „Wskazanie jakie dane o osobie są danymi osobowymi, zawiera art. 6 powoływanej ustawy. Zgodnie z tym artykułem za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby. Pojęcie to ma charakter niedookreślony. Wykładnia językowa przemawia jednak za wąskim jego rozumieniem. Stąd za dane osobowe należy rozumieć nie każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, lecz tylko tę, która pozwala na określenie jej tożsamości (...) a więc imię, nazwisko, adres, Pesel, NIP itp.” Jednakże w dniu 3 października 2001 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 25 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1087), na podstawie której zmieniono m. in. dotychczasowe brzmienie definicji danych osobowych. Zgodnie ze znowelizowanym przepisem art. 6 ustawy, w rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Stosownie do ust. 2 przytoczonego przepisu, osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio w szczególności poprzez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne.

Mając na uwadze powyższe Generalny Inspektor wyjaśnił, iż informacja o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu, dotyczy możliwej do zidentyfikowanej osoby fizycznej, tj. osoby, która posiada tytuł prawny do korzystania z danego lokalu. Tym samym informacja ta - zgodnie z art. 6 ustawy - stanowi dane osobowe, a podmiot, który je przetwarza, tj. dokonujący na nich jakichkolwiek operacji (w szczególności ich udostępnienia) obowiązany jest legitymować się jedną z przesłanek wynikających z art. 23 ust. 1 ustawy.

Mając na uwadze powyższe Generalny Inspektor zwrócił uwagę, iż w przedmiotowej sprawie niezbędne jest zaprzestanie stosowanej przez Terenowe Oddziały WAM praktyki, jaką jest wywieszanie w miejscach powszechnie dostępnych informacji o numerze lokalu wraz z

kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu w sytuacji, gdy WAM nie dysponuje podstawą prawną – np. zgodą na przetwarzanie danych osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy) - która legalizowałaby takie działanie. Generalny Inspektor poinformował, iż wywieszenie w miejscu powszechnie dostępnym informacji o numerze lokalu wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu korzystania z lokalu, w sytuacji, gdy działanie to nie znajduje umocowania w przepisach ustawy, może skutkować naruszeniem obowiązku, jaki ustawodawca nałożył na administratora danych w art. 36 ustawy, tj. obowiązku prawidłowego zabezpieczenia zbioru danych osobowych.

W związku z powyższym Generalny Inspektor zwrócił się o podjęcie działań w trybie pilnym w celu wyeliminowania wyżej opisanej nieprawidłowej praktyki.

Sygnalizacja podobnej treści skierowana została do **Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik” (GI-DS-430/529/01 z dnia 27 listopada 2001 r.) w związku z publikowaniem** comiesięcznie biuletynach informacyjnych przez Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik” z siedzibą w Zawierciu, danych osobowych dłużników Spółdzielni, w postaci udostępniania ich adresów zamieszkania wraz z kwotą zadłużenia czynszowego z tytułu użytkowania lokalu.

Naczelnik Związku Harcerstwa Polskiego (GI-DS-430/490/01 z 22 listopada 2001 r.)

w sprawie usunięcia uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych w postaci wykorzystania danych instruktorów ZHP w kampanii wyborczej do Sejmu

W związku ze skargą, jaka wpłynęła do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych na wykorzystanie danych instruktorów ZHP w kampanii wyborczej do Sejmu przez Komendanta Chorągwi Stołecznej ZHP im. Bohaterów Warszawy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił uwagę, iż nastąpiło wykorzystanie danych instruktorów ZHP z przekroczeniem celów, dla których zostały zebrane.

Wykorzystanie danych wyłącznie w celu, dla którego zostały zebrane, to jedna z fundamentalnych zasad ochrony danych osobowych, która znalazła swoje odzwierciedlenie w przepisie art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych .

W przedmiotowej sprawie przetwarzanie danych członków Związku Harcerstwa Polskiego przez administratora danych powinno się odbywać wyłącznie w granicach określonych stosunkiem przynależności do stowarzyszenia Związek Harcerstwa Polskiego i

bez zgody osoby, której dane dotyczą niedopuszczalne jest przetwarzanie jej danych w innym celu niż leżący u podstaw ich udostępnienia. Zatem przetwarzanie danych członków stowarzyszenia Związek Harcerstwa Polskiego powinno odbywać się wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz zgodnie z postanowieniami statutu ZHP.

Analiza statutu Związku Harcerstwa Polskiego nie wskazuje, aby prowadzenie agitacji politycznej stało w zgodzie z postanowieniami statutu oraz było zgodne z celami przetwarzania danych dla których były one zebrane. Ponadto uznać należy, iż załączenie ulotki wyborczej było formą zachęcenia instruktorów do poparcia w wyborach. Z uwagi na powyższe Generalny Inspektor zwrócił się o podjęcie niezbędnych działań mających na celu wyeliminowanie podobnych uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych w przyszłości.

Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Lekarska w Stargardzie Szczecińskim (DS.-430/518/01 z dnia 31 października 2001 r.)

w sprawie niewykonywania przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnię Lekarską w Starogardzie Gdańskim obowiązku informacyjnego określonego w art. 25 ustawy o ochronie danych osobowych, wobec osób, których dane przetwarzane są w ramach realizacji „Programu badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznawania raka szyjki macicy”.

Jak wynika z napływających do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych sygnałów w stosunku do osób, których dane przetwarzane są przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnię Lekarską w Starogardzie Gdańskim, w ramach „Programu badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka szyjki macicy”, nie jest wykonywany obowiązek informacyjny określony w przepisach o ochronie danych osobowych. Osoby, których dane osobowe SPZOZ przetwarza w celu realizacji ww. programu profilaktycznego podnoszą, iż nieznane jest im źródło pozyskania przez ww. podmiot ich danych, jak również nie są informowane przez administratora danych o uprawnieniach przewidzianych w art. 25 ustawy mimo, iż – zgodnie z art.25 – w przypadku zbierania danych osobowych nie od osoby, której dane dotyczą, administrator danych, bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych, jest zobowiązany ponadto poinformować tę

osobę o źródle danych oraz uprawnieniach wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8 (art. 25 ust. 1 ustawy).

Generalny Inspektor podkreślił, iż obowiązek informacyjny jest instrumentem pozwalającym osobom uprawnionym na rzeczywiste sprawowanie kontroli przetwarzania ich danych osobowych. Z uwagi na fakt, iż należyte i aktywne wykonanie zadań określonych w art. 24 i 25 ustawy jest jednym z priorytetowych obowiązków administratora danych, ich wypełnienie powinno nastąpić niezależnie od tego, czy osoba, której dane dotyczą wykazywała w tym zakresie jakąkolwiek inicjatywę. Osoba, której dane przetwarzane są w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, nie może być bowiem pozbawiona zagwarantowanych niniejszą ustawą uprawnień. Poprzez niewywiązywanie się przez administratora danych z nakazów art. 24 lub 25 ustawy, wyłączona zostaje wobec takiej osoby możliwość uzyskania podstawowych informacji dotyczących procesu przetwarzania jej danych osobowych i tym samym dochodzi do naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

W kontekście rozpatrywanego stanu faktycznego i prawnego, nie negując potrzeby i zasadności działań SPZOZ Przychodni Lekarskiej w Starogardzie Gdańskim mających na celu wcześniejsze wykrycie stanów chorobowych u osób zagrożonych wystąpieniem raka, Generalny Inspektor zwrócił jednak uwagę na konieczność pełnego i rzetelnego wykonania w stosunku do tych osób obowiązku informacyjnego. W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych prawidłowe wypełnienie przedmiotowego obowiązku przez SPZOZ Przychodnię Lekarską w Starogardzie Gdańskim, jako administratora danych, niewątpliwie spowoduje zmniejszenie ilości skarg związanych z nieprawidłowym procesem przetwarzania danych osobowych w ww. celach i w konsekwencji przyspieszy realizację „Programu badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka szyjki macicy”.

Mając na uwadze powyższe, Generalny Inspektor zwrócił się o podjęcie stosownych czynności, których celem byłoby wykonanie obowiązku informacyjnego wobec osób objętych niniejszym programem w zakresie przewidzianym ustawą o ochronie danych osobowych, jak również poinformowanie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o sposobie realizacji i wynikach podjętych działań.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Policach (GI-DP-024-241/01 z dnia 13 kwietnia 2001 r.)

w sprawie obowiązku składania deklaracji dotyczących liczby posiadanych psów przez wszystkich mieszkańców Polic, w tym przez osoby nie posiadające psa, w związku z naliczaniem i poborem podatku od posiadania psów.

W związku z sygnałami dotyczącymi niezgodności z obowiązującym stanem prawnym uchwały Nr XXXI/225/00 Rady Miejskiej w Policach z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie podatku od posiadania psów, w zakresie obowiązku składania deklaracji dotyczących liczby posiadanych psów przez wszystkich mieszkańców, Generalny Inspektor zwrócił się o zmianę wskazanej uchwały w celu usunięcia przedmiotowych zapisów.

Na podstawie wymienionej uchwały obowiązek zgłaszania wykazu psów dotyczy również osób, które nie są płatnikami podatku od posiadania psa (nie posiadają psa). Obowiązek składania oświadczeń o nie podleganiu obowiązkowi podatkowemu, jest sprzeczny z ustawą o ochronie danych osobowych oraz budzi wątpliwości w aspekcie zgodności z Konstytucją RP.

Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 23 ust. 1 pkt 2 dopuszcza przetwarzanie danych osobowych, jeśli zezwalają na to przepisy prawa. W przypadku podstaw prawnych kwestionowanej uchwały, stanowi ją art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31 ze zm.) zgodnie z którym rada gminy ustala wysokość stawek podatku od posiadania psów, oraz określa zasady ustalania i poboru, oraz terminy płatności tego podatku. Uchwała rady gminy stanowi akt prawa miejscowego.

Jednakże przetwarzanie danych takich jak imiona, nazwiska, adresy, numery NIP i PESEL osób nie posiadających psów jest więc w tym wypadku nieadekwatne do celu przetwarzania danych przez administratora. Celem tym, w myśl przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, jest pobór podatku, a nie ewidencjonowanie osób, które psa nie posiadają. W związku z powyższym, uchwała Rady Miasta w Policach Nr XXXI/225/00 jest sprzeczna z ustawą o ochronie danych osobowych.

Generalny Inspektor podkreślił, iż Konstytucja RP w art. 51 wprowadza zasady dotyczące ujawniania informacji o obywatelach. W szczególności „Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym” (art. 51 ust. 2). Uchwała zobowiązująca mieszkańców nie podlegających opodatkowaniu od posiadanych psów do składania deklaracji o nie posiadaniu zwierząt i do zamieszczania na tych deklaracjach swoich danych osobowych, w opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest naruszeniem powołanego przepisu Konstytucji.

Wobec powyższego Generalny Inspektor wystąpił o rozważenie możliwości dostosowania uchwały do zasad ustawy o ochronie danych osobowych.

Odpowiedź Przewodniczącego Zarządu Gminy w Policach na powyższą sygnalizację (pismo z dnia 30 maja 2001 r. pismo znak S – 0717 – 5/01).

W odpowiedzi poinformowano, że sugerowane przez Generalnego Inspektora zmiany dotyczące uchwały NR XXXI/225/00 Rady Miejskiej w Policach z dnia 12. 12. 2000 r. zostaną uwzględnione przy opracowaniu projektu zmiany ww. uchwały w listopadzie bądź grudniu 2001 r.

Część V. ZAWIADOMIENIA O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA

W 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych skierował do organów ścigania 53 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez podmioty odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych. Liczba ta zwiększyła się w stosunku do liczby spraw kierowanych do organów ścigania w ubiegłym okresie sprawozdawczym (46 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa). Przedmiotowe omówienie dotyczy także postępowań zainicjowanych przez Generalnego Inspektora w latach ubiegłych, co do których rozstrzygnięcia zapadły w omawianym okresie sprawozdawczym. Natomiast omówienie powyższe nie odnosi się do postępowań w sprawach wszczętych przez Policję i prokuraturę z urzędu.

Inicjowanie przez Generalnego Inspektora postępowań przed organami ścigania jest realizacją uprawnienia wyrażonego w art. 19 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którego treścią w razie stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kierownika jednostki organizacyjnej, jej pracownika lub innej osoby fizycznej będącej administratorem danych wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w ustawie, Generalny Inspektor kieruje do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, dołączając dowody dokumentujące podejrzenie.

Przedmiotowe zawiadomienia dotyczyły:

- bezprawnego przetwarzania danych osobowych przez podmiot nieuprawniony, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych (zarzut wskazany w 18 zawiadomieniach), w tym 2 zawiadomienia

dotyczyły wypełnienia znamion przestępstwa z art. 49 w zw. z art. 52 u.o.d.o. zaś trzy wypełnienia znamion przestępstwa z art. 49 w zw. z art. 54 u.o.d.o.

- przetwarzania danych niezgodnie z celem utworzenia zbioru, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 50 ustawy (zarzut wskazany w 1 zawiadomieniu),
- niedopełnienia obowiązku właściwego zabezpieczenia danych osobowych poprzez ich udostępnienie lub umożliwienie dostępu do nich osobom nieupoważnionym, tj. popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych (zarzut wskazany w 21 zawiadomieniach),
- nieumyślnego naruszenia obowiązku właściwego zabezpieczenia danych osobowych przed ich zabraniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 52 ustawy o ochronie danych osobowych (zarzut wskazany w 4 zawiadomieniach)
- niedopełnienia przez administratora danych obowiązku rejestracyjnego, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 53 ustawy o ochronie danych osobowych (zarzut wskazany w 3 zawiadomieniach)
- niedopełnienia przez administratora danych obowiązku informacyjnego, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 54 ustawy o ochronie danych osobowych (zarzut wskazany w 7 zawiadomieniach)

W wyniku zawiadomień złożonych w 2001 r. organy ścigania wszczynały postępowania karne, z których 10 znajduje się w toku. zaś w 7 przypadkach po przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego wydawano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania z uwagi, iż czynu nie popełniono, albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa, przy czym w dwóch przypadkach prokuratura wydała postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, które na skutek złożonego przez Generalnego Inspektora zażalenia zostało na nowo podjęte.⁵⁶² Natomiast w sześciu przypadkach sprawy zostały przekazane według właściwości do innych organów. O ich dalszym przebiegu Generalny Inspektor nie został jednak do tej pory poinformowany.⁵⁶³

Najczęstszym sposobem zakańczania śledztw i dochodzeń w sprawach naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych było jednak ich umarzanie. Sprawy umarzano wskazując na znikomą szkodliwość czynu, tj. w oparciu o art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. (5

⁵⁶² np. 6 Ds. 7064/00/V

⁵⁶³ sygn. spraw 1 Ds. 560/01/Z, KO 2488/00/II, KO 2807/01/II, 2 Ds. 6940/01, I KO 29/01, KO 4127/01/I.

przypadków)⁵⁶⁴, bądź z uwagi na brak znamion czynu zabronionego, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (4 przypadki)⁵⁶⁵, bądź wobec uznania, że czynu nie popełniono (1 sprawa)⁵⁶⁶ lub wobec stwierdzenia braku danych uzasadniających jego popełnienie (1 sprawa)⁵⁶⁷, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.. W dwóch przypadkach sprawa została umorzona na podstawie art. 322 § 1 k.p.k., tj. wobec niewykrycia sprawcy.⁵⁶⁸ Również w dwóch przypadkach sprawy zainicjowane przez Generalnego Inspektora zostały zawieszone.⁵⁶⁹ W pozostałych przypadkach Generalny Inspektor nie został poinformowany o czynnościach podjętych przez organy ścigania.

W 2001 r. prowadzone były ponadto postępowania przygotowawcze wszczęte przez prokuraturę na skutek zawiadomień skierowanych przez Generalnego Inspektora zarówno bezpośrednio do Prokuratora Generalnego, jak i do jednostek nadrzędnych nad organami, które wydały zaskarżone orzeczenia w latach 1998-2000 (12 spraw w toku). W wyniku ich rozpatrzenia w czterech przypadkach skierowano akt oskarżenia do sądu, przy czym tylko jedna sprawa została zakończona. Należy zauważyć, że w roku 2001 zmniejszyła się liczba umorzeń u podstaw których znajdowała się niekonsekwentna postawa skarżących, tj. brak ich zainteresowania w dalszym prowadzeniu postępowania zainicjowanego przez Generalnego Inspektora przed organami ścigania (tylko jeden przypadek⁵⁷⁰). Natomiast podobnie jak w roku ubiegłym, w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor w wielu sprawach nie podzielał opinii organów ścigania o umorzeniu postępowania z uwagi na art. 17 § 1 pkt 1-3 k.p.k., w sytuacji istnienia dowodów wskazujących ewidentnie na popełnienie przestępstwa z ustawy o ochronie danych osobowych, czy istnienia znamion przestępstw stypizowanych w tej ustawie. Wątpliwości Generalnego Inspektora budziła ponadto interpretacja „znikomej społecznej szkodliwości czynu” dokonywana przez organy ścigania w przypadku zaistnienia przestępstw określonych w rozdziale 8 u.o.d.o.

⁵⁶⁴ Sprawy prowadzone przez: Prokuraturę Rejonową w Wołominie, sygn. 1 Ds. 832/01, Prokuraturę Rejonową w Tarnowskich Górach, sygn. 1 Ds. 1279/00, Prokuraturę Rejonową w Dąbrowie Górniczej, sygn. 2 Ds. 886/01, Prokuraturę Rejonową Warszawa-Śródmieście, sygn. 6 Ds. 7064/00/V, Prokuraturę Rejonową w Tarnowskich Górach, sygn. 1 Ds. 1279/00.

⁵⁶⁵ Sprawy prowadzone przez: Prokuraturę Rejonową Warszawa Mokotów, sygn. 2 Ds. 3357/00/IV, Prokuraturę Rejonową Szczecin – Prawobrzeże, sygn. 1 Ds. 3081, Prokuraturę Rejonową w Koszalinie, sygn. 2 Ds. 1728/01, Prokuraturę Rejonową w Bielsko-Białej, sygn. 2 Ds. 93/01/S/MB

⁵⁶⁶ Sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Wola, sygn. 6 Ds. 666/01

⁵⁶⁷ Sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Śródmieście, sygn. 5 Ds. 641/01/001

⁵⁶⁸ Postanowienie Prokuratury Rejonowej Gdańsk-Południe, sygn. 3 Ds. 354/01, postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa-Praga Północ, sygn. 3 Ds. 1116/01/IV

⁵⁶⁹ sygn. spraw Ds. 7048/01, V Ds. 29/01

⁵⁷⁰ Postanowienie Prokuratury Rejonowej w Skierniewicach o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie przetwarzania danych osobowych skarżącego przez Mediadress Polonia Sp. z o. o. – sygn. Ds. 2535/00

1. Sprawy rozpatrywane przez sąd

W wyniku interwencji Generalnego Inspektora jako organu ochrony danych osobowych w 2001 r., w sprawach zainicjowanych zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa w omawianym okresie sprawozdawczym, został skierowany przez organy ścigania do sądu 1 akt oskarżenia. Ponadto w roku 2001 Generalny Inspektor otrzymał informację o skierowaniu 3 aktów oskarżenia w sprawach, których postępowania przygotowawcze prowadzone były przez prokuraturę w latach 1999-2000. Generalny Inspektor był także informowany o sprawach toczących się przed sądami drugiej instancji w wyniku apelacji złożonej przez oskarżonego o przestępstwo z ustawy o ochronie danych osobowych (2 przypadki).

- 1.1. W roku 2001 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozpatrzył skargę w sprawie bezprawnego przetwarzania danych osobowych skarżącego przez Stowarzyszenie Ofiar Wojny w Bielsko – Białej w sytuacji, gdy skarżący był członkiem wyłącznie Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez II Rzeszę. Przeprowadzone przez Generalnego Inspektora postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie potwierdziło zarzuty skarżącego, wobec czego Generalny Inspektor uznał, iż wskazany w skardze podmiot nie dysponuje jakąkolwiek podstawą prawną dopuszczającą do przetwarzania danych będących przedmiotem sporu i w konsekwencji skierował do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.⁵⁷¹ W wyniku rozpatrzenia powyższej sprawy prokuratura umorzyła śledztwo wskazując jako przyczynę umorzenia art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. brak znamion czynu zabronionego. W uzasadnieniu tego postanowienia prokurator stwierdził, że poczynione w sprawie ustalenia nie dają podstaw do przyjęcia, że pracownica Stowarzyszenia Ofiar Wojny świadomie dokonała operacji na danych osobowych skarżącego, a przy ocenie jej zachowania należy mieć na uwadze treść art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, który stanowi, że przetwarzanie danych osobowych może mieć miejsce ze względu na dobro osoby, której dane dotyczą. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie podzielił powyższego stanowiska. W piśmie o ponowne rozpatrzenie sprawy skierowanym do Prokuratora Generalnego wskazano, że jeśli dane skarżącego były „tylko archiwizowane w Stowarzyszeniu”, jak podkreślono w uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu postępowania, to zgodnie z art.

⁵⁷¹ GI-DIS-197/00/463/01

26 ust. 1 pkt 2 ustawy administrator danych powinien zapewnić, aby dane były zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu, niezgodnemu z tymi celami, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Generalny Inspektor ponownie wyjaśnił organom ścigania, że skarżący był członkiem jedynie Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, o czym świadczyła deklaracja przystąpienia do tego Stowarzyszenia, postanowienie weryfikacyjne i pisemne oświadczenie skarżącego, a zarazem wskazał na brak istnienia po stronie Stowarzyszenia Ofiar Wojny jakiegokolwiek przesłanki przetwarzania danych określonej w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

Interwencja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych doprowadziła do podjęcia przez organy ścigania na nowo przedmiotowej sprawy i skierowania wobec osoby odpowiedzialnej za przetwarzanie danych skarżącego aktu oskarżenia.⁵⁷²

- 1.2. Pod koniec 2000 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych otrzymał informację o tym, że w Internecie ukazała się oferta sprzedaży kompletnej bazy danych osób, które kończą lub ukończyli studia na kierunku informatyki jednej z Politechnik południowej Polski. Baza ta zawierała bardzo szeroki zakres danych osobowych 1600 osób (m.in. imię, nazwisko, drugie imię, datę urodzenia, dokładny adres, PESEL, nr dowodu osobistego, książeczki wojskowej, miejsce urodzenia, imię ojca, matki, nazwisko panieńskie matki). W związku z podejrzeniem wykorzystania przez osobę o nieustalonej tożsamości Internetu do nawiązywania kontaktów w celu prowadzenia handlu danymi osobowymi bez zgody osób, których dane dotyczą, a tym samym wypełnienia znamion przestępstwa opisanego w art. 49 ustawy o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor przekazał sprawę do rozpoznania organom ścigania.⁵⁷³ W 2001 r. Generalny Inspektor został poinformowany, iż Prokuratura Okręgowa w Warszawie w toku dochodzenia ustaliła, iż ogłoszenie w Internecie umieścił jeden ze studentów Politechniki, wobec którego, w konsekwencji, został skierowany do Sądu Rejonowego w Rzeszowie akt oskarżenia o popełnienie przestępstwa z art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.⁵⁷⁴ Prokuratura Okręgowa w Rzeszowie poinformowała ponadto Generalnego Inspektora, iż przesłuchiwany w charakterze podejrzanego student Politechniki przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i wyjaśnił, iż dane osobowe studentów

⁵⁷² sygn. akt 2 Ds. 278/01/MB

⁵⁷³ GI-DIS-430/438/00/2357

⁵⁷⁴ Postanowienie o zamknięciu śledztwa, sygn. akt V SDs 35/01

pozyskał podczas zajęć na Politechnice z ogólnie dostępnego komputera.⁵⁷⁵ Powyższe ustalenia stały się dla Generalnego Inspektora impulsem do przeprowadzenia czynności kontrolnych w siedzibie administratora danych pod kątem ustalenia sposobu zabezpieczenia przedmiotowych danych.

Jak wynikało z dalszych informacji osoba wskazana w akcie oskarżenia została uznana winną popełnienia zarzucanego czynu niemniej jednak postępowanie wobec niej umorzono na okres lat dwóch.⁵⁷⁶ Jako przyczynę umorzenia podano „znikomą szkodliwość czynu” i „nieznaczność winy”. W ocenie sędziego sądu rejonowego „jeżeli zważy się, iż w rzeczywistości oskarżony nie uzyskał żadnej korzyści przetwarzając dane osobowe i usunął ogłoszenie z sieci Internetu, tak jak to wynika z jego wyjaśnień, to poniekąd jego zachowanie można uznać za usprawiedliwione, gdyż nie działał on z chęci zysku”. Sąd przyjął ponadto, iż oskarżony działając „jedynie z ciekawości” nie miał zamiaru wyrządzenia komukolwiek jakiegś szkody. W ocenie Generalnego Inspektora argumentacja powyższa w żaden sposób nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem jest niczym innym jak usprawiedliwieniem faktu oczywistego pogwałcenia praw osób, których dane zostały ujawnione.

- 1.3. W roku 2001 Generalny Inspektor został ponadto poinformowany o skierowaniu aktu oskarżenia wobec Burmistrza Gminy Czempień.⁵⁷⁷ Postępowanie to zostało zainicjowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w 1999 r. złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie danych osobowych pochodzących ze zbioru danych prowadzonego przez Urząd Gminy Czempień (art. 51 i 52 u.o.d.o.). U podstaw zawiadomienia leżały ustalenia faktyczne dokonane przez Generalnego Inspektora z których wynikało, iż w toku prowadzonej kampanii wyborczej Burmistrz wskazanej gminy przed wyborami samorządowymi bezprawnie wykorzystał dane osobowe skarżących znajdujące się w zbiorze danych urzędu, do przesłania ulotek wyborczych. Ustalono także w sposób bezsporny, iż sposób zabezpieczenia danych znajdujących się w zasobach Gminy nie odpowiadał warunkom określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie kreślenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy

⁵⁷⁵ Pismo z dnia 22 grudnia 2001 r., sygn. akt V SDs 41/01

⁵⁷⁶ postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie, sygn. akt II K 1432/01

⁵⁷⁷ postanowienie Prokuratury Rejonowej w Śremie, sygn. akt Ds. 598/99

informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521). Sąd Rejonowy w Śremie warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego.⁵⁷⁸

- 1.4. W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła informacja o skierowaniu aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego Warszawa – Śródmieście wobec pilota wycieczki odbywającej się w okresie 17 września – 2 października 1999 r.⁵⁷⁹ Jak wykazało postępowanie wyjaśniające przeprowadzone przez Generalnego Inspektora w roku 2000, ww. osoba udostępniła jednemu z uczestników wycieczki bez stosownej podstawy prawnej listę pozostałych uczestników wycieczki, w tym dane osobowe skarżących, w zakresie: imion, nazwisk, dat urodzenia, wykonywanego zawodu, narodowości oraz numeru paszportu. Organy ścigania w pełni podzieliły zarzut Generalnego Inspektora wskazany w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa, tj. wypełnienie znamion przestępstwa stypizowanego w art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Sprawa w toku.
- 1.5. W związku ze skargami kierowanymi do Biura GODO, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie udostępnienia przez zarządcę komisarycznego osobom nieupoważnionym listy uczestników wyjazdu studyjnego do Finlandii, zawierającą dane osobowe skarżących i osób trzecich. Jak wskazywali skarżący, w wydaniu Super Ekspresu opublikowano zdjęcie zarządcy komisarycznego, trzymającego w ręku przedmiotową listę w sposób umożliwiający odczytanie umieszczonych na niej danych osobowych w postaci: imienia, nazwiska, daty i miejsca urodzenia, miejsca pracy, adresu zamieszkania oraz numeru paszportu. W trakcie postępowania ustalono, iż ww. podmiot udostępnił listę uczestników wyjazdu studyjnego do Finlandii autorom materiału prasowego w celu opublikowania i w ten sposób umożliwił dostęp do danych szerokiemu kręgowi osób nieupoważnionych. W związku z powyższym, Generalny Inspektor w 2000 r. zawiadomił prokuraturę o popełnieniu przestępstwa stypizowanego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych. Prokuratura uznając przedstawioną argumentację wszczęła postępowanie i skierowała akt oskarżenia do sądu.⁵⁸⁰ Sąd Rejonowy w Giżycku uwzględnił argumentację Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zawartą w materiale postępowania przygotowawczego. Stanowiska powyższego nie podzielił Sąd Okręgowy w Giżycku, do

⁵⁷⁸ wyrok Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 28 maja 2001 r., sygn. akt II K 260/99

⁵⁷⁹ postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa-Śródmieście, sygn. akt 5 Ds. 801/00 podj. na nr 5 Ds. 1980/01

⁵⁸⁰ sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową w Giżycku, nr 1 Ds. 813/00.

którego zwrócił się skarżący w ramach instancji odwoławczej. W 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych został poinformowany, iż przedmiotowa sprawa została przekazana Sądowi Rejonowemu w Giżycku do ponownego rozpoznania.⁵⁸¹ Sprawa w toku.

- 1.6. Wśród spraw rozpatrywanych przez sąd w wyniku zażalenia strony na postanowienie prokuratury o umorzeniu postępowania z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych znajduje się również sprawa przetwarzania danych osobowych przez osoby administrujące zbiorem danych członków Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci”.⁵⁸²

Jak wynikało z postępowania administracyjnego przeprowadzonego przez Generalnego Inspektora w niniejszej sprawie, dane osobowe dotyczące ponad 300 członków Regionu Śląskiego Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci” zostały przekazane salonowi telefonii firmy Liberty GSM, a następnie wykorzystane przez ten salon w celach marketingowych, tj. do przesłania członkom Stowarzyszenia oferty promocyjnej firmy pod nazwą „Młodzi Demokraci 2000”.

Skarżący poinformował Generalnego Inspektora, iż przedmiotowe postępowanie zostało umorzone wobec stwierdzenia przez organy ścigania znikomego stopnia społecznej szkodliwości czynu (art. 17§ 1 pkt 3 k.p.k.).⁵⁸³ W ocenie Generalnego Inspektora wyrażonej w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych członków Regionu Śląskiego Stowarzyszenia „Młodzi Demokraci”, przekazanie tych danych salonowi firmy Liberty GSM nastąpiło bez zgody osób, których dane dotyczą, a nadto poprzez udostępnienie osobom nieupoważnionym niezgodnie z zasadami legalności i celowości przetwarzania wyrażonymi w art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor zaznaczył, iż udostępnione dane ujawniały przynależność do Stowarzyszenia będącego w ścisłych kontaktach z partią polityczną, a tym samym ich przetwarzanie powinno odbywać się w oparciu o przynajmniej jedną z przesłanek wyrażonych w art. 27 ust. 2 u.o.d.o. Wobec braku wyraźnej zgody członków Stowarzyszenia na udostępnienie ich danych ww. podmiotowi oraz nieistnienia jakiegokolwiek innej przesłanki przetwarzania danych przez salon firmy Liberty GSM Generalny Inspektor uznał konieczność zawiadomienia organów ścigania o zaistnieniu przestępstwa z art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

⁵⁸¹ GI-DIS-274/00

⁵⁸² GI-DP-800/00

⁵⁸³ postanowienie Prokuratury Rejonowej w Tarnowskich Górach, sygn. akt I Ds. 1279/00

W następstwie przedmiotowego zawiadomienia prokuratura poinformowała, że z uwagi na wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania i złożone na nie w trybie instancyjnym zażalenie skarżącego, a także wobec braku przychylenia się do jego uwzględnienia przez Prokuraturę Okręgową w Katowicach, sprawa została skierowana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach. W konsekwencji zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa złożone przez Generalnego Inspektora zostało dołączone przez prokuraturę do akt sprawy toczącej się aktualnie przez sąd.⁵⁸⁴

- 1.7. Z treści jednej ze skarg, w której Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych skierował zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych, wynikało, iż komornik sądowy, w obwieszczeniu o licytacji ruchomości ujawnił dane osobowe dłużników. Fakt ten potwierdzała – załączona do skargi – kopia przedmiotowego obwieszczenia.

W uzasadnieniu zawiadomienia Generalny Inspektor wskazał, iż przepisy prawa wyraźnie określają, jakiego rodzaju informacje mogą być umieszczone w obwieszczeniu o licytacji ruchomości. Przepis § 84 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr10, poz. 52, z późn. zm.) stanowi, iż „komornik ogłosi o licytacji przez obwieszczenie, w którym wymieni miejsce i czas licytacji, ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i sumy oszacowania poszczególnych ruchomości, miejsce i czas, w którym można oglądać ruchomości”. Rozszerzenie ustawowo określonego zakresu danych, jakie mogą być zamieszczone w obwieszczeniu, jest niedopuszczalne.

Generalny Inspektor wskazał ponadto, iż na komorniku, jako administratorze danych, ciąży wynikający z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, obowiązek dołożenia szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, w szczególności zapewnienia, aby były one przetwarzane zgodnie z prawem. Natomiast zgodnie z art. 36 ustawy, administrator danych zobowiązany jest do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, aby zabezpieczyć je przed dostępem osób nieupoważnionych, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Wobec powyższego, biorąc pod uwagę, iż komornik obowiązany jest do podejmowania działań w ramach i na podstawie obowiązujących przepisów prawa,

⁵⁸⁴ pismo Prokuratury Rejonowej w Tarnowskich Górach z dnia 15 maja 2001 r. (sygn. I Ds. 1279/00)

Generalny Inspektor stwierdził, że przetwarzanie danych niezgodnie z prawem, tj. poprzez ujawnienie danych osobowych dłużnika w obwieszczeniu o licytacji ruchomości, wyczerpuje dyspozycje art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie, prokuratura wydała postanowienie o jego umorzeniu wobec stwierdzenia, iż czyn nie stanowi przestępstwa z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość.⁵⁸⁵

Zasadność powyższego rozstrzygnięcia została poddana wskutek zażalenia skarżącego nadzorowi sądu, który jednak utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, uznając, iż działanie komornika było zgodne z prawem.⁵⁸⁶

2. Pozostałe sprawy zakończone umorzeniem postępowań oraz odmową ich wszczęcia przez organy ścigania.

W 2001 roku najliczniejsza grupa zawiadomień o popełnieniu przestępstwa skierowanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do organów ścigania dotyczyła niedopełnienia obowiązku właściwego zabezpieczenia danych osobowych poprzez ich udostępnienie lub umożliwienie dostępu do nich osobom nieupoważnionym, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych (21 zawiadomień).

Zgodnie z treścią przywołanego przepisu, kto administrując zbiorem danych lub będąc zobowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Jeśli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

W postępowaniach przed organami ścigania zainicjowanych wniesieniem przez Generalnego Inspektora zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa opisanego w art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych, prokuratura najczęściej umarzała śledztwo lub dochodzenie jako podstawę rozstrzygnięcia wskazując art. 17 § 1 pkt. 1, tj. z uwagi, że czynu nie popełniono lub wskazując brak danych uzasadniających jego popełnienie (art. 322 § 1 k.p.k.)⁵⁸⁷ albo wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.⁵⁸⁸ W jednej ze spraw dotyczącej udostępnienia przez komornika osobom nieupoważnionym danych osobowych

⁵⁸⁵ sprawę prowadziła Prokuratura Rejonowa w Dąbrowie Górniczej pod sygn. 2 Ds. 886/01

⁵⁸⁶ postanowienie Sądu Rejonowego w Zawierciu, sygn. akt II KO 1 38/01

⁵⁸⁷ np. postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa -Wola, sygn. akt 6 Ds. 666/01

⁵⁸⁸ np. postanowienie Prokuratury Rejonowej Gdańsk -Południe, sygn. akt 3 Ds. 354/01

dłużników przy licytacji z ruchomości prokuratura wprowadziła potwierdziła naganność opisanego działania komornika, podkreślając przy tym bezwzględną potrzebę eliminacji powyższych uchybień z praktyki komorniczej, jednakże opinia ta stała w sprzeczności z wydanym w sprawie rozstrzygnięciem, a mianowicie umorzeniem postępowania z uwagi na znikomą szkodliwość społeczną czynu.⁵⁸⁹

Podobne rozstrzygnięcia zapadały w sprawach zawiadomień o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ustawy o ochronie danych osobowych (18 przypadków), tj. w sprawach, w których przetwarzanie w zbiorze danych odbywało się przez podmiot nieuprawniony, bez wykazania jakiejkolwiek przesłanki przetwarzania danych osobowych określonej w przepisach prawa lub w sytuacji, gdy przetwarzanie danych jest niedopuszczalne. Przykładem firmy, która od lat przetwarza dane osobowe z naruszeniem zasad przetwarzania jest Przegląd Reader's Digest Sp. z o. o.⁵⁹⁰ Z treści skarg kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wynika, iż do stałych praktyk tej firmy należy kontynuowanie procesu przetwarzania danych osobowych po wniesieniu sprzeciwu osoby, której dane dotyczą określonego w art. 32 ust. 1 pkt 8 ustawy. Generalny Inspektor pomimo skierowaniu kilku zawiadomień o popełnieniu ww. przestępstwa w roku ubiegłym oraz na początku omawianego roku sprawozdawczego do tej pory nie otrzymał informacji o dalszym przebiegu tych spraw.⁵⁹¹ W większości spraw zainicjowanych przez Generalnego Inspektora w omawianym okresie sprawozdawczym prokuratury ograniczyły się do przesłania krótkiej informacji o umorzeniu postępowania bez wskazania podstaw faktycznych i prawnych takiego rozstrzygnięcia.⁵⁹²

W wielu przypadkach, podobnie jak w roku ubiegłym, postanowienia o umorzeniu (odmowie wszczęcia) postępowania przygotowawczego nacechowane były wewnętrzną sprzecznością. Lapidarnie uzasadniane nie zawsze odnosiły się do całości stanu faktycznego przedstawionego przez Generalnego Inspektora w kierowanych zawiadomieniach o popełnieniu przestępstwa. Przykładem może być tutaj sprawa dotycząca udostępnienia przez Citybank (Poland) S.A. danych osobowych klienta tego banku jednej z warszawskich galerii.

⁵⁸⁹ postanowienie Prokuratury Rejonowej w Wołominie, sygn. 1 Ds. 832/01

⁵⁹⁰ sprawa prowadzona przez Komisariat Policji Warszawa – Wola, sygn. 6 Ds. 1210/01

⁵⁹¹ por. sprawozdanie GODO za rok 2000

⁵⁹² np. w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową Szczecin-Prawobrzeże, sygn. 1 Ds. 3081/01, czy też w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Koszalinie, sygn. 2 Ds. 1729/01

Z poczynionych przez Generalnego Inspektora ustaleń wynikało, iż przekazanie danych osobowych skarżącego ww. galerii nastąpiło bez jego zgody, a celem przedmiotowego udostępnienia było zaproszenie skarżącego i innych klientów Citibank na wernisaż prac organizowany przez galerię. W ocenie Generalnego Inspektora działanie takie nie tylko wypełniało znamiona przestępstwa opisanego w art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, ale stanowiło również przestępstwo z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.), polegające na ujawnieniu lub wykorzystaniu przez osoby obowiązane do zachowania tajemnicy bankowej informacji stanowiących tajemnicę bankową, niezgodnie z upoważnieniem określonym w tej ustawie.⁵⁹³

Prokuratura umorzyła postępowanie w przedmiotowej sprawie wobec uznania, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 kodeksu postępowania karnego.⁵⁹⁴ W uzasadnieniu tego postanowienia stwierdzono m.in., że „bank zlecił Galerii przesłanie zaproszeń do osób wybranych i wskazanych przez bank” oraz „została zawarta odpowiednia umowa na mocy której bank przekazał Galerii do jednokrotnego wykorzystania wykaz zaproszonych gości”. Ponadto wskazano, iż „zaproszenia zostały wysłane wyłącznie do osób, które nie zastrzegły odmowy otrzymania materiałów reklamowych i marketingowych”.

Generalny Inspektor nie podzielił powyższego stanowiska i wnosząc o ponowne rozpatrzenie sprawy podkreślił, iż przetwarzanie danych osobowych, polegające na ich udostępnieniu przez Citibank wskazanej w zawiadomieniu galerii w celu rozesłania zaproszeń na organizowany przez nią wernisaż, nie spełnia żadnej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 u.o.d.o.. Udostępnienie danych osobowych klientów Citibanku nie stanowi ponadto realizacji celu, dla którego dane te zostały zebrane przez administratora danych tj. realizacji umów przewidujących wykonanie czynności bankowych, wskazanych w przepisach prawa bankowego. Ponownie prokuraturze zwrócono uwagę, iż dane klientów banku mogą być przetwarzane w celach marketingowych, polegających na promocji oferowanych klientom własnych produktów, gdy jest to niezbędne do wypełnienia usprawiedliwionych celów banku jako administratora tych danych, a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych). Zatem zasada wynikająca z cytowanego przepisu nie jest naruszona tylko w przypadku, gdy bank

⁵⁹³ GI-DIS-430/415/00

⁵⁹⁴ postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście, sygn. akt 5 Ds. 641/01/VIII

wykorzystuje dane osobowe swoich klientów w celu promocji własnych produktów. Udostępnianie danych osobowych przez Citibank galerii nie można traktować jako promocji własnych produktów banku, co jak wynikało z uzasadnienia postanowienia o umorzeniu postępowania prokuratura uznała za tożsame. Podkreślono ponadto, że fakt nie zastrzeżenia przez pokrzywdzonego odmowy otrzymania materiałów reklamowych i marketingowych (jak podnosiła prokuratura w uzasadnieniu postanowienia) nie jest równoznaczny z wyrażeniem przez niego zgody na przekazanie jego danych osobowych galerii.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Generalny Inspektor wskazał również, iż prokuratura w postanowieniu o umorzeniu dochodzenia nie odniosła się do zarzutu wskazanego w zawiadomieniu o przestępstwie, polegającego na popełnieniu przez pracowników banku przestępstwa określonego w wyżej wymienionym przepisie prawa bankowego. W odpowiedzi na powyższe Prokuratura Okręgowa w Warszawie zapewniła Generalnego Inspektora, iż zajmie się na nowo sprawą zasadności ww. rozstrzygnięcia organu I-instancyjnego.⁵⁹⁵

Pomimo poddania ostatecznej kontroli sądu większej niż w roku ubiegłym ilości postanowień o umorzeniu postępowania (w 7 przypadkach)⁵⁹⁶ należy zauważyć, iż sądy w większości przypadków podtrzymywały stanowisko organów ścigania. Przy czym uzasadnienie takiej decyzji w istocie było niczym innym jak powtórzeniem argumentacji przedstawianej w postępowaniu przygotowawczym przez prokuraturę.⁵⁹⁷ Natomiast w sprawach, w których skierowano do sądu akt oskarżenia wobec winnych popełnienia przestępstwa z ustawy o ochronie danych osobowych, postępowania były przez sąd warunkowo umarzane z uwagi na znikomość społecznej szkodliwości czynu.⁵⁹⁸

Należy zaznaczyć, że w ośmiu przypadkach organy nadzorujące pracę organów ścigania, uznając argumenty Generalnego Inspektora, uwzględniały wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, jednakże tylko w jednym przypadku ponowne rozpatrzenie sprawy doprowadziło do skierowania na drogę postępowania sądowego aktu oskarżenia.⁵⁹⁹ W pozostałych przypadkach podjęte sprawy były ponownie umarzane ze wskazaniem tej samej podstawy prawnej. W dwóch przypadkach interwencja Generalnego Inspektora

⁵⁹⁵ pismo z dnia 29 grudnia 2001 r., sygn. I 4 Dsn 1288/01/Śr.

⁵⁹⁶ dla porównania, w roku 2000 celem skontrolowania zasadności rozstrzygnięcia prokuratury skierowana została do sądu jedna sprawa.

⁵⁹⁷ np. postanowienie Sądu Rejonowego w Zawierciu, sygn. akt II KO 1 38/01

⁵⁹⁸ wyrok Sądu Rejonowego w Śremie, sygn. II K 260/99, postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie, sygn. II K 1432/01, omówione szczegółowo w I części zawiadomień o popełnieniu przestępstwa

⁵⁹⁹ sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową w Bielsko-Białej, sygn. akt 2 Ds. 278/01/S/MB

doprowadziła do zmiany I – instancyjnego rozstrzygnięcia prokuratury. Zmiany te jednak miały raczej charakter kosmetyczny, przykładowo:

- postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych przez Główny Urząd Ceł, z powołaniem art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. zostało uchylone a następnie podjęte na nowo postępowanie umorzono wobec znamion czynu zabronionego, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k..⁶⁰⁰
- natomiast postanowienie o umorzeniu postępowania wobec ZXY Sp. z o. o. z uwagi na „brak znamion czynu zabronionego” (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.) w trybie nadzoru służbowego zostało zmienione na postanowienie umarzające z uwagi, na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.).⁶⁰¹

Przykładem sprawy wielokrotnie rozpatrywanej przez organy ścigania i do tej pory nie zakończonej skierowaniem aktu oskarżenia do sądu jest sprawa dotycząca umieszczenia na śmietniku za budynkiem Sądu w Aleksandrowie Kujawskim, akt sądowych, dowodów rzeczowych, wypisów aktów notarialnych i innych dokumentów zawierających dane osobowe stron i uczestników postępowań przed organami wymiaru sprawiedliwości. Należy podkreślić, iż w sprawie tej, pomimo istnienia dowodów w sposób oczywisty wskazujących na popełnienie przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za proces przetwarzania danych osobowych, postępowanie było trzykrotnie umarzane z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego. Nadto, jak wykazała analiza ustalonego stanu faktycznego administrator danych (wśród których znajdowały się dane szczególnie chronione) nie tylko swoim działaniem wypełnił znamiona przestępstw opisanych w ustawie o ochronie danych osobowych (art. 51, 52), ale także znamiona czynu opisanego w art. 231 § 1 k.k., tj. poświadczył nieprawdę. Generalny Inspektor wielokrotnie wykazywał we wnioskach o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż uzasadnienia kolejnych postanowień o umorzeniu tej sprawy stoją w rażącej sprzeczności z ich sentencją. Cechowała je niekonsekwencja wywodów, wewnętrzna niespójność, a miejscami całkowity brak logiki. W ocenie prokuratury, skoro działania osób odpowiedzialnych za zniszczenie dokumentów zmierzały do ich zniszczenia i w znacznej mierze czynności te zostały dokonane, to tym samym nie doszło do naruszenia

⁶⁰⁰ sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową Warszawa – Śródmieście, sygn. 6 Ds. 7064/00/V

⁶⁰¹ sprawa prowadzona przez Prokuraturę Apelacyjną w Warszawie, sygn. Ap I Dsn 141/142/01/W-wa

obowiązku właściwego zabezpieczenia danych. Interpretacja ustawy o ochronie danych osobowych przez prokuraturę prowadziła do wyciągnięcia wniosku, iż brak przepisów szczególnych regulujących tryb i sposób zniszczenia dokumentacji o skazaniach, jak również luka prawna w obowiązujących przepisach odnośnie zasad i formy dokumentowania czynności niszczenia może być usprawiedliwieniem dla wykształcenia i stosowania praktyki podpisywania dokumentów potwierdzających nieprawdziwy stan faktyczny.

Analiza powyższej sprawy, którą co należy zaznaczyć organy ścigania wyjaśniają już 3 rok, potwierdza, że zarówno Policja jak i prokuratura nie przykładają wielkiej wagi do ochrony praw zagwarantowanych ustawą o ochronie danych osobowych. Dotychczasowe ustalenia organów ścigania prowadziły faktycznie do braku ustalenia osób odpowiedzialnych za dokonanie czynów zabronionych. Należy przypuszczać, że jedynie konsekwentna postawa Generalnego Inspektora, który w kolejnych zażaleniach wskazywał uchybienia organów prowadzących niniejszą sprawą, doprowadziła do postawienia zarzutu potwierdzenia nieprawdy członkom Komisji Likwidacyjnej oraz zarzutów z art. 52 i 51 ust. 1 u.o.d.o. przewodniczącemu tej Komisji, o czym powiadomiono Generalnego Inspektora dopiero pod koniec omawianego okresu sprawozdawczego w uzasadnieniu przesłanego postanowienia o zawieszeniu śledztwa.⁶⁰² Jak wskazywano, konieczność zawieszenia postępowania umotywowana była niemożnością określenia terminu pozyskania orzeczenia dyscyplinarnego w przedmiocie uchylenia immunitetu sądowego wobec ww. przewodniczącego Komisji Likwidacyjnej.

W roku 2001 zmniejszyła się ilość uchybień dotyczących niedopełnienia przez administratorów danych obowiązku rejestracji zbioru danych osobowych (3 przypadki).⁶⁰³ Podobnie jednak jak w latach ubiegłych, prokuratury wciąż mylnie interpretują istotę przepisu art. 43 u.o.d.o. W postanowieniu o umorzeniu postępowania w sprawie niezarejestrowania zbioru danych przez Vevey-Evita Poland Sp. z o. o. prokurator przyjął, iż zbiór Spółki wprawdzie nie został zarejestrowany, w myśl przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, jednakże „interpretacja art. 43 ust. 1 pkt 8 tej ustawy dokonana przez prokurenta Spółki pozwalała na przyjęcie, iż zbiór ten nie podlega obowiązkowi rejestracji”. Założenie takie stało się z kolei podstawą przyjęcia braku znamion czynu zabronionego, w sytuacji gdy Generalny Inspektor wyraźnie podkreślał w złożonym zawiadomieniu, iż prowadzony przez Spółkę zbiór jest wykorzystywany nie tylko w celu wystawienia faktury, rachunku lub

⁶⁰² postanowienie Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy, sygn. akt V Ds. 29/01

⁶⁰³ GI-DS-430/535/01, GI-DS-430/562/01, sprawa prowadzona przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Wola, sygn. 2 Ds. 3357/00/IV

prowadzenia sprawozdawczości, ale także, co potwierdziły ustalenia pokontrolne, w wielu innych celach, np. dla ustalania stanu wzajemnych zobowiązań, formułowania pozwów sądowych, obsługi zawartych umów w zakresie realizacji uprawnień wynikających z rękojmi lub udzielonej gwarancji. O braku zastosowania w przedmiotowej sprawie, powołanej w postanowieniu o umorzeniu postępowania, przesłanki zwalniającej z obowiązku rejestracji, zadecydowały także inne ustalenia dokonane przez inspektorów GODO, z treści których wynikało bezspornie, że Spółka przetwarza dane osobowe klientów również w celach marketingowych. W związku z powyższym organom ścigania zasygnalizowano konieczność zweryfikowania ustaleń faktycznych i prawnych leżących u podłoża powyższego postanowienia. Zaznaczyć należy, iż z treści wielu uzasadnień postanowień o umorzeniu postępowania z powołaniem się na brak znamion czynu zabronionego wynikało, że u podstaw takiego rozstrzygnięcia znajdowała się okoliczność braku cech umyślności działania po stronie administratora danych.⁶⁰⁴ W takich sytuacjach Generalny Inspektor wskazywał, że brak świadomości, jak i niewiedza dotycząca podstawowych zasad przetwarzania danych osobowych nie może być w żadnym wypadku okolicznością ekskulpującą administratora danych z naruszenia obowiązku rejestracji danych, który winien poprzedzać faktyczne ich przetwarzanie.⁶⁰⁵

Podobne stanowisko Generalny Inspektor zajmował w sprawie niewykonywania lub tylko częściowego wykonania obowiązku informacyjnego.⁶⁰⁶ Spośród podmiotów najczęściej uchylających obowiązkowi informacyjnemu należy wymienić, takie firmy jak: ZXY Sp. z o. o.⁶⁰⁷, czy IMP Sp. z o. o.⁶⁰⁸

W przekonaniu wielu organów prowadzących postępowania przygotowawcze częściowe wykonanie obowiązku informacyjnego nie wypełnia znamion czynu zabronionego.⁶⁰⁹ Organom ścigania wielokrotnie wskazywano, że założenie takie jest sprzeczne z ratio legis ustawy o ochronie danych osobowych. Prawidłowe i rzetelne wykonywanie obowiązku informacyjnego z ustawy o ochronie danych osobowych polega bowiem na poinformowaniu osoby, której dane dotyczą – w momencie zbierania danych (art. 24), bądź po utrwaleniu danych (art. 25) o wszystkich uprawnieniach wynikających z tej ustawy. Niewykonanie obowiązku informacyjnego w określonym ustawowo okresie lub jego

⁶⁰⁴ np. w postanowieniu Prokuratury Warszawa – Mokotów, sygn. 2 Ds. 3357/00/IV

⁶⁰⁵ GI-DS-430/328/01

⁶⁰⁶ GI-DS-430/207/01

⁶⁰⁷ GI-DIS-430/475/00/602/01, GI-DIS-430/436/00/532/01

⁶⁰⁸ GI-DIS-430/87/00/363/01 (sprawa prowadzona przez Policję pod sygn. 6 Ds. 639/01)

⁶⁰⁹ pismo Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie – sygn. Ap I DSN 141/142/01/W-wa, postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa-Sródmiście, sygn. 6 Ds. 3944/00/VIII

wykonanie w ograniczonym zakresie powoduje naruszenie zagwarantowanych konstytucyjnie praw osób, których dane dotyczą. Wydaje się jednak, iż prokuratury nie przyjmują do wiadomości ww. argumentacji i nadal wykazują nieznajomość istoty ww. przepisów. W rozpatrywanych na nowo w 2001 r. sprawach z naruszenia art. 54 ustawy powtarzają się rozstrzygnięcia zapadłe w I instancji i często sporządzone do nich uzasadnienia ograniczają się do powtórzenia treści zaskarżonych wcześniej postanowień.

Wskazane powyższej orzeczenia są jeszcze jednym z przykładów iluzoryczności ochrony prawnej osób, których dane dotyczą. Jak wskazują liczne przykłady, działania organów ścigania w sprawach o popełnienie przestępstw z ustawy o ochronie danych osobowych nie tylko nie doprowadzają do wzmocnienia ochrony praw wynikających z tej ustawy, ale też znacznie tę ochronę osłabiają. W sytuacjach ewidentnych naruszeń obowiązków określonych w ustawie administratorzy danych są usprawiedliwiani zarówno przez prokuratury jak i sądy znikomą społeczną szkodliwością czynu, czy brakiem znamion czynu zabronionego. I chociaż z przedstawianych stanów faktycznych bezspornie wynika, kto jest podmiotem odpowiedzialnym za należyte sprawowanie obowiązków wynikających z ustawy i w świetle jakich okoliczności doszło do popełnienia przestępstwa, podobnie jak w roku ubiegłym, prokuratury często postępowania umarzają z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępnego czynu. Opisane działania organów wymiaru sprawiedliwości szczególnie naganne wydają się w stosunku do podmiotów, które w sposób uporczywy i powtarzający łamią przepisy o ochronie danych osobowych (np. firmy marketingowe: ZXY Sp. z o. o., IMP Sp. z o. o., Przegląd Reader's Digest Sp. z o. o. i in.) i wobec których Generalny Inspektor kieruje zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa od początku swojej działalności. Należy podkreślić, że żaden z wydanych w 2001 r. aktów oskarżenia nie jest orzeczeniem skazującym winnych naruszeń. W każdym z nich sąd znalazł podstawy do usprawiedliwienia potwierdzonego w toku postępowania sądowego faktu pogwałcenia zagwarantowanych konstytucyjnie praw osób, których dane dotyczą.

Wskutek działań Generalnego Inspektora polegających na skierowaniu sprawy do rozpatrzenia przez organy ścigania wielu administratorów danych zaprzestało kontynuowania procesu przetwarzania z naruszeniem przepisów prawa. Przykładem mogą tu być Kasy Chorych, które zarejestrowały posiadane w swoich zasobach zbiory danych. Zmniejszyła się ilość skarg związanych z przetwarzaniem danych niezgodnie z celem utworzenia zbioru (art. 50 u.o.d.o.) oraz z wykonaniem obowiązków określonych w art. 24 i 25 ustawy. Z drugiej jednak strony, w porównaniu do roku 2000, utrzymała się liczba zawiadomień o popełnieniu

przestępstwa polegającego na nieumyślnym naruszeniu obowiązku zabezpieczenia danych i wzrosła ilość przestępstw stypizowanych w art. 51 u.o.d.o.

Pomimo szeregu wystąpień do Ministra Sprawiedliwości i coraz liczniej kierowanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, organy wymiaru sprawiedliwości tematykę ochrony danych osobowych traktują w sposób powierzchowny, a czasami wręcz sprawy bagatelizują. Przywoływanie błędnych przepisów karnych, wewnętrzna niespójność, sprzeczność sentencji i sporządzanych do nich uzasadnień, zaobserwowane również i w tym roku sprawozdawczym wskazują, iż ustawa o ochronie danych osobowych wciąż jest dla wielu niezrozumiała, a osoby, których dane dotyczą nie mogą liczyć na realną ochronę ich praw w postępowaniu sądowym. Należy pamiętać, że opisane reakcje organów wymiaru sprawiedliwości umacniają w podmiotach, wobec których kierowane są zarzuty popełnienia przestępstwa poczucie ich bezkarności, a w osobach pokrzywdzonych poczucie zagrożenia zasad legalizmu i praworządności.

Część VI. PROPAGOWANIE IDEI OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

1. W okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych utrzymywał stałe kontakty z przedstawicielami prasy, radia i telewizji. W ramach propagowania idei ochrony danych osobowych Generalny Inspektor był obecny na łamach dzienników o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim oraz prasy periodycznej, gościł na antenie stacji radiowych oraz ośrodków telewizji publicznej i komercyjnej. Problematyka prywatności poruszana była również w depeszach agencji informacyjnych oraz w serwisach portali internetowych.

W omawianym okresie, publikacje Generalnego Inspektora cyklicznie pojawiały się w dzienniku „Rzeczpospolita” oraz miesięczniku „Gazeta Samorządu i Administracji”. W 2001 r. po raz pierwszy na łamach „Przeglądu Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych” ukazały się materiały (artykuły) z dziedziny ochrony danych osobowych. Wystąpienia dotyczące interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, artykuły poruszające problematykę ochrony prywatności oraz wywiady z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych publikowane były również w dziennikach i periodykach o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym, m.in.: „Rzeczpospolitej”, „Trybunie”, „Życiu”, „Gazecie Prawnej”, dzienniku „Prawo i Gospodarka” i innych (załącznik nr 8).

W 2001 r. Generalny Inspektor brał udział w programach telewizyjnych i radiowych, których tematem była ochrona danych osobowych w Polsce i na świecie. Do tradycji należą już stałe audycje radiowe z udziałem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Radio BIS). W ramach bieżących kontaktów z mediami udzielił on szeregu wypowiedzi i komentarzy dla dziennikarzy programów informacyjnych (Telewizja Polska – Redakcje Panoramy, Wiadomości, Teleexpressu, Telewizyjnego Kuriera Warszawskiego i innych ośrodków regionalnych Telewizji Publicznej, Telewizji Polsat, Polsat 2, TVN, TV4; Polskie Radio – Program I, III, Radio ZET, RMF FM, Radio ESKA, Radio KOLOR, Polska Agencja Prasowa, Informacyjna Agencja Prasowa i inne) oraz występował w programach publicystycznych (m.in. Telewizja Polska – Magazyn Ekspresu Reporterów, Echa Regionów, Gospodarka w Dwójce i inne).

Generalny Inspektor propagował ideę ochrony danych osobowych również poprzez Internet. Na stronie internetowej GODO zamieszczone zostały informacje dotyczące podstaw prawnych ochrony danych osobowych oraz organizacji Biura GODO, wiadomości dotyczące bieżącej działalności Biura (ujęte w formie statystycznej), jak również przedruki materiałów prasowych poruszających problematykę ochrony prywatności.

W serwisie udostępnione zostały m.in. teksty polskich i europejskich aktów prawnych oraz wykaz literatury z zakresu ochrony danych osobowych; informacje niezbędne do prawidłowej rejestracji zbiorów danych osobowych; odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania, kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a także aktualizowana co kwartał statystyka obejmująca działalność Biura. Część serwisu internetowego poświęcona została „polityce informacyjnej” GODO. Jeden z działów serwisu - „Materiały informacyjne” - utworzony został jako elektroniczny zbiór zawierający teksty wywiadów z Generalnym Inspektorem, informacje prasowe poświęcone zagadnieniom ochrony danych osobowych, które ukazały się na łamach gazet o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym (m.in. teksty cyklicznych wystąpień prasowych Generalnego Inspektora publikowanych na łamach „Rzeczpospolitej” oraz „Gazety Samorządu i Administracji”) oraz sprawozdania z działalności Generalnego Inspektora z lat ubiegłych. W tej części serwisu zamieszczono także sprawozdania z wyjazdów zagranicznych, konferencji naukowych i seminariów, w których uczestniczył Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz pracownicy Biura.

2. W okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zorganizował cztery konferencje prasowe z udziałem przedstawicieli stacji telewizyjnych i

radiowych, dziennikarzy prasowych oraz agencji informacyjnych. Dziennikarzom przekazywano materiały informacyjne dotyczące działalności Generalnego Inspektora. Zawierały one statystykę przedstawiającą liczbę skarg oraz pytań prawnych, jakie napłynęły do Biura, dane dotyczące rejestracji zbiorów danych, a także liczbę przeprowadzonych kontroli i zawiadomień o popełnieniu przestępstwa skierowanych do prokuratury przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Podczas pierwszej konferencji prasowej, która miała miejsce w dniu 30 kwietnia 2001 r., poruszono m.in. problem nieuprawnionego przetwarzania danych osobowych przez Kasy Chorych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wskazał na niezgodną z prawem praktykę Kas Chorych, polegającą na żądaniu od zakładów opieki zdrowotnej (ZOZ-ów) kserokopii dokumentacji medycznej. Generalny Inspektor zaznaczył, iż Kasy Chorych są uprawnione do kontroli ściśle określonej dokumentacji medycznej, jednakże mogą to robić wyłącznie na terenie ZOZ-u poprzez przeszkolonych pracowników.

Tematem drugiego spotkania z przedstawicielami mediów, zorganizowanego w dniu 24 lipca 2001 r., była kwestia braku przepisów regulujących prowadzenie i udostępnianie dokumentacji medycznej, oraz nieuprawnione przetwarzanie danych przez Kasy Chorych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował o pytaniach i skargach od pacjentów, zakładów opieki zdrowotnej, organów rentowych i instytucji ubezpieczeniowych, dotyczących odmowy udostępnienia pacjentom leczącym się w zakładach opieki zdrowotnej dokumentacji przebiegu leczenia oraz odmowy przekazywania dokumentacji medycznej przez zakłady opieki zdrowotnej innym podmiotom. Generalny Inspektor wskazał, iż przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak odpowiedniego rozporządzenia regulującego szczegółowo rodzaje dokumentacji medycznej oraz sposób jej prowadzenia i udostępniania. Podczas spotkania omówione zostały również pojawiające się przypadki nieuprawnionych działań Kas Chorych, polegających na żądaniu wydania przez świadczeniodawców (ZOZ-y) kserokopii dokumentacji medycznej pacjentów, jak również na żądaniu udostępnienia akt osobowych pracowników kontrolowanych jednostek służby zdrowia.

Generalny Inspektor zapoznał ponadto dziennikarzy z założeniami nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych, której celem było dostosowanie polskich przepisów do rozwiązań obowiązujących w Unii Europejskiej.

W dniu 19 listopada 2001 r. odbyła się konferencja prasowa poświęcona dwudniowej międzynarodowej konferencji pt. „Konwencja Nr 108 Rady Europy o

ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych – dziś i jutro” (zorganizowanej przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych przy współudziale Rady Europy). Gościem konferencji prasowej był Pan Alexey Kojemiakov, Dyrektor Departamentu Prawnego Dyrekcji Generalnej ds. Prawnych Rady Europy. Podczas spotkania podkreślono, iż wprowadzić polskie przepisy o ochronie danych osobowych są w pełni zgodne z prawem europejskim, jednakże konieczne jest jak najszybsze ratyfikowanie przez Polskę Konwencji Nr 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych. Generalny Inspektor wskazał, iż ratyfikacja tego aktu prawnego stanowi jeden z warunków przyjęcia Polski do Unii Europejskiej a ponadto umożliwi ścisłą współpracę – na równych warunkach – z państwami, które są już jej stronami.

Tematem konferencji prasowej zorganizowanej w dniu 18 grudnia 2001 r. było „Spotkanie przedstawicieli organów ochrony danych osobowych Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Litwy, Łotwy oraz Estonii poświęcone problemom ochrony danych osobowych w państwach Europy Środkowo-Wschodniej”. Generalny Inspektor poinformował dziennikarzy, iż celem zainicjowanego przez niego spotkania było podjęcie ściślejszej współpracy pomiędzy organami ochrony danych osobowych państw Europy Środkowo-Wschodniej. Państwa te bowiem zagadnienia związane z ochroną prywatności wprowadziły do swoich systemów prawnych stosunkowo niedawno, w związku z czym zyskują dopiero doświadczenia w tym zakresie. Bodźcem do zorganizowania spotkania był również fakt, iż w krajach tego regionu pojawiają się zjawiska i problemy nieznane dotychczas w krajach Europy Zachodniej.

3. W omawianym okresie Generalny Inspektor oraz pracownicy Biura GIODO brali udział w szeregu seminariach, sympozjach oraz konferencjach naukowych organizowanych przez instytucje państwowe i samorządowe, instytuty naukowe, szkoły wyższe i inne podmioty. Podczas spotkań pracownicy Biura GIODO prowadzili wykłady – wygłaszali referaty - dotyczące ochrony prywatności w Polsce i na świecie. W ramach tych wystąpień poruszane były zagadnienia z zakresu stosowania przepisów o ochronie danych osobowych w sektorze publicznym i prywatnym (załącznik nr 9)

Część VII. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

I. Udział Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w konferencjach międzynarodowych.

W okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor uczestniczył w wielu konferencjach, seminariach naukowych oraz spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń i zapoznanie się z praktyką ochrony danych osobowych (załącznik nr 10).

W dniu 22 stycznia 2001 r., przedstawiciele czeskiego Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Úřad pro ochranu osobních údajů), na czele z dyrektorem Urzędu, panem Karem Neuwirtem, gościli w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Wizyta miała na celu między innymi wymianę doświadczeń i rozszerzenie współpracy w dziedzinie ochrony danych osobowych oraz zapoznanie ze strukturą i funkcjonowaniem polskiego Biura. Podczas spotkań z pracownikami poszczególnych departamentów Biura Generalnego Inspektora poruszano również kwestie merytoryczne dotyczące praktyki stosowania przepisów o ochronie danych osobowych.

W dniach 7 – 9 lutego 2001 r., w Strasburgu odbyło się VI posiedzenie Grupy Redakcyjnej Komitetu Konsultacyjnego ds. Konwencji 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (Drafting Group of the Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data; T-PD-GR). W spotkaniu wziął udział dyrektor Departamentu Informatyki. Omawiano głównie kwestie związane z problematyką klauzul umownych zawieranych podczas przekazywania danych osobowych za granicę oraz analizowano tekst Konwencji 108 w świetle nowych rozwiązań w dziedzinie ochrony danych osobowych.

W dniach 22 – 23 marca 2001 r., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych brał udział w posiedzeniu Podkomitetu ds. Rynku Wewnętrznego (EU-Poland Sub-Committee on Internal Market) w Brukseli, w części dotyczącej zgodności polskiej ustawy o ochronie danych osobowych z zapisami Dyrektywy 95/46/EC Parlamentu Europejskiego i Rady o ochronie osób w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnym przepływie tych danych. Komisja Europejska podniosła kwestię dostosowania pojęcia „danych osobowych” (art. 2 a Dyrektywy 95/46/EC), wprowadzenia zasady odnoszącej się do

automatyzacji decyzji indywidualnych (art. 15 Dyrektywy 95/46/EC) oraz wprowadzania wstępnej kontroli przetwarzania danych osobowych (art. 20 Dyrektywy 95/46/EC). Generalny Inspektor poinformował o planowanych zmianach legislacyjnych ustawy o ochronie danych osobowych, które doprowadzą do harmonizacji polskiego prawa ze wspólnotowym porządkiem prawnym, a tym samym do zakończenia negocjacji w omawianym obszarze.

W okresie od 19 do 22 marca 2001 r., dyrektor Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych uczestniczył w Hadze w negocjacjach nad projektem umowy między RP a Europejskim Biurem Policji „Europol” o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej. W wyniku prowadzonych rozmów uzgodniono tekst umowy, która następnie została paraflowana przez negocjujące strony.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz pracownicy Biura GODO uczestniczyli w Wiosennej Konferencji Europejskich Organów Ochrony Danych Osobowych (Spring Conference of European Data Protection Commissioners), która odbyła się w Atenach, w dniach 10 – 11 maja 2001 r. Podczas konferencji poruszano problematykę ochrony danych osobowych i prywatności w obliczu niezwykle dynamicznego rozwoju nowoczesnych technologii. Dyskutowano przede wszystkim nad problemem przechowywania przez dostawców usług internetowych (Internet Service Providers) danych dotyczących ruchu na serwerze w zakresie nieadekwatnym do potrzeb bilingu (np.: w celu udostępnienia ich organom wymiaru sprawiedliwości). Prelegenci w swoich wystąpieniach wskazywali na ryzyko naruszenia prywatności mogące powstać w wyniku popełnianych przestępstw komputerowych, wykorzystywania internetu i upowszechniania się handlu elektronicznego. Wiele uwagi poświęcono również kwestii ochrony danych osobowych pracowników (kontrolowanie korespondencji e-mailowej pracowników przez pracodawców, biometria itp.). Zaprezentowano również nowoczesne metody ochrony prywatności z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych oraz specjalistycznego oprogramowania, a także projekt strony internetowej współtworzonej przez specjalistów w dziedzinie ochrony danych osobowych z wielu państw europejskich. Poruszono również problem tzw. „czarnych list”, list dłużników tworzonych głównie w sektorze kredytowym, telekomunikacyjnym, ubezpieczeń i obrotu nieruchomościami, a następnie udostępnianych zainteresowanym podmiotom lub zamieszczanych w internecie. Podniesiono konieczność wypracowania jasnych zasad i stworzenia odpowiednich przepisów dotyczących prowadzenia baz danych dłużników.

W dniach 18 – 20 czerwca 2001 r., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uczestniczył w VII posiedzeniu Grupy Redakcyjnej Komitetu Konsultacyjnego

ds. Konwencji 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (T-PD-GR), które odbyło się w siedzibie Rady Europy w Strasburgu. Podczas spotkania przeanalizowano szczegółowo treść Protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy Nr 108 z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, dotyczącego organów nadzorczych oraz przekazywania danych za granicę wraz ze sprawozdaniem wyjaśniającym. Najwięcej uwagi poświęcono stosowaniu klauzul wzorcowych (umownych) dołączanych do umów o przekazanie danych osobowych za granicę do państw nie zapewniających odpowiedniej ochrony tych danych. Generalny Inspektor omówił również kwestie organizacyjne i merytoryczne związane z organizowaną wspólnie z Radą Europy Konferencją o ochronie danych osobowych.

W dniach 14 – 17 lipca 2001 r., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz pracownicy Biura GIODO przebywali w Bawarskim Urzędzie Ochrony Danych Osobowych (Der Bayerische Landesbeauftragte für den Datenschutz) w Monachium. Celem spotkania było nawiązanie współpracy, zapoznanie się z ustawodawstwem landu bawarskiego i praktyką bawarskiego urzędu oraz wymiana wzajemnych doświadczeń w zakresie ochrony danych osobowych. Bawarski Rzecznik Ochrony Danych Osobowych udzielił odpowiedzi na szereg szczegółowych pytań przygotowanych przez uczestniczących spotkaniu pracowników Biura GIODO.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz Dyrektor Departamentu Informatyki w dniach 27 – 29 sierpnia 2001 r., wzięli udział w obradach prowadzonych w ramach 30 Spotkania Międzynarodowej Grupy Roboczej ds. Ochrony Danych Osobowych w Telekomunikacji (30th Meeting of the International Working Group on Data Protection in Telecommunications), które odbyło się w Berlinie. Spotkanie Grupy Roboczej połączone było z sympozjum pt. „Ochrona Danych Osobowych i Własności Intelektualnej w Internecie”, które odbyło się w pierwszym dniu spotkania. Podczas spotkania delegacje poszczególnych krajów przedstawiły realizowane w ich krajach prace legislacyjne w zakresie dostosowywania przepisów prawa do wymogów zawartych w Dyrektywie 95/46/EC oraz Dyrektywie 97/66/EC. Następnie przeprowadzono dyskusję dotyczącą ochrony danych osobowych w przypadkach głosowania elektronicznego oraz wymagań organizacyjno-prawnych niezbędnych dla realizacji i utrzymania infrastruktury klucza publicznego. Podczas Spotkania raporty przedstawiły delegacje z następujących krajów: Szwecji, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Holandii, Belgii, Portugalii, Hiszpanii, Niemiec i Polski. W polskim raporcie przedstawiono informacje o aktualnych pracach legislacyjnych dotyczących problematyki

ochrony danych osobowych oraz problematyki świadczenia usług teleinformacyjnych. W szczególności zasygnalizowano o wprowadzeniu zmian do ustawy o ochronie danych osobowych, ustanowieniu ustawy o podpisie elektronicznym, ustanowieniu ustawy o dostępie do informacji publicznej, pracach nad projektem ustawy o świadczeniu usług teleinformacyjnych i handlu elektronicznym.

W dniach 24 – 26 września 2001 r., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wraz z dyrektorem Departamentu Prawnego i pracownikiem Departamentu Skarg uczestniczyli w 23 Międzynarodowej Konferencji Organów Ochrony Danych Osobowych (23rd International Conference of Data Protection Commissioners), która odbyła się w Paryżu. Większość wygłoszonych referatów dotyczyła problematyki ochrony danych osobowych w związku z wykorzystywaniem nowoczesnych środków przekazywania informacji, lokalizacji, biometrii. Przedstawiono również nowe rozwiązania technologiczne służące ochronie prywatności w Internecie. Dr Ewa Kulesza została zaproszona do udziału w panelu dyskusyjnym pt. „Dane osobowe i ochrona prywatności: pedagogika w sporze”. Generalny Inspektor w wystąpieniu podkreślił znaczenie działań polskiego Rzecznika w procesie podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych.

Podczas konferencji przyjęto rezolucję w sprawie procedury i kryterium uznania komitetu mandatowego organów ochrony danych osobowych utworzonego dla potrzeb międzynarodowej Konferencji.

Dr Ewa Kulesza, w dniach 8 – 9 października 2001, brała udział w Międzynarodowym Sympozjum – „Dostęp do informacji a ochrona danych osobowych w rozszerzonej Unii Europejskiej” (International Symposium „Freedom of Information and Data Protection in the Enlarged European Union”), które odbyło się w Poczdamie. Podczas Sympozjum, eksperci w dziedzinie ochrony danych z państw Europy Środkowej i Wschodniej, kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej podzielili się własnymi doświadczeniami ze specjalistami z Brandenburgii, Niemiec oraz instytucji europejskich. Podkreślono wyraźnie, że zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony danych osobowych jest niezbędnym warunkiem, jaki spełnić musi państwo kandydujące. Generalny Inspektor Danych Osobowych w swoim wystąpieniu pt. „Ochrona danych osobowych w Polsce – pierwsze doświadczenia” przedstawił doświadczenia w zakresie wdrażania ustawodawstwa o ochronie danych w ciągu pierwszych trzech lat obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz pracownicy Departamentu Informatyki w dniach 12 – 15 grudnia 2001 r., uczestniczyli w szkoleniu organizowanym przez Biuro Rzecznika Ochrony Danych Osobowych landu Schleswig – Holstain (Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein), w Kilonii. Pracownicy niemieckiego Biura, podczas kolejnych prezentacji przedstawili swoje doświadczenia w zakresie prowadzonych szkoleń (zarówno dla podmiotów przetwarzających dane osobowe, jak i dla osób, których dane są przetwarzane), wykorzystywania metod biometrycznych i problemów, jakie mogą wystąpić w związku ze stosowaniem tego rodzaju metod; ochrony prywatności w Internecie, głównie poprzez zachowanie anonimowości i użycie odpowiednich systemów informatycznych i oprogramowania. Zaprezentowano również witrynę internetową -Virtual Privacy Office, stanowiącą forum wymiany informacji, doświadczeń i nowych rozwiązań w dziedzinie ochrony danych. Uczestniczący w spotkaniu pracownicy polskiego Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych przedstawili metody działania i własne doświadczenia nabyte w pierwszych trzech latach obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych oraz zadeklarowała zainteresowanie udziałem w projektach przygotowywanych przez niemiecki organ ochrony danych.

II. Konferencje i spotkania zorganizowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

W dniach 19 – 20 listopada 2001 r., na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się Europejska Konferencja o Ochronie Danych Osobowych – **„Konwencja Nr 108 Rady Europy o Ochronie Osób w związku z Automatycznym Przetwarzaniem Danych Osobowych: Dziś i Jutro”** zorganizowana wspólnie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych i Radę Europy pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wydarzenie miało na celu uczczenie dwudziestej rocznicy uchwalenia fundamentalnego w zakresie ochrony danych osobowych dokumentu, Konwencji Nr 108 Rady Europy. Po uroczystym otwarciu konferencji przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, przemówienia powitalne wygłosili pan Hans Christian Krüger, Zastępca Sekretarza Generalnego Rady Europy oraz pani Jolanta Szymanek-Deresz, Szef Kancelarii Prezydenta RP. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele organów ochrony danych osobowych wszystkich krajów członkowskich Rady Europy, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Watykanu, Komisji Europejskiej oraz obserwatorzy z Międzynarodowej Izby Handlu i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Główne referaty podczas konferencji składającej się z czterech paneli dyskusyjnych wygłosili: prof. Marek Safjan, Prezes

Trybunału Konstytucyjnego, referat „Prawo o ochronie danych osobowych: aktualne i przyszłe odpowiedzi na wyzwania społeczeństwa informacyjnego” w pierwszym panelu; pani Olga Estadella, Wydział Prawa Uniwersytetu w Barcelonie oraz pan Paul de Hert, Centrum Prawa, Administracji Publicznej i Komputeryzacji (Holandia), referat „Znaczenie zasad ochrony danych osobowych ustanowionych w Konwencji 108 Rady Europy i Protokole Dodatkowym” w drugim panelu; pani Diana Alonso Blas, Główny Specjalista ds. Kontaktów Międzynarodowych, Urząd Ochrony Danych Osobowych (Holandia), referat „Mechanizmy implementacyjne i współpraca międzynarodowa w dziedzinie ochrony danych osobowych: istniejące i proponowane rozwiązanie” w trzecim panelu; pani Nathalie Mallet-Poujol, Dyrektor ds. Badań, Krajowe Centrum Badań Naukowych (Francja), referat :”Pozycja jednostki w świecie globalnej informacji: Prawa i Obowiązki)w panelu czwartym. W ramach pierwszego panelu przedstawiciele organów ochrony danych osobowych z Europy Środkowej i Wschodniej zaprezentowali obecną sytuację oraz plany na przyszłość w zakresie ochrony danych osobowych w poszczególnych państwach tego regionu (pan Peter Lieskovský [Słowacja], referat „Przygotowanie projektu nowelizacji ustawy No 52/1988 o ochronie danych osobowych w systemach informatycznych”, pani Vaida Linartaitė [Litwa] referat „Ochrona danych osobowych: obecne i przyszłe odpowiedzi na wyzwania społeczeństwa informacyjnego”, pan Karel Neuwirt [Czechy] referat „Ochrona danych osobowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej: dziś i jutro”). W drugim panelu konferencji („Obecne znaczenie podstawowych zasad Konwencji 108, a w szczególności rola technologii informatycznych w procesie wdrażania zasad ochrony danych osobowych”), prelegenci, pan Graham Sutton, Dyrektor Wydziału Ochrony Danych Osobowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Wielka Brytania) oraz pan Sören Ôman, Ministerstwo Sprawiedliwości (Szwecja) poruszyli między innymi kwestię aktualnego znaczenia zasad ustanowionych w Konwencji Nr 108 oraz Protokole Dodatkowym do Konwencji Nr 108 , w obliczu niezwykle dynamicznego rozwoju technologii służących przesyłaniu informacji i społeczeństwa informacyjnego. Problematykę przekazywania danych osobowych za granicę omówili: pan Ulf Brühann, przedstawiciel Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Wydział ds. ochrony danych osobowych, pan Christopher Kuner, przedstawiciel Międzynarodowej Izby Handlu, pani Anne Carblanc, przedstawiciel OECD, pan Rafael Leon Cervera, Ministerstwo Sprawiedliwości (Hiszpania). W kolejnym panelu, w którym poruszono problemy mechanizmów implementacyjnych i współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony danych osobowych głos zabrali m.in.: pan David Smith, Biuro Komisarza ds. Informacji (Wielka Brytania), pan Ulrich Damman, Dyrektor ds.

Międzynarodowych i Europejskich, Federalny Organ Ochrony Danych Osobowych (Niemcy) oraz pan Bart de Schutter, przedstawiciel Komisji ds. Ochrony Danych Osobowych (Belgia). W dalszej części omawianego panelu wiele uwagi poświęcono również zagadnieniu współpracy międzynarodowej w dziedzinie ochrony danych osobowych omawiając istniejące oraz proponując nowe formy i rozwiązania dla wspólnie podejmowanych inicjatyw (w panelu uczestniczyli: pan Juan Manuel Fernandez Lopez, Dyrektor Agencji Ochrony Danych Osobowych [Hiszpania], pani Marie Georges, Krajowa Komisja ds. Przetwarzania Danych i Wolności Obywatelskich [Francja], pan Joe Meade, Rzecznik Ochrony Danych Osobowych [Irlandia] pan Giovanni Buttarelli, Sekretarz Generalny Organu Ochrony Danych Osobowych [Włochy]). Ostatni panel konferencji poświęcony był zagadnieniom praw i obowiązków jednostki w świecie globalnej informacji. Po wystąpieniu głównego sprawozdawcy głos zabrali również m.in.: pani Françoise Tulkens, Sędzia Trybunału Praw Człowieka, pani Sarah Andrews, Electronic Privacy Information Center.⁶¹⁰

17 grudnia 2001 r., z inicjatywy Generalnego Inspektora, w Warszawie odbyło się spotkanie Rzeczników Ochrony Danych Osobowych Europy Środkowej. W spotkaniu udział wzięli: pan Karel Neuwirt (Czechy), pan Attila Péterfalvi (Węgry), pani Ona Jakštaite, pan Pavol Husár (Słowacja), pan Hillar Aarelaid (Estonia), pani Signe Plumina (Łotwa). Celem spotkania było podjęcie ścisłej współpracy pomiędzy organami ochrony danych, omówienie wspólnych problemów związanych z ochroną danych osobowych, które nie występują w krajach Europy Zachodniej oraz wymiana doświadczeń nabytych w ciągu ostatnich lat. Przedstawiciele poszczególnych organów ochrony danych podpisali deklarację końcową, w której zgodnie wyrazili potrzebę bliskiej współpracy i wzajemnej pomocy w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony danych osobowych w poniższym brzmieniu:

„Zważywszy, że problemy ochrony danych osobowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej są nowymi problemami w nowych demokracjach;

Zważywszy, że w swojej pracy spotykamy się ze szczególnymi problemami wynikającymi często z niezrozumienia lub bagatelizowania problemu ochrony danych osobowych przez administratorów danych;

Zważywszy, że wiele problemów wynika ze szczególnej praktyki administratorów danych niespotykanej w innych państwach Europy;

⁶¹⁰ Materiały z konferencji w języku angielskim i francuskim – w załączeniu do sprawozdania.

Zważywszy, że w wyniku ścisłej współpracy z Radą Europy i Unią Europejską, która ma na celu zharmonizowanie przepisów o ochronie danych osobowych w Europie pojawiają się nowe zadania;

Deklarujemy bezpośrednią współpracę w zakresie niezbędnym dla właściwego zagwarantowania ochrony danych osobowych w naszych państwach.”

Środkiem mającym na celu urzeczywistnienie powyższego celu będzie utworzenie wspólnej strony internetowej stanowiącej forum bezpośredniej wymiany informacji i doświadczeń w omawianej dziedzinie. Ustalono również, że tego rodzaju spotkania warsztatowe będą odbywały się cyklicznie kolejno w każdym z krajów wchodzących w skład grupy. Silnie podkreślono, iż celem nowoutworzonego forum jest zharmonizowanie pomiędzy organami ochrony danych osobowych od niedawna wdrażających ustawodawstwo w tym zakresie, w nowych demokracjach

Wnioski końcowe

Trzeci pełny rok wdrażania ustawy o ochronie danych osobowych przyniósł podniesienie poziomu świadomości obywateli w zakresie przyznanych im konstytucyjnie praw: do prywatności i ochrony danych osobowych. W dalszym ciągu jednak zarówno skargi, kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, jak i wyniki przeprowadzonych inspekcji wskazują na nagminne naruszanie ustawy o ochronie danych, zwłaszcza przez małe podmioty gospodarcze.

Trzeci pełny rok wdrażania ustawy o ochronie danych osobowych przyniósł podniesienie poziomu świadomości obywateli w zakresie przyznanych im konstytucyjnie praw: do prywatności i ochrony danych osobowych. W dalszym ciągu jednak zarówno skargi, kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, jak i wyniki przeprowadzonych inspekcji wskazują na nagminne naruszanie ustawy o ochronie danych, zwłaszcza przez małe podmioty gospodarcze.

Trzeci pełny rok wdrażania ustawy o ochronie danych osobowych przyniósł podniesienie poziomu świadomości obywateli w zakresie przyznanych im konstytucyjnie praw: do prywatności i ochrony danych osobowych. W dalszym ciągu jednak zarówno skargi, kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, jak i wyniki

przeprowadzonych inspekcji wskazują na nagminne naruszanie ustawy o ochronie danych, zwłaszcza przez małe podmioty gospodarcze.

I.1 Największa ilość skarg kierowanych do Generalnego Inspektora dotyczy niewykonywania obowiązku informacyjnego, określonego w art. 24 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych. Zarzuty niedopełnienia obowiązku informacyjnego, zwłaszcza o celu zbierania danych, w szczególności o znanych administratorowi danych w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych, prawie wglądu do danych oraz ich poprawiania a także o dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej (art. 24 ust.1) stawiane były zarówno podmiotom sektora publicznego, jak i prywatnego, choć przyznać należy, iż w odniesieniu do tego drugiego, skarg było wielokrotnie więcej.

2. Znacząca ilość skarg dotyczyła również powszechnej praktyki – zwłaszcza podmiotów sektora prywatnego – sporządzania kserograficznych odbitek z dokumentów tożsamości. Generalny Inspektor, wielokrotnie sygnalizował zarówno w prasie, jak przede wszystkim poprzez wydawanie decyzji administracyjnych wobec konkretnych podmiotów, iż sporządzanie kserokopii dokumentów prowadzi do gromadzenia danych, nieadekwatnego do celu gromadzenia, np. zawarcia umowy na określone usługi (np. przy zawieraniu umowy o usługi telefoniczne z reguły kserowane są wszystkie strony dowodu osobistego, w tym zarówno strony z zamieszczonym zdjęciem, opisem znaków szczególnych, jak i te zawierające wszystkie poprzednie miejsca pracy i miejsca zamieszkania oraz sporządzana jest kserokopia innych jeszcze dokumentów potwierdzających tożsamość osoby).

Stanowisko Generalnego Inspektora potwierdzone zostało wyrokami Naczelnego Sądu Administracyjnego (sygn. II S.A. 2869/00 w sprawie PZU oraz sygn. II S.A. 1866/00 w sprawie Centertel), który uznał racje Generalnego Inspektora co do nieadekwatności gromadzenia danych w wyniku sporządzania kserokopii dokumentów tożsamości i potwierdził niedopuszczalność takiej praktyki.

3. Nowym zjawiskiem nie sygnalizowanym we wcześniejszych latach, które pojawiło się w roku 2001 w formie skarg i pytań, był porzucanie, bądź oddawanie osobom nieuprawnionym zbiorów akt pracowniczych z likwidowanych przedsiębiorstw. Sytuacja ta dotyczyła nie tylko likwidowanych prywatnych firm, ale także byłych spółdzielni czy zakładów opieki zdrowotnej. Sygnalizowane były również przypadki porzucenia akt

pracowniczych w wyniku niewykonania umowy przez nierzetelną firmę, która zawierała ze zleceńodawcą umowę na zabezpieczenie dokumentów bądź ich zniszczenie .

Zjawisko to jest szczególnie niepokojące, ponieważ akta pracownicze zawierają nie tylko wiele danych podlegających szczególnej ochronie (np. zaświadczenia o stanie zdrowia), ale także są często niezbędne pracownikowi w celu udokumentowania zatrudnienia czy nabycia uprawnień ubezpieczeniowych z tytułu zatrudnienia. Zniszczenie, czy zagubienie akt często w ogóle uniemożliwia zgromadzenie odpowiedniej dokumentacji przez byłego pracownika.

Należy jednak podkreślić, iż zagrożenia wynikające z niezabezpieczenia dokumentacji pracowniczej nie były dostrzegane nie tylko przez osoby, które dopuściły się naruszenia przepisów, ale także przez prokuratorów umarzających postępowanie (bądź nie wszczynających postępowania) z uwagi na „brak cech przestępstwa” lub „znikomość społecznej szkodliwości czynu”.

4. Także nowym i szczególnie nasilającym się w roku sprawozdawczym zjawiskiem, było nieodpowiadanie na pytania zadawane w toku prowadzonego postępowania administracyjnego, przez podmioty sektora prywatnego, zwłaszcza firmy marketingowe.

Brak odpowiedzi na pytanie zadane przez Generalnego Inspektora, której udzielenie stanowiło kluczowy element wyjaśnienia sprawy sprawiał, że postępowanie przedłużało się ponad terminy określone w Kodeksie postępowania administracyjnego. Brak odpowiedzi wymuszał ponadto konieczność przeprowadzania dodatkowych czynności, np. inspekcji, której wyniki wykorzystywane były w toku postępowania wszczynanego w wyniku skargi (przykładem takiego działania jest IMP Sp. z o.o.).

W roku 2001 nasilił się również proceder unikania kontroli przez podmioty sektora prywatnego, zwłaszcza firmy marketingowe.

W wielu przypadkach, mimo uprzedniego zawiadomienia o kontroli i umówienia się na dokładnie określony termin, co było niezbędne z uwagi na konieczność obecności np. osób odpowiedzialnych za zabezpieczenie systemów informatycznych, inspektorzy nie byli dopuszczani do kontroli pod pretekstem nieobecności w firmie osób zarządzających. W innych przypadkach nie można było znaleźć firmy pod adresem zgłoszonym w rejestrze działalności gospodarczej, bądź też okazywało się, że firma jest w stanie likwidacji, natomiast osoby zarządzające, majątek firmy, w tym zbiory danych osobowych przenoszone są do nowej – jeszcze nie zarejestrowanej – firmy, która mimo braku zgłoszenia działalności

organom administracji, działalność już prowadzi, w tym sprzedaje zbiory danych innym podmiotom.

5. Jakkolwiek zdarzają się naruszenia prawa także w sektorze ubezpieczeniowym i bankowym, o czym świadczy liczba skarg kierowanych na podmioty z tych właśnie sektorów, na podkreślenie zasługuje podjęcie w roku 2001 ścisłej współpracy z organami samorządu gospodarczego reprezentującymi obie grupy podmiotów gospodarczych: sektor bankowy i sektor ubezpieczeniowy.

W ramach współpracy z Polską Izbą Ubezpieczeniową utworzona została wspólna grupa robocza, złożona z przedstawicieli PIU i Biura GIODO. Celem działania grupy roboczej jest m.in. omawianie problemów związanych z wykonywaniem ustawy o ochronie danych osobowych i przepisów wykonawczych do niej, specyficznych dla towarzystw ubezpieczeniowych oraz współpracujących z nimi podmiotów (agentów, brokerów), wyjaśnianie kwestii proceduralno-prawnych, wypracowywanie wskazówek dla środowiska ubezpieczeniowego, ułatwiających właściwe przestrzeganie obowiązującego prawa w zakresie ochrony danych osobowych i gwarantujących zabezpieczenie praw klientów firm ubezpieczeniowych, omawianie przypadków naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych przez podmioty sektora ubezpieczeniowego. Ustalenia, zwłaszcza dotyczące interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, będą przekazywane za pośrednictwem Polskiej Izby Ubezpieczeniowej oraz na stronach internetowych Biura GIODO.

Podobne cele przyświecają podjęciu współpracy przez Generalnego Inspektora ze Związkiem Banków Polskich, jakkolwiek współpraca ta przyjęła inną formę, niż współpraca z PIU. Obok dyskusji nad zagadnieniami przetwarzania i ochrony danych osobowych w sektorze bankowym oraz ustalaniu wspólnych stanowisk w zakresie interpretacji przepisów o ochronie danych osobowych przez Generalnego Inspektora i przedstawicieli Związku Banków Polskich, organizowane są wspólnie spotkania i szkolenia dla przedstawicieli banków, poświęcone problemom ochrony danych.

Także w przypadku skarg składanych do Generalnego Inspektora, dotyczących działania banku naruszającego przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, bądź też stwierdzenia naruszenia przepisów w toku kontroli prowadzonej przez inspektorów GIODO, informacja o skargach i wynikach kontroli kierowana jest do Związku Banków Polskich. Związek Banków Polskich informowany jest również o wszystkich przypadkach zawiadamiania organów ścigania o naruszeniach ustawy o ochronie danych osobowych, co

najczęściej wiąże się również z naruszeniem ustawy Prawo bankowe. Na uznanie zasługuje fakt, iż Związek Banków Polskich traktuje kierowane przez Generalnego Inspektora zawiadomienia i informacje jako podstawę do formułowania dla banków wskazówek w zakresie doskonalenia pracy banków oraz podstawę do prowadzenia własnych postępowań wewnętrznych mających na celu wyjaśnienie sprawy sygnalizowanej przez Generalnego Inspektora.

II. Inspekcje prowadzone w roku 2001 pod kątem wypełniania warunków organizacyjnych i technicznych przetwarzania danych osobowych, określonych w przepisach o ochronie danych osobowych wykazały, iż generalnie w niewielkim stopniu poprawił się stan dostosowania do określonych przepisami wymagań, jakkolwiek podniósł się – w szczególności w podmiotach należących do administracji publicznej - stopień świadomości istnienia przepisów o ochronie danych osobowych. Podobnie jednak jak w latach poprzednich, administratorzy danych będący dużymi jednostkami organizacyjnymi, zwłaszcza z sektora finansowego (banki, firmy ubezpieczeniowe) zabezpieczali dobry lub bardzo dobry poziom ochrony danych osobowych.

Podobnie, jak w latach poprzednich, wśród kontrolowanych jednostek były takie, które nie zastosowały prawie żadnych z wymaganych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych⁶¹¹ środków organizacyjnych i warunków technicznych. Praktyka taka wynikała z błędnej interpretacji obowiązujących przepisów, lub z przekonania, że system informatyczny przygotowany przez profesjonalną firmę informatyczną musi spełniać wszelkie wymagania określone przepisami (np. program Płatnik ZUS). W niektórych przypadkach okazywało się natomiast, że nawet w przypadku, gdy potencjalnie użytkowany system komputerowy spełnia wszystkie warunki określone w rozporządzeniu, to jego konkretna instalacja może nie spełniać tych warunków; dotyczyło to w szczególności systemów o bardzo dużych możliwościach konfiguracyjnych. Zdarzało się również, że użytkowane systemy informatyczne miały wymagane w rozporządzeniu funkcje, lecz użytkownicy, którzy użytkowali te systemy nic o nich nie wiedzieli, co oznaczało w praktyce, że określone funkcje nie były wykorzystywane, a w związku z tym przetwarzanie

⁶¹¹ Dz.U. Nr 80, poz.521 z późn. zm.

danych przy pomocy tych systemów nie różniło się w skutkach od przetwarzania danych za pomocą systemów, w których warunki te nie były spełnione.

W odniesieniu do zabezpieczeń organizacyjnych, wyniki przeprowadzanych inspekcji często wskazywały na przypadki powierzania obowiązków administratorów bezpieczeństwa informacji osobom nie posiadającym minimalnej wiedzy informatycznej, co skutkowało wdrażaniem chybionych i nieskutecznych środków administracyjnych i organizacyjnych mających na celu zabezpieczenie danych osobowych. Podkreślenia wymaga jednak również fakt, iż większość podmiotów zaznajomiła pracowników z przepisami o ochronie danych osobowych, wdrożyła instrukcje oraz że w większości podmiotów funkcjonowały mechanizmy uwierzytelniania użytkownika oraz w sposób dostateczny zabezpieczały dane osobowe oraz że w większości używanych systemów informatycznych istniały mechanizmy pozwalające na odnotowanie identyfikatora użytkownika, który po raz pierwszy wprowadzał dane osobowe do zbioru oraz datę tego wprowadzenia. W każdej jednostce opracowane zostały również instrukcje zarządzania systemem informatycznym (choć nie zawsze merytorycznie poprawne), jak również instrukcje postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych.

Również niepokojącym zjawiskiem jakie zaobserwowano podczas kontroli był niewystarczający nadzór nad sposobem użytkowania systemów informatycznych, czego wyrazem było np. używanie przez wiele osób tego samego identyfikatora i hasła. Brak nadzoru i kontroli ze strony administratorów danych nad procesem przetwarzania był również stwierdzany w przypadku powierzenia przetwarzania firmom zewnętrznym.

III. Po blisko czterech latach obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych problematyka ochrony danych osobowych w szerszym zakresie, aniżeli wcześniej, uwzględniana jest w ustawodawstwie. Niewątpliwie wynika to z faktu, iż większość projektów aktów prawnych kierowana jest do zaopiniowania do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, jakkolwiek nie zawsze opinia ta jest uwzględniana.

Jednakże w dalszym ciągu znaczna część pytań do Generalnego Inspektora, a także skarg, w szczególności na działania organów państwa, wynika generalnie z niedoskonałości aktów prawnych. Przepisy prawa, w tym ustawy, są czasem wewnątrznie sprzeczne, często zbyt kazuistyczne.

Przykładem w tym zakresie może być ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁶¹², która wprowadza tajemnicę ubezpieczeniową w odniesieniu do danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego oraz danych gromadzonych na koncie płatnika składek. Uprawnionymi do uzyskania powyższych danych są wyłącznie podmioty wymienione enumeratywnie w art. 50 ustawy (sądy, prokuratura, organy kontroli skarbowej oraz Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi). Oznacza to, że krąg uprawnionych podmiotów, którym ZUS może udostępnić dane o osobach ubezpieczonych, w zakresie wskazanym ustawowo, jest katalogiem zamkniętym i nie podlega rozszerzeniu, np. w drodze interpretacji dokonywanej przez Generalnego Inspektora; interpretacji takiej mógłby dokonać ewentualnie Sąd Najwyższy. Ponieważ katalog podmiotów wymienionych w art. 50 jest katalogiem zamkniętym, a w samym przepisie brak jest sformułowanego w sposób, który uprawniałby do uzyskania danych *organy państwa prowadzące postępowanie na podstawie i w ramach obowiązujących przepisów prawa*, żaden z podmiotów nie wymienionych w art. 50, np. organy pomocy społecznej, nie może skutecznie żądać danych będących w posiadaniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W rezultacie w wielu przypadkach, nawet, gdy żądane od ZUS dane są niezbędne do prowadzenia postępowania administracyjnego i wydania decyzji administracyjnej, a podmiot żądający posiada ogólnie sformułowane uprawnienie do uzyskania informacji (np. art. 42 ustawy o pomocy społecznej), ZUS odmawia udostępnienia danych, co w wielu przypadkach uniemożliwia prawidłowe przeprowadzenie postępowania administracyjnego przez ten organ i wydanie decyzji administracyjnej.

Skargi i pytania kierowane do Generalnego Inspektora już w 2001 r. wskazują również na problemy interpretacyjne, które będą pojawiać się począwszy od roku 2002 w związku z wejściem w życie ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Zgłaszane wątpliwości dotyczą art. 6 ust. 1 pkt. 4 zgodnie z którym udostępnieniu „podlega informacja publiczna, w szczególności o : /.../ 4) danych publicznych, w tym: treść i postać dokumentów urzędowych, w szczególności: treść aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć /.../”. Z brzmienia przytoczonego przepisu wynika, że każde rozstrzygnięcie, w tym indywidualne decyzje administracyjne podlegają ujawnieniu na wniosek osoby zainteresowanej, przy czym wniosek ten nie musi spełniać żadnych wymogów formalnych, nie musi być również w żaden sposób uzasadniony. Pomijając wątpliwości, - które mogą być

⁶¹² Dz.U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.

rozstrzygnięte wyłącznie przez Trybunał Konstytucyjny - czy w tej części ustawa o dostępie do informacji publicznej nie wykracza poza ramy prawa do informacji określonego w art. 61 Konstytucji, stwierdzić trzeba, że jest to przepis, który pozwala na wkraczanie także w sferę prywatności. Wprawdzie ustawa o dostępie do informacji publicznej wskazuje, że prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych oraz o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych oraz podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej, jednakże nie jest to przepis klarownie określający granice prawa do informacji, w szczególności w zestawieniu z konstytucyjnym prawem do ochrony danych, ustanowionym w art. 51. Brak jasno sformułowanych przepisów ustawy, czytelnych dla obywateli, do których skierowana jest ustawa, stanowić będzie barierę w korzystaniu z przyznanych w Konstytucji praw lub prowadzić do naruszenia prawa do ochrony danych.

Można domniemywać, iż wykonywanie ustawy o dostępie do informacji publicznej będzie głównym przedmiotem skarg w roku 2002.

Załączniki

Załącznik nr 1

Wykaz kontroli

1.	Data kontroli	Podmiot i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli
2.	17-19.01.2001	Medical Data Management – KontaktSp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	informacja internetowa
3.	22-24.01.2001	E – Zdrowie.com S.A. z siedzibą w Warszawie	informacja internetowa
4.	24-26.01.2001	Przedsiębiorstwo Budowlano – Handlowe Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy	Skarga GI-DIS-430/8/01
5.	06-09.02.2001	Skorpion S.C. z siedzibą w Krotoszynie	skarga GI-DIS-430/7/01
6.	05-09.02.2001	Śląska Regionalna Kasa Chorych w Katowicach	z urzędu
7.	14-16.02.2001	Agencja Rozwoju Sieci Sp. z o.o. Oddział w Katowicach	skarga GI-DIS-430/390/00
8.	20-23.02.2001	Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie	skarga GI-DIS-430/1/01
9.	26-28.02.2001	The ClearingHouse Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-37/00
10.	22-23.02.2001	Urząd Gminy Wicko	skarga GI-DIS-430/435/00
11.	28.02.2001- 02.03.2001	Family Holidays we Wrocławiu	GI-DP-024/68/01
12.	01-02.03.2001	Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie	skarga GI-DIS-430/425/00
13.	05-09.03.2001	Zamojskie Fabryki Mebli S.A. z siedzibą w Zamościu	skarga GI-DS-430/11/01
14.	06-09.03.2001	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Myślenicach	skarga GI-DP-1495/00
15.	06-09.03.2001	Starostwo Powiatowe w Myślenicach	skarga GI-DP-1495/00
16.	06-07.03.2001	Urząd Gminy Warszawa – Białoleka	skarga GI-DP-430/1831/00
17.	08.03.2001	Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie	anonim
18.	13-14.03.2001	Śląska Grupa Marketingowa z siedzibą w Bytomiu	skarga GI-DP-1485/00
19.	15-16.03.2001	Liberty GSM Autoryzowany Przedstawiciel Plus GSM w Tarnowskich Górach	skarga GI-DP-800/00
20.	21-22.03.2001	Dexpol Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu	GI-DIS-41/32/01
21.	26-30.03.2001	Urząd Skarbowy w Łasku	wniosek DRZDO

22.	21-22.03.2001	Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/36/01
23.	26-30.03.2001	Urząd Gminy w Szstarce	skarga GI-DIS-430/489/00
24.	02-05.04.2001	Najwyższa Izba Kontroli w Warszawie	z urzędu
25.	02-06.04.2001	Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum	skarga GI-DIS-102/00
26.	09-13.04.2001	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Łodzi	informacja prasowa
27.	10-13.04.2001	EGB Investments S.A. z siedzibą w Bydgoszczy	skarga GI-DIS-430/500/00
28.	12.04.2001	Accenture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-66/00
29.	18-20.04.2001	Nauczycielska Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Administracja Osiedla Potok z siedzibą w Warszawie	GI-DP-024/41/01
30.	18-19.04.2001	Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Syrenka z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/71/01
31.	18-20.04.2001	Work Service Sp. z o.o. Biuro Regionalne w Warszawie	skarga GI-DIS-430/520/00
32.	25-26.04.2001	Unimax Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/46/01
33.	23-27.04.2001	Urząd Gminy i Miasta Sława	skarga GI-DIS-15/00
34.	24.04.2001	Volkswagen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	sprawdzenie wykonania decyzji GI-DEC-DP-3/00
35.	23-25.04.2001	Stowarzyszenie Architektów Polskich w Warszawie	skarga GI-DIS-430/434/00
36.	26-27.04.2001	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDiGEN Diagnostyka Molekularna w Warszawie	skarga GI-DS-430/193/01
37.	07-10.05.2001	Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego we Włocławku	skarga GI-DP-024/1557/00
38.	08-11.05.2001	Lubuska Regionalna Kasa Chorych w Zielonej Górze	skarga GI-DIS-15/00
39.	16.05.2001-04.06.2001	Komenda Główna Policji w Warszawie	z urzędu
40.	15.05.2001	Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-101/00
41.	16-18.05.2001	Towarzystwo Inwestycyjne Platan Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/520/00
42.	21-23.05.2001	Dom Dziecka w Łomży	skarga GI-DIS-41/45/01
43.	22-24.05.2001	AIG Otwarty Fundusz Emerytalny – AIG Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DP-430/1829/00
44.	21-25.05.2001	ABB Centrum Automatyki Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	w związku z kontrolą DIS-K-84/00

45.	21-25.05.2001	Uniwersyteckie Przedsiębiorstwo Turystyczno – Usługowe Almatu S.A. z siedzibą we Wrocławiu	w związku z kontrolą DIS-K-86/00
46.	21-25.05.2001	Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu	skarga GI-DS-430/193/01
47.	21.05.2001	E – Zdrowie.com S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/2/01
48.	28.05.2001-01.06.2001	Mardel z siedzibą w Szczecinie	skarga GI-DIS-430/471/00
49.	25.05.2001	Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami Locus z siedzibą w Pabianicach	sprawdzenie wykonania decyzji GI-DRZDO/401/DEC/006611/99-32/01
50.	29.05.2001-01.06.2001	Agencja Rozwoju Sieci Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/390/00
51.	30.05.2001	Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Warszawie	sprawdzenie wykonania decyzji GI-DEC-DP-101/00
52.	04-07.06.2001	Urząd Miasta i Gminy w Gniewie	skarga GI-DS-430/73/01
53.	30.05.2001-01.06.2001	Agencji Rozwoju Sieci z siedzibą w Gródku	skarga GI-DIS-430/390/00
54.	05-08.06.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokator w Dąbrowie Górniczej	skarga GI-DS-430/83/01
55.	11-13.06.2001	Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach	skarga GI-DS-430/197/01
56.	18-22.06.2001	Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu	skarga GI-DS-430/141/01
57.	18-22.06.2001	Work Service Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	skarga GI-DIS-430/520/00
58.	18-22.06.2001	Agencja Nieruchomości Biuro Zamiany Mieszkań „Domos” z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/133/01
59.	26-29.06.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Bródno w Warszawie	skarga GI-DS-430/133/01
60.	18-20.06.2001	Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DP-430/1900/00
61.	25.06.2001	Generalny Inspektor Celny w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-54/00
62.	27-28.06.2001	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kardio – Med Sp. z o.o. z siedzibą w Markach	skarga GI-DS-430/167/01
63.	25-26.06.2001	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Esculap S.C. z siedzibą w Markach	skarga GI-DS-430/167/01
64.	18-19.06.2001	Międzyzakładowe Spółdzielcze Zrzeszenie Budowy Domów Mieszkalnych Ochota z siedzibą w Warszawie	w związku ze sprawą GI-DP-52/00/DIS-57/98/1490/01

65.	28.06.2001	Otwarty Fundusz Emerytalny Nationale – Nederlanden Polska – Powszechne Towarzystwo Emerytalne Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-92/00
66.	03-06.07.2001	Towarzystwo Miłośników Janowca Wielkopolskiego	skarga GI-DS-430/96/01
67.	02-04.07.2001	Polski Komitet Normalizacyjny z siedzibą w Warszawie	skargi GI-DS-430/87/01 i GI-DS-430/88/01
68.	02.07.2001	Prószyński i S-ka S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-93/00
69.	02.07.2001	Księgarnia Krajowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-93/00
70.	04-06.07.2001	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/358/00
71.	05-06.07.2001	Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie	skargi GI-DS-430/125/01 i GI-DS-430/278/01
72.	04.07.2001	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie	skarga GI-DP-99/99
73.	09-11.07.2001	Kings Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DIS-41/43/01
74.	09-12.07.2001	Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie	z urzędu
75.	16-20.07.2001	ING Bank Śląski S. A. z siedzibą w Katowicach	skarga GI-DS-430/169/01
76.	11.07.2001	LIM Joint Venture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/282/01
77.	23-24.07.2001	Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/8/01
78.	24-26.07.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Nowa w Toruniu	skarga GI-DS-430/162/01
79.	25-26.07.2001	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie Placówka Zamiejscowa w Nowym Sączu	skarga GI-DP-99/99
80.	30.07.2001- 03.08.2001	Korporacja Ubezpieczeniowa Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie	skargi GI-DS-430/83/01 i GI-DS-430/219/01
81.	19.07.2001	Claritas Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	informacja Oddziału Celnego II Poczтового w Warszawie
82.	26-30.07.2001	Coloplast Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/46/01
83.	30.07.2001	Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-74/00
84.	27.07.2001	Urząd Gminy Warszawa – Białolęka	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/16/01
85.	02-06.08.2001	International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skargi
86.	06-08.08.2001	Spółdzielnia Rzemieślnicza Wielobranżowa z siedzibą w Płocku	informacja członków spółdzielni

87.	07-10.08.2001	Zielonogórska Telewizja Przewodowa S.A. z siedzibą w Zielonej Górze	skarga GI-DS-430/164/01
88.	13-14.08.2001	Apteka Syrenka z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/208/01
89.	06.08.2001	Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Oddział Okręgowy w Łodzi I Inspektorat w Łodzi	skarga GI-DS-430/117/01
90.	10.08.2001	Urząd Gminy Jabłonna	w związku z kontrolą DIS-K-82/00
91.	16-17.08.2001	Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum	skarga GI-DIS-102/00
92.	31.08.2001	Hand – Prod Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-96/00
93.	21-24.08.2001	Urząd Miejski w Gdańsku Wydział Spraw Obywatelskich	skarga GI-DS-430/216/01
94.	20-22.08.2001	Starostwo Powiatowe we Włocławku	GI-DIS-41/59/01
95.	16-17.08.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Domasz w Warszawie	anonim
96.	22-24.08.2001	Lubelska Korporacja Komunikacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie	skarga GI-DS-430/224/01
97.	17.08.2001	Towarzystwo Ubezpieczeń Allianz Życie Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-75/00
98.	27-29.08.2001	Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie, Polsat Cyfrowy S.A. z siedzibą w Warszawie, Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie i Teleaudio Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/77/01
99.	27-29.08.2001	Izba Wyrzeźwien w Jaworznie	skarga GI-DS-430/268/01
100.	20-23.08.2001	Intelpark Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach	skarga GI-DS-430/395/01
101.	22-23.08.2001	Vision Express Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	informacja prasowa
102.	28.08.2001	Prosperum S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/20/01
103.	30.08.2001	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie ING Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-92/00
104.	31.08.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Ksawerów z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-57/00
105.	05.09.2001	Netia Telekom S.A. z siedzibą w Warszawie	wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich
106.	05.09.2001	Zakład Telekomunikacji Polskiej S.A. w Łodzi	w związku z kontrolą DIS-K-15/00
107.	05-09.09.2001	Korporacja Ubezpieczeniowa Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie Delegatura w Łodzi	skargi GI-DS-430/83/01 i GI-DS.-430/219/01
108.	10-14.09.2001	Profi Doradztwo Personalne z siedzibą w Krakowie	z urzędu

109.	07.09.2001	Hand – Prod Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-96/00
110.	10.09.2001	Skandynawska Spółka Motoryzacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/319/01
111.	14.09.2001	Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/319/01
112.	11.09.2001	Stowarzyszenie Właścicieli Domów Viking 1 z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/320/01
113.	10.09.2001	Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/284/01
114.	11-14.09.2001	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęborku	skarga GI-DS-430/251/01
115.	11-14.09.2001	Zakład Pogrzebowy Hermes z siedzibą w Potęgowie	skarga GI-DS-430/251/01
116.	12-14.09.2001	Telekomunikacja Polska S.A. Region w Katowicach	skarga GI-DS-430/368/01
117.	11-14.09.2001	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie	skarga GI-DS-430/55/01
118.	13.09.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Ksawerów z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-57/00
119.	10-11.09.2001	Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/22/01
120.	18.09.2001	Placówka Telepizy Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/356/01
121.	19-21.09.2001	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Puławach	skarga GI-DP-024/642/01
122.	20.09.2001	Polski Komitet Normalizacyjny z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/71/01
123.	24.09.2001	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum w Sulejówku	z urzędu
124.	25.09.2001	Universeum Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-76/00
125.	26-27.09.2001	Telekomunikacja Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolami DIS-K-15/00 i GI-DIS-K-411/110/01
126.	24.09.2001	Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/319/01
127.	27-28.2001	EEI Market Research Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/185/01
128.	27-28.09.2001	Bristol – Myers Squibb Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/132/01
129.	02-04.10.2001	Spółdzielnia Usługowa Odra Zakład Pracy Chronionej z siedzibą we Wrocławiu	skarga GI-DP-430/1058/01
130.	01-03.10.2001	Starkl Ogrodnik Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie	skargi GI-DS-430/446/01 i GI-DS-430/450/01
131.	04-05.10.2001	Antykwarjat Wójtowicz S.C. z siedzibą w Krakowie	skargi GI-DS-430/446/01 i GI-DS-430/450/01
132.	03-05.10.2001	Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DP-024/981/01

133.	02-04.10.2001	Dom Maklerski Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/409/01
134.	09.10.2001	Expertus z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą DIS-K-100/00
135.	25.10.2001	Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/442/01
136.	15.10.2001	Agencja Usługowo – Handlowa Holmex w Warszawie	skarga GI-DIS-430/504/00
137.	11-12.10.2001	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejówku	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/129/01
138.	16-17.10.2001	Link System Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/304/01
139.	22-24.10.2001	JT International Company Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie	GI-DIS-41/46/01
140.	22-23.10.2001	Linklaters T. Komosa i Wspólnicy Spółka Komandytowa z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/290/01
141.	22-24.10.2001	Family Sana Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Katowicach	skarga GI-DS-430/372/01
142.	23-26.10.2001	B.F.P. Michalik Biuro Finansowo – Prawne w Bielsku – Białej	skarga GI-DS-430/406/01
143.	23-26.10.2001	Stowarzyszenie Ofiar Wojny z siedzibą w Bielsku – Białe	sprawdzenie wykonania decyzji GI-DEC-DS-95/01
144.	25-26.10.2001	Link Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/304/01
145.	30-31.10.2001	NetBroker Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/304/01
146.	29.10.2001	Towarzystwo Budownictwa Społecznego Praga Północ Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/364/01
147.	29-30.10.2001	Biotonic Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/203/01
148.	07.11.2001	Spółdzielnia Mieszkaniowa Bródno w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/61/01
149.	06-08.11.2001	Przedsiębiorstwo Budowlano – Modernizacyjne Techmabud Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy	wniosek DRZDO
150.	08-09.11.2001	Jolanta Mojsa Pośrednictwo w Obrocie Nieruchomościami w Warszawie	wniosek DRZDO
151.	08-09.11.2001	Ipsos – Demoskop Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DIS-024/65/01
152.	06.11.2001 13.11.2001	Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie, Polsat Cyfrowy S.A. z siedzibą w Warszawie, Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie i Teleaudio Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/77/01
153.	08.11.2001	Volvo Auto Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/319/01

154.	12.11.2001	Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/331/01
155.	12-13.11.2001	Agencja Doradztwa Personalnego Persona z siedzibą w Krakowie	z urzędu
156.	13-15.11.2001	Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w Krakowie	wniosek DRZDO
157.	14-16.11.2001	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim	wniosek DRZDO
158.	13-14.11.2001	Polska Korporacja Telewizyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI- DIS-K-411/55/01
159.	21-23.11.2001	Carmex Sp. z o.o. z siedzibą w Raciborzu	wniosek DRZDO
160.	21-22.11.2001	Bankgesellschaft Berlin (Polska) S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/52/01
161.	22-23.11.2001	Telepizza Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/126/01
162.	26-30.11.2001	Rheinwein Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu	wniosek DRZDO
163.	26-30.11.2001	Neckermann Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu	skargi
164.	26-27.11.2001	Bracia Strzelczyk Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	wniosek DRZDO
165.	28-30.11.2001	Exbro Korporacja Usług Ubezpieczeniowych i Finansowych	wniosek DRZDO
166.	23.11.2001	Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie i Polskie Centrum Marketingowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/77/01
167.	04.12.2001	Dom Maklerski Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie	w związku z kontrolą GI-DIS-K-411/139/01
168.	04.12.2001	Start Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	wniosek DRZDO
169.	06.12.2001	IC Automobile Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	wniosek DRZDO
170.	10-12.12.2001	Agencja Subskrypcyjna GEA z siedzibą we Wrocławiu	wniosek DRZDO
171.	12-14.12.2001	Poland.com. S.A. z siedzibą we Wrocławiu	wniosek DRZDO
172.	06-07.12.2001	ZXY Sp. z o.o. z siedzibą w Otwocku	skargi GI-DS-430/429/01 i GI-DS-430/564/01
173.	12-13.12.2001	Somerw Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/414/01
174.	10-11.12.2001	Jedynka TAXI Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/464/01
175.	17-18.12.2001	Transfer z siedzibą w Toruniu	skarga GI-DS-430/540/01
176.	17-19.12.2001	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Krystad S.C. z siedzibą w Bydgoszczy	wniosek DRZDO
177.	18-19.12.2001	Agencja Nieruchomości Rino w Warszawie	wniosek DRZDO

178.	20.12.2001	Polska Telefonía Komórkowa Centertel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/400/01
179.	17-18.12.2001	Bestfoods Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu	sprawdzenie wykonania decyzji GI-DEC-DIS-73/01
180.	18-21.12.2001	Servisco Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DS-430/453/01
181.	12-14.12.2001	Kings Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	kontrola sprawdzająca
182.	10.01.2001	PZU Życie S.A. I Inspektorat w Warszawie	skarga GI-DIS-430/18/01
183.	11.01.2001	Klub Książki Księgarni Krajowej w Warszawie	skarga GI-DIS-430/323/00
184.	11.01.2001	Bertelsmann Media Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/323/00
185.	11.01.2001	Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/323/00
186.	11.01.2001	Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/323/00
187.	15.01.2001	Instytut Kardiologii w Warszawie	skarga GI-DIS-024/15/01
188.	18-19.01.2001	Citibank (Poland) S.A. z siedzibą w Warszawie	skargi GI-DIS-430/269/00 GI-DIS-430/415/00 GI-DIS-430/21/01 GI-DIS-430/23/01
189.	31.01.2001	Winkowski Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/440/00
190.	02.02.2001	Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie	skarga GI-DIS-430/29/01
191.	28.02.2001	Agencja Relikwidacji Szkód Komunikacyjnych i Majątkowych w Łodzi	skarga GI-DIS-430/383/00
192.	28.02.2001-02.03.2001	AIG Credit S.A. z siedzibą we Wrocławiu	skarga GI-DIS-430/391/00
193.	09.03.2001	Zakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa Zakładów Porcelany „Ćmielów” w	skarga GI-DIS-41/39/01

		Ćmielowie	
194.	15.03.2001	Telemark Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	skarga GI-DIS-430/513/00
195.	07.05.2001	Tesco Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze	skarga GI-DIS-41/56/01
196.	15.05.2001	Instytut Kardiologii w Warszawie	skarga GI-DIS-024/15/01
197.	25.05.2001	Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. I Inspektorat w Łodzi	Skarga GI-DS-430/117/01
198.	29.05.2001	Urząd Gminy Warszawa – Włochy	skarga GI-DIS-430/2/01
199.	06.06.2001	BP Opal Stacja Paliw w Warszawie	skarga GI-DIS-430/270/00

Załącznik nr 2**Wykaz decyzji wydanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych
Osobowych w postępowaniach pokontrolnych**

p.	Sygnatura akt	Podmiot	Decyzja
1.	DIS-K-60/00	Dolnośląska Regionalna Kasa Chorych we Wrocławiu	GI-DEC-DIS-61/01 nakazująca
2.	GI-DIS-K-411/3/01	Przedsiębiorstwo Handlowo – Budowlane Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy	GI-DEC-DIS-62/01 nakazująca
3.	DIS-K-99/00	AD Dragowski S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-69/01 nakazująca
4.	DIS-K-33/00	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów w Warszawie	GI-DEC-DIS-72/01 nakazująca
5.	DIS-K-77/00	Bestfoods Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu	GI-DEC-DIS-73/01 nakazująca
6.	DIS-K-99/00	AD Dragowski S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-78/01 utrzymująca w mocy zaskarżoną decyzję
7.	GI-DIS-K-411/12/01	Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie	GI-DEC-DIS-83/01 nakazująca
8.	GI-DIS-K-411/26/01	Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie	GI-DEC-DIS-107/01 nakazująca
9.		Międzyzakładowe Zrzeszenie	GI-DEC-DIS-113/01

	GI-DIS-K-411/68/01	Budowy Domów Mieszkalnych Ochota w Warszawie	nakazująca
10.	GI-DIS-K-411/5/01	Śląska Regionalna Kasa Chorych w Katowicach	GI-DEC-DIS-118/01 nakazująco – umarzająca
11.	GI-DIS-K-411/33/01	Unimax Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-119/01 nakazująca
12.	GI-DIS-K-411/12/01	Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie	GI-DEC-DIS-120/01 utrzymująca w mocy zaskarżoną decyzję
13.	DIS-K-64/00	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Akademii Medycznej w Białymstoku	GI-DEC-DIS-121/01 nakazująca
14.	GI-DIS-K-411/90/01	Spółdzielnia Rzemieślnicza Wielobranżowa w Płocku	GI-DEC-DIS-125/01 nakazująco – umarzająca
15.	GI-DIS-K-411/27/01	EGB Investments S.A. z siedzibą w Bydgoszczy	GI-DEC-DIS-128/01 nakazująca
16.	GI-DIS-K-411/13/01	Zamojskie Fabryki Mebli S.A. z siedzibą w Zamościu	GI-DEC-DIS-129/01 nakazująca
17.	GI-DIS-K-411/74/01	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-130/01 nakazująca
18.	GI-DIS-K-411/26/01	Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie	GI-DEC-DIS-131/01 zmieniająca część zaskarżonej decyzji
19.	GI-DIS-K-411/71/01 GI-DIS-K-411/128/01	Polski Komitet Normalizacyjny w Warszawie	GI-DEC-DIS-132/01 nakazująca

20.	GI-DIS-K-411/66/01	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kardio – Med Sp. z o.o. z siedzibą w Markach	GI-DEC-DIS-133/01 nakazująco – umarzająca
21.	GI-DIS-K-411/36/01	Stowarzyszenie Architektów Polskich w Warszawie	GI-DEC-DIS-135/01 nakazująco – umarzająca
22.	DIS-K-95/00	Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-136/01 nakazująco – umarzająca
23.	GI-DIS-K-411/91/01	Zielonogórska Telewizja Przewodowa S.A. z siedzibą w Zielonej Górze	GI-DEC-DIS-137/01 nakazująco – umarzająca
24.	DIS-K-92/00 GI-DIS-K-411/107/01	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie ING Nationale – Nederlanden Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-138/01 nakazująca
25.	GI-DIS-K-411/56/01	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokator w Dąbrowie Górniczej	GI-DEC-DIS-141/01 umarzająca
26.	GI-DIS-K-411/29/01	Nauczycielska Spółdzielnia Budowlano – Mieszkaniowa Administracja Osiedla Potok w Warszawie	GI-DEC-DIS-146/01 nakazująca
27.	DIS-K-79/00	Mega Music Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie	GI-DEC-DIS-147/01 nakazująco – umarzająca
28.	DIS-K-82/00 GI-DIS-K-411/94/01	Urząd Gminy Jabłonna	GI-DEC-DIS-148/01 nakazująco – umarzająca
29.	GI-DIS-K-411/84/01 GI-DIS-K-411/112/01	Korporacja Ubezpieczeniowa Filar S.A. z siedzibą w Szczecinie	GI-DEC-DIS-150/01 nakazująco – umarzająca

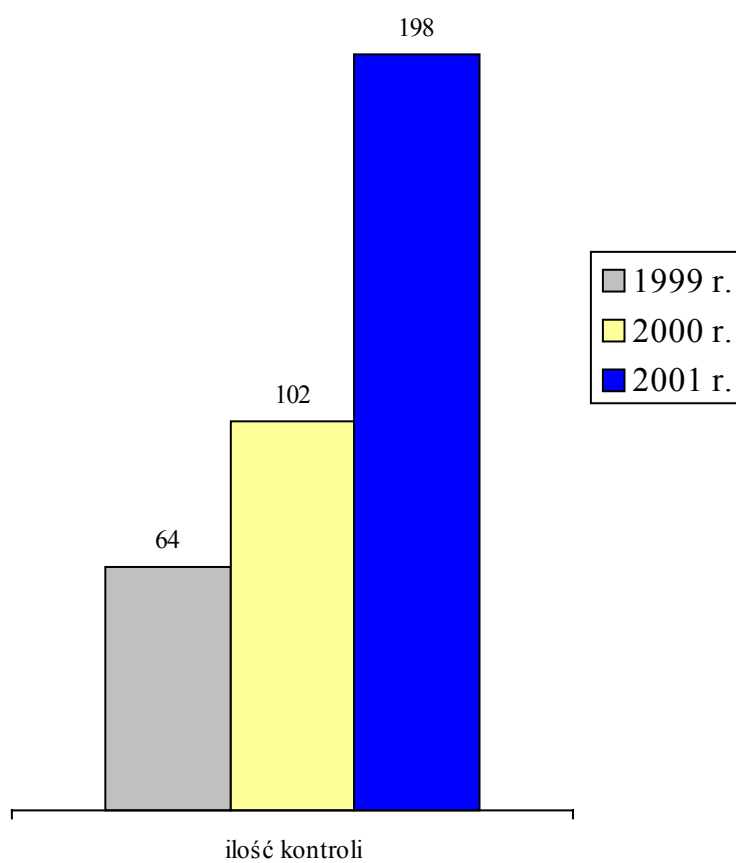
30.	GI-DIS-K-411/86/01	Coloplast Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-151/01 nakazująco – umarzająca
31.	GI-DIS-K-411/123/01	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie	GI-DEC-DIS-152/01 umarzająca
32.	GI-DIS-K-411/67/01	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Esculap S.C. z siedzibą w Markach	GI-DEC-DIS-153/01 nakazująco – umarzająca
33.	GI-DIS-K-411/129/01	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum w Sulejówku	GI-DEC-DIS-154/01 umarzająca
34.	GI-DIS-K-411/80/01	LIM Joint Venture Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-155/01 nakazująca
35.	GI-DIS-K-411/74/01	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-156/01 zmieniająca w części zaskarżoną decyzję
36.	GI-DIS-K-411/62/01	Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-159/01 nakazująco – umarzająca
37.	GI-DIS-K-411/100/01	Lubelska Korporacja Komunikacyjna Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie	GI-DEC-DIS-162/01 nakazująco – umarzająca
38.	GI-DIS-K-411/103/01	Izba Wyrzeźwień w Jaworznie	GI-DEC-DIS-163/01 nakazująco – umarzająca
39.	GI-DIS-K-411/97/01	Urząd Miejski w Gdańsku Wydział Spraw Obywatelskich	GI-DEC-DIS-164/01 nakazująco – umarzająca
40.	DIS-K-75/00 GI-DIS-K-411/101/01	Towarzystwo Ubezpieczeniowe Allianz Życie Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-167/01 nakazująca

41.	GI-DIS-K-411/21/01	Urząd Skarbowy w Łasku	GI-DEC-DIS-168/01 nakazująca
42.	GI-DIS-K-411/61/01 GI-DIS-K-411/157/01	Spółdzielnia Mieszkaniowa Bródno w Warszawie	GI-DEC-DIS-170/01 nakazująco – umarzająca
43.	DIS-K-73/00	Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie	GI-DEC-DIS-171/01 nakazująca
44.	GI-DIS-K-411/25/01 GI-DIS-K-411/95/01	Urząd Dzielnicy Praga Południe Gminy Warszawa Centrum	GI-DEC-DIS-172/01 nakazująco – umarzająca
45.	DIS-K-84/00 GI-DIS-K-411/45/01	ABB Centrum Automatyki Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	GI-DEC-DIS-174/01 nakazująca
46.	DIS-K-15/00 GI-DIS-K-411/110/01 GI-DIS-K-411/131/01	Telekomunikacja Polska S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-177/01 nakazująca
47.	GI-DIS-K-411/104/01	Intelpark Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach	GI-DEC-DIS-181/01 nakazująco – umarzająca
48.	GI-DIS-K-411/104/01	Zarząd Miasta Katowice	GI-DEC-DIS-182/01 umarzająca
49.	GI-DIS-K-411/114/01	Profi Doradztwo Personalne z siedzibą w Krakowie	GI-DEC-DIS-184/01 umarzająca
50.	GI-DIS-K-411/89/01	International Masters Publishers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-185/01 nakazująco – umarzająca
51.	GI-DIS-K-411/146/01	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejówku	GI-DEC-DIS-187/01 nakazująca

52.	GI-DIS-K-411/102/01	Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-193/01 nakazująco – umarzająca
53.	GI-DIS-K-411/62/01	Cetelem Polska Expansion S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-195/01 zmieniająca w części zaskarżoną decyzję
54.	GI-DIS-K-411/105/01	Vision Express Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-197/01 nakazująca
55.	DIS-K-90/00	Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-201/01 nakazująco – umarzająca
56.	GI-DIS-K-411/134/01	Bristol – Myers Squibb Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-202/01 umarzająca
57.	DIS-K-73/00	Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie	GI-DEC-DIS-203/01 utrzymująca w mocy zaskarżoną decyzję
58.	DIS-K-59/00	Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-209/01 nakazująco – umarzająca
59.	DIS-K-58/00	Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-210/01 nakazująco – umarzająca
60.	GI-DIS-K-411/79/01	ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach	GI-DEC-DIS-211/01 nakazująco – umarzająca
61.	GI-DIS-K-411/34/01	Zarząd Gminy i Miasta Sława	GI-DEC-DIS-214/01 umarzająca
62.	DIS-K-78/00	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-215/01 nakazująco – umarzająca
63.	GI-DIS-K-411/139/01 GI-DIS-K-411/178/01	Dom Maklerski Powszechnego Banku Kredytowego S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-216/01 umarzająca
64.	GI-DIS-K-411/78/01	Polskie Koleje Państwowe S.A. z siedzibą w Warszawie	GI-DEC-DIS-217/01 nakazująco – umarzająca
65.	GI-DIS-K-411/137/01	Antykwariat Wójtowicz S.C. z siedzibą w Krakowie	GI-DEC-DIS-218/01 nakazująco – umarzająca

Załącznik nr 3

Porównanie ilościowe przeprowadzonych kontroli w latach 1999 – 2001.

Załącznik nr 4**Wykaz zbiorów danych osobowych zgłoszonych do rejestracji przez organy i instytucje centralne**

p.	Nazwa administratora	Nazwa zbioru	Numer zgłoszenia	Data wpływu zgłoszenia
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Zestaw danych osobowych osób kierujących do KPRM skargi, wnioski, petycje i listy	000013/01	03.01.2001
2.	Minister Edukacji Narodowej	Rejestr osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia świadectw rekompensacyjnych	000164/2001	31.01.2001
3.	Minister Edukacji Narodowej	Lista kredytobiorców ubiegających się o umorzenie spłaty kredytu studenckiego	000165/2001	31.01.2001
4.	Minister Edukacji Narodowej	Rejestr aktów nadania stopnia awansu zawodowego w MEN	000911/2001	19.06.2001
5.	Minister Edukacji Narodowej	Rejestr zaświadczeń komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych o akceptacji na kolejny stopień awansu zawodowego w MEN	000912/2001	19.06.2001
6.	Minister Edukacji Narodowej	Rejestr osób ubiegających się o wpis oraz wpisanych na listę ekspertów w MEN	000913/2001	19.06.2001
7.	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Skargi, wnioski, listy i petycje	001210/2001	08.08.2001
8.	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Rejestr zawiadomień o naruszeniu finansów publicznych wpływających do Rzecznika przy MKiDN	000695/2001	24.04.2001
9.	Narodowy Bank Polski (NBP)	DKS/Bank i Kredyt. NSF – dane osobowe autorów piszących artykuły dla „Banku i Kredytu” oraz	001146/2001	25.07.2001

		ich autorów		
10.	Narodowy Bank Polski (NBP)	Zgłoszenie mienia B	001147/2001	25.07.2001
11.	Narodowy Bank Polski (NBP)	Zgłoszenie mienia A	001148/2001	25.07.2001
12.	Narodowy Bank Polski (NBP)	Rejestr decyzji dewizowych wersja elektroniczna	001149/2001	25.07.2001
13.	Narodowy Bank Polski (NBP)	Rejestr decyzji dewizowych wersja papierowa	001150/2001	25.07.2001
14.	Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	Scalona baza danych kombatantów	001286/2001	28.08.2001
15.	Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców	System informatyczny Pobyt	001787/2001	20.12.2001

16.	Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast	Rejestr osób, które nie uzyskały uprawnień w zakresie szacowania nieruchomości oraz licencji zawodowych w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami i zarządzania nieruchomościami „Runeg”	001313/01	05.09.01
17.	Urząd Nadzoru Nad Funduszami Emerytalnymi	Rejestr skarg	000421/2001	02.03.2001
18.	Rzecznik Praw Dziecka	Zbiór danych osobowych zawartych w rejestrze spraw prowadzonych przez Rzecznika Praw Dziecka	000668/01	23.04.2001
19.	Krajowy Urząd Pracy	Krajowy bank informacji o certyfikowanych wykładowcach szkoleń dla liderów klubów pracy	000677/2001	23.04.2001
20.	Krajowy Urząd Pracy	Ewidencja spraw z powództwa cywilnego	000720/2001	30.04.2001
21.	Krajowy Urząd Pracy	Ewidencja skarg do NSA	000721/2001	30.04.2001

Załącznik nr 5

**Wykaz zbiorów danych osobowych zgłoszonych do rejestracji przez organy
administracji rządowej i samorządowej województw**

1.	ADMINISTRATO R	NAZWA ZBIORU	NUMER ZGŁOSZENIA	DATA WPŁYWU ZGŁOSZENIA
2.	Wojewoda Śląski	Akta orzecnicze i rejestry wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawno ści w województwie śląskim.	001104/01	18.07.2001
3.	Wojewoda Wielkopolski	Ewidencja lekarzy.	001423/01	01.10. 2001
4.	Wojewoda Wielkopolski	Ewidencja psychologów.	001424/01	01.10. 2001
5.	Wojewoda Wielkopolski	Awans zawodowy nauczycieli.	001425/01	01.10. 2001
6.	Wojewoda Wielkopolski	Lista kandydatów do spółdzielni mieszkaniowych po zlikwidowanym WZSM.	001426/01	01.10. 2001
7.	Wojewoda Podlaski	Skierowania osób do zakładów opiekuńczo – lecniczych w województwie podlaskim.	000644/01	17.04. 2001
8.	Wojewoda Podlaski	Wykaz osób, którym wypłacono bądź naliczono odprawę/odszkod owanie w związku z	000645/01	17.04. 2001

		restukturyzacją zatrudnienia w placówkach ochrony zdrowia w województwie podlaskim.		
9.	Wojewoda Zachodniopomorski	Zbiór ofert dla celów rekrutacji.	000545/01	03.04. 2001
10.	Wojewoda Zachodniopomorski	Wykaz osób upoważnionych do samodzielnego wykonywania prac związanych z klasyfikacją gruntów i kartografią gleb z tetrenu województwa zachodniopomorskiego.	000852/01	04.06. 2001
11.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.	001124/01	20.07. 2001
12.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	001125/01	20.07. 2001
13.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Kandydaci do nagród Marszałka Województwa Mazowieckiego.	001126/01	20.07. 2001
14.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Rozpatrywanie skarg i wniosków w sprawie opieki zdrowotnej.	001230/01	13.08. 2001
15.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Dokumentacja związana z wydawaniem decyzji o przyjęciu do ZOL i ZPO.	001231/01	13.08. 2001
16.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Dokumentacja pokontrolna oddziału rewizji.	001232/01	13.08. 2001

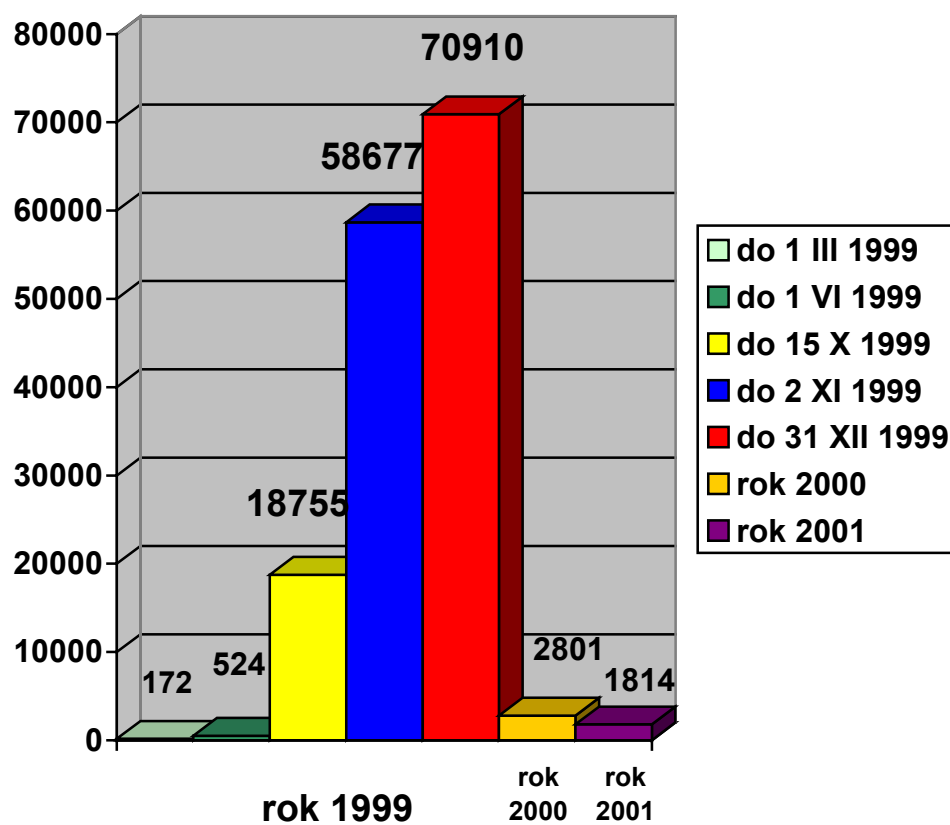
17.	Marszałek Województwa Pomorskiego	Kandydaci do pracy.	000457/01	15.03. 2001
18.	Marszałek Województwa Podlaskiego	Sprawy gospodarki nieruchomościami stanowiącymi własność Województwa Podlaskiego.	000490/01	23.03. 2001
19.	Marszałek Województwa Podlaskiego	Udostępnianie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.	000489/01	23.03. 2001
20.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Tarnowie	Wykaz przedsiębiorców posiadających zezwolenia na obróć środkami ochrony roślin wraz z dokumentacją potrzebną do udzielenia zazwolenia.	000375/01	23.02. 2001
21.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Tarnowie	Rejestr osób posiadających świadectwa zdrowotności.	000376/01	23.02. 2001
22.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Tarnowie	Rejestr osób, którtm wydano decyzje na organizmy szkodliwe objęte obowiązkiem zwalczania.	000377/01	23.02. 2001
23.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Tarnowie	Wykaz posiadaczy opryskiwaczy ciągnikowych z terenu Województwa Małopolskiego wraz z danymi o tych opryskiwaczach	000378/01	23.02. 2001
24.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Tarnowie	Rejestr osób, które uzyskały świadectwa	000383/01	23.02. 2001

		fitosaniarne.		
25.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Katowicach	Zbiór danych osobowych posiadaczy sprzętu do stosowania środków ochrony roślin.	000531/01	02.04. 2001
26.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin w Katowicach	Rejestr skarg i wniosków.	000532/01	02.04. 2001
27.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Rzeszowie	Repertorium spraw skierowanych do kolegium ds. wykroczeń.	001173/01	01.08. 2001
28.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Rzeszowie	Repertorium spraw skierowanych do Prokuratury i Policji.	001174/01	01.08. 2001
29.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Rzeszowie	Rejestr skarg i wniosków dotyczących działalności podmiotów podlegających kontroli inspekcji handlowej.	001175/01	01.08. 2001
30.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Rzeszowie	Repertorium spraw stałego polubownego sądu konsumenckiego przy Podkarpackim Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej w Rzeszowie.	001176/01	01.08. 2001
31.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Rzeszowie	Repertorium nałożonych mandatów karnych.	001177/01	01.08. 2001
32.	Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Inspekcji	Rejestr skarg na pracowników Wojewódzkiego	001178/01	01.08. 2001

	Handlowej w Rzeszowie	Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Rzeszowie.		
33.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu	Zbiór skarg i wniosków	000438/01	09.03. 2001
34.	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	Baza klientów Sal Interpracanet.	000477/01	22.03. 2001
35.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Ewidencja osób ubiegających się o zatrudnienie w korpusie służby cywilnej.	001254/01	16.08.2001
36.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Dane osobowe nauczycieli ubiegających się o dopłatę do czesnego za studia z terenu byłego Kuratorium Oświaty w Koszalinie.	001255/01	16.08.2001
37.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Wnioski o przyznanie nagrody Kuratora Oświaty w Szczecinie (zbiór gromadzony w dokumentacji papierowej).	001378/01	21.09.2001
38.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Wnioski o przyznanie nagrody Kuratora Oświaty w Koszalinie (zbiór gromadzony w dokumentacji papierowej).	001379/01	21.09.2001
39.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Ewidencja nauczycieli ubiegających się o nadanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego (Kuratorium	001380/01	21.09.2001

		Oświaty w Szczecinie bez Delegatury w Koszalinie) (zbiór danych przetwarzany w postaci dokumentacji papierowej i elektronicznej).		
40.	Zachodniopomorski i Kurator Oświaty w Szczecinie	Ewidencja nauczycieli ubiegających się o nadanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego (Kuratorium Oświaty w Szczecinie - Delegatura w Koszalinie) (zbiór danych przetwarzany w postaci dokumentacji papierowej i elektronicznej).	001381/01	21.09.01
41.	Kurator Oświaty we Wrocławiu	Awans zawodowy nauczycieli.	001764/01	14.12.2001

**LICZBA ZGŁOSZEŃ ZBIORÓW DANYCH OSOBOWYCH
DO REJESTRACJI W LATACH 1999 – 2001**

Załącznik nr 7

Zestawienie statystyczne Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych za rok 2001

Liczba zgłoszeń do rejestracji	814
Liczba zarejestrowanych zbiorów danych osobowych	12561
Liczba aktualizacji dokonanych w trybie art. 41 ust. 2 ustawy	1309
Liczba pism wysłanych w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających	8297
Liczba pism informujących o zwolnieniu z obowiązku rejestracji	1653
Liczba pism skierowanych do podmiotów nieuprawnionych do zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji	4470

**SPRAWOZDANIE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI
DEPARTAMENTU REJESTRACJI ZBIORÓW DANYCH OSOBOWYCH
w latach 1998 - 2001**

	Lata 1998-1999	Rok 2000	Rok 2001	Ogółem
<i>Liczba zgłoszeń do rejestracji (zarejestrowanych w ewidencji wstępnej zgłoszeń)</i>	70986	2801	1814	75601
Liczba pism w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających oraz pism o wyłączeniu z obowiązku rejestracji ogółem,	2139	8919	14420	25478
- Liczba pism w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających	1610	4031	8297	13938
- Liczba pism informujących o zwolnieniu z obowiązku rejestracji na podstawie art. 43 ust 1 ustawy o ochronie danych osobowych	308	853	1653	2814
- Liczba pism skierowanych do wnioskodawców nie będących administratorem danych	221	4035	4470	8726
Liczba wydanych decyzji o umorzeniu postępowania rejestracyjnego	191	48	452	691
Liczba wydanych decyzji o odmowie rejestracji	16	14	6	36
Liczba wydanych decyzji po ponownym rozpatrzeniu sprawy	3	-	1	4
Liczba wydanych postanowień	2	3	2	7
Liczba ponownych zgłoszeń zbiorów danych osobowych do rejestracji	2	1	0	3
Liczba aktualizacji dokonana w trybie art. 41 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych	-	-	1309	1309
<i>Liczba wydanych zaświadczeń o zarejestrowaniu zbioru danych osobowych</i>	1066	1890	2040	4996
<i>Liczba zarejestrowanych zbiorów danych osobowych</i>	6650	35675	12561	54886

Załącznik nr 8

Artykuły prasowe (wywiady) dotyczące problematyki ochrony danych osobowych

Rzeczpospolita, GODO sygnalizuje:

1. „Gminy prowadzące przedszkola (żłobki) zbierają dane osobowe dzieci i ich rodziców (opiekunów prawnych) w ramach i na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Powinno to się odbywać zgodnie z zasadą adekwatności”. (1 lutego 2001 r.)
2. „Drukowanie książek telefonicznych, a także udostępnianie danych osobowych za pośrednictwem służb informacyjnych operatora nie narusza ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, o ile odbywa się w ramach i na podstawie obowiązujących przepisów prawa”. (22 lutego 2001 r.)
3. „Przetwarzanie danych osobowych przez Związek Artystów Scen Polskich (ZASP) w postaci list zespołów artystycznych teatrów w ramach prowadzenia Działu Dokumentacji Teatralnej nie narusza przepisów ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych”. (4 maja 2001 r.)
4. „Przetwarzanie danych osobowych w celu wydawania dowodów osobistych podlega reżimowi ustawy z 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych”. (10 lipca 2001 r.)
5. „Komornicy mogą udostępniać dane osobowe dłużników w obwieszczeniach o licytacji w sytuacjach przewidzianych przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego oraz wydanych na jego podstawie aktów wykonawczych”. (16 sierpnia 2001 r.)
6. „Odmawianie przez oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych udzielania Kasom Chorych informacji niezbędnych do wydawania decyzji w sprawie zwrotu nadpłaconych składek, gdy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego wygasł, budzi zastrzeżenia z punktu widzenia ustawy z 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych”. (20 sierpnia 2001 r.)
7. „Przetwarzanie danych osobowych klientów przez operatorów telefonii komórkowej nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych, jeżeli odbywa się w ramach i na podstawie stosownych przepisów prawa”. (24 sierpnia 2001 r.)

8. „Niewłaściwe praktyki Kas Chorych. Żądanie przez Kasy Chorych dostępu do akt osobowych pracowników danej jednostki podczas kontroli realizacji umowy o udzielenie świadczeń nie ma oparcia w przepisach prawa”. (23 października 2001 r.)

Gazeta Samorządu i Administracji, GIODO odpowiada:

1. „Zadłużone lokale”, 12.02 - 25.02.2001 r.
2. „Poseł i sołtysi”, 26.02 - 11.03.2001 r.
3. „Dane spółek wodnych”, 09.04 - 22.04.2001 r.
4. „Radni nie mogą zaglądać do akt osobowych pracowników samorządowych”, 23.04 - 06.05.2001 r.
5. „Od wścieklizny do podatku”, 7.05 - 20.05.2001 r.
6. „Dane na biletach MPK”, 8.10 - 21.10.2001 r.
7. „Decyzje administracyjne w powiecie”, 17.12 - 31.12.2001 r.

Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych, GIODO wyjaśnia:

1. „Co jest zbiorem danych osobowych”, kwiecień 2001 r.
2. „Przetwarzanie danych przez Otwarte Fundusze Emerytalne”, czerwiec 2001 r.
3. „Dokumentacja medyczna w Kasie Chorych”, październik 2001 r.

Inne:

1. „Granice prywatności”, Prawo i Życie, 12 stycznia 2001 r.
2. „Chroniona prywatność”, Prawo i Gospodarka, 25 maja 2001 r.
3. „Bezpieczne przetwarzanie”, Prawo i Gospodarka, 20 listopada 2001 r.
4. „Granice prywatności a nasze bezpieczeństwo”, Rzeczpospolita, 20 listopada 2001 r.

Wywiady Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych:

1. „Samotność pionierów”, Prawo i Życie, styczeń 2001 r.
2. „Wrażliwy towar”, Wprost, 4 lutego 2001 r.
3. „Przetwarzanie bez umiaru”, Rzeczpospolita, 16 marca 2001 r.
4. „Nie przepisujemy unijnych dyrektyw”, Prawo i Życie, listopad 2001 r.
5. „Bezpieczne przetwarzanie nie jest już sprawą jednego państwa”, Rzeczpospolita, 19 listopada 2001 r.

Załącznik nr 9

Seminaria, sympozja, konferencje naukowe dotyczące stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych z udziałem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz pracowników Biura GODO

1. 12 stycznia 2001 r.

Narada robocza dyrektorów Najwyższej Izby Kontroli w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą (Udział: Generalny Inspektor - *wprowadzenie do dyskusji dotyczącej praktycznych konsekwencji zapisów ustawy o ochronie danych osobowych dla prowadzenia i dokumentowania ustaleń kontroli*).

2. 15 lutego 2001 r.

Seminarium pt. „*Koalicja na rzecz rzetelności obrotu gospodarczego*” zorganizowane przez Związek Polskiego Przemysłu Handlu i Finansów (Udział: Generalny Inspektor - *wystąpienie na temat: „Ochrona danych osobowych a bezpieczeństwo obrotu gospodarczego”*).

3. 29 lutego 2001 r.

Wykład dyr. Andrzeja Kaczmarka, Departament Informatyki GODO, w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk. (*temat: „Polityka bezpieczeństwa firmy a ustawa o ochronie danych osobowych”*).

4. 12 marca 2001 r.

Seminarium pt. „*Rynek kredytów detalicznych w Polsce*” zorganizowane przez Biuro Informacji Kredytowej (Udział: dyr. Jarosław Trelka, Departament Prawny GODO)

5. 5 kwietnia 2001 r.

Klub Radia Wolna Europa (Udział: Generalny Inspektor - *temat rozmowy „Czy istnieje konflikt między obowiązującą zasadą ochrony danych osobowych a wykonywaniem zawodu dziennikarza?”*)

6. 10 kwietnia 2001r.

Seminarium pt. „*Ochrona danych osobowych w działalności instytucji finansowych*” zorganizowane przez Centrum Doskonalenia Kadr Biznesu przy współpracy Międzynarodowego Centrum Biocybernetyki Polskiej Akademii Nauk (Udział: Generalny Inspektor - *wykład poświęcony aspektom ochrony danych osobowych*, dyr. Bogusława Pilc, Departament Inspekcji GODO – *wykład na temat „Nadzór w zakresie prawidłowości*

przetwarzania danych osobowych. Zakres kontroli prowadzonych przez GIODO. Rozpatrywanie skarg administratorów danych osobowych” oraz dyr. Andrzej Kaczmarek - wykład na temat: „Zabezpieczenie systemów informatycznych. Ochrona danych w systemach informatycznych gromadzących dane osobowe”).

7. 10 maja 2001 r.

Seminarium zorganizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Ambasadą Brytyjską, poświęcone zagadnieniu implementacji do krajowego porządku prawnego Dyrektywy 96/9/EC Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej z dnia 11.03.1996 r. dotyczącej prawnej ochrony baz danych (Udział: Joanna Leszczyńska – Kubis, Departament Prawny GIODO).

8. 15 maja 2001 r.

Symposium organizowane przez Instytut Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (Udział: Generalny Inspektor – wykład na temat: „Ochrona danych osobowych a wolność sumienia i wyznania w prawodawstwie polskim”).

9. 22 maja 2001r.

Symposium pt. „Bezpieczeństwo systemów informacyjnych BSI 2001”.

(Udział: Generalny Inspektor - wykład na temat: „Formalno-legislacyjne aspekty ochrony danych osobowych w RP – doświadczenia i zagrożenia” oraz dyr. Andrzej Kaczmarek - wystąpienie na temat: „Problemy ochrony danych osobowych we współczesnych rozproszonych systemach teleinformatycznych”).

10. 6 czerwca 2001 r.

Konferencja zorganizowana przez UKIE we współpracy z Radą Legislacyjną, pt. „Prawne problemy związane z procesem przygotowania ustaw dostosowujących polskie prawo do prawa Unii Europejskiej” (Udział: Generalny Inspektor).

11. 11 czerwca 2001 r.

Seminarium organizowane przez NASK (Udział: dyr. Andrzej Kaczmarek).

12. 11 czerwca 2001 r.

Wykład Generalnego Inspektora dla radców prawnych, zorganizowany w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie (temat: „Ochrona danych osobowych w działaniach radców prawnych”).

13. 28 września 2001 r.

Wykład inauguracyjny Generalnego Inspektora w Wyższej Szkole Administracji Publicznej w Łodzi (temat: „Ustawa o ochronie danych osobowych jako przykład dostosowania ustawodawstwa polskiego do ustawodawstwa europejskiego”).

14. 11 października 2001 r.

Spotkanie zorganizowane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów - udział Generalnego Inspektora w dyskusji panelowej poświęconej problematyce jawności życia publicznego w związku z uchwaleniem przez Parlament RP ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Załącznik nr 10

Współpraca międzynarodowa – udział Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w konferencjach międzynarodowych, seminaria naukowe, szkolenia pracowników Biura GODO

1. Wizyta przedstawicieli Urzędu Ochrony Danych Osobowych z Czech (Úřad pro ochranu osobních údajů), Warszawa, 22 stycznia 2001 r.
2. VI posiedzenie Grupy Redakcyjnej Komitetu Konsultacyjnego ds. Konwencji 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, Strasbourg (Francja), 7 – 9 lutego 2001 r. (udział dyrektora Departamentu Informatyki).
3. Wizyta robocza Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w siedzibie Rady Europy, Strasbourg (Francja), 21 marca 2001 r.
4. Udział Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w posiedzeniu Podkomitetu ds. Rynku Wewnętrznego, Bruksela (Belgia), 22 – 23 marca 2001 r.
5. Negocjacje nad projektem umowy między RP a Europejskim Biurem Policji „Europol” o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, Haga (Holandia), 19 – 22 marca 2001. (udział dyrektora Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych)
6. Wiosenna Konferencja Europejskich Organów Ochrony Danych Osobowych, Ateny (Grecja), 10 – 11 maja 2001 r. (udział Generalnego Inspektora oraz pracowników z Departamentów: Prawnego, Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych, Inspekcji, Skarg)
7. VII posiedzenie Grupy Redakcyjnej Komitetu Konsultacyjnego ds. Konwencji 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, Strasbourg (Francja), 18 – 20 czerwca 2001 r. (udział Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych).
8. Szkolenie pracowników Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w Biurze Bawarskiego Rzecznika Ochrony Danych Osobowych, Monachium (Niemcy), 14

- 17 lipca 2001 r. (udział Generalnego Inspektora oraz pracowników Departamentu Prawnego, Departamentu Skarg, Departamentu Inspekcji, Departamentu Informatyki).
9. 30 Spotkanie Międzynarodowej Grupy Roboczej ds. Ochrony Danych Osobowych w Telekomunikacji (30th meeting of the International Working Group on Data Protection in Telecommunications), Berlin (Niemcy), 27 – 29 sierpnia 2001 r. (udział Generalnego Inspektora i dyrektora Departamentu Informatyki).
10. 23 Międzynarodowa Konferencja Organów Ochrony Danych Osobowych, Paryż (Francja), 24 – 26 sierpnia 2001 r. (udział Generalnego Inspektora, dyrektora Departamentu Informatyki oraz pracownika Departamentu Skarg; wystąpienie Generalnego Inspektora pt. „Dane osobowe i ochrona danych prywatności: pedagogika w sporze”).
11. Międzynarodowe Sympozjum „Dostęp do informacji a ochrona danych osobowych w rozszerzonej Unii Europejskiej”, Poczdam (Niemcy), 8 – 9 października 2001 r. (wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych pt. „Ochrona danych osobowych w Polsce –pierwsze doświadczenia”).
12. Europejska Konferencja o Ochronie Danych Osobowych – „Konwencja Nr 108 Rady Europy o Ochronie Osób w związku z Automatycznym Przetwarzaniem Danych Osobowych: Dziś i Jutro” zorganizowana przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych i Radę Europy, Warszawa (Polska), 19 – 20 listopada 2001 r.
13. Szkolenie pracowników Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w Biurze Ochrony Danych Osobowych landu Schleswig – Holstain, Kilonia (Niemcy), 12 – 15 grudnia 2001 r. (udział Generalnego Inspektora oraz pracowników Departamentu Informatyki).
14. Spotkanie Rzeczników Ochrony Danych Osobowych Europy Środkowej i Wschodniej, Warszawa, 17 grudnia 2001 r. (udział rzeczników ochrony danych osobowych Czech, Litwy, Łotwy, Estonii, Węgier, Słowacji, Polski).